

Bryssel den 5 februari 2024
(OR. en)

6073/24

SOC 74
EMPL 44
EDUC 32
ECOFIN 114

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Komm. dok. nr:	15438/23 + ADD 1 - COM(2023) 904 final
Ärende:	Gemensam sysselsättningsrapport 2023 – Antagande

För delegationerna bifogas utkastet till gemensam sysselsättningsrapport 2024, som färdigställdes av sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd vid deras gemensamma möte den 24–25 januari 2024.

Coreper uppmanas att översända utkastet till gemensam sysselsättningsrapport 2024 till rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) för antagande.

Innehållsförteckning

HUVUDPUNKTER	4
KAPITEL 1. ÖVERSIKT ÖVER ARBETSMARKNADSTRENDER OCH SOCIALA TRENDER, FRAMSTEG AVSEENDE MÅLEN FÖR 2030 OCH VIKTIGA ÖVERGRIPANDE RESULTAT RÖRANDE SOCIAL KONVERGENS	42
1.1 Viktiga trender på arbetsmarknaden	42
1.2 Centrala sociala trender	46
1.3 Framsteg rörande EU:s överordnade och nationella mål för 2030	50
1.4 Uppdatering om den sociala resultattavlan	57
1.5 Viktiga övergripande resultat från det första steget av landsanalysen avseende social konvergens	60
KAPITEL 2. SYSSELSÄTTNINGSPOLITISKA OCH SOCIALA REFORMER – MEDLEMSSTATERNAS ÅTGÄRDER OCH RESULTAT	67
2.1 Riktlinje 5: Stimulera efterfrågan på arbetskraft	67
2.1.1 Nyckelindikatorer	67
2.1.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna	87
2.2. Riktlinje 6 – Öka arbetskraftsutbudet och förbättra tillgången till sysselsättning samt öka arbetskraftens färdigheter och kompetens	93
2.2.1 Nyckelindikatorer	94
2.2.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna	133
2.3 Riktlinje 7: Förbättra arbetsmarknadens funktion och göra den sociala dialogen mer ändamålsenlig	152
2.3.1 Nyckelindikatorer	153
2.3.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna	179
2.4: Riktlinje 8: Främja lika möjligheter för alla, främja social inkludering och bekämpa fattigdom	192
2.4.1 Nyckelindikatorer	193
2.4.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna	228
KAPITEL 3. INLEDANDE LANDANALYS	242
Belgien	244
Danmark	250
Tyskland	252
Estland	254
Irland	256
Grekland	258
Spanien	260

Frankrike	262
Kroatien	264
Italien	266
Cypern	268
Lettland	270
Litauen	272
Ungern	276
Malta	278
Nederländerna	280
Österrike	282
Polen	284
Portugal	286
Rumänien	288
Slovenien	290
Slovakien	292
Finland	294
Sverige	296

HUVUDPUNKTER

Den gemensamma sysselsättningsrapport som utfärdas av Europeiska kommissionen och rådet ger, i linje med artikel 148 i EUF-fördraget, en översikt över sysselsättningssituationen i unionen och genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen. Rapporten innehåller en årlig översikt över de viktigaste utvecklingstendenserna när det gäller sysselsättningen och den sociala situationen i unionen samt över medlemsstaternas senaste politiska åtgärder i enlighet med riktlinjerna för deras sysselsättningspolitik¹. I rapporten anges även prioriterade områdena för politiska åtgärder. I kapitel 1 i rapporten ges en översikt över viktiga sysselsättningstrender och sociala trender samt över framsteg som gjorts när det gäller EU:s överordnade och nationella mål för 2030, såväl som övergripande resultat på grundval av huvuddragen i ramen för social konvergens enligt beskrivningen i de tillhörande huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och den underliggande rapporten från den gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd². I kapitel 2 analyseras utmaningar och politiska åtgärder i medlemsstaterna för var och en av de fyra sysselsättningsriktlinjerna. I kapitel 3 ges en landsspecifik analys för alla medlemsstaterna i enlighet med principerna i ramen för social konvergens. På grundval av kommissionens förslag och efter utbyten i de berörda rådgivande kommittéerna i rådet kommer den slutliga texten att antas av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor). Att ta itu med de utmaningar som identifieras i rapporten kommer att bidra till att uppnå en uppåtgående social konvergens och stärka unionens satsning på en rättvis grön och digital omställning, och kommer dessutom att bidra till att möta de demografiska förändringarna och uppnå målen för hållbar utveckling samt genomföra jämlikhetsunionens strategier³.

---

¹ Europeiska unionens råd antog den senaste uppdaterade versionen av riktlinjerna för sysselsättningen i oktober 2023 ([EUT L, 2023/2528, 14.11.2023](#)).

² Se rapporten från arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om ramen för social konvergens ([dok. 9481/23/ADD1](#)) samt de viktigaste budskapen som godkänts av sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd på grundval av rapporten ([dok. 9481/23](#)).

³ Jämställdhetsstrategin för 2020–2025, EU:s handlingsplan mot rasism 2020–2025, EU:s strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och deltagande 2020–2030, jämlikhetsstrategin för hbtqi-personer och strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030.

I 2024 års gemensamma sysselsättningsrapport läggs fortsatt stark tonvikt på genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter, vilket fick stöd av EU-ländernas ledare vid det sociala toppmötet i Porto. De konstaterade att den handlingsplan som kommissionen lagt fram ger användbar vägledning för genomförandet av pelaren. Detta görs särskilt genom tematiska rutor som tar upp viktiga utmaningar på områdena lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, rättvisa arbetsvillkor samt socialt skydd och social delaktighet, mot bakgrund av de socioekonomiska utsikterna och de senaste politiska initiativen. I rapporten övervakas framstegen mot EU:s överordnade mål för 2030 rörande sysselsättning, kompetens och fattigdomsminskning, vilka välkomnades av EU-ländernas ledare i Porto och av Europeiska rådet i juni 2021. För första gången rapporterar denna upplaga om framstegen mot de nationella mål för 2030 som lagts fram av medlemsstaterna, såsom de presenterades och diskuterades vid rådets (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) möte i juni 2022.

Målen för sysselsättning, kompetens och fattigdomsminskning fram till 2030 är en drivkraft för politiska åtgärder inom de relevanta politikområdena på EU-nivå och i medlemsstaterna. Den stabila sysselsättningstillväxten (i genomsnitt 1,7 % per år under de senaste två åren) har gjort att EU är på god väg mot sitt överordnade sysselsättningsmål för 2030 (från 2022 års nivå på 74,6 % måste sysselsättningsgraden öka med ytterligare 3,4 procentenheter i EU fram till 2030 för att nå målet på 78 %), även om de senaste kvartalsuppgifterna pekar på en långsammare utveckling.

- Mot bakgrund av återhämtningen efter covid-19 och den goda utvecklingen på arbetsmarknaden hade alla medlemsstater fram till 2022 gjort framsteg mot sina sysselsättningsmål. För de allra flesta av dem krävs ytterligare insatser fram till 2030 när det gäller sysselsättnings- och kompetenspolitiken för att de ska nå sina mål. I ett stort antal medlemsstater har sysselsättningsgraden för lågutbildade den största möjligheten till förbättringar, följt av sysselsättningsgraden för äldre kvinnor (55–64 år) och ungdomar (20–29 år) i ett betydande antal länder.

- Samtidigt krävs betydande framsteg för att nå EU:s överordnade mål på att 60 % av de vuxna ska delta i utbildning varje år i EU fram till 2030, från 2016 års låga nivå på 37,4 %, i linje med ambitionen att Europa ska förbli konkurrenskraftigt, innovativt och inkluderande, även mot bakgrund av den gröna och digitala omställningen.
- Slutligen förblev antalet personer som riskerar fattigdom eller social utestängning i stort sett stabilt i EU (en minskning med 279 000 under 2022), tack vare de beslutsamma politiska åtgärderna på EU- och medlemsstatsnivå. Majoriteten av medlemsstaterna registrerade vissa framsteg mot sina nationella fattigdomsminskningmål sedan 2019, men flera andra förändrades i motsatt riktning. Det kommer därför att krävas avsevärda ytterligare insatser och kontinuerlig övervakning för att säkerställa att de fastställda nationella ambitionerna uppfylls för att uppnå EU:s överordnade mål på minst 15 miljoner färre personer som riskerar fattigdom eller social utestängning senast 2030, jämfört med 2019.

Kombinerat med de sammanhållningspolitiska fonderna stöder genomförandet av reformerna och investeringarna i medlemsstaternas återhämtnings- och resiliensplaner en rättvis, inkluderande och hållbar tillväxt. Utöver det stöd som ges till politiska ingripanden på respektive politikområde av Europeiska socialfonden+ (ESF+), Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO) och instrumentet för tekniskt stöd främjar faciliteten för återhämtning och resiliens unionens ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållning genom att förbättra medlemsstaternas motståndskraft, krisberedskap, anpassningsförmåga och tillväxtpotential och främja skapandet av sysselsättning av hög kvalitet genom relevanta reformer och investeringar. På detta sätt bidrar faciliteten också till genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter⁴. Sammanlagt omkring 139,6 miljarder euro som har avsatts till medlemsstaterna bidrar till de sociala utgifterna, vilket motsvarar ungefär 28 % av de sammanlagda beräknade utgifterna⁵. Hittills har kommissionen betalat ut omkring 175 miljarder euro inom ramen för faciliteten i form av bidrag, lån och förfinansiering. Av de 6 266 delmål och mål som ingår i de 27 planerna för återhämtning och resiliens förväntas 2 045 bidra till socialpolitiken och av de 808 delmål och mål som hade uppnåtts den 13 november främjar 243 socialpolitiken, vilket motsvarar omkring 30 % av det totala antalet uppnådda delmål och mål, och nästan 12 % av de delmål och mål som är kopplade till socialpolitiken i de 27 planerna för återhämtning och resiliens. Som en del av analysen av de politiska insatserna omfattar den gemensamma sysselsättningsrapporten också ett urval av åtgärder som stöds genom EU-finansiering, särskilt faciliteten för återhämtning och resiliens, ESF+, Eruf, FRO och instrumentet för tekniskt stöd. Alla dessa kommer att stödja tillväxt- och sysselsättningsutsikterna samt den sociala och ekonomiska sammanhållningen och motståndskraften i unionen.

---

⁴ Förordning (EU) 2021/241 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens, EUT L 57, 18.2.2021, s. 17.

⁵ De sociala utgiftskategorierna definieras och tillämpas enligt den metod som kommissionen i samråd med Europaparlamentet och medlemsstaterna har fastställt i delegerad förordning (EU) 2021/2105.

Den gemensamma sysselsättningsrapporten för 2024 har ett starkare landspecifikt fokus på grundval av huvuddragen i den sociala konvergensramen, såsom beskrivs i de tillhörande huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och den underliggande rapporten från den gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd, och i linje med diskussionerna i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) i juni 2023⁶. Detta bör ses som ett pilotprojekt som kommer att utvärderas. Med hjälp av befintliga verktyg (den sociala resultattavlan och den överenskomna trafikljusmetoden för den gemensamma sysselsättningsrapporten) analyseras medlemsstaternas arbetsmarknad, kompetens och sociala utmaningar för att identifiera potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergens som kräver djupare analys i ett andra steg. I detta avseende förstärker den landsspecifika analysen övervakningen av områdena sysselsättning, kompetens och socialpolitik i den europeiska planeringsterminen, i linje med artikel 148 i EUF-fördraget. Den gemensamma sysselsättningsrapporten innehåller ett första steg av en landsanalys som i huvudsak är baserad på huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan. Sammantaget pekar förstastegsanalysen på grundval av ramen för social konvergens på följande:

- i) Medlemsstater som börjar med jämförelsevis sämre resultat totalt sett när det gäller sysselsättning och arbetslöshet under 2021 har förbättrats betydligt under 2022, vilket pekar på konvergens i dessa dimensioner.
- ii) Det finns potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergens när det gäller kompetens, trots den senaste tidens positiva utveckling, vilket kan innebära utmaningar för anställbarheten och skapa ojämlikhet, såvida inte de politiska åtgärderna intensifieras avsevärt.
- iii) De sociala resultaten var överlag stabila under 2022 trots de många kriserna, men de bör övervakas noggrant mot bakgrund av de höga levnadskostnaderna.

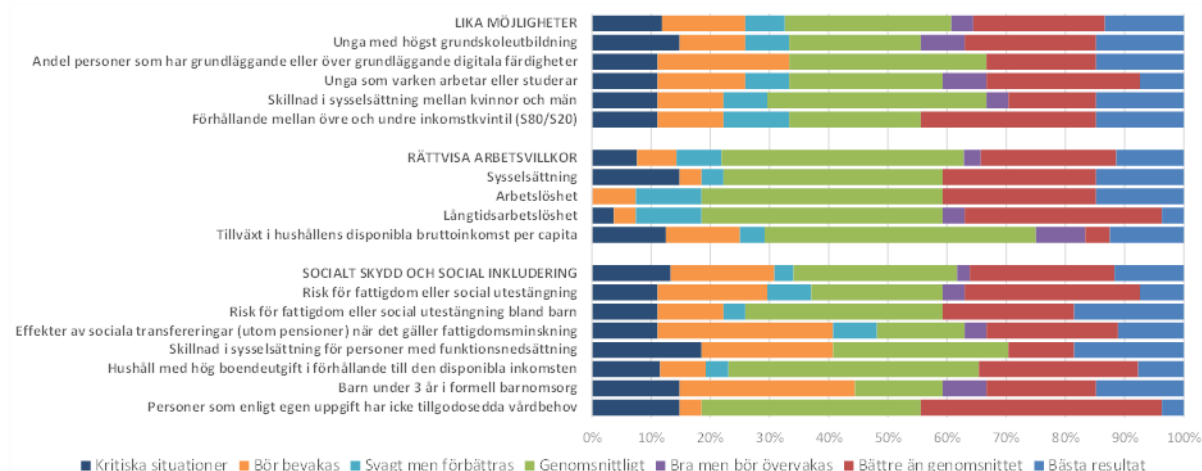
Kommissionens avdelningar kommer att göra en mer detaljerad andrastegsanalys (med hjälp av en bredare uppsättning kvantitativa och kvalitativa bevis, inklusive rörande framstegen mot de nationella målen för 2030) för de länder för vilka potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergens identifierats i det första steget (Bulgarien, Estland, Ungern, Italien, Litauen, Rumänien och Spanien, på grundval av den analys som presenteras i denna rapport).

---

⁶ Se rapporten från arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om ramen för social konvergens ([dok. 9481/23/ADD1](#)) samt de viktigaste budskapen som godkänts av sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd på grundval av rapporten ([dok. 9481/23](#)).

Utmaningar i fråga om sysselsättning, kompetens och sociala frågor i EU:s medlemsstater per huvudindikator i den sociala resultattavlan

Anmärkning: 1. Uppgifter för indikatorn för vuxnas deltagande i utbildning finns ännu inte tillgängliga. 2. Det saknas uppgifter för vissa indikatorer för vissa länder – se tabell 1.4.1 i avsnitt 1.4. Förklaringar av indikatorerna finns i bilagan.

På det hela taget var arbetsmarknadsresultaten i genomsnitt starka under 2022 och 2023, trots de exceptionella chockerna, och överträffade i många fall nivåerna före pandemin. Även om EU:s ekonomi nyligen har tappat farten fortsatte arbetsmarknaden att uppvisa motståndskraft efter chockerna rörande hälsa, leveranskedjor, energi- och livsmedelspriser, naturkatastrofer och geopolitisk instabilitet. De exceptionella åtgärder som vidtagits på EU-nivå och nationell nivå under de senaste tre årens svåra socioekonomiska situation har bidragit till detta⁷. Sammantaget nådde sysselsättningsgraden i EU 74,6 % under 2022 och steg ytterligare till 75,4 % under andra kvartalet 2023, vilket är 2,5 procentenheter över nivåerna före pandemin (för fjärde kvartalet 2019). Samtidigt nådde arbetslösheten och långtidsarbetslösheten i EU sina lägsta nivåer på 6,2 % respektive 2,4 % under 2022 (och vidare ned till 6 % och 2,1 % under andra kvartalet 2023). Icke desto mindre rapporterades skillnader mellan medlemsstater och regioner samt mellan sektorer. Energikrisen dämpade sysselsättningstillväxten i mycket energiintensiva sektorer, medan sektorn för informations- och kommunikationsteknik (IKT) uppvisade den högsta sysselsättningstillväxten med ett tillskott med mer än en miljon arbetstillfällen mellan fjärde kvartalet 2019 och andra kvartalet 2023.

⁷ Bland annat stödet för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (Sure): av en total offentlig utgift på 122 miljarder euro för stödberättigande åtgärder under Sures hela löptid spenderades 49 % på system för korttidsarbete, 31 % på "liknande åtgärder" för egenföretagare och 9 % på system för lönesubventioner. Se [Sure efter att instrumentet har avslutats: slutlig halvårsrapport COM\(2023\) 291 final](#).

En stark arbetsmarknad trots de exceptionella chockerna

75,4 %

sysselsättningsgrad (20–64 år)
under andra
kvartalet 2023
(+0,7
procentenheter
på årsbasis)

75 %

arbetskraftsdeltagande (15–64 år)
under andra
kvartalet 2023
(0,5
procentenheter
på årsbasis)

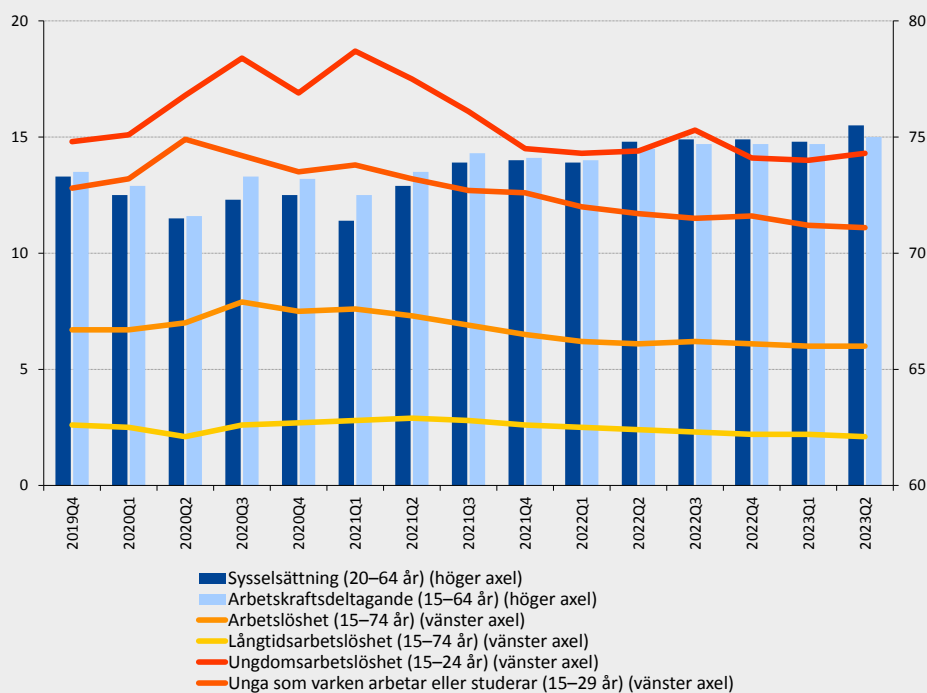
6 %

arbetslöshet
(15–74 år)
under andra
kvartalet 2023
(–0,1
procentenheter
på årsbasis)

14,3 %

ungdomsarbetslöshet (15–24 år)
under andra
kvartalet 2023
(0,1
procentenheter
på årsbasis)

Arbetsmarknadsrelaterade nyckelindikatorer i EU-27 (i %, kvartalsvis)

Källa: Eurostats [[lfsi_emp_q](#)], [[une_rt_q](#)], [[une_ltu_q](#)] och [[lfsi_neet_q](#)]. Säsongrensade data, ej kalenderkorrigerade.

Stora underskott av arbetskraft och kompetens utgör flaskhalsar i den ekonomiska tillväxten och kan bromsa den gröna och digitala omställningen om de inte åtgärdas på lämpligt sätt.

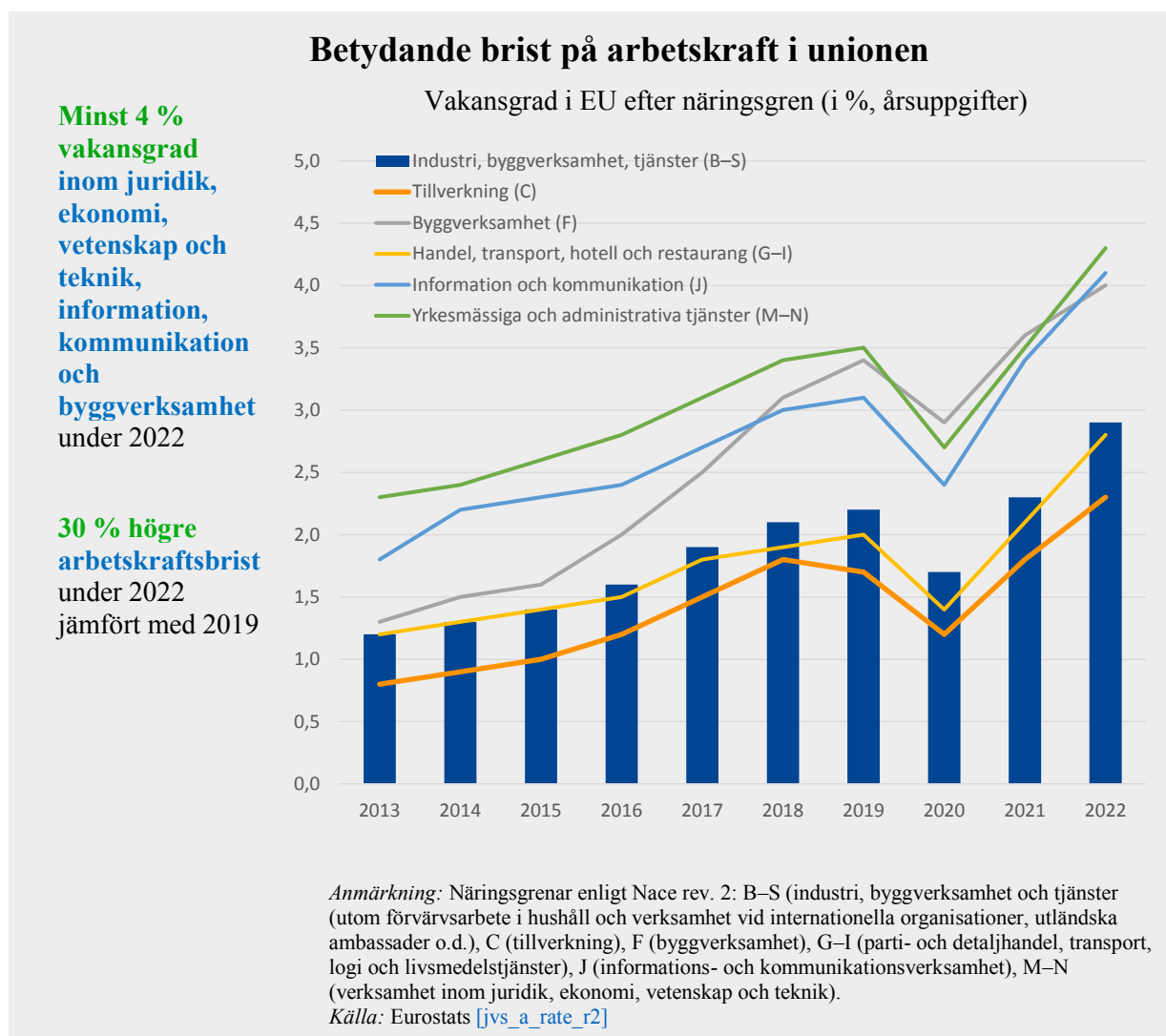
Bristen på arbetskraft är utbredd inom olika yrken och på olika kompetensnivåer. Trots vissa lättnader under de senaste kvartalen låg andelen lediga platser i EU på 2,7 % under andra kvartalet 2023, vilket ligger långt över genomsnittet på 1,7 % för perioden 2013–2019⁸. Stora underskott rapporterades 2022 inom sektorer såsom hälso- och sjukvård, naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (särskilt IKT), byggverksamhet och vissa tjänsteyrken. Bristen på arbetskraft i sektorer som är centrala för den gröna omställningen har fördubblats sedan 2015, medan tillhandahållandet av utbildning inom dessa sektorer fortfarande ligger under genomsnittet. Under 2021 hade mer än 60 % av de EU-företag som rekryterade eller försökte rekrytera IKT-specialister svårt att tillsätta sina lediga tjänster. Den utbredda bristen på arbetskraft beror på en stark efterfrågan på arbetskraft trots den senaste tidens avmattning i ekonomin, men faktorer som begränsar tillgången på arbetskraft (t.ex. en åldrande befolkning och en sjunkande trend i antalet arbetade timmar per anställd) kan också ha spelat en roll. Samtidigt orsakas bristen på arbetskraft också av de nya arbetstillfällena som skapas genom den gröna och digitala omställningen och bristen på relevanta färdigheter på arbetsmarknaden hos arbetsstyrkan. En nyligen genomförd kartläggning av regional konkurrenskraftig hållbarhet visar på förändringar i sysselsättningen i riktning mot grönare och mer produktiva sektorer under 2008–2018 och på tydliga skillnader mellan regionerna (de mer utvecklade regionerna klarar sig bättre i omställningen än de mindre utvecklade eller omställningssektorerna)⁹. Slutligen är bristen i vissa fall och sektorer också kopplad till dåliga arbetsvillkor, särskilt inom sektorer som vård och omsorg och transport. Att förbättra tillgången till arbetsmarknaden, särskilt genom att främja integrationen på arbetsmarknaden av underrepresenterade grupper (särskilt kvinnor, ungdomar, äldre arbetstagare, personer med invandrarbakgrund och personer med funktionsnedsättning) skulle kunna bidra till att motverka de demografiska förändringarnas inverkan på arbetskraftsutbudet.

---

⁸ Europeiska kommissionen, *Employment and social developments in Europe, Annual Review 2023*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (inte översatt till svenska).

⁹ Se Anabela Santos, Javier Barbero, Simone Salotti, Olga Diukanova och Dimitrios Pontikakis, On the road to regional "Competitive Environmental Sustainability": the role of the European structural funds, *Industry and Innovation*, 2023 30:7, 801–823, DOI: [10.1080/13662716.2023.2236048](https://doi.org/10.1080/13662716.2023.2236048)

Ett lämpligt tillhandahållande av kompetenshöjning och omskolning är nödvändigt, i linje med den europeiska kompetensagendan. Att ta itu med skillnaderna mellan könen inom utbildningen, särskilt när det gäller andelen med högre utbildning och valet av studieområden, skulle kunna bidra till att öka tillgången på högkvalificerad arbetskraft. Flera medlemsstater har börjat utveckla sina nationella kompetensstrategier, bland annat inom ramen för kompetenspakten, och fastställt nationella prioriteringar och åtgärder för att modernisera och framtidssäkra yrkesutbildningen. Att stärka arbetsvillkoren skulle också bidra till att locka och behålla arbetstagare i vissa sektorer och yrken som har brist på arbetskraft. Att främja rörligheten inom EU samt att locka till sig kvalificerade arbetstagare från tredjeländer, samtidigt som man säkerställer respekten för och upprätthållandet av arbetstagarnas rättigheter och rätten till socialt skydd, och att med stöd av EU:s talangreserv kanalisera den lagliga migrationen till yrken som lider brist på arbetskraft, kan också bidra till att åtgärda bristen på arbetskraft och kompetens, som ett fullständigt komplement till utnyttjandet av talangerna inom unionen¹⁰.

¹⁰ EU:s talangreserv lanserades som en del av paketet om kompetens och rörlighet för talanger, som antogs av kommissionen den 15 november 2023.

Trots nominella löneökningar föll reallönerna i olika hög grad i nästan alla medlemsstater under 2022, vilket understryker vikten av välbalanserade lönebildningsmekanismer. Den strama arbetsmarknaden och den höga inflationen har satt press på de nominella lönerna. Trots detta låg den nominella löneökningen i EU på 4,8 % under 2022 och var därmed lägre än inflationen, vilket ledde till att reallönerna sjönk i nästan alla medlemsstater och med i genomsnitt 3,7 % i EU¹¹. På grund av en kraftigare löneökning och en minskad inflation saktade dock minskningen av reallönerna ned under första halvåret 2023. Att gradvis återvinna köpkraften och minska ytterligare förluster är avgörande för att begränsa de sociala effekterna av de höga levnadskostnaderna, särskilt för låginkomsttagare. Utvecklingen av vinstmarginalerna tyder på att det finns utrymme för ytterligare löneökningar inom vissa sektorer, samtidigt som man förblir vaksam på andrahandseffekter på inflationen. I detta sammanhang är en stark social dialog och effektiva kollektiva förhandlingar, i enlighet med nationell lagstiftning och/eller praxis, avgörande för att uppnå en övergripande löneökning som stöder köpkraften, särskilt för låg- och medelinkomsttagare, samtidigt som man stöder skapandet av arbetstillfällen av god kvalitet och värnar om konkurrenskraften.

---

¹¹ För den senaste löneutvecklingen, se Europeiska kommissionen, *Labour market and wage developments in Europe: Annual review 2023*, 2023 (kommande; inte översatt till svenska).

Tillräckliga minimilöner kan bidra till att skydda låginkomsttagarnas köpkraft och minska fattigdomen bland förvärvsarbetande, samtidigt som incitamenten till arbete stärks. Från januari 2022 till juli 2023 ökade de lagstadgade minimilönerna betydligt i nominella termer i alla medlemsstater där de har införts, och kompenserade för den höga inflationens inverkan på minimiinkomsttagarnas köpkraft i hälften av dessa medlemsstater. Dessa ökningarna återspeglade automatiska indexeringsjusteringar i de fall det finns sådana mekanismer, såväl som diskretionära uppdateringar. I medlemsstater utan lagstadgad minimilön registrerades samtidigt en svag ökning av de kollektivt överenskomna lönerna för de lägst betalda yrkena, vilket ledde till betydande förluster i reala termer¹². Att mildra effekterna av den höga inflationen är särskilt viktigt när det gäller låginkomsttagare, som drabbas oproportionerligt hårt av de fortsatt höga energi- och livsmedelspriserna. Införlivandet av direktivet om tillräckliga minimilöner¹³ kommer att vara avgörande för att bidra till att skydda låginkomsttagarnas köpkraft och förhindra ökad fattigdom bland förvärvsarbetande, samtidigt som man stärker incitamenten att arbeta. Arbetsmarknadens parter spelar en nyckelroll i genomförandet av detta direktiv. Direktivet innehåller också bestämmelser för att främja kollektiva förhandlingar och förbättra tillsyns- och övervakningsmekanismerna i alla medlemsstater.

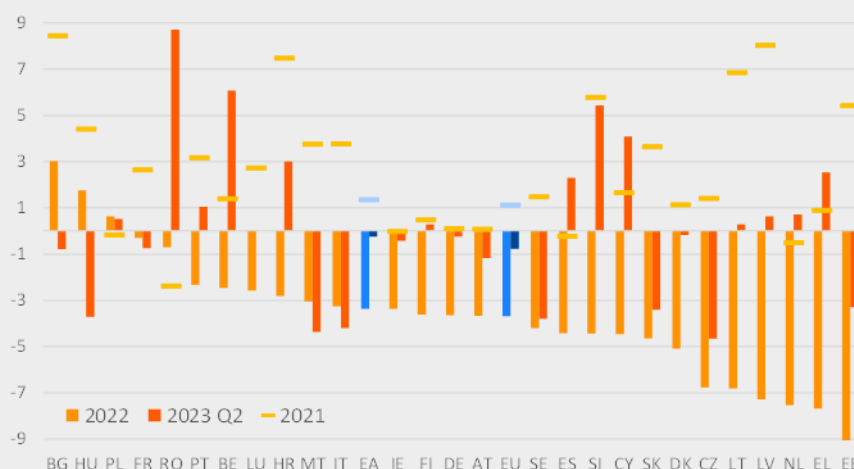
---

¹² Se Eurofound, *Minimum wages in 2023: Annual review*, Minimum wages in the EU series, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2023 (inte översatt till svenska)

¹³ [Europaparlamentets och rådets direktiv 2022/2041 av den 19 oktober 2022 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen](#) (EUT L 275, 25.10.2022, s. 33).

Reallönerna minskade under 2022 och fortsätter att sjunka, fast i långsammare takt

Real bruttolön per anställd (årlig förändring i %, 2021, 2022 och andra kvartalet 2023)

Källa: Europeiska kommissionen, databasen Ameco, nominella bruttolöner och löner per anställd [hwwdw]; deflator: harmoniserat konsumentprisindex [zcpih]. För andra kvartalet 2023: beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering, baserade på uppgifter från Eurostat, löner [namq_10_gdp], total sysselsättning (enligt nationella beräkningar) [namq_10_a10_e] och harmoniserat index över konsumentpriser [prc_hicp_midx].

Den nominella ersättningen per anställd ökade med 4,8 % under 2022 och med 6 % under andra kvartalet 2023, jämfört med andra kvartalet 2022. Ändå minskade reallönerna med 3,7 % under 2022 och med 0,8 % under andra kvartalet 2023 jämfört med andra kvartalet 2022.

Även om olika avtalsarrangemang också tillgodoser varierande individuella preferenser och behov och erbjuder större flexibilitet för både arbetare och företag, är segmentering på arbetsmarknaden fortfarande en av de många drivkrafterna bakom ojämlikhet. Detta gäller särskilt när visstidsanställningar inte fungerar som språngbrädor till en fast anställning. Sådana anställningar (och särskilt de med mycket kort varaktighet) är ofta förknippade med mindre gynnsamma arbetsvillkor, färre incitament att få tillgång till eller investera i fortbildning och utbildning på arbetsplatsen, och luckor i det sociala skyddet jämfört med fast anställning¹⁴. År 2022 var andelen anställda med visstidsanställning bland alla anställda i stort sett stabil i EU (12,9 %, där över hälften ofrivilligt hade sådana anställningar), men skillnaderna mellan medlemsstaterna var betydande. Andelen var betydligt högre bland ungdomar och migranter, medan kvinnor också var visstidsanställda relativt oftare än män. Egenföretagare utan anställda löper i allmänhet också större risk för otrygghet. Egenföretagande kan i vissa fall dölja anställningsförhållanden med beroendeställning (”falskt” egenföretagande), utöver att vara kopplat till bestående brister i det sociala skyddet¹⁵. Mer allmänt kan den utbredda användningen av atypiska anställningar också göra sektorer och yrken mindre attraktiva för arbetstagare och därmed bidra till att öka bristen på arbetskraft. Ett brett urval av avtal måste gå hand i hand med tillräcklig tillgång till socialt skydd och möjligheter till lärande och utveckling, även i syfte att förbereda arbetstagarna för de kommande förändringarna.

---

¹⁴ Eurofound, *Labour market segmentation, Observatory*, 2019.

¹⁵ Europeiska kommissionens rapport om genomförandet av rådets rekommendation från 2019 om tillgång till socialt skydd, [COM\(2023\) 43 final](#).

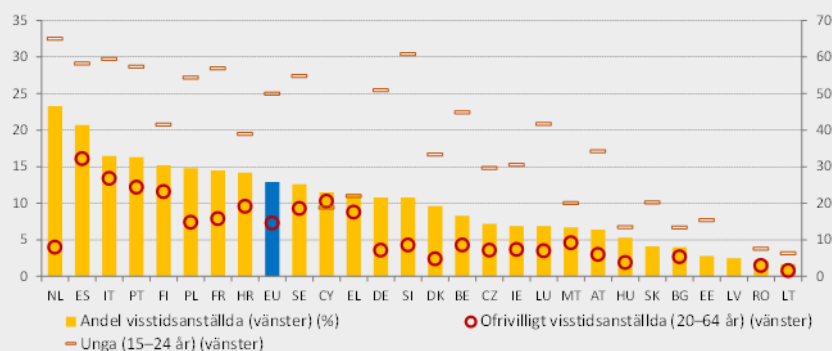
Stora skillnader i användningen av visstidsanställningar mellan medlemsstaterna, med mycket större förekomst bland ungdomar

12,9 % av arbetstagarna (20–64 år) hade en visstidsanställning under 2022

50 % av ungdomarna (15–24 år) hade en visstidsanställning

7,3 % av arbetstagarna (20–64 år) var ofrivilligt visstidsanställda

Visstidsanställda som andel av det totala antalet anställda per ålder (15–24 år) (i %, 2022)

Källa: Eurostats [lfsa_etpgan] och [lfsa_etgar], EU:s arbetskraftsundersökning.

Återhämtningen efter pandemin på EU:s arbetsmarknader har stärkt plattformsekonomin roll, vilket bidrar till att skapa möjligheter på arbetsmarknaden, samtidigt som den även kan innebära utmaningar när det gäller arbetsvillkor och socialt skydd. Baserat på undersökningsuppgifter arbetade 2,4 % av de svarande via digitala onlineplattformar i EU under 2022, och 1,9 % arbetade genom digitala plattformar på plats, även om variationen i medlemsstaterna är stor. Algoritmisk verksamhetsledning kan bidra till att öka effektiviteten och förbättra den övergripande kvaliteten på tjänsterna i plattformsekonomin. Algoritmer använder data om arbetstagarnas plats, tillgänglighet, färdigheter och tidigare prestationer för att matcha uppgifterna med de lämpligaste arbetstagarna i realtid. Algoritmisk verksamhetsledning gör det också möjligt att övervaka arbetstagarnas prestationer genom konsumentbetyg och andra mått, och ger återkoppling i realtid för att genomdriva plattformsstandarder. Företagens användning av algoritmisk verksamhetsledning kan dock samtidigt leda till att arbetstagarnas i högre grad utsätts för övervakning och bedömning, vilket kan minska deras autonomi och kontroll över arbetsuppgifterna. Användningen av algoritmisk verksamhetsledning väcker frågor om öppenhet, ansvarsskyldighet och rättvisa gentemot arbetstagarna. Integreringen av artificiell intelligens med algoritmisk verksamhetsledning innebär dessutom risker för att stärka befintliga snedvridningar och diskriminerande metoder. Vid sidan av utmaningarna i samband med bristen på insyn i den algoritmiska verksamhetsledningen och dess inverkan på fördelningen av uppgifter, och därmed av inkomster, för plattformsarbetare finns det risk för felaktig klassificering av dessa arbetstagares anställningsstatus (som felaktigt kan bli betecknade som egenföretagare och därmed inte har rätt till arbetstagares rättigheter och skydd). Det föreslagna direktivet om förbättrade arbetsvillkor vid plattformsarbete kommer att bidra till att minska de potentiella faror som är förknippade med algoritmer för personer som är verksamma på digitala arbetsplattformar. Det föreslås också att kollektiva informationsrättigheter införs för arbetstagarrepresentanter.

Studier om artificiell intelligens (AI) pekar på en potentiellt stor inverkan av maskininlärning på arbetsmarknaderna, där tjänstemän och kreativa yrken förväntas påverkas mer jämfört med tidigare teknisk utveckling. Social dialog och kollektiva förhandlingar är avgörande i ett sådant sammanhang för att säkerställa en strategi som bygger på medinflytande för att hantera förändringar på grund av den tekniska utvecklingen, ta itu med potentiella problem och samtidigt främja arbetstagarnas anpassning (inbegripet genom tillhandahållande av färdigheter). Det är nödvändigt att åtfölja dessa förändringar med en effektiv aktiv arbetsmarknadspolitik, inbegripet system för kompetenshöjning och omskolning samt arbetsförmedlingar, och ge effektivt stöd för övergångar mellan arbeten. När det gäller generativ AI anser Eurofound att användningen av maskininlärning överlag ses som positiv av de tillfrågade arbetstagarna, eftersom den kan bidra till att frigöra tid från rutinuppgifter och göra det möjligt att fokusera mer på uppgifter med högre mervärde¹⁶. AI skulle också kunna stödja personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden genom att skapa mer inkluderande och anpassade miljöer. Även om artificiell intelligens och maskininlärningsmodeller, särskilt de som bygger på generativa förinlärda transformatorer (som ChatGPT), innebär stora möjligheter kan de få en stor inverkan på tjänstemän i framtiden¹⁷ och till och med påverka kreativa yrken¹⁸. De snabba framstegen inom denna teknik kräver noggrann övervakning för att utnyttja fördelarna samtidigt som man förutser potentiella negativa effekter och i god tid utformar lämpliga politiska svar, bland annat när det gäller arbetsmarknader och arbetstagarnas deltagande i de produktivitetsvinster som genereras av AI. I detta sammanhang innebär AI utmaningar när det gäller öppenhet, ansvarsskyldighet och dess möjliga inverkan på arbetstagarnas rättigheter, arbetsvillkor och inkomster. I den föreslagna rättsakten om AI betecknas, om den antas i sin nuvarande form, exempelvis AI-system som används vid rekrytering och hantering av arbetstagare som system med hög risk, vilket innebär krav på öppenhet, säkerhet, noggrannhet och mänsklig tillsyn.

---

¹⁶ Eurofound, *Ethical digitalisation at work: from theory to practice*, 2023; Eurofound, *Ethics in the digital workplace*, 2022; och Eurofound, *Digitisation in the workplace*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2021.

¹⁷ Gmyrek, P., Berg, J., Bescond, D. 2023. *Generative AI and Jobs: A global analysis of potential effects on job quantity and quality*, ILO:s arbetsdokument nr 96 (Genève, ILO), <https://doi.org/10.54394/FHEM8239>

¹⁸ Se t.ex. avtalet mellan Writers Guild of America och Alliance of Motion Picture and Television Producers för att bemöta befintliga farhågor om AI:s inflytande på filmindustrin. Det nya avtalet innehåller bestämmelser om användningen av AI i film- och tv-projekt, och slöts i slutet av en av Hollywoods längsta strejker.

Trots förbättringar står ungdomar fortfarande inför utmaningar rörande integreringen på arbetsmarknaden i många medlemsstater, vilket motiverar att man ägnar detta särskild uppmärksamhet och genomför skräddarsydda politiska åtgärder. Ungdomsarbetslösheten har minskat med 3,1 procentenheter sedan 2020, men 2022 var den fortfarande nästan tre gånger så hög (14,5 %) som för den totala befolkningen i arbetsför ålder i EU. De regionala skillnaderna kvarstår, med höga nivåer registrerade till exempel i EU:s yttersta randområden. På samma sätt har andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar minskat avsevärt till nivåerna före pandemin, främst på grund av minskningen av antalet unga arbetslösa unga som varken arbetar eller studerar, men ligger fortfarande kvar på 11,1 % under andra kvartalet 2023 i EU och är särskilt hög i vissa medlemsstater, med betydande skillnader även inom länderna. En stor grupp av de personer som varken arbetar eller studerar utgörs av kvinnor och ungdomar som är födda utanför EU. En tillräcklig och snabb integration av ungdomar på arbetsmarknaden eller i utbildningssystemen är avgörande för deras framtida karriärmässiga framgångar. Perioder av arbetslöshet tidigt i arbetslivet kan skada de framtida karriärsutsikterna och inkomstmöjligheterna genom ”stigmatiseringseffekter”, och medför potentiellt också större risker för fattigdom och social utestängning, eller för fysiska och psykiska hälsoproblem i de mer extrema fallen. De stora omställningar som väntar i samband med miljöanpassningen och digitaliseringen av våra ekonomier ökar behovet av att säkerställa att de unga generationerna integreras väl på arbetsmarknaden och i samhället och att de kan välkomna förändringar och styra de omställningar som väntar. Mot denna bakgrund krävs kontinuerliga insatser för att övervinna de strukturella utmaningar som håller ungdomar tillbaka på arbetsmarknaden, särskilt mot bakgrund av en utbredd arbetskrafts- och kompetensbrist. Den förstärkta ungdomsgarantin kan stödja inriktningen på unga som varken arbetar eller studerar och erbjuda kvalitativ sysselsättning, vidareutbildning, lärlingsplatser eller praktikplatser inom fyra månader efter det att ungdomarna blivit arbetslösa eller avslutat sin formella utbildning¹⁹. För att komplettera detta bidrar initiativet Aim, Learn, Master, Achieve (Alma) till att mindre gynnade unga som varken arbetar eller studerar får yrkeserfarenhet utomlands.

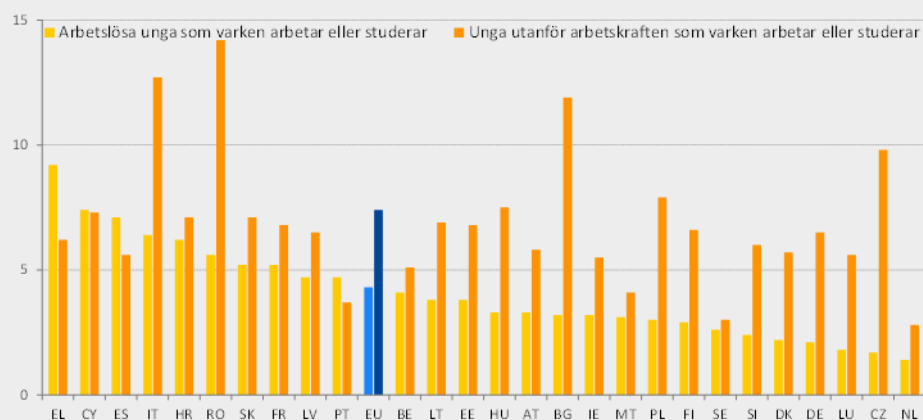
¹⁹ [Rådets rekommendation](#) av den 30 oktober 2020 om en väg till jobb – en förstärkt ungdomsgaranti och om ersättande av rådets rekommendation av den 22 april 2013 om att inrätta en ungdomsgaranti 2020/C 372/01 (EUT C 372, 4.11.2020, s. 1).

Unga som varken arbetar eller studerar är oftare inaktiva än arbetslösa

År 2022 var det **7,4 % av ungdomarna i EU som varken arbetade eller studerade och som stod utanför arbetskraften.**

4,3 % av de unga var arbetslösa, och män var oftare arbetslösa än kvinnor

Unga som varken arbetar eller studerar efter sysselsättningsstatus (15–29 år, i %), 2022

Anmärkning: Avbrott i serien för både CZ och SK.

Källa: Eurostat [edat_lfse_20], EU:s arbetskraftsundersökning.

Äldre arbetstagare är mer aktiva på arbetsmarknaden än någonsin tidigare, men det finns fortfarande utrymme för förbättringar, särskilt för kvinnor. EU:s befolkning åldras snabbt och medianåldern förväntas öka från 44,4 år 2022 med mer än fyra år till slutet av århundradet, medan befolkningen i arbetsför ålder kommer att minska avsevärt. Vissa medlemsstater och regioner påverkas mer akut av demografiska utmaningar än andra, med risk för att de befintliga skillnaderna ökar i EU. Sysselsättningsgraden för äldre arbetstagare (55–64 år) ökade markant i EU, från 44,7 % år 2010 till 62,3 % år 2022, till följd av en ökning av deras deltagande. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män på 12,5 procentenheter för denna åldersgrupp var dock större än för den totala arbetskraften, även om den har minskat sedan 2010.

Den åldrande befolkningen förväntas påverka arbetskraftsutbudet och minska arbetsstyrkan, samtidigt som kompetens- och arbetskraftsbristen i unionen kan förvärras. I detta sammanhang spelar längre och hälsosammare arbetsliv en viktig roll för att stödja utbudet av arbetskraft och säkerställa de sociala trygghetssystemens finanspolitiska hållbarhet, samtidigt som social sammanhållning, solidaritet och kunskapsöverföring mellan generationerna garanteras. I den demografiska verktygslåda som kommissionen nyligen lade fram fastställs en övergripande strategi för de demografiska förändringarna. Medlemsstaterna uppmanas till att stödja ett hälsosamt och aktivt åldrande, göra det möjligt för människor att behålla kontrollen över sina liv och samtidigt bidra till ekonomin och samhället²⁰.

---

²⁰ Se kommissionens meddelande: *Befolkningsutvecklingen i Europa: en verktygslåda med åtgärder* COM(2023) 577 final.

Den bristande jämställdheten på arbetsmarknaden är fortfarande utbredd och återspeglas både i sysselsättnings- och löneskillnaderna. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män i EU minskade något jämfört med 2021, men var fortsatt stor och låg på 10,7 procentenheter under 2022, med stora skillnader mellan olika medlemsstater och regioner. Skillnaden var också betydligt större när man tog hänsyn till den större andelen deltidsarbetande bland kvinnor (som ökade till 16 procentenheter under 2022 ”i heltidsekvivalenter”). Dessutom var skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män mycket större för personer med barn än för personer utan barn. Löneskillnaderna mellan kvinnor och män var också stora i de flesta länder (12,7 % under 2021 i EU), trots de framsteg som gjorts under det senaste årtiondet. Dessa skillnader kan delvis kopplas till i) överrepresentationen av kvinnor i relativt lågavlönade arbeten och deltidsarbete, ii) underrepresentationen av kvinnor i högre befattningar, iii) större svårigheter för kvinnor att förena arbete med omsorgsansvar, och iv) obalans i fördelningen av omsorgsansvaret mellan kvinnor och män. Den största delen av löneskillnaden mellan kvinnor och män i EU är dock inte kopplad till enskilda personers objektiva och mätbara egenskaper, vilket tyder på att andra faktorer, däribland diskriminering och icke-transparenta lönestrukturer, sannolikt bidrar avsevärt till den²¹. Denna löneklyfta hämmar kvinnors ekonomiska oberoende under arbetslivet, har en negativ inverkan på deras deltagande på arbetsmarknaden och bidrar också till pensionsklyftor mellan kvinnor och män (26 % i EU under 2022), med större fattigdomsrisker för kvinnor på ålderns höst. Att ta itu med den könsbaserade lönediskrimineringen och ojämlikheten och att förbättra skattesystemens funktion kan ge fler kvinnor större incitament att bli ekonomiskt aktiva, vilket också är viktigt med tanke på den stora bristen på arbetskraft och kompetens.

---

²¹ Eurostat, Statistical Working Papers, *Gender pay gaps in the European Union – A statistical analysis*, 2021.

Att förbättra tillgången till högkvalitativ och överkomlig förskoleverksamhet och barnomsorg samt långvarig vård och omsorg är avgörande för att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden, i linje med EU:s jämställdhetsstrategi för 2020–25, rådets rekommendationer om förskoleverksamhet och barnomsorg, inbegripet de nya Barcelonamålen, och om tillgång till långvarig vård och omsorg av hög kvalitet till överkomliga priser²² och den europeiska barngarantin²³. Slutligen är åtgärder för insyn i lönesättningen, i linje med direktivet om insyn i lönesättningen²⁴, nödvändiga för att uppenbara könsdiskrimineringen i lönestrukturer och lönemiljöer och göra det möjligt för arbetstagare att effektivt hävda sin rätt till lika lön för lika arbete eller likvärdigt arbete.

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män är fortfarande stora trots att förbättringar gjorts

Löneskillnaden mellan kvinnor och män i EU

under 2021 låg på **12,7 %**, med stora variationer mellan medlemsstaterna

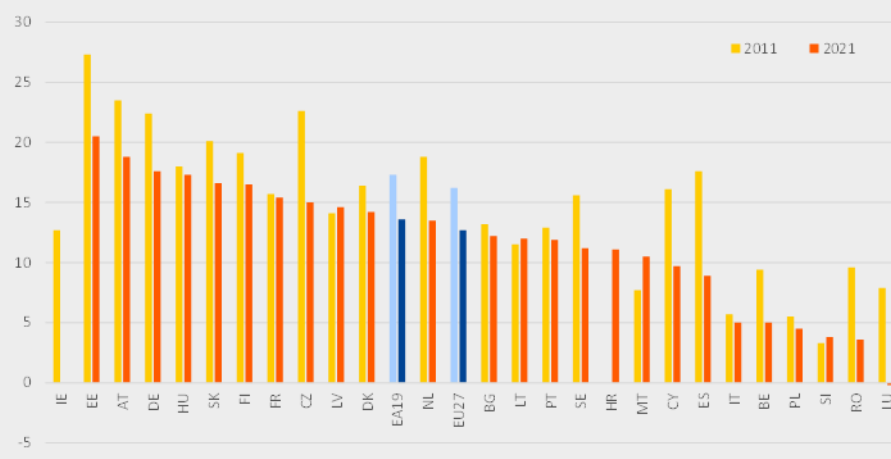
Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män i EU

under 2022 låg på **10,7 procentenheter**

Pensionsklyftan mellan kvinnor och män i EU

under 2022 låg på **26 %**

Skillnad mellan den genomsnittliga bruttotimlönen för manliga och kvinnliga anställda i procent av den förra (i %, 2021 och 2011)

Anmärkning: Sorterad efter 2021 års värden. Uppgifter saknas för EL för alla år, för HR för 2011 och för IE för 2021.

Källa: Eurostats [earn_gr_gpgr2].

- ²² Se rådets rekommendation av den 8 december 2022 om förskoleverksamhet och barnomsorg: Barcelonamålen för 2030 (2022/C 484/01) *En jämlikhetsunion: jämställdhetsstrategi för 2020–2025*, och rådets rekommendation av den 8 december 2022 om tillgång till långvarig vård och omsorg till överkomliga priser och av god kvalitet (2022/C 476/01).
- ²³ Rådets rekommendation (EU) 2021/1004 av den 14 juni 2021 om inrättande av en europeisk barngaranti (EUT L 223, 22.6.2021, s. 14).
- ²⁴ Se Europaparlamentets och rådets direktiv om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete genom insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer.

Trots den senaste tidens förbättringar står personer med funktionsnedsättning fortfarande inför betydande hinder på arbetsmarknaden. År 2022 uppgick skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning till 21,4 procentenheter i EU. Under 2020 var arbetslösheten för personer med funktionsnedsättning dessutom nästan dubbelt så hög som för personer utan. Många personer med funktionsnedsättning deltar inte heller på arbetsmarknaden, vilket avspeglas i ett arbetskraftsdeltagande på 60,7 % (jämfört med 83,4 % för personer utan funktionsnedsättning). I linje med strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030 behövs ytterligare politiska insatser och riktade åtgärder, såsom beskrivs i arbetsmarknadspaketet för personer med funktionsnedsättning²⁵, för att förbättra arbetsmarknadssituationen för personer med funktionsnedsättning. Därför är det viktigt att stärka sysselsättnings- och integrationstjänsternas kapacitet, främja anställning och bekämpa stereotyper, samtidigt som man säkerställer rimliga anpassningar på arbetsplatsen, beroende på behov.

---

²⁵ Se [Arbetsmarknadspaketet för personer med funktionsnedsättning](#) (inte översatt till svenska).

Läskunnigheten har försämrats i hela EU, och den socioekonomiska statusen är fortfarande en stark indikator på den, samtidigt som den stora lärarbristen, som även hänger samman med yrkets låga attraktionskraft, äventyrar tillhandahållandet av utbildning av god kvalitet. Baserat på PIRLS-undersökningen från 2021 (Progress in International Reading Literacy Study), underpresterar nästan en fjärdedel av alla elever i fjärde klass i läsning, och en nedåtgående trend har observerats i praktiskt taget alla deltagande medlemsstater under perioden 2016–2021. I genomsnitt var prestationsskillnaden mellan barn med högre socioekonomisk status jämfört med barn med låg socioekonomisk status betydande, motsvarande ungefär två skolår. Detta pekar på de utmaningar som utbildningssystemet står inför för att förse alla studenter med de grundläggande färdigheter som krävs för att utvecklas i samhället och på arbetsmarknaden och för att säkerställa att det finns lika möjligheter. Även om andelen unga med högst grundskoleexamen minskade ytterligare (något) i EU under 2022 fanns det fortsatt stora skillnader mellan medlemsstaterna samt mellan olika kön, födelseländer och bosättningsorter. Detta innebär utmaningar när det gäller anställbarhet, lärande och anpassningsförmåga senare i livet. Samtidigt har de flesta medlemsstater svårt att tillsätta lärarplatser inom alla sektorer av den obligatoriska utbildningen, särskilt inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, såväl som att locka tillräckligt många lärarstudenter och behålla nyutexaminerade lärare i yrket. I de flesta länder är det inte längre ett attraktivt karriärval för ungdomar att bli lärare. Undervisningsyrkets attraktionskraft beror på en rad faktorer, däribland löne- och arbetsvillkor. Under 2018 ansåg endast en av fem lärare att deras arbete uppskattades av samhället, medan många lärare rapporterade arbetsrelaterad stress och tung arbetsbelastning²⁶. Att öka läraryrkets attraktionskraft är avgörande för att hålla EU på rätt spår mot sina utbildningsmål, som fastställs som en del av det europeiska området för utbildning²⁷, och för att möta den växande efterfrågan på kompetens, även mot bakgrund av den gröna och digitala omställningen.

---

²⁶ OECD, *TALIS 2018 Results: Teachers and School Leaders as Lifelong Learners*, OECD Publishing, Paris, 2019.

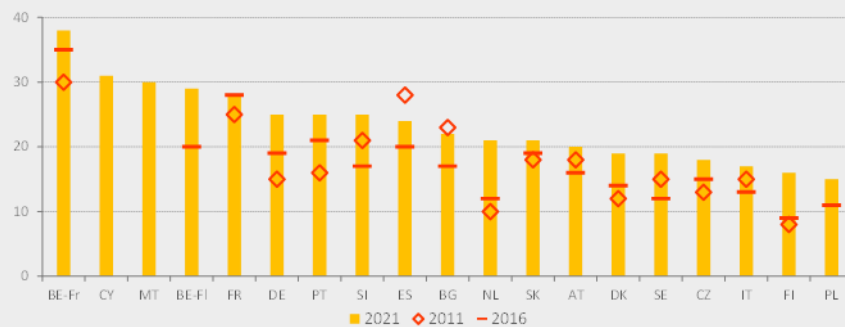
²⁷ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 30 september 2020 om [att förverkliga det europeiska området för utbildning senast 2025](#).

Läskunnigheten har försämrats i hela EU

Andelen studenter i fjärde klass som högst uppnår det låga internationella riktmärket i PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) (i %).

Nästan en fjärdedel av alla elever i fjärde klass underpresterar när det gäller läskunnigheten

Deras socioekonomiska bakgrund är fortfarande en stark indikator på deras resultat

Anmärkning: BE-Fr avser den franskspråkiga samhällsgruppen i Belgien, medan BE-Fl avser den flamländska samhällsgruppen. Endast utbildningssystem med datainsamling i slutet av fjärde klass visas, vilket innebär att EE, EL, HR, HU, IE, LT, LU, LV och RO inte finns med. Data för 2011 finns inte tillgängliga för BE-Fl, Cypern, Malta och Polen, eller för 2016 för Cypern och Malta. Källa: GD EAC:s beräkningar baserade på uppgifter från PIRLS 2021.

Nu när en majoritet av arbetstagarna i EU redan använder digitala verktyg på arbetet krävs avsevärda ytterligare insatser för att förbättra befolkningens digitala kompetens, särskilt för lågkvalificerade, äldre och tredjelandsmedborgare. Under 2021 använde mellan 60 och 70 % av arbetstagarna i EU digitala verktyg på arbetsplatsen som krävde grundläggande eller medelgoda digitala färdigheter²⁸. Ändå hade endast 53,9 % av de vuxna åtminstone grundläggande digital kompetens i EU. Nivån på den digitala kompetensen varierar avsevärt mellan medlemsstaterna men även mellan olika befolkningsgrupper. Under 2021 var det mer än dubbelt så sannolikt att ungdomar (16–29 år) hade åtminstone grundläggande digital kompetens än äldre (55–74 år). Andelen var särskilt låg bland lågkvalificerade, arbetslösa och inaktiva. Dessutom hade en betydligt mindre andel tredjelandsmedborgare åtminstone grundläggande digital kompetens jämfört med EU-medborgare. En undersökning från 2023 som genomfördes inom ramen för Europaåret för kompetens visade att för nästan hälften av alla små och medelstora företag som rapporterade att kompetensbrist begränsade deras allmänna affärsverksamhet gällde problemen i synnerhet användningen av digital teknik. Låga nivåer av digital kompetens i stora grupper i befolkningen och stora skillnader i möjligheterna att utveckla denna kompetens riskerar att skapa stora klyftor i alltmer digitaliserade ekonomier och samhällen (även när det gäller tillgång till utbildning, offentliga arbetsförmedlingar och digitala tjänster i större allmänhet). För att överbrygga den digitala klyftan behövs program för digital kompetens för befolkningen överlag, som kompletteras med riktade utbildningar som är anpassade till särskilda gruppers kompetensprofiler och arbetsmarknadssituation, och att företagen också spelar en roll i tillhandahållandet av utbildning. Målet för EU att minst 80 % av befolkningen senast 2030 ska ha åtminstone grundläggande digital kompetens fastställdes i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter och den digitala kompassen för det digitala decenniet²⁹. Syftet är också att öka antalet IKT-specialister till 20 miljoner fram till 2030, samtidigt som kvinnors tillgång till detta område (18,9 % av specialisterna 2022) främjas och antalet utexaminerade inom IKT ökar, vilket är avgörande för att upprätthålla Europas konkurrenskraft³⁰.

²⁸ Cedefop, *Setting Europe on course for a human digital transition: new evidence from Cedefop's second European skills and jobs survey* (inte översatt till svenska). Luxemburg: Publikationsbyrån. Cedefop reference series nr 123, 2022.

²⁹ Se Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/2481 av den 14 december 2022 om inrättande av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030, och EU:s digitala decennium: digitala mål för 2030.

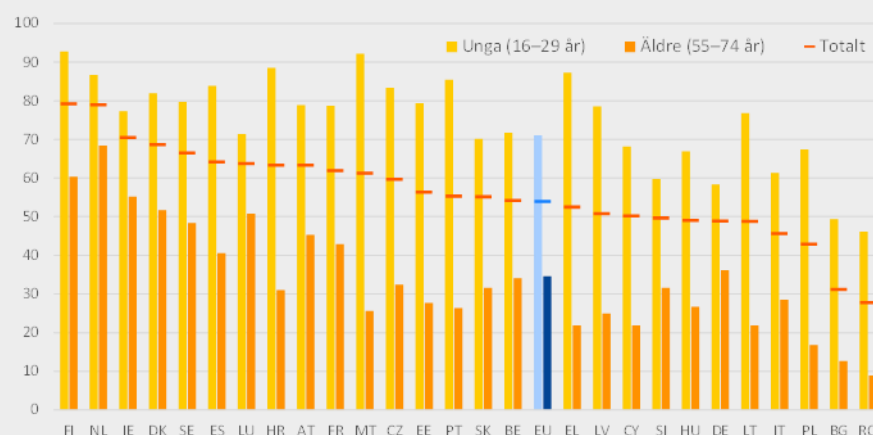
³⁰ Om den nuvarande utvecklingen ändå fortsätter förväntas endast 60 % av EU:s befolkning ha åtminstone grundläggande digital kompetens år 2023, och antalet IKT-specialister skulle bara öka till omkring 12 miljoner. Se 2023 års lägesrapport om det digitala decenniet, [SWD\(2023\) 571 final](#).

Det är mer än dubbelt så sannolikt att ungdomar har åtminstone grundläggande digital kompetens än äldre

71 % av de unga (16–29 år) och **endast 34.6 %** av de äldre (55–74 år) har åtminstone grundläggande digital kompetens

Lågutbildade, arbetslösa och inaktiva har mer sällan minst grundläggande digital kompetens

Andel personer med åtminstone grundläggande digital kompetens (2021, i %)

Källa: Eurostats [edat_lfse_02].

Det krävs kontinuerliga åtgärder för att ytterligare utveckla arbetsstyrkans kompetens i syfte att stödja konkurrenskraften, främja sysselsättning av god kvalitet och bevara EU:s sociala modell, även med tanke på den gröna och digitala omställningen. I detta sammanhang och mot bakgrund av den utbredda bristen på arbetskraft och kompetens är välfungerande och effektiva utbildningssystem avgörande för att ge unga människor arbetsmarknadsrelevanta färdigheter, medan ett stort deltagande i vuxenutbildningen är avgörande för att säkerställa att arbetskraftens kompetens ständigt uppdateras. Det överordnade målet för vuxenutbildning kräver att minst 60 % av de vuxna deltar i lärande varje år i EU senast 2030 (jämfört med de senaste tillgängliga uppgifterna för 2016, som tyder på en mycket lägre genomsnittlig deltagandegrad på 37,4 %)³¹. Eftersom lågkvalificerade vuxna i alla medlemsstater tenderar att delta i utbildning betydligt mindre ofta än medel- och högkvalificerade måste särskild politisk uppmärksamhet inriktas på att öka deras deltagande, i linje med utvärderingen av kompetenshöjningsvägar³². Vuxnas deltagande i utbildning är också vanligare i städer än på landsbygden. Mot denna bakgrund beskrivs i rådets rekommendation om individuella utbildningskonton hur medlemsstaterna kan kombinera finansiellt (inklusive finansiering från ESF+) och icke-finansiellt stöd på ett effektivt sätt för att ge alla vuxna möjlighet att utveckla sina färdigheter under hela sitt yrkesliv³³. Dessutom har mikromeriter en stark potential för att erbjuda snabb och riktad kompetenshöjning och omskolning för arbetstagare och arbetssökande, baserat på rådets rekommendation om detta³⁴. Slutligen syftar Europaåret för kompetens, som bygger på den europeiska kompetensagendan för 2020, till att främja en ändring av tänkesättet i riktning mot kompetenshöjning och omskolning genom hela livet, vilket hjälper människor att få rätt kompetens för kvalitetsjobb och dra nytta av de många möjligheter som den gröna och digitala omställningen erbjuder³⁵.

³¹ Datakällan för övervakning av det överordnade målet för vuxenutbildning för 2030 planeras ändras från vuxenutbildningsundersökningen till EU:s arbetskraftsundersökning. En grundlig analys av uppgifterna från de två undersökningarna genomförs för att säkerställa hög kvalitet och jämförbarhet. Uppgifterna om vuxenutbildning från arbetskraftsundersökningen (referensperioden på 12 månader) förväntas offentliggöras våren 2024.

³² [Utvärderingspaketet om kompetenshöjningsvägar](#) antogs i juli 2023 och utvärderade de åtgärder som vidtagits som svar på [rådets rekommendation om kompetenshöjningsvägar](#).

³³ [Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om individuella utbildningskonton, 2022/C 243/03](#).

³⁴ [Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om en europeisk strategi för mikromeriter för livslångt lärande och anställbarhet, 2022/C 243/02](#).

³⁵ Meddelande från kommissionen: [Den europeiska kompetensagendan](#) för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft (COM(2020) 274 final); förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett Europaår för kompetens.

Andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning var i stort sett stabil i EU och minskade eller förblev stabil i de flesta medlemsstater under 2022, tack vare beslutsamma politiska åtgärder i samband med covid-19-krisen och energikrisen. Ungefär en av fem personer i EU löpte dock fortfarande risk för fattigdom eller social utestängning under 2022, efter att det totala antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade med endast 279 000 personer, vilket låg nära 2019 års värde. Mot bakgrund av en dämpad ekonomisk miljö krävs därför betydande insatser för att uppnå målet för 2030 på minst 15 miljoner färre personer som riskerar fattigdom eller social utestängning jämfört med 2019. Variationerna var också stora mellan medlemsstater och regioner samt mellan befolkningsgrupper (med högre fattigdomsrisk för barn, personer 65 år och äldre, personer med funktionsnedsättning, personer födda utanför EU och romer). Skillnaderna är fortfarande betydande mellan EU-länderna även när det gäller effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdom. Samtidigt minskade **inkomstskillnaderna något i genomsnitt under 2022**. Enligt Eurostats snabbstatistik förblev de också antingen stabila eller minskade under 2022 som inkomstår, vilket avspeglar de snabba politiska åtgärderna på EU- och medlemsstatsnivå för att motverka inflationens negativa effekter, särskilt för låginkomsthushåll. Den registrerade genomsnittliga minskningen beror på utvecklingen i den nedre delen av inkomstfördelningen. Systematiska konsekvensbedömningar av fördelningseffekterna av politiska åtgärder är särskilt viktiga för att beakta deras inverkan på inkomstskillnaderna och stödja utformningen av politiken.

Barn löper större risk för fattigdom eller social utestängning än befolkningen i stort i nästan alla medlemsstater, där i genomsnitt ungefär ett av fyra barn drabbas. Andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning ökade något under 2022 i EU, och även det totala antalet barn i en sådan situation, med omkring 900 000 sedan 2019 (jämfört med det kompletterande målet att minska deras antal med minst 5 miljoner fram till 2030), vilket kräver betydande insatser för att ta itu med denna utmaning. Att lyfta barn ur fattigdom och social utestängning är avgörande för att hjälpa dem att förverkliga sin fulla potential på arbetsmarknaden och i samhället och bryta överföringen av fattigdom mellan generationerna. Genomförandet av den europeiska barngarantin³⁶ i alla medlemsstater är avgörande för att ta itu med denna utmaning.

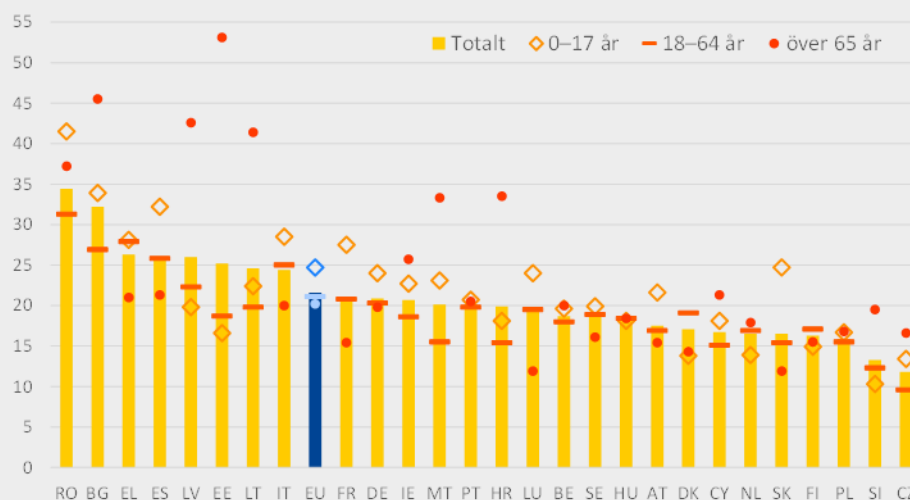
³⁶ [Rådets rekommendation \(EU\) 2021/1004 av den 14 juni 2021 om inrättande av en europeisk barngaranti](#) (EUT L 223, 22.6.2021, s. 14).

Fattigdom och social utestängning varierar avsevärt mellan olika åldersgrupper, där barn och äldre oftast löper störst risk

En av fem personer och ett av fyra barn löpte risk för fattigdom eller social utestängning i EU år 2022

Äldre personer löper högre risk för fattigdom eller social utestängning i många medlemsstater

Andel som löper risk för fattigdom eller social utestängning – totalt och per åldersgrupperna 0–17, 18–64, 65 och äldre (i %, 2022).

Anmärkning: Avbrott i serien för FI, FR och LU.

Källa: Eurostats [ilc_peps01n], EU-Silc.

Medan större delen av EU:s befolkning har tillgång till grundläggande tjänster, möter personer som riskerar fattigdom eller social utestängning och de mest utsatta betydande hinder. I detta avseende kan 9,3 % av EU:s befolkning inte värma upp sina bostäder tillräckligt (med en ökning på 2,4 procentenheter jämfört med föregående år och med mer än dubbla den siffran för gruppen som löper risk för fattigdom och social utestängning), 2,4 % har inte råd med en internetanslutning för personligt bruk i hemmet, 2,4 % har inte råd att regelbundet använda kollektivtrafiken och 1,5 % bor i hushåll utan badkar, dusch eller vattenklosett, med stora skillnader mellan länderna³⁷. Hushåll som löper risk för fattigdom eller social utestängning spenderar en betydligt större andel av sin budget på grundläggande tjänster och är därför mer sårbara för prisökningar. Utöver överkomlighet innebär även tillgänglighet och åtkomlighet utmaningar, ibland kopplade till andra dimensioner, såsom brist på kompetens eller geografiska faktorer (klyftan mellan stad och land, yttersta randområden och andra avlägsna regioner och ömråden). Enligt den europeiska pelaren för sociala rättigheter har alla rätt att få tillgång till grundläggande tjänster av god kvalitet, och stöd i detta avseende bör ges till dem som behöver det, vilket är viktigt för att främja framsteg mot EU:s mål för fattigdomsminskning för 2030.

³⁷ [Commission Report on access to essential services in the EU](#) (inte översatt till svenska), SWD(2023) 213 final/2.

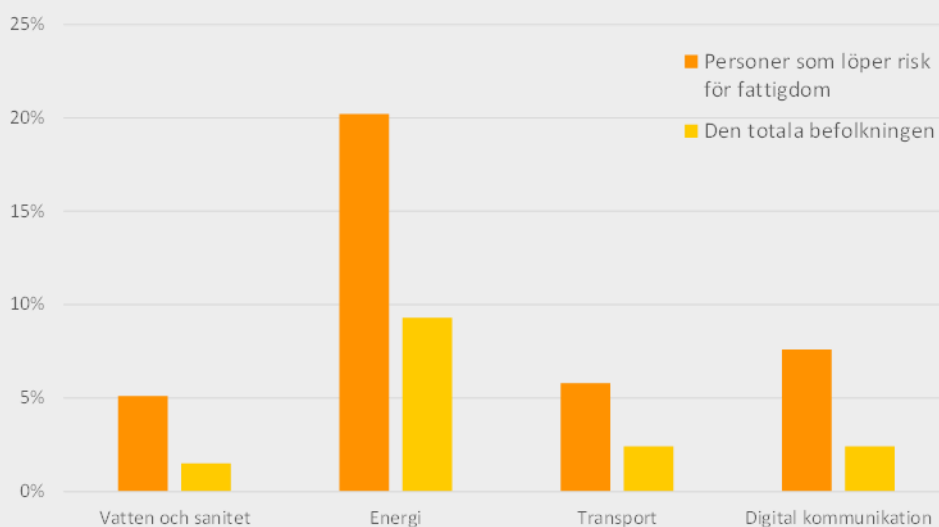
Hushåll som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning har mycket mer begränsad tillgång till grundläggande tjänster i EU

Under 2022

ökade andelen personer som inte kunde värma upp sitt hem till 9,3 % från 6,9 % år 2019 i EU

Personer som riskerar fattigdom eller social utestängning möter betydande hinder när det gäller att få tillgång till grundläggande tjänster

Andel av EU:s befolkning som inte har råd med grundläggande tjänster (i %)

Källa: Eurostats [ilc_mdcs01], [ILC_mddu07A] och [ilc_mdho05], EU-Silc.

Bostäder till överkomliga priser är en växande utmaning i unionen. Under 2022 bodde nästan en av tio personer i EU i ett hushåll där de totala bostadskostnaderna utgjorde mer än 40 % av den totala disponibla inkomsten, med en betydande ökning sedan 2020. Bostadssvårigheter tenderar att vara allvarigare för familjer med barn och ensamstående föräldrar. För människor som löper risk att drabbas av fattigdom var andelen mer än tre gånger högre än för den totala befolkningen.

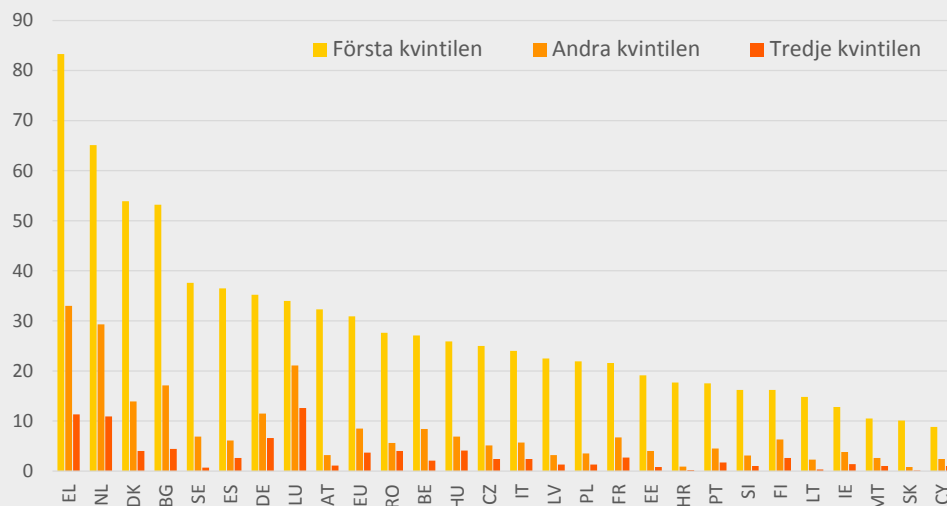
Dessutom har få framsteg gjorts när det gäller att minska antalet hemlösa i EU:s medlemsstater under det senaste årtiondet. EU:s politik kan ha positiva effekter på bostäders överkomlighet, tillgänglighet och tillräcklighet, särskilt för behovande. Även om det primära ansvaret för bostads- och bostadsstöd ligger hos medlemsstaterna kan EU:s finansiering och politik stödja nationella och subnationella offentliga myndigheters insatser för att ta itu med dessa utmaningar, till exempel när det gäller sammanhållning och stadsutveckling, sysselsättning och socialt skydd samt industri- och energipolitik. Dessutom kan EU-initiativ som det nya europeiska Bauhaus och initiativet för överkomliga bostäder bidra till att öka hållbarheten och inkluderingen på bostadsområdet.

Investeringar i subventionerade bostäder kan förbättra tillgången till bostäder till överkomliga priser för låginkomsttagare och utsatta grupper, inklusive hemlösa. EU-fonder som Eruf, ESF+, faciliteten för återhämtning och resiliens och InvestEU möjliggör ytterligare investeringar i subventionerade bostäder till överkomliga priser och genomförande av offentlig-privata partnerskap för att samla resurser och utveckla hållbara interventionsordningar.

Andelen med hög boendegift i förhållande till disponibel inkomst är störst i den minst välbärgade femtedelen av befolkningen i alla medlemsstater

Bostadskostnader av den disponibla inkomsten för de tre första femtedelarna av befolkningen efter inkomst, år 2022 (i %)

Under 2022 var andelen med hög boendegift i förhållande till disponibel inkomst dubbelt så stor i den första femtedelen av befolkningen, när denna rangordnas efter inkomst i EU.

Källa: Eurostat [[ilc_lvho07b](#)]. Avbrott i serien för FR och LU 2022.

De sociala trygghetssystemen spelar en nyckelroll i medlemsstaterna när det gäller att säkerställa den sociala sammanhållningen och inkomsttryggheten, såväl som den makroekonomiska stabiliseringen, och de måste därför anpassas till framtidens utmaningar.

De sociala trygghetssystemen har visat sig vara effektiva när det gäller att stödja den socioekonomiska resiliensen under covid-19-pandemin och den senaste energikrisen. Ändå utsätts de sociala trygghetssystemens förmåga att förbli adekvata och finanspolitiskt hållbara för ett ökande tryck på grund av den åldrande befolkningen, det föränderliga arbetslivet och den gröna och digitala omställningen. Denna utveckling kommer att påverka utformningen och omfattningen av de sociala trygghetssystemen och deras finansiering. I praktiken innebär detta ett behov av fler arbetstagare med arbeten av god kvalitet i alla befolkningsgrupper, längre arbetsliv, adekvata åtgärder mot fattigdom bland förvärvsarbetande, social trygghet för icke-standardiserade anställningsformer, bättre organiserade, tillgängliga och effektiva tjänster inom social trygghet, inklusive vård, och anpassning av de sociala trygghetssystemen till de nya realiteter som framkommer genom anpassningen till klimatförändringarna och grön och digital teknik. För att framtidssäkra de sociala trygghetssystemen är det särskilt viktigt att se på välfärdspolitiken ur ett livscykelperspektiv. Väl utformad socialpolitik i olika skeden av en persons livscykel kan leda till ”dubbel utdelning” genom att minska de framtida offentliga utgifterna för inkomstersättning tack vare sysselsättning, välbefinnande och hälsovinster och stödja en inkluderande ekonomisk tillväxt samtidigt som skattebasen utvidgas. Medlemsstaternas reformer och investeringar på dessa områden stöds av flera EU-initiativ som syftar till att framtidssäkra social trygghet, såsom rådets rekommendationer om tillgång till socialt skydd³⁸ för arbetstagare och egenföretagare, om långvarig vård och omsorg, om en rättvis övergång till klimatneutralitet och om tillräcklig minimiinkomst för att säkerställa aktiv inkludering, samt direktivet om tillräckliga minimilöner.

---

³⁸ [Rådets rekommendation av den 8 november 2019 om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare 2019/C 387/01 \(EUT C 387, 15.11.2019, s. 1\).](#)

Andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov förblev i stort sett stabil i EU, men med stora variationer mellan medlemsstaterna, medan stora utmaningar kvarstår när det gäller tillgång, överkomlighet och kvalitet på långvarig vård och omsorg. Det är vanligare att personer i låginkomsthushåll uppger att de har icke tillgodosedda vårdbehov, även om skillnaden jämfört med den totala befolkningen varierar mellan medlemsstaterna. Den demografiska utvecklingen, i synnerhet den förväntade högre livslängden i framtiden, ökar det potentiella behovet av långvarig vård och omsorg. De senaste uppgifterna (för 2019) visade att 46,5 % av personer i åldersgruppen 65 år eller äldre som hade allvarliga svårigheter med personlig vård eller hushållsaktiviteter i EU hade behov rörande detta som inte tillgodosetts. Detta var betydligt mer uttalat för dem som tillhörde den lägsta inkomstkventilen (51,2 %) än för personer i den högsta inkomstkventilen (39,9 %). Det största hindret för tillgängligheten till långvarig vård och omsorg är ett överkomligt pris. Även efter att ha fått stöd för långvarig vård och omsorg kan direktkostnaderna för vård och omsorg vara mycket höga i vissa medlemsstater, särskilt för äldre personer med allvarliga behov av långvarig vård och omsorg i hemmet. Tillgänglighetsutmaningarna förvärras av den betydande bristen på arbetskraft och kompetens inom vård- och omsorgssektorn, som också beror på svåra arbetsvillkor.

Arbetsmarknadens parter har en viktig roll i utformningen och genomförandet av reformer och åtgärder på nationell nivå som stöder sysselsättning, arbetskvalitet, kompetensutveckling och socialt skydd. En effektiv social dialog bidrar på ett avgörande sätt till att den europeiska sociala marknadsekonomin fungerar väl och säkerställer bättre och mer hållbara politiska resultat, och stöder även rättvisa gröna och digitala omställningar. I medlemsstater med väletablerade traditioner av social dialog ansågs på det hela taget kvaliteten och intensiteten i arbetsmarknadsparternas deltagande i det relevanta beslutsfattandet vara högre, bland annat när det gäller samråd inom ramen för den europeiska planeringsterminen. I slutsatserna från sysselsättningskommitténs multilaterala övervakning framhölls att det fortfarande är av yttersta vikt att undvika ett rent formalistiskt deltagande och att säkerställa snabba och meningsfulla samråd med arbetsmarknadens parter under hela den politiska beslutsprocessen i alla medlemsstater³⁹. Mer än två år efter antagandet av faciliteten för återhämtning och resiliens pågår den sociala dialogen om genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens i de flesta medlemsstater⁴⁰. Enligt rådets rekommendation om att stärka den sociala dialogen uppmanas medlemsstaterna att säkerställa en gynnsam miljö för en social tvåparts- och trepartsdialog, inbegripet kollektivförhandlingar, inom den offentliga och den privata sektorn, på alla nivåer⁴¹. Med utgångspunkt i befintliga nationella traditioner, regler och metoder är insatser för att stärka det civila samhällets organisationers deltagande i relevant politiskt beslutsfattande avgörande för att ge värdefulla insikter om befintliga och nya utmaningar samt om hur effektiva de politiska insatserna är på fältet.

---

³⁹ [Yttrande 9955/23](#) från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd.

⁴⁰ Europeiska kommissionen, *rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Granskningsrapport om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens*, COM(2022) 383 final, 2022.

⁴¹ [COM\(2023\) 40 final](#) och [rådets dokument 10542/23](#).

Medlemsstaterna bör vidta åtgärder för att komma till rätta med de utmaningar i fråga om sysselsättning, kompetens och socialpolitik som konstateras i denna rapport. I den analys som presenteras i rapporten framhålls ett antal prioriterade områden för politiska åtgärder.

Medlemsstaterna uppmanas att göra följande, i enlighet med sysselsättningsriktlinjerna:

- Förbättra vuxnas kompetenshöjning och omskolning för att ta itu med bristen på arbetskraft och kompetens, anpassa sig till den föränderliga situationen och utsikterna på arbetsmarknaden samt främja den gröna och digitala omställningen – bland annat genom att integrera användningen av verktyg för kompetensinventering; stärka tillhandahållandet av individuella utbildningsrättigheter, såsom individuella utbildningskonton; och främja utvecklingen, genomförandet och erkännandet av mikromeriter – i linje med rådets rekommendationer om individuella utbildningskonton och om en europeisk strategi för mikromeriter.
- Stärka den aktiva arbetsmarknadspolitiken och de offentliga arbetsförmedlingarnas kapacitet och effektivitet – bland annat genom att investera i digital infrastruktur och digitala tjänster, förbättrad karriärvägledning, rådgivningstjänster, kompetensinventering och utbildning av personal – i syfte att stödja skapandet av arbetstillfällen och övergångar av god kvalitet.
- Övervaka och minska inflationens negativa inverkan på utsatta hushålls köpkraft genom riktade stödåtgärder, samtidigt som man bibehåller incitamenten för att minska energiförbrukningen, i förekommande fall, och förbättrar energieffektiviteten.
- I linje med nationell lagstiftning och/eller praxis och med full respekt för arbetsmarknadsparternas roll och oberoende, främja en löneutveckling som minskar förlusten av köpkraft, särskilt för låginkomsttagare, samtidigt som man främjar en uppåtgående social konvergens, avspeglar produktivitetsutvecklingen, bevarar sysselsättningen, säkerställer konkurrenskraften och förblir vaksam på andrahandseffekter på inflationen.
- Sörja för att det finns stödsystem som utformats på ett sätt som bevarar och vidareutvecklar personalresurserna genom tillhörande kompetensutveckling och omskolning, i syfte att stödja rättvisa omstruktureringsprocesser där så behövs, underlätta övergångar på arbetsmarknaden och bidra till moderniseringen av ekonomin.

- Ge stöd till de arbetstagare och hushåll som påverkas mest av de ekonomiska och sociala konsekvenserna av anpassningen till klimatförändringarna och ny grön och digital teknik, särskilt till utsatta arbetstagare och hushåll – bland annat genom effektiva arbetsförmedlingar och utbildningsåtgärder; väl utformade, målinriktade och tidsbundna sysselsättningsprogram, anställnings- och övergångsincitament; tillräcklig inkomsttrygghet med en strategi för aktiv inkludering; och främjande av entreprenörskap, i linje med rådets rekommendation om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet.
- Främja rörlighet inom EU och överväga att locka till sig kompetenta arbetstagare från tredjeländer, samtidigt som man säkerställer respekten för och upprätthållandet av arbetstagarrättigheter och sociala rättigheter samt kanaliserar den lagliga migrationen till yrken där det finns brist på arbetskraft, som ett fullständigt komplement till utnyttjandet av talanger inom unionen.
- Anpassa arbetsmarknadslagstiftningen och skatte- och bidragssystemen för att minska segmenteringen och jämställdhetsklyftorna på arbetsmarknaden och främja skapandet av arbetstillfällen av god kvalitet, däribland en möjlig minskning av skatteken, särskilt för låginkomsttagare, utan att hindra övergången till arbetstillfällen med högre lön och en övergång från beskattning av arbete till miljöskatter.
- Säkerställa hälsosamma, säkra och välanpassade arbetsmiljöer.
- Främja kollektiva förhandlingar och social dialog, tillsammans med ett snabbt och meningsfullt deltagande av arbetsmarknadens parter i det relevanta beslutsfattandet på EU-nivå och nationell nivå, även i samband med genomförandet av medlemsstaternas återhämtnings- och resiliensplaner och inom ramen för den europeiska planeringsterminen.
- Förbättra ungas utsikter på arbetsmarknaden – bland annat genom att främja en inkluderande yrkesutbildning och högre utbildning av hög kvalitet; riktat stöd från arbetsförmedlingar (bestående av mentorskap, vägledning och rådgivning); och lärlings- och praktikprogram av hög kvalitet, i linje med den förstärkta ungdomsgarantin.

- Säkerställa icke-diskriminering, främja jämställdhet, förbättra integreringen av ett jämställdhetsperspektiv och stärka kvinnors och mindre gynnade gruppers deltagande på arbetsmarknaden genom att främja lika möjligheter och likvärdig karriärutveckling, säkerställa insyn i lönestrukturerna och främja möjligheten att förena arbete, familj och privatliv – bland annat genom tillgång till högkvalitativ vård och omsorg (förskoleverksamhet och barnomsorg samt långvarig vård och omsorg) samt familjerelaterad ledighet och flexibla arbetsformer för föräldrar och andra informella vårdgivare, i linje med den europeiska strategin för vård och omsorg.
- Främja lika möjligheter för barn för att åtgärda den stora barnfattigdomen och på bästa sätt utnyttja EU:s resurser och de nationella resurserna. Påskynda genomförandet av den europeiska barngarantin, bland annat genom att tillhandahålla förskoleverksamhet och barnomsorg av god kvalitet till överkomliga priser, och förbättra läranderesultaten genom att åtgärda lärarbristen och problemet med andelen unga med högst grundskoleutbildning. Stödja tillgången till utbildning för barn från mindre gynnade grupper och avlägsna områden samt främja utbildningen på alla kvalifikationsnivåer.
- Öka de digitala färdigheterna hos både unga och vuxna i alla åldrar och utöka reserven av personer med digital kompetens på arbetsmarknaden genom att utveckla digitala utbildningssystem med stöd av viktiga funktioner såsom höghastighetsuppkoppling i skolorna, utrustning och lärarutbildning, samt ge institutionerna stöd med sakkunskap om digitalisering med särskild inriktning på inkludering och minskning av de digitala klyftorna.
- Sörja för ett fullgott och hållbart socialt skydd för alla, i linje med rådets rekommendation om tillgång till socialt skydd; förbättra skyddet för dem som inte omfattas i tillräcklig utsträckning, såsom arbetstagare med atypiska anställningar inbegripet arbetstagare som utför plattformarbete samt egenföretagare; förbättra förmånernas lämplighet, överförbarheten av rättigheter och tillgången till tjänster av god kvalitet samtidigt som de offentliga finansernas hållbarhet garanteras; och effektivt stödja integrationen på arbetsmarknaden för dem som kan arbeta.
- Utveckla och stärka minimiinkomstsystem som ger tillräckligt stöd och tillämpar en strategi för aktiv inkludering, i linje med rådets rekommendation om tillräckliga minimiinkomster som säkerställer aktiv inkludering; och främja tillgången till grundläggande tjänster, inbegripet energi, särskilt för låginkomsthushåll och utsatta hushåll.

- Bedöma de fördelningsmässiga effekterna av reformer och investeringar på olika befolkningsgruppers inkomster, i linje med meddelandet om bättre bedömning av fördelningseffekter av medlemsstaternas politik.
- Ge alla barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning fri och effektiv tillgång till hälso- och sjukvård, förskoleverksamhet och barnomsorg samt utbildning och skolbaserade aktiviteter, såväl som faktisk tillgång till hälsosam kost och adekvata bostäder, i linje med den europeiska barngarantin och de därmed förknippade nationella handlingsplanerna.
- Bekämpa hemlöshet som den mest extrema formen av fattigdom, främja renoveringen av bostäder och subventionerade boenden samt integrerade sociala tjänster, och stöd tillgången till överkomliga bostäder av hög kvalitet, subventionerade boenden eller bostadsbidrag i lämpliga fall.
- Investera i kapaciteten hos hälso- och sjukvårdssystemet, inbegripet när det gäller förebyggande vårdtjänster och primärvårdstjänster, samt i kapaciteten på folkhälsoområdet, samordningen av vård, hälso- och sjukvårdspersonalen och i e-hälsa; i förekommande fall minska patientavgifterna, förbättra tillgången till hälso- och sjukvård, samt främja bättre arbetsvillkor samt kompetensutveckling och omskolning av hälso- och sjukvårdspersonal.
- Förbättra tillhandahållandet av överkomlig och hållbar långvarig vård och omsorg av hög kvalitet i linje med den europeiska strategin för vård och omsorg.
- Säkerställa inkluderande och hållbara pensionssystem som möjliggör tillräckliga inkomster under ålderdomen och rättvisa mellan generationerna.

Finansiering från EU, bland annat genom ESF+, Eruf, FRO, instrumentet för tekniskt stöd och faciliteten för återhämtning och resiliens för stödberättigade investeringar och reformer, hjälper medlemsstaterna att intensifiera sina politiska åtgärder på dessa områden.

KAPITEL 1. ÖVERSIKT ÖVER ARBETSMARKNADSTRENDER OCH SOCIALA TRENDER, FRAMSTEG AVSEENDE MÅLEN FÖR 2030 OCH VIKTIGA ÖVERGRIPANDE RESULTAT RÖRANDE SOCIAL KONVERGENS

1.1 Viktiga trender på arbetsmarknaden

Mot bakgrund av återhämtningen efter covid-19 förblev sysselsättningstillväxten i EU stabil under 2023, om än med betydande skillnader mellan sektorerna. Under andra kvartalet 2023 uppgick det totala antalet anställda till 216,1 miljoner, vilket är 6,2 miljoner fler än toppnoteringen under fjärde kvartalet 2019⁴². Under samma kvartal låg sysselsättningsgraden (20–64 år) på 75,4 %, dvs. 2,5 procentenheter över de högsta nivåerna före pandemin (för fjärde kvartalet 2019). Sysselsättningsgraden var 74,6 % på årsbasis 2022 (1,9 procentenheter över 2019 års värde). Denna positiva utveckling på sysselsättningsområdet åtföljdes av en ökning av arbetskraftsdeltagandet (15–64 år), som nådde 74,5 % under 2022, och en arbetslöshet (15–74 år) som sjönk till 6,2 % under samma år. Skillnader noterades dock mellan sektorerna när det gäller sysselsättningstillväxt. Energikrisen dämpade sysselsättningstillväxten i mycket energiintensiva sektorer⁴³. Däremot hade sektorn för informations- och kommunikationsteknik (IKT) den högsta sysselsättningstillväxten med en ökning med 16,9 % mellan fjärde kvartalet 2019 och andra kvartalet 2023, vilket gav ett tillskott med mer än en miljon arbetstillfällen. Sysselsättningen inom byggsektorn ökade med 6,6 %, medan den inom den energiintensiva tillverkningssektorn ännu inte har återhämtat sig till nivån före krisen. Sysselsättningen inom jordbruket minskade med 4,3 %, i linje med dess långsiktiga trend. Sammantaget beräknas sysselsättningstillväxten uppgå till 1 % under 2023 och 0,4 % under både 2024 och 2025⁴⁴.

---

⁴² Data från Eurostat som används i detta stycke: [[namq_10_a10_e](#)], [[lfsi_emp_q](#)], [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], [[une_ltu_a](#)].

⁴³ Europeiska kommissionen, *Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual review 2023*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023.

⁴⁴ Europeiska kommissionen, *European Economic Forecast, hösten 2023*, Institutional Paper 258, 2023 (inte översatt till svenska).

Det totala antalet arbetade timmar och frånvaron från arbetet har återgått till sina långsiktiga trender. Antalet arbetade timmar i EU har stadigt återhämtat sig från sitt lägsta värde på 72,6 miljarder under andra kvartalet 2020 till 86,7 miljarder under andra kvartalet 2023⁴⁵. Mot bakgrund av den högre sysselsättningen återgår antalet arbetade timmar per arbetstagare till den långsiktiga nedåtgående trenden (se avsnitt 2.1.1). Den kvartalsvisa frånvaron är också tillbaka till sin långsiktiga genomsnittsnivå, med 9,5 % av de anställda frånvarande under andra kvartalet 2023. Snabbheten i dessa omjusteringar belyser den viktiga roll som nationella och EU-omfattande arbetsmarknadsåtgärder spelade i samband med covid19-krisen, vilka gjorde det möjligt för företag att behålla personalresurser och hjälpte egenföretagare att gradvis återuppta sin verksamhet efter att begränsningsåtgärderna hade upphävts (se avsnitt 2.1). Den slutliga halvårsrapporten om genomförandet av Sure-lånen visar att sådana EU-instrument vid sin höjdpunkt under 2020 stödde cirka 31,5 miljoner personer och 2,5 miljoner företag⁴⁶.

Den nominella löneökningen i EU var stabil under 2022, medan lönerna i genomsnitt sjönk i reala termer. Den nominella ersättningen per anställd ökade i alla medlemsstater, med en genomsnittlig tillväxttakt i EU på 4,8 %, jämfört med omkring 1,9 % under perioden före pandemin (2013–2019). Dessa nominella ökningar har dock i stor utsträckning överskridits av inflationen, vilket har lett till en betydande minskning av reallönerna på 3,7 % under 2022, vilket påverkar köpkraften, särskilt för låginkomsttagare, som tenderar att spendera en högre andel av sin inkomst på höginflationsvaror såsom livsmedel (se avsnitt 2.1)⁴⁷. De nominella lönerna förväntas öka under 2023⁴⁸.

---

⁴⁵ Data från Eurostat som används i detta stycke: [[namq_10_a10_e](#)], [[lfsi_abt_q](#)].

⁴⁶ Europeiska kommissionen, [Rapport om det europeiska instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation \(Sure\) till följd av covid19-utbrottet i enlighet med artikel 14 i rådets förordning \(EU\) 2020/672 Sure efter att instrumentet har avslutats: slutlig halvårsrapport](#) (COM(2023) 291 final).

⁴⁷ Eurofound, [Minimum wages in 2023: Annual review, Minimum wages in the EU series](#), Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2023 (inte översatt till svenska) och Europeiska kommissionen, [Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual Review 2023](#), Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (kommande; inte översatt till svenska).

⁴⁸ Europeiska kommissionen, [European Economic Forecast](#), hösten 2023, Institutional Paper 258, november 2023.

Arbets- och kompetensbristen är fortfarande stor inom olika sektorer och på olika kompetensnivåer. Vakansgraden inom industrin, byggsektorn och tjänstesektorn började minska mycket långsamt från sitt högsta värde någonsin i EU på 3 % under andra kvartalet 2022 till 2,7 % under andra kvartalet 2023, delvis på grund av att den ekonomiska verksamheten minskade. Den ligger dock fortfarande långt över genomsnittet före pandemin på 1,7 % under perioden 2013–2019. Bristen är särskilt betydande inom sektorer såsom hälso- och sjukvård, byggverksamhet samt naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (särskilt IKT) såväl som andra tjänsteyrken (se avsnitten 2.1 och 2.2)⁴⁹. Framöver kan bristen på arbetskraft och kompetens förväntas påverkas av de skiftande behoven på arbetsmarknaden, även de som hör samman med den gröna och digitala omställningen, och den förväntade minskningen av befolkningen i arbetsför ålder⁵⁰.

Sysselsättningsgraden ökade för såväl kvinnor som unga och äldre, men skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män är fortfarande stora, liksom andelen unga som varken arbetar eller studerar. Arbetskraftsdeltagandet (15–64 år) för kvinnor fortsatte sin stabila långsiktiga uppåtgående trend (+10 procentenheter under de senaste två årtiondena), till 70,3 % under andra kvartalet 2023, vilket gradvis minskade skillnaden i arbetskraftsdeltagande mellan män och kvinnor till 9,5 procentenheter⁵¹. Samtidigt ökade sysselsättningsgraden för kvinnor (20–64 år) till 69,3 % under 2022, vilket är mer än 2 procentenheter över 2019 års värde (se figur 1.1.1). Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män förblir dock betydande i EU, och ligger på 10,3 procentenheter andra kvartalet 2023 (se avsnitt 2.2). När det gäller ungdomar nådde deras sysselsättningsgrad (15–24 år) 34,7 % under 2022, vilket också översteg nivån före pandemin (33,5 % 2019) (se figur 1.1.1). Trots fortsatta betydande förbättringar från och med andra kvartalet 2023 var andelen unga (15–29 år) som varken arbetade eller studerade 11,1 % (motsvarande omkring 8 miljoner ungdomar). I andra änden av skalan ökade sysselsättningen för äldre (55–64 år) med 3,7 % under 2022 och nådde 62,3 % (se figur 1.1.1). En stark tillväxt har noterats för äldre personers arbetskraftsdeltagande, som har överskridit alla andra åldersgrupper under de senaste två årtiondena (se avsnitt 2.2)⁵².

⁴⁹ Eurostat [[ei_lmju_q_r2](#)]

⁵⁰ Europeiska kommissionen, *Employment and social developments in Europe 2023*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (inte översatt till svenska).

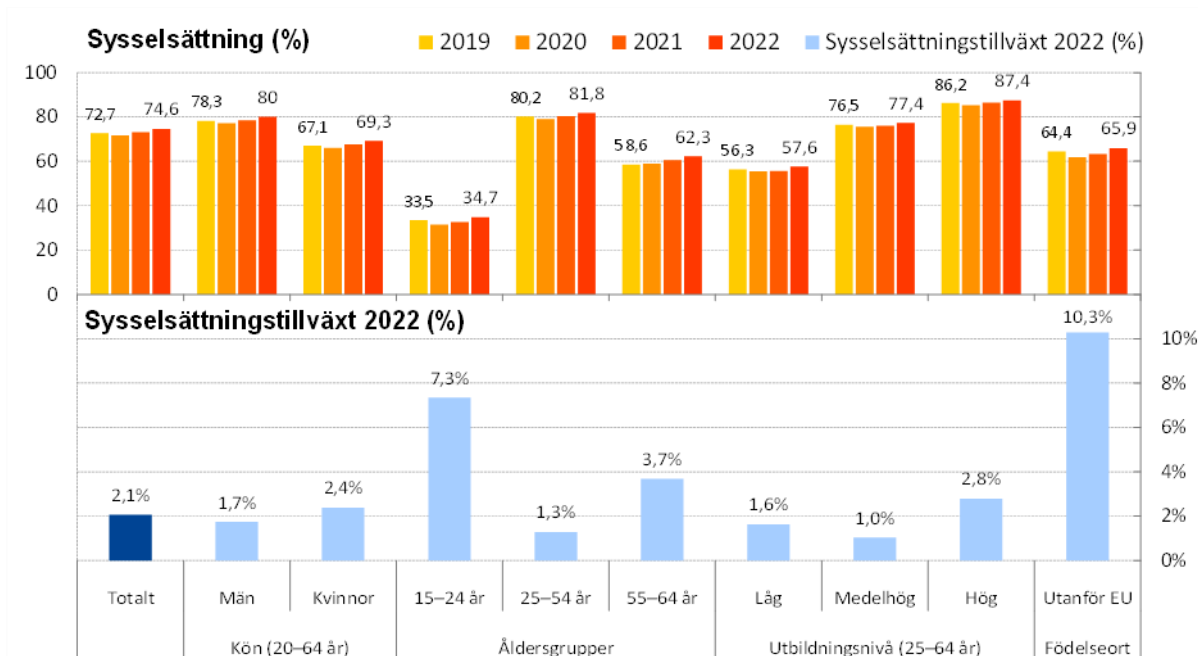
⁵¹ Data från Eurostat som används i detta stycke: [[lfsq_argan](#)], [[lfsi_emp_q](#)], [[lfsi_neet_q](#)], [[lfsi_emp_a](#)].

⁵² *Drivers of rising labour force participation – the role of pension reforms*, ECB Economic Bulletin, 5/2020.

Sysselsättningen ökade för alla kompetensnivåer under 2022, men klyftan mellan låg- och högkvalificerade är fortfarande stor i EU. Sysselsättningsgraden för personer i åldern 25–64 år överträffade nivåerna före pandemin under 2022, för alla utbildningsnivåer⁵³. Med en årlig ökning av sysselsättningen på 2,8 % ökade ändå de högkvalificerade arbetstagarna mest under 2022, och nådde en nivå på 87,4 % (från 86,2 % under 2019; se figur 1.1.1). Sysselsättningstillväxten var betydligt lägre för låg- och medelkvalificerade, med 1,6 % respektive 1 %, och nådde en sysselsättningsgrad på 57,6 % respektive 77,4 % under 2022. Sammantaget förblev skillnaden mellan sysselsättningsgraden för låg- och högkvalificerade så hög som 29,8 procentenheter under 2022 (se avsnitt 2.2).

Figur 1.1.1: Sysselsättningen fortsatte att öka, med en starkare dynamik bland ungdomar, kvinnor och högutbildade, men skillnaderna mellan grupper förblir stora

Sysselsättningsgrad i EU-27 efter kön, åldersgrupp, utbildningsnivå och födelseort (i %)

Anmärkning: Säsongrensade data, ej kalenderkorrigerade.

Källa: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], [[lfsa_ergaed](#)], [[lfsa_egaed](#)].

⁵³ Data från Eurostat som används i detta stycke: [[lfsa_ergaed](#)], [[lfsq_ergaed](#)].

Trots förbättringar står människor födda utanför EU fortfarande inför betydande hinder för integration på arbetsmarknaden jämfört med människor födda i EU. Sysselsättningsgraden (20–64 år) för personer födda utanför EU ökade igen till 65,9 % under 2022 (på grund av en ökning av sysselsättningen med 10,3 % under 2022), men ligger fortfarande 9,8 procentenheter under sysselsättningsgraden för personer födda i EU⁵⁴. Deras arbetslöshet (15–74 år) har minskat avsevärt under det senaste årtiondet och uppgick 2022 till 11,4 %. De hinder de står inför när det gäller integration på arbetsmarknaden är bland annat brist på erkännande av formella kvalifikationer och språkliga hinder⁵⁵. Det senare var det största hindret även i det särskilda fallet med människor som flyr från kriget i Ukraina⁵⁶. Av de ungefär 4,2 miljoner som för närvarande är registrerade i EU enligt direktivet om tillfälligt skydd fram till augusti 2023 var omkring 60 % i arbetsför ålder (18–64 år), och omkring 33 % av dem uppskattas hittills ha fått anställning⁵⁷.

1.2 Centrala sociala trender

Efter en minskning under 2022 steg hushållens reala disponibla bruttoinkomst på EU-nivå under första och andra kvartalet 2023. Även om hushållens reala inkomster till största delen ökade i EU mellan 2020 och 2021 dämpades deras tillväxt mellan andra kvartalet 2021 och andra kvartalet 2022 genom den gradvisa utfasningen av stödåtgärder i samband med covid-19. Hushållens disponibla bruttoinkomst minskade under tredje och fjärde kvartalet 2022, främst på grund av inflationens negativa inverkan på reallönerna. Den gradvisa stabiliseringen av löner och sociala transfereringar innebar en liten ökning av hushållens inkomster under första och andra kvartalet 2023, och även ett positivt bidrag från skatter. Dessa genomsnittliga ökningarna av realinkomsterna döljer betydande skillnader mellan inkomstnivåerna, med en högre än genomsnittlig inverkan av den fortfarande höga (kärn)inflationen på lägre- och vissa medelinkomsthushåll som lägger större andelar av sina utgiftskorgar på livsmedel.

---

⁵⁴ Data från Eurostat som används i detta stycke: [[lfsa_ergacob](#)], [[lfsa_argacob](#)], [[lfsa_urgacob](#)].

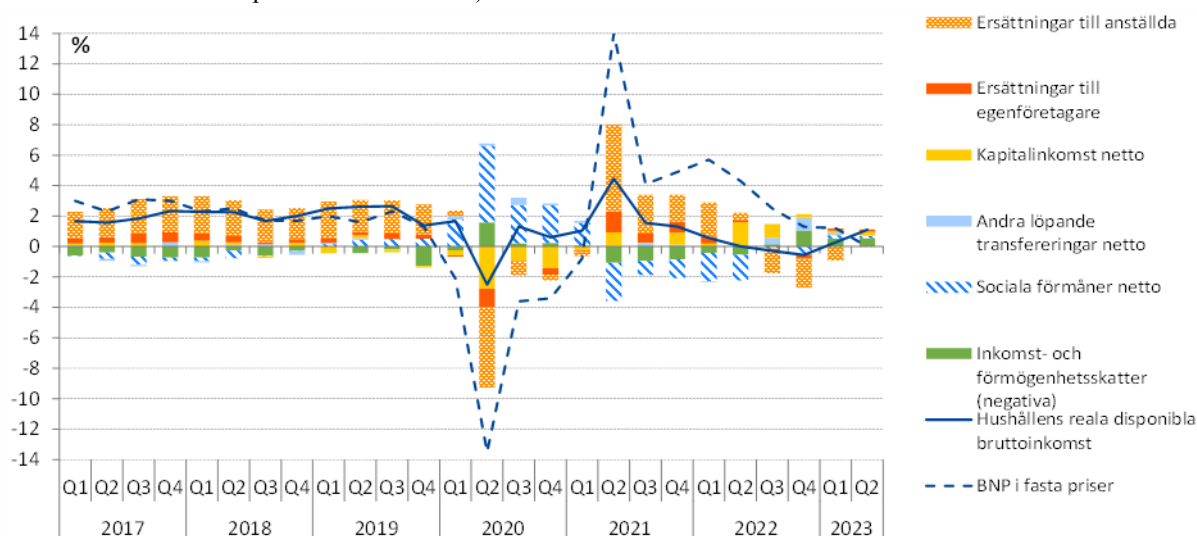
⁵⁵ Eurostat, arbetskraftsundersökningen, [modul 2021](#).

⁵⁶ Eurofound, [Barriers to employment of displaced Ukrainians](#), 2023 (inte översatt till svenska).

⁵⁷ Europeiska kommissionen, [European Economic Forecast](#), hösten 2023, Institutional Paper 258, november 2023 (inte översatt till svenska).

Figur 1.2.1: Tillväxt av hushållens sammanlagda realinkomst

Tillväxten av hushållens reala disponibla bruttoinkomst och dess viktigaste komponenter och den reala BNP-tillväxten (EU27, kvartalsvis tillväxttakt på 12-månadersbasis)

Anmärkningar: Beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering. Hushållens nominella disponibla bruttoinkomst har justerats med användning av prisindex för hushållens slutliga konsumtionsutgifter. Tillväxten i hushållens reala disponibla bruttoinkomst för EU har uppskattats som ett viktat genomsnitt av medlemsstaternas värden för de som hade tillgängliga kvartalsuppgifter på grundval av ESA2010 (totalt 95 % av hushållens disponibla bruttoinkomst i EU).

Källa: Eurostat, nationalräkenskaper [[nasq_10_nf_tr](#)] and [[namq_10_gdp](#)]. Inte säsongjusterade.

Inkomstskillnaderna minskade i EU trots covid-19-pandemin och de höga

levnadskostnaderna. År 2022 (med hänvisning till 2021 års inkomster) minskade förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil (S80/S20) till 4,74, från 4,99 år 2021 (baserat på 2020 års inkomster), och förväntas förbli stabilt nästa år (på grundval av 2022 års inkomster)⁵⁸. Detta är en följd av de beslutsamma politiska åtgärder som vidtagits på EU- och medlemsstatsnivå för att ta itu med och förhindra negativa sociala konsekvenser av pandemin, och även senare för att skydda inkomsterna från de kraftigt stigande energipriserna och det bredare inflationstryck som följde. I och med att inflationen har en typiskt regressiv inverkan på inkomsterna, på grund av att hushåll med lägre inkomster spenderar relativt mer på nödvändighetsartiklar såsom energi och livsmedel, har inkomststödåtgärder och justeringar av sociala förmåner och skatter i medlemsstaterna, när de inriktas på utsatta grupper, bidragit till att förhindra att inkomstskillnaderna (liksom fattigdomsriskerna) ökar.

⁵⁸ Eurostats [[tessi180](#)] och [snabbstatistikens experimentella resultat](#), med hänvisning till inkomståret 2022.

Andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning i EU förblev i stort sett stabil. Under 2022 uppgick andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning till 21,6 % i EU (jämfört med 21,7 % för 2021 och 21,6 % för 2020). Denna övergripande stabilitet under de senaste tre åren, som präglats av pandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina samt de höga energi- och levnadskostnaderna, kommer efter en allmän minskning av antalet personer som riskerar fattigdom eller social utestängning under det senaste årtiondet. Denna stabilitet på senare tid är anmärkningsvärd när man jämför den med den kraftiga ökningen efter den ekonomiska och finansiella krisen 2008–2009⁵⁹. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning speglar denna övergripande stabilitet, och dess tre delkomponenter uppvisar också en övergripande stabilitet på aggregerad nivå för 2022⁶⁰. Fattigdomsrisk minskade med 0,3 procentenheter och uppgick till 16,5 % (baserat på 2021 års inkomster). Eurostats snabbstatistik, med hänvisning till 2022 års inkomster i EU, fortsätter dessutom att visa på en övergripande stabilitet i andelen personer som löper risk för fattigdom. Däremot ökade andelen personer som är drabbade av allvarlig materiell och social fattigdom med 0,4 procentenheter under 2022, och uppgick till 6,7 %. Till följd av den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden minskade slutligen andelen personer som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet med 0,7 procentenheter till 8,3 % under 2022 (baserat på verksamheten under 2021) (se avsnitt 2.4).

Andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning ökade något i EU under 2022 och var högre än för befolkningen i stort. Under 2022 ökade andelen med 0,3 procentenheter till 24,7 % (jämfört med 21,6 % för den totala befolkningen)⁶¹. Även om den fortfarande ligger under 2015 års nivå (på 27,4 %) har man registrerat marginella men stadiga ökningsar av andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning i EU sedan 2020. Fattigdomsrisk förblev i stort sett stabil (–0,2 procentenheter) under 2022 (med hänvisning till 2021 års inkomster) och låg på 19,3 %, medan andelen barn som var drabbade av allvarlig materiell och social fattigdom ökade med 0,9 procentenheter till 8,4 %. Slutligen minskade andelen personer som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet med 0,7 procentenheter till 7,6 % under 2022 (baserat på verksamheten under 2021).

---

⁵⁹ Eurostat [[ilc_pecs01](#)]. För att övervaka utvecklingen i EU över en längre tidsperiod, bland annat för att övervaka EU:s mål för fattigdomsminskning för 2030, utarbetade Eurostat en avbrottsfri serie för att undvika att ta med det stora avbrottet i uppgifterna för DE under 2020 i beräkningen. Den avbrottsfria serien innehåller uppskattade värden för 2019 för DE och EU-27 och offentliggörs separat (se länken ovan).

⁶⁰ Data från Eurostat som används i detta stycke: [[tessi010](#)], [[tepsr_lm420](#)], [[tepsr_lm430](#)].

⁶¹ Data från Eurostat som används i detta stycke: [[tepsr_lm412](#)], [[tepsr_spi110](#)], [[tepsr_spi120](#)], [[tepsr_spi130](#)].

Fattigdomen bland förvärvsarbetande återgick till sin nedåtgående trend efter en liten ökning under 2021, men utgör fortfarande en utmaning. Andelen personer som förvärvsarbetar samtidigt som de löper risk för fattigdom i EU minskade med 0,4 procentenheter till 8,5 % under 2022 (med avseende på 2021 års inkomster), vilket är något lägre än för tio år sedan (8,9 % år 2012)⁶². Vissa grupper av arbetstagare är fortfarande mer utsatta än andra. De omfattar särskilt lågutbildade (18,4 %), deltidsanställda (13,5 %), visstidsanställda (12,2 %), personer födda utanför EU (20 %) och tredjelandsmedborgare (24,3 %).

Andelen äldre (65+) som löper risk för fattigdom eller social utestängning har fortsatt sin uppåtgående trend sedan 2015. Denna andel har ökat med 0,7 procentenheter sedan 2021, och uppgick till 20,2 % i EU under 2022⁶³. Samtidigt som fattigdomsriskerna är stabila för den totala befolkningen ökade den något bland den äldre befolkningen (med avseende på 2021 års inkomster), till 17,3 % under 2022. Andelen äldre personer som är drabbade av allvarlig materiell och social fattigdom förblev däremot i stort sett stabil, och uppgick till 5,5 % under 2022.

Utsatta befolkningsgrupper tenderar att löpa betydligt större risk för fattigdom och social utestängning än befolkningen i stort. Trots en liten minskning under 2022 förblev andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning mycket hög för personer med funktionsnedsättning (28,8 %) och personer som är födda utanför EU (39,8 %) jämfört med den totala befolkningen (21,6 %)⁶⁴. Romer tenderar också att löpa mycket större risk för fattigdom⁶⁵ (se avsnitt 2.4).

---

⁶² Data från Eurostat som används i detta stycke: [[tesov110](#)], [[ilc_iw04](#)], [[ilc_iw07](#)], [[ilc_iw05](#)], [[ilc_iw16](#)], [[ilc_iw15](#)].

⁶³ Data från Eurostat som används i detta stycke: [[tepsr_lm411](#)], [[ilc_li02](#)], [[ilc_mdsc11](#)].

⁶⁴ Data från Eurostat som används i detta stycke: [[hlth_dpe010](#)], [[ilc_peps06n](#)], [[ilc_peps01n](#)].

⁶⁵ FRA:s [undersökning om romer 2021](#).

1.3 Framsteg rörande EU:s överordnade och nationella mål för 2030

Målen för sysselsättning, kompetens och fattigdomsminskning utgör en drivkraft för politiska åtgärder inom de relevanta politikområdena på EU-nivå och i medlemsstaterna. EU:s tre överordnade mål för 2030 är följande: i) en sysselsättningsgrad på minst 78 % av befolkningen i arbetsför ålder, ii) en andel vuxna som deltar i utbildning på minst 60 % varje år, och iii) en minskning av antalet personer som riskerar fattigdom eller social utestängning med minst 15 miljoner jämfört med 2019, varav minst 5 miljoner bör vara barn⁶⁶. Dessa överordnade EU-mål lades fram av kommissionen i mars 2021, som en del av handlingsplanen för pelaren. Medlemsstaterna välkomnade dem vid det sociala toppmötet i Porto i maj 2021, och Europeiska rådet gjorde likadant i sina slutsatser från juni 2021⁶⁷. Efter bilaterala diskussioner med kommissionens avdelningar och multilaterala diskussioner i sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd lade alla medlemsstater fram sina nationella mål på de tre områdena. De diskuterades av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) i juni 2022 (se bilaga 1). Handlingsplanen för pelaren innehöll också kompletterande mål på EU-nivå för att minska skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män, öka tillhandahållandet av formell förskoleverksamhet och barnomsorg, minska antalet unga som varken arbetar eller studerar, öka andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter och minska andelen unga som lämnar skolan med högst grundskoleutbildning. De flesta medlemsstater fastställde ytterligare kompletterande nationella mål på dessa och/eller på ytterligare områden, enligt vad som ansågs nödvändigt för att säkerställa att det gjordes framsteg med de tre överordnade målen mot bakgrund av de landsspecifika förhållandena. I detta avsnitt beskrivs framstegen hittills mot EU:s tre överordnade och nationella mål för 2030.

En stabil genomsnittlig sysselsättningstillväxt under de senaste två åren har gjort att EU är på god väg att nå sitt överordnade mål för 2030 när det gäller sysselsättningsgraden. Efter att ha ökat till 74,6 % under 2022 skulle EU:s sysselsättningsgrad behöva öka med ytterligare 3,4 procentenheter fram till 2030 för att nå målet på 78 %. Detta motsvarar en genomsnittlig årlig sysselsättningstillväxt på 0,5 %, med hänsyn tagen till Eurostats demografiska prognoser (se figur 1.3.1), och motsvarar en genomsnittlig årlig tillväxttakt på 1,1 % under perioden före covid-19 (2013–2019). Även efter att ha räknat med att en långsammare tillväxttakt kan utlösas vid högre startnivåer tyder detta på att unionen är på god väg att nå sitt mål för 2030 när det gäller sysselsättningsgraden.

⁶⁶ Se: Europeiska kommissionen, [Handlingsplan för den europeiska pelaren för sociala rättigheter](#), Europeiska unionens publikationsbyrå, 2021.

⁶⁷ Se [Portoförklaringen](#) och [rådets slutsatser](#) från den 24–25 juni 2021 online.

Senast 2022 gjorde alla medlemsstater framsteg mot sina nationella sysselsättningsmål, mot bakgrund av återhämtningen efter covid-19 och den goda utvecklingen på arbetsmarknaden.

Figur 1.3.2 visar att sysselsättningsgraden för 2022 i alla EU-länder låg över 2020 års nivå, vilket innebär att framsteg görs mot deras fastställda nationella mål⁶⁸. För de allra flesta medlemsstater krävs ytterligare insatser fram till 2030 för att överbrygga de återstående luckorna till de nationella målen, såsom visas i figur 1.3.2. För fem länder är den sysselsättningsgrad som uppnåddes 2022 däremot redan högre än respektive nationella mål för 2030. Dessa är Estland (+0,6 procentenheter jämfört med landets nationella mål), Nederländerna (+0,4 procentenheter), Slovakien och Sverige (båda +0,2 procentenheter) och Danmark (+0,1 procentenheter), medan Irland exakt befinner sig på sitt mål för 2030. Alla dessa länder utom Slovakien har redan en sysselsättningsgrad över, och i vissa fall (Nederländerna, Sverige och Estland) betydligt över (med omkring eller mer än 4 procentenheter) målet på EU-nivå på 78 % för 2030. Bland alla andra länder för vilka det under 2022 fortfarande fanns en lucka i förhållande till deras nationella mål för 2030 siktar Italien (med 8,2 procentenheter kvar till sitt mål för 2030) på den största ökningen, följt av Belgien (8,1 procentenheter), Spanien (6,5 procentenheter) och Rumänien (6,2 procentenheter). Totalt sett uppnådde majoriteten av medlemsstaterna en sysselsättningstillväxt under 2022 som var högre än genomsnittet före pandemin (under perioden 2013–2019)⁶⁹. För nio av dem (Slovakien, Portugal, Tjeckien, Ungern, Malta, Kroatien, Polen, Slovenien och Luxemburg) minskade dock sysselsättningstillväxten under 2022 till under den motsvarande genomsnittliga tillväxten före krisen (se figur 1.3.3).

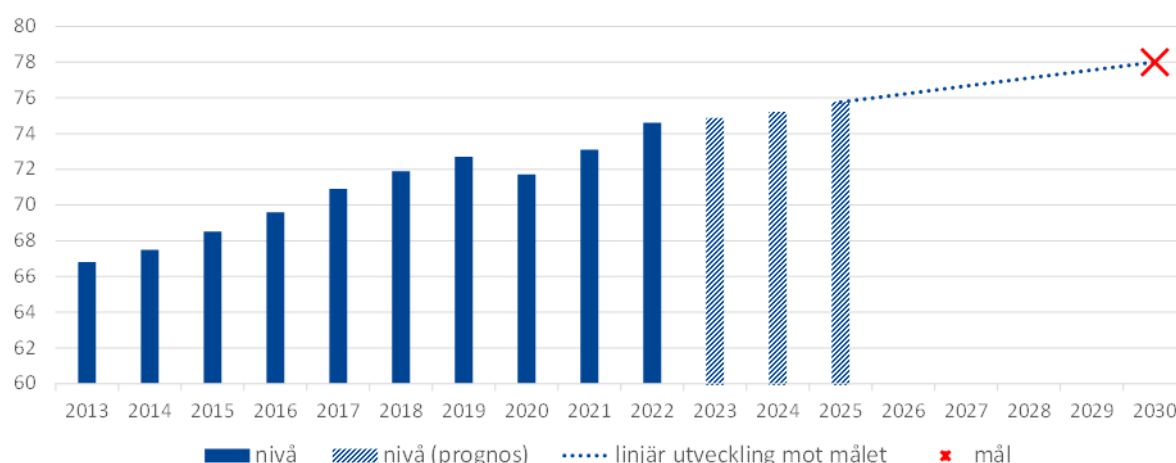
⁶⁸ I oktober 2022 enades sysselsättningskommitténs indikatorgrupp om en metod för övervakning av framstegen mot de nationella sysselsättningsmålen inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Detta avsnitt har utarbetats på grundval av den överenskomna metoden. Se sysselsättningskommitténs [årliga resultatrappport för sysselsättningen 2023](#) och [verktyget för bedömning av sysselsättningssituationen 2023](#) (inte översatta till svenska).

⁶⁹ På grund av befolkningsminskningen anses majoriteten av medlemsstaterna behöva en lägre årlig sysselsättningstillväxt än under perioden före krisen för att nå sina nationella mål. Se sysselsättningskommitténs [årliga resultatrappport för sysselsättningen 2023](#) (inte översatt till svenska).

För Italien, Belgien och Frankrike är dessutom den beräknade minsta årliga sysselsättningstillväxten som krävs för att uppnå deras nationella mål för 2030 högre än motsvarande tillväxt före krisen⁷⁰. I ett betydande antal medlemsstater har sysselsättningsgraden för lågkvalificerade den största möjligheten till förbättring, bland annat genom kompetenshöjning och omskolning samt utbildningsåtgärder som tillgodoser arbetsmarknadens behov⁷¹. Det finns också ett stort utrymme för förbättringar när det gäller sysselsättningsgraden för äldre kvinnor (55–64 år) och ungdomar (20–29 år) i ett stort antal medlemsstater.

Figur 1.3.1: Sysselsättningsgraden i EU ökade betydligt efter covid19-krisen

Sysselsättningsgraden i EU-27 och det därmed förknippade överordnade EU-målet för 2030 (20–64-åringar, i % av befolkningen)

Anmärkning: Värdena för 2023, 2024 och 2025 baseras på kommissionens prognoser för sysselsättningstillväxt från hösten 2023 samt den beräknade befolkningstillväxten och tillväxten av befolkningen i arbetsför ålder från Eurostats befolkningsprognoser för 2023.

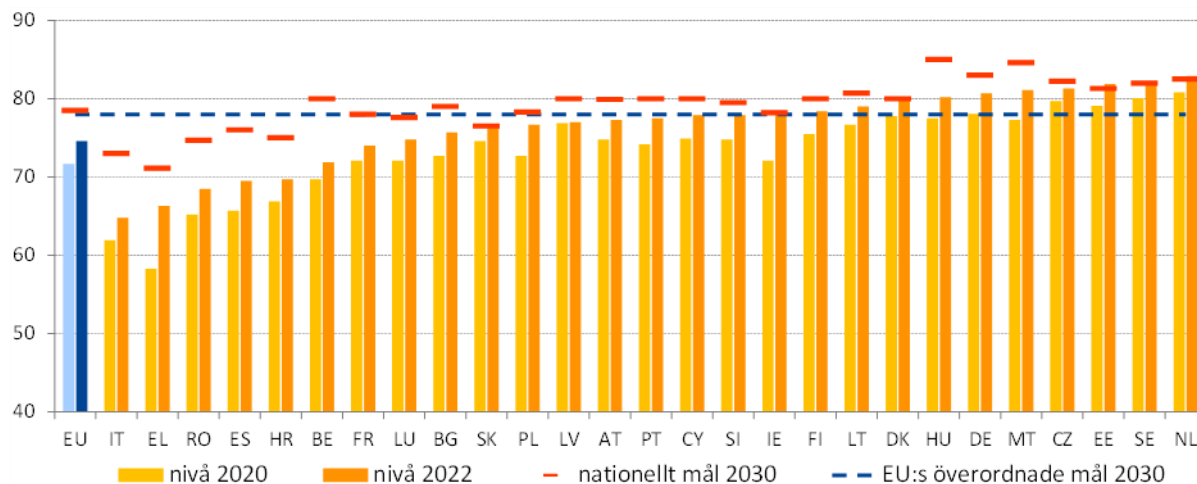
Källa: Eurostat [[lfsi emp_a](#)]; prognos för sysselsättningstillväxt, kommissionens höstprognos 2023; [Eurostats befolkningsprognoser](#), [Europop 2023](#).

⁷⁰ För vissa medlemsstater är en sådan minimitillväxt av sysselsättningen negativ, vilket återspeglar en beräknad minskning av befolkningen i arbetsför ålder och/eller det faktum att deras nationella mål redan har uppnåtts.

⁷¹ I december 2022 enades sysselsättningskommitténs indikatorgrupp om en metod för att lyfta fram potentialen hos särskilda befolkningsgrupper i samband med övervakningen av framstegen mot sysselsättningsmålet för 2030. Denna del av rapporten återspeglar den överenskomna metoden. Se sysselsättningskommitténs [årliga resultatrapport för sysselsättningen 2023](#) och [verktyget för bedömning av sysselsättningssituationen 2023](#) (inte översatta till svenska).

Figur 1.3.2: Sysselsättningsgraden ökade i medlemsstaterna under 2022, vilket visar att framsteg görs mot deras nationella mål

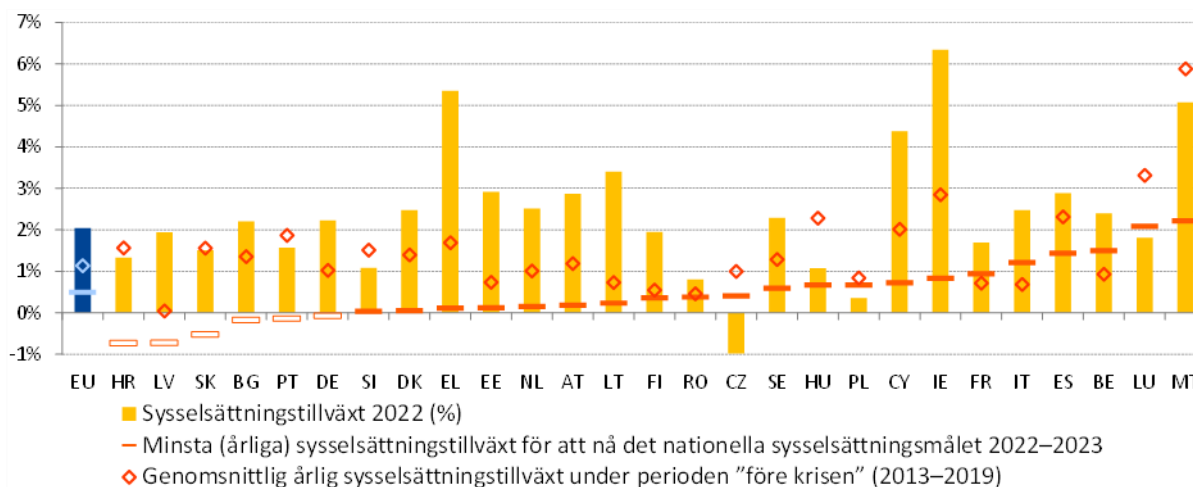
Sysselsättningsgrad (2020 och 2022, 20–64-åringar, i % av befolkningen) och de därmed förknippade nationella målen för 2030

Källa: Eurostats [[lfsi_emp_a](#)] och tabellen om de nationella målen för 2030 i bilaga 1.

Figur 1.3.3: I nästan alla medlemsstater var sysselsättningstillväxten under 2022 högre än den minsta årliga förändring som krävdes för att nå det nationella målet för 2030

Sysselsättningstillväxt under 2022 jämfört med den genomsnittliga årliga sysselsättningstillväxten under 2013–2019 och den minsta årliga sysselsättningstillväxt som krävs för att nå målet för 2030 när det gäller den nationella sysselsättningsgraden

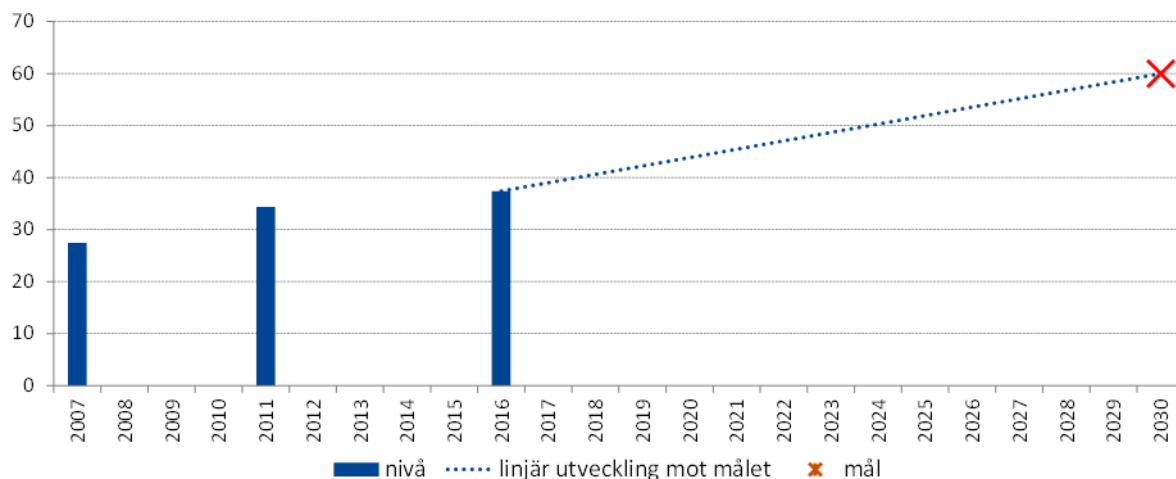

Källa: Årlig resultatrapport för sysselsättningen 2023 (inte översatt till svenska).

EU:s överordnade mål för 2030 om vuxenutbildning är en drivkraft för politiska åtgärder för att ge arbetstagarna egenmakt och anpassa arbetsstyrkan till förändrade kompetensbehov, även mot bakgrund av den dubbla omställningen och den betydande bristen på arbetskraft och kompetens i unionen. EU:s överordnade mål för 2030 mäts som andelen vuxna som har deltagit i utbildning under de senaste tolv månaderna. Uppgifter om denna indikator beräknas göras tillgängliga i arbetskraftsundersökningen vartannat år från och med 2023⁷². Tidigare uppgifter som baserades på vuxenutbildningsundersökningen visade på en ökande trend i deltagandegraden i EU mellan 2007 och 2016 (den senaste tillgängliga datapunkten, se figur 1.3.4). Fler betydande framsteg kommer att behöva göras på EU-nivå för att nå kompetensmålet för 2030, i linje med den ambition som krävs för att Europa ska förbli konkurrenskraftigt, innovativt och inkluderande, och för att det ska blomstra mot bakgrund av de stora förändringar som väntar. Medlemsstaterna fastställde sina nationella mål för 2030 rörande vuxenutbildning på olika ambitionsnivåer, i linje med behovet av att bidra till EU:s överordnade mål, samtidigt som hänsyn tas till olika utgångslägen (se figur 1.3.5). Diskussioner om metoden för övervakning av målet för vuxenutbildning kommer att inledas i sysselsättningskommittén så snart nya uppgifter från arbetskraftsundersökningen blir tillgängliga.

Figur 1.3.4: Vuxnas deltagande i utbildning hade tidigare en uppåtgående trend i EU och det krävs ytterligare betydande insatser för att nå EU:s överordnade mål för 2030

Vuxnas deltagande i utbildning under de senaste tolv månaderna i EU-27 och EU:s överordnade mål för 2030 (25–64-åringar, i %)

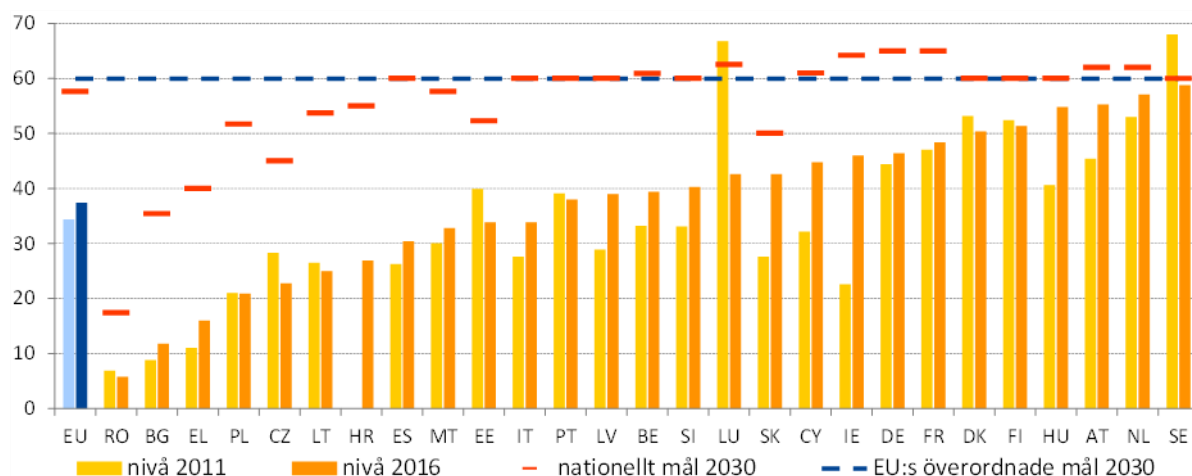

Källa: Eurostats [särskilda utdrag från vuxnas deltagande i lärande under de senaste tolv månaderna med undantag för handledd utbildning på arbetsplatsen, från vuxenutbildningsundersökningen](#).

⁷² Indikatorvärdena för 2007, 2011 och 2016 samlades in genom vuxenutbildningsundersökningen (AES). Från och med 2023 (med indikatorvärden för 2022) kommer uppgifterna att göras tillgängliga genom EU:s arbetskraftsundersökning. Denna nya datakälla kommer att tillhandahålla en hög grad av överensstämmelse med arbetsmarknadsindikatorer såväl som data med högre frekvens. Kommissionen håller på att genomföra en grundlig analys av uppgifterna från de två undersökningskällorna inklusive uppgifter från Eurostat för att åtgärda potentiella problem och säkerställa uppgifternas kvalitet och jämförbarhet.

Figur 1.3.5: Det krävs i allmänhet betydande insatser på medlemsstatsnivå för att uppnå de fastställda nationella vuxenutbildningsmålen

Vuxnas deltagande i utbildning under de senaste tolv månaderna (2011 och 2016, 25–64-åringar, i %) och medlemsstaternas nationella mål för 2030

- **Anmärkning:** Avbrott i serien för IE, LU och SE 2016.
- **Källa:** Eurostats [särskilda utdrag från vuxnas deltagande i utbildning under de senaste tolv månaderna med undantag för handled utbildning på arbetsplatsen, från vuxenutbildningsundersökningen](#), och tabellen över de nationella målen för 2030 i bilaga 1.

Trots den utmanande socioekonomiska situationen under de senaste tre åren har antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning i stort sett varit stabilt i EU efter en betydande minskning under det senaste årtiondet. Under 2022 minskade det totala antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning med endast 279 000, och låg fortsatt nära grundvärdet för 2019 (se Figur 1.3.6). Majoriteten av medlemsstaterna registrerade vissa framsteg i riktning mot sina nationella mål (i synnerhet Grekland, Polen och Kroatien, som alla noterade en minskning med 11 %), medan flera andra (Frankrike, Tyskland, Spanien, Österrike, Finland, Nederländerna, Slovakien, Sverige, Irland, Estland, Danmark och Luxemburg) gick i motsatt riktning (se figur 1.3.7). Endast Cypern nådde sitt nationella mål under 2022⁷³. Samtidigt ökade antalet barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning med 899 000 i EU under 2022, jämfört med 2019, och en gynnsam utveckling noterades i endast hälften av de 21 medlemsstater som fastställt ett sådant kompletterande mål (dvs. i Belgien, Bulgarien, Estland, Irland, Grekland, Kroatien, Cypern, Malta, Portugal, Slovenien och Sverige)⁷⁴. Avsevärda ytterligare insatser och kontinuerlig övervakning kommer att krävas för att säkerställa att de mål som fastställts på nationell nivå uppfylls i syfte att nå EU:s överordnade mål senast 2030.

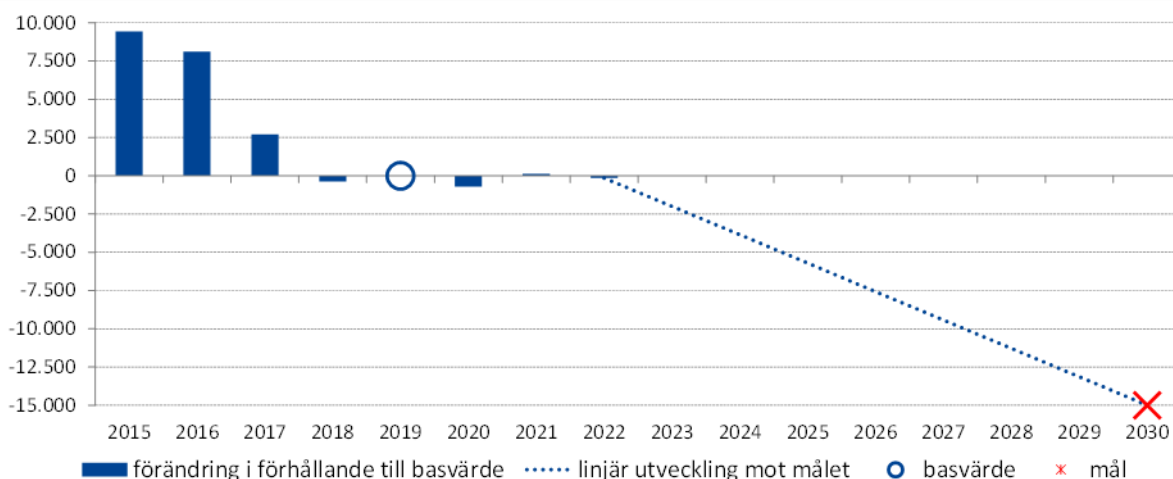
⁷³ Årsrapport 2023 från kommittén för socialt skydd (inte översatt till svenska).

⁷⁴ Ett mål för minskning av barnfattigdomen fastställdes av Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Estland, Irland, Grekland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Cypern, Luxemburg, Malta, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien, Slovakien, Finland och Sverige.

Figur 1.3.6: Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning har varit i stort sett stabil under de senaste åren och kräver insatser för att åstadkomma en nedåtgående trend i syfte att uppnå EU:s mål för 2030

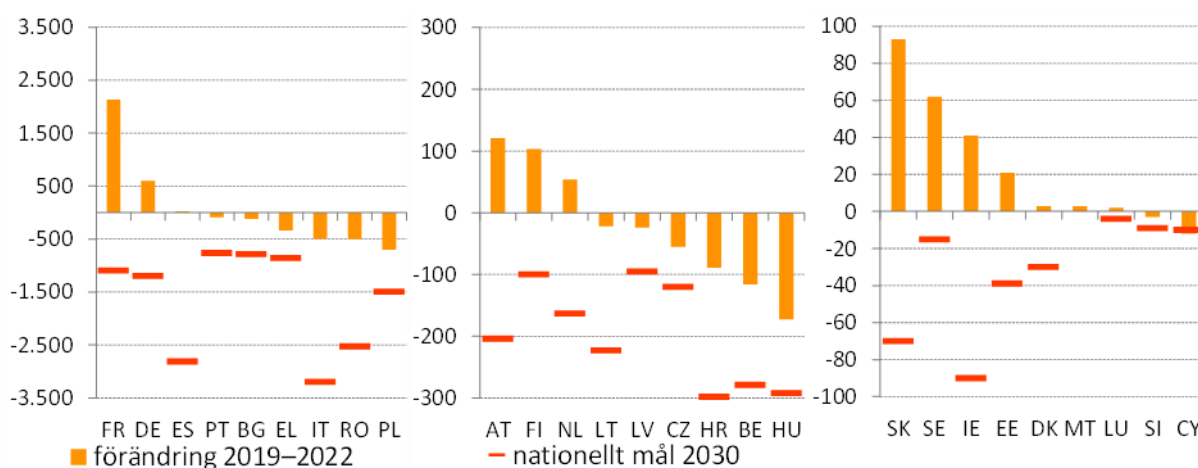
Förändring av nivån i EU-27 avseende personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning och EU:s relaterade överordnade mål för 2030 (hela befolkningen, i tusental personer)

Anmärkning: Beräkningar baserade på avbrottsfria serier, med ett uppskattat värde för 2019 (se fotnot 29 i avsnitt 1.2).
Källa: Eurostat [[ilc_pecs01](#)].

Figur 1.3.7: Majoriteten av medlemsstaterna har gjort vissa framsteg mot sina nationella mål, men det krävs ytterligare insatser

Förändringar av nivåerna av personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning under perioden 2019–2022 och de nationella målen för 2030 (hela befolkningen, i tusental personer)

Anmärkning: Avbrott i serien för 2020 för FR, IE, DK, LU, för 2021 för LU, och för 2022 för FR och LU. DK och DE uttrycker sitt nationella mål som en minskning av antalet personer som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet med 30 000 respektive 1,2 miljoner. MT uttrycker sitt nationella mål som en minskning av andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning med 3,1 procentenheter. HU uttrycker sitt nationella mål som en minskning av den materiella och sociala fattigdomen i barnfamiljer till 13 %, och därmed en minskning av antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning med 292 000 personer. DE uttrycker sitt nationella mål jämfört med 2020 som referensår.

Källa: Eurostats [[ilc_pecs01](#)], och tabellen över de nationella målen för 2030 i bilaga 1.

1.4 Uppdatering om den sociala resultattavlan

Den sociala resultattavlan stöder övervakningen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och bidrar till att bedöma viktiga sysselsättnings- och kompetensrelaterade samt sociala utmaningar i medlemsstaterna och i unionen. Den nuvarande versionen av den sociala resultattavlan föreslogs av kommissionen som en del av handlingsplanen för pelaren från mars 2021 och diskuterades därefter med sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd. Dess huvudindikatorer godkändes av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) vid dess möte den 14 juni 2021. Det är det viktigaste kvantitativa verktyget för att övervaka framstegen rörande genomförandet av pelarens principer inom ramen för den europeiska planeringsterminen (se bilaga 2 för tekniska uppgifter om dess huvudindikatorer)⁷⁵. Den sociala resultattavlan utgör därför också grunden för det första steget av landsanalysen på grundval av huvuddragen i ramen för social konvergens, som beskrivs i de tillhörande huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och den underliggande rapporten från den gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd⁷⁶.

⁷⁵ Uppgifter finns tillgängliga på Eurostats webbplats på [medlemsstatsnivå](#) och [regional nivå](#). När det gäller de senare finns denna regionala information tillgänglig för de flesta medlemsstater och utvalda indikatorer. Den sociala resultattavlan omfattar för närvarande 18 av de 20 principerna i pelaren, fyra fler än i den föregående versionen. För närvarande finns det dock inte några aktuella uppgifter för indikatorn för vuxenutbildning. De två principer som ännu inte omfattas är princip 7, ”Information om anställningsvillkor och skydd i händelse av uppsägning” och princip 8, ”Dialog mellan arbetsmarknadsparterna och arbetstagarnas inflytande”. Det finns stränga kvalitetskrav för huvudindikatorerna, som också måste ha en tydlig normativ tolkning (även om det inte finns något strikt entydigt förhållande mellan resultattavlans indikatorer och principerna i pelaren). Hittills har det inte varit möjligt att hitta sådana indikatorer för dessa två principer, men kommissionen kommer att arbeta vidare med det.

⁷⁶ Se [huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd](#) som grundar sig på [rapporten från arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om införandet av en ram för social konvergens i den europeiska planeringsterminen](#).

Huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan visar att det finns stora utmaningar i EU:s medlemsstater när det gäller lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, rättvisa arbetsvillkor samt socialt skydd och social inkludering. De huvudindikatorer för vilka det största antalet medlemsstater för närvarande befinner sig i ”kritiska” situationer eller ”bör bevakas” är andelen barn under tre år i formell barnomsorg, skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning, effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdom⁷⁷ och andelen vuxna med åtminstone grundläggande digital kompetens (tolv medlemsstater för den första, elva för den andra, respektive nio för den sista; se tabell 1.4.1). Även om det totala antalet ”kritiska situationer” för huvudindikatorerna är ungefär lika stort som förra året ökade det totala antalet situationer som ”bör bevakas” betydligt under 2022 (60 jämfört med 49 år 2021). I kapitel 3 beskrivs det första steget av landsanalysen, för vilken nästa avsnitt innehåller förklaringar och en sammanfattning av viktiga övergripande resultat.

---

⁷⁷ Även om det finns ett avbrott i serien för denna indikator för 2022 i nästan alla medlemsstater på grund av en metodförändring (detta genomfördes tidigare för EE, FI och SE), ger de (opublicerade) indikatorvärden som beräknats av Eurostat baserat på den gamla metoden i stort sett samma samlade bedömning som de publicerade värdena.

Tabell 1.4.1: Den sociala resultattavlan: översikt över medlemsstaternas utmaningar per huvudindikator

			Bästa resultat	Bättre än genomsnittet	Bra men bör övervakas	Genomsnittlig	Svag men förbättras	Bör bevakas	Kritiska situationer
Lika möjligheter	Andelen unga med högst grundskoleutbildning (i % av befolkningen i åldern 18–24 år)		HR, IE, LT, PL	BE, CY, CZ, LU, NL, PT	EL, SI	AT, FI, FR, LV, SE, SK	BG, IT	DK, EE, MT	DE, ES, HU, RO
	Andelen personer som har grundläggande eller mer än grundläggande digitala färdigheter (i % av befolkningen i åldern 16–74 år)	2021	DK, FI, IE, N	AT, ES, HR, LU, SE		BE, CZ, EE, EL, FR, LV, MT, PT, SK		CY, DE, HU, IT, LT, SI	BG, PL, RO
	Andelen unga som varken arbetar eller studerar (i % av den totala befolkningen i åldern 15–29 år)	2022	MT, SE	AT, DE, DK, IE, LU, PL, PT	NL, SI	BE, EE, FR, HU, LT, LV, SK	BG, IT	CZ, ES, FI, HR	CY, EL, RO
	Skilnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (procentenheter)	2022	EE, FI, LT, LV	DK, FR, LU, PT	SE	AT, BE, BG, DE, ES, HR, HU, NL, SI, SK	MT, RO	CY, IE, PL	CZ, EL, IT
	Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20)	2022	BE, CZ, SI, SK	DE, DK, FI, HU, IE, NL, PL, PT		AT, CY, FR, HR, LU, MT	EL, ES, RO	EE, IT, SE	BG, LT, LV
Rättvisa arbetsvillkor	Sysselsättningsgrad (i % av befolkningen 20–64 år)	2022	CZ, EE, NL, SE	BG, DE, DK, HU, IE, LT, MT		AT, CY, FI, FR, LU, LV, PL, PT, SI, SK	EL	BE	ES, HR, IT, RO
	Arbetslöshet (% av befolkningen i arbetskraften 15–74 år)	2022	CZ, DE, MT, PL	AT, BG, DK, HU, IE, NL, SI		BE, CY, EE, FI, HR, LT, LU, LV, PT, RO, SK	EL, ES, IT	FR, SE	
	Långtidsarbetslöshet (% av befolkningen i arbetskraften 15–74 år)	2022	DK	AT, CZ, DE, EE, HU, IE, LU, NL, PL	MT	BE, BG, CY, FI, FR, HR, LT, LV, PT, SE, SI	EL, ES, IT	RO	SK
	Tillväxt i hushållens disponibla bruttointkomst per capita (2008 = 100)	2022	HU, MT, PL	HR	EE, LT	DE, DK, FI, FR, LU, LV, NL, PT, SE, SI, SK	AT	BE, CY, CZ	EL, ES, IT
Socialt skydd och social inkludering	Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning (i % av hela befolkningen)	2022	CZ, SI	AT, CY, DK, LU, NL, PL, PT, SK	FI	BE, DE, HR, HU, IE, MT	EL, ES	EE, FR, IT, LT, SE	BG, LV, RO
	Andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning (i % av befolkningen 0–17 år)	2022	CZ, DK, FI, NL, SI	CY, EE, HR, HU, LU, PL		AT, BE, DE, IE, LT, LV, MT, PT, SE	EL	FR, IT, SK	BG, ES, RO
	Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdom (i % minskning av andelen personer som löper risk för fattigdom)	2022	BE, DK, IE	AT, CZ, DE, FR, PL, SE	FI	CY, LT, LU, NL	LV, PT	BG, EE, ES, HU, IT, MT, SI, SK	EL, HR, RO
	Skilnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (i procentenheter)	2022	DK, ES, IT, LU, PT	DE, FI, SI		AT, CY, CZ, EL, FR, LV, NL, SK		BG, EE, MT, PL, RO, SE	BE, HR, HU, IE, LT
	Andel med hög boendegift i förhållande till disponibel inkomst (i % av hela befolkningen)	2022	CY, SK	EE, HR, IE, LT, MT, PT, SI		AT, BE, CZ, ES, FI, IT, LV, NL, PL, RO, SE	EL	DE, HU	BG, DK, LU
	Barn under tre år i formell barnomsorg (% av befolkningen under tre år)	2022	DK, FR, NL, SE	BE, EE, MT, PT, SI	ES, LU	EL, FI, IT, LV		AT, BG, CY, DE, HR, IE, LT, PL	CZ, HU, RO, SK
	Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (i % av befolkningen över 16 år)	2022	CY	AT, BE, BG, CZ, DE, ES, HR, LU, MT, NL, SI		DK, FR, HU, IE, IT, LT, PL, PT, SE, SK		RO	EE, EL, FI, LV

Källa: uppdatering från oktober 2023. På grund av att betydande förändringar gjordes 2021 av definitionen av indikatorn för andelen personer som har grundläggande eller mer än grundläggande digitala färdigheter finns det inget jämförbart värde för 2019, och därför bygger analysen av denna indikator i detta undantagsfall enbart på 2021 års nivåer (med antagandet om att ”ingen förändring” skett för samtliga medlemsstater och även för EU-genomsnittet). För Irland, Bulgarien och Rumänien finns inga uppgifter om tillväxt i hushållens disponibla bruttointkomst per capita. Avbrott i serierna och andra anmärkningar redovisas i bilagorna 3 och 4.

1.5 Viktiga övergripande resultat från det första steget av landsanalysen avseende social konvergens

I landsanalysens första steg beaktas arbetsmarknaden, kompetensen och den sociala utvecklingen i varje medlemsstat i syfte att upptäcka potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen som kräver ytterligare analys i ett andra steg. Efter diskussioner i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) i juni 2023 om en ram för social konvergens och huvudbudskap, som utarbetats av sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd⁷⁸ på grundval av det arbete som utförts av den särskilda gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd från oktober 2022 till maj 2023, har denna 2024 års utgåva av kommissionens förslag till gemensam sysselsättningsrapport en starkare inriktning på länderna. Den landsspecifika analysen förstärker övervakningen av områdena sysselsättning, kompetens och socialpolitik i den europeiska planeringsterminen, i linje med artikel 148 i EUF-fördraget. Den uppfyller de åtaganden som gjordes i handlingsplanen för pelaren och vid det sociala toppmötet i Porto när det gäller ett mer kraftfullt genomförande av principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Huvuddragen i ramen för social konvergens, som beskrivs i de tillhörande nyckelbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och i den underliggande rapporten från den gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd⁷⁸ omfattar en analys i två steg för att bedöma utmaningarna för den uppåtgående sociala konvergensen i medlemsstaterna. Det första steget bygger främst på huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan och identifierar *potentiella risker* för den uppåtgående sociala konvergensen. För att fastställa förekomsten av *faktiska utmaningar* för den uppåtgående sociala konvergensen och de nyckelfaktorer som utgör drivkraften bakom dessa utmaningar kommer den ytterligare analysen i det andra steget att bygga på en bredare uppsättning kvantitativa och kvalitativa bevis, bland annat när det gäller framstegen i riktning mot de nationella målen för 2030 (se metodrutan i slutet av detta avsnitt för en mer detaljerad förklaring av metoden). Den ytterligare analysen kommer också att innehålla en beskrivning av de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att ta itu med dessa utmaningar. I detta avsnitt presenteras en sammanfattning av de viktigaste övergripande rönen från det första steget av landsanalysen på grundval av ramen för social konvergens, med angivande av vilka länder som bör behöva analyseras ytterligare i ett andra steg. De viktigaste resultaten bygger på det första steget av den landsanalys som presenteras i kapitel 3 i rapporten.

⁷⁸ Se [huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd](#) som grundar sig på [rapporten från arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om införandet av en ram för social konvergens i den europeiska planeringsterminen](#).

På det hela taget pekar läsningen av den sociala resultattavlan i landsanalysens första steg på en stark utveckling på arbetsmarknaderna i medlemsstaterna, även om denna kännetecknas av ihållande utmaningar för särskilda befolkningsgrupper samt ett antal risker på kompetensområdet och det socialpolitiska området som förtjänar ytterligare granskning.

Tillämpningen av den gemensamma sysselsättningsrapportens trafikljusmetod på huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan gör det möjligt att identifiera utmaningar av särskild betydelse för genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter (se avsnitt 1.4). Genom att för varje enskilt land lägga samman signalerna från indikatorerna från den sociala resultattavlan, enligt den diskuterade metoden (se rutan i slutet av detta avsnitt), blir det möjligt att göra en övergripande utvärdering av de potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen som Europeiska unionen och dess medlemsstater står inför. En övergripande sammanfattning av de viktigaste övergripande resultaten presenteras nedan (se även tabell 1.4.1 och figur 1.5.1):

- **Medlemsstater som började med en sämre arbetsmarknadssituation överlag när det gäller sysselsättning och arbetslöshet, inklusive långtidsarbetslöshet, förbättrades mer än andra medlemsstater under 2022, vilket tyder på en konvergensprocess för dessa dimensioner** (se avsnitt 2.1.1 samt figurerna 2.1.1 och 2.1.5). Men det går inte lika bra för alla befolkningsgrupper. Ett stort antal situationer som är ”kritiska” (röda) och som ”bör bevakas” (orange) identifieras i medlemsstaterna (på grundval av den överenskomna trafikljusmetoden) när det gäller skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (i elva medlemsstater) och skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män (för sex medlemsstater), utan någon synbar uppåtgående konvergenstrend (se bevis från avsnitt 2.2.1, figur 2.2.15 respektive 2.2.11), trots en positiv trend på EU-nivå (se figur 1.5.1). Omvänt visar andelen unga som varken arbetar eller studerar tecken på en allmän förbättring och en konvergenstrend bland EU-länderna (se bevis från avsnitt 2.2.1, figur 2.2.9), även om den fortsatt höga andelen fortfarande är ett problem (sju situationer med statusen ”kritisk” eller ”bör bevakas” rapporteras för medlemsstaterna för denna indikator). Samtidigt har ökningen av hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita upphört under 2022 för första gången sedan 2013, vilket återspeglar effekten av den höga inflationen, som har överskridit löneökningarna i många länder. Detta har lett till att situationen i sex medlemsstater betecknas som ”kritisk” eller ”bör bevakas” för denna indikator.

- **Trots den senaste tidens positiva utveckling kvarstår riskerna för den uppåtgående sociala konvergensen när det gäller kompetensen, vilket kan förvärra utmaningarna rörande anställbarheten och ojämlikheten såvida inte de politiska åtgärderna intensifieras avsevärt.** Detta är ännu mer angeläget mot bakgrund av den stora kompetens- och arbetskraftsbristen i unionen, som medför flaskhalsar för innovation och tillväxt, även mot bakgrund av den gröna och digitala omställningen. Andelen unga med högst grundskoleutbildning minskar i de flesta medlemsstater, men det finns ytterligare utrymme för förbättring eftersom situationen i sju medlemsstater fortfarande har statusen ”kritisk” eller ”bör bevakas” och det inte finns någon uppenbar uppåtgående konvergens (se bevis från avsnitt 2.2.1, figur 2.2.2). Att minska andelen unga som lämnar skolan med högst grundskoleutbildning är fortfarande nödvändigt för att bygga upp en arbetsstyrka som har alla nödvändiga färdigheter för att förbli anpassningsbar och öppen för fortsatt lärande under hela livscykeln, med tanke på den dubbla omställningen och betydelsen för konkurrenskraft och tillväxt samt de demografiska förändringarna. Andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter är låg, och totalt nio medlemsstater står inför situationer som är ”kritiska” eller ”bör bevakas”. För närvarande har endast något mer än hälften av EU:s vuxna befolkning åtminstone grundläggande digitala färdigheter, jämfört med andelen arbetstillfällen som redan kräver denna kompetens (nästan 90 %). Detta visar på den stora utmaning som måste övervinnas, från tidig utbildning till livslångt lärande, för att säkerställa att EU:s arbetsstyrka kan anpassa sig till arbetsmarknadens föränderliga kompetensbehov. Under tiden noterade de flesta medlemsstater till och med en minskning av andelen barn under tre år i formell barnomsorg, och skillnaderna mellan länderna är fortfarande betydande. Tolv medlemsstater står fortfarande inför situationer som är ”kritiska” eller ”bör bevakas” inom denna dimension, utan några uppenbara tecken på uppåtgående konvergens (se bevisen från avsnitt 2.2.1, figur 2.2.12).

- **De sociala resultaten är överlag i stort sett stabila, trots de många kriser som har uppstått. Den sociala situationen måste dock noga övervakas mot bakgrund av de höga levnadskostnaderna och därmed förknippade riskerna för den uppåtgående sociala konvergensen, även när det gäller de sociala trygghetssystemens effektivitet.** Nationella åtgärder och EU-åtgärder för att skydda arbetstillfällen och inkomster har i stort sett varit effektiva för att hålla andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning relativt stabil under covid19-krisen. På samma sätt observerades en allmän stabilitet under den senaste tidens ökningar av levnadskostnaderna, där situationen i åtta medlemsstater rörande andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning var ”kritisk” eller ”bör bevakas” under 2022, trots vissa tecken på en uppåtgående konvergens (se bevisen i avsnitt 2.4.1, figur 2.4.2). Inga tydliga tecken på uppåtgående konvergens observerades däremot för andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning, en dimension där sex länder befann sig i en situation som var ”kritisk” eller ”bör bevakas” under 2022 (se bevisen från avsnitt 2.4.1, figur 2.4.4), vilket kan inverka negativt på unionens långsiktiga socioekonomiska resultat. Effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen minskade under 2022 (med hänvisning till 2021 års inkomster) i de flesta medlemsstater, vilket ledde till ett mycket stort antal (elva) situationer som var ”kritiska” eller ”bör bevakas”, delvis på grund av utfasningen av de exceptionella stödåtgärder som vidtogs för att hantera de sociala konsekvenserna av covid-19-pandemin. Dessutom har andelen med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst och andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov ökat på senare tid. Fem medlemsstater stod under 2022 inför en situation som var ”kritisk” eller ”bör bevakas” för båda indikatorerna, och det fanns starka tecken på divergens mellan EU-länderna (se bevisen i avsnitt 2.4.1 samt figurerna 2.4.11 och 2.4.13).

Sju medlemsstater har i kapitel 3 i denna rapport fastställts behöva en djupare andrastegsanalys mot bakgrund av de utmaningar som huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan visar på, vilket är ett tecken på potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen i enlighet med den metod som bygger på ramen för social konvergens och som beskrivs i nyckelbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och i den underliggande rapporten från den gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd (se rutan i slutet av detta avsnitt).

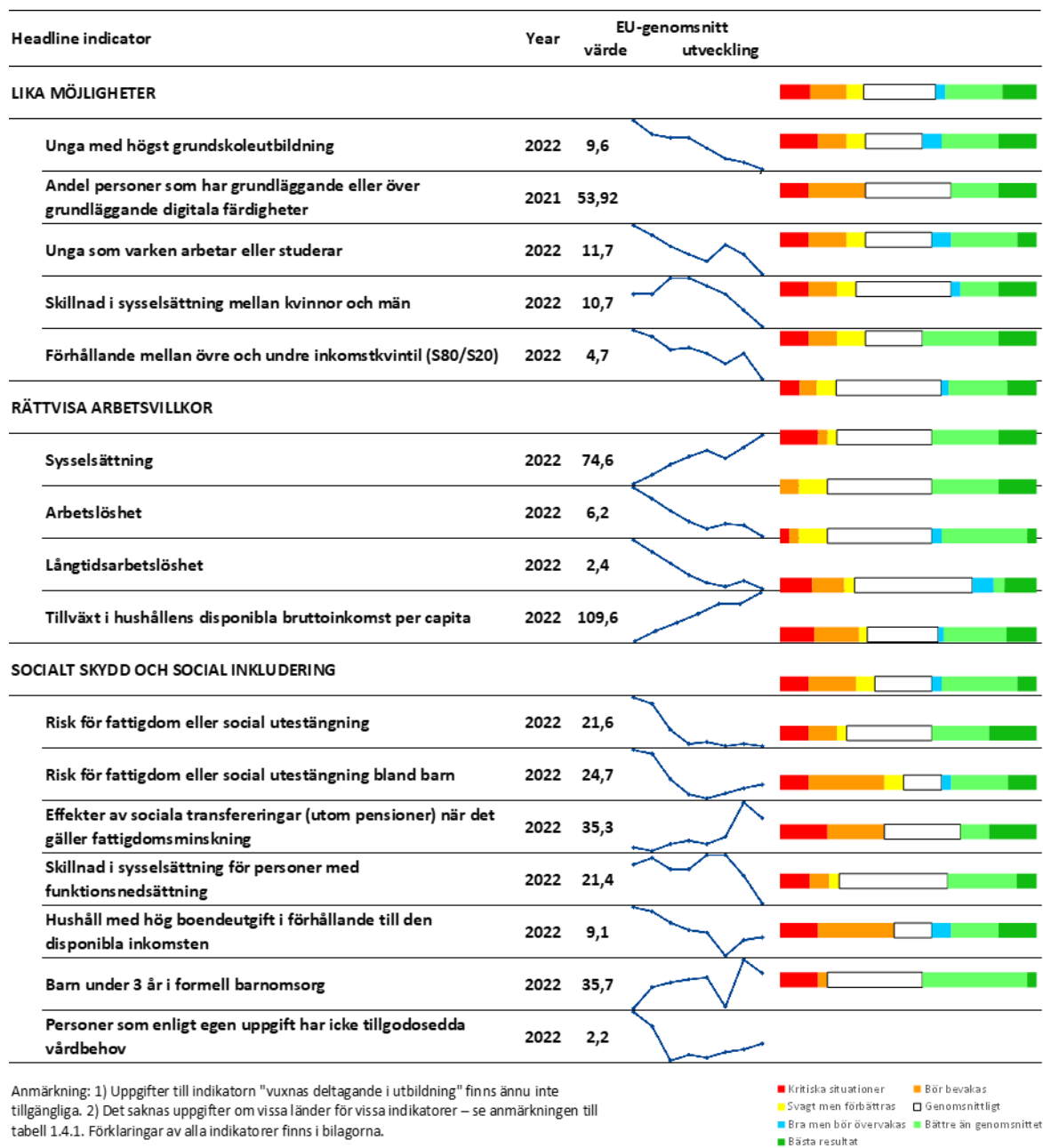
Dessa länder är Bulgarien, Estland, Ungern, Italien, Litauen, Rumänien och Spanien. För alla dessa länder identifierades potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen i samband med utmanande situationer som uppmärksammades på ett relativt stort antal politikområden, medan försämringar över tid i Litauens fall också spelade en viktig roll för ett mindre antal politikområden (och beaktades också i denna analys). De flesta risker för den uppåtgående sociala konvergensen för de ovannämnda länderna härrör från indikatorer såsom den andel av befolkningen som har åtminstone grundläggande digitala färdigheter, skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning, effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdom och andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning, följt av andelen barn under tre år i formell barnomsorg, andelen unga med högst grundskoleutbildning, förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil och andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning.

För dessa sju medlemsstater kommer en djupare andrastegsanalys att utföras av kommissionens avdelningar.

Figur 1.5.1: Översikt över sysselsättning, kompetens samt sociala trender och utmaningar per huvudindikator i den sociala resultattavlan

EU-genomsnitt, trender och fördelning av medlemsstater med en särskild kategorisering enligt den gemensamma sysselsättningsrapporten för varje huvudindikator, även aggregerat för de tre kapitlen inom pelaren

Metod för identifiering av potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen i det första steget av landsanalysen avseende social konvergens

Analysen bygger på befintliga verktyg som har utarbetats tillsammans med medlemsstaterna under de senaste åren, och som i synnerhet baseras på den sociala resultattavlan och den så kallade trafikljusmetoden. Tillsammans syftar detta till att identifiera potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen i medlemsstaterna⁷⁹. Den inledande landsanalysen bygger på den sociala resultattavlans samtliga huvudindikatorer. Var och en av indikatorerna granskas på grundval av trafikljusmetoden i den gemensamma sysselsättningsrapporten, som fastställer medlemsstaternas relativa situation. Denna relativa situation uttrycks som standardavvikelser från medelvärdet för både den absoluta nivån på indikatorvärdet och dess förändring jämfört med året innan (se bilaga 4 för fler tekniska uppgifter). Resultaten sammanfattas i en av sju möjliga kategorier för varje indikator för landet i fråga ("bästa resultat", "bättre än genomsnittet", "bra men bör övervakas", "genomsnittlig", "svag men förbättras", "bör bevakas" och "kritisk situation"). Detta motsvarar färgskalan från grönt till rött.

Var och en av indikatorerna i den sociala resultattavlan bedöms med den metod som beskrivs ovan för att fastställa om de leder till potentiella risker för den uppåtgående sociala konvergensen, och därmed om ytterligare analys behövs i ett andra steg.⁷⁹ Med "kritisk situation" avses medlemsstater som får mycket sämre resultat än EU-genomsnittet för en specifik indikator och där situationen försämras eller inte förbättras tillräckligt jämfört med året innan. En situation markeras som "bör bevakas" i två fall: a) när medlemsstaten får sämre resultat än EU-genomsnittet för en specifik indikator och situationen i landet försämras eller inte förbättras tillräckligt snabbt, och b) när resultatet i fråga om nivåer ligger i linje med EU-genomsnittet men situationen försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet.

Ytterligare analys i ett andra steg anses vara motiverad för medlemsstater för vilka sex eller fler huvudindikatorer i den sociala resultattavlan är rödmarkerade ("kritisk situation") eller orangemarkerade ("bör bevakas"). Ett ytterligare skäl till att anse att situationen kräver ytterligare analys uppstår när en indikator som röd- eller orangemärkas uppvisar två *på varandra följande* försämringar i sin kategorisering. Ett exempel på detta är en förändring från "genomsnittlig" till "svag men förbättras" i 2023 års upplaga av den gemensamma sysselsättningsrapporten, följt av en ytterligare försämring till "kritisk situation" i 2024 års upplaga. Detta skulle räknas som ytterligare en "markering" mot minimitröskelvärde på sex markeringar totalt. Om till exempel ett land under ett visst år n har fem röd- eller orangemarkerade huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, och en av dem uppvisar försämringar under två på varandra följande år (åren n och $n-1$), anses landet ha totalt sex markeringar under året n (fem röda/orange signaler från indikatorerna under det aktuella året +1 av dem med två på varandra följande försämringar). Som en följd av detta skulle en ytterligare analys krävas även i ett andra steg. Alla avbrott i serier och problem som rör uppgifternas kvalitet och tolkning beaktas vid utvärderingen av det totala antalet markeringar som ska räknas in i tröskelvärde.

Huvudindikatorerna i den sociala resultattavlan och utvärderingen av dem bygger på de senaste tillgängliga uppgifterna. När relevanta uppgifter för att bedöma kategoriseringen saknas för ett visst land används motsvarande kategorisering från föregående upplaga av den gemensamma sysselsättningsrapporten (i förekommande fall) för att fylla i den information som saknas. Om indikatorn saknar värden både i den senaste upplagan *och* föregående upplaga räknas inte kategoriseringarna med i det vägledande tröskelvärde på sex markeringar för andrastegsanalysen.

⁷⁹ Se [huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd](#) som grundar sig på [rapporten från arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om införande av en ram för social konvergens i den europeiska planeringsterminen](#) (inte översatt till svenska).

KAPITEL 2. SYSSELSÄTTNINGSPOLITISKA OCH SOCIALA REFORMER – MEDLEMSSTATERNAS ÅTGÄRDER OCH RESULTAT

2.1 Riktlinje 5: Stimulera efterfrågan på arbetskraft

I detta avsnitt beskrivs genomförandet av sysselsättningsriktlinje 5, enligt vilken medlemsstaterna rekommenderas att skapa förutsättningar för att öka efterfrågan på arbetskraft och skapa arbetstillfällen, i linje med pelarens princip 4 (aktiva arbetsmarknadsåtgärder) och princip 6 (lön). Avsnitt 2.1.1 är inriktat på viktiga utvecklingstendenser på arbetsmarknaden, och avspeglar också effekterna av covid19-krisen och Rysslands aggressionskrig mot Ukraina. I avsnitt 2.1.2 redogörs för de åtgärder som medlemsstaterna vidtagit inom dessa områden, med särskild inriktning på åtgärder som syftar till att bevara sysselsättningen och skapa arbetstillfällen.

2.1.1 Nyckelindikatorer

EU:s arbetsmarknad förblev motståndskraftig under 2022 trots den osäkerhet som skapades av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och effekterna av den höga inflationen.

Sysselsättningsgraden i EU (åldersgruppen 20–64 år) förbättrades på årsbasis med 1,5 procentenheter till 74,6 % under 2022, vilket innebär att EU:s överordnade mål på att minst 78 % av alla i åldern 20–64 år ska ha ett arbete senast 2030 helt och hållet ligger inom räckhåll.

Sysselsättningsgraden ökade i alla medlemsstater, och särskilt mycket i Grekland, Irland, Estland, Bulgarien, Slovakien och Italien – se figur 2.1.1. I Luxemburg och Frankrike konstaterades måttliga förbättringar. Enligt den sociala resultattavlans metod befinner sig Italien, Rumänien, Spanien och Kroatien fortfarande i ”kritiska situationer” och ligger kvar på relativt låga nivåer på under 70 %, trots ökningar av sysselsättningen på omkring EU-genomsnittet eller något högre (i Spanien och Italien). Situationen i Belgien ”bör bevakas”, efter en förbättring under genomsnittet från en relativt låg nivå. Å andra sidan uppnådde Nederländerna, Sverige, Estland och Tjeckien ”bästa resultat” (med nivåer på över 80 % under 2022). På det hela taget kan man notera en konvergens av sysselsättningsgraden mellan medlemsstaterna. På kvartalsbasis fortsatte sysselsättningsgraden att öka under första halvåret 2023 och ökade med 0,6 procentenheter trots avmattningen av den ekonomiska verksamheten under andra halvåret föregående år. I de flesta medlemsstater finns det betydande regionala skillnader i sysselsättningsgraden (se figur 5 i bilaga 5).

Sysselsättningstillväxten var koncentrerad till tjänstesektorn och de mindre energiintensiva sektorerna i ekonomin. Särskilt många arbetstillfällen skapades inom de verksamheter som hade påverkats negativt av pandemin. Upphävandet av restriktionerna ledde till en ökad efterfrågan och bidrog till en stabil sysselsättningstillväxt inom kontaktintensiva tjänster, där antalet anställda (baserat på nationalräkenskaperna) ökade med 1,9 % under 2022 och för första gången översteg nivåerna före pandemin⁸⁰. Stora sysselsättningsökningar noterades också inom de fria yrkena och inom IKT-tjänster. Däremot stagnerade skapandet av arbetstillfällen inom tillverkningssektorn på grund av störningar i de globala leveranskedjorna under återhämtningen och de efterföljande ökningarna av energikostnaderna efter Rysslands militära invasion av Ukraina. Energiprischocken bidrog till att hålla nere efterfrågan på arbetskraft i energiintensiva industrier, och sysselsättningen låg fortfarande 3,5 % under nivåerna före pandemin. Bidraget från sektorer med låg energiintensitet till den totala sysselsättningstillväxten var jämförelsevis större, och sysselsättningen i dessa sektorer låg 7 % över nivåerna före pandemin⁸¹.

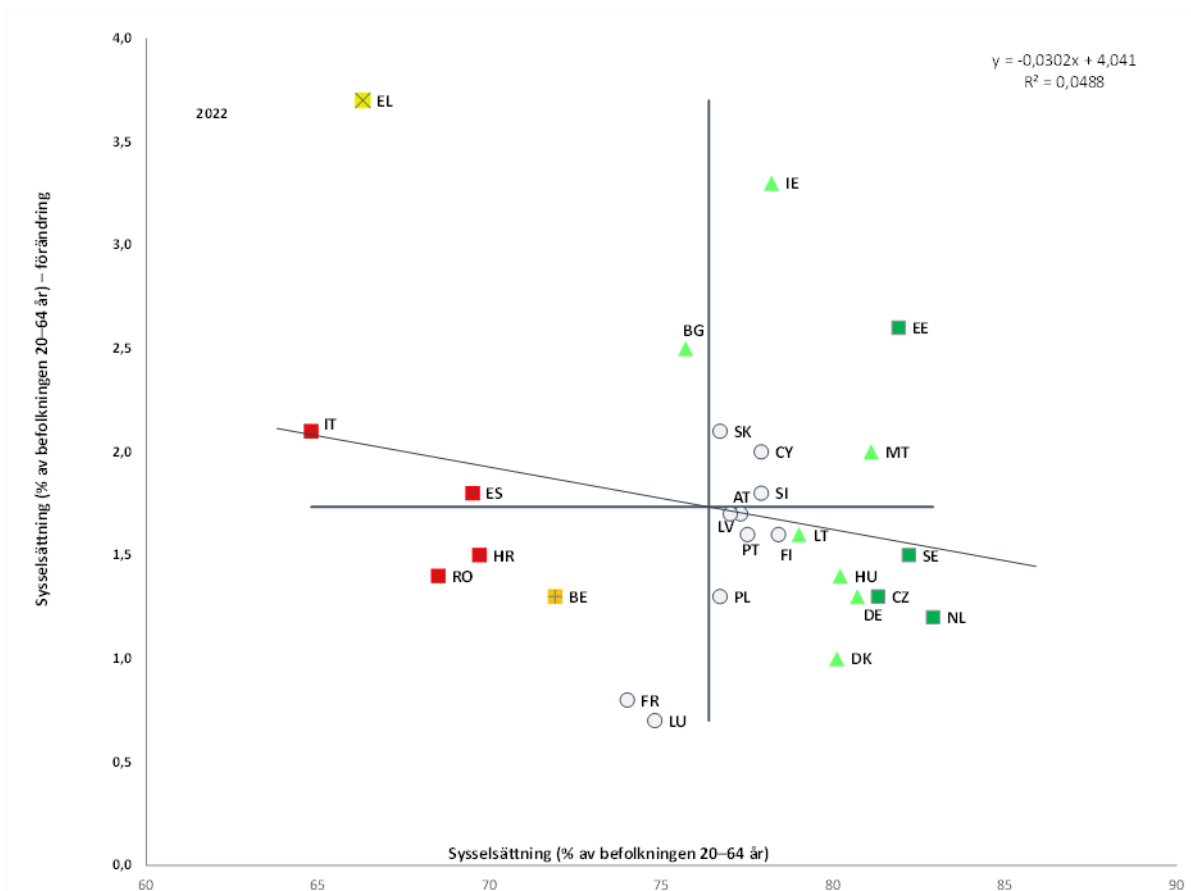
---

⁸⁰ Kontaktintensiva tjänster avser parti- och detaljhandel, transport, logi och livsmedelstjänster samt konst och underhållning.

⁸¹ Se Europeiska kommissionen, *Labour market and wage developments in Europe: Annual review 2023*, 2023 (inte översatt till svenska).

Figur 2.1.1: Sysselsättningsgraden ökade i alla medlemsstater under 2022

Sysselsättningsgrad (20–64 år), 2022 års nivåer och förändringar jämfört med föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

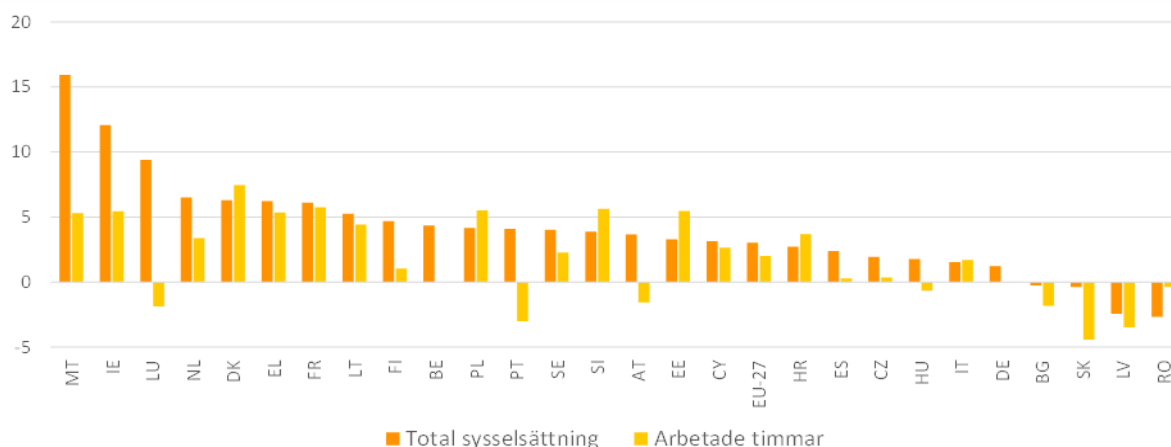
Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Definitionen skiljer sig för ES och FR.

Källa: Eurostats [[lfsi_emp_a](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

I de flesta medlemsstater översteg sysselsättningstillväxten ökningen av det totala antalet arbetade timmar, vilket ledde till en minskning av det genomsnittliga antalet arbetade timmar per anställd jämfört med 2019. Sysselsättningen återhämtade sig snabbt efter pandemin och översteg under andra kvartalet 2023 nivåerna före pandemin i alla medlemsstater utom Lettland, Rumänien, Slovakien och Bulgarien, med ytterligare 6,4 miljoner arbetstagare i EU som helhet – se figur 2.1.2. Efter den stora nedgången under pandemin på grund av den utbredda användningen av system för bibehållande av arbetstillfällen började även det totala antalet arbetade timmar stiga igen, om än mindre kraftigt än sysselsättningen i de flesta medlemsstater. Under andra kvartalet 2023 låg det fortfarande under nivåerna före pandemin i Tyskland, Portugal, Österrike, Lettland, Slovakien, Luxemburg, Bulgarien, Ungern och Rumänien. Den svaga ökningen av det totala antalet arbetade timmar jämfört med sysselsättningen innebär att det genomsnittliga antalet arbetade timmar per arbetstagare minskade i genomsnitt jämfört med 2019 och återgick till en långvarig nedåtgående trend. Detta kan delvis förklaras av den starkare sysselsättningstillväxten inom tjänstesektorn och inom sektorer som kännetecknas av ett lägre antal arbetade timmar per arbetstagare än genomsnittet. Det kan också återspegla effekterna av den allt snabbare digitaliseringen efter pandemin. Dessutom kan hamstring av arbetskraft ha spelat roll: företag har i allmänhet större incitament att behålla sin befintliga personal och samtidigt tillfälligt minska arbetstiden när de står inför en fortsatt arbetskraft- och kompetensbrist⁸².

Figur 2.1.2 Antalet arbetade timmar per arbetstagare har minskat i de flesta medlemsstater

Förändring av den totala sysselsättningen och antalet arbetade timmar mellan fjärde kvartalet 2019 och andra kvartalet 2023 (i %)

Anmärkning: Säsong- och kalenderrensade data. Uppgifterna om total sysselsättning endast säsongrensade för CZ, EL, FR, MT, PL, PT. Uppgifter om antal arbetade timmar endast säsongrensade för MT och ej tillgängliga för BE.

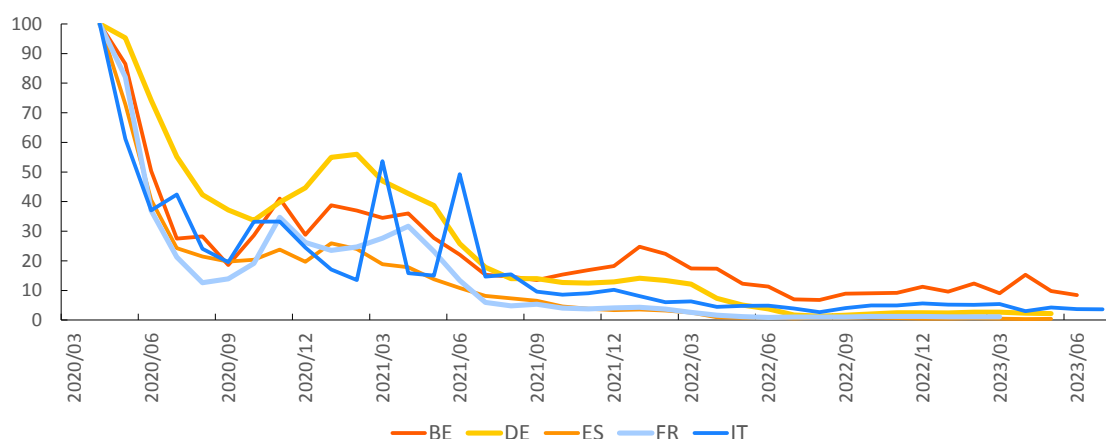
Källa: Eurostats [[namq_10_a10_e](#)], nationalräkenskaper.

⁸² Se Arce m.fl., *More jobs but fewer working hours*, ECB Blog, juni 2023.

System för korttidsarbete ses i allt högre grad som ett effektivt politiskt verktyg för att hantera tillfälliga externa störningar i ekonomin. Väl utformade system för korttidsarbete och liknande system för bibehållande av arbetstillfällen visade sig vara effektiva för att bevara arbetstillfällen och inkomster under covid19-krisen. Det ekonomiska stöd som tillhandahölls inom ramen för det europeiska instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (Sure) gav också medlemsstaterna incitament att eftersträva effektiva strategier för bibehållande av arbetstillfällen genom att inrätta nya eller utöka befintliga system. Under de tidiga faserna av pandemin nådde användningen av system för korttidsarbete en aldrig tidigare skådad nivå⁸³. Detta följdes av en kraftig nedgång i samband med återhämtningen under 2021 när restriktionerna för ekonomisk verksamhet lättades. Ett antal medlemsstater, däribland Belgien och Italien, förlitade sig återigen på system för korttidsarbete för att mildra de ekonomiska konsekvenserna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och den därpå följande energiprischocken. Användningen av system för korttidsarbete förblev dock ganska begränsad, och ledde inte till någon väsentlig ökning på aggregerad nivå – se figur 2.1.3.

Figur 2.1.3: System för korttidsarbete återinfördes eller utvidgades i vissa medlemsstater för att mildra effekterna av de plötsliga och kraftiga energiprisökningarna

Användning av system för korttidsarbete i samband med covid19-pandemin (2020/04 = 100)

Anmärkning: Beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering på grundval av månatliga administrativa uppgifter (antal korttidsanställda; antal timmar för IT) som finns tillgängliga för fem medlemsstater med befintliga system för korttidsarbete. Uppgifter för FR finns tillgängliga endast för första kvartalet 2023.

Källa: Office national de l'emploi (ONEM), Statistik der Bundesagentur für Arbeit, Seguridad Social: Estadísticas, Ministère du Travail – Direction de l'Animation de la Recherche, des Études et des Statistiques (Dares), Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (INPS).

⁸³ Av en total offentlig utgift på 122 miljarder euro för stödberättigande åtgärder under Sures hela löptid spenderades 49 % på system för korttidsarbete, 31 % på "liknande åtgärder" för egenföretagare och 9 % på system för lönesubventioner. Den allra största delen av medlen användes under pandemins mest akuta fas. Källa: [Sure efter att instrumentet har avslutats: slutlig halvårsrapport \(COM\(2023\) 291 final\)](#).

Den nedåtgående trenden för egenföretagande fortsätter, med vissa skillnader mellan länder och sektorer. Andelen egenföretagare av den totala sysselsättningen minskade från 14,8 % under 2010 till 13,1 % under 2022⁸⁴. Under denna period noterades de största minskningarna av egenföretagandet inom jordbruk och handel, medan de största ökningarna noterades inom förvaltning och offentlig sektor (offentlig förvaltning, utbildning och hälso- och sjukvård) samt IKT. Egenföretagarnas kompetensstruktur förändrades också, så att 38 % av dem hade högre utbildning år 2022 jämfört med endast 27 % år 2010. Under pandemin minskade den genomsnittliga arbetstiden för egenföretagare mer än för anställda (med 7 % jämfört med 1,9 %), delvis på grund av deras överrepresentation i de mest påverkade sektorerna⁸⁵. Egenföretagarna upplevde också i högre grad än anställda att deras fattigdomsrisk ökade mellan 2019 och 2021. Sådana skillnader kan också delvis tillskrivas skillnaderna i socialförsäkringstäckning och det lägre inkomststödet till egenföretagare⁸⁶. Under 2022 varierade andelen egenföretagare bland alla arbetstagare avsevärt mellan medlemsstaterna och uppgick till nära eller över 20 % i Italien och Grekland och omkring 8 % i Tyskland och Danmark. Egenföretagare utan anställda utgjorde den största andelen egenföretagare i EU (cirka 70 %) och i de flesta medlemsstater år 2022.

---

⁸⁴ Detta stycke bygger på Eurostats [[lfsa_egaps](#)], [[lfsa_esgan2](#)], [[lfsa_esgaed](#)] och EU:s arbetskraftsundersökning.

⁸⁵ När det gäller den senaste tidens trender rörande arbetstid och de avgörande faktorerna för dem, se Europeiska kommissionen, *Labour market and wage developments in Europe: Annual review 2023, 2023* (inte översatt till svenska).

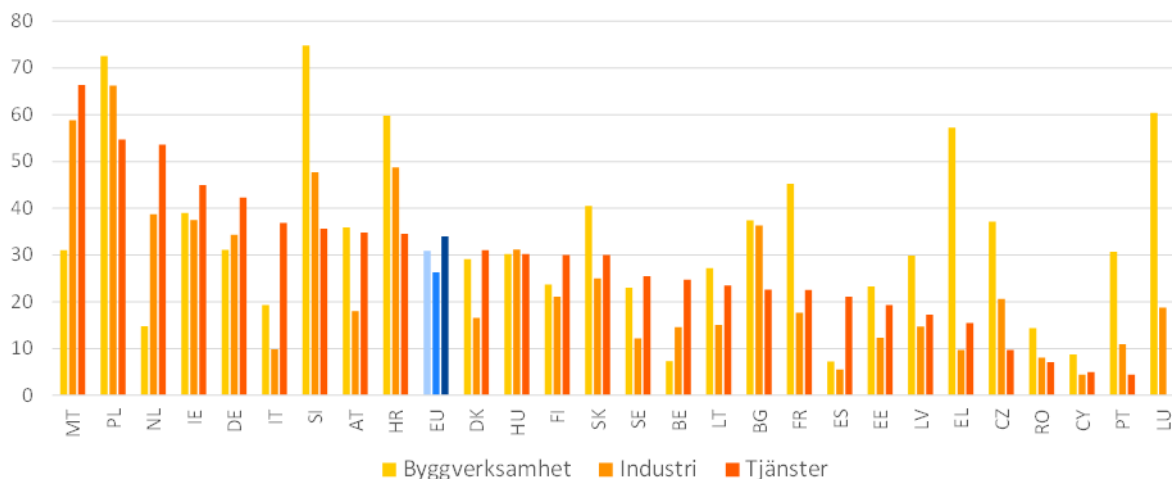
⁸⁶ Eurofound, *Social protection for self-employed: Lessons from the pandemic*, 2024 (kommande; inte översatt till svenska).

Efterfrågan på arbetskraft förblev motståndskraftig mot den ekonomiska nedgången i slutet av 2022, och bidrog till en ihållande brist på arbetskraft. I slutet av året, och trots en liten minskning, nådde vakansgraden 2,8 %, vilket ligger långt över genomsnittet före pandemin på 1,7 % för perioden 2013–2019⁸⁷. Under andra kvartalet 2023 angav omkring 34 % av företagen inom tjänstesektorn, 31 % inom byggsektorn och 26 % inom tillverkningsindustrin arbetskraftsbrist som en faktor som begränsade produktionen – se figur 2.1.4⁸⁸. Under samma kvartal rapporterades brister på nära eller över 50 % inom industrin i Polen, Malta, Kroatien och Slovenien. När det gäller tjänster var den rapporterade bristen störst i Malta, Polen och Nederländerna. Även om det finns vissa trevande tecken på att arbetskraftsbristen håller på att lätta förväntas den fortsatta omställningen till en digital och koldioxidneutral ekonomi åtföljas av kompetensglapp och kompetensbrist i avsaknad av tillräckligt politiskt stöd. Bristen på arbetskraft i sektorer som är centrala för den gröna omställningen har fördubblats sedan 2015, medan tillhandahållandet av utbildning inom dessa sektorer fortfarande ligger under genomsnittet⁸⁹. Effektiva strategier för att hjälpa arbetstagare att utveckla och stärka sin arbetsmarknadsrelevanta kompetens är fortfarande särskilt viktiga för att ta itu med den ihållande bristen på arbetskraft och kompetens och för att stödja en rättvis dubbel omställning.

Figur 2.1.4: Den rapporterade bristen på arbetskraft är fortsatt betydande i de flesta medlemsstater

Andelen arbetsgivare som rapporterar att tillgången på arbetskraft är en faktor som begränsar produktionen, rangordnade efter värdet för tjänster (i %, andra kvartalet 2023)

Källa: Den europeiska konjunkturundersökningen (EU-BCS, Eurostat).

⁸⁷ Eurostats [jvs_q_nace2]. Vakansgraden är det totala antalet lediga platser (dvs. avlönade tjänster som är nyskapade, obesatta eller på väg att bli lediga) som en procentsats av de besatta och lediga platserna.

⁸⁸ Under fjärde kvartalet 2022 var motsvarande värden 30,8 %, 32,7 % respektive 26 %, med hänvisning till andelen företag i EU som anger att bristen på arbetskraft är en faktor som begränsar deras produktion, enligt den europeiska konjunkturundersökningen (EU-BCS).

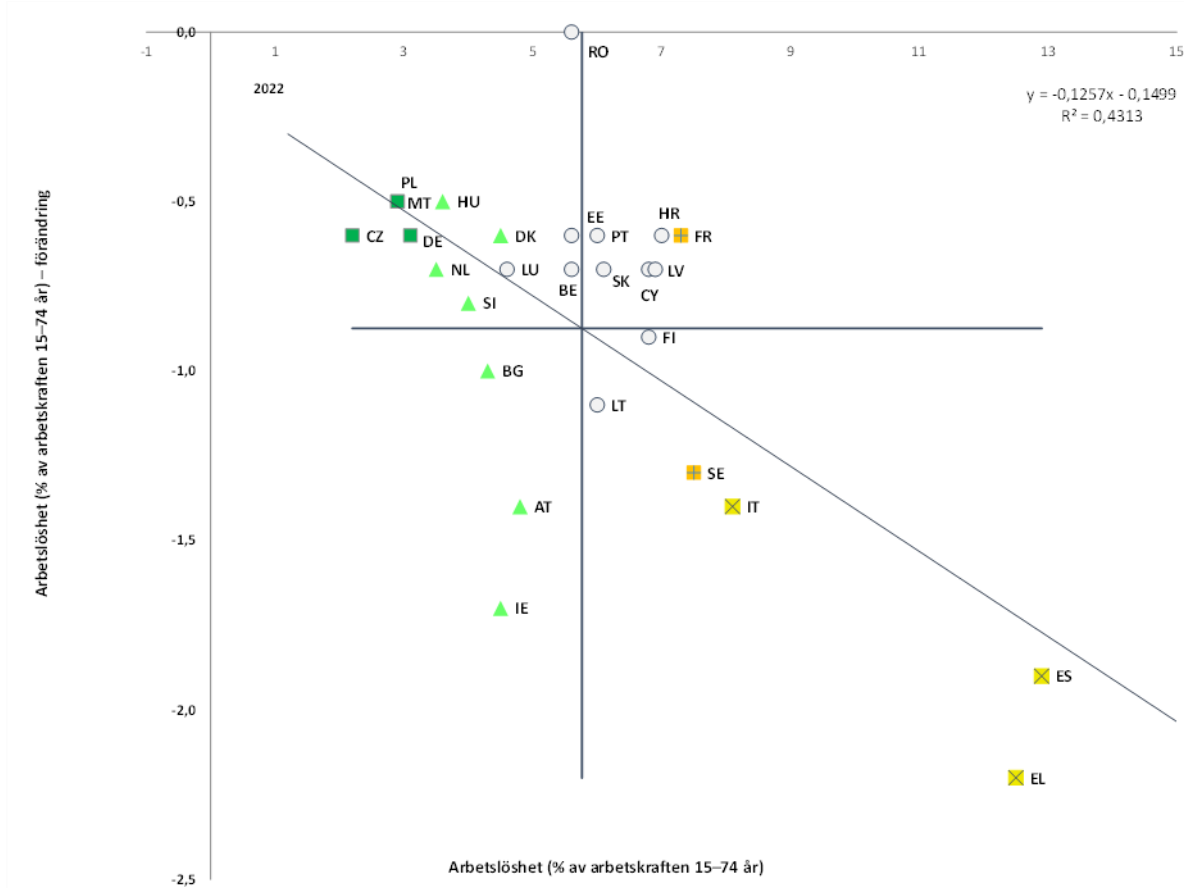
⁸⁹ Dessa sektorer är bygg-, energi-, avfallshanterings-, transport- och tillverkningssektorerna enligt Nace-ramverket.

Arbetslösheten nådde rekordlåga nivåer i många medlemsstater under 2022. Den genomsnittliga arbetslösheten i EU (15–74 år) minskade till 6,2 % (från 7,1 % under 2021) och nådde den lägsta nivån under de år för vilka den sammanlagda siffran för EU finns tillgänglig. Minskningen i arbetslösheten var större i länder med relativt höga arbetslöshetsnivåer, och ledde därmed till en konvergens mellan medlemsstaternas arbetslöshetsnivåer – se figur 2.1.5.

Under 2022 noterade Grekland och Spanien de största minskningarna med 2,2 respektive 1,9 procentenheter, medan situationen förblev oförändrad i Rumänien och förbättrades i mindre utsträckning i Ungern, Polen och Malta (med 0,5 procentenheter). Enligt den sociala resultattavlan metod är situationen i Grekland, Spanien och Italien nu ”svag men förbättras” till följd av att deras resultat är bättre än genomsnittet. Samtidigt kategoriseras situationen i Frankrike och Sverige som ”bör bevakas” trots förbättringar omkring eller över EU-genomsnittet på grund av deras relativt höga arbetslöshetsnivåer. I de flesta medlemsstater finns det betydande regionala skillnader i arbetslösheten (se figur 6 i bilaga 5).

Figur 2.1.5: Arbetslösheten nådde rekordlåga nivåer i många medlemsstater under 2022

Arbetslösheten (15–74 år), 2022 års nivåer och förändringar jämfört med föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det ovtikade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan.

Definitionen skiljer sig för ES och FR.

Källa: Eurostats [une_rt_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Den gröna omställningen har en stark potential för att skapa arbetstillfällen av god kvalitet och kommer att leda till en betydande omfördelning av arbetskraften på grund av dess differentierade inverkan på olika sektorer och regioner. Med stöd av rätt sysselsättnings- och utbildningspolitik kan nettonollpolitik skapa upp till 1 miljon ytterligare arbetstillfällen i EU fram till 2030, och främja skapandet av arbetstillfällen både i de sektorer som sannolikt kommer att notera en ökande efterfrågan kopplad till miljöanpassningen och i andra sektorer som påverkas indirekt⁹⁰. År 2020 uppgick sysselsättningen inom miljöindustrin till 2,5 % av den totala sysselsättningen i EU (jämfört med 2,2 % år 2015), men med stora skillnader mellan medlemsstaterna. Nya politiska initiativ för att utnyttja nya möjligheter inom de gröna industrierna, såsom industriplanen i den gröna given och rättsakten om nettonollindustrin, skulle kunna skapa en efterfrågan på 450 000–550 000 ytterligare arbetstillfällen för att utveckla, tillverka och driftsätta strategisk nettonollteknik⁹¹. De sektorer som förväntas uppvisa sysselsättningstillväxt är byggsektorn, förnybar energi och el, tillverkning av elvaror, avfallshantering och jordbruk. Bristen på arbetskraft och kompetens samt otillräckliga investeringar jämfört med vad som krävs skulle dock kunna hindra sysselsättningstillväxten. Effektiva strategier för att främja kompetenshöjning och omskolning, anställningsincitament, lämpliga arbetsvillkor och arbetskraftsomställningar är avgörande för att säkerställa att alla arbetstagare kan dra nytta av de arbetstillfällen som den gröna omställningen erbjuder (se ruta 2 om främjande av färdigheter och kompetens för en rättvis omställning till klimatneutralitet).

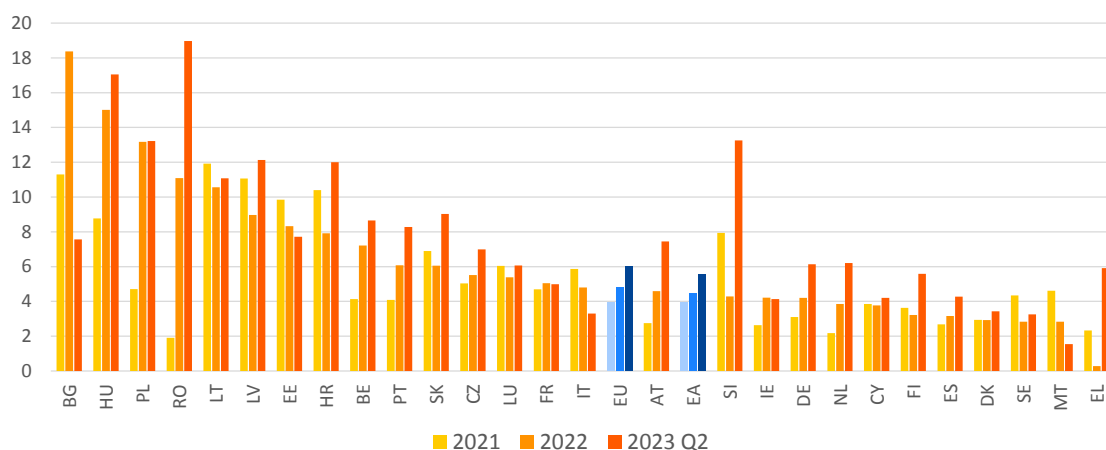
⁹⁰ Se Europeiska kommissionen, *Stepping up Europe's 2030 climate ambition Investing in a climate-neutral future for the benefit of our people*, SWD(2020) 176 final (inte översatt till svenska). Prognoserna baseras på EQUEST enligt ett scenario med lägre beskattning av lågutbildad arbetskraft.

⁹¹ Se Europeiska kommissionen, *Employment and Social Developments in Europe 2023*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (inte översatt till svenska).

De nominella löneökningarna började accelerera under 2022 i en situation präglad av hög inflation och en stram arbetsmarknad. Ökningen av den nominella ersättningen per anställd nådde 4,8 % i EU under 2022, långt över genomsnittet på omkring 1,9 % mellan 2013 och 2019. Den steg till 5,5 % på årsbasis under första kvartalet 2023 – se figur 2.1.6. Denna utveckling återspeglar en hög inflation (som nådde som högst 11,5 % på årsbasis i oktober 2022) och en fortsatt stram arbetsmarknad. Under andra halvåret 2022 och början av 2023 registrerade de flesta medlemsstater den högsta nominella löneökningen sedan 2000. Under andra kvartalet 2023 ökade de nominella lönerna med mer än 10 % på årsbasis i Rumänien, Ungern, Polen, Slovenien, Lettland, Litauen och Kroatien, men med mindre än 2 % i Malta. Den nominella löneökningen beräknas öka ytterligare under 2023, innan den gradvis dämpas under 2024 och 2025⁹², trots den ekonomiska avmattningen, eftersom inflationen och bristen på arbetskraft fortfarande kommer att vara hög, och reaktionen på lönerna tenderar att vara fördröjd på grund av att löneförhandlingarna är tidsmässigt förskjutna⁹³.

Figur 2.1.6: De nominella lönerna fortsatte att stiga under 2022 till följd av den höga inflationen och bristen på arbetskraft

Nominell ersättning per anställd (årlig förändring i %, 2021, 2022 och andra kvartalet 2023).

Anmärkning: 1. Lönerna mäts med indikatorn ”Nominell ersättning per anställd”, vilken beräknas som den totala ersättningen till de anställda dividerad med det totala antalet anställda. Den totala ersättningen definieras som den totala ersättning, kontant eller in natura, som betalas av en arbetsgivare till en anställd för av denne utfört arbete under räkenskapsperioden och den består av två komponenter: i) löner som betalas kontant eller in natura, och ii) sociala avgifter som betalas av arbetsgivarna. 2. Alla uppgifter som används är nationalräkenskapsdata. Indikatorerna baseras på nationella valutavärden. 3. Länderna rangordnas i stigande ordning efter den nominella löneutvecklingen 2022. *Källa:* Europeiska kommissionen, databasen Ameco, nominell ersättning per anställd [hwcdw]. För första och andra kvartalet 2023: Beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering på grundval av uppgifter från Eurostat, ersättningar till anställda [namq_10_gdp] och total sysselsättning (enligt nationella beräkningar) [namq_10_a10_e], nationalräkenskaper.

⁹² Europeiska kommissionen, *European Economic Forecast*, hösten 2023, Institutional Paper 258, november 2023.

⁹³ Löneavtalen är förskjutna tidsmässigt eftersom omförhandlingarna äger rum vid olika tidpunkter, medan de därmed förbundna lönebesluten gäller under en viss period. För majoriteten av företagen i EU sker omförhandlingar av lönerna endast en gång om året eller mindre ofta. Se Fabiani, S., Kwapił, C., Rööm, T., Galuscak, K. och Lamo, A., ”Wage rigidities and labor market adjustment in Europe”, *Journal of the European Economic Association*, vol. 8, nr 2–3, s. 497–505, 2010.

De förhandlade lönerna i euroområdet ökade i allt snabbare takt under 2022 och fortsatte i rekordhög takt under första halvåret 2023. Till skillnad från utvecklingen av ersättningen per anställd visar indikatorn rörande förhandlade löner på resultatet av kollektiva förhandlingar i euroområdet och påverkas inte av antalet arbetade timmar. I vissa sektorer utgör den ett lönegolv. De förhandlade lönerna ökade med 4,3 % (på årsbasis) under det första och andra kvartalet 2023, vilket är betydligt högre än tillväxttakten under föregående kvartal (mellan 2,6 % och 3,1 % under 2022)⁹⁴. Denna tillväxttakt var den högsta sedan 2009, i ett sammanhang där man begärde ersättning för förluster i köpkraften i löneförhandlingarna. I många löneavtal på senare tid kombinerades permanenta löneökningar med engångsförmåner och engångsutbetalningar, främst till förmån för låginkomsttagare.

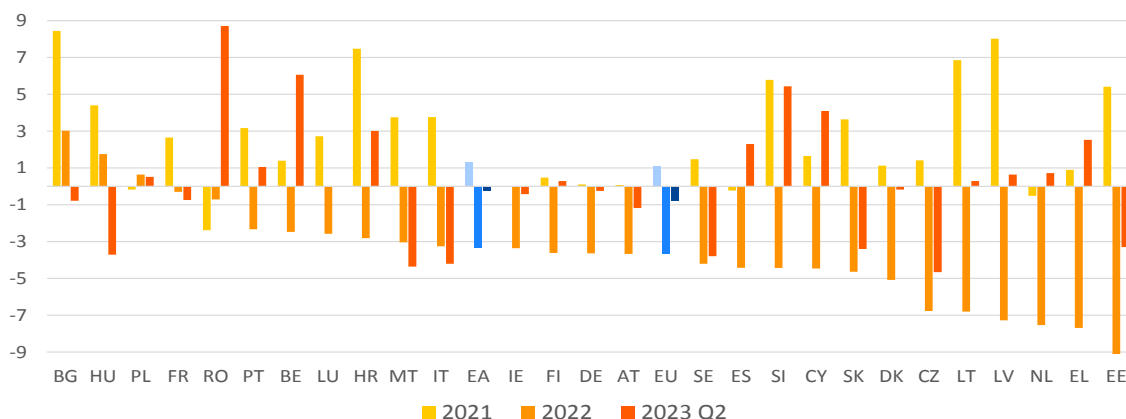
Trots nominella ökningar sjönk reallönerna i nästan alla medlemsstater under 2022 och med 3,7 % i genomsnitt i EU, och minskningen fortsatte under första halvåret 2023, om än i långsammare takt (se figur 2.1.7). Den nominella löneökningen släpade efter inflationen, vilket ledde till att reallönerna sjönk under 2022 i alla medlemsstater utom Bulgarien, Ungern och Polen. De största förlusterna (7 % eller mer) noterades i Estland, Grekland, Nederländerna och Lettland. På grund av en starkare löneökning och en minskad inflation har dock reallönerna minskat i långsammare takt. Under andra kvartalet 2023 minskade reallönerna fortfarande i genomsnitt i EU (med 0,8 % på årsbasis) men ökade i nästan hälften av medlemsstaterna. Att gradvis återvinna köpkraften och minska ytterligare förluster är avgörande för att begränsa de sociala effekterna av de höga levnadskostnaderna, särskilt för låginkomsttagare. Utvecklingen av vinstmarginalerna tyder på att det finns utrymme för ytterligare löneökningar inom vissa sektorer, samtidigt som man förblir vaksam på andrahandseffekter på inflationen⁹⁵. I detta sammanhang är effektiva kollektiva förhandlingar, i enlighet med nationell lagstiftning och praxis, avgörande för att uppnå en övergripande löneökning som stöder köpkraften, särskilt för låg- och medelinkomsttagare, samtidigt som man främjar skapandet av arbetstillfällen och värnar om konkurrenskraften.

⁹⁴ ECB:s indikator för förhandlade löner för euroområdet är ett vägt genomsnitt av den nationella tillväxttakten på 12-månadersbasis för kollektivt förhandlade löner för de flesta länderna i euroområdet. Källa: [ECB Statistical Warehouse](#).

⁹⁵ Se Europeiska kommissionen, *Labour market and wage developments in Europe: Annual review 2023*, 2023 (inte översatt till svenska).

Figur 2.1.7: Reallönerna minskade under 2022 och fortsätter att sjunka, fast i allt långsammare takt

Real bruttolön per anställd (årlig förändring i %, 2021, 2022 och andra kvartalet 2023)

Källa: Europeiska kommissionen, databasen Ameco, nominella bruttolöner och löner per anställd [hwwdw]; deflator: harmoniserat konsumentprisindex [zcpih]. För andra kvartalet 2023: beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering, baserade på uppgifter från Eurostat, löner [[namq_10_gdp](#)], total sysselsättning (enligt nationella beräkningar) [[namq_10_a10_e](#)] och harmoniserat index över konsumentpriser [[prc_hicp_midx](#)].

Från januari 2022 till juli 2023 ökade de lagstadgade minimilönerna avsevärt i nominella termer, vilket kompenserade för den höga inflationens inverkan på köpkraften för minimilöntagare i hälften av de medlemsstater som har lagstadgade minimilöner. Mellan januari 2022 och januari 2023 steg de lagstadgade minimilönerna med mer än 5 % i nominella termer i alla medlemsstater där sådana löner finns och med mer än 10 % i de flesta av dessa länder – se figur 2.1.8. Denna utveckling var ett resultat av både betydande ökningar under hela 2022 och uppdateringarna från januari 2023, i ett sammanhang där låginkomsttagare har påverkats särskilt hårt av de höga levnadskostnaderna. Ökningen under 2022 återspeglade både de justeringar som görs regelbundet (t.ex. Nederländerna), även inbegripet automatiska indexeringsjusteringar där sådana mekanismer finns (t.ex. Belgien, Frankrike och Luxemburg), och andra diskretionära uppdateringar (t.ex. Tyskland och Grekland)⁹⁶. Mellan januari 2022 och juli 2023 kunde minimilöntagare dra nytta av betydande ökningar i reala termer (med 2 % eller mer) i Tyskland, Belgien, Grekland, Luxemburg, Nederländerna och Bulgarien. I Polen, Rumänien, Lettland, Spanien och Frankrike förblev de lagstadgade minimilönerna i stort sett konstanta i reala termer, vilket fortfarande skyddar köpkraften. De minskade dock med mer än 3 % (i reala termer) i tio medlemsstater, inklusive med mer än 10 % i Tjeckien och Ungern, och med omkring 10 % i Estland, Malta och Slovenien⁹⁷. I flera medlemsstater utan lagstadgad minimilön registrerades dessutom en dämpad tillväxt av de kollektivt avtalade minimilönerna, vilket ledde till betydande förluster i reala termer⁹⁸.

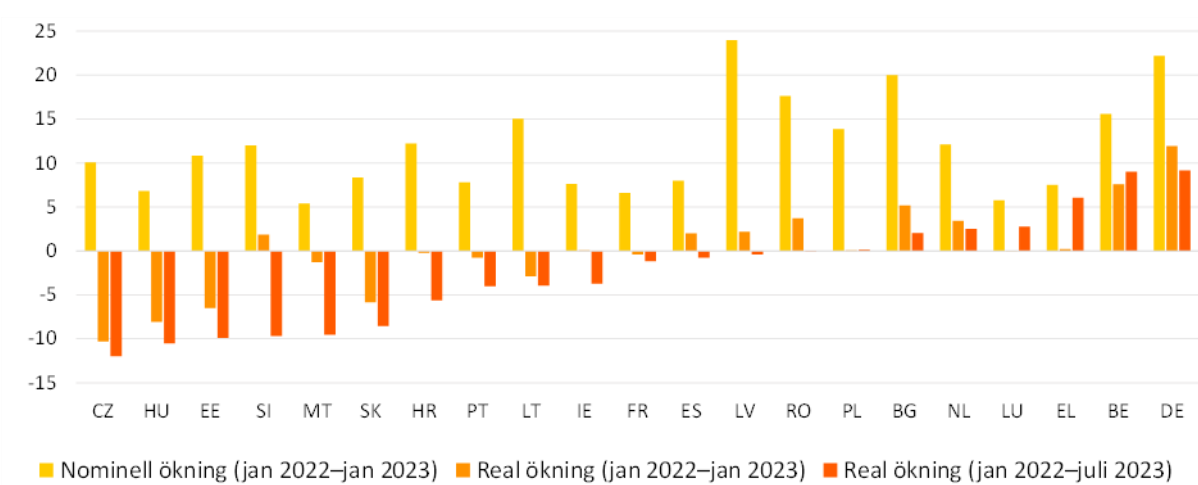
⁹⁶ För mer information, se Europeiska kommissionen, Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och inkludering, *Labour Market and Wage Developments in Europe – Annual review 2022*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2022.

⁹⁷ Eftersom de nominella lönerna normalt fastställs varje januari och inte revideras under årets lopp i de flesta länder, skedde uppdateringar endast i ett fåtal medlemsstater efter januari 2023.

⁹⁸ För mer information, se Eurofound, *Minimilöner år 2023: Årlig översyn, Minimum wages in the EU series*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2023.

Figur 2.1.8: Uppdateringar av de lagstadgade minimilönerna har kompenserat för effekterna av en hög inflation i hälften av medlemsstaterna

Förändring av lagstadgade minimilöner i reala och nominella termer (ökningstakt, i %)

Anmärkning: Medlemsstaterna rangordnas i fallande ordning efter storleken på ökningen av de lagstadgade minimilönerna i reala termer under 2023.

Källa: Eurofound's nätverk av kontaktpunkter och beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering baserade på uppgifter från Eurostat, [[earn_mw_cur](#)] och [[prc_hicp_midx](#)].

Att ha ett arbete är fortfarande inte någon garanti för en väg ut ur fattigdomen. Andelen personer över 18 år som är anställda och löper risk för fattigdom i EU uppgick till 8,5 % under 2022 (med hänvisning till 2021 års inkomster) och var lägre än för tio år sedan, men minskade i mindre än hälften av medlemsstaterna under denna period⁹⁹. Rumänien och Grekland noterade de kraftigaste minskningarna mellan 2012 och 2022 (4,5 procentenheter vardera) men låg fortfarande över EU-genomsnittet under 2022 (14,5 % respektive 10,6 %). Luxemburg, Spanien, Italien, Estland, Portugal, Bulgarien och Polen ligger också över EU-genomsnittet och visar på en ökning (med undantag för Polen) under de senaste tio åren. Trots den påfrestning som covid19-krisen har utsatt många arbetstagare för har fattigdomen bland förvärvsarbetande i stort sett varit stabil sedan 2019 (med hänvisning till 2018 års inkomster) i de flesta medlemsstater. Mellan 2019 och 2022 uppvisade endast Slovakien, Cypern och Irland stora ökningar (med 2,7 procentenheter, 1,2 procentenheter respektive 1 procentenhet), medan Ungern, Belgien, Rumänien och Spanien registrerade minskningar på 1 procentenhet eller mer. Enligt Eurostats tidiga uppskattningar avseende inkomståret 2022 förväntas fattigdomen bland förvärvsarbetande minska i EU i genomsnitt, särskilt i Kroatien, Österrike, Estland och Italien, i linje med de uppskattade högre löneökningarna för arbetstagare med lägre inkomster¹⁰⁰. Liksom tidigare år är fattigdomen bland förvärvsarbetande högre i hela EU när det gäller lågutbildade arbetstagare (18,4 %), deltidsanställda (13,5 %), visstidsanställda (12,2 %) och i synnerhet personer födda utanför EU (19,9 %) samt tredjelandsmedborgare (24,3 %).

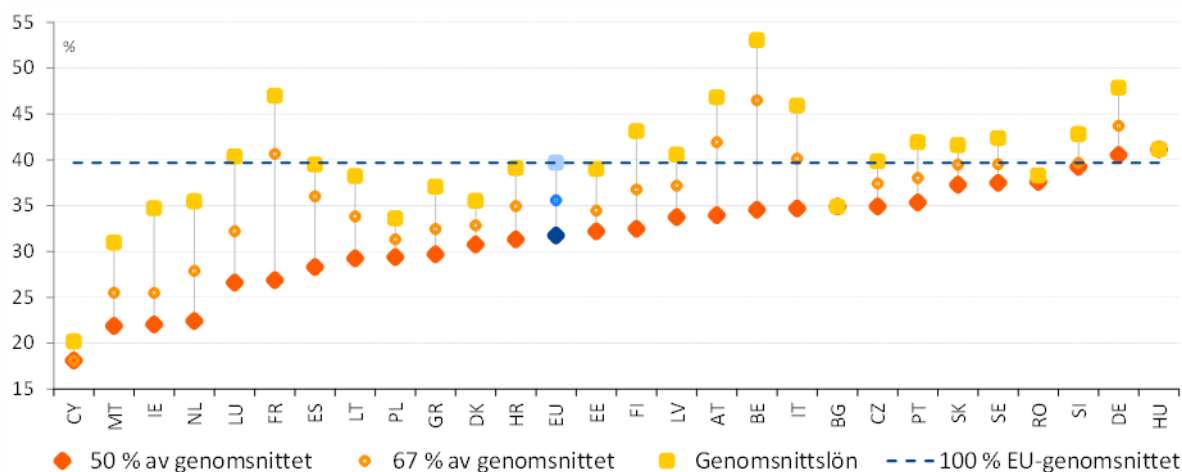
⁹⁹ Eurostats [[ilc_iw01](#)], EU-Silc.

¹⁰⁰ Se *Early estimates of income inequalities*.

Arbets- och anställningsincitamenten kan påverkas av arbetsbeskattningen. Skattekillen för en enskild person med en genomsnittlig lön har minskat med 2,2 procentenheter i EU sedan 2012 och nådde 39,7 % under 2022¹⁰¹. Under samma period noterade fjorton medlemsstater betydande minskningar (med mer än 1 procentenhet) i sina skattekillar på denna lönenivå, med de största minskningarna i Ungern (8,7 procentenheter), Rumänien (6,2 procentenheter), Grekland (5,7 procentenheter), Lettland (3,7 procentenheter), Nederländerna och Frankrike (3,1 procentenheter). Däremot skedde betydande ökningar under samma period i sex länder, däribland Portugal (4,3 procentenheter), Luxemburg (3,3 procentenheter) och Malta (2,4 procentenheter). Det är viktigt att notera att skattekillen för en enskild person med låg lön (50 % av genomsnittslönen) har minskat i EU med 3,3 procentenheter sedan 2016 och med 0,4 procentenheter sedan 2021. Den varierade dock kraftigt mellan medlemsstaterna under 2022 – från 18 % i Cypern till 41 % i Ungern och Tyskland – se figur 2.1.9. Arbetsbeskattningens inverkan beror inte bara på den genomsnittliga skattekillen, utan också på utformningen av det system som avgör fördelningen av skattebördan mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Figur 2.1.9: Skattekillen är lägre för låginkomsttagare

Skattebördan för en enskild låginkomsttagare (50 % och 67 % av genomsnittslönen) jämfört med genomsnittslönen under 2022

Källa: Europeiska kommissionen, GD Ekonomi och finans, databas över skatter och förmåner, baserat på OECD:s skatteförmånsmodell (uppdaterad i mars 2023).

Anmärkning: Medlemsstaterna har rangordnats i stigande ordning efter skattekillens nivå för en enskild person med låg lön (50 % av genomsnittslönen).

¹⁰¹ Skattekillen används som ett mått på skillnaden mellan arbetsgivarnas arbetskraftskostnader och de anställdas nettolön.

Inkomstskattesystemen för privatpersoner tenderar att vara progressiva, med lägre skatteklilar för dem som tjänar mindre. I Frankrike, Belgien och Luxemburg är detta mycket uttalat, i motsats till i Bulgarien och Ungern där det finns ett schablonbeskattningsystem – se figur 2.1.9. Lägre skattebördor för låginkomsttagare har en mindre snedvridande inverkan på efterfrågan på och utbudet av arbetskraft och minskar hindren för anställning av lågkvalificerade arbetstagare som i allmänhet kännetecknas av sämre arbetsmarknadsresultat. Samtidigt bör åtgärder utformas på ett sätt som inte hindrar övergången till arbetstillfällen med högre löner. Inflationen kan också orsaka snedvridningar i skattesystemen, även när det gäller progressivitet och skatterättvisa. Snedvridningar i skattesystemen kan uppstå till följd av nominellt definierade tröskelvärden såsom skatteskipt, skatterabatter, avdrag eller undantag. I allmänhet kommer inflationen att orsaka uppflyttning till högre skatteskipt i progressiva skattesystem när tröskelvärdena är fasta i nominella termer¹⁰². Till följd av detta kan en större andel skattebetalare hamna i högre skatteskipt. En högre skattebörda i kombination med en urholkning av skatterabatter och skatteförmåner kan öka risken för fattigdom i avsaknad av (automatiska) inflationsjusteringar eller andra politiska ingripanden.

---

¹⁰² Begreppet ”bracket creep” (uppflyttning till högre skatteskipt) beskriver en situation där hushållens skattebörda ökar på grund av att de nominella lönerna (eller de nominella inkomsterna i allmänhet) ökar på grund av inflation (t.ex. på grund av indexeringen av löner eller andra inkomster). Högre nominella inkomster kan flytta upp skattebetalare till högre inkomstskatteskipt, vilket leder till högre marginalsattesatser och genomsnittliga skattesatser, även om lönerna (inkomsterna) i reala termer förblir konstanta.

Att flytta skattebördan från arbete till miljöskattebaser kan leda till förbättrade incitament på arbetsmarknaden och större rättvisa, samtidigt som man bidrar till klimatmålen, genom att internalisera produktionskostnaderna på miljöområdet¹⁰³. I REPowerEU-planen uppmuntras medlemsstaterna att överväga skatteåtgärder som stimulerar energibesparingar och minskar förbrukningen av fossila bränslen¹⁰⁴. Detta skulle kunna inbegripa skatteåtgärder såsom nedsättningar och undantag från fordonsskatter för inköp och användning av el- och vätgasfordon, skatteavdrag för energibesparingar samt utfasning av miljöskadliga subventioner. Dessutom bidrar de föreslagna ändringarna av energiskattedirektivet till detta mål genom att fastställa prissignaler som minskar förbrukningen av fossila bränslen och främjar energibesparingar. Dessutom främjar rådets rekommendation om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet också en omläggning av skattebördan från arbete, särskilt en minskning av skatteken för låg- och medelinkomstgrupper till inkomstkällor som bidrar till klimat- och miljömålen¹⁰⁵. Sådana skatteväxlingar kan genomföras på ett sätt som förhindrar regressiva effekter och säkerställer den finanspolitiska hållbarheten, inbegripet finansieringen av ett adekvat socialt skydd¹⁰⁶. Stödåtgärder som säkerställer energi till överkomliga priser riktade till utsatta grupper, särskilt mot bakgrund av de exceptionellt höga energipriserna under 2022, är förenliga med dessa mål.

---

¹⁰³ Se kapitel 4 i *Annual Report on Taxation 2023*, Europeiska kommissionen (inte översatt till svenska).

¹⁰⁴ Se Europeiska kommissionen, *Planen REPowerEU*, COM(2022) 230 final.

¹⁰⁵ Se *rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet*, 2022/C 243/04.

¹⁰⁶ *Arbetsdokument från kommissionens avdelningar: följedokument till förslaget till rådets rekommendation om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet*, SWD(2021) 452 final (inte översatt till svenska).

Ruta 1: Löneskillnader mellan kvinnor och män och relevanta politiska åtgärder

Att minska de omotiverade löneskillnaderna mellan kvinnor och män är avgörande för att uppnå jämställdhet och stödja en inkluderande och hållbar tillväxt. Löneskillnader bidrar till bristande jämställdhet på arbetsmarknaden och i samhället under hela livscykel. För det första hindrar lägre inkomster för kvinnor som inte kan motiveras på grund av olika personliga egenskaper eller arbeteegenskaper deras ekonomiska oberoende under arbetslivet. De påverkar också kvinnors deltagande på arbetsmarknaden negativt, vilket innebär ekonomiska och sociala förluster till följd av att arbetsmarknadspotentialen inte utnyttjas till fullo. För det andra leder löneskillnaderna mellan kvinnor och män till pensionsklyftor mellan kvinnor och män (i genomsnitt 26 % i EU år 2022) med större fattigdomsrisker för kvinnor under ålderdomen. Att ta itu med den könsbaserade lönediskrimineringen och ojämlikheten och förbättra skattesystemens funktion¹⁰⁷ kan ge fler kvinnor större incitament att bli ekonomiskt aktiva. Detta är av avgörande betydelse för att ta itu med den betydande bristen på arbetskraft och kompetens i unionen samt för att säkerställa de sociala trygghetssystemens tillräcklighet och hållbarhet mot bakgrund av den åldrande befolkningen. Avskaffandet av omotiverade löneskillnader mellan kvinnor och män kommer också att bidra till genomförandet av princip 2 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter (om jämställdhet), särskilt rätten till lika lön för likvärdigt arbete i enlighet med artikel 157 i EUF-fördraget.

Ihållande löneskillnader mellan kvinnor och män avspeglar strukturella faktorer och påverkas av lönediskriminering och systematiska snedvridningar i lönestrukturerna. Trots de senaste årens framsteg fortsätter kvinnor att i genomsnitt tjäna mindre än män, trots sina högre genomsnittliga utbildningsresultat. Löneskillnaden¹⁰⁸ mellan kvinnor och män var 12,7 % i EU år 2021, med stora variationer mellan länderna, från 0,2 % i Luxemburg till 20,5 % i Estland. I de flesta medlemsstater minskade klyftan under det senaste årtiondet, men i relativt långsam takt mot bakgrund av att de långvariga skillnaderna mellan kvinnor och män när det gäller deltagande på arbetsmarknaden har minskat och att kvinnor har högre utbildning. Orsakerna till dessa löneskillnader mellan kvinnor och män är komplexa och hänger samman med varandra. De kan delvis kopplas till i) överrepresentation av kvinnor i relativt lågavlönade arbeten och sektorer samt deltidsarbete, ii) underrepresentation av kvinnor i högre befattningar, och iii) större svårigheter för kvinnor att förena arbete med omsorgsansvar (som även leder till avbrott i karriären). Den största delen av löneskillnaderna mellan kvinnor och män i EU är dock inte kopplad till enskilda personers objektiva och mätbara egenskaper¹⁰⁹. Detta tyder på att andra faktorer, däribland diskriminering och icke-transparenta lönestrukturer, sannolikt i hög grad bidrar till de befintliga löneskillnaderna mellan kvinnor och män.

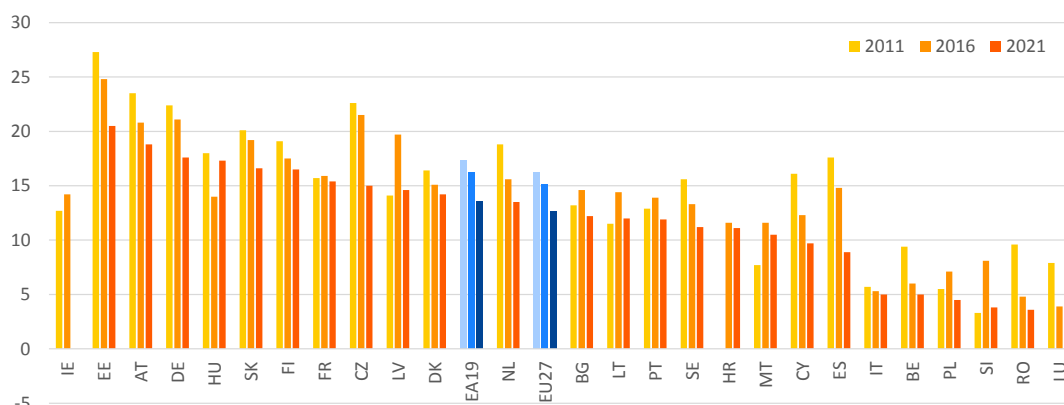
¹⁰⁷ Se avsnitt 2.2.1.

¹⁰⁸ Eurostats definition (se diagrammet) tar inte hänsyn till andra faktorer som bestämmer lönen, t.ex. anställningsnivå, tjänsteålder, utbildning, erfarenhet och prestation.

¹⁰⁹ Eurostat, Statistical Working Papers, *Gender pay gaps in the European Union – A statistical analysis*, 2021.

De ojusterade löneskillnaderna mellan kvinnor och män är fortfarande stora trots att förbättringar gjorts

Skillnad mellan den genomsnittliga bruttotimlönen för manliga och kvinnliga anställda i procent av den genomsnittliga bruttotimlönen för manliga anställda (i %, 2021, 2016 och 2011)

Anmärkning: Sorterad efter 2021 års värden. Uppgifter saknas för EL för referensåren (EL 2018: 10,4 %), för HR för 2011 och för IE för 2021.

Källa: Eurostat [[earn_gr_gpgr2](#)]

Åtgärder för insyn i lönesättningen är nödvändiga för att uppenbara könsdiskrimineringen i lönestrukturer och lönemiljöer och göra det möjligt för arbetstagare att effektivt hävda sin rätt till lika lön för likvärdigt arbete. Direktivet om insyn i lönesättningen (antaget den 10 maj 2023) syftar till att bekämpa lönediskriminering och bidra till att minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män i EU genom att göra lönesystemen mer transparenta och öka medvetenheten om löneskillnader mellan könen för personer som utför samma eller likvärdigt arbete. Medlemsstaterna har tre år på sig att införliva det i sin nationella lagstiftning. Lönerapportering som ett instrument för gruppträck, förstärkt av lönebedömningen i företag med mer än 100 anställda där det finns rimliga tvivel om respekten för rätten till lika lön, förväntas åtgärda den systemiska undervärderingen av kvinnors arbete på arbetsgivarivå. I direktivet fastställs en tydlig ram och kriterier för att tillämpa begreppet ”likvärdigt arbete”. Det förbättrar avsevärt tillgången till rättslig prövning och begränsar de processuella hindren för offer för lönediskriminering. Dessutom förväntas direktivet om tillräckliga minimilöner i EU också att bidra till att minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män eftersom kvinnor är överrepresenterade i lågavlönade arbeten.

Under de senaste åren har flera medlemsstater infört eller aviserat åtgärder, bland annat som en del av sina planer för återhämtning och resiliens, för att förbättra insynen i lönesättningen och rapporteringen av löneskillnader mellan kvinnor och män. I Tjeckien godkände regeringen i december 2022 handlingsplanen för lika lön för kvinnor och män 2023–2026, som innehåller åtgärder för att uppmuntra till en bredare användning av verktyg för analys av lönesystem och rapportering av löneskillnader. I juli 2021 uppdaterade **Irland** lagen om information om löneskillnader mellan kvinnor och män, enligt vilken organisationer med över 250 anställda måste rapportera om löneskillnaderna mellan könen, inklusive bonusar. Som en del av genomförandet av utvecklingsplanen för välfärden för 2023–2030 och sin plan för återhämtning och resiliens tillkännagav **Estland** införandet av det digitala verktyget ”Pay Mirror”, som ska hjälpa arbetsgivare att analysera och rapportera löneskillnader mellan kvinnor och män i sina organisationer. Som en del av genomförandet av de bestämmelser om jämlikhetsplaner, öppenhet och lika lön som antogs 2020 inom ramen för planen för återhämtning och resiliens har regeringen och arbetsmarknadens parter i **Spanien** utarbetat en rad verktyg och riktlinjer för företag och enskilda personer som deltar i förhandlingen om jämlikhetsplaner och utvärderingen av arbetstillfällen som underlättar genomförandet av principen om lika lön för likvärdigt arbete.

2.1.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna

Flera medlemsstater införde anställningsincitament och anställningsstöd för att skapa arbetstillfällen. Under 2022 införde **Kroatien** subventioner för sysselsättning, egenföretagande och praktik för registrerade arbetssökande inom gröna och digitala sektorer som en del av sin återhämtnings- och resiliensplan. **Litauen** införde en lönesubvention för ukrainska flyktingar som täcker 75 % av lönekostnaderna under högst 36 månader. I **Grekland** lanserades programmet ”Proto Ensimo” (första stämpeln) för att stödja ungdomars första inträde på arbetsmarknaden genom att ge bidrag på 600 euro per månad: 300 euro för unga arbetstagare och 300 euro för arbetsgivare (eller 150 euro för deltid) i upp till sex månader. I september 2023 införde Grekland också ett utbildnings- och certifieringsprogram finansierat av faciliteten för återhämtning och resiliens för 15 000 arbetslösa i åldrarna 25–45 med fokus på kompetens i områden med hög efterfrågan, såsom grön och digital kompetens. Som en del av en bred reform av anställningsincitamenten inom ramen för planen för återhämtning och resiliens antog **Spanien** i januari 2023 en lag om socialförsäkringsrabatter för särskilda grupper med låg anställbarhet, såsom långtidsarbetslösa och unga som varken arbetar eller studerar. Den nya rättsordningen har ett särskilt fokus på att skapa fasta anställningar, inklusive en minimiavtalsperiod på tre år, och innehåller den allmänna regeln att summan av socialförsäkringsrabatterna jämte andra anställningsincitament inte får överstiga 60 % av lönekostnaden för avtalet. I juni 2023 införde **Italien** tillfälliga incitament på 60 % av bruttomånadslönen för en tolv månadersperiod för permanent anställning av personer med funktionsnedsättning och ungdomar som inte deltar i utbildningsprogram. I juli 2023 införde **Portugal** ett nytt program (”*Avançar*”) som beviljar ekonomiskt stöd till arbetsgivare som erbjuder tillsvidareanställningar med löner som är lika höga som eller högre än ingångslönenivån för en person med akademisk examen i den allmänna högre tjänstemannakarriären inom offentlig förvaltning till ungdomar med höga akademiska kvalifikationer som är registrerade som arbetslösa. Som en del av en bredare reform införde regeringen i **Finland** en lönesubvention för anställning av arbetslösa arbetssökande som täcker 50 % av lönekostnaderna (70 % för anställning av personer med funktionsnedsättning). Som en del av sin plan för återhämtning och resiliens lanserades i **Slovenien** sysselsättningsprogrammet ”Snabbare inträde på arbetsmarknaden”, som subventionerar tillsvidareanställning för 4 000 personer under 29 år i 18 månader, till ett sammanlagt värde av 27,36 miljoner euro. Dessutom lanserades ett pilotprojekt med ett anställningsincitament, ”gröna arbetstillfällen”, för att få in omkring 300 arbetslösa i gröna arbetstillfällen, där månatliga bidrag på 680 euro betalas ut till arbetsgivare under ett år.

På senare tid har system för bibehållande av arbetstillfällen använts för att hantera den extrema miljöutvecklingens inverkan på lokala företag och på arbetsmarknaden. Under 2023 vidtog vissa medlemsstater nödgärder som ett direkt svar på miljökatastrofer såsom bränder, extrema värmeböljor och översvämningar. **Grekland** införde i juli och september 2023 en tremånaders ordning för upphävande för anställningskontrakt för företag som drabbats av skogsbränder respektive översvämningar. **Slovenien** införde i augusti 2023 en nödpermitteringsersättning för företag som drabbats av översvämningar. **Italien** har utvidgat det ersättningssystem som redan finns för jordbruksföretag så att det även omfattar byggsektorn i syfte att bekämpa effekterna av extrema värmeböljor.

En del medlemsstater har förlängt sina system för korttidsarbete under första halvåret 2023. I **Tyskland** förlängde den federala regeringen de uppmjukade reglerna om användning av systemet för korttidsarbete, som var i kraft fram till slutet av juni 2023. Arbetstagare som utnyttjar korttidsarbete får ekonomiskt stöd från den lokala arbetsförmedlingen under högst tolv månader för att täcka inkomstförluster på grund av förkortad arbetstid. Företagen behöver inte betala ut lön, men arbetstagarna får 60 % av sin nettoinkomst (67 % om de har barn) för alla timmar som de inte har arbetat. De sociala avgifterna, som normalt betalas av arbetsgivarna, återbetalas också i sin helhet av den federala arbetsförmedlingen. I **Italien** har regeringen godkänt ett 40-veckors system för korttidsarbete för företag av nationellt strategiskt intresse med mer än 1 000 anställda som inte har slutfört de planerade programmen för komplexa omorganiseringssplaner som genomförts genom särskilda företagsomstruktureringsinsatser och storskaliga investeringar. I **Slovenien** infördes ett subventionssystem för korttidsarbete för att absorbera de fördröjda effekterna av energiprischocken mellan januari och mars 2023, liksom ett permitteringssystem begränsat till 30 dagar under första halvåret 2023. Dessutom pågår förhandlingar om ett permanent genomförande av subventioner för nödsystem för korttidsarbete.

Flera medlemsstater höjde avsevärt sina lagstadgade minimilöner för att skydda låginkomsttagarnas köpkraft mot bakgrund av de höga levnadskostnaderna. Mellan januari 2022 och januari 2023 registrerades de största höjningarna i **Lettland** (24 %), följt av **Tyskland** (22,2 %), **Rumänien** (17,6 %), **Ungern** (16 %), **Belgien** (15,6 %) och **Litauen** (15,1 %). **Tjeckien, Estland, Slovenien, Nederländerna, Kroatien och Polen** noterade också betydande höjningar, mellan 10 och 15 %. I vissa av dessa länder infördes höjningarna genom diskretionära uppdateringar utöver de vanliga förhandlingarna eller indexeringsmekanismerna. Andra medlemsstater meddelade också eller genomförde minimilöneökningar under 2023. I synnerhet uppdaterade **Grekland** och **Frankrike** sina lagstadgade minimilöner i april och maj 2023, vilket ledde till en ökning med 9,4 % respektive 2,2 %, och i Rumänien kommer minimilönen att höjas med ytterligare 10 % i oktober.

Några medlemsstater har nyligen infört reformer av sina system för minimilönebildning. I januari 2023 införde **Cypern** en lagstadgad minimilön, som fastställdes till 885 euro per månad vid rekryteringen och ökar till 940 euro efter sex månaders sammanhängande anställning. **Bulgarien** ändrade sin arbetslagstiftning och införde en ny mekanism för att fastställa den lagstadgade minimilönenivån till 50 % av den genomsnittliga bruttolönen, med hänvisning till ett av de vägledande referensvärden som nämns i direktivet om tillräckliga minimilöner i EU¹¹⁰, vilket ledde till en ökning av minimilönen med 19,6 % från och med januari 2024. På samma sätt bestämde **Estland** att gradvis höja minimilönen till 50 % av genomsnittslönen fram till 2027, medan Irland enades om att gradvis höja minimilönen till 60 % av medianlönen senast 2026. Vägledande referensvärden övervägs i diskussionerna om möjliga reformer i Belgien, Spanien och Slovakien.

---

¹¹⁰ [Europaparlamentets och rådets direktiv 2022/2041 av den 19 oktober 2022 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen](#) (EUT L 275, 25.10.2022, s. 33).

Flera medlemsstater har ändrat andra aspekter av sina lönebildningssystem, särskilt när det gäller kollektivförhandlingar. I slutet av 2022 antog **Rumänien**, som en del av sin plan för återhämtning och resiliens, en lag om social dialog som syftar till att stärka kollektivförhandlingarna och kollektivavtalens täckning genom att ge fackföreningarna större befogenheter och inrätta ett enklare förfarande för att företräda arbetstagarna. I november 2022 samtyckte **Belgien** till att behålla det nuvarande systemet med inflationsbaserad automatisk löneindexering i kombination med en begränsning av det eventuella ytterligare utrymmet för löneökningar till löneutvecklingen i grannländerna. Arbetsmarknadens parter fick dock tillstånd att förhandla fram en engångsbonus per arbetstagare på upp till 500 euro eller 750 euro. **Cypern** uppdaterade sitt levnadskostnadsbidrag som används som grund för lönejusteringen, och ökade utbetalningen till 66,7 % av den inflation som noterades föregående år (från de 50 % som infördes 2022). År 2023 antog **Spanien** ”V-avtalet” för sysselsättning och kollektivförhandlingar som, förutom att föreslå löneökningar, även ger officiella rekommendationer till lägre förhandlingsenheter i ett antal sysselsättningsrelaterade frågor, däribland anställningsavtal, utbildning och kompetens eller pensionering. I maj 2023 införde **Portugal** flera reformer av ramverket för kollektiva förhandlingar med avseende på dess täckning, skiljedomsmekanism och förnyelser.

Flera medlemsstater har också antagit olika åtgärder som rör löner inom den offentliga sektorn. **Spanien** ökade lönerna för offentliganställda med 1,5 % retroaktivt från januari 2022, utöver en ökning med 2 % som godkändes för 2022. Lönerna för offentliganställda ökade med 3,5 % i **Frankrike** efter antagandet av exceptionella lagstiftningsåtgärder. **Kroatien** håller på att ändra sitt lönesystem för den offentliga sektorn som en del av sin plan för återhämtning och resiliens genom att införa en gemensam grund för löner och arbetskomplexitetskoefficienter på grundval av mer konsekventa arbetsbeskrivningar och kompetensramar, vilket bör harmonisera lönerna inom den offentliga förvaltningen. Lönerna inom den offentliga sektorn i **Slovenien** ökade med nästan 9 % (i två steg) för de flesta anställda inom den offentliga sektorn, och ytterligare reformer förväntas ske i slutet av 2023.

I linje med handlingsplanen för den sociala ekonomin tillkännagav eller utarbetade vissa medlemsstater särskilda rättsliga ramar för enheter inom den sociala ekonomin. I Spanien godkände ministerrådet i april 2023 ett utkast till en övergripande lag om den sociala ekonomin, som syftar till att i) förbättra det befintliga rättsliga ekosystemet med ändringar av lagen om kooperativ, lagen om s.k. introduceringsbolag ("Empresas de Inserción") och lagen om den sociala ekonomin, ii) utvidga definitionen av sårbarhet och social utestängning, och iii) klargöra den sociala ekonomins omfattning genom att införliva nya enheter såsom sociala företag. I **Malta** förväntas den lag om sociala företag som antogs 2022 skapa ett register för sociala företag och införa en ny form av "företag för sociala ändamål". **Sverige** antog 2022 en lag om registrering av idédrivna organisationer som gör det möjligt för dessa registrerade enheter att bedriva offentligt finansierad verksamhet och få förmånsbehandling inom ramen för offentliga upphandlingsförfaranden. Sedan **Polens** lag om den sociala ekonomin antogs i augusti 2022 i enlighet med planen för återhämtning och resiliens har mer än 420 enheter registrerats som sociala företag.

Övergripande strategier för den sociala ekonomin är också viktiga för att utarbeta stödjande ramvillkor. I september 2023 antog **Tyskland** sin nationella strategi för sociala innovationer och företag, efter ett offentligt samråd med berörda parter, där elva åtgärdsområden fastställdes. År 2023 föreslog **Grekland** en handlingsplan för den sociala ekonomin och social innovation för att stärka i den sociala ekonomins ekosystem genom att investera i fem pelare (utveckling av den institutionella ramen, utveckling av finansiella instrument, kapacitetsuppbyggnad, förstärkning av partnerskap och medvetandehöjande åtgärder). **Spanien** antog i april 2023 sin nya strategi för den sociala ekonomin 2023–2027 och utsåg en särskild kommissionär för att samordna projekten inom ramen för den strategiska investeringsplanen för den sociala ekonomin och omsorgsekonomin. Rådets rekommendation om utveckling av ramvillkor för den sociala ekonomin, som antogs av rådet den 27 november 2023, förväntas skapa ökad medvetenhet och uppmuntra medlemsstaterna att engagera sig i utarbetandet av politiska och rättsliga ramar och därigenom stimulera tillväxten i den sociala ekonomin¹¹¹.

---

¹¹¹ [Rådets rekommendation av den 27 november om utveckling av ramvillkor för den sociala ekonomin.](#)

Ett antal medlemsstater har infört åtgärder för att förbättra rättvisan i sina skattesystem och uppmuntra deltagandet på arbetsmarknaden. Litauen höjde från och med januari 2023 tröskelvärdet för minsta icke beskattningsbara inkomst från 540 euro till 625 euro, vilket ökade nettoinkomsten främst för anställda med minimilön. Från och med den 1 februari 2023 trädde en ny åtgärd i kraft i **Tjeckien** som sänker arbetsgivarnas socialförsäkringsavgifter till 19,8 % (från standarden på 24,8 %) för utvalda grupper av anställda som arbetar deltid. Syftet med skattelättnaden är att öka sysselsättningen för personer som antingen är mer utsatta, står inför tidiga utträden från arbetsmarknaden eller har svårt att förena arbete och familjeliv. I **Portugal** har det medelfristiga avtalet om förbättring av inkomst, lön och konkurrenskraft, som undertecknades av regeringen och arbetsmarknadens parter, infört ett ytterligare skatteavdrag på 50 % av alla anställningskostnader i samband med löneökningar som fastställts genom kollektivförhandlingar. Överenskommelsen reviderades i oktober 2023, vilket förenklar åtgärden och utvidgar dess tillämpningsområde. Detta gäller endast anställda vars löner har ökat med minst 5,1 % under 2023 jämfört med föregående år och överstiger minimimånadslönen. I **Italien** föreskrevs i den budgetlag som godkändes i december 2022 en minskning av de sociala avgifter som de anställda ska betala med 3 procentenheter för bruttoinkomster upp till 25 000 euro (och med 2 procentenheter för bruttoinkomster upp till 35 000 euro). I och med godkännandet av arbetsdekretet den 1 maj 2023 ökades dessa sänkningar av skattekillen för anställda tillfälligt med ytterligare 4 procentenheter fram till årets slut. Vissa medlemsstater har också anpassat sina skattesystem för att särskilt ta hänsyn till inflationens effekter. I **Tyskland** godkände regeringen lagen om inflationskompensation, genom vilken tröskelvärdena för inkomstskatteskillen och det grundläggande personliga bidraget för 2023 och 2024 justerades för att mildra effekterna av uppflyttningen till högre skattesikt. Som en del av åtgärderna i budgeten för 2023 har **Irland** ökat standardintervallet för inkomstskatt med 3 200 euro till 40 000 euro för en enskild person och till 49 000 euro för gifta par med en försörjare. I **Slovakien** gäller sedan den 1 januari 2023 socialförsäkringsavgifter för säsongarbetare inom jordbruks- och turistnäringen, där det avdragsgilla beloppet motsvarar 50 % av genomsnittslönen under de två föregående åren (605,5 EUR per månad 2023).

2.2. Riktlinje 6 – Öka arbetskraftsutbudet och förbättra tillgången till sysselsättning samt öka arbetskraftens färdigheter och kompetens

I detta avsnitt beskrivs genomförandet av sysselsättningsriktlinje 6, vilken omfattar rekommendationen att medlemsstaterna ska skapa förutsättningar för att öka arbetskraftsutbudet och arbetskraftens färdigheter och kompetens i linje med följande principer i den europeiska pelaren för sociala rättigheter: 1 (utbildning och livslångt lärande), 2 (jämskilldhet), 3 (lika möjligheter), 4 (aktiva arbetsmarknadsåtgärder), 9 (balans mellan arbete och privatliv), 11 (barnomsorg och stöd för barn) och 17 (inkludering av personer med funktionsnedsättning). I avsnitt 2.2.1 beskrivs de viktigaste utvecklingstendenserna på området utbildning¹¹² och kompetens samt situationen på arbetsmarknaden för utsatta och underrepresenterade grupper. I avsnitt 2.2.2 beskrivs de politiska åtgärder som medlemsstaterna har genomfört på dessa områden.

---

¹¹² Se Europeiska kommissionens *Education and Training Monitor 2023* (ej översatt till svenska).

2.2.1 Nyckelindikatorer

Deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg minskar. Under 2021 deltog 92,5 % av alla barn mellan tre års ålder och den obligatoriska skolåldern i förskoleverksamhet och barnomsorg i EU, vilket är 0,5 procentenheter lägre än föregående år efter att ha ökat under 2018–2020. Under de senaste åren har de flesta medlemsstater närmat sig eller stagnerat till en deltagandegrad på över 90 % (se figur 2.2.1). Sex medlemsstater (Frankrike, Belgien, Danmark, Irland, Spanien och Sverige) har redan nått målet på EU-nivå för 2030 på 96 %¹¹³. Samtidigt ligger deltagandegraden på under 80 % i fyra andra länder (Bulgarien, Kroatien, Slovakien och Rumänien). När alltfler länder inför obligatoriska förskoleår och en laglig rätt till en plats i förskoleverksamhet och barnomsorg före den obligatoriska grundskoleutbildningen är tillgången fortfarande en utmaning, främst för mindre barn och barn från mindre gynnade socioekonomiska bakgrunder. I synnerhet var romska barns deltagande i förskoleverksamhet och barnomsorg ungefär hälften av genomsnittet i EU (42–44 %) för alla barn under 2021 (jämfört med ett mål för 2030 på minst 70 % i EU:s nya strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och deltagande)¹¹⁴. Tillgången till förskoleverksamhet och barnomsorg av god kvalitet hindras dessutom av kapacitetsbegränsningar i vissa geografiska områden, och förvärras också av bristen på kvalificerad personal¹¹⁵ och i vissa fall av problem med den prismässiga överkomligheten.

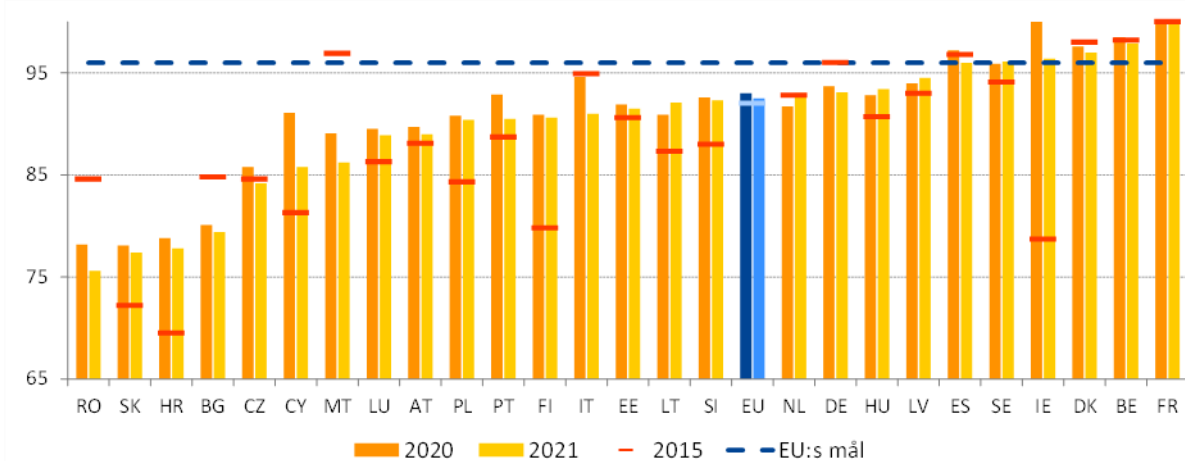
¹¹³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 30 september 2020 om [att förverkliga det europeiska området för utbildning senast 2025](#).

¹¹⁴ Baserat på resultaten i den senaste [undersökningen om romer från byrån för grundläggande rättigheter 2021](#), som offentliggjordes 2022 (inte översatt till svenska). För mer information, se [EU:s strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och deltagande för 2020–2030](#) (inte översatt till svenska).

¹¹⁵ Även om de flesta länder kräver en examen på kandidatnivå för personal inom förskoleverksamhet och barnomsorg (för åldersgruppen 3+), tjänar de i genomsnitt 22 % mindre än andra högre utbildade. Se OECD:s databas: [Teachers' and school heads' actual salaries](#).

Figur 2.2.1: Deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg stagnerar totalt sett

Barns deltagande i förskoleverksamhet och barnomsorg mellan tre år och den obligatoriska skolstartsåldern (i %)

Anmärkning: 2015: definitionen skiljer sig åt för BE, EL, PT. 2020: definitionen skiljer sig åt för PT. 2021: definitionen skiljer sig åt för PT, EU. Uppgifterna är preliminära för FR år 2020 och 2021. Uppgifter för EL saknas.

Källa: Eurostats, [[educ_uoe_enra21](#)].

Andelen unga med högst grundskoleutbildning fortsätter att minska långsamt men ojämnt i medlemsstaterna, med kvarstående utmaningar när det gäller anställbarhet och inlärnings- och anpassningskapacitet senare i livet. Under 2022 hade 9,6 % av alla 18–24-åringar i EU högst grundskoleexamen, vilket är 0,2 procentenheter mindre än 2021 (och 5,1 procentenheter mindre än 2007). Under 2022 var andelen unga som lämnar skolan med högst grundskoleutbildning lägre än 9 % (dvs. målet för det europeiska området för utbildning 2030) i 18 medlemsstater. I Rumänien, Spanien, Ungern och Tyskland förblev dock andelen över 12 % (och har dessutom ökat sedan det senare året för de tre sistnämnda), vilket utgjorde en ”kritisk situation” (se figur 2.2.2). I Estland, Danmark och Malta låg procentsatserna något över 10 % och minskade endast marginellt för Malta, samtidigt som de till och med ökade i Estland och Danmark, vilket innebär att situationen i dessa länder ”bör bevakas”. Däremot hade Kroatien (2,3 %), Irland (3,6 %), Polen och Litauen (4,8 %) ”bästa resultat”. Trots den generellt positiva trenden finns det inga tydliga tecken på uppåtgående konvergens mellan medlemsstaterna, och variationerna efter kön, födelseland och boställningsort (t.ex. stads- jämfört med landsbygdsområden) är fortfarande betydande. Unga män lämnar skolan med endast grundskoleutbildning mycket oftare än unga kvinnor, liksom personer med jämfört med personer utan funktionsnedsättning¹¹⁶. Sannolikheten för att lämna skolan med endast grundskoleutbildning är nästan tre gånger så stor för ungdomar som är födda utanför EU som för ungdomar födda i EU (21,6 % jämfört med 8,3 %), medan 71 % av de unga romerna (18–24 år) i EU lämnade skolan innan de nådde gymnasienivån (enligt en undersökning från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, FRA, från 2020–2021). Dessutom var andelen unga som lämnar skolan med högst grundskoleutbildning 8,6 % i EU:s städer under 2022, jämfört med 10,6 % i småstäder och förorter och 10 % i landsbygdsområden¹¹⁷. I vissa medlemsstater, t.ex. Bulgarien, Ungern och Spanien, rapporteras betydande regionala skillnader när det gäller andelen unga med högst grundskoleutbildning (se figur 1 i bilaga 5).

¹¹⁶ Se EDE, *European comparative data on persons with disabilities*, 2021. Den högre andelen unga med funktionsnedsättning som har högst grundskoleutbildning kan bland annat bero på tillgänglighetsproblem (t.ex. fysiska och arkitektoniska hinder) och avsaknaden av anpassade program.

¹¹⁷ Eurostats [[edat_ifse_30](#)].

Figur 2.2.2: Andelen unga med högst grundskoleutbildning fortsätter att minska långsamt, med betydande skillnader mellan medlemsstaterna

Andelen unga med högst grundskoleutbildning (18–24 år), nivåer för 2022 och förändring från föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

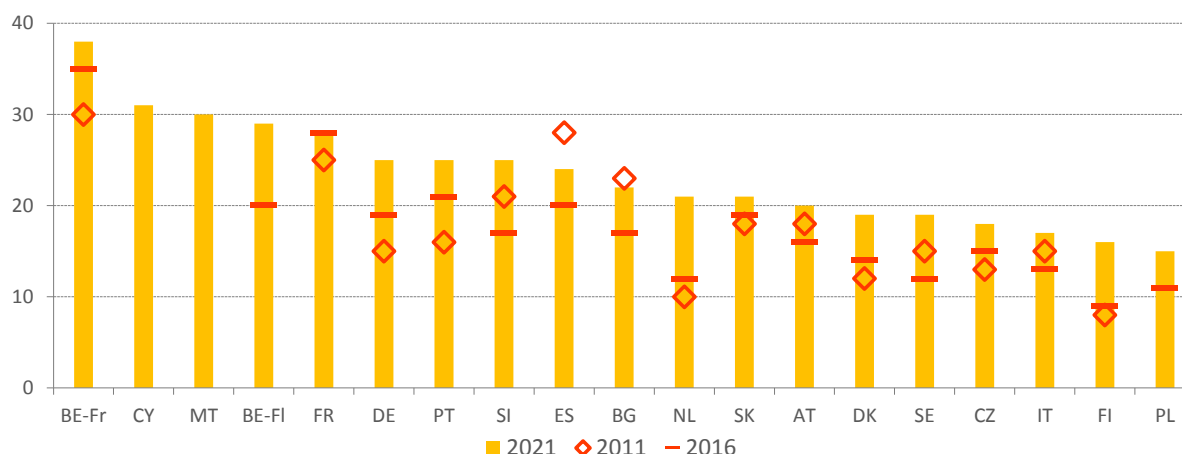
Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för SK. Data med låg tillförlitlighet för SK.

Källa: Eurostats [edat_lfse_14], EU:s arbetskraftsundersökning.

Läskunnigheten har försämrats i hela EU och den socioekonomiska statusen är fortsatt en stark indikator på resultaten. Enligt studien Progress in International Reading Literacy Study 2021 (PIRLS)¹¹⁸ visar läskunnigheten hos eleverna i fjärde klass en nedåtgående trend under perioden 2016–2021 i samtliga medlemsstater, utom i Frankrike där den förblev stabil (se figur 2.2.3). Nästan en fjärdedel av alla elever är lågpresterande på PIRLS-skalan¹¹⁹, och andelen är särskilt hög i Belgiens franskspråkiga delar (38 %), Cypern (31 %) och Malta (30 %). Jämfört med 2016 åtföljdes ökningen av andelen lågpresterande elever i de flesta länder dessutom av en minskning av andelen högpresterande elever, vilket tyder på en försämring på systemnivå. Undersökningen har också bekräftat att den socioekonomiska bakgrunden har en stark inverkan på utbildningsresultaten. I genomsnitt var skillnaden i resultat mellan barn med högre socioekonomisk status jämfört med andra barn betydande (80 poäng), vilket ungefär motsvarar två års skolgång.

Figur 1.2.3: Läskunnigheten har försämrats i EU

Andel studenter i fjärde klass som högst uppnår det låga internationella riktmärket i PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) (i %, 2021).

Anmärkning: BE-Fr avser den franskspråkiga samhällsgruppen i Belgien, medan BE-FI avser den flamländska samhällsgruppen. Endast utbildningssystem med datainsamling i slutet av fjärde klass visas, vilket innebär att EE, EL, HR, HU, IE, LT, LU, LV och RO inte finns med. Uppgifter finns inte tillgängliga för 2011 för Belgien – den flamländska samhällsgruppen, Cypern, Malta och Polen, eller för 2016 för Cypern och Malta.

Källa: GD EAC:s beräkningar baserade på uppgifter från PIRLS 2021.

¹¹⁸ Se Mullis, I. V. S., von Davier, M., Foy, P., Fishbein, B., Reynolds, K. A., och Wry, E., *PIRLS 2021 International Results in Reading*. Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center, 2023.

¹¹⁹ I PIRLS identifieras fyra läskompetensnivåer som kallas ”internationella riktmärken”: låg, mellan, hög och avancerad. Här kallar vi studenter som högst når det låga internationella riktmärket som ”lågpresterande”.

I detta sammanhang äventyrar lärarbristen tillhandahållandet av utbildning av god kvalitet ytterligare, där rekrytering, arbetsvillkor, karriärutsikter och grundläggande lärarutbildning varierar stort i EU. De flesta medlemsstater har svårt att tillsätta lärarplatser inom alla sektorer av den obligatoriska utbildningen, locka tillräckligt många lärarstudenter och behålla nyutexaminerade lärare i yrket. Bristen på lärare varierar också mellan olika ämnesområden, men är särskilt märkbar inom vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik¹²⁰. Lärarbristen beror delvis på den demografiska utvecklingen, då omkring en fjärdedel av EU:s lärarstyrka (24,5 % på Isced-nivå 1–3) är över 55 år och snart når pensionsåldern. I Estland, Lettland, Litauen och Italien når andelen lärare över 55 år till och med över 35 %. I många medlemsstater är det inte längre ett attraktivt karriärval för ungdomar att bli lärare. Lärarlönerna på högstadienivå är i genomsnitt 11 % lägre än för högskoleutbildade yrkesverksamma¹²¹. Denna löneklyfta är ännu större för lärare som arbetar inom förskoleverksamhet och barnomsorg och på låg- och mellanstadienivå. Endast en av fem lärare i de medlemsstater som deltar i Talis-undersökningen anser att deras arbete värderas av samhället, medan många lärare rapporterar om arbetsrelaterad stress och tung arbetsbelastning¹²². Trots medlemsstaternas insatser för att locka fler studenter till lärarutbildningsprogrammen minskar antalet inskrivna lärare i flera länder, medan många nyutexaminerade lärare lämnar yrket under de första fem åren.

---

¹²⁰ Se Europeiska kommissionens *Education and Training Monitor 2023* (ej översatt till svenska).

¹²¹ Se OECD-databasen Lärare och rektorer, faktiska löner. Genomsnittet avser genomsnittet för EU:s medlemsstater som är medlemmar i OECD.

¹²² OECD, *TALIS 2018 Results: Teachers and School Leaders as Lifelong Learners*, OECD Publishing, Paris, 2019.

Personer med examen från en yrkesutbildning tenderar att ha relativt goda sysselsättningsutsikter, särskilt när de kan dra nytta av arbetsplatsförlagt lärande. Bland elever och studenter inom utbildning på mellannivå¹²³ var mer än hälften (52,1 %) under 2021 inskrivna i program med yrkesorientering (dvs. som tillhandahåller färdigheter och undervisar i kunskaper med anknytning till en viss bransch eller ett visst yrke). Mot bakgrund av de olika nationella utbildningssystemen i EU varierar denna andel från 17,6 % i Cypern till 70 % i Slovenien¹²⁴. Under 2022 hade 60,1 % av de nytexaminerade från yrkesutbildningar i EU dragit nytta av arbetsplatsförlagt lärande under sin utbildning. Stora skillnader kvarstår dock mellan medlemsstaterna, från över 90 % i Spanien, Tyskland och Nederländerna till mindre än 20 % i Rumänien, Tjeckien och Polen. Nytexaminerade från yrkesutbildningar som nyligen hade genomgått arbetsplatsförlagt lärande var betydligt mer benägna att få en anställning (82,5 % under 2022 i EU) än de som inte hade denna erfarenhet (71,6 %). Även om sysselsättningsgraden för nytexaminerade från yrkesutbildningar i hela EU utvecklades positivt under det senaste året och uppgick till 79,7 % under 2022, finns det stora skillnader mellan länderna, från 93,9 % i Luxemburg till 57,7 % i Rumänien.

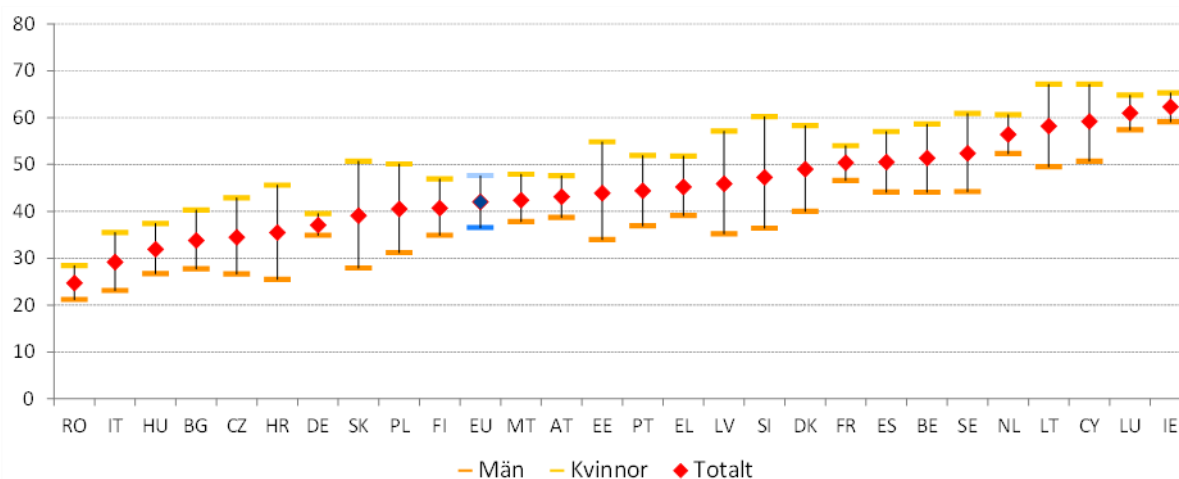
¹²³ Gymnasieutbildning (ISCED-nivå 3) eller eftergymnasial utbildning som inte utgör högre utbildning (ISCED-nivå 4).

¹²⁴ Detta stycke bygger på data från Eurostat [[educ_uoe_enra16](#)], [[tps00215](#)], [[edat_lfse_24](#)].

Även om andelen personer med högre utbildning stadigt ökar kvarstår skillnader, däribland mellan könen och regionerna. Under 2022 hade 42 % av personer i åldern 25–34 år högre utbildning, en ökning från 41,2 % under 2021 och 36,8 % under 2016. Om det senaste årtiondets positiva trend fortsätter kan målet för det europeiska området för utbildning på 45 % uppnås före 2030¹²⁵. Trots de avsevärda framstegen på EU-nivå ligger andelen personer med högre utbildning fortfarande under 40 % i åtta EU-länder. Andelen var lägre än 30 % i Rumänien och Italien, men den var den högre än 60 % i Irland och Luxemburg under 2022 (se figur 2.2.4). Dessutom är det mindre sannolikt att män har en högskoleexamen än kvinnor (36,5 % jämfört med 47,6 %). Könsskillnaderna varierar mellan 4,6 och 23,8 procentenheter i EU. Under 2021 var skillnaden i andelen som har högre utbildning mellan personer med och utan funktionsnedsättning (30–34 år) 11,3 procentenheter, och endast omkring en tredjedel av personer med funktionsnedsättning hade slutfört en högre utbildning eller motsvarande utbildning¹²⁶. Dessutom finns det fortfarande stora regionala skillnader, och vissa regioner med en andel högre utbildade personer som ligger under EU-genomsnittet riskerar att hamna på efterkälken jämfört med mer dynamiska regioner, allt eftersom kompetensgapet och de ekonomiska klyftorna ökar¹²⁷.

Figur 2.2.4: Könsskillnaderna när det gäller andelen personer med högre utbildning är betydande

Andelen personer i åldern 25–34 år som registrerats i arbetskraftsundersökningen och vars högsta utbildningsnivå är högre utbildning (ISCED 5–8, i %, 2022).

Anmärkning: Länderna rangordnas i stigande ordning efter den totala andelen personer med högre utbildning.

Källa: Eurostat [[edat_lfse_03](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

¹²⁵ Se Europeiska kommissionens *Education and Training Monitor 2023* (ej översatt till svenska).

¹²⁶ EDE, *European comparative data on persons with disabilities*, uppgifter för 2021.

¹²⁷ För mer detaljerade uppgifter, se [kommissionens meddelande, Utnyttja talangen i Europas regioner \(COM\(2023\) 32 final\)](#).

En ökande andel personer med högskoleexamen är rörliga eller bor utomlands, och vissa medlemsstater är mestadels utflyttningsländer¹²⁸. Det finns betydande skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller antalet utexaminerade som är bosatta utomlands jämfört med antalet utexaminerade från ett annat EU-land som kommer in i landet. Genomsnittet för utexaminerade med en studieperiod utomlands, dvs. studenter som har slutfört sin gymnasieutbildning någon annanstans än i den EU-medlemsstat där de studerade, ökade från 4,4 % till 4,8 % mellan 2017 och 2021 i EU-27, medan andelen utexaminerade som bor utomlands, uttryckt i procent av de utexaminerade i utflyttningslandet, ökade från 3,4 % år 2007 till 5,3 % år 2022¹²⁹. Tio EU-länder var nettoutflyttningsländer år 2022, medan nio andra medlemsstater var nettoinflyttningsländer. Det största negativa nettosaldot i relativa termer för de länder där uppgifter fanns tillgängliga registrerades för Kroatien, Litauen, Estland, Ungern och Portugal, medan Österrike, Irland och Belgien hade de största positiva nettosaldona.

För att stödja konkurrenskraften, främja sysselsättning av god kvalitet och skydda EU:s sociala modell krävs ihållande insatser för att vidareutveckla arbetsstyrkans kompetens, bland annat mot bakgrund av den gröna och digitala omställningen. Mot denna bakgrund är välfungerande och effektiva utbildningssystem avgörande för att ge unga människor arbetsmarknadsrelevanta färdigheter, medan ett högt deltagande i vuxenutbildning är ytterst viktigt för att säkerställa att arbetsstyrkans kompetens ständigt uppdateras. Det överordnade målet för vuxenutbildning kräver att minst 60 % av de vuxna i EU deltar i lärande varje år senast 2030.

---

¹²⁸ Eurofound, *The role of human capital inequalities in cohesion and convergence*, 2024 (kommande).

¹²⁹ Data saknas för BG, CY, LU, LV, MT, PL, RO och SK.

EU-målet och de därmed sammanhängande nationella målen definieras som deltagande i lärande under de senaste tolv månaderna (med undantag för handledd utbildning på arbetsplatsen), för att bättre återspegla den faktiska fortbildningen, som till stor del tillhandahålls genom korta, riktade kurser. De senaste uppgifterna från vuxenutbildningsundersökningen pekar på en genomsnittlig deltagandegrad på 37,4 % av den vuxna befolkningen i EU (2016), vilket är betydligt lägre än målet för 2030 (se avsnitt 1.3). I detta avseende beskrivs i rådets rekommendation om individuella utbildningskonton från juni 2022 hur medlemsstaterna kan kombinera finansiellt och icke-finansiellt stöd på ett effektivt sätt för att ge alla vuxna möjlighet att utveckla sina färdigheter under hela sitt yrkesliv¹³⁰. Dessutom har mikromeriter en stark potential att erbjuda snabb och riktad kompetenshöjning och omskolning för arbetstagare och arbetssökande, även mot bakgrund av kompetensbristen (se rådets rekommendation från juni 2022 om en europeisk strategi för mikromeriter)¹³¹. Europaåret för kompetens, som bygger på den europeiska kompetensagendan för 2020, syftar till att främja en ändring av tänkesättet till kompetenshöjning och omskolning genom hela livet, vilket hjälper människor att få rätt kompetens för kvalitetsjobb och dra nytta av de många möjligheter som den gröna och digitala omställningen erbjuder¹³².

---

¹³⁰ För mer detaljerade uppgifter, se: [Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om individuella utbildningskonton, 2022/C 243/03](#).

¹³¹ För mer detaljerade uppgifter, se: [Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om en europeisk strategi för mikromeriter för livslångt lärande och anställbarhet, 2022/C 243/02](#).

¹³² Meddelande från kommissionen: [Den europeiska kompetensagendan](#) för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft (COM(2020) 274 final); förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett Europaår för kompetens.

Arbetskrafts- och kompetensbristen är utbredd i olika yrken och på olika kompetensnivåer, och drivs av en stark efterfrågan på arbetskraft, men också av vissa mer strukturella bestämningsfaktorer såsom demografiska trender. Drivkraften bakom den utbredda bristen på arbetskraft är en stark efterfrågan på arbetskraft trots den senaste tidens avmattning av ekonomin, men minskningen av arbetskraften på grund av demografiska förändringar kan också ha spelat en roll. Även om effekterna av åldrandet hittills har uppvägs av ett ökat deltagande på arbetsmarknaden förväntas EU:s arbetsstyrka minska under de kommande årtiondena. Samtidigt är bristen på arbetskraft inom vissa sektorer och yrken också kopplad till de nya arbetstillfällena som skapas i samband med den gröna och digitala omställningen och den kompetensbrist och det kompetensglapp som är påfallande inom arbetsstyrkan, även mot bakgrund av de nya kompetenskraven. Slutligen har bristen i vissa fall också att göra med dåliga arbetsvillkor, särskilt inom sektorer såsom hälso- och sjukvård, vård- och omsorgsboende samt transport¹³³. Att främja en framgångsrik integration på arbetsmarknaden av grupper som för närvarande är underrepresenterade (t.ex. kvinnor, ungdomar, äldre arbetstagare, personer med invandrarbakgrund eller romer) skulle kunna bidra till att motverka effekterna av de demografiska förändringarna på arbetskraftsutbudet¹³⁴. Det är nödvändigt att hjälpa dem att utveckla och effektivt använda arbetsmarknadsrelevanta färdigheter och kompetenser genom ett tillräckligt tillhandahållande av möjligheter till kompetenshöjning och omskolning för att på ett effektivt sätt utnyttja deras potential. Inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik samt hälso- och sjukvård spelar till exempel det begränsade utbudet av yrkesspecifika färdigheter en viktig roll för att förklara bristen¹³⁵. Att stärka arbetsvillkoren skulle bidra till att locka och behålla arbetstagare i vissa sektorer och yrken som har brist på arbetskraft. Att främja rörlighet inom EU och locka till sig kompetenta arbetstagare från tredjeländer, samtidigt som man säkerställer respekten för och upprätthållandet av arbetstagarrättigheter och sociala rättigheter samt kanaliserar den lagliga migrationen till yrken där det finns brist på arbetskraft, som ett fullständigt komplement till utnyttjandet av talanger inom unionen, kan bidra till att åtgärda både arbetskrafts- och kompetensbristen¹³⁶.

¹³³ Meddelande från kommissionen: Europeiska kommissionen, *Employment and Social Developments in Europe – Annual review: Addressing labour shortages and skills gaps in the EU*. Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (inte översatt till svenska).

¹³⁴ Se kommissionens meddelande *Befolkningsutvecklingen i Europa: en verktygslåda med åtgärder* COM(2023) 577 final.

¹³⁵ Europeiska kommissionen, *Employment and social developments in Europe 2023*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (inte översatt till svenska).

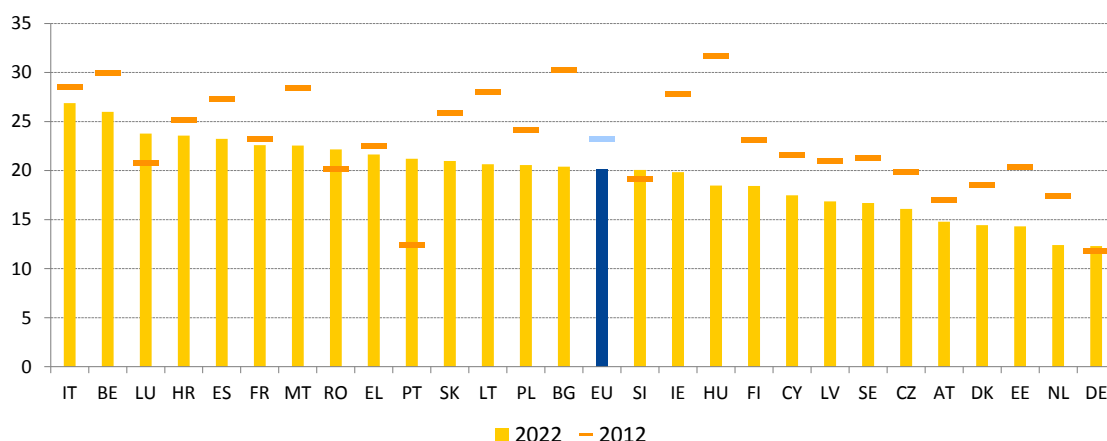
¹³⁶ Främst via EU:s talangreserv, som lanserades som en del av paketet om kompetens och rörlighet för talanger, vilket antogs av kommissionen den 15 november 2023.

Makroekonomiska kompetensglapp har varit på tillbakagång i EU under det senaste årtiondet.¹³⁷ De har minskat sedan 2012 i de flesta EU-medlemsstater (se figur 2.2.5). Denna minskning beror i stor utsträckning på förbättringen av utbildningsresultaten i medlemsstaterna, medan andelen arbetstillfällen som kräver åtminstone gymnasieexamen har ökat i de flesta av dem. I mindre utsträckning återspeglar den också en minskande klyfta mellan sysselsättningsresultaten för befolkningsgrupper med låga, medelhöga och höga kvalifikationer. De makroekonomiska kompetensglappen är dock fortfarande relativt höga i Italien, Belgien, Luxemburg, Kroatien och Spanien. Att stärka vuxenutbildningen kan bidra till att minska kompetensglappet genom att bättre anpassa kompetensutbudet och efterfrågan.

Figur 2.2.5: Det makroekonomiska kompetensglappet har minskat under det senaste årtiondet

Den relativa skillnaden i sysselsättningsgrad för arbetstagare med olika utbildningsnivåer, viktad efter varje gruppns andel av den totala befolkningen i arbetsför ålder (20–64 år)

Anmärkning: Denna indikator avspeglar den relativt större svårigheten för låg- och medelkvalificerade personer att komma in på arbetsmarknaden jämfört med för högkvalificerade personer.

Källa: Beräkningar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering på grundval av uppgifter från Eurostat [lfsg_egaed](#); [lfsg_pgaed](#); [lfsg_agaed](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

¹³⁷ Makroekonomiska kompetensglapp uppstår när kompetensfördelningen skiljer sig mellan de tillgängliga arbetstagarna och de som anställs.

Kompetensunderskott kan utgöra flaskhalsar i den ekonomiska tillväxten och kan bromsa den gröna och digitala omställningen om de inte åtgärdas på lämpligt sätt. Under 2021 hade mer än 60 % av de EU-företag som rekryterade eller försökte rekrytera IKT-specialister svårt att tillsätta sina lediga tjänster¹³⁸. Bristen på sökande med relevant utbildning eller arbetslivserfarenhet nämndes ofta bland de största svårigheterna. En undersökning från 2023 som genomfördes inom ramen för Europaåret för kompetens underströk den utbredda kompetensbristen i små och medelstora företag, då 78 % av dem ansåg att det är mycket svårt (52 %) eller måttligt svårt (26 %) att hitta arbetstagare med rätt kompetens¹³⁹. Omkring två tredjedelar av de små och medelstora företagen (63 %), och i sju medlemsstater till och med omkring tre fjärdedelar av dem, ansåg att kompetensbristen begränsade deras allmänna affärsverksamhet. För nästan hälften av dem (45 %) berörde detta särskilt användningen av digital teknik, medan begränsningarna i miljöanpassningen av deras verksamhet var ett problem för 39 %. Bland vuxna arbetstagare uppgav 63 % i sin tur att de behövde utveckla sina kunskaper och färdigheter ytterligare för att göra sitt jobb bättre, och 52 % erkände ett behov av att förbättra sina digitala färdigheter¹⁴⁰.

---

¹³⁸ Eurostat [[isoc_ske_itrcrs](#)].

¹³⁹ Eurobarometer 529, *Skills shortages, recruitment and retention strategies in small and medium-sized enterprises*, 2023.

¹⁴⁰ [Cedefops andra europeiska kompetens- och jobböversikt, 2021](#) (inte översatt till svenska).

Ruta 2: Främja färdigheter och kompetens för en rättvis omställning till klimatneutralitet

En vidareutveckling av de färdigheter och den kompetens som krävs för en grön omställning bidrar till ökad innovationskapacitet och konkurrenskraft samt en hållbar tillväxt för alla.

Den stöder genomförandeprinciperna 1 (om utbildning och livslångt lärande), 3 (lika möjligheter) och 4 (aktiva arbetsmarknadsåtgärder) i den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

Omställningen till en klimatneutral ekonomi, i syfte att bekämpa klimatförändringarna och utnyttja möjligheterna i grön teknik och grön industriell utveckling, kommer att utlösa en grundläggande omvandling inom ett stort antal sektorer. Nya jobb kommer att skapas, medan vissa kommer att ersättas och andra omdefinieras. Miljöanpassningen av EU:s ekonomi inom ramen för den europeiska gröna given erbjuder stora möjligheter till sysselsättning av god kvalitet och skulle kunna skapa omkring en miljon arbetstillfällen fram till 2030, och eventuellt mångdubbelt fler fram till 2050, men kräver lämpligt stöd och rätt politiska åtgärder¹⁴¹. Inom ramen för [industriplanen i den gröna given](#) har kompetens identifierats som en av pelarna för en konkurrenskraftig nettonollindustri och en katalysator för en snabb omställning till klimatneutralitet. Dessutom kommer rättsakten om nettonollindustri att förbättra kompetensen för nettonollteknik genom att inrätta särskilda utbildningsprogram genom nettonollakademier. Med utgångspunkt i [den europeiska kompetensagendan](#) syftar kompetenspakten till att sammanföra offentliga och privata organisationer och uppmuntra dem till att göra konkreta åtaganden rörande kompetenshöjning och omskolning för vuxna. [Europaåret för kompetens](#) ger ny drivkraft åt kompetenshöjning och omskolning, och syftar till att matcha människors ambitioner och färdigheter med arbetstillfällen, särskilt inom ramen för den gröna och digitala omställningen. Dessutom – och detta är något som ytterligare underbygger de yrkesmässiga gröna färdigheterna – kommer varje individ att behöva utveckla hållbarhetskompetenser för att tänka, planera och agera med miljömässig hållbarhet i åtanke, så att samhället som helhet kan stödja den gröna omställningen. I detta avseende kan utbildningsprogrammen bygga på EU:s ram för hållbarhetskompetens, GreenComp, som består av tolv hållbarhetskompetenser.

¹⁴¹ Se Europeiska kommissionen, Murauskaite-Bull, I., Scapolo, F., Muench, S. m.fl., [The future of jobs is green](#), 2021 (inte översatt till svenska).

Allteftersom insatserna för att minska koldioxidutsläppen ökar krävs det i allt högre grad färdigheter för den gröna omställningen inom olika sektorer och för olika arbeten. Enligt den europeiska klassificeringen av färdigheter, kvalifikationer och yrken (Esco) kräver nästan 300 yrkesprofiler i EU minst en kompetens som betecknas som grön¹⁴². Under 2022 drabbades alla EU-medlemsstater av arbetskraftsbrist inom yrken som kräver kompetens för den gröna omställningen, men med stora variationer mellan länderna (alltifrån 108 till 3 yrken med arbetskraftsbrist i Nederländerna respektive Grekland)¹⁴³. Bygg- och tillverkningssektorerna, som spelar en central roll i den gröna omställningen, rapporterade omfattande brister. En brist på murare, byggnadsträarbetare och inredningssnickare eller rörmokare och installatörer har konstaterats i över två tredjedelar av medlemsstaterna. Betydande brister uppstår också inom andra yrken som rör värdekedjor för, installation av eller logistik rörande förnybar energi, såsom lastbilschaufförer (i sjutton medlemsstater) eller elingenjörer (i tolv medlemsstater). Att åtgärda denna brist på arbetskraft och kompetens är avgörande för att uppnå målen om klimatneutralitet och miljömässig hållbarhet¹⁴⁴.

Medlemsstaterna har vidtagit åtgärder inom olika politikområden för att främja de färdigheter och den kompetens som krävs för den gröna omställningen. Vissa medlemsstater, till exempel **Finland**, **Danmark** och **Grekland**, uppdaterar sina nationella kompetens- och finansieringsstrategier för att prioritera färdigheterna för den gröna ekonomin. **Frankrike** tillkännagav åtgärder som gör utvecklingen av hållbarhetskompetenser till en ”övergripande prioritering” för alla undervisningsämnen inom den obligatoriska utbildningen, inklusive en ram för att mäta och utveckla hållbarhetskompetenser baserade på EU:s ram för hållbarhetskompetens (GreenComp). I **Slovakien** uppdateras läroplanerna för undervisning och utbildning inom ramen för planen för återhämtning och resiliens, i syfte att även främja arbetsmarknadsrelevanta gröna färdigheter, och i **Rumänien** kommer yrkesskolor att få stöd för att modernisera sina läroplaner, och mer än tio av yrkesstandarderna i förteckningen över yrken som en yrkesutbildning kan leda till kommer att uppdateras. Detta innebär även fortbildning för lärare och utbildare samt uppgradering av infrastrukturen i klassrum, utbildningscentrum och arbetsbaserade utbildningsmiljöer, som en del av planen för återhämtning och resiliens. Bland annat **Spanien** och **Danmark** har anpassat sin aktiva arbetsmarknadspolitik för att bättre koppla samman arbetssökande med möjligheterna i den gröna ekonomin. Dessutom håller flera länder, t.ex. **Frankrike**, **Malta** och **Sverige**, på att utveckla eller uppgradera sina kompetensinventeringssystem för att identifiera eller förutse särskilda färdigheter som behövs för den gröna omställningen. Detta innebär vanligtvis ett nära samarbete med industrin, arbetsmarknadens parter och offentliga arbetsförmedlingar, även på regional eller lokal nivå. **Portugal** har inrättat ett särskilt utbildningscentrum för energiomställning som syftar till att främja utformningen av utbildningsvägar och arbetstagarnas deltagande i dem för att bli kvalificerade på områdena energiomställning och klimatåtgärder, t.ex. förnybar energi, energieffektivitet och hållbar rörlighet.

¹⁴² [Den europeiska klassificeringen av färdigheter, kvalifikationer och yrken](#) (Esco), Cedefop, 2012.

¹⁴³ Uppgifterna om bristen på arbetskraft är baserade på Europeiska arbetsmyndigheten, [EURES Report on labour shortages and surpluses 2022](#) (2023) (inte översatt till svenska).

¹⁴⁴ Se: Europeiska kommissionen, [Employment and Social Developments in Europe 2023](#), Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023.

Mot denna bakgrund krävs avsevärda ytterligare insatser för att förbättra befolkningens digitala färdigheter, särskilt bland lågutbildade, äldre och tredjelandsmedborgare.

Under 2021 använde mellan 60 och 70 % av arbetstagarna i EU digitala verktyg på arbetsplatsen som krävde grundläggande eller medelgoda digitala färdigheter¹⁴⁵. Ändå hade endast 53,9 % av de vuxna (16–74 år) i EU åtminstone grundläggande digitala färdigheter, vilket innebär att det finns en betydande lucka fram till målet på 80 % senast 2030, enligt definitionen i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter och den digitala kompassen för det digitala decenniet¹⁴⁶. I Rumänien och Bulgarien hade mindre än en tredjedel av den vuxna befolkningen åtminstone grundläggande digitala färdigheter under 2021, och de två länderna befann sig tillsammans med Polen i en ”kritisk situation” när det gäller denna dimension (se figur 2.2.6). Situationen i Italien, Tyskland, Litauen, Ungern, Slovenien och Cypern betecknades dessutom som ”bör bevakas”, på grund av nivåer långt under EU-genomsnittet. Samtidigt har Nederländerna, Finland, Irland och Danmark, som får beteckningen ”bästa resultat”, redan uppnått nivåer på nära 80 % av den vuxna befolkningen med åtminstone grundläggande digitala färdigheter. Det finns också stora skillnader mellan befolkningsgrupperna. 71 % av ungdomarna (16–29 år) i EU, men endast 34,6 % av den äldre befolkningen (55–74 år), hade åtminstone grundläggande digitala färdigheter. Med en andel på 45 % respektive 33 % har arbetslösa och inaktiva också i högre grad än resten av befolkningen hamnat på efterkälken när det gäller grundläggande digitala färdigheter. Slutligen hade en betydligt mindre andel tredjelandsmedborgare (41,8 %) åtminstone grundläggande digitala färdigheter samma år.

Figur 2.2.6: Det noteras stora skillnader mellan länderna när det gäller vuxnas digitala färdigheter

Andel av befolkningen med minst grundläggande digitala färdigheter (16–74 år), 2021 års nivåer (i %, huvudindikator för den sociala resultattavlan)

Anmärkning: En förklaring finns i bilagan. På grund av betydande förändringar i definitionen av indikatorn år 2021 används som ett undantag enbart nivåer vid bedömningen av denna indikator (med antagandet ”ingen förändring” för alla medlemsstater, även EU-genomsnittet).

Källa: Eurostat, [tepsr_sp410].

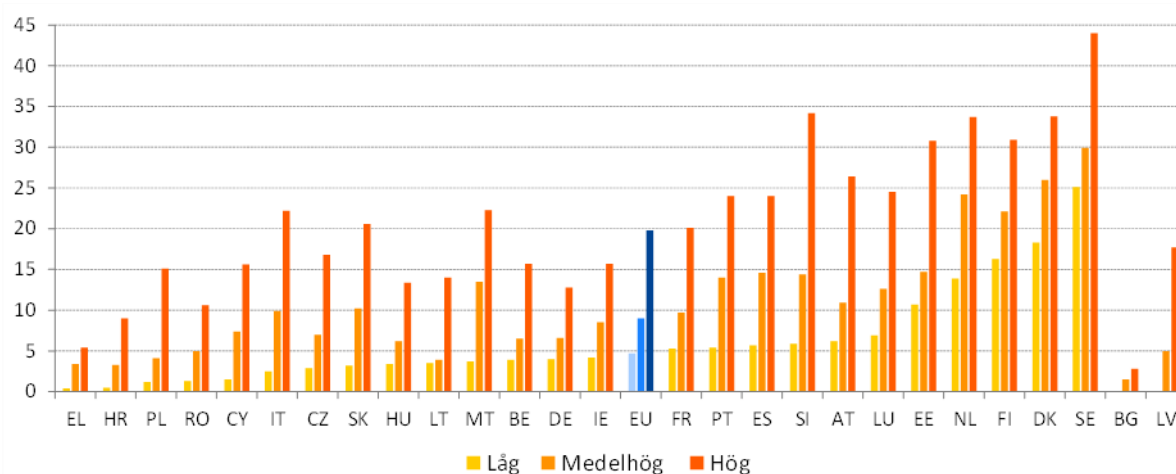
¹⁴⁵ Cedefop, *Setting Europe on course for a human digital transition: new evidence from Cedefop's second European skills and jobs survey* (inte översatt till svenska). Luxemburg: Publikationsbyrå. Cedefop reference series nr 123, 2022.

¹⁴⁶ Det digitala decenniet är kommissionens framtidsblickande strategiska vision för utvecklingen av den digitala ekonomin och omställningen hos europeiska företag senast 2030. Planen lades fram av Europeiska kommissionen i mars 2021. Utöver målet om digitala färdigheter fastställdes ett mål på 20 miljoner IKT-yrkesverksamma fram till 2030 (en ökning från omkring 9 miljoner 2021).

Människor med låg utbildningsnivå förtjänar särskild uppmärksamhet i de politiska åtgärder som syftar till att öka deltagandet i vuxenutbildning. Människor med högst grundskoleutbildning utgör 20,5 % av 25–64 åringarna i EU och en stor andel (15,1 %) av ungdomarna (25–34 år). Under 2022 var andelen vuxna som deltagit i utbildning under de senaste fyra veckorna mer än fyra gånger så hög bland högkvalificerade (19,8 %) och nästan dubbelt så hög bland medelkvalificerade (9 %) som bland lågkvalificerade (4,7 %) (se figur 2.2.7). Denna lucka varierar dock mellan länderna, från mindre än dubbelt så hög i länder som Sverige, Danmark och Finland, till mer än tio gånger så hög i länder som Grekland, Kroatien och Polen. Att öka deltagandet i vuxenutbildning i hela befolkningen, särskilt bland lågkvalificerade, är avgörande i en situation med utbredd arbetskrafts- och kompetensbrist och för att stödja en inkluderande och hållbar tillväxt. I utvärderingspaketet om kompetenshöjningsvägar, som nyligen antogs som en del av Europaåret för kompetens, betonas behovet av att ge lågkvalificerade vuxna ytterligare möjligheter att utveckla grundläggande färdigheter eller en bredare uppsättning färdigheter, vilket är relevant för ett aktivt deltagande i samhället och på arbetsmarknaden¹⁴⁷.

Figur 2.2.7: Deltagandet i vuxenutbildning påverkas starkt av utbildningsnivån

Vuxnas (25–64 år) deltagande i utbildning under de senaste fyra veckorna under 2022, uppdelat efter utbildningsnivå (låg, medelhög eller hög)

• *Anmärkningar:* Inga uppgifter tillgängliga för BG och LV för lågkvalificerade. Uppgifter av låg tillförlitlighet för LU. Avbrott i serien för SK.

Källa: Eurostat [[trng_lfse_03](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

¹⁴⁷ [Utvärderingspaketet om kompetenshöjningsvägar](#) antogs i juli 2023 och utvärderade de åtgärder som vidtagits som svar på [rådets rekommendation om kompetenshöjningsvägar](#).

Merparten av vuxenutbildningen sker i icke-formella sammanhang. Under 2022 hade tre av fyra vuxna som deltog i utbildning under de senaste fyra veckorna i EU gjort detta på ett icke-formellt sätt, dvs. ett strukturerat sätt att lära utanför formella traditionella utbildningsinstitutioner. Detta består främst av korta utbildningskurser som tillhandahålls av företag eller av specialiserade centra. I tjugo medlemsstater låg andelen icke-formellt lärande på över 80 %, medan den låg på två tredjedelar eller mindre i fem andra medlemsstater. Endast i Bulgarien och Grekland utgjorde andelen icke-formellt lärande mindre än hälften av det totala lärandet¹⁴⁸.

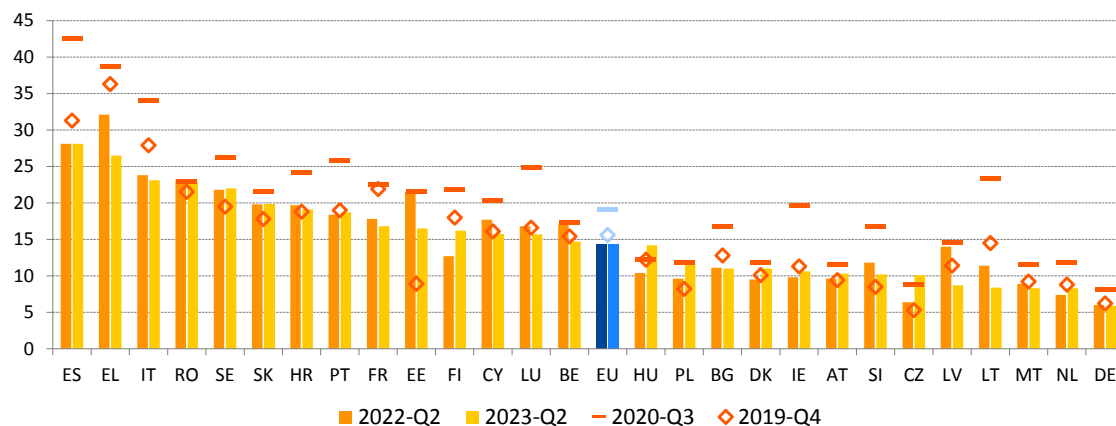
Efter att ha förbättrats under den ekonomiska återhämtningen efter covid-19 stabiliserades ungdomsarbetslösheten på nivåer som var lägre än tidigare nivåer, men är fortfarande relativt hög i många medlemsstater. Efter att ha nått nivån före krisen på 14,4 % under andra kvartalet 2022 och återhämtat sig från en toppnotering på 19,1 % under tredje kvartalet 2020 blev ungdomsarbetslösheten (15–24 år) i stort sett kvar på denna nivå i EU under andra kvartalet 2023 (se figur 2.2.8). Andelen minskade i 15 medlemsstater jämfört med andra kvartalet 2022, särskilt med mer än 5 procentenheter i Grekland, Estland och Lettland, medan den ökade markant i Ungern (3,8 procentenheter), Tjeckien (3,7 procentenheter) och Finland (3,5 procentenheter). Ungdomsarbetslösheten är fortfarande nästan tre gånger så stor som för den totala befolkningen i arbetsför ålder i EU. Den varierar från över 20 % i Spanien, Grekland, Italien, Rumänien och Sverige till den lägsta nivån (5,9 %) i Tyskland. Det krävs fortsatta insatser för att övervinna de strukturella utmaningar som håller ungdomar tillbaka på arbetsmarknaden, särskilt i samband med utbredd arbetskrafts- och kompetensbrist, samt för att motverka eventuella långvariga negativa effekter på deras karriärutsikter.

---

¹⁴⁸ Eurostat [[trng_lfs_09](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

Figur 2.2.8: Ungdomsarbetslösheten förbättrades i linje med en stark ekonomisk återhämtning, men situationen är fortfarande svår i vissa medlemsstater

Ungdomsarbetslösheten (15–24 år, i % av befolkningen i arbetskraften) för fjärde kvartalet 2019 (före krisen), tredje kvartalet 2020 (krisens höjdpunkt) och andra kvartalet 2022 (efter krisen)

Anmärkningar: säsongrensade data. Låg tillförlitlighet för EE, HR, LU, MT och SI avseende fjärde kvartalet 2019 och tredje kvartalet 2020, och för LU, MT och SI avseende andra kvartalet 2022 och andra kvartalet 2023. Definitionen skiljer sig för FR och ES under andra kvartalet 2022 och andra kvartalet 2023.

Källa: Eurostat [une_rt_q], EU:s arbetskraftsundersökning.

Efter covid19-krisen minskade andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar avsevärt till under nivåerna före pandemin, men utmaningarna kvarstår. Efter en betydande ökning under covid19-krisen till 13,9 % under 2020 fortsatte andelen unga som varken arbetar eller studerar (15–29 år) i EU att minska från 13,1 % under 2021 till 11,7 % under 2022. I Rumänien (som har den högsta andelen på 19,8 %), Grekland och Cypern är situationen för unga som varken arbetar eller studerar ändå ”kritisk”, på grund av ihållande höga nivåer och otillräckliga förbättringar i vissa fall (se figur 2.2.9). I Kroatien, Spanien, Tjeckien och Finland betecknas situationen som ”bör bevakas”. De ”bästa resultaten” i EU åstadkoms av Malta och Sverige, som registrerade både låga nivåer och ändå betydande förbättringar. I en majoritet av medlemsstaterna finns det också betydande regionala skillnader i andelen unga som varken arbetar eller studerar (se figur 2 i bilaga 5). Andelen arbetslösa unga som varken arbetar eller studerar förbättrades avsevärt. Den minskade med 0,7 procentenheter från 2021 till 4,3 % under 2022, och ligger nu långt under nivån före krisen (4,9 % under 2019)¹⁴⁹, men en större andel av unga som varken arbetar eller studerar (7,4 % under 2022, vilket är en minskning från 7,8 % under 2019) befinner sig fortfarande utanför arbetsstyrkan, vilket beskrivs närmare i ruta 3¹⁵⁰. För att uppnå ambitionsnivån på 9 % unga som varken arbetar eller studerar senast 2030, vilken fastställs i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter, krävs kontinuerliga insatser som bygger på de senaste förbättringarna.

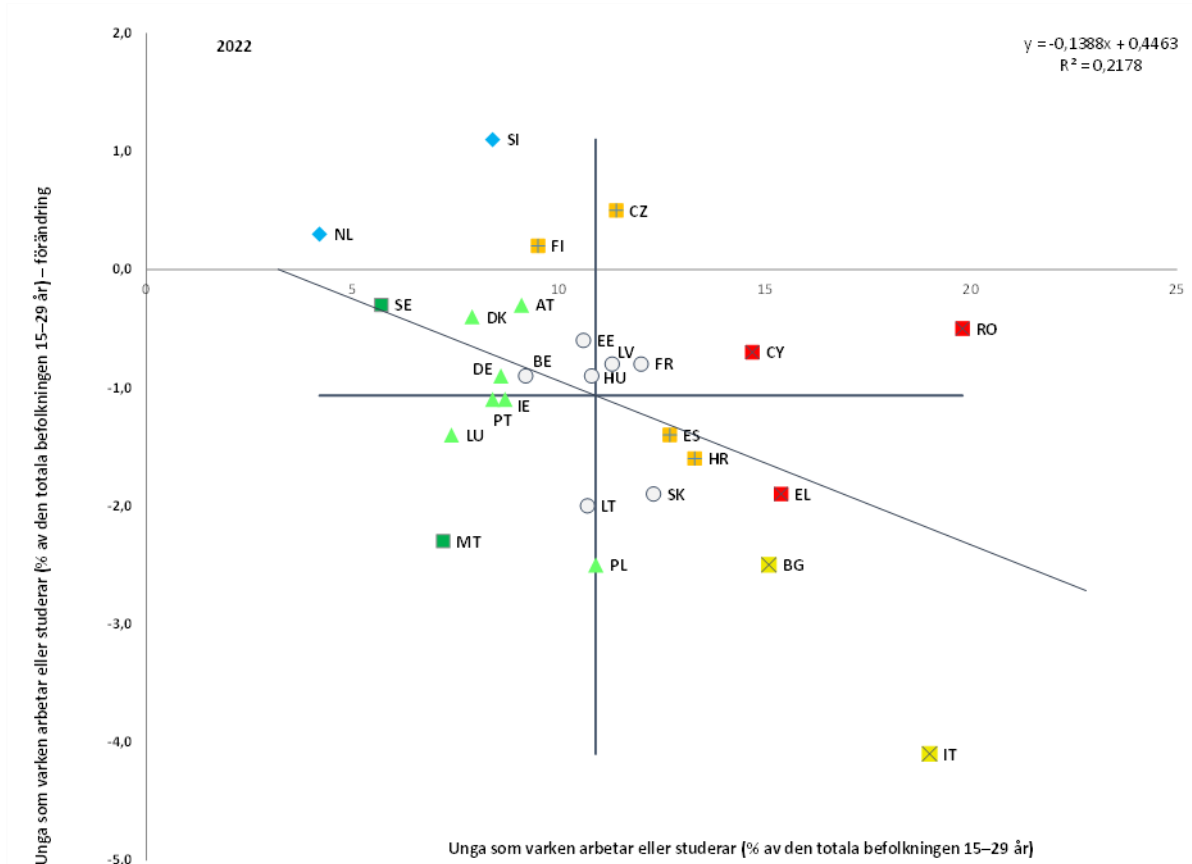
---

¹⁴⁹ Eurostat [[edat_lfse_20](#)].

¹⁵⁰ Se Europeiska kommissionen, *Employment and Social Developments in Europe 2022*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2022 (inte översatt till svenska).

Figur 2.2.9: Andelen unga som varken arbetar eller studerar har minskat avsevärt men utmaningarna kvarstår

Andelen unga som varken arbetar eller studerar (15–29 år), 2022 års nivåer och förändringar jämfört med föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

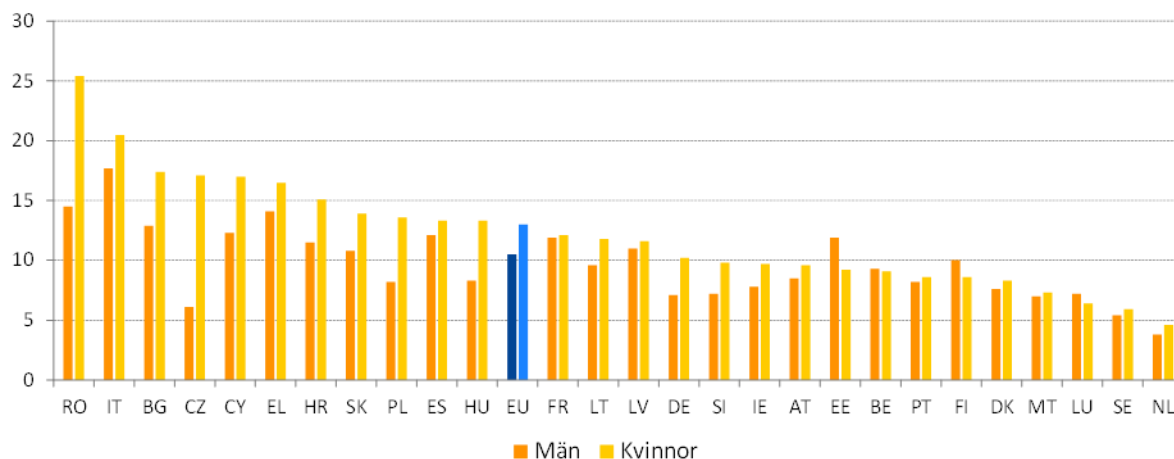
Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Definitionen skiljer sig för ES och FR.

Källa: Eurostats [lfsi_neet_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Kvinnor och personer med invandrarbakgrund utgör en större andel av unga som varken arbetar eller studerar. Samtidigt som andelen kvinnor som varken arbetar eller studerar i EU (13 %) förbättrades mellan 2021 och 2022 var andelen fortfarande 2,5 procentenheter högre än för män (10,5 %) (se figur 2.2.10). Skillnaden var över 10 procentenheter i Tjeckien och Rumänien. Endast i Estland, Finland, Luxemburg och Belgien var andelen unga män som varken arbetar eller studerar högre än andelen unga kvinnor. Även om andelen inaktiva bland unga män som varken arbetar eller studerar endast var något större än andelen arbetslösa (5,7 % jämfört med 4,8 %) var andelen inaktiva bland unga kvinnor som varken arbetar eller studerar betydligt större (9,2 % jämfört med 3,8 %). Slutligen fanns det under 2022 en betydligt större andel personer som varken arbetar eller studerar bland ungdomar födda utanför EU jämfört med ungdomar födda i EU, särskilt bland kvinnor. Den förstärkta ungdomsgarantin kan bidra till att erbjuda unga som varken arbetar eller studerar kvalitativ sysselsättning, vidareutbildning, lärlingsplatser eller praktikplatser inom fyra månader efter det att ungdomarna blivit arbetslösa eller avslutat sin formella utbildning¹⁵¹. Som ett komplement till detta hjälper initiativet Aim, Learn, Master, Achieve (Alma) mindre gynnade unga som varken arbetar eller studerar att skaffa sig yrkeserfarenhet utomlands, inklusive intensiv skräddarsydd utbildning i hemlandet under den förberedande fasen, och fortsatt stöd för att få ett arbete eller vidareutbildning i hemlandet under uppföljningsfasen¹⁵².

Figur 2.2.10: Skillnaderna mellan könen när det gäller andelen unga som varken arbetar eller studerar förbättras totalt sett, men är trots det fortsatt stora

Andelen unga som varken arbetar eller studerar bland kvinnor och män (15–29, i %, 2022)

Anmärkning: Definitionen skiljer sig för ES och FR.

Källa: Eurostats [lfsi_neet_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

¹⁵¹ Rådets rekommendation av den 30 oktober 2020 om en väg till jobb – en förstärkt ungdomsgaranti och om ersättande av rådets rekommendation av den 22 april 2013 om att inrätta en ungdomsgaranti 2020/C 372/01 (EUT C 372, 4.11.2020, s. 1).

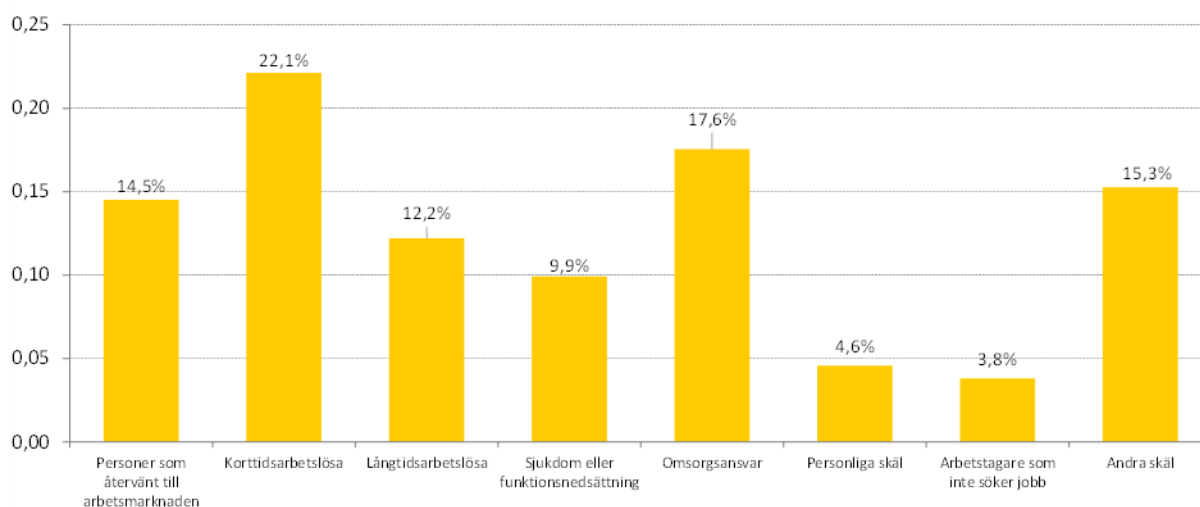
¹⁵² För mer information, se Alma (Aim, Learn, Master, Achieve) – Sysselsättning, socialpolitik och inkludering – Europeiska kommissionen (europa.eu).

Ruta 3: Att minska skillnaderna i möjligheter för ungdomar som varken arbetar eller studerar

Unga som varken arbetar eller studerar utgör en outnyttjad källa till talang och innovation som, om den nyttiggörs, kan bidra till den gröna och digitala omvandlingen och stärka den ekonomiska och samhälleliga dynamiken. En tillräcklig och snabb integration av ungdomar på arbetsmarknaden eller i utbildningssystemen är avgörande för att undvika långsiktiga s.k. stigmatiseringseffekter. Denna situation kan skada framtida karriärutsikter och inkomstmöjligheter, och medför potentiellt också större risker för fattigdom och social utestängning samt, i de mer extrema fallen, för fysiska och psykiska hälsoproblem¹⁵³. De stora omställningar som väntar i samband med miljöanpassningen och digitaliseringen av våra ekonomier ökar behovet av att säkerställa att de unga generationerna integreras väl på arbetsmarknaden och i samhället och att de kan välkomna förändringar och styra de omställningar som väntar. Även om snabba politiska insatser på EU- och medlemsstatsnivå bidrog till att minska andelen unga som varken arbetar eller studerar (15–29 år) från toppnoteringen i EU på 16,4 % under 2013 till 12,8 % under 2019¹⁵⁴, och sedan till en rekordlåg nivå på 11,7 % under 2022, så utgör de 8,3 miljoner unga som varken arbetar eller studerar fortfarande en betydande utmaning för unionen. Detta ska åtgärdas i enlighet med princip 4 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter (om aktivt sysselsättningsstöd), där ungdomars rätt till fortbildning jämte snabba lärlings-, praktik- eller jobberbjudanden betonas¹⁵⁵.

Olika situationer för unga som varken arbetar eller studerar i EU kräver en kombination av olika politiska strategier

Kategorisering av unga som varken arbetar eller studerar efter skälen till att de inte deltar i arbete eller utbildning

Källa: Eurofound's beräkningar baserade på mikrodata från arbetskraftsundersökningen.

¹⁵³ Europeiska kommissionen, *Employment and Social Developments in Europe – Annual review: Addressing labour shortages and skills gaps in the EU*. Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (inte översatt till svenska).

¹⁵⁴ [Sysselsättningsinitiativet för ungdomar](#) lanserades 2013 för att ge stöd till ungdomar som bor i regioner där ungdomsarbetslösheten var högre än 25 %.

¹⁵⁵ I [handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter](#) föreslogs en minskning av andelen unga som varken arbetar eller studerar vid sidan av EU:s mål om en sysselsättningsgrad på 78 % senast 2030.

Unga som varken arbetar eller studerar utgör en mycket heterogen grupp, vilket kräver skräddarsydda politiska strategier. År 2022 låg andelen arbetslösa unga som varken arbetar eller studerar på 4,3 %, medan andelen inaktiva unga som varken arbetar eller studerar låg betydligt högre, på 7,4 %. De högsta andelarna unga som varken arbetar eller studerar i unionen registrerades i synnerhet i Rumänien (14,2 %), Italien (12,7 %) och Bulgarien (11,9 %). Rumänien uppvisade också betydande skillnader mellan könen i denna statistik, med en andel som var 13,3 procentenheter högre för kvinnor än för män, följt av Bulgarien (5,9 procentenheter) och Italien (3,8 procentenheter). Enligt Eurofound's forskning kan unga som varken arbetar eller studerar vara inaktiva av skäl såsom familjeansvar, sjukdom eller funktionsnedsättning (se figur). Andra kan motarbetas genom att informeras om att de inte kan hitta ett lämpligt arbete, samtidigt som de möter ytterligare hinder allteftersom tiden går. Att förstå orsakerna till den ekonomiska inaktiviteten hos unga som varken arbetar eller studerar i varje land är avgörande för att kunna utforma riktade politiska insatser, som sträcker sig alltifrån anställbarhetsåtgärder till vård och omsorg samt socialt bistånd¹⁵⁶. Att hjälpa unga som varken arbetar eller studerar att hitta in på arbetsmarknaden är ännu viktigare mot bakgrund av den stora arbetskrafts- och kompetensbrist som unionen står inför.

Även om det inte finns någon strategi som passar alla är uppsökande åtgärder och aktiveringsåtgärder, kompetensutveckling samt vård- och omsorgstjänster jämte sociala tjänster av god kvalitet och till ett överkomligt pris i allmänhet viktiga för att åtgärda utmaningen med unga som varken arbetar eller studerar. I strategin ”vägar till arbete” (Pathways to Work) 2021–2025 som antagits av **Irland** beskrivs aktiveringsåtgärder på arbetsmarknaden, kompetenshöjning och omskolningsprogram samt arbetsgivarsubventioner för att uppmuntra unga som varken arbetar eller studerar till att delta på arbetsmarknaden. I **Rumänien** är Stone-projektet inriktat på att stärka kompetensen hos unga som varken arbetar eller studerar. Andra medlemsstater stöder unga som varken arbetar eller studerar genom digital kompetensutveckling, såsom **Italien** (”*Crescere in Digitale*”), Spanien (”*Empleando Digital*”) och Belgien (”*BeCode*” och ”*MolenGeek*”).

¹⁵⁶ Källor: Eurofound (2021), *Impact of COVID-19 on young people in the EU* och Eurofound (2016), *Exploring the diversity of NEETs*, Europeiska unionens publikationsbyrå (inte översatta till svenska). Beräkningarna baseras på [mikrodata från EU:s arbetskraftsundersökning](#). Med ”återanställda” avses permitterade anställda och personer som nyligen anställts eller deltar i utbildning.

Äldre personer är mer aktiva på arbetsmarknaden än någonsin tidigare, men det finns fortfarande utrymme för förbättringar, särskilt när det gäller äldre kvinnor. Under 2022 var hälften av EU:s befolkning äldre än 44,4 år och medianåldern beräknas stiga med 4,4 år till 48,8 år 2100¹⁵⁷. Sysselsättningsgraden för äldre arbetstagare (55–64 år) ökade markant från 44,7 % år 2010 till 62,3 % år 2020, till följd av en ökning av deras deltagande från 48 % till 65,4 %. År 2022 var sysselsättningsgraden för äldre kvinnor, som låg på 56,2 %, ändå 12,5 procentenheter lägre än för män (vars sysselsättningsgrad var 68,7 %), även om den har minskat (med 3,5 procentenheter) sedan 2010. Jämfört med andra åldersgrupper tenderar äldre arbetstagare att ha högre sysselsättningsstabilitet, vilket också återspeglas i deras relativt låga arbetslöshet. År 2022 var arbetslösheten bland äldre arbetstagare (55–74 år) 4,6 %, vilket var 1,6 procentenheter lägre än den totala arbetslösheten på 6,2 %. När det inträffar kan dock förlusten av ett arbete vara mer skadligt för äldre, eftersom äldre arbetstagare också tenderar att ha större svårigheter att hålla sina färdigheter uppdaterade. Under 2022 hade 51,1 % av de arbetslösa i åldern 55–64 år sökt arbete i över ett år (jämfört med 35,3 % för den totala befolkningen). Mot bakgrund av de utbredda arbetskrafts- och kompetensbristerna i hela EU och de negativa demografiska trenderna spelar längre arbetsliv en viktig roll för att stödja utbudet av arbetskraft och säkerställa de sociala trygghetssystemens finanspolitiska hållbarhet, samtidigt som social sammanhållning, solidaritet och kunskapsöverföring mellan generationerna garanteras. Eftersom äldre arbetstagare potentiellt är mer utsatta för risken för inaktuell kompetens, är utbildning och strategier för livslångt lärande, bland annat för att säkerställa tillräckliga digitala färdigheter, särskilt viktiga för att bevara deras anställbarhet och främja ett aktivt åldrande.

---

¹⁵⁷ Se Eurostat, [Population structure and ageing](#), Statistics explained, 2023.

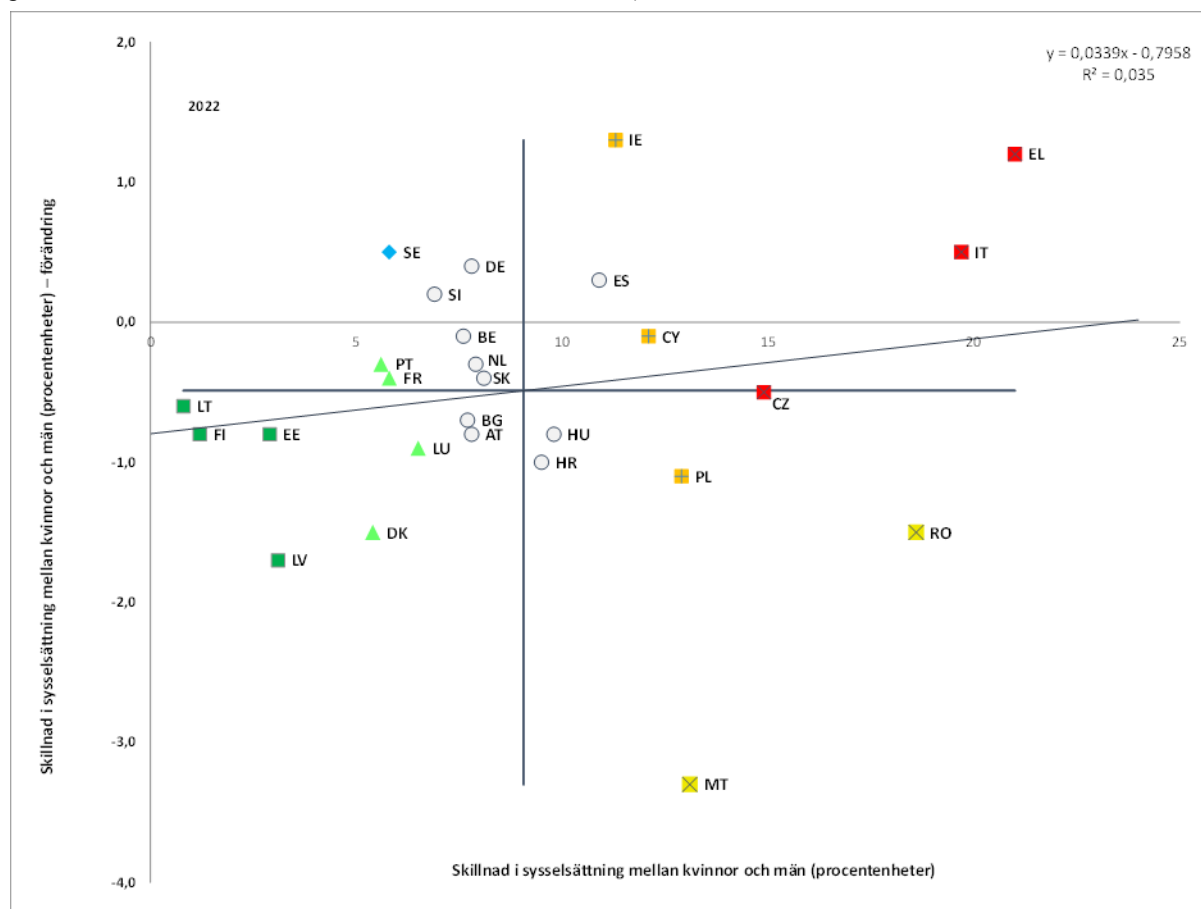
Könsskillnaderna på arbetsmarknaden är fortfarande djupgående, med stora skillnader mellan medlemsstaterna och inga tecken på uppåtående konvergens. År 2022 uppgick sysselsättningsgraden för män till 80 % i EU samtidigt som den var 69,3 % för kvinnor, vilket resulterade i en skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män på 10,7 procentenheter. Denna skillnad har minskat något under de senaste åren (från 11,1 procentenheter år 2020 och 10,9 procentenheter år 2021). De största skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män noterades i Grekland och Italien, där drygt hälften av kvinnorna förvärvsarbetade (55,9 % respektive 55 %) jämfört med omkring tre fjärdedelar av männen (76,9 % respektive 74,7 %), vilket visar på en ”kritisk situation” (se figur 2.2.11). Detta är även fallet för Tjeckien, där skillnaden förbättrades något men fortfarande är stor, på 14,9 procentenheter. Situationen i Polen, Cypern och Irland ”bör bevakas”, den sistnämnda efter att ha upplevt en betydande ökning jämfört med 2021 års värde (+ 1,3 procentenheter) efter en nedgång året innan. Däremot noterades de minsta skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män under 2022 i Litauen (0,8 procentenheter), Finland (1,2 procentenheter), Estland (2,9 procentenheter) och Lettland (3,1 procentenheter), som alla markerades som ”bästa resultat”. Betydande skillnader i sysselsättningsgrad mellan olika regioner kan observeras i vissa medlemsstater, t.ex. Österrike, Tyskland och Spanien (se figur 3 i bilaga 5). För att uppnå det mål för 2030 avseende sysselsättningsgrad som anges i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter strävar medlemsstaterna efter att åtminstone halvera skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män fram till 2030. För att åstadkomma detta krävs ytterligare politiska åtgärder för att ta itu med hindren för kvinnors deltagande och integration på arbetsmarknaden, i linje med EU:s jämställdhetsstrategi 2020–2025¹⁵⁸.

---

¹⁵⁸ För mer information, se Europeiska kommissionen, *2023 report on gender equality in the EU*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (inte översatt till svenska).

Figur 2.2.11: Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män har minskat i de flesta länder men är fortfarande betydande utan tecken på uppåtående konvergens mellan medlemsstaterna

Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (20–64 år), 2022 års nivå och förändring jämfört med föregående år (i procentenheter, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Definitionen skiljer sig för ES och FR.

Källa: Eurostat [tesem060], EU:s arbetskraftsundersökning.

Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män är större när man beaktar

sysselsättningen i heltidsekvivalenter, eftersom kvinnor oftare arbetar deltid. År 2022 var

andelen deltidsarbete för kvinnor betydligt högre än för män (28,4 % jämfört med 8,2 %), även om skillnaden i deltidsarbete mellan könen har minskat under de senaste åren (från 21,1 procentenheter år 2020 till 20,2 procentenheter år 2022). När man beaktade sysselsättningen i heltidsekvivalenter låg skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män i åldersgruppen 20–64 år under 2022 på 16 procentenheter i EU, vilket är betydligt högre än skillnaden på 10,7 procentenheter när man inte beaktar sysselsättningen i heltidsekvivalenter¹⁵⁹. Föräldraskap hade en motsatt inverkan på anställningen av fäder och mödrar. År 2022 var sysselsättningsgraden i EU för kvinnor i åldern 25–54 år med barn 5 procentenheter lägre jämfört med deras likar utan barn, medan sysselsättningsgraden för män med barn var 8,5 procentenheter högre än för män utan barn¹⁶⁰. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män nådde 17,3 procentenheter för personer med barn, medan den uppgick till 3,8 procentenheter för personer utan. Bland förvärvsarbetande kvinnor med barn uppgick andelen deltidsanställningar till 31,5 %, jämfört med 4,9 % för män. I de flesta länder återspeglas föräldraskapets inverkan i en lägre sysselsättningsgrad och en högre andel deltidsanställningar för kvinnor – detta gäller särskilt i länder såsom Tyskland, Österrike och Irland. Löneklyftorna mellan kvinnor och män har minskat under det senaste årtiondet, men är fortfarande stora i de flesta länder, såsom beskrivs närmare i ruta 1¹⁶¹.

---

¹⁵⁹ Sysselsättningsgraden mätt i heltidsekvivalenter används för att jämföra skillnaderna mellan grupper när det gäller det genomsnittliga antalet arbetade timmar. Sysselsättningsgraden mätt i heltidsekvivalenter beräknas genom att det totala antalet arbetade timmar i ekonomin (första jobbet, andra jobbet etc.) divideras med det genomsnittliga antalet timmar i ett heltidsschema (omkring 40) och antalet personer i åldrarna 20–64 år. Källa: De gemensamma bedömningsramarna, beräkningar med uppgifter från Eurostat.

¹⁶⁰ Eurostat [[lfst_hheredty](#)].

¹⁶¹ Eurostat [[tesem189](#)].

Att förbättra tillhandahållandet av och tillgången till förskoleverksamhet och barnomsorg av god kvalitet till överkomliga priser är avgörande för att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden och barns utveckling, men ändå har deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg minskat¹⁶². Efter att ha nått 37,9 % under 2021 i EU minskade deltagandet för barn under tre år i formell förskoleverksamhet och barnomsorg avsevärt under 2022 (med 2,2 procentenheter) till 35,7 %, och stora skillnader kvarstår mellan medlemsstaterna. När det gäller de reviderade Barcelonamålen har endast nio medlemsstater uppnått sitt reviderade mål på 45 % för 2030, vilket utgör ett komplement till analysen i den sociala resultattavlan vad gäller att driva på politiska åtgärder på detta område¹⁶³. Under 2022 var deltagandegraden till och med lägre än 15 % i Slovakien, Tjeckien, Rumänien och Ungern, vilket utgör en ”kritisk situation” (se figur 2.2.12). I Polen, Bulgarien, Irland, Litauen, Österrike, Tyskland, Cypern och Kroatien deltog endast mellan 15 och 28 % av barnen under tre år i förskoleverksamhet och barnomsorg, vilket kategoriseras som ”bör bevakas”. ”Bäst resultat” i EU nåddes i Danmark, Nederländerna, Frankrike och Sverige, där mer än 50 %, och i Danmark och Nederländerna till och med mer än 70 %, av barnen deltog. Finansiella, kulturella och språkliga hinder samt regionala ojämlikheter kan utgöra hinder för deltagandet i formell förskoleverksamhet och barnomsorg som kräver att lämpliga politiska åtgärder vidtas¹⁶⁴. Dessutom påverkas deltagandegraden också av den nationella politiken i fråga om till exempel föräldraledighet och bidrag eller lagstadgade rättigheter till barnomsorg från en viss ålder. På det hela taget verkar ytterligare politiska åtgärder vara motiverade i linje med den europeiska barngarantin, den europeiska strategin för vård och omsorg samt rådets rekommendation om förskoleverksamhet och barnomsorg.

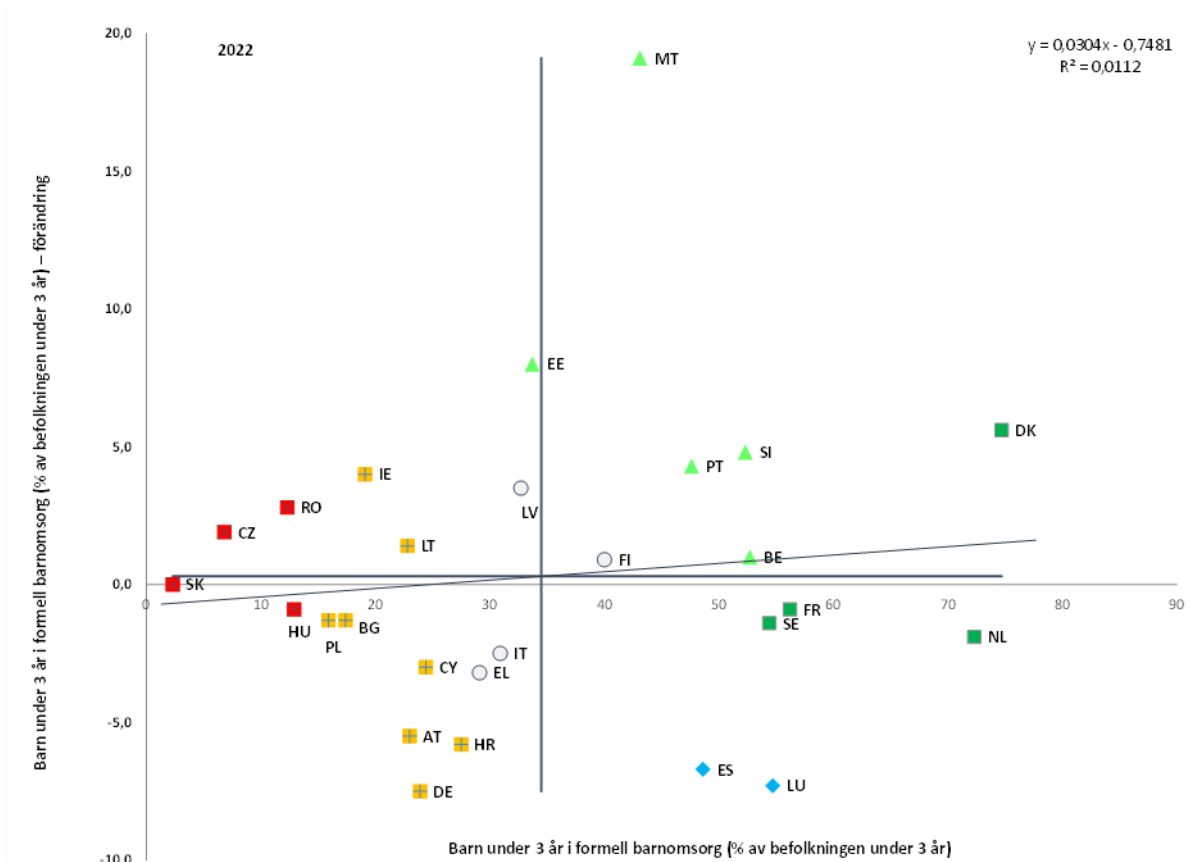
¹⁶² Se Europeiska kommissionen, *Employment and Social Developments in Europe 2023*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (inte översatt till svenska).

¹⁶³ År 2002 fastställde Europeiska rådet i Barcelona mål för barnomsorgen som skulle uppnås senast 2010, närmare bestämt att tillhandahålla förskoleverksamhet och barnomsorg till minst 33 % av barnen under tre år och till minst 90 % av barnen mellan tre år och den obligatoriska skolåldern. När dessa mål nåddes i november 2022 reviderades de genom [rådets rekommendation om förskoleverksamhet och barnomsorg](#), efter att kommissionen lagt fram sitt förslag om en europeisk strategi för vård och omsorg i september 2022. I rekommendationen fastställs nya mål för förskoleverksamhet och barnomsorg som återspeglar målen i initiativet om det europeiska området för utbildning. Senast 2030 bör minst 45 % av barnen under tre års ålder och 96 % av barnen mellan tre år och den obligatoriska skolåldern delta i förskoleverksamhet och barnomsorg. De medlemsstater vars genomsnittliga deltagande under perioden 2017–2021 var under 20 % måste öka deltagandet med 90 %, medan de medlemsstater vars genomsnittliga deltagande var 20–33 % måste öka detta med 45 %, med en gräns på 45 %.

¹⁶⁴ Europeiska kommissionen, *Employment and social developments in Europe, Annual Review 2022*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2022 (inte översatt till svenska).

Figur 2.2.12: Deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg minskade i de flesta medlemsstater

Barn under tre år i formell barnomsorg och årlig förändring, 2022 års nivåer och förändringar från föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för FR och LU.

Källa: Eurostats [tepsr_sp210], EU-Silc.

Att ta hand om personer med behov av långvarig vård och omsorg är en annan faktor som negativt påverkar kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Andelen kvinnor och män som tillhandahöll långvarig vård och omsorg var likartad 2022 (22 % av kvinnorna och 21 % av männen), men 17 % av kvinnorna minskade sin arbetstid på grund av omsorgsansvar, inklusive informell vård, eller omsorg om egna eller andra barn, jämfört med 12 % av männen. En möjlig förklaring är vårdarbetets högre intensitet för kvinnor. Medan 73 % av männen som tillhandahåller informell långvarig vård och omsorg stöds av andra vård- och omsorgstjänster som används av deras vårdtagare är andelen endast 61 % för kvinnor¹⁶⁵. I rådets rekommendation om tillgång till högkvalitativ långvarig vård och omsorg till överkomliga priser betonas behovet av att stödja informella vårdgivare genom utbildning, rådgivning, psykologiskt stöd, avlastningsvård, åtgärder för balans mellan arbete och privatliv, tillgång till socialt skydd och/eller lämpligt ekonomiskt stöd. Dessutom betonas i rekommendationen behovet av att medlemsstaterna anpassar utbudet av långvarig vård och omsorg till vårdbehoven, samtidigt som de tillhandahåller en balanserad blandning av alternativ. Ett lämpligt socialt skydd för långvarig vård och omsorg bör dessutom säkerställa att tjänsterna är lägliga, heltäckande och prismässigt överkomliga¹⁶⁶.

---

¹⁶⁵ Europeiska jämställdhetsinstitutet, *Gender gaps in the use of time: impacts on care and work-life balance* (kommande; inte översatt till svenska).

¹⁶⁶ För mer information, se [rådets rekommendation av den 8 december 2022 om tillgång till långvarig vård och omsorg till överkomliga priser och av god kvalitet \(2022/C 476/01\)](#).

Beskattningens utformning kan främja ökad jämställdhet på arbetsmarknaden, bland annat genom att avskaffa sambeskattningen, eftersom 78 % av andraförsörjarna i EU är kvinnor.

Progressiva sambeskattningsystem kan inverka negativt på den andra försörjarens inträde på arbetsmarknaden och arbetade timmar genom att skapa en hög marginalskattebörd¹⁶⁷. Graden av sambeskattnings av ett par kombinerade inkomst (inklusive överförbara skatteavdrag) och utformningen av de sociala trygghetssystemen (t.ex. indragning av behovsprövade förmåner) påverkar omfattningen av bidragsfällan för den andra försörjaren. Uppskattningar visar att kvinnors inkomst år 2015 i genomsnitt endast utgjorde omkring en tredjedel av ett par gemensamma inkomst¹⁶⁸. Parens inkomster gynnas av lägre skatter genom gemensamma skattedeklarationer (obligatoriska eller frivilliga), men detta ökar också den andra försörjarens marginalsattesatser, vilket fungerar som ett negativt incitament för deras deltagande på arbetsmarknaden¹⁶⁹¹⁷⁰. Den senaste tidens forskning visar att avskaffandet av alla aspekter av sambeskattningen avsevärt skulle öka kvinnors arbetskraftsutbud¹⁷¹. Bidragsfällan för den andra försörjaren är högst i Danmark, Litauen, Slovenien, Belgien och Tyskland, och i de flesta medlemsstater bidrog beskattningen avsevärt till detta (se figur 2.2.13). Om en inaktiv make eller maka med två barn till exempel tar ett jobb med 67 % av genomsnittslönen i Danmark går mer än 65 % av den personens inkomster förlorade i extra skatter och indragna bidrag. I motsats till detta är denna fälla mindre än 25 % i Sverige, Spanien, Grekland och Estland, och mindre än 20 % i Cypern. Beskattningens bidrag är störst i Belgien, Tyskland och Rumänien, där mer än 40 % av inkomsten kan gå förlorad för en andra försörjare med 67 % av genomsnittslönen när den avlönade anställningen påbörjas.

¹⁶⁷ För mer information om beskattnings av arbetskraft, se Europeiska kommissionen, *Annual Report on Taxation 2023*, avsnitt 2.1.3.

¹⁶⁸ Europeiska kommissionen, Generaldirektoratet för rättsliga frågor och konsumentfrågor, Rastrigina, O. och Verashchagina, A., *Secondary earners and fiscal policies in Europe*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2015 (inte översatt till svenska).

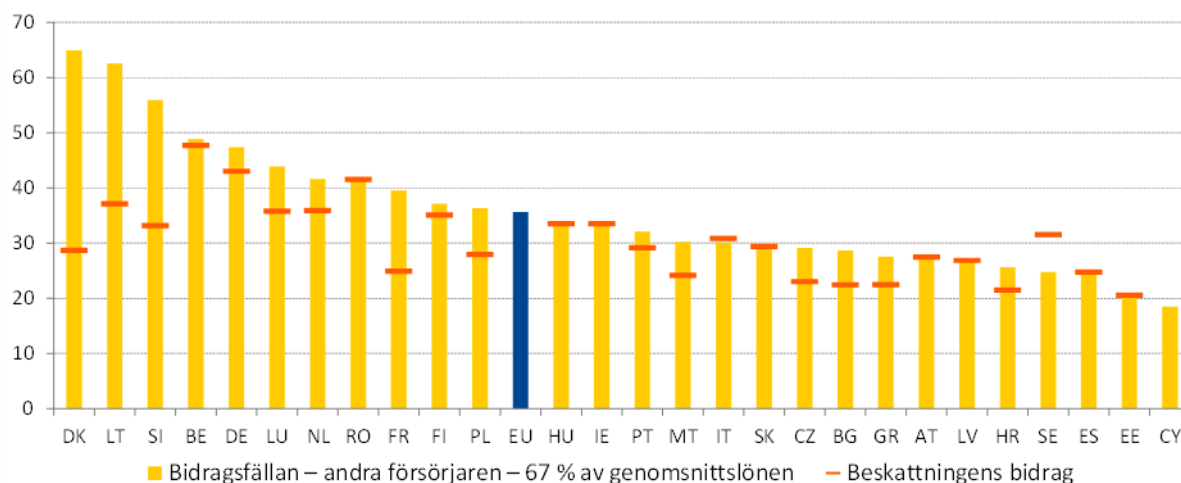
¹⁶⁹ Gemensamma skattedeklarationer kan minska den totala skattebördan för par med en eller två försörjare jämfört med separata deklarerationer när inkomsterna är ojämnt fördelade mellan parterna. I vissa medlemsstater där dessa deklarerationer förekommer kan ett par välja att inte lämna in en gemensam deklareration.

¹⁷⁰ För mer information, se Chen, Q. m.fl., *The Role of Structural Fiscal Policy on Female Labor Force Participation*, IMF Working Papers 23/186, Washington D.C., Internationella valutafonden, 2023.

¹⁷¹ Se Bick, Alexander, och Nicola Fuchs-Schündeln, "Quantifying the Disincentive Effects of Joint Taxation on Married Women's Labor Supply", *American Economic Review*, 107:5, s. 100–104 (2017), och Bachmann, Ronald, Jäger, Philipp och Jessen, Robin, "A Split Decision: Welche Auswirkungen hätte die Abschaffung des Ehegattensplittings auf das Arbeitsangebot und die Einkommensverteilung?", *Zeitschrift für Wirtschaftspolitik*, vol. 70, nr 2, s. 105–131 (2021).

Figur 2.2.13: Beskattning kan vara ett starkt negativt incitament för avlönat arbete för den andra försörjaren

Bidragfälla för den andra försörjaren (i %, 2022)

Anmärkning: Uppgifterna gäller den andra försörjaren som tjänar 67 % av genomsnittslönen i en familj med två inkomsttagare och två barn. Den första försörjaren har en genomsnittslön. Med beskattningens bidrag (inbegripet sociala avgifter) avses andelen ytterligare bruttoinkomst som försvinner genom beskattning och sociala avgifter (andra delar som bidrar till låginkomstfällan är indragna arbetslöshetsförmåner, socialt bistånd och bostadsbidrag).

Källa: Europeiska kommissionen, GD Ekonomi och finans, databas över skatter och förmåner, baserat på OECD:s skatteförmånsmodell (uppdaterad i mars 2023).

”Låglönefällan” kan drabba kvinnor på ett oproportionerligt sätt om skatterna höjs och

förmånerna dras in för snabbt när inkomsterna ökar. För den andra försörjaren spelar

beskattningen en avgörande roll när de gäller att fastställa nivån på låginkomstfällan i de flesta av

medlemsländerna. I figur 2.2.14 visas procentandelen extra inkomster som beskattas bort när den

andra försörjaren ökar sina inkomster från en tredjedel till två tredjedelar av genomsnittslönen

genom att öka antalet arbetade timmar. I genomsnitt förlorar den andra försörjaren omkring en

tredjedel (34,2 %) av de extra inkomsterna i hela EU. Beskattningens inverkan på denna fälla är

högst i Belgien, på över 60 %, följt av Luxemburg. Som noterats ovan kan tillgången till vård- och

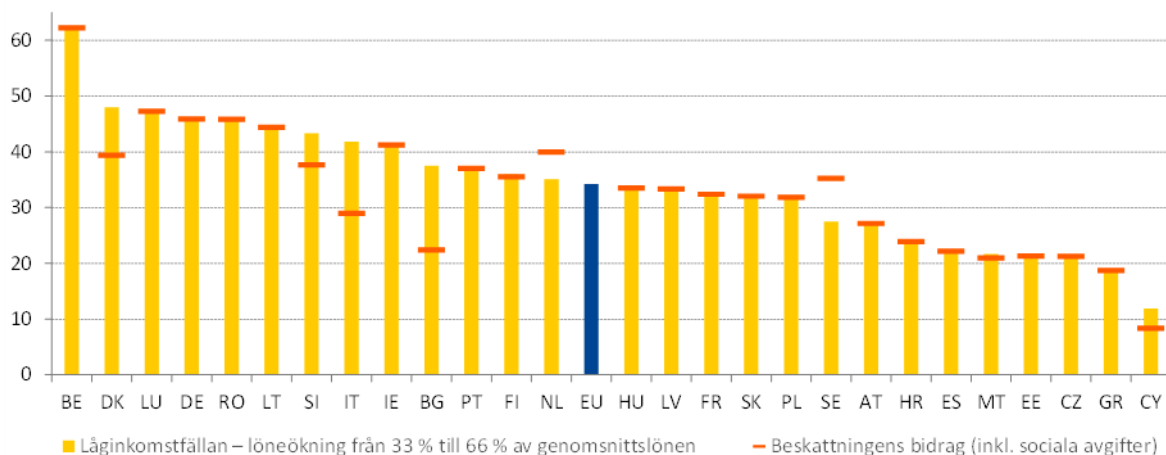
omsorgstjänster av god kvalitet till ett överkomligt pris, liksom en lång rad väl utformade strategier

för balans mellan arbetsliv och privatliv, ytterligare påverka människors beslut om huruvida de vill

arbeta längre timmar.

Figur 2.2.14: I många medlemsstater avskräcker beskattningen låginkomsttagare från att arbeta fler timmar

Låglönefälla för den andra försörjaren (i %, 2022)

Anmärkning: Låginkomstfälla när den andra försörjarens lön höjs från 33 % till 66 % och den första försörjaren har 100 % av genomsnittslönen, med två barn.

Källa: Europeiska kommissionen, GD Ekonomi och finans, databas över skatter och förmåner, baserat på OECD:s skatteförmånsmodell.

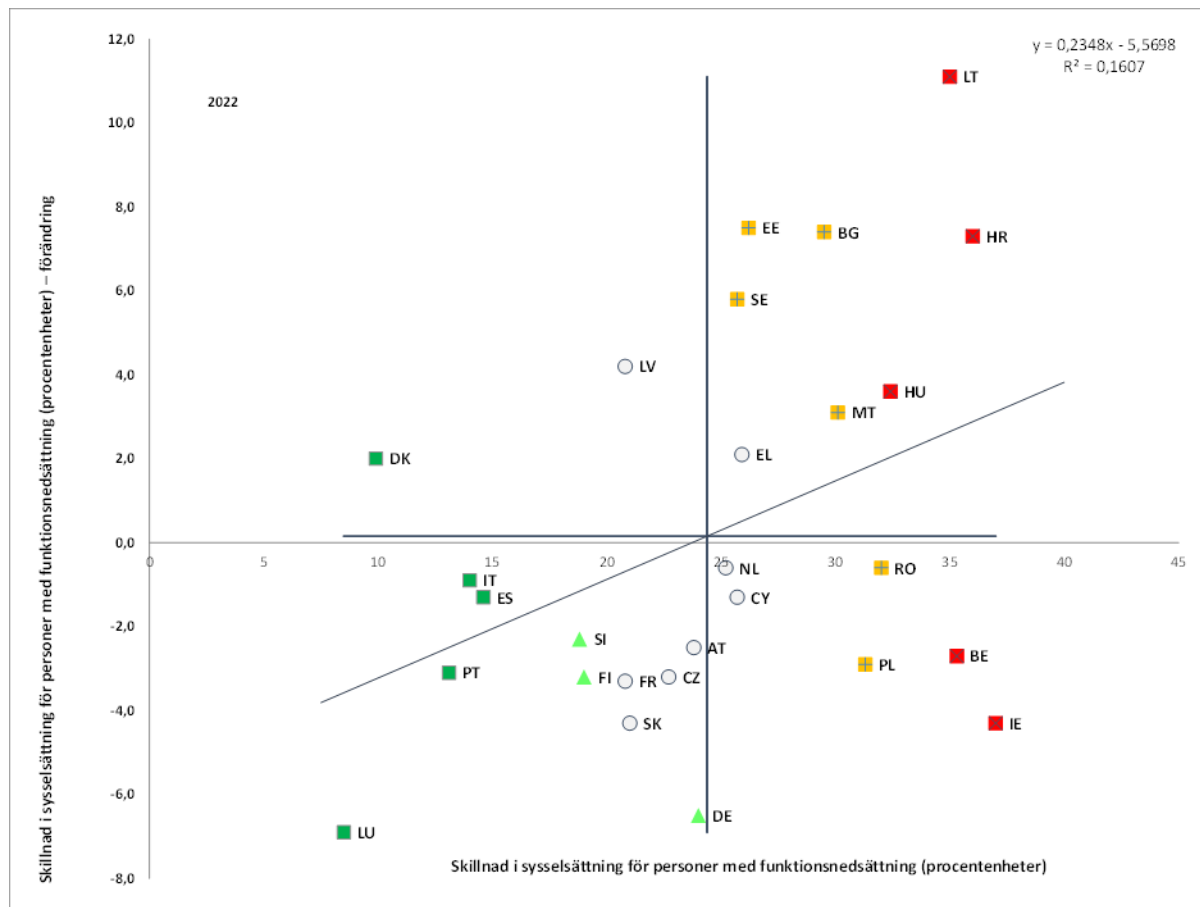
Trots den senaste tidens förbättringar har personer med funktionsnedsättning lägre sysselsättningsgrad, utan några tecken på uppåtående konvergens mellan medlemsstaterna.

År 2022 uppgick skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning till 21,4 procentenheter i EU, efter att ha minskat med 1,7 procentenheter sedan 2021. Huvudindikatorn i den sociala resultattavlan visar på en mängd olika situationer i medlemsstaterna (se figur 2.2.15 och även ruta 4). Skillnaden är störst i Irland, Kroatien, Belgien och Litauen (omkring eller över 35 procentenheter) och Ungern (32,4 procentenheter), och avspeglar en ”kritisk situation”. I Bulgarien, Estland, Sverige, Malta, Polen och Rumänien markeras situationen som ”bör bevakas” på grund av stora ökningar eller skillnader som relativt sett är högre än genomsnittet. Skillnaden var minst i Luxemburg, Danmark, Portugal, Italien och Spanien (under 15 procentenheter), som hade ”bäst resultat” i EU. I linje med strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030 behövs ytterligare politiska insatser och riktade åtgärder, såsom beskrivs i arbetsmarknadspaketet för personer med funktionsnedsättning¹⁷², för att förbättra arbetsmarknadssituationen för personer med funktionsnedsättning.

¹⁷² Se [Arbetsmarknadspaketet för personer med funktionsnedsättning – Sysselsättning, socialpolitik och inkludering](#) – Europeiska kommissionen (europa.eu).

Figur 2.2.15: Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning är fortfarande stor, med en tydlig trend mot ökande skillnader mellan medlemsstaterna

Skillnader i sysselsättning mellan personer med och utan funktionsnedsättning (20–64 år), 2022 års nivåer och förändringar jämfört med föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för LU.

Källa: Eurostat [tepsr_sp200], EU-Silc.

Ruta 4. Att stärka integrationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning

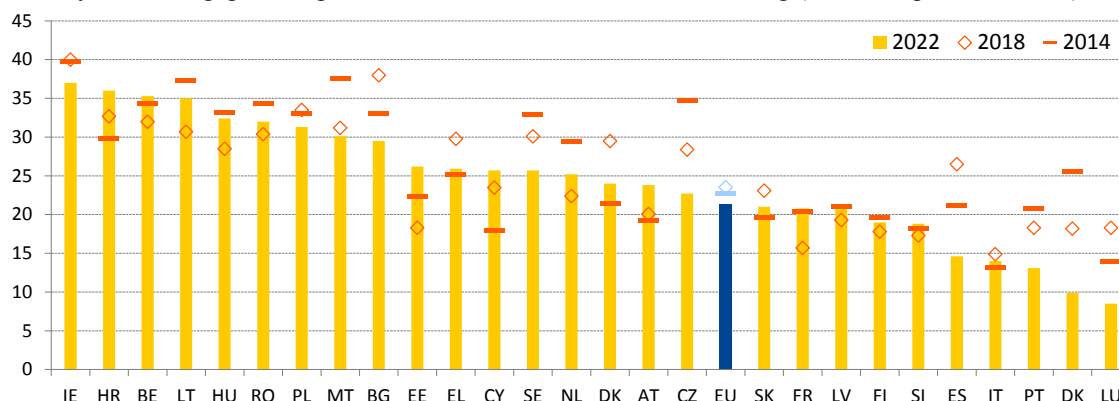
Att förbättra resultaten på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning är avgörande för att öka jämlikheten och kan också bidra till att åtgärda bristen på arbetskraft, i linje med principerna 3 (om lika möjligheter) och 17 (om inkludering av personer med funktionsnedsättning) i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Arbetsmarknadspaketet för personer med funktionsnedsättning, som tillkännagavs av Europeiska kommissionen i september 2022, är ett av de sju nyckelinitiativen i strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030. Det syftar till att stärka anställningsmöjligheterna för personer med funktionsnedsättning genom att ge vägledning till medlemsstater, arbetsgivare och myndigheter rörande alla stadier av anställningen, från rekrytering via bibehållande av arbetstagare till återgång till arbete. För att stärka integrationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning är det viktigt att stärka arbetsförmedlingarnas och integrationstjänsternas kapacitet, främja anställning och bekämpa stereotyper, samtidigt som man säkerställer rimliga anpassningar på arbetsplatsen, beroende på de behov som finns, för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning kan delta på arbetsmarknaden.

Trots medlemsstaternas kontinuerliga insatser under det senaste årtiondet står personer med funktionsnedsättning fortfarande inför betydande hinder på arbetsmarknaden. År 2022 förklarades omkring 47 miljoner människor (cirka 17 %) av EU:s befolkning i arbetsför ålder ha en funktionsnedsättning. Deras arbetsmarknadsresultat tenderar fortfarande att vara betydligt lägre än för resten av befolkningen. Sysselsättningsgraden för personer med funktionsnedsättning ökade från 48,7 % år 2014 (i EU-28) till 50,7 % år 2020 (i EU-27, varav en tredjedel var heltidsarbeten), men klyftan mellan personer med och utan funktionsnedsättning förblev stor på 21,4 procentenheter under 2022, efter att ha minskat med endast 1,3 procentenheter under hela årtiondet¹⁷³. I vissa medlemsstater minskade skillnaderna medan de ökade ytterligare i andra (se diagrammet). Under 2020 var arbetslösheten för personer med funktionsnedsättning dessutom mycket hög och låg på 17,1 % (jämfört med 9,7 % för personer utan funktionsnedsättning). Många personer med funktionsnedsättning deltar inte heller på arbetsmarknaden, vilket avspeglas i ett arbetskraftsdeltagande på 60,7 % (jämfört med 83,4 % för personer utan funktionsnedsättning). I vissa fall är personer med funktionsnedsättning anställda i segregerade miljöer såsom skyddade verkstäder, som kanske inte alltid säkerställer lämpliga arbetsvillkor eller arbetsrelaterade rättigheter och inte heller främjar övergången till den öppna arbetsmarknaden.

¹⁷³ De uppgifter som presenteras i detta avsnitt bygger på [EU-Silc](#)-undersökningen, som använder sig av en egendefinierad sysselsättningsstatus, och ger en sysselsättningsgrad på 1,5 procentenheter under arbetskraftsundersökningens indikator (som är baserad på ILO-definitionen) sedan 2009, även om den i hög grad stämmer överens med den. Se Europeiska kommissionen: [European Comparative Data on Europe 2020](#), 2021 (inte översatt till svenska), och European Disability Expertise (EDE), *The Employment of Persons with Disabilities*, 2023 (kommande; inte översatt till svenska).

Betydande skillnad i sysselsättningen för personer med funktionsnedsättning med stora variationer mellan medlemsstaterna

Skillnaden i sysselsättningsgrad för personer med och utan funktionsnedsättning (20–64 år, procentenheter)

Anmärkning: Data för EU-27. Avbrott i serien för 2022 för LU och preliminära uppgifter för 2022 för FR.

Källa: Eurostat [hlth_dlm200], EU-Silc.

Alla medlemsstater tillhandahåller visst stöd för att underlätta anställningen av personer med funktionsnedsättning. Detta omfattar skattelättnader, sänkta socialförsäkringsavgifter eller obligatoriska sjukförsäkringsinbetalningar, lönesubventioner eller andra subventioner, bidrag, medvetandehöjande åtgärder och information, utbildning eller rådgivning. Under 2022 började till exempel **Irland** införa en strategi för samverkan i ett tidigt skede som syftar till att förbättra de tjänster som erbjuds av den offentliga arbetsförmedlingen till arbetssökande med funktionsnedsättning genom att så tidigt som möjligt aktivt erbjuda och tillhandahålla arbetsförmedlingstjänster och stöd. I **Litauen** utökar en reform från 2023 tillämpligheten av aktiva arbetsmarknadsåtgärder och sociala tjänster till att omfatta personer med funktionsnedsättning för att göra det lättare för dem att komma in på den öppna arbetsmarknaden, och avskaffar stödet till sociala företag som skapade segregerade arbetsplatser. Under 2022 införde **Nederländerna** flera åtgärder för att förbättra sysselsättningsmöjligheterna för personer med funktionsnedsättning. Bland annat infördes begreppet ”proefplaats”, vilket gav personer med funktionsnedsättning möjlighet till en två månader lång oavlönad provperiod med bibehållen rätt till arbetslöshetsunderstöd som omfattar olika stödtjänster.

Sysselsättningsgraden för EU-medborgare som bor i en annan medlemsstat är högre än för infödda, men de tenderar att vara överrepresenterade i arbeten utan krav på särskild yrkesutbildning. Efter en betydande minskning i samband med covid-19-pandemin återgick sysselsättningsgraden för EU-medborgare i arbetsför ålder som bor i en annan medlemsstat till 77,1 % under 2022¹⁷⁴, dvs. 1,7 procentenheter högre än den genomsnittliga sysselsättningsgraden för infödda (75,4 %) och 15,2 procentenheter högre än för tredjelandsmedborgare. Både EU-medborgare som bor i en annan medlemsstat och tredjelandsmedborgare var överrepresenterade jämfört med infödda i arbeten utan krav på särskild yrkesutbildning, såsom service- och försäljningsarbeten, samt i hantverk och därmed sammanhängande handel¹⁷⁵. Mobila korttidsarbetare, såsom säsongarbetare, tenderar att vara särskilt utsatta för dåliga arbetsförhållanden och exploatering, eftersom det faktum att bosättnings- och arbetslandet är olika skapar svårigheter när det gäller att upprätthålla lika rättigheter¹⁷⁶. Samtidigt som integrationen på arbetsmarknaden för personer födda utanför EU också har förbättrats överlag, verkar det som om ytterligare insatser behövs. Sysselsättningsgraden för personer födda utanför EU (20–64 år) ökade från 63,4 % år 2021 till 65,9 % år 2022, och skillnaden mellan deras sysselsättningsgrad och de inrikes föddas minskade från 10,7 procentenheter år 2021 till 9,7 procentenheter år 2022. Skillnaden var störst i Bulgarien (mer än 20 procentenheter), Nederländerna, Sverige, Belgien och Tyskland (mer än 16 procentenheter), medan den till och med var negativ i Rumänien, Tjeckien, Polen, Malta och Slovakien.

---

¹⁷⁴ Inga uppgifter tillgängliga för 2022 för BG, PL och RO. Se Eurostats [[lfsa_ergaedn](#)], arbetskraftsundersökningen.

¹⁷⁵ Europeiska kommissionen, *Annual report on intra-EU labour mobility*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (kommande; inte översatt till svenska).

¹⁷⁶ Europeiska kommissionen, *Report on mobile seasonal workers and intra-EU labour mobility*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (inte översatt till svenska).

Situationen på arbetsmarknaden för personer födda utomlands varierar beroende på deras utbildningsnivå och födelseland. I EU hade i genomsnitt 77 % av de personer som föddes i ett annat EU-land ett arbete, jämfört med 75,6 % av de inrikes födda. Bland personer med högst grundskoleutbildning var sysselsättningsgraden för personer födda utanför EU 57,3 %, dvs. 1 procentenhet högre än för personer födda i bosättningslandet, medan sysselsättningsgraden för lågkvalificerade personer födda i ett annat EU-land var 68,3 %, dvs. 11 procentenheter högre än för inrikes födda. Bland personer med högre utbildning hade den befolkningsgrupp som föddes i bosättningslandet den högsta sysselsättningsgraden under 2022, 87,3 %, jämfört med 85,7 % bland dem som föddes i ett annat EU-land och 74,5 % av dem som föddes utanför EU. Den bristande överensstämmelsen mellan kvalifikations- och sysselsättningsnivån är betydligt högre för medborgare i länder utanför EU, vilket ledde till en överkvalificeringsgrad på 39,4 % under 2022 jämfört med 21,1 % för EU-medborgare¹⁷⁷.

---

¹⁷⁷ Källa: Eurostats [[lfsa_eoqgan](#)].

2.2.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna

Medlemsstaterna fortsätter att förbättra tillgången till förskoleverksamhet och barnomsorg, särskilt med inriktning på mindre gynnade barn, i linje med den europeiska barngarantin. Med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens åtog sig femton medlemsstater att genomföra omfattande reformer och investeringar på detta politikområde till ett värde av nästan 8 miljarder euro. Från och med läsåret 2023–2024 införde **Bulgarien** en treårig obligatorisk förskola från fyra års ålder med ett gradvis genomförande inom ramen för sin strategiska ram för utveckling av utbildning och lärande 2021–2030. I **Slovakien** infördes genom en ny lagändring en laglig rätt till en plats på förskolan för fyraåringar från och med september 2024 och för treåringar från och med september 2025. Sedan januari 2023 har familjer som får tillgång till registrerad förskoleverksamhet och barnomsorg i **Irland** rätt till ett ökat timbidrag genom det nationella barnomsorgssystemet. I **Sverige** måste kommunerna erbjuda en plats inom förskoleverksamhet och barnomsorg till barn som har bott i Sverige under en kort tid, även om deras föräldrar eller förmyndare inte har ansökt om det. I **Slovakien** stöder Europeiska socialfonden+ (ESF+) riktade åtgärder för att öka deltagandet för barn från mindre gynnade förhållanden, däribland barn med funktionsnedsättning och romer. Under 2023 utökade **Portugal** kostnadsfri förskoleverksamhet och barnomsorg för barn under tre år. Detta gäller för alla barn som börjar på daghem under det första året och fortsätter under det andra året, inklusive de barn som är går på privata daghem där det inte finns något erbjudande från ideella organisationer. Från och med 2024 kommer alla barn upp till tre års ålder att ha rätt att delta gratis i förskoleverksamhet och barnomsorg, men utbudet av daghem är fortfarande otillräckligt. I **Kroatien** ses finansieringsarrangemangen mellan staten och kommunerna över för att förbättra hållbarheten hos ny infrastruktur och säkerställa lika möjligheter. I **Österrike** tillhandahåller en ny ändring rörande finansieringen av barnomsorg totalt 200 miljoner euro per år i särskilda bidrag till delstaterna för åren 2022/2023–2026/2027 för att främja utvidgningen av den grundläggande förskoleverksamheten, utöver åtgärder för att förbättra tillgången till förskoleverksamhet och barnomsorg i landets plan för återhämtning och resiliens.

I **Belgien** planerar regionen Vallonien att använda finansiering från faciliteten för återhämtning och resiliens för införande och renovering av infrastruktur för tidig barnomsorg för att förbättra täckningen. Inriktningen kommer att ligga på platser med liten tillgång till barnomsorg i kombination med en låg sysselsättningsgrad för kvinnor, en hög andel ensamstående föräldrar och en låg inkomst per capita. Genom att dra nytta av medel inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens samt sammanhållningspolitiken planerar **Ungern** att skapa nya platser inom förskoleverksamhet och barnomsorg för barn under tre år så att man uppnår 60 000 platser i slutet av 2026. En behovsbedömning kommer att göras 2026. Nya platser planeras att byggas i bostadsområden (särskilt mindre gynnade sådana) där det inte har funnits några daghem tidigare. I **Rumänien** blir förskoleutbildning från tre års ålder obligatorisk från och med läsåret 2030–2031, och som en del av landets plan för återhämtning och resiliens görs investeringar i uppförande, utrustning och drift av 110 daghem och 412 kompletterande tjänster för mindre gynnade grupper.

Det finns ett ökat politiskt fokus på att utveckla kvaliteten på förskoleverksamhet och barnomsorg, även mot bakgrund av bristen på kvalificerad personal. I slutet av 2022 höjde **Irland**, lönerna för över 70 % av arbetstagarna inom förskoleverksamhet och barnomsorg, vilket omfattade omkring 27 000 anställda, och stödde professionaliseringen av barnomsorgsarbetare genom införandet av sektorsspecifika minimilöner som är kopplade till olika roller och kvalifikationsnivåer. I **Danmark** kommer en ny lag om miniminormer för antalet barn per anställd att träda i kraft från och med 2024. **Tyskland** fortsätter att stödja delstaterna i att öka tillhandahållandet av tjänster av god kvalitet, vilket bland annat omfattar områden såsom antalet barn per anställd, rekrytering och bibehållande av kvalificerad personal, ledarskap och språkutbildning. **Estland** strävar efter att utveckla ett integrerat förskole- och barnomsorgssystem med gemensamma kvalitetsstandarder, inklusive en gemensam läroplan. I **Litauen** antogs nya riktlinjer om innehållet i förskoleutbildningen i enlighet med planen för återhämtning och resiliens. I **Grekland** har fortbildningen av personal inom förskoleverksamhet och barnomsorg stärkts. Med EU-stöd inom ramen för instrumentet för tekniskt stöd håller **Tjeckien** på att utveckla ett övervaknings- och utvärderingssystem för kvaliteten på förskoleverksamhet och barnomsorg, som ska vägleda och stödja den nuvarande utvidgning av sektorn som finansieras genom faciliteten för återhämtning och resiliens och de sammanhållningspolitiska fonderna. I **Belgien** kommer den flamländska regionen att investera ytterligare 270 miljoner euro i förskoleverksamhet och barnomsorg för att skapa ytterligare 5 000 platser och minska antalet barn per anställd. I juli 2023 lanserade **Malta** *Quality Assurance Framework for Education* (0–16 år) och *National Quality Standards in Education* (3–16 år) för att klargöra kvalitetssäkringen inom utbildningsinstitutioner och tillhandahålla verktyg för lärare att reflektera över ledarskap, undervisning och skoletik.

Det finns utrymme för att stärka insatserna för att öka läraryrkets attraktionskraft, särskilt genom att förbättra arbetsvillkoren mot bakgrund av bristerna. Ett stort antal åtgärder har genomförts under de senaste åren, men i de flesta länder vet man ännu inte vilken inverkan de har. Efter stora löneökningar sedan 2016 (där lönerna mer än fördubblats) ökade i **Bulgarien** antalet studerande på kandidatprogrammen inom utbildning med 24,5 %, tillsammans med en 40-procentig ökning på de relevanta masterprogrammen mellan 2018 och 2022. **Nederländerna** och **Estland** antog nyligen handlingsplaner för lärare, som bland annat tar upp lärarlöner, arbetsvillkor, karriär- och utbildningsmöjligheter, alternativa vägar till yrket samt ett starkare samarbete mellan olika intressenter och skolor. Vissa länder med särskilt låga lärarlöner höjde dessa kraftigt, och satte upp mål i jämförelse med den nationella genomsnittslönen. Så är exempelvis fallet i **Litauen**, **Tjeckien**, **Bulgarien** och **Estland**. I juni 2023 beslutade **Rumänien** att höja lärarlönerna med i genomsnitt 25 %. Utöver allmänna löneökningar har ytterligare ekonomiska incitament också införts. **Nederländerna** har till exempel lanserat ett så kallat arbetsmarknadsbidrag (*arbeidsmarkttoelage*) för lärare som undervisar vid mindre gynnade skolor. I **Sverige** kan skolor få extra bidrag för att utse och belöna särskilt kvalificerade lärare. Skolor med många missgynnade elever erhåller mer finansiering. Vissa länder har fokuserat på arbetsvillkor och karriärmöjligheter. **Grekland** har utarbetat en nationell karriärram och infört en lärarutvärdering. **Sverige** och **Nederländerna** har infört strategier som är inriktade på att minska arbetsbördan, vilket till exempel gör det möjligt att anställa ytterligare lärarassistenter. **Belgien**, **Tjeckien**, **Rumänien** och **Slovakien** håller på att utveckla mentorsprogram med särskild inriktning på lärare som är nya i yrket. **Malta** har infört flera åtgärder för lärares löneutveckling i linje med det nuvarande kollektivavtalet, bland annat en höjning av löner och klasstillägg, möjlighet till snabbare utveckling, minskning av undervisningsbördan och mindre klasser för att rikta in sig på att få lärare att stanna kvar.

Medlemsstaterna strävar efter att strukturellt locka fler kandidater till undervisningsyrket, samtidigt som omedelbara åtgärder för att avhjälpa bristen också vidtas. För att åtgärda den akuta lärarbristen förlitar sig många medlemsstater i allt högre grad på vikarier eller icke-kvalificerade lärare, med potentiella konsekvenser för utbildningens kvalitet. I **Slovenien** möjliggör ny lagstiftning tillfällig anställning av personer utan kvalifikationer för undervisningsuppgifter, medan anställningsförfarandet förenklas. **Belgien** genomförde under läsåret 2022–2023 pilotprojekt med plattformar för och pooler med vikarier för att bekämpa lärarbristen. I **Irland** har ett pilotprojekt för att dela lärare mellan skolor tillkännagivits. På samma sätt föreskriver i **Rumänien** den nya lagen om utbildning före universitetet möjligheten att dela resurser, inklusive lärare. I **Nederländerna** tillät utbildningsministeriet skolor i de fem största städerna att experimentera med veckoscheman. Skolorna kan organisera utbildningen på olika sätt under en dag i veckan, till exempel genom att bjuda in externa yrkesutövare för att lära ut en liten del av innehållet i läroplanen och får bestämma när under försöket semester kan tas. På det hela taget har ungefär två tredjedelar av länderna redan skapat alternativa vägar till yrket. På senare tid har **Lettland** infört nya snabbspårsinitiativ för att unga yrkesverksamma ska kunna förvärva undervisningskvalifikationer, särskilt unga yrkesverksamma inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, och har skapat möjligheter för lärare att utöka sina kvalifikationer inom andra ämnesområden. En ny kortare kompletterande pedagogisk utbildning testas i **Sverige** för att ge snabbare tillträde till läraryrket. I **Österrike** kan lärare slutföra sin magisterexamen när de redan arbetar som lärare. I **Tjeckien** kan utexaminerade med magisterexamen som motsvarar skolämnen arbeta inom yrket i högst tre år, under vilka de måste skaffa sig de kvalifikationer som krävs. I **Litauen** gjordes kvalifikationskraven för lärare mer flexibla för att underlätta tillträdet till yrket via alternativa vägar. **Belgien** erkänner tio års tjänstgöringstid för dem som kommer från den privata sektorn för att locka fler kandidater till läraryrket (detta föreslogs nyligen att ändras till 15 år i Flandern, vilket väntar på parlamentets godkännande). Ytterligare studieplatser inom lärarutbildningen håller på att skapas i **Estland, Finland, Irland** och **Luxemburg**, medan stipendier har införts i **Bulgarien, Kroatien, Estland, Litauen** och **Slovenien** för att uppmuntra ungdomar att studera till en lärarexamen.

Medlemsstaterna fortsätter att genomföra åtgärder för att minska andelen unga som lämnar skolan med högst grundskoleutbildning och ta itu med ojämlikheter i utbildningen.

Under 2022 lanserade **Rumänien** till exempel ett nationellt program för att minska antalet avhopp från skolan med stort ekonomiskt stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens och ESF+ (från 2024). En andel på 37 % av grundskolorna har sedan dess fått bidrag för att minska och förhindra avhopp, bland annat genom ytterligare pedagogiskt stöd, sociala stödåtgärder och verksamheter utanför skoltid. Enligt den nya utbildningslagen ska dessa insatser fortsätta genom flera nationella program. I **Spanien** syftar programmet för utbildningsvägledning, utbildningsutveckling och utbildningsberikning (PROA+) för 2021–2023, som är inriktat på centrum för särskild utbildningskomplexitet och finansieras via ESF+ och faciliteten för återhämtning och resiliens, till att förbättra skolresultaten genom att ge riktat stöd till studerande. Centrumen finns i områden med en stor andel mindre gynnade och utsatta ungdomar, ungdomar med inlärningssvårigheter eller andra omständigheter som kan hindra goda utbildningsresultat. I **Luxemburg** höjdes skolåldern från 16 till 18 år i juli 2023 för att minska andelen unga med högst grundskoleutbildning samt ungdomsarbetslösheten. Lagen träder i kraft från och med 2026–2027. Under 2023 inrättades i **Slovakien** ett nätverk med omkring 160 anläggningar för rådgivning och förebyggande åtgärder, som kommer att samarbeta med skolornas inkluderingsgrupper. Dessa kommer att hjälpa lärare och annan personal att tillhandahålla specialiststöd, bland annat för barn med autism eller funktionsnedsättning. På samma sätt har **Polen** inrättat 23 stödcentrum för inkluderande utbildning och utökat användningen av inkluderingsteam i skolorna, som även kommer att stödja inkluderingen av studenter med funktionsnedsättning. Från och med april 2023 ökar **Sverige** det ekonomiska stödet till speciallärare och studenthälsovård. År 2023 offentliggjorde **Malta** en reviderad strategi för tidiga avhopp från utbildningen på grundval av förebyggande åtgärder, interventioner och ersättning. I september 2022 utvidgade **Irland** sitt program för stöd till skolor på mindre gynnade platser (DEIS). Detta gynnade 361 skolor. Dessa skolor fick ytterligare resurser såsom ekonomiskt stöd och extra personal. Programmet omfattar nu över 1 200 skolor och stöder omkring 240 000 elever. **Portugal** godkände planen 21|23 Escola + som syftar till att ta itu med elevernas svårigheter och de sociala och utbildningsrelaterade asymmetrier som orsakas av att skolor stängs och av förhållandena på grund av pandemin.

Att stärka förvärvet av grundläggande färdigheter och att arbeta för kompetensbaserad undervisning och lärande är fortfarande en nyckelprioritering. Flera medlemsstater har genomfört omfattande läroplansreformer under de senaste åren, vilket skulle kunna bidra till att vända den negativa trenden när det gäller läranderesultaten. För att främja förvärvet av nyckelkompetenser har **Slovakien** genomfört en omfattande läroplansreform för låg- och mellanstadiet som stöds inom ramen för landets plan för återhämtning och resiliens. Reformen är inriktad på att främja de studerandes digitala färdigheter, kritiska tänkande och kreativitet, stärka utbildningens inkludering och förbättra mentorskapet för lärare. I september 2022 stödde **Nederländerna** cirka 2 200 skolor och 650 000 studerande från förskoleverksamhet till gymnasie- och yrkesutbildning inom ramen för sin ”huvudplan för grundläggande färdigheter”. Planen främjar läs- och skrivfärdigheter på nederländska, matematik, medborgarutbildning och digital kompetens. Under läsåret 2023–2024 inför **Frankrike** en veckas differentierad undervisning i franska och matematik för alla elever, utökar ett stödprogram till att omfatta alla skolor (*Devoirs faits*) och ger pedagogisk vägledning till lärare. Efter läroplansreformer på högstadie- och gymnasienivå offentliggjorde **Irland** i mars 2023 en ny läroplansram för låg- och mellanstadiet, som lägger större vikt vid naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, välbefinnande samt undervisning i främmande språk på låg- och mellanstadienivå. I november 2022 gick **Slovenien** ut med en inbjudan att lämna in projektförslag inom ramen för sin plan för återhämtning och resiliens för att genomföra en storskalig utbildning av utbildningspersonal i digitala färdigheter, kompetens rörande miljömässig hållbarhet och finanskunskap, i syfte att utbilda upp till 20 000 lärare och rektorer fram till juni 2026. I september 2023 antog **Litauen** en särskild plan för att förbättra utbildningsresultaten i naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik. Landet stöder också utbildningen inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik vid nyligen inrättade centrum med laboratorier. **Kroatien** förbereder sig för att pilottesta heldagsskolreformen under 2023, vilket skulle öka antalet undervisningstimmar för alla ämnen med grundläggande färdigheter. **Malta** har utökat stödklasserna över sommar och vinter, vilka utformats för att ge ytterligare akademiskt stöd till utsatta studenter.

Den digitala omställningen av utbildningssystemen har gått allt snabbare. Efter pandemin förstärktes reformer och investeringar för att främja digital utbildning kraftigt genom faciliteten för återhämtning och resiliens, med ett totalt anslag på 29 miljarder euro i investeringar i personalresurser och digitalisering. I ett antal medlemsstater genomförs utbildningens digitala omställning genom olika strategier för digitalisering av utbildning och digitala färdigheter.

Frankrike antog till exempel en ny strategi för digital utbildning (2023–2027) som syftar till att stärka samarbetet mellan nationella och lokala aktörer, utveckla elevernas digitala färdigheter och förse lärare med digitala resurser och kontinuerlig fortbildning. **Österrike** antog den strategiska ramen ”Universiteten och den digitala omställningen 2030”, där en uppsättning principer för universiteten fastställs jämte en rad åtgärder för att främja digitaliseringen av den högre utbildningen. För skolor lanserades en plan med 8 punkter för digital utbildning (2020–2024) vilken omfattar både pedagogiska initiativ och infrastrukturåtgärder. Den flamländska gemenskapen i **Belgien** inrättade fonden för högre utbildning med stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens, i syfte att framtidssäkra och digitalisera den högre utbildningen och stärka det livslånga lärandet vid högskolorna. Dessutom planerar alla de tre belgiska gemenskaperna att använda faciliteten för återhämtning och resiliens för att tillhandahålla digital utrustning och it-infrastruktur till skolor. I **Rumänien** har den rättsliga ramen för digitalisering av utbildningsprocesser och innehåll, som också anger profilen för lärares digitala kompetens, godkänts. I **Litauen** syftar EdTech-projektet till att utrusta utbildningsinstitutioner på alla nivåer med digitala verktyg för att testa innovativa digitala inlärningslösningar och utbildning i digitala färdigheter online som utformats i enlighet med EU:s digitala ramar. Senast 2024 ska minst 3 000 lärare och akademisk personal genomgå kursen i it-kompetens, och minst 500 lärare ska ha förvärvat en masterexamen i IKT i enlighet med planen för återhämtning och resiliens.

Medlemsstaterna vidtar åtgärder för att stärka den högre utbildningens bidrag till arbetsmarknadsrelevanta färdigheter och främja innovation. De flesta medlemsstater har lanserat särskilda program för att förnya sitt utbildningsutbud och förbättra sin relevans på arbetsmarknaden, och många fokuserar på den digitala omvandlingen av den högre utbildningen och på att införa mikromeriter. Andra genomför omfattande reformer, bland annat stora förändringar av styrformer, ackreditering och kvalitetssäkringsmekanismer, stärker forskningen och främjar internationalisering. **Bulgarien** genomför till exempel ett storskaligt program för att modernisera systemet för högre utbildning, med samfinansiering från Europeiska socialfonden. Syftet är att införa en kompetensmodell, stödja utvecklingen av gemensamma universitetsprogram, underlätta utvecklingen av övergripande färdigheter och förbättra undervisningspersonalens kompetens. Läroplanerna kommer också att uppdateras med stöd från ESF+ för att stärka fokus på kompetenser för den gröna omställningen. Enligt den nationella planen för utveckling av utbildningssystemet 2021–2027, som antogs i mars 2023, reformerar **Kroatien** sitt system för högre utbildning för att främja spetskompetens, förbättra relevansen på arbetsmarknaden och internationaliseringen, delvis inom ramen för sin plan för återhämtning och resiliens. Medlemsstaten har infört resultatavtal och reviderade metoder för intern kvalitetssäkring och extern utvärdering av högskolor, samt ackrediteringsförfaranden för högskolor och nya studieprogram. **Rumänien** undertecknade 61 bidragsavtal med universitet för att finansiera integrerade åtgärder som syftar till att förbättra den digitala infrastrukturen och utveckla studenternas digitala kompetens, samt utveckla de digitala färdigheterna hos undervisnings- och forskningspersonal genom deltagande i forsknings- och praktikprojekt. Bland de reformer som nyligen genomförts i **Grekland** ingår att ge högskolorna större självständighet, förbättra deras funktion, införa mål och resultatkriterier i samband med finansieringen och höja kvaliteten. Inom ramen för sin plan för återhämtning och resiliens har **Slovenien** investerat 56,5 miljoner euro i 38 pilotprojekt som ska testa lösningar för att integrera digital kompetens och kompetens inom hållbar utveckling i läroplanerna för högre utbildning i syfte att förbättra arbetsmarknadsresultaten. Inom ramen för sin återhämtnings- och resiliensplan lanserade **Portugal** ungdomsinitiativet STEAM (science, technology, engineering, arts and mathematics) (*Impulso Jovem STEAM*) som syftar till att öka antalet ungdomar i högre utbildning inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap, humaniora och matematik med 10 % under de kommande 5 åren, i enlighet med arbetsmarknadens behov. Inom ramen för initiativet ges ekonomiskt stöd och projekt genomförs av högre utbildningsanstalter i samarbete med företag, offentliga organ och gymnasieskolor. **Malta** har ytterligare ökat stipendierna för studenter som studerar inom den gröna ekonomin och naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik för att uppmuntra till ytterligare studier inom kritiska sektorer.

Anpassning av yrkesutbildningssystemen till nya kompetensbehov har en framträdande plats på medlemsstaternas politiska dagordning. Den franskspråkiga gemenskapen i **Belgien** införde en reform för att göra yrkesutbildningen mer relevant för arbetsmarknaden, som kommer att gälla från 2024. I **Bulgarien**, som ett led i landets plan för återhämtning och resiliens, håller regelverket för yrkesutbildning på att ändras för att stödja anpassningen av yrkesutbildningen till arbetsmarknadens behov. Som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens investerar Estland i att uppdatera och utveckla nya yrkesstandarder, specificera läranderesultat kopplade till gröna färdigheter och identifiera specifika områden och färdigheter med störst potential för den gröna omställningen. Åtgärden antogs i juni 2022 och syftar till att främja spridningen av grön teknik genom kunskapsöverföring och genom att modernisera innehållet i och anordnandet av program för kompetensutveckling inom högre utbildning och yrkesutbildning, samt tillhandahållande av kompetenshöjning och omskolning. **Sverige** utvidgar sitt program för högre yrkesutbildning, både med avseende på volym men även med mer flexibla vägar för omskolning och kompetenshöjning, och utnyttjar även sitt framgångsrika YH-program för att testa yrkesskolor för vuxna på lägre kvalifikationsnivåer, i nära samarbete med arbetslivet. Under hela 2023 arbetar **Spanien** enligt sin plan för återhämtning och resiliens med digital omvandling, innovation och internationalisering av yrkesutbildningen, genom att investera i digital och grön utbildning av yrkeslärare, omvandla klassrum i linje med tekniska behov och skapa ett nätverk av 50 kompetenscentrum som stimulerar forskning och innovation, vilket kommer att slutföras 2024. Enligt åtgärder som antogs i april 2023 riktar sig **Cypern** som en del av sin återhämtnings- och resiliensplan till personer som är anställda inom yrken eller sektorer kopplade till den gröna och blå ekonomin och arbetslösa som vill arbeta inom sådana yrken för att ge dem möjligheter till omskolning och kompetenshöjning vid yrkesutbildningscentrum. På grundval av sin plan för återhämtning och resiliens kommer **Slovakien** att uppdatera utbildningsprogrammen så att de återspeglar de aktuella behoven på arbetsmarknaden, som också är kopplade till den gröna omställningen. Detta innebär också att man skapar nya läroplaner för yrkesutbildning, utbildar lärare, skaffar ny utrustning för yrkesutbildning och utbildar anställda. År 2023 inrättade **Malta** ett direktorat för program inom vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik samt för yrkesutbildningsprogram inom sitt utbildningsministerium i syfte att främja yrkesutbildning med framväxande kompetensbehov och övervaka åtagandet och genomförandet av den nationella genomförandeplanen i linje med Osnabruckförklaringen från 2020.

Flera EU-länder främjar arbetsbaserat lärande och lärlingsutbildningar genom nya politiska åtgärder, bland annat inom högre yrkesutbildning. I **Belgien** införde Flandern varvad utbildning inom vuxenutbildningen i september 2022 och ekonomiskt stöd till företag och elever som deltar i arbetsplatsförlagt lärande i september 2023. I **Litauen** inrättades ett stödsystem för lärlingsutbildning med särskilt fokus på små och medelstora företag inom ramen för landets plan för återhämtning och resiliens efter antagandet av lärlingsutbildningssystemet i september 2022. Programmet får stöd från EU och omfattar ersättning för arbetsgivarnas kostnader och medfinansiering av lärlingslöner. I september 2022 lanserade **Österrike** sin ”Dual Academy”, som erbjuder arbetsbaserat lärande i kombination med utbildning på en yrkesskola och en obligatorisk utbytesperiod utomlands, vilket leder till en högre yrkesutbildningskvalifikation. I september 2022 utvidgade **Rumänien** den varvade utbildningen till högre (teknisk) utbildning enligt sin plan för återhämtning och resiliens, som ska börja tillämpas under läsåret 2024–2025. Som ett resultat kommer hela den dubbla utbildningsvägen att finnas tillgänglig från gymnasiet till högre utbildning. Dessutom uppdaterade **Tyskland** sitt initiativ för spetskompetens inom yrkesutbildning under hösten/vintern 2022, en av komponenterna i sin strategi för kvalificerad arbetskraft. Åtgärderna faller inom tre insatsområden, närmare bestämt 1) främja möjligheter för talanger inom yrkesutbildningen, 2) skapa ett attraktivt och innovativt yrkesutbildningslandskap och 3) utöka den internationella inriktningen inom yrkesutbildningen. Bland de nya inslagen finns förbättrade möjligheter till ekonomiskt stöd för högpresterande praktikanter, utvidgning av yrkesorienteringen inbegripet digitala format, en kampanj för att öka synligheten för yrkesutbildningen, utveckling och testning av ytterligare innovativa koncept för förbättrad kvalitet inom företagsövergripande utbildning, utveckling av en ny portal som ska göra kvalifikationserbjudanden för lärare och utbildare öppet tillgängliga samt incitament för praktikanter och unga anställda att åka utomlands för yrkesutbildning och lärande. Dessutom kommer kompetensakten (*Aus- und Weiterbildungsgesetz*) att vidareutveckla och utvidga finansieringsinstrumenten för arbetsmarknadspolitiken för utbildningssökande, i syfte att undvika arbetslöshet till följd av strukturella förändringar, utbilda välbehövlig kvalificerad arbetskraft samt behålla kvalificerad arbetskraft.

Nya system och modeller för att förutse framtida kompetens- och utbildningsbehov håller på att införas i medlemsstaterna. Efter en ändring av lagen om arbetsförmedlingar i december 2022 kommer **Slovakien** att använda finansiering från ESF+ för att stärka samarbetet med sektorsråden om att förutse efterfrågan på kunskap och färdigheter. Inom de sektorsspecifika rådens förbund kommer dessa organ att ha till uppgift att anpassa systemet för livslångt lärande till specifika arbetsmarknadsbehov. Som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens håller **Finland** på att utveckla ett prognossystem för arbetskrafts- och kompetensbehov 2023. Modellen kommer att omfatta prognoser för efterfrågan på arbetskraft, utbildning och kompetensbehov på medellång sikt. Detta inkluderar att förutsäga antalet kvalifikationer som avläggs på olika utbildningsnivåer, bedöma yrkesövergångar samt arbetskraftspotentialen hos arbetslösa och personer som står utanför arbetskraften.

Åtgärder för att stärka den vuxna befolkningens digitala färdigheter har införts i många länder för att stödja den påskyndade digitala omställningen. I **Belgien** har Vallonien antagit en ram för att tillhandahålla grundläggande digitala färdigheter enligt en vallonsk lag om grundläggande digital utbildning i augusti 2022. I februari 2023 införde **Tjeckien** ett digitalt utbildningsbidrag, som ett nytt verktyg för aktiv sysselsättningspolitik, som täcker 82 % av kostnaden för kurser för att förvärva digitala färdigheter som ett led i landets plan för återhämtning och resiliens. **Estland** har arbetat med en reform för företagens digitala omvandling inom ramen för sin plan för återhämtning och resiliens, med fokus på att stärka deras kapacitet på ledningsnivå att styra och främja den digitala omställningen, samt att säkerställa tillgången till tillräckligt med IKT-expert. Reformen, som antogs 2022 och pågår till 2026, syftar också till att erbjuda nya karriärmöjligheter och att öka kvinnors deltagande i utbildning och yrken inom IKT.

Under 2023 har **Cypern** investerat i en webbportal för en digital akademi för medborgarna, som innehåller ett verktyg för att hjälpa människor att bedöma sina digitala färdigheter och behov, utarbeta en plan för deras utveckling och erbjuda kurser som de fritt kan välja mellan. Cypern har också inom ramen för sin återhämtnings- och resiliensplan investerat i utbildningsprogram för förvärv av digitala färdigheter vid yrkesutbildningscentrum. I sin plan för återhämtning och resiliens har **Lettland** inkluderat flera åtgärder för att stärka de digitala färdigheterna. Detta inkluderar stöd för kartläggning och planering av utbildningsbehov på grundval av en gemensam bedömning av grundläggande digitala färdigheter. Många av dessa åtgärder är i linje med bestämmelserna i den europeiska ramen för digital kompetens. I februari 2023 presenterade **Polen** ett nytt utvecklingsprogram för digital kompetens för att höja nivån på den digitala kompetensen hos befolkningen i allmänhet och IKT-specialister. För att ta itu med bristerna i digital kompetens antog **Slovakien** i december 2022 en nationell strategi för digitala färdigheter och en handlingsplan med en mängd olika åtgärder riktade till IKT-specialister, kvinnor inom IKT, lärare på alla utbildningsnivåer, anställda, arbetssökande och mindre gynnade grupper samt äldre. Under 2023 utvecklade **Bulgarien** elektroniska moduler för att ansöka om och tillhandahålla utbildningscheckar samt för examination och certifiering av digitala färdigheter i en elektronisk miljö. Tillhandahållandet av elektroniska checkar för utbildning för anställda och arbetslösa i syfte att förvärva grundläggande digitala färdigheter på mellannivå inleds i december 2023 och utbildningen ges i början av 2024. I december 2022 inrättade **Portugal** Portugals digitala akademi som syftar till att sprida digital kompetens till alla, investera i inkludering och digital kompetens, utbildning av nya generationer, kvalifikationer för den aktiva befolkningen, avancerad och specialiserad utbildning av högre tjänstemän samt forskning. Inom ramen för Portugals program *Emprego + Digital 2025* tillhandahåller Portugal kostnadsfri digital utbildning för arbetstagare, chefer och direktörer i företag, enheter inom den sociala ekonomin och utbildare.

Flera EU-länder har infört åtgärder för att stärka kompetensutvecklingen genom mikromeriter. I **Malta** införs mikromeriter genom en strategisk åtgärd inom ramen för den nationella strategin för livslångt lärande 2023–30 för att säkerställa tillgången till kompenserande utbildningsprogram. I **Ungern** infördes genom en ändring 2023 av lagen om vuxenutbildning en rättslig definition av viktiga termer och förfaranden för tillhandahållande av korta kurser (främst online) och certifiering av dessa. Sommaren 2023 lanserades ett projekt för tekniskt stöd i **Ungern** för att stödja inrättandet av en övergripande rättslig ram och en databas för mikromeriter som omfattar alla utbildningsnivåer. När denna ram har införts kommer finansiering från faciliteten för återhämtning och resiliens och från ESF+ att användas för att stimulera utvecklingen och användningen av mikromeriter. I **Estland** genomgår lagen om vuxenutbildning en ändring för att införliva kvalitetssäkring i tillhandahållandet av mikrokvalifikationer. Genomförandet kommer att stödjas av EU-finansiering (ESF+, faciliteten för återhämtning och resiliens, fonden för en rättvis omställning). Irland är det första landet i EU som har inrättat en enhetlig nationell ram för kvalitetssäkrade och ackrediterade mikromeriter. Detta görs genom *MicroCreds*, ett 5-årigt projekt för humankapital på 12,3 miljoner euro (2020–25) som leds av *Irish Universities Association* i partnerskap med flera universitet och i nära samarbete med företag. Projektet finansieras av avdelningen för vidare- och högre utbildning, forskning, innovation och vetenskap (*Department of Further and Higher Education, Research, Innovation and Science*). I **Spanien**, som ett led i landets plan för återhämtning och resiliens, kommer en ny nationell katalog över kompetensstandarder att ersätta den nuvarande nationella katalogen över yrkeskvalifikationer och möjliggöra mikroutbildning och mikromeriter, i enlighet med grundlagen om yrkesutbildning från 2022. Spanien främjar också mikromeriter från universitet genom en särskild handlingsplan, enligt vilken cirka 1 000 nya kurser kommer att skapas och 60 000 mikromeriter på 15 ECTS kommer att beviljas per år.

Att öka vuxnas deltagande i lärande är ett mål som eftersträvas av alla medlemsstater, vilket kräver brådskande politiska åtgärder i flera EU-länder där deltagandet fortfarande är relativt lågt. EU:s överordnade mål för vuxenutbildning kräver att minst 60 % av de vuxna i EU deltar i lärande varje år senast 2030. Att förbättra vuxnas deltagande i lärande var också ett av huvudmålen i rådets rekommendation om individuella lärandekonton som 15 medlemsstater hittills har börjat genomföra, även genom åtgärder som finansieras av ESF+ och faciliteten för återhämtning och resiliens¹⁷⁸. I **Belgien** tillämpas en övergripande strategi inom ramen för landets plan för återhämtning och resiliens, med utveckling av ett särskilt informationssystem och särskilda rättsliga anpassningar. I detta sammanhang införde den federala regeringen från och med 2023 en rätt till fyra dagars (fem från och med 2024) betald utbildningsledighet per år för arbetstagare i företag med minst 20 anställda. Dessutom bör sådana företag kartlägga utbildningsmöjligheter för sina anställda. Under 2023 slutförde tre medlemsstater projekt för att lägga grunden för att lansera eller se över sina kompetensstrategier, med tekniskt bistånd från OECD, eller samfinansierat genom instrumentet för tekniskt stöd. **Luxemburg** prioriterar bland annat möjligheter för vuxna att utveckla arbetsmarknadsrelevanta färdigheter, få bättre vägledning och behålla utländska talanger. **Irland** lanserade sin nationella kompetensstrategi 2016 med mål för 2025, där man i utvärderingar identifierade ytterligare prioriterade åtgärder, bland annat behovet av ett mer balanserat och diversifierat kompetensutbud och bättre användning av färdigheter för att främja innovation. Irland slutförde en översyn av sin kompetensstrategi 2023, som genomfördes i samarbete med OECD. Sedan oktober 2022 har **Bulgarien** gått mot en handlingsplan för färdigheter (med stöd av instrumentet för tekniskt stöd) som tar upp kompetensbehov för unga och vuxna samt behovet av att bättre utnyttja de färdigheter som finns tillgängliga.

---

¹⁷⁸ Dessa är BE, BG, CY, CZ, EE, EL, FR, HR, HU, LT, LV, PL, PT, RO, SK.

Den förstärkta ungdomsgarantin fortsätter att främja ungdomars anställbarhet. Bland de senaste åtgärderna som medlemsstaterna vidtagit inom ramen för den förstärkta ungdomsgarantin och som stöds av ESF+ arbetar **Spanien** med ett ändringsförslag när det gäller regleringen av det nationella ungdomsgarantisystemet, som syftar till att ta itu med brister i registreringsförfarandena för unga som varken arbetar eller studerar inom ramen för ungdomsgarantin. I oktober 2022 antog **Slovakien** sin nationella plan för ungdomsgarantin, som ska öka stödet till ungdomsarbete, individanpassad rådgivning, mentorskap, en informationskampanj, verktyg för profilering av unga arbetssökande, vidareutbildning och kompetensutveckling och bedömning (särskilt digitala, gröna och entreprenörmässiga färdigheter), stöd till skapande av arbetstillfällen, praktikplatser för akademiker och egenföretagande. Som ett led i sin nationella plan för ungdomsgarantin antog **Grekland** den nationella strategin för ungdomssysselsättning 2021–2027, som ska ta itu med ungdomsarbetslösheten genom att underlätta ungdomars tillgång till arbetsmarknaden genom att förbättra deras färdigheter och anställbarhet, även med stöd från ESF+ och faciliteten för återhämtning och resiliens. I juni 2022 antog **Bulgarien** initiativet Ungdomssysselsättning+ med stöd av ESF+, som syftar till att öka ungdomars anställbarhet och underlätta deras övergång från utbildning till arbetsmarknaden, bland annat genom praktikplatser, arbetspraktik och mer allmänt förvärv av överförbara och mjuka färdigheter. Projektet syftar till att stödja 15 200 personer som står utanför arbetskraften och arbetslösa, inklusive långtidsarbetslösa. Inom ramen för Trajetos-programmet har **Portugal** för avsikt att främja tillgången till utbildning, sysselsättning eller entreprenörskap för unga som varken arbetar eller studerar.

Medlemsstaterna strävar efter att förbättra ungdomars övergång från utbildning till arbetsmarknaden, ofta med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens. **Spanien** inkluderade ”Investeringar rörande ungdomsarbetslöshet”, som består av tre program, i sin plan för återhämtning och resiliens. Programmet Tandem syftar till att uppnå yrkeskompetens genom utbildning som varvas med anställning, där minst 25 % av programmet är inriktat på klimatrelaterade färdigheter och 25 % på digitala färdigheter. Det andra programmet är ”Första erfarenheten”, som gör det lättare att få en första arbetslivserfarenhet, där minst 20 % av programmet ägnas åt klimatrelaterade färdigheter och 20 % åt digitala färdigheter. Slutligen tillhandahåller programmet ”*Investigo*” arbete som är kopplat till utarbetandet av ett forskningsprojekt. I **Cypern** planerar ministeriet för utbildning, idrott och ungdomsfrågor att utvidga pilotmekanismen för uppföljning av utexaminerade till alla högskolor senast 2023. Dessutom har två reformer antagits i **Portugal** i maj 2023, som kräver ett månatligt provanställningsbidrag under provanställningsperioden på minst 80 % av den lagstadgade minimilönen och tillåter unga arbetande studenter (under 27 år) att få familjetillägg och studiebidrag utöver sin lön. Slutligen har **Sverige** lanserat två initiativ, varav det första är en studie om vägar till arbetslivet för ungdomar i gymnasieskolan, som ska vara klar 2024. Enligt det andra initiativet kan kommuner med hög arbetslöshet under 2023 få tillgång till upp till 150 miljoner kronor (cirka 12,8 miljoner euro) i bidrag för skapande av arbetstillfällen åtgärder för ungdomar och tillfälliga sommarjobb.

Vissa medlemsstater har lanserat och förlängt initiativ för att förbättra integrationen av äldre arbetstagare på arbetsmarknaden, vilket är tänkt att bidra till att möta utmaningen med en åldrande befolkning och de för närvarande stora bristerna på arbetskraft och kompetens. I **Luxemburg** har en lag som lättar på de regler som begränsar förvärvsarbete för personer som har gått i förtida pension förlängts till mars 2023 för att täcka behovet av personal inom olika sektorer, särskilt hälso- och sjukvårdssektorn, mot bakgrund av bristen på kvalificerad personal. I januari 2023 trädde en lagändring i kraft i **Finland** som syftar till att öka sysselsättningen för personer över 55 år med 10 000 personer fram till 2029, avskaffa ytterligare dagar med arbetslöshetsersättning och införa ett nytt riktat anpassningsskydd för personer över 55 år.

Medlemsstaterna antog åtgärder för att förbättra balansen mellan arbete och privatliv, i många fall för att införliva direktivet om balans mellan arbete och privatliv. I Rumänien förlängdes t.ex. pappaledigheten i september 2022 från fem till tio arbetsdagar (och med ytterligare fem dagar för fäder som har fått ett intyg på att de har slutfört barnomsorgskursen). Nya regler infördes också om arbetsgivarens skyldighet att godkänna pappaledighet, förbudet mot uppsägning av arbetstagaren under pappaledigheten samt sanktioner vid bristande efterlevnad. I **Slovenien** kommer ändringar av lagen om föräldraskydd och familjeförmåner att träda i kraft i april 2024 och gäller rätten till föräldraledighet (varje förälder har nu rätt till 160 dagars föräldraledighet till skillnad från tidigare 130 dagar, med 60 dagar som inte kan överlåtas för båda föräldrarna), pappaledighet, betalning eller lönekomensation under sådana ledigheter och flexibla arbetsarrangemang. I **Finland** får båda föräldrarna sedan september 2022 en högre kvot på 160 föräldrapenningdagar, av vilka högst 63 dagar kan överlåtas. I **Polen** innehåller en ny ändring av arbetslagen och andra lagar från april 2023 bestämmelser om ledighet för vård av anhörig (upp till fem dagar per år), föräldraledighet som måste delas mellan föräldrarna, pappaledighet och ledighet från arbetet på grund av force majeure. I april 2023 införde **Portugal** ändringar i arbetslagstiftningen som förlängde den exklusiva föräldraledigheten till 28 dagar, i stället för de nuvarande 20 dagarna, samt möjligheten att ta ut föräldraledighet på deltid. I sin budgetlag för 2023 beviljade **Italien** ytterligare en månads valfri mammaledighet eller, alternativt, pappaledighet, med 80 % ersättning, fram till barnets sjätte levnadsår. **Cypern** införde i december 2022 rätten till betald föräldraledighet, rätten att ta ut föräldraledighet på ett flexibelt sätt, rätten till ledighet för vård av anhörig samt rätten för arbetande föräldrar (med barn upp till åtta års ålder) och anhörigvårdare att begära flexibla arbetsarrangemang i den nationella lagstiftningen. Varje arbetande förälder med ett barn upp till åtta år har en individuell rätt till föräldraledighet i 18 veckor. I **Spanien** har rätten till ledighet utvidgats till ogifta par i juni 2023, vilket bidrar till att införliva EU-direktivet om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och omsorgsgivare. Rätten gäller i) ledighet på grund av allvarlig olycka eller sjukdom, ii) ledighet på grund av dödsfall, iii) rätt till minskad eller anpassad arbetstid, iv) ledighet på grund av registrering av partnerskap, och v) personliga ledigheter (*excedencias*) för omsorg.

Medlemsstaterna har infört åtgärder för att stödja kvinnors sysselsättning och ta itu med löneklyftan mellan könen. I **Estland** har socialministeriet i samarbete med Tallinns universitet och Estlands statistikbyrå, som ett led i landets plan för återhämtning och resiliens, tagit fram en prototyp för ett verktyg för löneskillnader mellan könen som kallas ”Pay Mirror”. Verktyget kommer att lanseras senast den 31 mars 2024 och erbjuda arbetsgivare ett enkelt sätt att ta emot och analysera data och information om löneskillnaderna mellan könen och dess möjliga orsaker i sina organisationer, och därigenom hjälpa dem att fatta välgrundade beslut och vidta effektiva åtgärder för att genomföra principen om lika lön för likvärdiga jobb. I **Spanien** kommer finansiering från faciliteten för återhämtning och resiliens att användas för att stödja kvinnors sysselsättning inom tre huvudområden: a) utbildning inom digitalisering, miljö, långvarig vård och omsorg, entreprenörskap och social ekonomi, b) integrationsvägar för kvinnor som fallit offer för våld eller människohandel, och c) integrering av ett jämställdhetsperspektiv i alla delar av den offentliga arbetsförmedlingens årliga sysselsättningsplaner. **Österrike** utlyste en ansökningsomgång för projekt som syftar till att stärka flickor och kvinnor i den digitala världen, och diversifiering av utbildnings- och yrkesvägar med fokus på naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik. I **Frankrike** ökar en ny lag från och med juli 2023 den obligatoriska kvoten av kvinnor till 50 % för nya utnämningar till högre och verkställande befattningar inom den offentliga sektorn. Dessutom införs ett index för yrkesmässig jämställdhet mellan män och kvinnor i den offentliga sektorn, som bygger på den privata sektorn och är tillämpligt på myndigheter över 50 anställda. I **Belgien** lanserade den federala regeringen projektet ”Bread and Roses” i april 2023, med fokus på sysselsättning av kvinnor, särskilt kvinnor i utsatta situationer. I **Tyskland** ger den federala regeringen genom programmet ”Integrationskurs med barn: Byggstenar för framtiden” (*Integrationskurs mit Kind – Bausteine für die Zukunft*) stöd till barnomsorg för deltagare i integrationskurser med barn under obligatorisk skolålder om det inte finns tillräckligt med regelbundna kommunala barnomsorgstjänster. I **Sverige** har regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting kommit överens om ett gemensamt initiativ för att stödja utrikes födda kvinnor med barn i åldern 0–6 år. Avtalet omfattar knappt 20 miljoner kronor (ca 1,7 miljoner euro) och sträcker sig över perioden 2023–2025. I **Malta** lanserade den nationella kommissionen för främjande av jämställdhet (NCPE - *National Commission for the Promotion of Equality*) ett verktyg för lika lön i november 2023. Detta verktyg kontrollerar den certifierade organisationens (med över 50 anställda) ”lika lön för likvärdigt arbete” mellan kvinnor och män och identifierar eventuella avvikelser i de anställdas löner eller ersättningar som inte är motiverade.

Flera medlemsstater vidtar åtgärder för att förbättra inkluderingen i sina utbildningssystem och förbättra tillgången till livslångt lärande för personer med funktionsnedsättning. I **Irland** kommer ett pilotprojekt att öka skolornas kapacitet att utforma och genomföra specialiserade åtgärder för att stödja inkluderande utbildning i vanliga miljöer, höja lärarnas kompetens för att säkerställa inkluderande utbildning av hög kvalitet, samt främja intressenternas medvetenhet om inkluderande utbildning. Projektet stöds av instrumentet för tekniskt stöd och kommer att pågå under två läsår och avslutas i juni 2025. Dessutom kommer den fjärde nationella planen för tillgång till högre utbildning att fortsätta att underlätta tillgång och framgångsrikt slutförande bland utsatta grupper, inklusive studenter med funktionsnedsättning. **Belgien** har antagit en ny federal lag 2022 som innebär att arbetsgivare med minst 20 anställda varje år måste utarbeta en utbildningsplan i samråd med arbetstagarrådet, den fackliga representationen eller de fackliga arbetstagarerna, där målgrupperna bland de anställda definieras. Detta skulle särskilt fokusera på riskgrupper som definieras i kollektivavtal (inklusive personer med funktionsnedsättning) och på arbetsprofiler som det råder brist på. **Frankrike** har antagit en lag som syftar till att förbättra arbetsvillkoren för stödpersonal för studenter med funktionsnedsättning och utbildningsassistenter, genom att förbättra tillgången till tillsvidareanställningar. **Malta** har inlett en reform inom ramen för planen för återhämtning och resiliens för att förbättra utbildningsvägarna mot inkluderande utbildning av hög kvalitet.

Flera medlemsstater har vidtagit åtgärder för att stödja integrationen på arbetsmarknaden av fördrivna personer från Ukraina. Från mars 2022 till april 2024 har **Österrike** gjort det möjligt för lärare från Ukraina att få anställning via ett särskilt kontrakt baserat på deras kvalifikationer, och tillfälligt upphävt kravet på att ha åtminstone grundläggande kunskaper i tyska. **Bulgarien** har infört ett riktat stöd på 6,9 miljoner euro från React-EU-resurser för att främja en snabb integration på arbetsmarknaden av mer än 3 220 flyktingar från Ukraina. I **Sverige** kan kommuner sedan mars 2023 få tillgång till 100 miljoner kronor (cirka 8,5 miljoner euro) i statliga bidrag för att erbjuda kommunal vuxenutbildning i svenska för personer som skyddas av direktivet om tillfälligt skydd. Sedan juni 2022 har ukrainska flyktingar, som har ansökt om uppehållstillstånd i **Tyskland** enligt direktivet om tillfälligt skydd och inte hittat ett jobb, rätt att få tillgång till vanligt socialt bistånd och förmåner för arbetssökande, inklusive tillgång till integrations- och språkkurser, jobberbjudanden och stöd för att organisera barnomsorg.

2.3 Riktlinje 7: Förbättra arbetsmarknadens funktion och göra den sociala dialogen mer ändamålsenlig

I det här avsnittet beskrivs genomförandet av sysselsättningsriktlinje 7, enligt vilken medlemsstaterna rekommenderas att förbättra arbetsmarknadernas funktion och göra den sociala dialogen mer ändamålsenlig. Det handlar bland annat om att hitta en balans mellan flexibilitet och trygghet i arbetsmarknadsåtgärderna, bekämpa odeklarerat arbete, förebygga segmentering av arbetsmarknaden, främja en övergång till tillsvidareanställning och säkerställa ändamålsenligheten i de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna. Dessa mål ligger i linje med princip 4 (aktiva arbetsmarknadsåtgärder), 5 (trygg och anpassningsbar anställning), 7 (information om anställningsvillkor och skydd i händelse av uppsägning), 8 (dialog mellan arbetsmarknadsparterna och arbetstagarnas inflytande), 10 (hälsosam, säker och välanpassad arbetsmiljö samt dataskydd) och 13 (arbetslöshetsförmåner) i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Vidare diskuteras en vidareutveckling av befintlig nationell praxis, främjande av social dialog och kopplingen till organisationer i det civila samhället. I avsnitt 2.3.2 beskrivs medlemsstaternas politiska åtgärder på dessa områden.

2.3.1 Nyckelindikatorer

Även om olika avtalsarrangemang också tillgodoser olika individuella preferenser och behov och erbjuder större flexibilitet, är segmentering på arbetsmarknaden fortfarande en av de många orsakerna till ojämlikhet. Detta gäller särskilt när visstidsanställningar inte fungerar som språngbrädor till en fast anställning. Sådana anställningar (och särskilt de med mycket kort varaktighet) är ofta förknippade med mindre gynnsamma arbetsvillkor, färre incitament att få tillgång till eller investera i fortbildning och yrkesspecifik utbildning, och luckor i det sociala skyddet jämfört med fast anställning¹⁷⁹. Egenföretagare utan anställda löper i allmänhet också högre risk för otrygghet och kan i vissa fall dölja anställningsförhållanden med beroendeställning (”falskt” egenföretagande), utöver att de har kvarstående luckor i det sociala skyddet¹⁸⁰. Mer allmänt kan den utbredda användningen av atypiska anställningar göra sektorer och yrken mindre attraktiva för arbetstagare och därmed bidra till att öka bristen på arbetskraft¹⁸¹. Ett brett urval av avtal måste gå hand i hand med tillräcklig tillgång till socialt skydd och möjligheter till lärande och utveckling, och därmed också förbereda arbetstagarna för de kommande förändringarna. Att förhindra anställningsförhållanden som leder till lägre anställningstrygghet och större otrygghet samt missbruk av atypiska anställningar bidrar till genomförandet av princip 5 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter om trygg och anpassningsbar anställning.

---

¹⁷⁹ Eurofound, *Labour market segmentation, Observatory*, 2019.

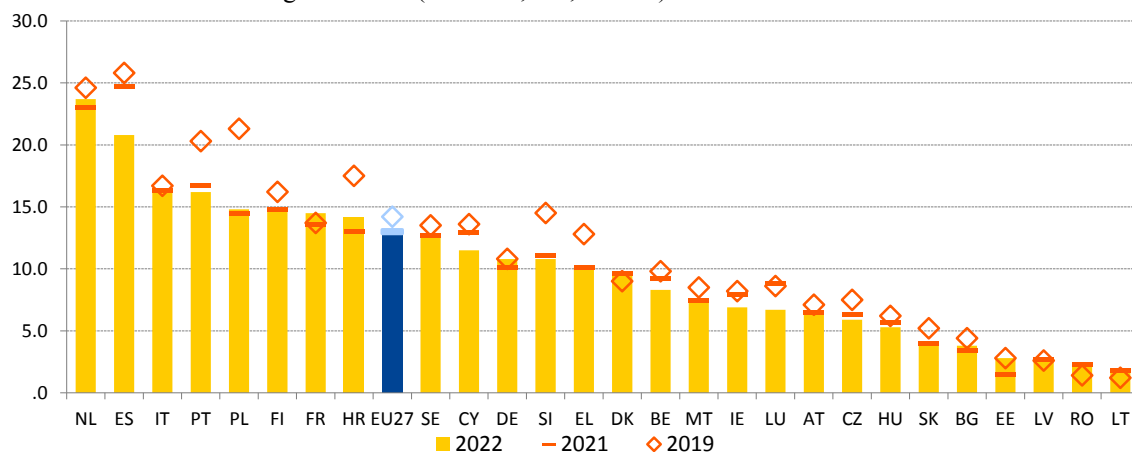
¹⁸⁰ Se rapporten om genomförandet av rådets rekommendation från 2019 om tillgång till socialt skydd, *COM(2023) 43 final*.

¹⁸¹ Europeiska kommissionen, *Employment and social developments in Europe, Annual Review 2023*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (inte översatt till svenska).

Den stadiga ökningen av sysselsättningen efter covid-19-krisen har inte lett till en ökning av andelen tillfälligt anställda i EU. Andelen personer med visstidsanställning i EU bland alla anställda i åldern 20–64 år förblev i stort sett stabil på 12,9 % 2022, 1,3 procentenheter under sin topp 2019¹⁸². Det finns dock fortfarande betydande variationer mellan medlemsstaterna, med en skillnad på 22 procentenheter mellan den högsta och den lägsta andelen. Medan Nederländerna, Spanien, Italien, Portugal, Polen och Finland noterar andelar av visstidsanställningar omkring eller över 15 %, är siffrorna under 4 % i Bulgarien, Estland, Lettland, Rumänien och Litauen (se figur 2.3.1). När det gäller de senaste kvartalssiffrorna uppgick andelen visstidsanställda (20–64 år, säsongrensade data) till 12,3 % under andra kvartalet 2023 i EU, 1 procentenhet lägre än under andra kvartalet 2022. Mellan andra kvartalet 2020 och andra kvartalet 2023 noterade Spanien och Polen betydande minskningar av andelen visstidsanställda (med 5,2 procentenheter respektive 3,9 procentenheter), medan ökning (över 2 procentenheter) observerades i Frankrike och Italien.

Figur 2.3.1: Visstidsanställningarna ligger under nivåerna före krisen, men det finns betydande skillnader mellan medlemsstaterna

Andel visstidsanställda av samtliga anställda (20–64 år, i %, årsdata)

Anmärkning: Definitionen avviker för ES och FR för 2021 och 2022 (se metadata).

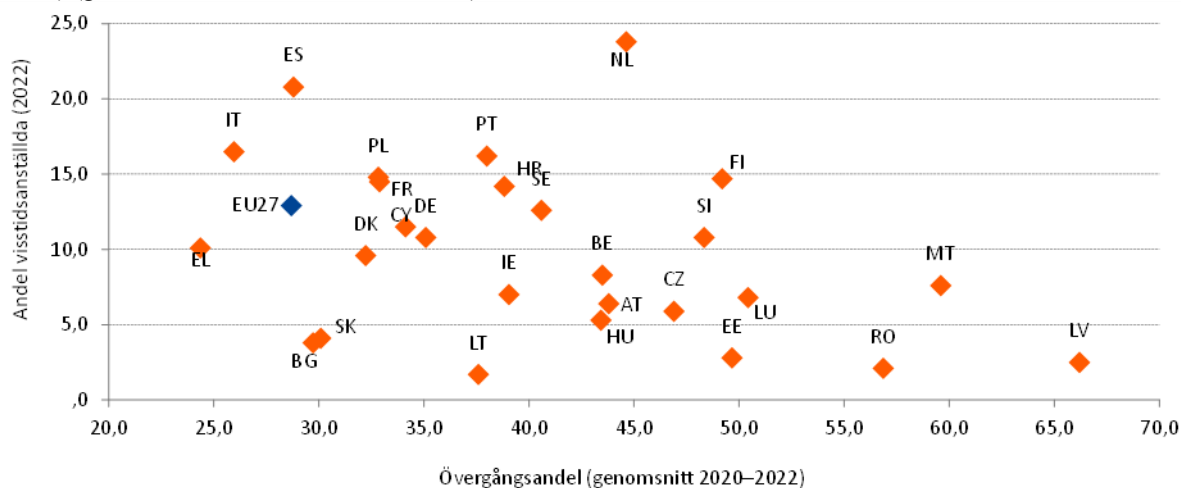
Källa: Eurostat, [lfsi_pt_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

¹⁸² Detta avser atypiska arbetsformer (t.ex. flexibla avtal, tidsbegränsade anställningar, behovsarbete och nolltimmesavtal), avtal med ett bemanningsföretag eller deltidsarbete (Eurostats indikatorer [lfsi_pt_a] och [lfsi_pt_q]).

I vissa medlemsstater kombineras en hög andel visstidsanställningar med en låg andel övergångar till tillsvidareanställning, vilket innebär utmaningar för välfungerande och inkluderande arbetsmarknader. År 2022 hade Spanien och Italien en hög andel visstidsanställningar (över 15 %, Spanien till och med över 20 %) i kombination med en låg andel övergångar (under 30 %) (EU-genomsnittet är 12,9 % respektive 28,7 % för de två statistikområdena – se figur 2.3.2). Andra medlemsstater som Nederländerna, Portugal, Polen, Finland, Frankrike och Kroatien hade fortfarande en andel visstidsanställningar över EU-genomsnittet, men i kombination med en relativt hög andel övergångar till tillsvidareanställning (mellan 32 % och 50 %). Lettland, Rumänien och Estland uppvisade däremot en låg andel visstidsanställningar (under 4 %), tillsammans med en mycket hög andel övergångar (nära eller över 50 %).

Figur 2.3.2: Visstidsanställningar åtföljs i vissa fall av en låg andel övergångar till fast anställning

Andel visstidsanställda av det totala antalet anställda (20–64 år) 2022 och andel övergångar till fast anställning (15–64 år) (genomsnitt för 2020, 2021 och 2022)

Anmärkning: Den bredare ålderskohorten 15–64 år beaktas för övergångar från visstidsanställningar till tillsvidareanställningar. Andelen övergångar för DE, FR, LT, AT, PT och genomsnittet för EU-27 avser 2020. Värdena för IE, SK och SE avser 2021. Ålderskohorten 20–64 år används för visstidsanställningar, i linje med den sociala resultattavlans huvudindikator om sysselsättning och relaterad analys i avsnittet. Definitionen skiljer sig för ES och FR 2022.

Källa: Eurostat, [lfsa_etpgan] EU:s arbetskraftsundersökning och [ilc_lvhl32] EU-Silc.

Vissa arbetstagare har visstidsanställningar eftersom de inte kan hitta en fast anställning, eller för att tjänsten endast är tillgänglig med denna typ av anställning, med stora variationer mellan EU-länderna. Andelen ofrivilligt visstidsanställda är en viktig indikation på segmentering på arbetsmarknaden som inte motsvarar preferenserna för mer flexibilitet på arbetstagarsidan. Andelen arbetstagare (20–64 år) som är ofrivilligt visstidsanställda uppgick till 7,3 % i EU 2022, vilket är 0,6 procentenheter lägre än 2021. Det finns dock fortfarande stora skillnader mellan medlemsstaterna, med siffror som sträcker sig från över 10 % i Spanien, Italien, Portugal, Finland och Cypern, till 3 % eller lägre i Österrike, Bulgarien, Danmark, Ungern, Rumänien och Litauen¹⁸³. Andelen ofrivilligt visstidsanställda är i allmänhet högre bland anställda kvinnor (med vissa undantag som Bulgarien, Litauen och Luxemburg), men skillnaden är överlag relativt liten (under 1,5 procentenheter), utom i Cypern, Grekland, Spanien och Finland, där den är större än 4 procentenheter.

Andelen visstidsanställda är fortfarande betydande bland ungdomar, kvinnor och migranter. År 2022 uppgick andelen till 50 % bland ungdomar (15–24 år) i EU (en ökning med 1 procentenhet jämfört med 2021). Denna siffra är 39,1 procentenheter högre än för personer i åldern 25–59 år. Under 2022 rapporterades den högsta andelen ungdomar med visstidsanställning i Nederländerna, Slovenien, Portugal, Italien och Spanien (alla omkring eller över 60 %), medan den lägsta andelen fanns i Rumänien och Litauen (under 10 %, se figur 2.3.3). Andelen sysselsatta kvinnor (20–64 år) med visstidsanställning i EU var 14 %, i stort sett oförändrat från 2021. Skillnaden i andelen visstidsanställda mellan kvinnor och män ökade från 1,5 procentenheter 2021 till 2 procentenheter 2022, med stora skillnader mellan medlemsstaterna. Den största andelen visstidsanställda kvinnor observerades i Nederländerna, Spanien, Finland och Italien (omkring eller över 18 %), följt av Kroatien, Portugal, Polen, Frankrike, Cypern och Sverige (alla fortfarande över EU-genomsnittet). I Rumänien, Litauen, Estland, Lettland och Bulgarien var andelen omkring eller lägre än 4 %. Under 2021 var en av fem migranter visstidsanställd, jämfört med omkring en av åtta infödda arbetstagare¹⁸⁴. Under 2022 upplevde arbetstagare med visstidsanställning också en högre fattigdomsrisk (12,2 %, baserat på 2021 års inkomster) än arbetstagare med tillsvidareanställning (5,2 %)¹⁸⁵.

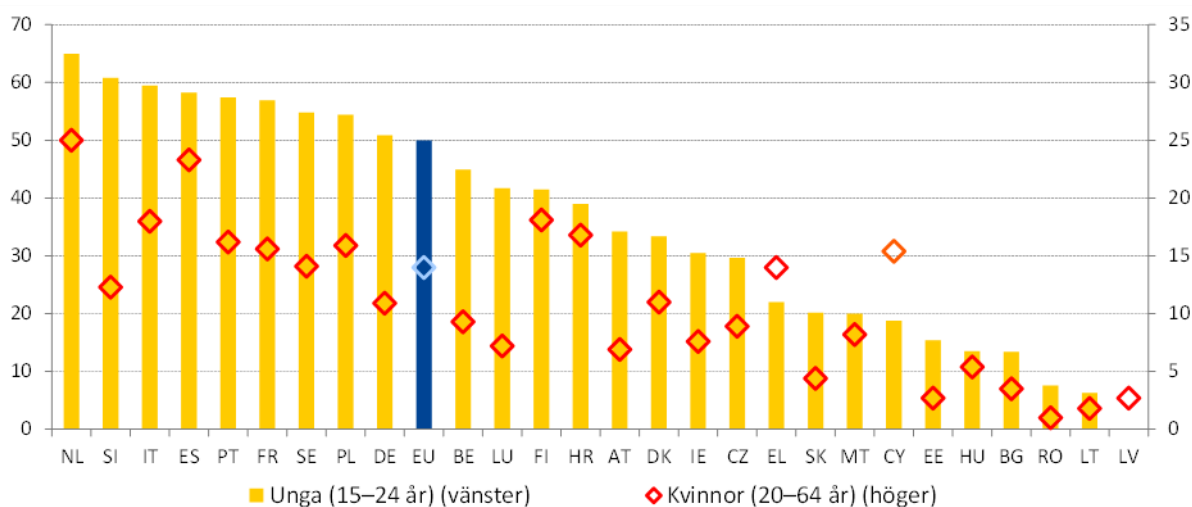
¹⁸³ Eurostat [[lfsa_etgar](#)]. Låg tillförlitlighet för EE, LV och SK 2022. Definitionen skiljer sig för ES och FR.

¹⁸⁴ Europeiska kommissionen, *Employment and social developments in Europe, Annual Review 2023*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (inte översatt till svenska).

¹⁸⁵ Eurostats [[ilc_iw05](#)].

Figur 2.3.3: Andelen ungdomar och kvinnor med visstidsanställning skiljer sig avsevärt mellan medlemsstaterna

Andel visstidsanställda bland alla sysselsatta kvinnor (i %, 2022, höger axel) och andel unga visstidsanställda (15–24 år) bland alla anställda i denna ålderskohort (i %, 2022, höger axel).

Anmärkning: Inga data för LV.

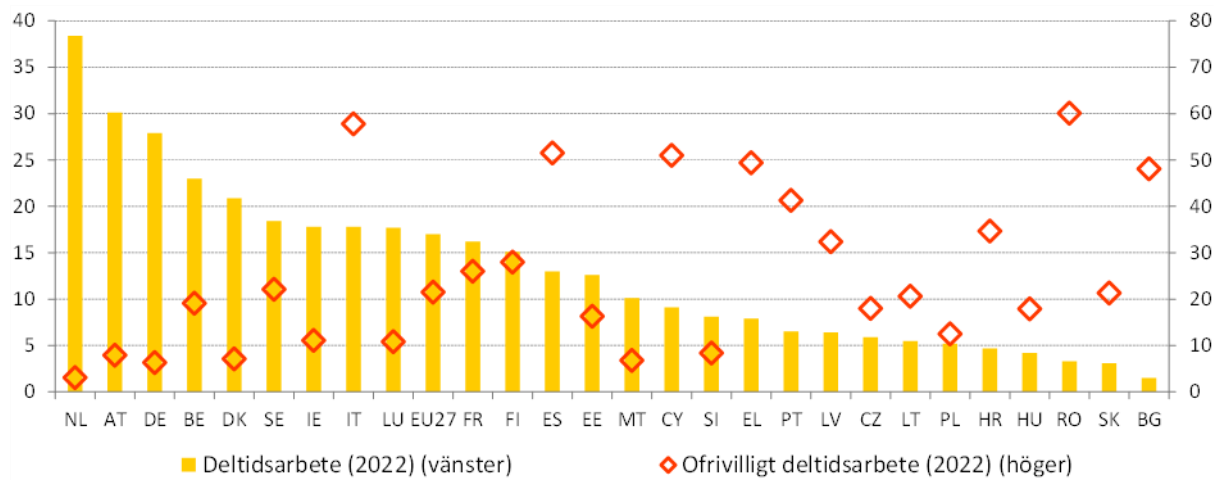
- Källa: Eurostat, [lfsi_pt_a], EU:s arbetskraftsundersökning.

Andelen deltidsanställda fortsatte att minska långsamt men stadigt under 2022 i EU, om än med en fortfarande betydande ofrivillig komponent i flera medlemsstater. Omkring 32,8 miljoner anställda (20–64 år) arbetade deltid i EU under 2022, vilket är 2,7 miljoner färre än under 2019. Detta motsvarar en andel på 17 % 2022 (1,7 procentenheter lägre än 2019). Denna nedåtgående trend kan också i hög grad bidra till att åtminstone delvis åtgärda de stora bristerna på arbetskraft och kompetens i unionen. Skillnaderna mellan medlemsstaterna är dock fortfarande stora. Nederländerna, Österrike, Tyskland, Belgien och Danmark hade en andel deltidsanställda på över 20 %, medan Bulgarien, Slovakien, Rumänien, Ungern och Kroatien hade en andel på under 5 % (se figur 2.3.4). Andelen ofrivilligt deltidsanställda av det totala antalet deltidsanställda minskade med 2,5 procentenheter till 21,5 % 2022 i EU, återigen med betydande skillnader mellan länderna¹⁸⁶. Rumänien, Italien, Spanien, Cypern, Grekland och Bulgarien rapporterade siffror på omkring eller över 50 %, medan Nederländerna, Österrike, Tyskland, Danmark, Malta och Slovenien registrerade värden under 10 %.

¹⁸⁶ Eurostats [lfsa_eppgai], EU:s arbetskraftsundersökning.

Figur 2.3.4: Andelen deltidsanställda fortsätter att minska långsamt, men med stora skillnader i den ofrivilliga delen mellan medlemsstaterna

Andel deltidsanställda av det totala antalet anställda (20–64 år) och andel ofrivilligt deltidsanställda av det totala antalet deltidsanställda (20–64 år) (i %, årsuppgifter).

• Anmärkning: Definitionen avviker för ES och FR för 2021 och 2022 (se metadata).

Källa: Eurostat, [[lfsi_pt_a](#)] and [[lfsa_eppgai](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

Andelen egenföretagare utan anställda är relativt hög i flera medlemsstater, där ungdomar ofta förlitar sig mer på en huvudkund eller en enda kund. År 2022 stod egenföretagare utan anställda för 9 % av den totala sysselsättningen i EU (för åldersgruppen 20–64 år), vilket motsvarar cirka 17,5 miljoner personer¹⁸⁷. Efter en kraftig minskning 2020 har andelen ännu inte återhämtat sig till nivån före krisen (9,4 % 2019). Den högsta andelen (över 14 %) observeras i Grekland, Polen och Italien, följt av Tjeckien, Nederländerna, Slovakien, Malta, Belgien, Litauen och Rumänien (över 10 %). Den lägsta andelen (under 6 %) rapporteras däremot för Tyskland, Danmark, Sverige och Luxemburg. År 2022 fanns det cirka 770 000 egenföretagare utan anställda i EU (eller cirka 4 % av det totala antalet egenföretagare utan anställda) som riskerade så kallat beroende egenföretagande (dvs. som under de senaste 12 månaderna arbetat för en enda eller en dominerande kund, och denna kund beslutade om deras arbetstid). En rapport från Europeiska arbetsmyndigheten visar att denna typ av beroende egenföretagande kan vara vanligare bland unga egenföretagare (en andel på 6 % av dem i åldern 15–34 år). När det gäller yrkestyper är sådana kännetecken på ekonomiskt och organisatoriskt beroende vanligare för process- och maskinoperatörer, montörer och inom arbete utan krav på särskild yrkesutbildning (9,8 %), inom utbildning, hälso- och sjukvård samt sociala tjänster (5,8 %) och inom information och kommunikation, finans- och försäkringsverksamhet samt fastighetsverksamhet (4,1 %)¹⁸⁸.

---

¹⁸⁷ Ingen jämförelse med värden före 2021 har gjorts eftersom det finns ett avbrott i tidsserien för denna indikator 2021 för alla medlemsstater på grund av [ikraftträdandet av det nya regelverket för europeisk socialstatistik](#). Eurostat [[lfsa_esgais](#)] och [[lfsa_egaps](#)], EU:s arbetskraftsundersökning. Se även Milasi, Santo, *et al.*, *Solo self-employment and lack of paid employment: an occupational perspective across EU countries*, 2022.

¹⁸⁸ Dessa siffror kanske inte stämmer överens med de definitioner som används i nationell lagstiftning och bör därför tolkas med försiktighet. Se Williams, C., m.fl., [Extent of dependent self-employment in the European Union](#). Europeiska arbetsmyndigheten: Europeiskt forum mot odeklarerat arbete, 2023.

Återhämtningen på EU:s arbetsmarknader har stärkt plattformsekonomin roll, vilket bidrar till att skapa möjligheter på arbetsmarknaden, samtidigt som det kan innebära utmaningar för arbetsvillkor och socialt skydd. I genomsnitt rapporterade 2,4 % av de svarande i EU att de hade tillhandahållit arbete via digitala onlineplattformar under 2022, och 1,9 % via digitala plattformar på plats¹⁸⁹. Figur 2.3.5 visar stora skillnader mellan länderna i andelen svarande som uppgav att de hade tillhandahållit arbete via digitala arbetsplattformar, med så många som 8,5 % i Malta och 7,5 % i Slovakien och Portugal, jämfört med 2,5 % i Nederländerna och 1,4 % i Danmark. Andelen män och kvinnor som har deltagit i plattformsarbete är relativt lika, men det finns skillnader mellan könen i respektive motiv för att ägna sig åt denna typ av arbete (dvs. kvinnor använder plattformsarbete för att få extra inkomst och flexibilitet för att förena med familjeåtaganden, medan män dras till det för att få möjlighet att arbeta globalt och utöka sin kundbas)¹⁹⁰. På det hela taget handlar utmaningarna i samband med plattformsarbete om att systemen för algoritmisk verksamhetsledning är svåröverskådliga och att de påverkar fördelningen av uppgifter, och därmed inkomster, för plattformsarbetstagare (analyseras i detalj i den särskilda ruta 5), samt om eventuell felklassificering av dessa arbetstagares anställningsstatus (de kan felaktigt betecknas som egenföretagare och därmed inte ha rätt till arbetstagares rättigheter och skydd). Dessutom har tillgången till kollektiv representation och förhandlingar hittills varit begränsad i samband med plattformsarbete¹⁹¹.

¹⁸⁹ Online och på plats är exempel på specifika typer av plattformar. En icke uttömmande lista över digitala onlineplattformar omfattar Upwork, Freelancer, Clickworker eller PeoplePerHour. Uber, Deliveroo, Handy eller TaskRabbit är exempel på plattformar på plats. Se Fernandez Macias, E., m.fl., [The platformisation of work](#), Europeiska unionens publikationsbyrå, och [Eurofound's databas om plattformsekonomi](#), 2023.

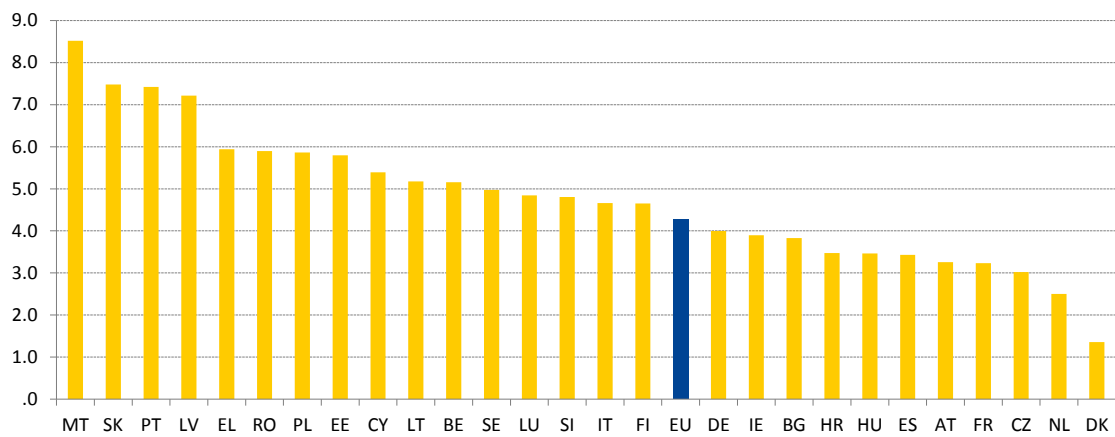
¹⁹⁰ Se: Eurofound, [Gender differences in motivation to engage in platform work](#), Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023.

¹⁹¹ Europeiska kommissionen, *Gemensam sysselsättningsrapport 2023*, som antogs av rådet den 13 mars 2023, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2767/372552>.

Figur 2.3.5: Olika grad av arbete via digitala arbetsplattformar i olika medlemsstater

Andel av de svarande som någonsin har tillhandahållit arbete via digitala arbetsplattformar i EU, juni 2023.

Källa: Eurofound, e-Survey, 2023.

Studier om artificiell intelligens (AI) pekar på en potentiellt stor inverkan av maskininlärning på arbetsmarknaderna, där tjänstemän och kreativa yrken förväntas påverkas mer jämfört med tidigare teknisk utveckling. Enligt OECD hade totalt 26,7 % av arbetskraften i medlemsstaterna arbeten med hög risk för automatisering 2019, med Ungern, Slovakien, Tjeckien och Polen som de mest drabbade på aggregerad nivå i EU, med cirka 35 % av sysselsättningen i sådana yrken (se figur 2.3.6)¹⁹². Social dialog och kollektiva förhandlingar är avgörande i ett sådant sammanhang för att säkerställa en strategi som bygger medinflytande för att hantera förändringar på grund av den tekniska utvecklingen, ta itu med potentiella problem (dvs. relaterade till eventuella förluster av arbetstillfällen, föråldrade färdigheter eller minskat arbetsutbud) och samtidigt främja arbetstagarnas anpassning (inbegripet genom tillhandahållande av färdigheter). Dessutom är effektiva aktiva arbetsmarknadsåtgärder, inklusive system för kompetenshöjning och omskolning, och arbetsförmedlingar av avgörande betydelse för att följa med sådana förändringar och samtidigt säkerställa stora vinster för samhället som helhet, även tack vare effektivt stöd för övergångar från ett arbete till ett annat där så behövs. När det gäller generativ AI anser Eurofound att användningen av maskininlärning överlag ses som positiv av de tillfrågade arbetstagarna, eftersom den kan bidra till att frigöra tid från rutinuppgifter och göra det möjligt att fokusera mer på uppgifter med högre mervärde¹⁹³. AI skulle också kunna stödja personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden genom att skapa mer inkluderande och anpassade miljöer¹⁹⁴.

---

¹⁹² OECD, *OECD Employment Outlook 2023: Artificial Intelligence and the Labour Market*, OECD Publishing, 2023 och Gmyrek, P., m.fl., *Generative AI and Jobs: A global analysis of potential effects on job quantity and quality*, ILO:s arbetsdokument 96, 2023.

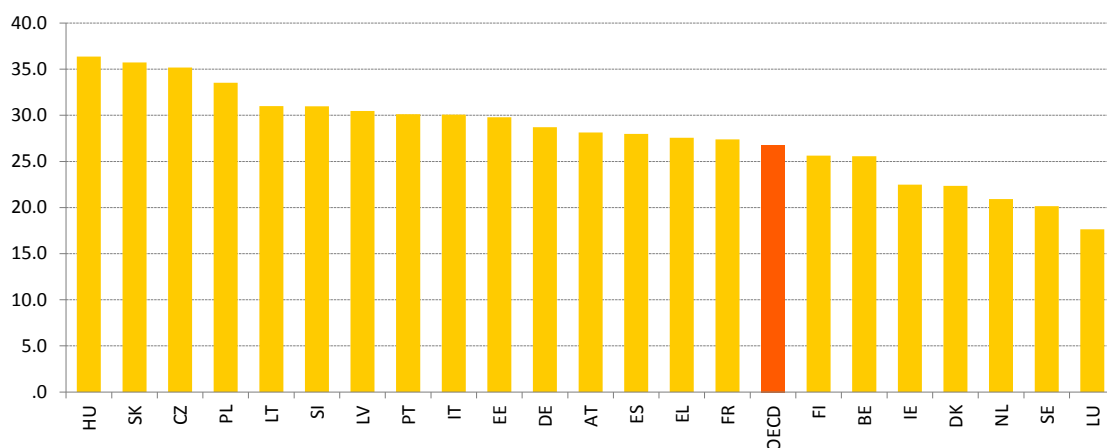
¹⁹³ Eurofound, *Ethical digitalisation at work: from theory to practice*, 2023; Eurofound, *Ethics in the digital workplace*, 2022, och Eurofound, *Digitisation in the workplace*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2021.

¹⁹⁴ Touzet, C., *Using AI to support people with disability in the labour market: Opportunities and challenges*, *OECD Artificial Intelligence Papers*, No. 7, OECD Publishing, Paris, 2023.

Även om artificiell intelligens och maskininlärningsmodeller, särskilt de som bygger på generativa förinlärda transformatorer (som ChatGPT), innebär stora möjligheter kan de få en stor inverkan på tjänstemän i framtiden¹⁹⁵ och till och med påverka kreativa yrken¹⁹⁶. De snabba framstegen inom denna teknik kräver noggrann övervakning för att utnyttja fördelarna samtidigt som man förutser potentiella negativa effekter och utformar lämpliga politiska svar, bland annat när det gäller arbetsmarknader och arbetstagarnas deltagande i de produktivitetsvinster som genereras av AI. I detta sammanhang innebär AI utmaningar när det gäller öppenhet, ansvarsskyldighet och dess möjliga inverkan på arbetstagarnas rättigheter och inkomster. I den föreslagna rättsakten om AI betecknas exempelvis AI-system som används vid rekrytering och hantering av arbetstagare som system med hög risk, vilket innebär krav på öppenhet, säkerhet, noggrannhet och mänsklig tillsyn.

Figur 2.3.6: Skillnader mellan länderna rapporteras i automatiseringens förväntade inverkan på sysselsättningen

Andel sysselsatta i yrken med störst risk för automatisering i %, år 2019.

Anmärkning: Resultaten bygger på en undersökning av experter som utvärderat graden av automatiserbarhet för ett antal färdigheter och förmågor per yrke. OECD-länder som ingår i EU-27.

Källa: OECD, *OECD Employment Outlook 2023*, OECD Publishing, 2023.

¹⁹⁵ Gmyrek, P., Berg, J., Bescond, D. 2023. *Generative AI and Jobs: A global analysis of potential effects on job quantity and quality*, ILO:s arbetsdokument nr 96 (Genève, ILO), <https://doi.org/10.54394/FHEM8239>.

¹⁹⁶ Se t.ex. avtalet mellan Writers Guild of America och Alliance of Motion Picture and Television Producers för att bemöta befintliga farhågor om AI:s inflytande på filmindustrin. Det nya avtalet innehåller bestämmelser om användningen av AI i film- och tv-projekt, och slöts i slutet av en av Hollywoods längsta strejker.

Ruta 5: Effekter av algoritmisk verksamhetsledning på arbetsplatsen, inklusive i samband med digitala arbetsplattformar

Att främja rättvisa arbetsvillkor och inkluderande arbetsplatser är avgörande, särskilt med tanke på den ökade användningen av algoritmer och artificiell intelligens. Algoritmisk verksamhetsledning avser användningen av algoritmer och tekniker för artificiell intelligens (dvs. maskininlärning och andra beräkningsmetoder). Algoritmisk verksamhetsledning förknippades ursprungligen med plattformsekonomin, men har fått allt större genomslag även inom traditionella ekonomiska sektorer som finans, detaljhandel och logistik. Dess främsta fokus är samordning och hantering av arbetskraft, till exempel för att göra förutsägelser och optimera affärsbeslut, såsom resursfördelning, tilldelning av uppgifter, schemaläggning och utvärdering av arbetstagarnas prestationer. Vissa av principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter är särskilt viktiga för att utveckla och använda teknik för algoritmisk verksamhetsledning och artificiell intelligens på ett människocentrerat, transparent och ansvarsfullt sätt. Till exempel betonar princip 10 vikten av en hälsosam, säker och välanpassad arbetsmiljö, inklusive arbetstagarnas rätt till integritet, datahantering och dataskydd. Princip 3 syftar till att förhindra diskriminering genom att fastställa rätten till likabehandling och lika möjligheter, bland annat när det gäller anställning, inklusive vid användning av algoritmer.

Algoritmisk verksamhetsledning kan förväntas bidra till att öka effektiviteten och förbättra den övergripande kvaliteten på tjänsterna i plattformsekonomin. Digitala arbetsplattformar använder automatiserade övervaknings- och beslutssystem, med hjälp av algoritmer och datadriven teknik, för att samordna och optimera tilldelningen av arbetsuppgifter för arbetstagare¹⁹⁷. Dessa algoritmer tar hänsyn till faktorer som plats, tillgänglighet, kompetens och historiska prestandadata för att matcha uppgifter med de mest lämpliga arbetstagarna i realtid och därigenom förbättra effektiviteten. Övervakningen av arbetstagarnas prestationer i algoritmisk verksamhetsledning genom betyg och andra mått ger återkoppling i realtid som kan användas för att upprätthålla plattformens standarder. Den algoritmiska verksamhetsledningens dynamiska prissättning och incitament (t.ex. bonusar) kan också göra det möjligt för plattformar att locka till sig arbetstagare under perioder med hög efterfrågan.

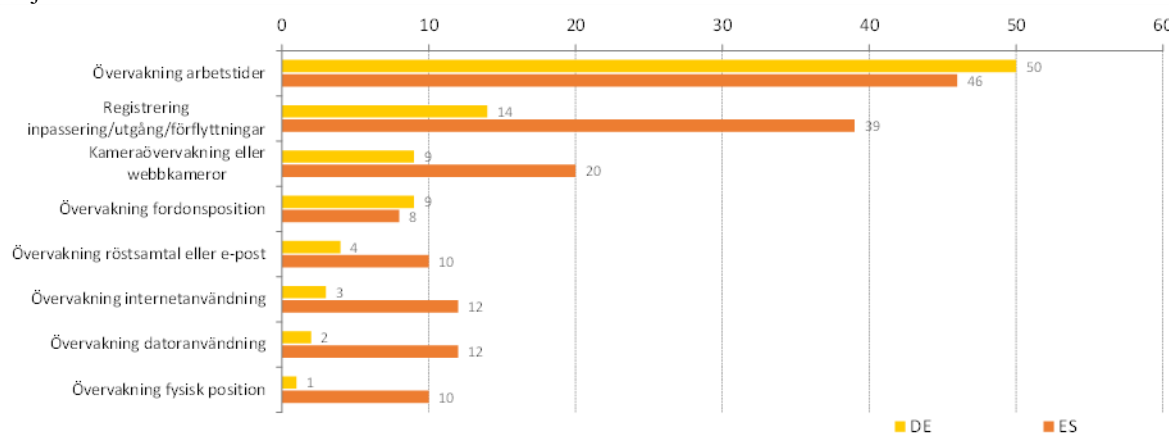
Samtidigt innebär algoritmisk verksamhetsledning också vissa utmaningar för arbetstagarna, inklusive etiska överväganden och konsekvenser för arbetsvillkoren. Företagens införande av algoritmisk verksamhetsledning kan leda till ökad övervakning och exponering för bedömningar, vilket kan påverka arbetstagarnas rätt till välbefinnande. Till exempel kan algoritmens beslutsfattande makt på digitala arbetsmarknadsplattformar, inklusive möjligheten att säga upp avtal, påverka arbetstagarna negativt. Integreringen av AI-system inom algoritmisk verksamhetsledning medför en risk för att befintliga fördomar och diskriminerande praxis förstärks. Algoritmisk verksamhetsledning är beroende av databehandling och datalagring, vilket ytterligare exponerar arbetstagare för potentiella dataintrång. I detta sammanhang är skyddsåtgärder och riskreducerande åtgärder avgörande för att hantera konsekvenserna av potentiella överträdelser och skydda enskilda personer. Dessutom kan den algoritmiska verksamhetsledningens automatiserade kontrollmekanismer inskränka arbetstagarnas autonomi, begränsa deras beslutsfattande och kontroll över sina arbetsuppgifter, vilket i slutändan påverkar deras psykosociala och hälsomässiga resultat.

¹⁹⁷ Den tredje upplagan av COLLEEM har utvidgats och bytt namn till [AMPWork: Algorithmic Management and Platform Work Survey](#). De tidigare COLLEEM-undersökningarna (I och II) gav en kvantitativ uppskattning av förekomsten av och villkoren för plattformsarbete i Europa.

Algoritmisk verksamhetsledning på arbetsplatser är ett relativt nytt koncept och underlaget från olika medlemsstater och branscher är fortfarande ganska begränsat. En nyligen genomförd studie av Europeiska kommissionens gemensamma forskningscentrum ger insikter om införandet och förekomsten av automatiserade övervaknings- och beslutsverktyg i Tyskland och Spanien¹⁹⁸. Studien visade att cirka 20 % respektive 35 % av de tyska och spanska arbetstagarna hade exponerats för åtminstone ett av de automatiserade beslutssystemen. Dessa innebär att algoritmer används för att automatisera tilldelning av arbetsuppgifter, ge instruktioner eller bedöma prestationer genom automatiserade rankingar (se exempel och förekomst av digitala övervakningstyper i diagrammet). Undersökningen visade också att endast 5 % respektive 15 % av de tyska och spanska arbetstagarna var medvetna om sin organisations policy för den digitala information som samlas in om dem eller deras arbete.

Registrering av arbetstider rapporteras av ungefär hälften av alla tillfrågade arbetstagare i Tyskland och Spanien

Användning av olika typer av digitala verktyg för övervakning och kontroll av arbetet, i % av de svarande som nämner varje typ.

Källa: Fernández-Macías, E., m.fl., *The platformisation of work*. Uppgifter från Gemensamma forskningscentret.

Hittills har endast ett fåtal medlemsstater antagit politiska åtgärder för att säkerställa att algoritmisk verksamhetsledning förbättrar effektiviteten på arbetsplatsen utan att äventyra de anställdas välbefinnande. I Portugal krävs enligt lag nr 13/2023 att arbetstagarna får information om parametrarna i de algoritmer som påverkar arbetsgivarens beslut. I Spanien ger lag nr 12/2021 arbetstagarrepresentanterna rätt att få information om algoritmernas parametrar, regler och instruktioner som påverkar arbetsvillkoren. Det föreslagna direktivet om förbättrade arbetsvillkor vid plattformarbete kommer att bidra till att minska de potentiella faror som är förknippade med algoritmer för personer som är verksamma på digitala arbetsplattformar. Det fastställer också kollektiva informationsrättigheter för arbetstagarrepresentanter. Dessa nya rättigheter kommer inte bara att öka insynen i automatiserade system för plattformarbetstagare utan också kräva att digitala arbetsplattformar systematiskt utvärderar hur sådana system påverkar arbetsvillkoren. Dessutom kommer dessa rättigheter att säkerställa att viktiga automatiserade beslut är föremål för mänsklig granskning i samband med plattformarbete.

¹⁹⁸ Fernandez Macias, E., m.fl., *The platformisation of work*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023.

Det finns tecken på att odeklarerat arbete minskar i EU, om än med stora skillnader mellan länderna. De senaste uppskattningarna¹⁹⁹ visar att 9,7 % av den totala arbetskraftsinsatsen i EU:s privata sektor var odeklarerad 2019 (jämfört med 10,2 % 2013). Odeklarerat arbete stod för 14,6 % av bruttoförelägningsvärdet i den privata sektorn i EU 2019 jämfört med 14,9 % 2013. Mellan 2013 och 2019 verkar det ha skett en minskning i 19 medlemsstater (av 26 medlemsstater, eftersom det inte finns några uppskattningar för Malta 2013), med undantag för Bulgarien, Frankrike, Tyskland, Italien, Litauen, Nederländerna och Rumänien. Detta kan återspegla framstegen i kampen mot odeklarerat arbete, bland annat genom ändringar i arbetslagstiftningen, ökade resurser till arbetsinspektionerna samt åtgärder för att ta itu med överträdelser och säkerställa efterlevnad (se avsnitt 2.3.2). Enligt Eurofound²⁰⁰ har resurserna till tillsynsorganen faktiskt ökat under det senaste årtiondet i de flesta EU-länder. Många medlemsstater låg dock fortfarande under det rekommenderade antalet inspektörer per 10 000 anställda 2021. Det europeiska forumet mot odeklarerat arbete stöder utbyte av bästa praxis mellan EU-länderna, inklusive utformning och övervakning av nyckelprestationsindikatorer, för att bedöma arbetsinspektörernas effektivitet²⁰¹.

---

¹⁹⁹ Uppskattningar av den verkliga storleken på den odeklarerade ekonomin måste tolkas med försiktighet. Se Franic, J., *Extent of undeclared work in the European Union*. Europeiska arbetsmyndigheten: Europeiskt forum mot odeklarerat arbete, 2023.

²⁰⁰ Eurofound's nätverk av europeiska kontaktpersoner. Se Eurofound, *Minimum wages: Non-compliance and enforcement across the EU*, 2023 (ännu ej utgiven).

²⁰¹ Williams, C., m.fl., *Key Performance Indicators measuring the effectiveness of labour inspectorates*. Europeiska arbetsmyndigheten: Europeiskt forum mot odeklarerat arbete, 2023.

Långtidsarbetslösheten minskade till följd av återhämtningen efter covid-19, även om vissa medlemsstater fortfarande står inför stora utmaningar. Långtidsarbetslösheten uppgick till 2,4 % 2022 i EU, vilket är 0,4 procentenheter lägre än året innan, och har minskat i nästan alla medlemsstater (se figur 2.3.7). Skillnaden mellan de högsta och de lägsta andelarna i EU-länderna minskade från 8,4 procentenheter 2021 till 7,2 procentenheter 2022, vilket tyder på en uppåtgående konvergens, tack vare att de medlemsstater som hade de högsta andelarna 2022 också noterade de mest betydande årliga förbättringarna. Det gäller Grekland (1,5 procentenheter till 7,7 %), Spanien (1,2 procentenheter till 5 %) och Italien (0,8 procentenheter till 4,6 %). Österrike noterade också en betydande minskning (0,8 procentenheter), men på relativt låg nivå (1,2 % år 2022). Å andra sidan ökade långtidsarbetslösheten i Slovakien, som nu befinner sig i en ”kritisk situation”, Rumänien som nu ”bör bevakas” och Malta som är ”bra men bör övervakas”. Danmark, Österrike, Tjeckien, Tyskland, Estland, Irland, Luxemburg, Ungern, Nederländerna och Polen är däremot ”bättre än genomsnittet”, med låga och generellt minskande andelar 2022. Skillnaden mellan kvinnor och män i fråga om långtidsarbetslöshet var låg (under 0,5 procentenheter) 2022 i de flesta medlemsstater, med undantag för Grekland, Spanien och Lettland (5 procentenheter, 2 procentenheter respektive 1,2 procentenheter). Stora regionala skillnader observeras också (se figur 7 i bilaga 5), med den största variationen i långtidsarbetslöshet på Nuts II-nivå i Österrike (79,7 %), Italien (69,9 %), Bulgarien (67,9 %) och Belgien (64,1 %)²⁰². Medlemsstaternas framsteg med att genomföra rådets rekommendation från 2016 om långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden är fortfarande avgörande för att ta itu med utmaningen²⁰³.

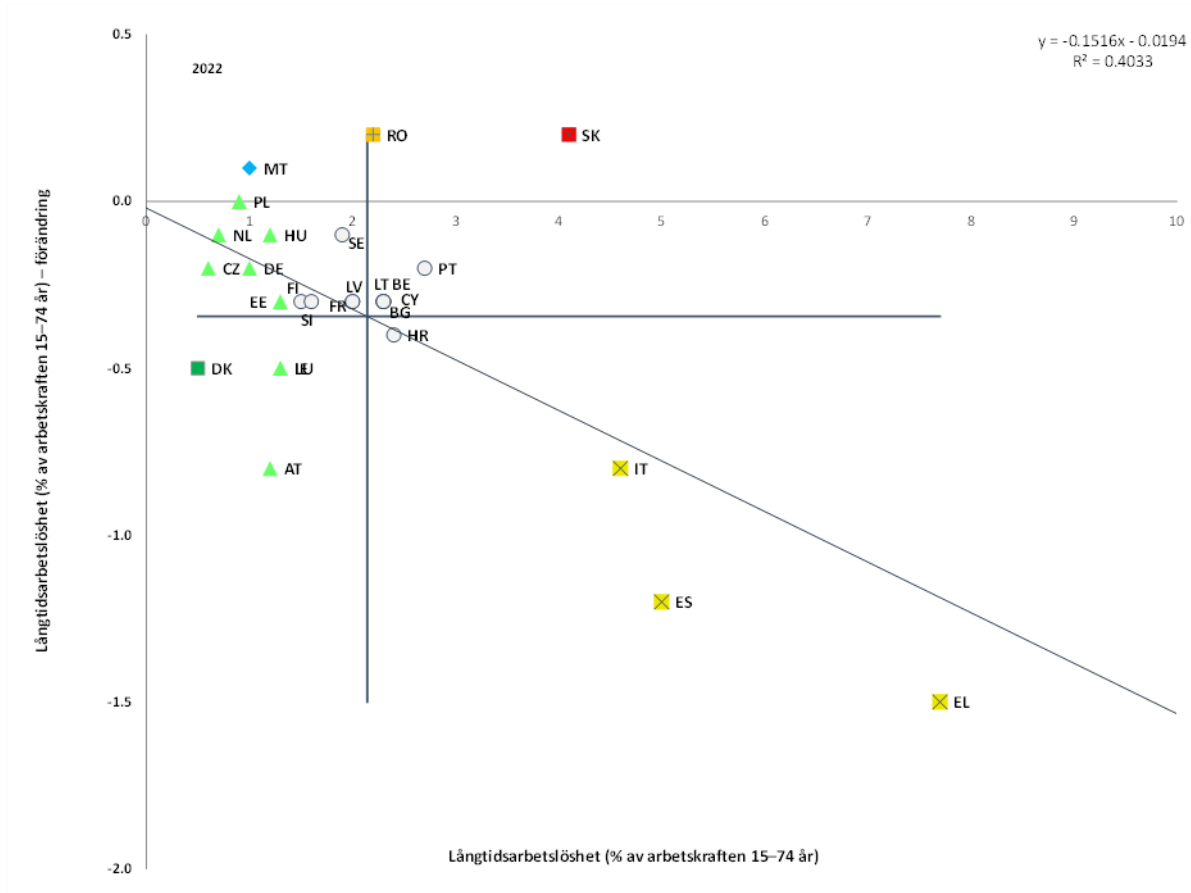
---

²⁰² Eurostat [[lfst_r_lmdltu](#)].

²⁰³ [COM\(2019\) 169 final](#), om utvärderingen av rådets rekommendation om långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden.

Figur 2.3.7: Minskande långtidsarbetslöshet i nästan alla medlemsstater, särskilt i de medlemsstater som har de högsta nivåerna

Långtidsarbetslöshet, 2022 års nivåer och förändringar jämfört med 2021 (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Definitionen skiljer sig för ES och FR.

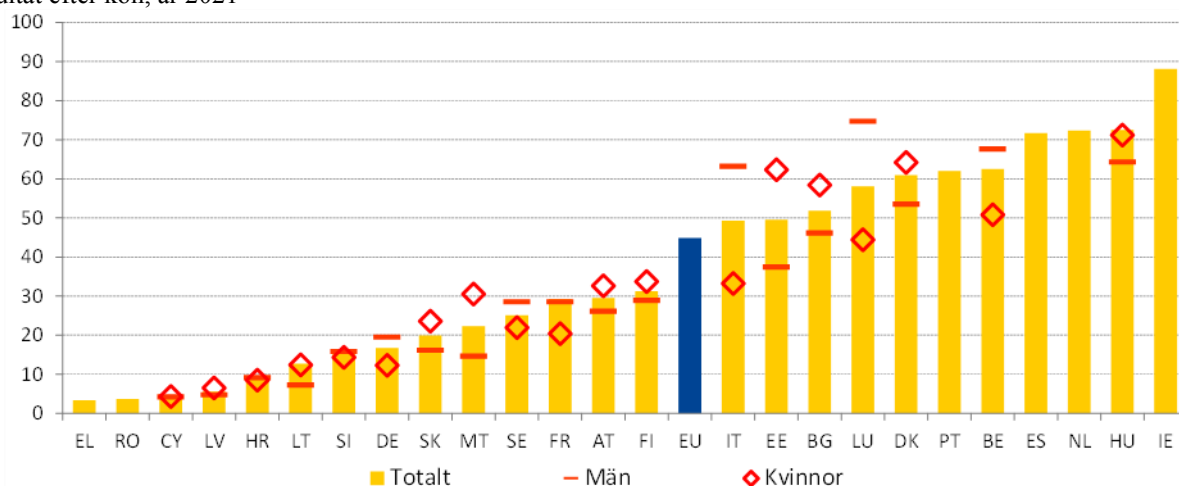
Källa: Eurostats [tesem130], EU:s arbetskraftsundersökning.

Deltagandet i aktiveringsåtgärder skiljer sig åt mellan medlemsstaterna, även om man tar hänsyn till skillnader i långtidsarbetslöshet mellan länderna. Under 2021 skilde sig andelen arbetslösa som var villiga att arbeta och som deltog i aktiva arbetsmarknadsåtgärder avsevärt mellan medlemsstaterna. Å ena sidan låg länder som Grekland, Rumänien, Cypern, Lettland och Kroatien under 10 %. Å andra sidan var andelen arbetslösa nästan 90 % i Irland och över 70 % i Ungern, Nederländerna och Spanien. I vissa länder (Luxemburg, Italien, Estland, Belgien, Malta) är skillnaderna mellan könen i deltagande påtagliga (dvs. lika med eller betydligt högre än 15 procentenheter, se figur 2.3.8)²⁰⁴. I medlemsstater med relativt hög långtidsarbetslöshet, som dock håller på att minska, är en närmare övervakning av deltagandet i aktiveringsåtgärder och en bedömning av insatsernas kvalitet och effektivitet, inklusive kopplingarna till det sociala skyddet, fortfarande avgörande för att ta itu med utmaningen.

Figur 2.3.8: Deltagandet i aktiva arbetsmarknadsåtgärder varierar mellan medlemsstaterna, med stora skillnader mellan kvinnor och män i vissa fall

Deltagare i vanliga arbetsmarknadspolitiska åtgärder (kategorierna 2–7) per 100 arbetssökande, total åldersklass, resultat efter kön, år 2021

Anmärkning: Tidsserien är inte tillgänglig för CZ. Senaste tillgängliga uppgifter för kvinnor i IE, NL, PT, PL (2019). Tidsserierna uppskattas för DK, EL, NL och SE. Uppgifterna för Litauen har låg tillförlitlighet. Ingen könsuppdelning tillgänglig på EU-nivå. Siffror på över 100 % skulle indikera att människor har registrerat sig mer än en gång i datauppsättningen för aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder som en del av deras deltagande i olika kategorier av åtgärder eller att deltagare inte är registrerade som arbetssökande.

Källa: Eurostats [[lmp_ind_actsup](#)].

²⁰⁴ Arbetsmarknadspolitiska åtgärder (kategorierna 2–7) omfattar bland annat tillhandahållande av utbildning (2), stimulansåtgärder för nyanställning (4), sysselsättnings- och rehabiliteringsstöd (5), direkt skapande av arbetstillfällen (6) och incitament för att starta nya företag (7). Denna indikator bör dock tolkas med försiktighet, eftersom den endast mäter deltagandet i (och inte effektiviteten hos) de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna.

Ett av de viktigaste målen i rådets rekommendation om långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden är att erbjuda ett avtal om återinträde på arbetsmarknaden senast efter 18 månaders arbetslöshet. Under 2021 återvände 54,4 % av alla långtidsarbetslösa i EU som erbjöds ett särskilt avtal om återinträde på arbetsmarknaden. Denna siffra ökar till 61,1 % för långtidsarbetslösa som deltar i individuella handlingsplaner med ingående utvärdering. Andelen långtidsarbetslösa i vanliga individuella handlingsplaner som ledde till anställning var dock lägre, 47,7 %, under 2021 års genomsnitt på 49,9 %. Medan hälften av medlemsstaterna uppnådde minst 95 % 2021 fanns det fortfarande nio länder där minst en av tre långtidsarbetslösa som varit registrerade i 18 månader eller mer inte hade ett avtal om återinträde på arbetsmarknaden sju år efter antagandet av rådets rekommendation. Detta visar hur viktigt det är att intensifiera de riktade insatserna i de berörda medlemsstaterna²⁰⁵.

Effektiva aktiva arbetsmarknadsåtgärder spelar en viktig roll för att öka sysselsättningsgraden, stödja övergångar till nya jobb och ta itu med arbetskrafts- och kompetensbrister i EU, med betydande variationer i utgifterna mellan medlemsstaterna.

Analysen av utgifterna för arbetsmarknadsåtgärder i procent av BNP kan fungera som en indikator på medlemsstaternas insatser för att ta itu med sina utmaningar när det gäller integration på arbetsmarknaden, särskilt när man tittar på dem i kombination med långtidsarbetslösheten²⁰⁶. Exempelvis spenderade Spanien 2021 relativt sett mer på aktiva arbetsmarknadsåtgärder (dvs. 0,8 % av BNP) och hade en relativt hög långtidsarbetslöshet på över 6 % (se figur 2.3.9). I Grekland, Italien och Slovakien, som alla har en långtidsarbetslöshet över EU-genomsnittet (över 9 %, 5 % respektive omkring 4 %), var utgifterna för arbetsmarknadsåtgärder däremot relativt låga (dvs. omkring 0,2 % av BNP). I Nederländerna, Irland och Danmark var utgifterna för arbetsmarknadsåtgärder relativt höga med minst 1,2 % av BNP 2021, men med låga andelar långtidsarbetslösa (dvs. under 2 %). I länder som Portugal, Kroatien och Belgien låg slutligen utgiftsnivån runt EU-genomsnittet, liksom deras respektive långtidsarbetslöshet.

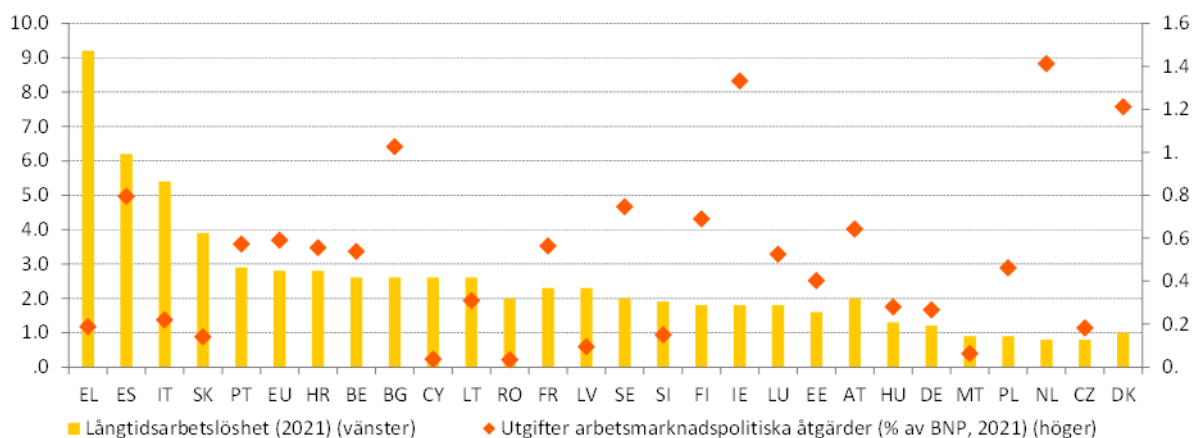
---

²⁰⁵ Europeiska kommissionen, *Data collection for monitoring of the LTU Recommendation: 2021*, 2022.

²⁰⁶ När det gäller effektiviteten hos de aktiva arbetsmarknadsåtgärder som finansieras av Europeiska socialfonden visar den senaste metaanalysen av Europeiska socialfondens kontrafaktiska konsekvensbedömningar att de i genomsnitt har en positiv inverkan på deltagarnas sannolikhet att få anställning.

Figur 2.3.9: Det finns stora skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller utgifter för aktivering

Utgifter för aktiveringsåtgärder (kategorierna 2–7, i procent av BNP, 2021) och långtidsarbetslösa i procent av arbetskraften (15–74 år) (i %, 2021)

Anmärkning: Uppgifter om uppskattade utgifter för arbetsmarknadspolitiska åtgärder för DK, DE, EL, HR, NL, PL och SE. Definitionen av långtidsarbetslöshet skiljer sig åt för ES och FR.

Källa: Eurostats [lmp_expsumm], databasen för arbetsmarknadspolitiska åtgärder och [tesem130], EU:s arbetskraftsundersökning.

De offentliga arbetsförmedlingarna har ytterligare digitaliserat sina tjänster och förstärkt samarbetet med arbetsgivarna. Efter covid-19-pandemin har de offentliga arbetsförmedlingarna successivt utvecklat sina tjänster (dvs. registrering, profilering, jobbmatchning samt rådgivning och utbildning) via digitala plattformar. De har också ytterligare integrerat användningen av verktyg för kompetensbevakning i sitt arbete²⁰⁷. De offentliga arbetsförmedlingarna har ökat sitt samarbete med arbetsgivarna, bland annat genom att utveckla nya arbetsgivartjänster kring varumärkesbyggande, pr-verksamhet och personalförvaltning. Samarbetet med lokala och regionala myndigheter har i allmänhet stärkts, till exempel när det gäller utsatta grupper. Efter Rysslands anfallskrig mot Ukraina har de offentliga arbetsförmedlingarna spelat en avgörande roll för att stödja integrationen på arbetsmarknaden av fördrivna personer från Ukraina. I april 2023 uppgick det totala antalet registrerade vid offentliga arbetsförmedlingar till 344 000. Siffror som rapporterats av 19 offentliga arbetsförmedlingar visar att cirka 1,5 miljoner fördrivna personer är sysselsatta i respektive land²⁰⁸.

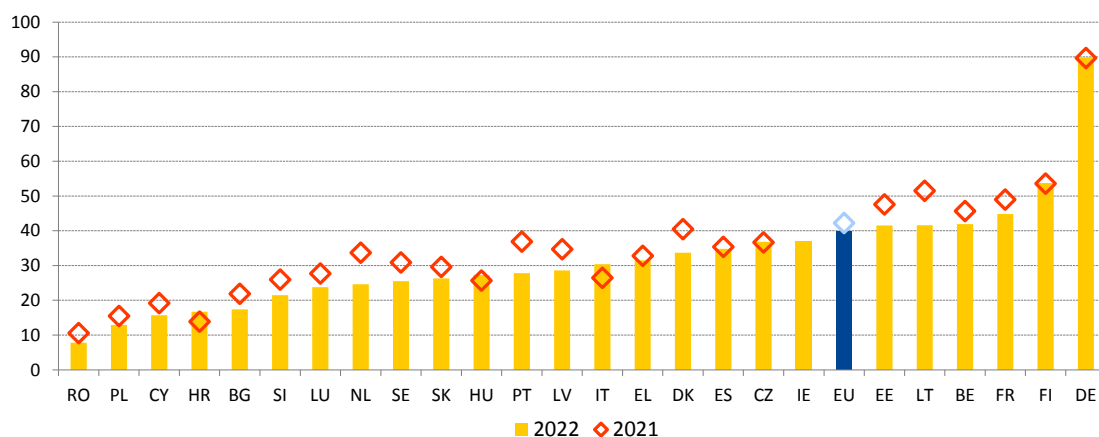
²⁰⁷ Se Europeiska kommissionen, *Annual Report: European Network of Public Employment Services (PES)*, 2022, Europeiska kommissionen, *Main outcomes of the third cycle of PES Benchlearning*, Europeiska nätverket för offentliga arbetsförmedlingar, 2022, och Europeiska kommissionen, Peters, M., *Assessment report on PES capacity: 2022*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2022.

²⁰⁸ Användningen av olika källor i olika länder kan påverka jämförbarheten av sysselsättningsuppgifter. Statistiken bör därför tolkas med försiktighet. Se Europeiska kommissionen, GD EMPL, *PES Network questionnaire to PES* (nyheter) och Europeiska arbetsmyndigheten, *Overview of the measures taken by EU and EFTA countries regarding employment and social security of displaced persons from Ukraine*, februari 2023.

Antalet korttidsarbetslösa som omfattades av arbetslöshetsförmåner minskade något i EU och i nästan alla medlemsstater under 2022. Deras andel minskade från 42,2 % 2021 till 40 % 2022 (se figur 2.3.10)²⁰⁹. Detta döljer dock stora skillnader mellan medlemsstaterna. Medan andelen minskade mest i Litauen (–9,9 procentenheter), Nederländerna (–9,1 procentenheter) och Portugal (–9,1 procentenheter), ökade andelen i Italien (3,9 procentenheter) och Kroatien (2,8 procentenheter). Under 2022 noterades den största andelen i Tyskland (90 %) och Finland (över 50 %), följt av Frankrike, Belgien, Litauen och Estland med lägre siffror men fortfarande minst 40 %. Den lägsta andelen noterades i Rumänien, Polen och Cypern (under 15 %). Under 2022 fick 35 % av de arbetslösa som varit registrerade i mindre än ett år förmåner eller stöd i EU, jämfört med 37,8 % under 2021.

Figur 2.3.10: En svag nedgång i andelen personer som får arbetslöshetsförmåner i nästan alla medlemsstater, men skillnaderna kvarstår

Andel korttidsarbetslösa (mindre än 12 månader, åldersgruppen 15–64 år, i %) som omfattas av arbetslöshetsförmåner

Anmärkning: Uppgifter för 2021 saknas för IE och MT. Uppgifter för 2022 saknas för AT och MT.

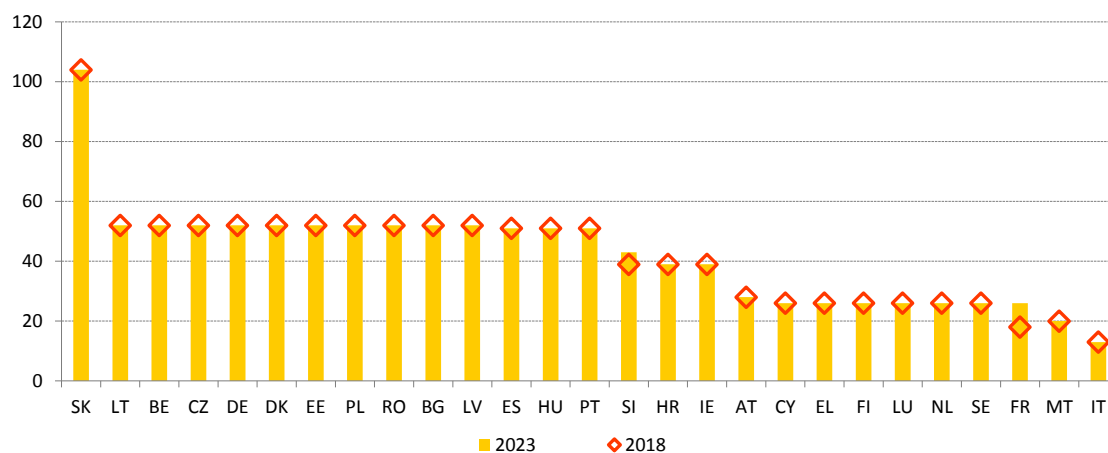
Källa: Eurostat, [\[lfsa_ugadra\]](#), EU:s arbetskraftsundersökning.

²⁰⁹ Med korttidsarbetslösa avses personer som varit arbetslösa i mindre än tolv månader.

Kvalifikationsperioden för att få arbetslöshetsförmåner förblev i stort sett stabil under 2023, liksom den längsta utbetalningsperioden²¹⁰. Kvalifikationsperioden förblev stabil i nästan alla medlemsstater, från 13 veckors försäkringsavgifter i Italien till 104 veckor i Slovakien (se figur 2.3.11). I Frankrike minskades under 2023 den längsta utbetalningstiden från 104 till 78 veckor, med möjlighet till ytterligare 26 veckor på grund av försämrade ekonomiska omständigheter, och i Lettland sänktes den från 39 till 35 veckor 2020. För alla andra medlemsstater har perioden varit oförändrad under de senaste fem åren, med betydande skillnader mellan medlemsstaterna (se figur 2.3.12). I 16 EU-länder utbetalas förmåner för arbetslösa med en ettårig arbetslivserfarenhet i högst sex månader (24 veckor). Ersättningen för inkomstbortfall är fortfarande nära kopplad till hur länge personen har varit arbetslös. I figur 2.3.13 jämförs nettoersättningsnivåerna för låginkomsttagare (67 % av den nationella genomsnittsinkomsten) med kort arbetslivserfarenhet (tolv månaders inbetalade socialförsäkringsavgifter) i EU, under andra och tolfte månaden av arbetslöshet. Nettoersättningsnivån under den andra månaden sträcker sig mellan 7,9 % av de tidigare (netto)inkomsterna i Ungern till 90 % i Belgien. I Luxemburg, Danmark, Frankrike och Finland är ersättningsnivån (för alla över 60 %, och i vissa fall betydligt över) densamma under den tolfte månaden av arbetslöshet.

Figur 2.3.11: Med mycket få undantag har den avgiftsperiod som ger rätt till arbetslöshetsförmåner varit stabil under de senaste fem åren

Den obligatoriska kvalifikationsperiodens längd (i veckor, 2023 och 2018)

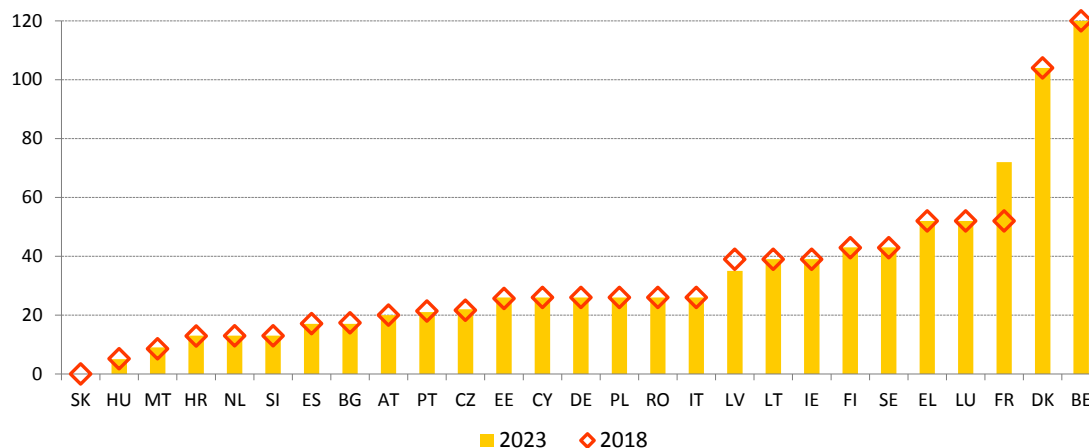
Anmärkning: I Malta (2018 och 2023) måste minst 50 veckors avgifter, varav minst 20 betalda eller krediterade under de senaste två kalenderåren, ha betalats in från det att arbetet inleddes. I Irland (2018 och 2023) måste minst 104 veckors avgifter ha betalats in från det att arbetet inleddes. I Österrike (2023) måste minst 52 veckors avgifter ha betalats in för förstagångsansökningar och minst 28 veckors avgifter för efterföljande ansökningar.

Källa: Missoc-databasen (det gemensamma informationssystemet för social trygghet) (januari 2018 och januari 2023).

²¹⁰ Analysen avser arbetslöshetsförmåner som i allmänhet ges till personer som registrerar sig som arbetslösa utan egen förskyllan, utan att inbegripa system av tillfällig karaktär som kan ha antagits till följd av covid-19-krisen.

Figur 2.3.12: I de flesta medlemsstater ger en ettårig arbetshistorik tillgång till arbetslöshetsförmåner i högst sex månader

Längsta utbetalningsperiod i antal veckor efter ett års arbete (2023 och 2018)

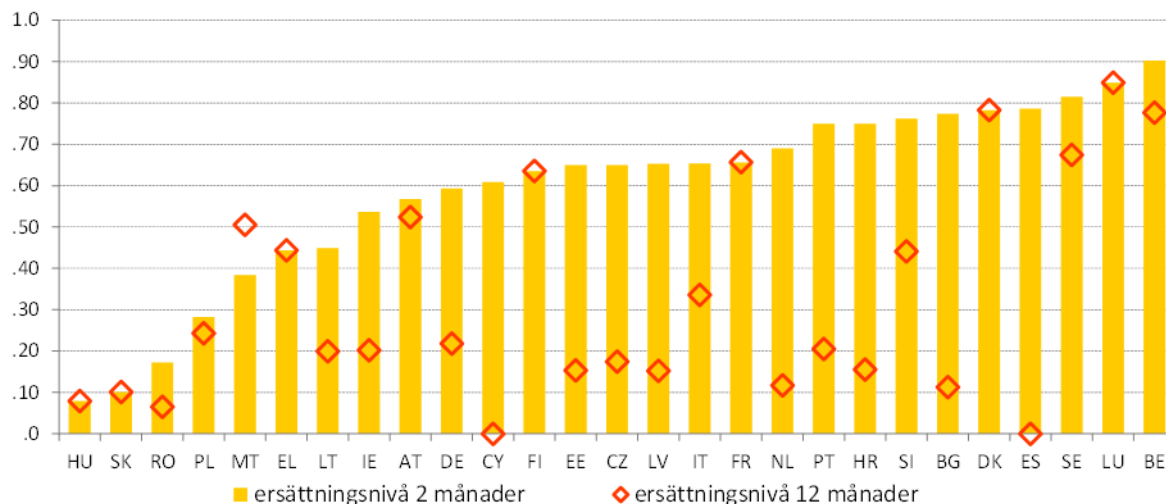

Anmärkning: I Belgien finns det ingen gräns för hur länge förmånerna betalas ut. I Cypern består en vecka av sex arbetsdagar. I Irland betalas förmånerna ut under 39 veckor (234 dagar) enbart för personer med minst 260 veckors inbetalade socialförsäkringsavgifter. I Slovakien har en person som betalat avgifter i ett år inte rätt till arbetslöshetsförmåner (då det krävs minst två års inbetalda arbetslöshetsförsäkringsavgifter under de senaste fyra åren). I Polen beror utbetalningsperioden på arbetslöshetsgraden i regionen i förhållande till genomsnittet i landet.

Källa: Missoc-databasen (januari 2018 och januari 2023) och nationell lagstiftning.

Figur 2.3.13: Nivåerna för arbetslöshetsförmåner under den andra månaden av arbetslöshet är högre än 60 % i de flesta medlemsstater

Arbetslöshetsförmånernas nettoersättningsnivå motsvarande 67 % av genomsnittslönen, under den andra och tolfte månaden av arbetslöshet (2022)

Anmärkning: Indikatorn beräknas för en ensamstående person (20 år) utan barn och med kort arbetslivserfarenhet (ett år). Olika inkomstkomponenter, arbetslöshetsförmåner och andra förmåner (såsom socialt bistånd och bostadsbidrag) ingår.

Källa: Europeiska kommissionens beräkningar, på grundval av OECD:s skatteförmånsmodell.

De övergripande siffrorna för rörligheten inom EU förblev stabila mellan 2016 och 2022, liksom utvecklingen av flödena efter medborgarskap. Under 2021 registrerades den största nettoutflyttningen av EU-medborgare per år från Polen, följt av Tyskland och Italien. För alla andra medlemsstater var flödena av EU-medborgare in och ut ur deras länder relativt jämnt fördelade. Trots ökningen på 8 % av arbetstagarnas gränsöverskridande rörlighet i EU mellan 2021 och 2022 förblev riktningen på de gränsöverskridande flödena i stort sett oförändrad. På det hela taget sker detta främst mellan EU-regioner som är geografiskt närliggande och där skillnaderna i genomsnittliga lönenivåer och arbetsvillkor är mer synliga²¹¹.

Arbetsmarknadens parter har en viktig roll i utformningen och genomförandet av reformer och åtgärder på nationell nivå som stöder sysselsättning, arbetskvalitet, kompetensutveckling och socialt skydd. Figur 2.3.14 visar arbetsmarknadsparternas deltagande i 440 fall där regeringar har antagit lagstiftning eller genomfört andra (icke-bindande) texter samt trepartsavtal mellan januari 2022 och juli 2023²¹². Den rapporterade graden av deltagande varierar beroende på temaområde, även inom samma land. Den högsta graden av deltagande från arbetsmarknadens parter konstaterades när det gäller anställningsskydd och bibehållande av arbetstillfällen, följt av inkomstskydd och stöd till företag för att hålla sig flytande. I de medlemsstater som har en väletablerad tradition av social dialog rankades kvaliteten och intensiteten i deltagandet överlag högre, vilket man kunde förvänta sig, även vad gäller samråd inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Slutsatserna från de multilaterala övervakningsöversyner som sysselsättningskommittén genomförde under året betonade att även om den institutionella ramen för den sociala dialogen är tillräcklig i alla medlemsstater utom några få, är det fortfarande av yttersta vikt att undvika ett rent formalistiskt deltagande och säkerställa ett snabbt och meningsfullt samråd genom hela den politiska beslutsprocessen.

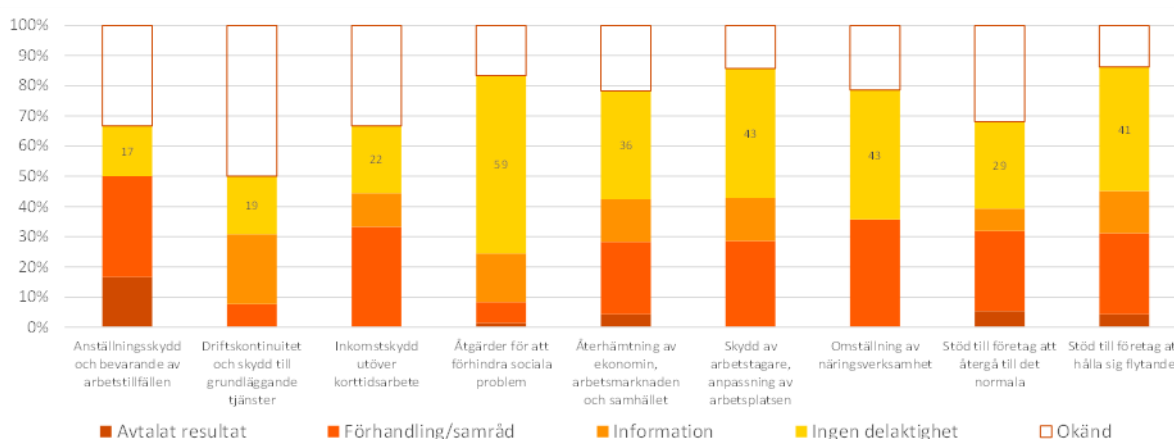
²¹¹ Se Europeiska kommissionen (2023), årsrapport om arbetskraftens rörlighet inom EU (ännu ej utgiven).

²¹² Se Eurofound, *Involvement of social partners in the implementation of national recovery and resilience plans*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023 (inte översatt till svenska). De viktigaste åtgärderna finns i Eurofound's databas [EU PolicyWatch](#).

Översynerna underströk också hur kvaliteten på samråden kan förbättras när de underbyggs av evidensbaserade resultat och förhandsbedömningar av den föreslagna lagstiftningen²¹³. Mer än två år efter antagandet av faciliteten för återhämtning och resiliens pågår den sociala dialogen om genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanerna i de flesta medlemsstater²¹⁴. Med hänsyn till att genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens går olika snabbt anser flera arbetsmarknadsparter att det fortfarande finns utrymme för förbättringar i vissa medlemsstater, enligt en undersökning som Eurofound genomförde i juni 2023²¹⁵.

Figur 2.3.14: Graden av deltagande från arbetsmarknadens parter skiljer sig åt mellan olika temaområden

Former för arbetsmarknadsparternas deltagande i utformningen av politiska åtgärder för återhämtning

Anmärkning: Politiska åtgärder, kollektivavtal och företagspraxis från regeringar, arbetsmarknadens parter och andra aktörer som samlats in mellan januari 2022 och juli 2023. Figuren visar 440 fall av lagstiftning eller icke-bindande texter som ansågs tillhöra arbetsmarknadsparternas område.

Källa: Eurofound's databas [EU PolicyWatch](#).

²¹³ [Yttrande 9955/23](#) från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd.

²¹⁴ Europeiska kommissionen, *rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Granskningsrapport om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens*, COM(2022) 383 final, 2022.

²¹⁵ Resultat från den pågående Eurofound-studien om de nationella arbetsmarknadsparternas deltagande i genomförandet av de regionala planerna för återhämtning och resiliens. Sammanfattning av de synpunkter som framförts av 174 arbetsmarknadsparter och regeringsföreträdare till Eurofound's nätverk av nationella kontaktpersoner. Se Eurofound, *Involvement of social partners in the implementation of national recovery and resilience plans*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2023.

Efter kommissionens förslag av den 25 januari 2023 antog rådet i juni 2023

rekommendationen om stärkt dialog mellan arbetsmarknadens parter i Europeiska unionen.

Där rekommenderas medlemsstaterna att säkerställa en *gynnsam miljö* för tvåpartsdialoger och trepartsdialoger mellan arbetsmarknadens parter, inbegripet kollektivförhandlingar, inom den offentliga och den privata sektorn, på alla nivåer, som i) respekterar de grundläggande rättigheterna till föreningsfrihet och kollektivförhandlingar, ii) främjar starka och oberoende fackföreningar och arbetsgivarorganisationer i syfte att skapa en meningsfull social dialog, iii) inbegriper åtgärder för att stärka fackföreningars och arbetsgivarorganisationers kapacitet, iv) säkerställer tillgång till den relevanta information som är nödvändig för att delta i den sociala dialogen, v) främja alla parters engagemang i den sociala dialogen, vi) anpassar sig till den digitala tidsåldern, främjar kollektiva förhandlingar i det nya arbetslivet och en rättvis omställning till klimatneutralitet, och vii) tillhandahåller lämpligt institutionellt stöd i syfte att skapa en meningsfull social dialog²¹⁶. I linje med sysselsättningsriktlinjerna för 2023 uppmanas medlemsstaterna i rådets rekommendation att involvera arbetsmarknadens parter *på ett meningsfullt sätt och i rätt tid*. I rekommendationen efterlyses vidare ett *systematiskt* deltagande av arbetsmarknadens parter i utformningen och genomförandet av sysselsättnings- och socialpolitiken och, i förekommande fall, den ekonomiska politiken och annan offentlig politik.

Europeiska socialfonden+ (ESF+) kräver att de medlemsstater som fått en landsspecifik

rekommendation om social dialog ska använda minst 0,25 % av finansieringen till att stödja kapacitetsuppbyggnaden hos arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer.

Alla andra medlemsstater uppmanas att anslå ett lämpligt belopp av ESF+-resurserna. Preliminära uppgifter visar att 17 medlemsstater har planerat en tilldelning på mer än 0,5 % av sin ESF+-finansiering för att stödja kapacitetsuppbyggnaden av arbetsmarknadens parter och det civila samhället. Det totala anslaget uppskattas till 1,07 miljarder euro, eller ungefär 0,75 % av den totala ESF+-finansieringen (i löpande priser)²¹⁷.

---

²¹⁶ Meddelande från kommissionen om att *stärka den sociala dialogen i Europeiska unionen: ta vara på dess fulla potential för att hantera rättvisa omställningar* och rådets rekommendation om *stärkt dialog mellan arbetsmarknadens parter i Europeiska unionen*.

²¹⁷ Tilldelning per medlemsstat för kapacitetsuppbyggnad som en procentandel av den totala ESF+-finansieringen i landet för perioden 2021–2027. Siffror som sammanställts av GD EMPL i juli 2023 endast i informationssyfte. Faktiska uppgifter är föremål för programplanering och kan skilja sig åt.

Samråd med och deltagande av det civila samhällets organisationer är avgörande för att driva på en hållbar och inkluderande förändring. I sysselsättningsriktlinjerna framhålls det civila samhällets organisationer som viktiga samtalspartner när det gäller relevant lagstiftning och statliga åtgärder i sysselsättningsfrågor och sociala frågor. Med utgångspunkt i befintliga nationella metoder och traditioner är insatser för att stärka det civila samhällets organisationers deltagande i relevant politiskt beslutsfattande avgörande för att ge värdefulla insikter om befintliga och nya utmaningar samt om hur effektiva de politiska insatserna är på fältet. Precis som med arbetsmarknadens parter måste lämpliga samråd vara meningsfulla, transparenta och ske i rätt tid. På EU-nivå rådfrågas det civila samhällets organisationer om politiska prioriteringar och förslag, även inom ramen för den europeiska planeringsterminen, de deltar i genomförandet av politiken och stöds genom EU:s finansieringsprogram, bland annat ESF+-finansieringssättet EaSI och programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden.

2.3.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna

Vissa medlemsstater har sett över sin lagstiftning och vidtagit åtgärder för att ta itu med orsakerna till segmenteringen av arbetsmarknaden. I **Belgien** antogs en ny åtgärd (Federal Labour Market Deal) i januari 2023 som, under vissa förutsättningar, tillhandahåller ett nytt system för arbetstagare att börja arbeta på ett nytt jobb under uppsägningstiden eller att delta i tidiga aktiveringsåtgärder under en tredjedel av uppsägningstiden, samtidigt som de behåller sin lön och andra förmåner. I maj 2023 uppdaterade **Italien** lagstiftningen för att förlänga varaktigheten för visstidsanställningar, som nu kan överstiga tolv månader och uppgå till 24 månader under vissa förutsättningar. **Italien** antog också en riktad åtgärd för att under hela 2023 bevilja ett undantag från socialförsäkringsavgifter (inom gränsen på 8 000 euro) för företag som anställer på fasta kontrakt, eller omvandlar tillfälliga kontrakt till fasta kontrakt, för mottagare av minimiinkomstsystemet. I juli 2022 införde **Spanien** ändringar i de regler som gäller för den lagstadgade hälso- och sjukvårdspersonalen för att minska visstidsanställningarna inom den offentliga hälso- och sjukvårdssektorn. Som ett led i en bredare reform inom ramen för sin plan för återhämtning och resiliens införde **Portugal** ändringar av visstidsanställningarna. Med antagandet av de nya bestämmelserna i maj 2023 kan tillfälliga visstidsanställningar förnyas fyra gånger (från sex gånger tidigare). Den maximala varaktigheten för på varandra följande visstidsanställningar med samma arbetsgivare bör också vara kortare än fyra år, och omvandlas till en tillsvidareanställning om denna varaktighet överskrids. Dessutom antog **Portugal** andra åtgärder avseende uppsägning av visstidsanställningar och fastställde ersättningen till 24 dagar av grundlönen per år (jämfört med 18 dagar tidigare). Nya bestämmelser infördes också för att ändra prøvotiden för visstidsanställningar, beroende på hur länge det tidigare anställningsförhållandet varade. I april 2023 antog **Tjeckien** nya ändringar av arbetsrätten för att förbättra skyddet för arbetstagare från bemanningsföretag till en nivå som liknar den för vanliga anställda, t.ex. i händelse av arbetsgivarens insolvens. Under 2023 inledde **Grekland** ett program för att subventionera försäkringsavgifter för företag i den privata sektorn på grundval av vissa bestämmelser som omvandlade anställningsavtal för deltidsanställda till heltidsanställda.

Flera medlemsstater har anpassat sin lagstiftning om anställningsskydd. Som ett led i en bredare reform antog **Spanien** bestämmelser i juni 2023 för att lägga till nya fall av uppsägningar som är objektivt ogiltiga för anställda i den nya föräldraledigheten eller som drar nytta av en anpassning av sin arbetstid. Spanien förlängde också till den 31 december 2023 förbudet mot uppsägningar på objektiva grunder relaterade till ökade energikostnader för företag som erhåller offentligt stöd. I februari 2023 antog **Spanien** nya regler om skydd av visselblåsare och kampen mot korruption för att förhindra att arbetstagare drabbas av ogynnsamma eller skadliga konsekvenser i sitt anställningsförhållande. I september 2022 antogs slutligen ändringar av den nationella vetenskapslagen i syfte att förbättra arbetsvillkoren och skapa bättre karriärutsikter för forskningspersonal (dvs. liknande systemet med ”tenure track”). I februari 2023 antog **Frankrike** bestämmelser om en ny praxis för reglerade fria yrken inom ett företag. De förenklar och förtydligar den rättsliga ram som gäller för utövandet och träder i kraft den 1 september 2024. I oktober 2022 uppdaterade **Sverige**, som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens, sin arbetslagstiftning i syfte att öka förutsägbarheten för arbetsgivare och arbetstagare samt att även göra heltidsanställningar till standard. Tidsramen för omvandling av visstidsanställning till tillsvidareanställning förkortades från 24 till 12 månader, vilket gjorde det möjligt att snabbare få fast anställning. I september 2023 införde **Grekland** en rad bestämmelser om provanställningsperioder, parallell anställning och anställning enligt oförutsägbara arbetsmönster i syfte att förbättra insynen och förutsägbarheten i arbetsvillkoren.

Införandet av nya åtgärder och genomförandet av befintliga åtgärder som främjar en hälsosam, säker och välanpassad arbetsmiljö gick framåt i flera medlemsstater. Som ett led i en bred reform antog **Danmark** i mars 2023 ändringar av lagen om likabehandling. De nya bestämmelserna omfattar ett förtydligande av arbetsgivarens ansvar för vissa brott, däribland trakasserier. I juni 2022 antog **Tyskland** en riktad åtgärd för att främja en mer inkluderande arbetsmarknad, inklusive åtgärder för att öka hälsa och säkerhet på vägen till arbetsplatsen, från arbetsplatsen och på själva arbetsplatsen. I augusti 2022 antog **Grekland** sin strategi för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen 2022–2027 samt en åtföljande handlingsplan 2022–2023. Den nya strategin bygger på social dialog och syftar till att uppnå ett balanserat deltagande av arbetstagare och arbetsgivare i arbetsmiljöfrågor. I mars 2023 antog **Spanien** sin strategi för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen 2023–2027 för att ytterligare förbättra arbetsmiljön, minska antalet olyckor på arbetsplatsen och förutse eventuella hot och risker för arbetstagarnas hälsa och säkerhet på grund av den digitala, demografiska och gröna omställningen. För första gången ingick psykisk hälsa som en prioritering och förebyggande av cancer på arbetsplatsen fick särskild betydelse i strategin. I september 2022 ändrades lagen om förebyggande åtgärder så att den även omfattar inhemska arbetstagare. I oktober 2022 hade **Spanien** redan inrättat en ny ersättningsfond (som förvaltas av det nationella institutet för social trygghet) för personer som exponerats för asbest på arbetet, i hemmet eller i miljön. Senare i maj 2023 antogs en riktad åtgärd för att minska de yrkesrisker som uppstår vid arbete utomhus under extrema väderförhållanden. I detta sammanhang måste företagen genomföra en rad åtgärder beroende på hur allvarliga förhållandena är (t.ex. höga temperaturer). Slutligen offentliggjorde **Polen** en förordning för att uppdatera de befintliga minimikraven för hälsa och säkerhet för arbetsplatser med skärmar i syfte att ytterligare förbättra arbetstagarnas hälsa och säkerhet.

Flera medlemsstater har vidtagit åtgärder för att ge anställda mer flexibla arbetsformer. I januari 2023 antog **Belgien** en reform för att införa mer flexibla arbetstider och bättre stöd för balans mellan arbete och privatliv. Åtgärden omfattar rätten till en fyradagars arbetsvecka (genom att arbeta fler timmar per dag), att ha en föränderlig arbetsordning (dvs. arbeta fler timmar en vecka och mindre den andra veckan) och tidig information om flexibla deltidsscheman. I maj 2023 antog **Portugal** bestämmelser för att reglera ersättningen för övertidsarbete för personer som har mer än 100 timmars övertid om året. Utöver denna gräns fastställs i åtgärden de belopp som ska betalas per timme eller del av timme baserat på olika kriterier. Inom sin plan för återhämtning och resiliens antog Portugal i juni 2023 också ett pilotprogram för att införa en fyradagars arbetsvecka i den privata sektorn. Pilotprogrammet består av en försöksperiod på sex månader där veckoarbetstiden minskas till 36, 34 eller 32 timmar utan någon lönesänkning. Efter försöksperiodens slut har företaget en månad på sig att besluta om det vill fortsätta (eller överge) det nya systemet.

Dessutom har vissa medlemsstater antagit nya bestämmelser eller ändrat befintlig lagstiftning om arbetstid och organisation för att ta hänsyn till utvecklingen när det gäller distansarbete och rätten att vara nedkopplad. I Kroatien har den nationella lagstiftningen uppdaterats inom ramen för planen för återhämtning och resiliens genom ändringar av landets arbetslag som trädde i kraft i januari 2023. Förutom traditionellt distansarbete infördes genom den nya lagstiftningen möjligheten till distansarbete som innebär att de anställda fritt kan bestämma sin arbetsplats. I **Rumänien** ändrades lag nr 81/2018 om distansarbete genom statliga undantagsförordningar efter den snabba ökningen av distansarbete under covid-19-pandemin. I september 2022 fastställde **Belgien** att företag med 20 eller fler anställda, kollektivavtal på företagsnivå eller arbetsgivarens allmänna regler måste innehålla bestämmelser om arbetstagarnas rätt att vara nedkopplade. Liknande bestämmelser har godkänts för kvälls- och nattarbete på särskilda villkor. I april 2023 införde **Polen**, i linje med sin plan för återhämtning och resiliens, bestämmelser om distansarbete. Ändringarna i arbetslagen och andra lagar omfattar en ny definition av distansarbete och två specifika former av distansarbete: distansarbete (dvs. för arbetstagare i yrken som anses vara berättigade på grund av sin natur) och tillfälligt distansarbete (dvs. upp till 24 dagar per år för varje arbetstagare). I juli 2023 infördes en ny lag i **Luxemburg** om rätten att koppla ned, medan en ny lag i **Rumänien** gör distansarbete tillgängligt för anställda med barn. I **Italien** har ”arbetsdecretet” införlivats i lagen med införandet av nya regler om smart arbete för utsatta personer. I samband med genomförandet av planen för återhämtning och resiliens planerar **Spanien** att anta bestämmelser om rättigheter och villkor för distansarbete inom den offentliga sektorn. **Cypern** antog i december 2023, återigen inom ramen för sin plan för återhämtning och resiliens, ett nytt lagförslag för att reglera rättigheterna och skyldigheterna för arbetsgivare och arbetstagare som använder sig av distansarbete.

Flera medlemsstater har vidtagit åtgärder för att förbättra arbetsvillkoren i plattformsarbete, främst med fokus på transport- och leveranssektorerna, efter en betydande tillväxt i plattformsekonomin. I oktober 2022 antog **Malta** en ny lag som införde en presumtion om ett anställningsförhållande för arbetstagare på digitala plattformar. Lagstiftningen säkerställer också att plattformsarbetare får en lön som är lika med eller högre än minimilönen. I **Frankrike** har införandet av en kollektiv ram 2021 och inrättandet av en arbetsmarknadsmyndighet för digitala plattformar gjort det möjligt att hålla nationella val för arbetstagarrepresentanter under 2022. I april 2023 nåddes en överenskommelse mellan plattformarna och arbetstagarrepresentanterna, genom vilken en minimiinkomst fastställdes. I **Spanien** antogs budlagen 2021 inom ramen för planen för återhämtning och resiliens, som fastställer den rättsliga presumtionen om ett anställningsförhållande inom leveranssektorn. Lagen ger också arbetstagarrepresentanter rätt att få information om algoritmernas parametrar som påverkar arbetsvillkoren. I **Belgien** inför den arbetsmarknadsöverenskommelse som genomfördes i januari 2023 en rättslig presumtion om anställning för plattformsarbetare. Denna nya lag beskriver åtta kriterier som används av arbetsdomstolar för att avgöra om en arbetstagare ska klassificeras som egenföretagare eller som anställd. I **Kroatien** infördes genom ett lagförslag som lades fram i februari 2023 inom ramen för planen för återhämtning och resiliens ett gemensamt ansvar för digitala arbetsplattformar och aggregatorer som fungerar som mellanhänder med plattformsarbetare. Huvudsyftet är att ta itu med felklassificering av anställda. I lagförslaget beskrivs faktorer som indikerar ett anställningsförhållande med plattformar eller aggregatorer, oavsett avtalstyp. I april 2023 ändrade **Portugal** sin arbetslagstiftning och införde en presumtion om ett anställningsförhållande för plattformsarbetare baserat på sex kriterier. Dessutom kräver lagen att arbetsgivare tillhandahåller information och transparens om användningen av algoritmer eller artificiell intelligens i urvals- och uppsägningsprocesser.

Vissa medlemsstater vidtar åtgärder för att ta itu med odeklarerat arbete i syfte att bättre skydda arbetstagarnas rättigheter och säkerställa rättvis konkurrens. I december 2022 antog **Italien**, i sin plan för återhämtning och resiliens, en nationell plan för kampen mot odeklarerat arbete med en färdplan för genomförandet. Som ett led i en bredare reform inom ramen för sin plan för återhämtning och resiliens antog **Kroatien** en ny arbetslagstiftning om spårning av odeklarerat arbete. Den nya lagen, som antogs i december 2022, definierar odeklarerat arbete och alla dess former, tillhandahåller ytterligare medel för att bättre stödja arbetsinspektioner, fastställer bestämmelser om överträdelser och reglerar processen för att överföra arbetstagare från odeklarerat till deklarerat arbete. I april 2023 införde **Tjeckien** lagändringar för att säkerställa att arbetsgivare rapporterar och registrerar utländska anställda som har rätt till tillfälligt skydd. Syftet är att skydda personer med avtal om att utföra arbete från olagliga metoder från arbetsgivare och öka effektiviteten i socialförsäkringsutgifterna för personer som har rätt till tillfälligt skydd. I april 2023 ändrade **Portugal** också sin lag om överträdelser av den allmänna skattelagstiftningen så att underlåtenhet att anmäla tillgång för arbetstagare till social trygghet inom sex månader efter utgången av den lagstadgade tidsfristen nu klassificeras som ett brott mot den sociala tryggheten och bestraffas med upp till 3 års fängelse eller upp till 360 dagars böter. Som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens planerar **Rumänien** att inrätta en funktionell digital plattform för att hantera användningen av kuponger för hushållsarbetare och möjliggöra interoperabilitet mellan kupongrelaterade åtgärder i offentliga databaser.

Flera medlemsstater antog riktade åtgärder för att ta itu med långtidsarbetslöshet och säkerställa en mer resilient arbetsmarknad. Med stöd från EU-medel lanserade **Belgien** i april 2023 projektet ”Territoires zéro chômeurs de longue durée”, som syftar till att minska antalet långtidsarbetslösa och tillhandahålla ytterligare arbetstillfällen i specifika områden i regionen Vallonien. I oktober 2022 lanserade **Cypern** på nytt inom sin offentliga arbetsförmedling utformningen och genomförandet av fyra månaders individualiserade stödprogram per arbetsrådgivare, med minst 40 utsatta arbetslösa personer i varje program. Dessa program bygger på frekventa möten och hänvisningar, uppföljning och utvärdering. Samtidigt tillhandahåller **Spanien** i sin plan för återhämtning och resiliens sedan augusti 2021 finansiering för nya territoriella projekt som lägger fram individualiserade program för långtidsarbetslösa, inklusive stöd för entreprenörskap och mikroföretagsprojekt. Den offentliga arbetsförmedlingen i **Sverige** har till uppgift att prioritera långtidsarbetslösa. I mars 2023 presenterade den offentliga arbetsförmedlingen åtgärder för att stärka sitt arbete med att minska långtidsarbetslösheten genom att lägga extra tonvikt vid insatser och områden där det enligt forskning och evidens visat sig ha effekt. Vissa av åtgärderna omfattar mer specifika insatser eller syftar till att stärka arbetsförmedlingarnas kapacitet.

Ett antal medlemsstater ändrade sina befintliga ramar för aktiva arbetsmarknadsåtgärder för att förbättra deras effektivitet när det gäller att koppla samman arbetssökande med tillgängliga möjligheter. I juli 2022 antog **Belgien** en riktad reform för att stärka aktiveringen av arbetslösa och personer som står utanför arbetsmarknaden samt arbetstagarnas övergång till annan sysselsättning i regionen Flandern. Åtgärden följer på ett avtal mellan den regionala regeringen och de flamländska arbetsmarknadsparterna. I augusti 2022 antog **Grekland**, inom ramen för sin plan för återhämtning och resiliens, sin nationella strategi för aktiv arbetsmarknadspolitik 2022–2030. Strategin ger en helhetssyn på utvecklingen och genomförandet av aktiveringsåtgärder i kombination med andra politikområden. Åtgärdena inom ramen för strategin finansieras också av planen för återhämtning och resiliens och ESF+. Som ett led i en bredare reform inrättade **Litauen** i juli 2022 en separat status för en person som förbereder sig för arbetsmarknaden. Syftet är att identifiera och stödja personer som står inför utmaningar för att få tillgång till arbetsmarknaden. Genom individuella samråd, som omfattar psykologisk och juridisk rådgivning, bidrar arbetsförmedlingen till att dämpa de omständigheter som utgör ett hinder för sysselsättning och till förberedelse för inträdet på arbetsmarknaden. Från och med januari 2023 utvidgade Litauen, som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens, den befintliga ramen för att underlätta aktivering och övergång till sysselsättning för personer i utsatta situationer. Detta görs genom en rekommendation till alla kommuner att genomföra kommunala sysselsättningsprogram där man tillhandahåller tjänster till enskilda på grundval av en ärendehanteringsstrategi. Detta kombinerar bland annat tillhandahållande av yrkesvägledning och olika samråd med direkt inkomststöd i samordning med socialtjänsten. Som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens kommer **Spanien** att skapa ett nätverk av 20 centrum för orientering, entreprenörskap och innovation för sysselsättning före utgången av 2024. Dessa förväntas fördelas över hela territoriet (dvs. ett centrum på statlig nivå och ett annat i varje region) i syfte att förbättra samordningen mellan regionala offentliga arbetsförmedlingar. Som ett led i en bredare reform planerar **Frankrike** att omorganisera sitt arbetsförmedlingssystem ”Pôle Emploi” för att ytterligare öka samordningen mellan berörda parter och förbättra den vägledning och det stöd som ges till arbetssökande. I lagförslaget för full sysselsättning införs också strängare villkor för att erhålla minimiinkomststöd, inklusive deltagande i obligatoriska veckoaktiviteter. Som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens planerar **Lettland** att ändra sin ram för aktiva arbetsmarknadsåtgärder och uppdatera erbjudandet om kompetenshöjning och omskolning för att stärka fokus på digitala färdigheter. Inom ramen för den nya strategin för aktiva arbetsmarknadsåtgärder 2023–2025 strävar **Cypern** efter att förbättra deltagandet i aktiveringsåtgärder, särskilt för utsatta grupper, samt den administrativa effektiviteten och den långsiktiga kapaciteten hos de offentliga arbetsförmedlingarna.

Vissa medlemsstater har infört åtgärder som rör de offentliga arbetsförmedlingarna för att göra dem mer tillgängliga och effektiva, även mot bakgrund av förändrade arbetsmarknads- och kompetensbehov. I **Belgien** ger ett provanställningsprogram vid den vallonska arbetsförmedlingen (Forem) registrerade arbetssökande tillgång till olika jobb innan de bestämmer sig för vilken anställning eller utbildning de ska välja, vilket bidrar till att minska risken för överkvalificering²¹⁸. År 2022 ökade **Österrike** sitt ekonomiska bidrag för att stödja kvinnors aktivering på arbetsmarknaden (med 4 % jämfört med 2021). Denna insats har gjort det möjligt för cirka 239 000 kvinnor att delta i stödåtgärder för sysselsättning, varav 137 000 var relaterade till kompetensutveckling. I **Frankrike** erbjuder arbetsförmedlingens program ”företag engagerar sig” (*Les Entreprises s’engagent*) nu ett gränssnitt där arbetsgivare kan be om att bli kontaktade om förfaranden för att anställa personer som fördrivits från Ukraina.²¹⁸ I sin plan för återhämtning och resiliens uppdaterade **Finland** sin nordiska modell för arbetsförmedlingar och fastställde olika mål för individanpassat stöd till arbetssökande (t.ex. det årliga antalet intervjuer för arbetssökande). År 2022 reviderade **Sverige** sitt uppdrag till arbetsförmedlingen, som nu förväntas stärka kopplingarna till arbetsgivarna, ytterligare stödja arbetssökande som är långt ifrån arbetsmarknaden och intensifiera insatserna för att öka antalet deltagare i anställningar, utbildning och subventionerade sysselsättningsprogram. I augusti 2022 införde **Litauen**, som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens, nya bestämmelser för att reformera sitt system för karriärvägledning och fastställa ramar, förvaltning och kvalitetssäkring av systemet för karriärvägledning. I bestämmelserna fastställs funktioner och grundläggande kompetenskrav för yrkesverksamma inom karriärvägledning och de berörda institutionerna, inklusive arbetsmarknadens parter. I december 2022 inrättade **Grekland**, i sin plan för återhämtning och resiliens, ett digitalt register för DYPA (den grekiska arbetsförmedlingen) i syfte att förbättra registren över arbetssökande och ge dem bättre tillgång till förmåner och sociala tjänster genom ett interoperabelt system. **Grekland** uppdaterade också sin ram för ömsesidiga skyldigheter mellan DYPA och registrerade arbetssökande, för att bättre spåra och genomdriva alla parter skyldigheter. Dessutom pågår reformer av de offentliga arbetsförmedlingarnas profileringsverktyg och en resultatbaserad utvärderingsram för tillhandahållare av yrkesutbildning och arbetslöshetsersättning håller på att utarbetas.

---

²¹⁸ Exempel på bästa praxis som samlats in av nätverket för offentliga arbetsförmedlingar i samband med benchlearning vid offentliga arbetsförmedlingar. För mer information, se även [nätverkets kunskapscenter](#).

I februari 2023 antog **Spanien** i sin plan för återhämtning och resiliens ny lagstiftning för att stärka sitt sysselsättningssystem. Den nya lagstiftningen omfattar åtgärder för att öka deltagandet av privata och lokala enheter, förbättra utvärderingsramen och en ny katalog med garanterade tjänster för både arbetsgivare och arbetssökande. Landet förväntas slutföra moderniseringen (dvs. interna förvaltnings- och digitaliseringssystem) av sin centrala arbetsförmedling i slutet av 2023. I mars 2023 reviderade **Danmark** den befintliga ramen för att minska de administrativa processerna på arbetsförmedlingarna, bland annat genom att utöka användningen av digitala verktyg och förenkla uppföljningsförfarandena. I juni 2023 antog **Danmark** också en riktad åtgärd, som träder i kraft den 1 januari 2024, för att ge arbetsförmedlingarna ökat ansvar för att kontakta dem som får arbetslöshetsförmåner under de första tre månaderna av programmet. I juli 2023 antog **Irland** ”vägar till arbete”-strategin (*Pathways to Work*) för 2021–2025. Ett av huvudmålen är att förbättra Intreo (den irländska arbetsförmedlingen) genom att utveckla dess kapacitet och kundfokuserade strategi. Strategin omfattar åtgärder som stöds av planen för återhämtning och resiliens och ESF+. **Lettland** håller med stöd från instrumentet för tekniskt stöd på att modernisera de offentliga arbetsförmedlingstjänsterna, införa nya digitala verktyg för de offentliga arbetsförmedlingarnas kunder och förbättra profileringsystemet.

Samarbete mellan offentliga arbetsförmedlingar och socialtjänster är mycket viktigt för effektiva aktiva arbetsmarknadsåtgärder. I januari 2023 inledde **Sverige** en intern utredning inom Regeringskansliet för att analysera och föreslå förbättringar av informationsutbytet mellan de offentliga arbetsförmedlingarna och landets kommuner för att hantera risken för utestängning från arbetsmarknaden och underlätta övergången från arbetslöshet till vuxenutbildning. I juni 2023 antog **Danmark** en tillfällig åtgärd för att återinföra rätten till utbildning eller kompetensutveckling med en ökad arbetslöshetsersättning på 110 % i yrken där det råder brist på arbetskraft. Syftet med åtgärden är att skapa ytterligare synergier mellan den vägledning som arbetsförmedlingarna ger till arbetslösa och kompletterande stödåtgärder under kompetensutvecklingen.

Vissa riktade åtgärder har vidtagits av medlemsstaterna för att underlätta arbetskraftens rörlighet och för att locka utländska talanger till bristyrken. I november 2022 antog **Belgien** Federal Labour Market Deal, där olika sektoriella kommittéer med arbetsmarknadens parter fick i uppdrag att lista alla arbetsprofiler som det råder brist på, analysera orsakerna och rekommendera åtgärder att vidta. Detta förväntas vägleda insatser för att göra vissa jobb mer attraktiva, även när det gäller arbetsvillkor. I juli 2023 uppdaterade **Belgiens** (regionen Vallonien) offentliga arbetsförmedling (Forem) listan över bristyrken, däribland 56 profiler inom byggsektorn, följt av industrin. Detta kommer att bidra till att styra de arbetslösa mot dessa profiler och bättre rikta olika ekonomiska incitament. I februari 2023 uppdaterade även den flamländska regionen sin lista över bristyrken med hjälp av en särskild metod som anger tre potentiella orsaker till bristen – kvantitativa, kvalitativa och/eller särskilda arbetsförhållanden. Listan omfattar totalt 234 bristyrken, varav en tredjedel är industri- och hantverksyrken. I juni 2023 uppdaterade **Tyskland** sin rättsliga ram för att underlätta migration av kvalificerad arbetskraft från tredjeländer, bland annat utan föregående erkännande av utländska kvalifikationer för icke-reglerade yrken. I juli 2022 antog **Spanien** åtgärder för att stärka sina möjligheter till laglig migration och förbättra hanteringen av migrationsförfaranden. Spanien har också utvidgat det rättsliga systemet för högkvalificerade migranter till personer som har en högre yrkesutbildning och tagit bort vissa krav för företag att anställa utländska anställda. Mot bakgrund av den ökande bristen på arbetskraft inom hälso- och sjukvård och sociala tjänster har **Slovenien** vidtagit åtgärder för att förenkla förfarandena för att anställa utländska arbetstagare, bland annat genom att göra det lättare för dem att byta arbetsgivare, vilket möjliggör större flexibilitet och rättvisare arbetsvillkor.

Under första halvåret 2023 vidtog vissa medlemsstater åtgärder för att bättre anpassa sina system för arbetslöshetsförmåner till det socioekonomiska sammanhanget. I november 2022 beslutade **Belgien** att höja den lägsta arbetslöshetsersättningen med 1,3 procentenheter, utöver den automatiska indexeringen för inflation. I december 2022 förlängde **Estland**, som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens, varaktigheten för sin arbetslöshetsförsäkring från och med juli 2023. I december 2022 antog **Frankrike** en tillfälligt minskad utbetalningsperiod av arbetslöshetsförmåner (fram till december 2023) och avskaffandet av rätten till arbetslöshetsförmåner i händelse av uppsägning på egen begäran eller vägran att ingå ett tillsvidareavtal. Åtgärden syftar till att påskynda återgången till sysselsättning mot bakgrund av en gynnsam situation och brist på arbetskraft. I september 2022 antog **Spanien** nya ändringar för att ge hushållsarbetare rätt till avgiftsfinansierade arbetslöshetsförmåner och sedan juli 2023 beviljar landet särskilda arbetslöshetsförmåner till konstnärer. I juni 2023 ändrade **Sverige** sin lag om arbetslöshetsförsäkring och lättade på kraven för att få rätt till arbetslöshetsförmåner (dvs. från 80 timmar till minst 60 timmar, under minst sex månader inom en tolv månadersperiod). Kvalifikationsperioden har tillfälligt minskats från sex till två dagar. I december 2023 planerar **Kroatien**, i sin plan för återhämtning och resiliens, att anta en ny lag om ändring av arbetsmarknadslagen, som ökar beloppet och förlänger utbetalningsperioden av arbetslöshetsförmåner, lättar på kraven för arbetstagare i utsatta situationer och digitaliserar ansökningsprocessen för arbetslöshetsförmåner. **Finland** har aviserat ändringar i systemet för arbetslöshetsförmåner för att förbättra incitamenten att arbeta, särskilt genom att införa en strängare kvalifikationsperiod. Förändringar väntas också i rätten till dagpenning för arbetslösa. Villkoren för att ansöka om förmåner kommer att bestämmas av nya villkor för inkomstgränser och beloppet för arbetslöshetsförmåner förväntas också stegvis ändras från den nuvarande nivån till 80 % av den ursprungliga nivån efter åtta veckors arbetslöshet och till 75 % efter 34 veckors arbetslöshet. Från och med januari 2024 inför **Malta** högre arbetslöshetsersättning. Förmånerna kommer att betalas ut under högst 26 veckor och utbetalningstakten kommer att minskas med 60 % av den enskildes tidigare lön från anställningen under de första 6 veckorna, 55 % under de följande 10 veckorna och 50 % under de sista 10 veckorna. Den högsta ersättningsnivån kommer att baseras på 175 % av den nationella minimilönen.

Flera medlemsstater vidtar åtgärder för att förbättra den sociala dialogen och samarbetet med arbetsmarknadens parter vid utformningen av åtgärder som berör sysselsättning. I

december 2022 antog **Rumänien**, inom ramen för sin plan för återhämtning och resiliens, en ny lag om social dialog för att åtgärda brister i den sociala dialogen, i linje med de relevanta landsspecifika rekommendationer som antagits av rådet och ILO:s rekommendation. Den nya lagen innehåller vissa revideringar av definitionen av de ekonomiska sektorerna som en grund för ytterligare kollektivavtal på sektorsnivå. I maj 2023 inrättade **Ungern** (som en del av de möjliggörande förutsättningarna inom ramen för finansieringen av sammanhållningspolitiken) en tillfällig underkommitté till trepartsforumet (dvs. det permanenta rådgivande forumet) för att säkerställa att utformningen, genomförandet, övervakningen och översynen av den strategiska ramen för aktiva arbetsmarknadsåtgärder genomförs i samarbete med arbetsmarknadens parter. Inrättandet av denna underkommitté förväntas öka frekvensen och fördjupningen av diskussionerna.

2.4: Riktlinje 8: Främja lika möjligheter för alla, främja social inkludering och bekämpa fattigdom

I detta avsnitt beskrivs genomförandet av sysselsättningsriktlinje 8, enligt vilken medlemsstaterna rekommenderas att främja lika möjligheter för alla, främja social inkludering och bekämpa fattigdom, i enlighet med den sociala pelarens princip 2 (om jämställdhet), 3 (om lika möjligheter), 11 (om barnomsorg och stöd för barn), 12 (om socialt skydd), 14 (om minimiinkomst), 15 (om åldersinkomst och ålderspension), 16 (om hälso- och sjukvård), 17 (om inkludering av personer med funktionsnedsättning), 18 (om långvarig vård och omsorg), 19 (om boende och stöd för hemlösa) och 20 (om väsentliga tjänster). Avsnitt 2.4.1 innehåller en analys av nyckelindikatorerna, medan avsnitt 2.4.2 utgörs av en redovisning av de politiska åtgärder som medlemsstaterna vidtagit.

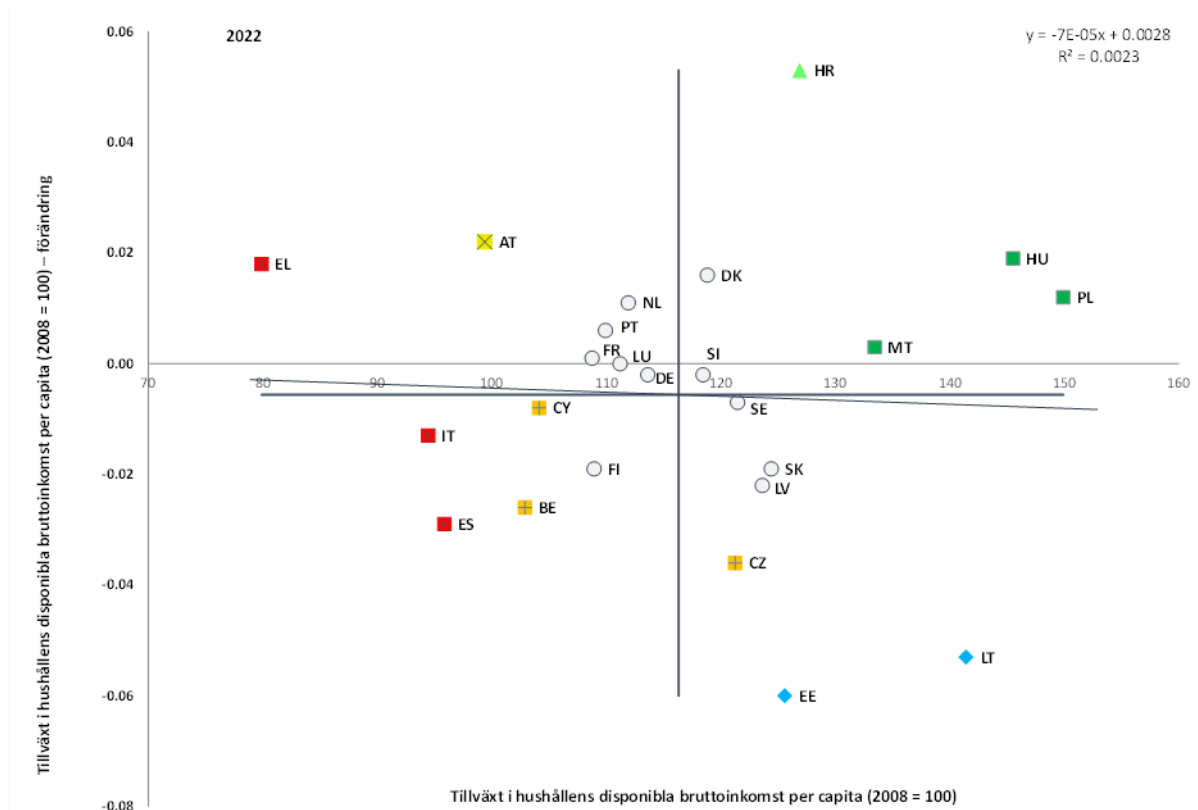

2.4.1 Nyckelindikatorer

Tillväxten i hushållens disponibla bruttoinkomst per capita minskade något på EU-nivå och var överlag stabil i medlemsstaterna under 2022 mot bakgrund av en gradvis ekonomisk avmattning. Den största ökningen noterades i Kroatien, medan mindre, men fortfarande betydande öknings rapporterades i Österrike, Ungern, Grekland och Danmark (se figur 2.4.1). ”Bästa resultat” uppvisar Polen, Ungern och Malta på grund av höga nivåer 2022, med mer än 140–130 % av 2008 års nivå. Estland hade den största minskningen, följt av Litauen, Tjeckien och Spanien, med en fortsatt hög realinkomstnivå med undantag för Spanien. Som framgår av avsnitt 1.2 återspeglar dessa förändringar den kombinerade effekten av minskad reallöneökning och utvecklingen av andra komponenter i hushållens disponibla bruttoinkomst, inklusive den fortsatta utfasningen av tillfälliga inkomststødsåtgärder efter återhämtningen efter covid-19 och en efterföljande stabilisering. Baserat på resultatet 2022 och förändringen från 2021 befann sig Grekland, Italien och Spanien i ”kritiska situationer” på grund av mycket låga nivåer respektive en kombination av låga nivåer och försämringar samtidigt. Situationen är ungefär densamma i Cypern och Belgien, där nivåerna är högre men försämringarna förekommer, och även i Tjeckien, där både nivåerna och försämringarna är större. Dessa tre är alla situationer som ”bör bevakas”.

Figur 2.4.1: Tillväxten i hushållens disponibla bruttointkomst per capita var i stort sett stabil i de flesta medlemsstater under 2022

Tillväxt i hushållens reala disponibla bruttointkomst per capita, 2022 års nivåer och förändring från året innan (2008 = 100, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Uppgifter saknas för BG, IE och RO.

Källa: Eurostats [[tepsr_wc310](#)], europeiska sektorräkenskaper.

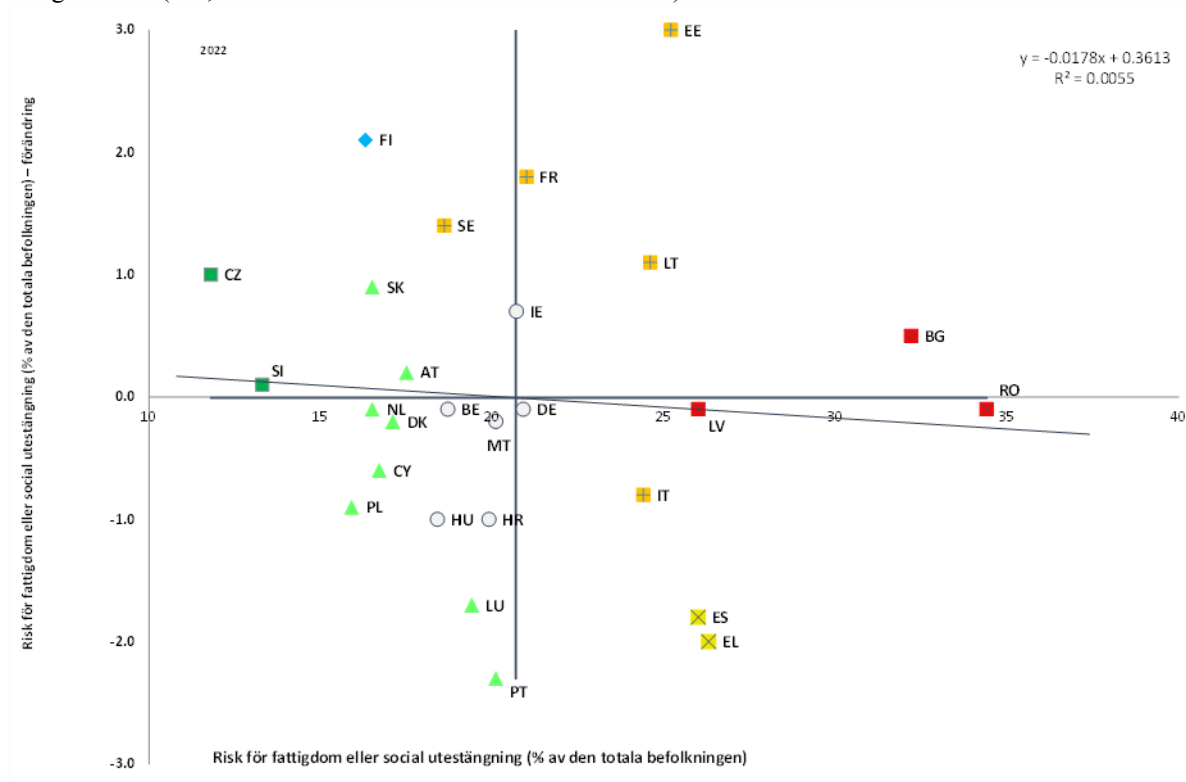
Andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning var i stort sett stabil i EU och minskade eller förblev stabil i de flesta medlemsstater 2022, tack vare beslutsamma politiska åtgärder i samband med covid-19-krisen och energikrisen. Situationen är ”kritisk” i Rumänien, Bulgarien och Lettland, där de relativt höga nivåerna inte förbättrades (34,4 %, 32,2 % respektive 26 %, se figur 2.4.2). Frankrike, Sverige, Italien, Litauen och Estland ”bör bevakas”, och alla länder utom Italien upplever betydande ökning (mellan 1 och 3 procentenheter), medan Estland och Litauen redan ligger långt över EU-genomsnittet. I Grekland, Spanien och Italien låg nivåerna avseende personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning kvar över EU-genomsnittet (21,6 %), men de minskade. De flesta länder som klassificeras som ”bättre än genomsnittet” uppvisade minskade nivåer avseende personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning, med de största förbättringarna i Portugal och Luxemburg, med 2,3 respektive 1,7 procentenheter. Slovenien och Tjeckien har ”bästa resultat” med de lägsta nivåerna avseende personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning (13,3 % respektive 11,8 %), även om Tjeckien uppvisade en ökning. Eftersom vissa medlemsstater med nivåer runt eller över EU-genomsnittet förbättrade sig mer än genomsnittet finns det vissa tecken på konvergens, men skillnaderna mellan medlemsstaterna är fortfarande stora. Skillnaderna i antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning är också stora mellan olika EU-regioner, även inom medlemsstaterna, t.ex. i Italien, Polen, Ungern, Spanien och Belgien (se figur 8 i bilaga 5). En fortsatt bedömning av reformernas och investeringarnas fördelningseffekter²¹⁹ är avgörande för att säkerställa att de är ändamålsenliga när det gäller att minska fattigdomen och bidra till EU:s överordnade mål att lyfta minst 15 miljoner människor ur fattigdom senast 2030.

---

²¹⁹ Se kommissionens meddelande Bättre bedömning av fördelningseffekterna av medlemsstaternas politik ([COM\(2022\) 494 final](#)).

Figur 2.4.2: Andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning förblev på det hela taget stabil i EU, med vissa tecken på konvergens mellan medlemsstaterna

Andel av befolkningen som löper risk för fattigdom eller social utestängning, 2022 års nivåer och förändringar från föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för FR, LU och FI. Statistiskt signifikanta förändringar är markerade med asterisk (*).

Källa: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], EU-Silc.

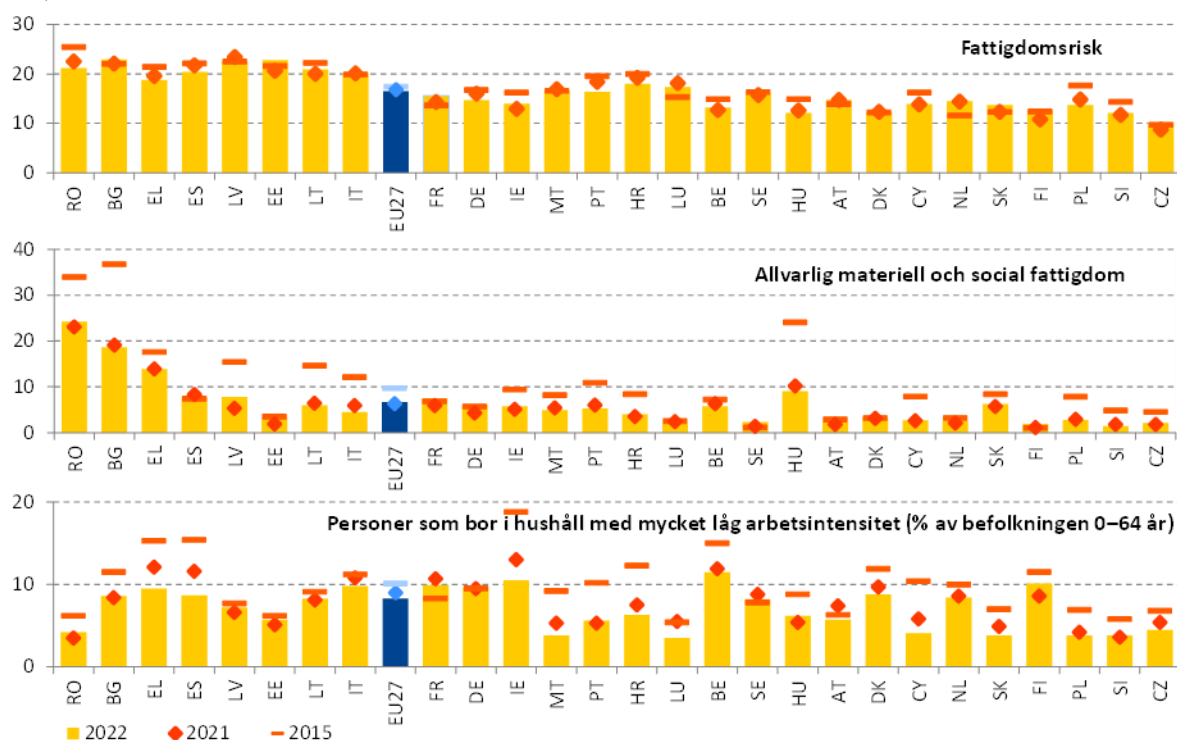
Inkomstfattigdom, allvarlig materiell och social fattigdom och andelen personer som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet visade också en övergripande stabilitet i de flesta medlemsstater. Trots de högre energipriserna och levnadskostnaderna under återhämtningen efter covid-19, liksom för personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning, återspeglar denna utveckling effekterna av de politiska åtgärder som vidtagits på EU-nivå och medlemsstatsnivå under de senaste kriserna. År 2022 (med avseende på 2021 års inkomster) hade Tjeckien, följt av Slovenien, Ungern, Danmark och Finland, den lägsta fattigdomsrisk i EU, även om de hade ökat för Tjeckien och Finland (se det övre diagrammet i figur 2.4.3). Bulgarien, Estland, Lettland och Rumänien hade däremot de högsta andelarna, och Bulgarien och Estland hade dessutom noterat ökningar. Enligt Eurostats snabbstatistik för 2022 års inkomster var fattigdomsrisk stabil i de flesta medlemsstater, ökade i Grekland och Kroatien, medan den minskade i Italien, Estland, Bulgarien och Rumänien²²⁰. Den positiva utvecklingen när det gäller denna aspekt beror också på de inkomststödsåtgärder som vidtagits för att mildra effekterna av den höga inflationen för de mest utsatta. De ökade levnadskostnaderna påverkar dock realinkomsterna, vilket framgår av fattigdomsrisk *förankrad vid 2021* som beräknas ha ökat i ungefär hälften av medlemsstaterna, vilket snarare pekar på försämringar i levnadsstandarden²²¹. Andelen personer som lever i allvarlig materiell och social fattigdom förblev också i stort sett stabil i EU 2022, men varierade fortfarande avsevärt mellan medlemsstaterna, från 1,4 % i Slovenien till 24,3 % i Rumänien (se det mellersta diagrammet i figur 2.4.3). Andelen minskade med mer än 1 procentenhet i Italien och Ungern, medan den var i stort sett stabil i de flesta andra länder och ökade i bara ett fåtal andra, som Rumänien, Lettland, Estland, Frankrike och Tyskland. Andelen personer som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet 2022 (baserat på 2021 års sysselsättning) minskade i de flesta medlemsstater, och särskilt med 2 procentenheter eller mer i Luxemburg (som också hade den lägsta nivån på 3,5 %), Spanien, Grekland och Irland (se det mellersta diagrammet i figur 2.4.3). Irland och Grekland hör dock fortfarande till de medlemsstater som har de högsta andelarna (dvs. över 9 %), tillsammans med Belgien, Tyskland, Italien, Frankrike och Finland. Bland dessa var det bara Finlands andel som ökade.

²²⁰ Se [snabbstatistikens experimentella resultat](#) som finns tillgängliga på [Eurostats särskilda webbsida](#).

²²¹ Personer som löper risk för fattigdom 2021 är de som har en ekvivalerad disponibel inkomst under tröskelvärdet för fattigdomsrisk *beräknat 2021*, justerat med det harmoniserade prisindexet mellan 2021 och 2022. Se [Eurostats särskilda artikel](#).

Figur 2.4.3: Fattigdomsrisk, allvarlig materiell och social fattigdom och hushåll med mycket låg arbetsintensitet visar på övergripande stabilitet eller minskningar i de flesta medlemsstater

Komponenter i huvudindikatorn för andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning (i %, 2015, 2021, 2022)

Anmärkning: Indikatorerna har rangordnats efter andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning år 2022. Uppgifter för FR är preliminära. Avbrott i serien för FR och LU för alla tre komponenterna och även för FI för hushåll med mycket låg arbetsintensitet.

Källa: Eurostats [tessi010], [tepsr_lm420], [tepsr_lm430], EU-Silc.

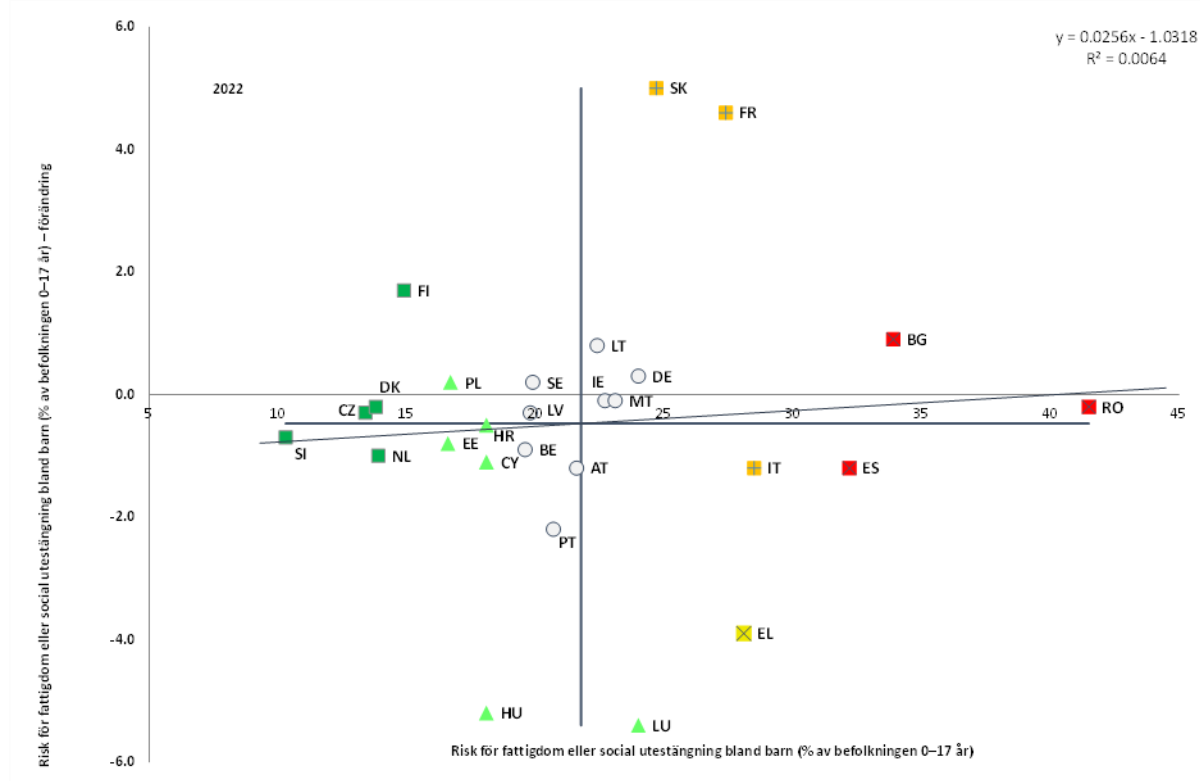
Andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning ökade något under 2022²²². EU-genomsnittet var 24,7 %, jämfört med 24,4 % 2021. Slovenien, Tjeckien, Danmark, Nederländerna och Finland noterade de lägsta andelarna (med en ökning endast för Finland) och uppvisade alla ”bästa resultat” (se figur 2.4.4). Rumänien, Bulgarien och Spanien hade däremot de högsta andelarna och befann sig alla i ”kritiska situationer”, med ökande förekomst i Bulgarien och inga betydande förbättringar i Rumänien och Spanien. Stora ökningar ägde rum i Slovakien och Frankrike, medan de största minskningarna noterades i Luxemburg, Ungern, Grekland och Portugal. Andelen barn som lever i hushåll som lider av inkomstfattigdom 2022 (med avseende på 2021 års inkomster) låg på 19,3 % och minskade i 21 medlemsstater, men ökade kraftigt i Frankrike och Slovakien. Eurostats snabbstatistik för 2022 års inkomster tyder på en övergripande stabilitet i barnfattigdomen i de flesta länder (med minskningar i Grekland och Irland och en ökning i Tjeckien). Medan andelen barn som lever i allvarlig materiell och social fattigdom i EU i genomsnitt ökade från 7,5 % 2021 till 8,4 % 2022, minskade den i hälften av medlemsstaterna, särskilt i Ungern och Italien. Ungern var dock fortfarande bland de länder som hade de högsta andelarna, tillsammans med Rumänien, Bulgarien och Grekland. Andelen barn som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet minskade eller förblev stabil i 20 medlemsstater (baserat på 2021 års sysselsättning). Andelen var fortfarande högst i Irland, följt av Tyskland, Frankrike och Bulgarien, som alla låg något över 10 %.

---

²²² Förutom risken för fattigdom eller social utestängning för barn hänvisar detta stycke till [Eurostats snabbstatistikberäkningar](#) och komponenter som ingår i risken för fattigdom och social utestängning, [[ilc_li02](#)], [[ilc_mdsl11](#)] och [[ilc_lvhl11n](#)]. När det gäller referensåret för andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning och dess komponenter, se fotnoterna 4 och 5 i bilaga 2.

Figur 2.4.4: Andelen barn (0–17 år) som löper risk för fattigdom eller social utestängning förblev i stort sett stabil 2022, utan några tydliga tecken på konvergens mellan medlemsstaterna

Andel av befolkningen som löper risk för fattigdom eller social utestängning, 2022 års nivåer och förändringar från föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för FR, LU och FI. Statistiskt signifikanta förändringar är markerade med asterisk (*).

Källa: Eurostats [tepsr_lm412], EU-Silc.

Barn som växer upp i fattigdom eller social utestängning har sämre förutsättningar att förverkliga sin fulla potential på arbetsmarknaden och i samhället. Detta gäller särskilt barnens svårigheter att få tillgång till och slutföra en utbildning av god kvalitet och förvärva färdigheter som är relevanta för arbetsmarknaden, samt att få tillgång till karriärmöjligheter i ett senare skede, vilket ökar risken för att fattigdom överförs från generation till generation. Mot denna bakgrund framstår tidiga insatser för att minska barnfattigdomen som särskilt viktiga. I ramen för riktmärkning av barnomsorg och stöd till barn fastställs indikatorer som gör det möjligt att övervaka barnens situation i de olika medlemsstaterna²²³. År 2022 (med avseende på 2021 års inkomstnivåer) var effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska barnfattigdomen fortfarande betydligt lägre än EU-genomsnittet (42 %) i vissa medlemsstater, särskilt Spanien, Rumänien och Grekland (21,5 % för Spanien och 24,8 % för både Rumänien och Grekland), medan den låg långt över det bland de länder som uppvisade ”bästa resultat” (58,1 % i Tyskland, 59,9 % i Irland och 66,8 % i Finland; se figur 2.4.9 för samma indikator avseende den totala befolkningen)²²⁴. Dessutom låg den materiella fattigdomen bland barn fortfarande nära eller över 20 % (2021) i Bulgarien, Grekland, Cypern, Ungern, Rumänien och Spanien, jämfört med ett EU-genomsnitt på 13 %²²⁵.

---

²²³ Det tillhörande informationsmeddelandet för indikatorundergruppen inom kommittén för socialt skydd finns tillgänglig [online](#).

²²⁴ Detta kan beräknas utifrån andelen barn som löper risk för fattigdom efter och före transfereringarna (utom pensioner), Eurostats Eurostat [[ilc_li02](#)] och [[ilc_li09](#)], på samma sätt som för huvudindikatorn. Sociala transfereringar in natura, bland annat gratis förskoleverksamhet och barnomsorg, utbildning och hälso- och sjukvård, beaktas inte i denna analys. Det finns ett avbrott i tidsserien i 2022 års uppgifter för Spanien och Rumänien.

²²⁵ Eurostats [[ilc_chmd01](#)] – mer information om denna indikator finns [här](#). Fattigdom bland barn avser bristande tillgång till minst tre av 17 varor som är nödvändiga för att barn i synnerhet ska kunna följa skolundervisningen och växa sig friska (t.ex. lämpliga böcker och färsk frukt och fräska grönsaker).

Graden av fattigdom minskade i genomsnitt i EU och i ungefär hälften av medlemsstaterna, både bland den totala befolkningen och bland barn. Denna grad mäts som skillnaden mellan den typiska inkomstnivån för dem som löper risk för fattigdom och den inkomstnivå under vilken personer anses löpa en sådan risk. För den totala befolkningen 2022 (med avseende på 2021 års inkomster) var denna klyfta, i relativa termer, 23,1 % av tröskelvärde för fattigdomsrisk i EU, jämfört med 24,5 % 2021 (med avseende på 2020 års inkomster)²²⁶. Klyftan var störst i Rumänien (32 %), trots att det hade minskat avsevärt (med 6,1 procentenheter), följt av Spanien, Lettland, Italien och Bulgarien (27,8 %, 27,7 %, 26,1 % respektive 26 %). De kraftigaste minskningarna noterades i Slovakien och Ungern, som nådde nivåer under EU-genomsnittet (18,4 % respektive 19,4 %). Fattigdomen är djupare bland personer som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet, med omkring 36 % i EU 2021 (med avseende på 2020 års inkomster). Situationen i medlemsstaterna är i stort sett likartad när man fokuserar på barn, för vilka graden av fattigdom i genomsnitt är större i EU (24,4 %) än för befolkningen i allmänhet. Graden av fattigdom bland barn var störst i Bulgarien (42,8 %), där den också ökade kraftigt (med 9,1 procentenheter), följt av Rumänien (33,1 %), Spanien (31,8 %) och Italien (27,9 %), där den förblev hög trots den senaste tidens minskning. Siffrorna för barn är höga även i Portugal och Nederländerna (26,1 % respektive 26 %). Finland och Ungern hade däremot de lägsta siffrorna (12,3 % respektive 14,5 %).

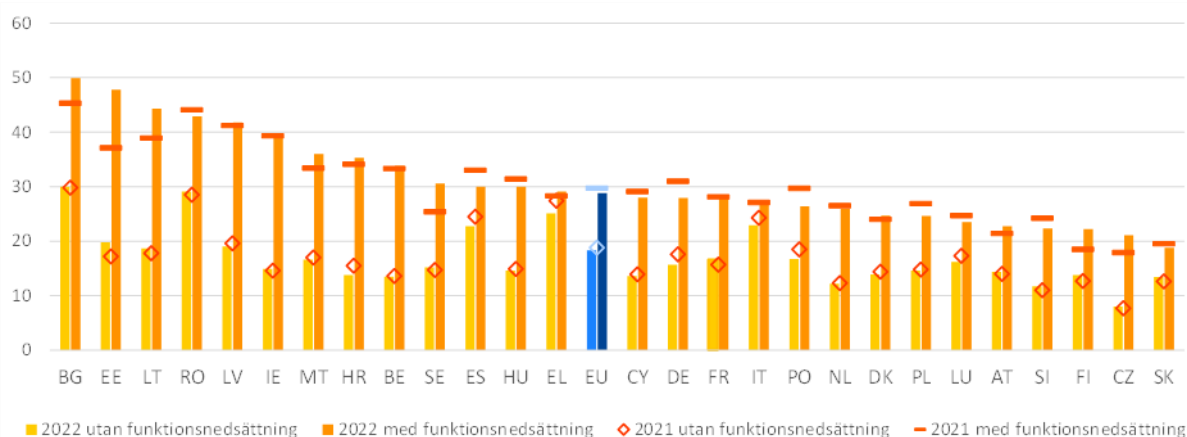
---

²²⁶ Detta stycke bygger på Eurostats [[ilc_li11](#)]. Denna indikator, som även är känd som [relativt medianvärde för fattigdomsklyftan](#), beräknas som skillnaden mellan den disponibla medianinkomsten per konsumtionsenhet för personer under fattigdomsgränsen och fattigdomsgränsen, uttryckt i procent av fattigdomsgränsen (brytpunkt: 60 % av den nationella disponibla medianinkomsten per konsumtionsenhet). Eurostat beräknar indikatorn för personer som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet (ej offentliggjord) som avståndet mellan den totala mediannettoinkomsten per konsumtionsenhet för personer – vars disponibla inkomst per konsumtionsenhet ligger under gränsen för fattigdomsrisk och som bor i arbetslösa hushåll eller hushåll med mycket låg arbetsintensitet – och gränsen för fattigdomsrisk, uttryckt som procentandel av gränsen för fattigdomsrisk. Brytpunkten är angiven som 60 % av den nationella disponibla medianinkomsten per konsumtionsenhet för alla invånare i ett land, inte för EU i dess helhet.

Mot bakgrund av den stabila eller positiva utvecklingen för befolkningen som helhet förbättrades risken för fattigdom eller social utestängning för personer med funktionsnedsättning endast marginellt under 2022. Andelen personer med funktionsnedsättning som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade från 29,7 % 2021 till 28,8 % 2022 i EU, men är fortfarande högre än för resten av befolkningen och varierar avsevärt mellan medlemsstaterna (se figur 2.4.5). Med andelar på över 35 % är situationen särskilt svår i åtta medlemsstater (Bulgarien, Estland, Litauen, Rumänien, Lettland, Irland, Malta och Kroatien). Bland dessa länder minskade andelen endast i Rumänien (med 1,3 procentenheter), medan betydande ökningar noterades för Estland, Litauen och Bulgarien. Sverige hade också en betydande ökning av andelen personer med funktionsnedsättning som löper risk för fattigdom eller social utestängning, även om andelen förblev mycket närmare EU-genomsnittet (30,6 %). Överlag tenderar risken för fattigdom eller social utestängning att vara lägre för personer med funktionsnedsättning som är 65 år eller äldre och bor i privata hushåll, med de viktiga undantagen Estland, Bulgarien och Lettland, som registrerade siffror som var mer än dubbelt så höga som EU-genomsnittet för denna åldersgrupp (61,8 %, 55,1 % respektive 48,1 %, jämfört med 23,9 % som EU-genomsnitt). Det finns stora skillnader mellan länderna även när det gäller skillnaden i fattigdomsrisk mellan personer med och utan funktionsnedsättning. Italien och Grekland hade de minsta skillnaderna 2022 (4 procentenheter), medan Estland, Litauen och Irland uppvisade skillnader som var sex gånger större (28, 25,6 respektive 24,6 procentenheter).

Figur 2.4.5: Personer med funktionsnedsättning löper större risk att drabbas av fattigdom och social utestängning än personer utan funktionsnedsättning

Andel personer med och utan funktionsnedsättning som löper risk för fattigdom eller social utestängning, åldersgruppen 16 år och äldre, 2022 och 2021 (i %)

• **Anmärkning:** Avbrott i tidsserien för FR och LU.

Källa: Eurostats [[hlth_dpe010](#)], EU-Silc.

Andelen personer med invandrarbakgrund som löper risk för fattigdom eller social utestängning var fortfarande mycket högre än för resten av befolkningen 2022, vilket kräver riktade insatser. Andelen personer födda utanför EU som löper risk för fattigdom eller social utestängning var i de flesta fall mycket högre än andelen för inrikes födda (med mer än 20 procentenheter) i flera medlemsstater: 52,2 % jämfört med 24,1 % i Grekland, 50,9 % jämfört med 20,6 % i Spanien, 42,7 % jämfört med 15 % i Belgien, 41,4 % jämfört med 11,6 % i Österrike, 41,2 % jämfört med 16,5 % i Frankrike²²⁷. Bland dessa minskade andelen för personer födda utanför EU endast i Spanien (med 5,5 procentenheter) jämfört med 2021.

Ett mycket stort antal romer lever fortfarande i fattigdom i EU-länderna. Detta leder i sin tur till ytterligare diskriminering. År 2021 riskerade i genomsnitt 80 % av romerna att drabbas av fattigdom i de medlemsstater som FRA undersökte, och för romska barn var siffran ännu högre (83 %), utan några uppenbara framsteg mellan 2016 och 2021²²⁸. I genomsnitt levde nästan hälften av den romska befolkningen (48 %) i allvarlig materiell fattigdom, med ännu högre andelar bland yngre och äldre personer. Skillnaden i materiell fattigdom mellan romska barn och andra uppgår till 47 %. Jämfört med 2016 förvärrades dock situationen i sex av de nio länder för vilka jämförbara uppgifter finns tillgängliga. I EU:s strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och deltagande 2020–2030, som antogs i oktober 2020, uppmanas medlemsstaterna att minska fattigdomsklyftan mellan romer och befolkningen i allmänhet, inbegripet för barn, med minst hälften och att säkerställa att majoriteten av romerna senast 2030 har tagit sig ur fattigdom. Genom rådets rekommendation om romers jämlikhet, inkludering och delaktighet, som antogs i mars 2021²²⁹, åtog sig medlemsstaterna att bekämpa den extremt höga fattigdomsrisk och risken för materiell och social fattigdom bland romerna, för att ge effektivt stöd till romers jämlikhet, inkludering och deltagande.

---

²²⁷ Som framgår av Eurostats indikator [[ilc_peps06n](#)], där personer födda i länder utanför EU-27 jämförs med personer födda i det uppgiftslämnande landet (över 18 år). Uppgifter saknas för 2022 för Rumänien.

²²⁸ Uppgifter om romer kommer från [FRA:s undersökning om romer 2021](#). De undersökta länderna är BG, CZ, EL, ES, HR, HU, PT, RO och SK. På grund av olika urvalsstorlek och egenskaper bör jämförelser med tidigare utgåvor av undersökningen (dvs. 2016) göras med försiktighet. Se FRA:s undersökningsrapport (s. 10–11) för ett grundligt erkännande av eventuella begränsningar i analysen av trenderna. Nästa undersökning från FRA om romer kommer att genomföras 2024 och bygga på undersökningen från 2021.

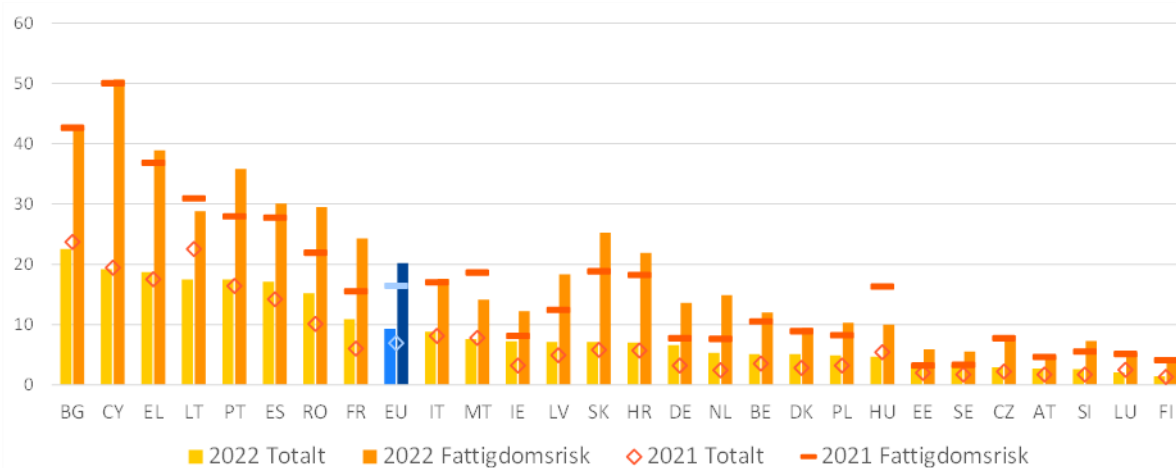
²²⁹ Rådets rekommendation om romers jämlikhet, inkludering och delaktighet antogs i mars 2021. [EUT C 93, 19.3.2021, s. 1](#).

I utvärderingen av de förnyade nationella strategiska ramarna för romer uppmanas medlemsstaterna att ta itu med de förbättringsområden som identifierats samt att förnya och ändra sina ramar, bland annat för att göra dem mer ambitiösa²³⁰. Den 9 oktober 2023 antog rådet slutsatser om att säkerställa lika tillgång för romer till lämpligt och desegregerat boende och att få bukt med segregerade bosättningar, och uppmanade medlemsstaterna att identifiera och använda all tillgänglig finansiering för detta ändamål.

Energifattigdomen ökade i hela EU under 2022, vilket också återspeglar de första effekterna av energikrisen. Andelen personer som inte kan hålla sitt hem tillräckligt varmt är en av de viktigaste indikatorerna som används för att övervaka energifattigdomen i EU²³¹. Siffrorna för 2022 återspeglar effekterna av de kraftigt stigande energipriserna som började under andra halvåret 2021 och förvärrades under 2022. Mot denna bakgrund ökade andelen personer som inte kan hålla sitt hem tillräckligt varmt med 2,4 procentenheter i EU och uppgick till 9,3 % 2022. Detta bröt en utveckling i EU med konstant minskning under perioden 2015–2021 (från 9,6 % till 6,9 %). Som väntat ökade andelen personer i denna situation bland dem som löper risk för fattigdom snabbare än för befolkningen i stort 2022, med 3,8 procentenheter, och nådde en siffra som var mer än dubbelt så hög som det totala EU-genomsnittet (20,2 % 2022). Oförmågan att hålla hemmet tillräckligt varmt i befolkningen varierade kraftigt mellan medlemsstaterna, från 1,4 % i Finland 2022 till 22,5 % i Bulgarien (se figur 2.4.6). I alla medlemsstater var andelen högre bland personer som löper risk för fattigdom, från 3,9 % i Finland till 50,6 % i Cypern. Rumänien, Frankrike, Irland och Tyskland stod för de största ökningarna för den totala befolkningen, medan Portugal, Rumänien, Frankrike, Lettland, Slovakien, Tyskland och Nederländerna hade de största ökningarna för personer som löper risk för fattigdom.

Figur 2.4.6: Energifattigdomen ökade i EU och i de flesta medlemsstater under 2022

Personer som inte kan hålla hemmet tillräckligt varmt, totalt och personer som löper risk för fattigdom, 2021 och 2022 (i %)

Anmärkning: Avbrott i tidsserien för FR och LU.

Källa: Eurostats [ilc_md01], EU-Silc.

²³⁰ Se [COM\(2023\) 7 final](#) för utvärderingen.

²³¹ Se även [informationsmeddelandet för indikatorundergruppen inom kommittén för socialt skydd](#) om tillgängliga indikatorer för energifattigdom på EU-nivå för mer information.

Ruta 6: Tillgång till grundläggande tjänster i EU

Grundläggande tjänster uppfyller grundläggande mänskliga behov, är avgörande för välbefinnandet och stöder tillgången till varor och tjänster som främjar ett aktivt deltagande i samhället och på arbetsmarknaden. Enligt princip 20 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter har alla rätt att få tillgång till grundläggande tjänster²³² av god kvalitet, och stöd i detta avseende bör ges till dem som behöver det, vilket är viktigt för att främja framsteg mot EU:s mål för fattigdomsminskning 2030. På EU-nivå har tillgången till grundläggande tjänster främjats genom sektorsspecifik lagstiftning, skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande och allmännyttiga tjänster, konsumentskydd och finansiering. Den sektorsspecifika lagstiftning som antagits eller setts över sedan pelaren antogs innehåller bestämmelser om att bättre identifiera personer utan tillgång, bedöma orsakerna till detta och vidta nödvändiga åtgärder²³³. I rådets rekommendationer om att säkerställa en rättvis omställning till klimatneutralitet och om minimiinkomster uppmanas medlemsstaterna också att stödja tillgången till grundläggande tjänster²³⁴. I juni 2023 släppte kommissionen sin första rapport om tillgången till grundläggande tjänster i EU²³⁵.

Medan större delen av EU:s befolkning har tillgång till grundläggande tjänster, möter personer som riskerar fattigdom eller social utestängning och de mest utsatta betydande hinder. Överkomlighet kan vara ett stort hinder. I detta avseende kan 9,3 % av EU:s befolkning inte hålla sitt hem tillräckligt varmt, 2,4 % har inte råd med en internetanslutning för personligt bruk i hemmet, 2,4 % har inte råd att regelbundet använda kollektivtrafiken och 1,5 % bor i hushåll utan badkar, dusch eller toalettspolning, med stora skillnader mellan länderna²³⁶. Hushåll som löper risk för fattigdom eller social utestängning tenderar att spendera omkring 60 % mer av sin budget på grundläggande tjänster, vilket gör dem mer sårbara för prisökningar (se diagram). Tillgänglighet och åtkomlighet innebär också utmaningar, ibland kopplade till andra dimensioner, som brist på kompetens eller geografiska faktorer (klyftan mellan stad och land, avlägsna regioner och ömråden).

²³² Grundläggande tjänster är tillgång till vatten, avlopp, energi, transport, finansiella tjänster och digital kommunikation. Möjliggörande tjänster är förskoleverksamhet och barnomsorg, utbildning, hälso- och sjukvård, långvarig vård och omsorg samt tjänster för social inkludering.

²³³ Exempelvis direktiv (EU) 2018/1972 om en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (omarbetning), direktiv (EU) 2020/2184 om kvaliteten på dricksvatten (omarbetning) och förslag till direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (omarbetning) (COM(2022) 541 final).

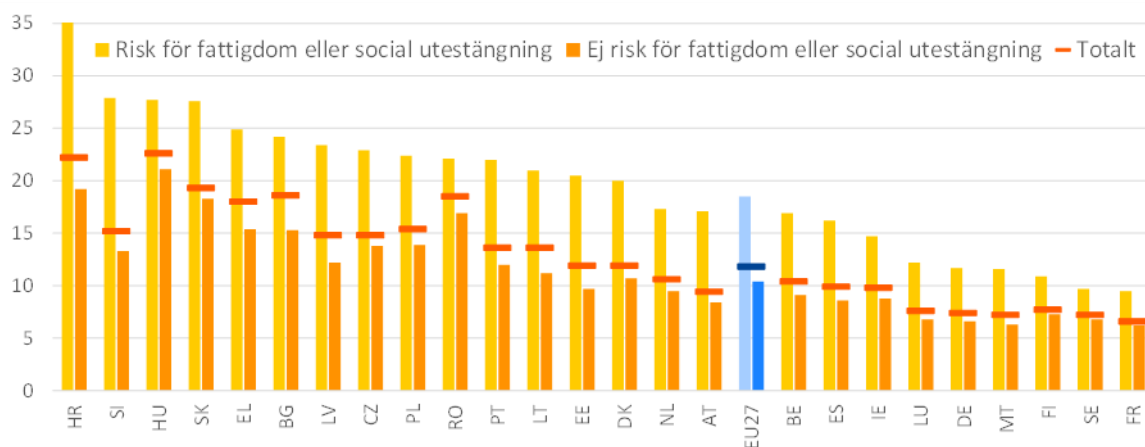
²³⁴ Rådets rekommendation om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet (2022/C 243/04) respektive rådets rekommendation om tillräckliga minimiinkomster som säkerställer aktiv inkludering (2023/C 41/01).

²³⁵ *Commission Report on access to essential services in the EU* (inte översatt till svenska), SWD(2023) 213 final/2.

²³⁶ Eurostat, EU-Silc [ilc_mdcs01], [ilc_mddu07a], uppgifter för 2022, [ilc_mdcs13a], uppgifter för 2014 (i ad hoc-modul om materiell fattigdom, *nya bevis förväntas 2024 genom den sexåriga modulen om tillgång till tjänster*) respektive [ilc_mdho05], uppgifter för 2020.

Hushållens utgifter för grundläggande tjänster, som löper risk för fattigdom eller social uteslängning och som inte löper risk för fattigdom eller social uteslängning

Medianandel för grundläggande tjänster i disponibel inkomst för hushåll som löper risk för fattigdom eller social uteslängning och hushåll som inte löper risk för fattigdom eller social uteslängning, 2015 (i %)

Anmärkning: Det vägda genomsnittet för EU omfattar inte CY och IT. Gammal definition av risk för fattigdom eller social uteslängning för Europa 2020-strategin används.

Källa: Eurostats [icw_aff_03], hushållsbudgetundersökningen.

Det finns stora skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller hur utsatta grupper får stöd för att få tillgång till grundläggande tjänster. I Tyskland och Finland ges stöd som en del av systemet för minimiinkomstförmåner, med belopp som uttryckligen tar hänsyn till kostnaderna för nödvändiga tjänster. I Sverige ges indirekt stöd, eftersom kostnaderna för vissa nödvändiga tjänster ingår i hyran och därmed i beräkningen av kontantförmånen. I Malta har låginkomsthushåll rätt till en ”energiförmån”, som täcker vatten, el och gas. I Litauen och Rumänien täcker kommunerna hela eller delar av kostnaderna för att ansluta låginkomsthushåll till vatten- och avloppssystemet. I Cypern erbjuds gratis skolbussbiljetter, 50 % rabatt på resekostnader för alla innehavare av sociala kort och gratis transport för alla biståndsmottagare och för personer med låg pension. Fyra medlemsstater (Tyskland, Litauen, Portugal och Finland) garanterar grundläggande tillgång till eller inga avbrott i tillgången till digital anslutning för hushåll i hemmet, medan två andra (Belgien och Portugal) nyligen har uppdaterat sina telekommunikationslagar för att utvidga sociala avgifter till tillhandahållande av mobilt bredband för internet. I ett fåtal medlemsstater (Litauen, Irland, Spanien och Finland) håller man på att utarbeta strategier för att säkerställa att det alltid går att ta ut kontanter i uttagsautomater på rimligt nära håll.

Inkomstskillnaderna minskade i genomsnitt i EU under 2022, med olika situationer i de olika medlemsstaterna. EU-genomsnittet minskade från 4,99 år 2021 till 4,74 år 2022 (inkomstår 2020 respektive 2021), med varierande trender mellan medlemsstaterna (se figur 2.4.7). Minskningen var störst i Rumänien (1,14), som dock fortfarande har en av de högsta nivåerna (6) och nu är ”svag men förbättras”. Spanien och Grekland noterade mycket mindre minskningar på omkring 0,5 och startade också från relativt höga nivåer och tillhör därmed också kategorin ”svag men förbättras”. ”Kritiska situationer” noterades i Bulgarien och Lettland, med nivåer av inkomstskillnader som är bland de högsta i unionen, trots relativt små minskningar 2022, medan Litauen, som också befann sig i en ”kritisk situation”, till och med upplevde en ytterligare ökning. Estland och Sverige hade de största ökningarna och ”bör bevakas”, liksom Italien, som tvärtom visade en liten nedgång men från en högre nivå. Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Belgien uppvisade ”bästa resultat” 2022, alla med relativt låga nivåer. I vissa medlemsstater, t.ex. Ungern, Italien och Sverige, varierar inkomstskillnaderna mellan olika regioner (se figur 4 i bilaga 5). Enligt Eurostats snabbstatistik var inkomstskillnaderna också antingen stabila eller minskade (t.ex. i Rumänien) 2022 (inkomstår), vilket återspeglar de snabba politiska åtgärder som vidtagits på EU- och medlemsstatsnivå för att motverka inflationens negativa effekter²³⁷, särskilt för låginkomsthushåll. Systematiska konsekvensbedömningar av fördelningseffekterna av politiska åtgärder är särskilt viktiga för att ta hänsyn till deras inverkan på inkomstskillnaderna och ge förhandsinformation om politiska beslut.

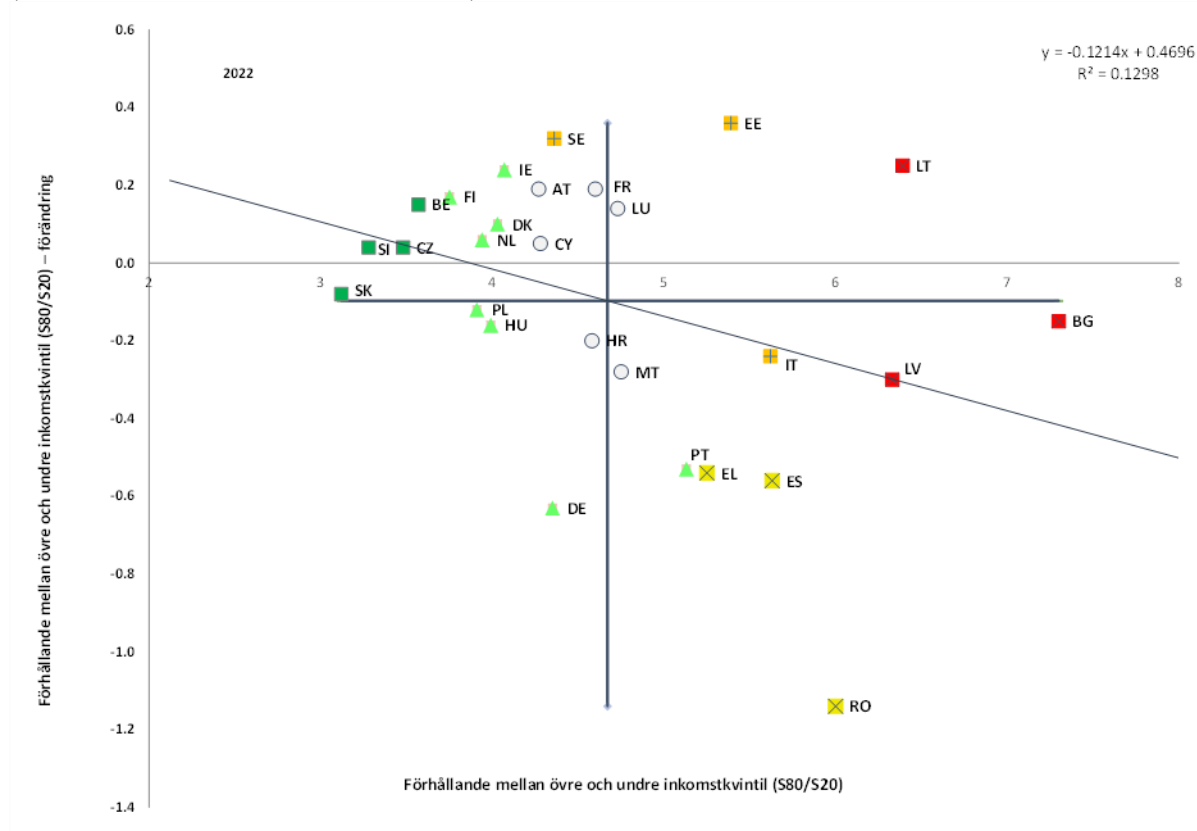
---

²³⁷ Se [snabbstatistikens experimentella resultat](#) s. 11.

Figur 2.4.7: Inkomstskillnaderna har minskat i genomsnitt i EU, med olika situationer på nationell nivå

Förhållande mellan övre och undre inkomstkventil (S80/S20), 2022 års nivåer och förändringar från föregående år (huvudindikator i den sociala resultattavlan)

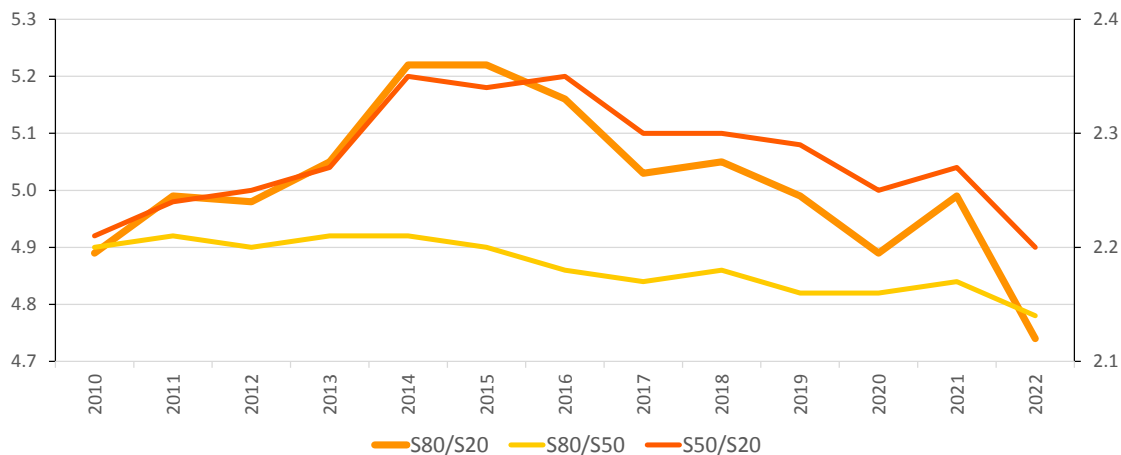
Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det ovtikade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för FR och LU. Statistiskt signifikanta förändringar är markerade med asterisk (*).

Källa: Eurostats [tessi180], EU-Silc.

Den genomsnittliga minskningen av inkomstskillnaderna i unionen beror främst på utvecklingen i den nedre delen av inkomstfördelningen. Ökningen av inkomstskillnaderna i början av 2010-talet berodde i genomsnitt på ökningarna i den nedre delen av inkomstfördelningen (vilket framgår av S50/S20-indikatorn – se figur 2.4.8). Den totala nedgången under senare år, från 2016, återspeglar också främst en nedgång i den delen av inkomstfördelningen. Liksom tidigare år hade medlemsstater som upplevde högre totala inkomstskillnader (mätt med S80/S20-indikatorn) 2022 (med avseende på 2021 års inkomster) i allmänhet högre ojämlikhet i både de nedre och övre delarna av inkomstfördelningen, vilket framgick av analysen av S50/S20- och S80/S50-indikatorerna. Med endast ett fåtal undantag (dvs. Bulgarien, Litauen, Portugal och Malta) hade medlemsstater med inkomstskillnader över EU-genomsnittet trots detta fortfarande större skillnader i den nedre än i den övre delen av inkomstfördelningen. Detta är tydligast i länder som Rumänien, Spanien och Lettland.

Figur 2.4.8: Inkomstskillnaderna minskade i EU, främst på grund av ökningar i den nedre delen av inkomstfördelningen

Förhållande mellan övre och undre kvintil S80/S20 (vänster axel), S80/S50 (höger axel) och S50/S20 (höger axel), 2010–2022

Anmärkning: Avbrott i serien 2020, beräknat för 2014–2019.

Källa: Eurostats [tessi180], [ilc_di11d], [ilc_di11e], EU-Silc.

Tidiga uppskattningar av utgifterna för socialt skydd (som andel av BNP) visar en fortsatt minskning under 2022. Dessa utgifters andel av BNP var 27,2 % 2022 (bara något över nivån före covid-19-krisen 2019, dvs. 26,8 %), 3 procentenheter respektive 1,5 procentenheter lägre än 2020 och 2021²³⁸. Trots en viss konvergens i utgiftsnivåerna under 2020 och 2021 (på grund av de politiska åtgärderna mot covid-19-krisen) fanns det 2022 fortfarande stora variationer inom EU i andelen utgifter (för socialt skydd) som procentandel av BNP, med nivåer runt eller över 30 % i fem medlemsstater och under 20 % av BNP i åtta andra. I hela EU minskade utgifterna under 2022 kraftigt för arbetslöshetsförmåner (-25,2 %), medan de ökade för familjeförmåner (+6,1 %), förmåner till personer med funktionsnedsättning (+4,9 %), förmåner vid ålderdom och efterlevandeförmåner (+4,9 %), förmåner vid sjukdom och hälso- och sjukvård (+3,5 %), social utestängning (+1,4 %) och bostadsbidrag (+1,2 %). Totalt sett var förmånerna vid ålderdom och efterlevandeförmånerna fortsatt den främsta utgiftskategorin för förmåner 2022 (46,3 % på EU-nivå, jämfört med 45,3 % 2021), och deras andel ökade i nästan alla medlemsstater (21 av 24).

²³⁸ Eurostat, Early estimates – Social protection (senast uppdaterad den 31 oktober 2023), som omfattar alla medlemsstater utom EL, NL och RO men inkluderar en uppskattning av EU-27-aggregatet.

Den näst största utgiftskategorin för förmåner är fortfarande hälso- och sjukvårdsförmåner samt sjukpenning (30,0 % på EU-nivå, jämfört med 29,7 % 2021), men deras totala andel minskade i tolv medlemsstater. Familjeförmåner stod för 8,6 % av utgifterna för förmåner 2022 (en ökning från 8,3 % 2021), medan förmåner till personer med funktionsnedsättning utgjorde 7,0 % (jämfört med 6,9 % 2021). Andelen arbetslöshetsförmåner minskade i hela EU från 5,9 % 2021 till 4,3 % 2022 (i 24 medlemsstater). Slutligen förblev andelen förmåner vid social utestängning (2,6 % 2022) och bostadsbidrag (1,3 %) stabil jämfört med 2021 (2,6 % respektive 1,3 %).

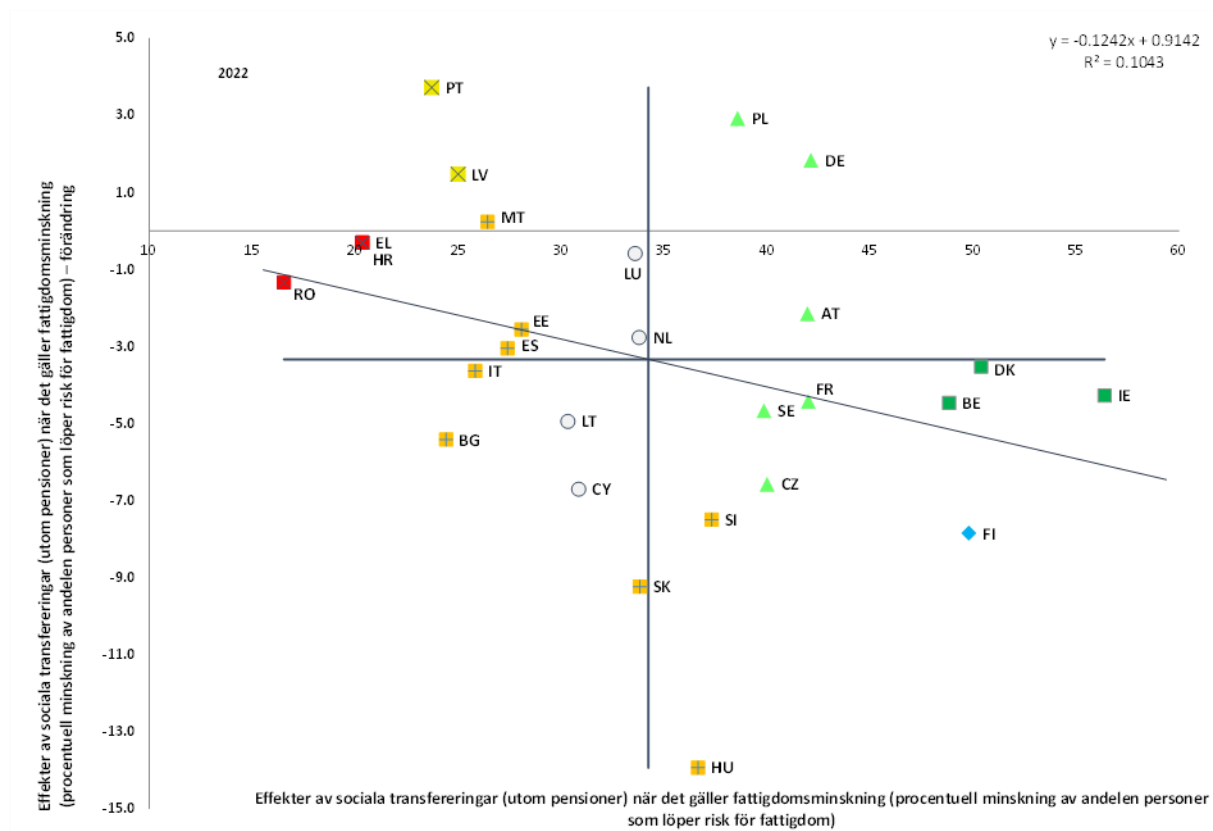
Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen minskade 2022, också på grund av utfasningen av de exceptionella stödåtgärder som vidtogs under covid-19-krisen. Denna trend observerades både på EU-nivå och i de allra flesta medlemsstater mellan 2021 och 2022 (med avseende på inkomståren 2020 respektive 2021; se figur 2.4.9)²³⁹. Skillnaderna mellan medlemsstaterna i fråga om både nivåer och förändringar var fortsatt stora. År 2022 (med avseende på 2021 års inkomster) varierade effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen från 16,5 % i Rumänien till 56,4 % i Irland. Med låga nivåer runt eller under 20 % befann sig Rumänien, Kroatien och Grekland alla i ”kritiska situationer”. Så många som åtta länder klassificerades som ”bör bevakas” (Ungern, Slovakien och Slovenien – alla med värden på eller över EU-genomsnittet men med mycket stora minskningar, samt Bulgarien, Italien, Spanien, Estland och Malta – alla med värden under eller betydligt under EU-genomsnittet och alla utom Malta med ytterligare minskningar). På motsatt sida av spektrumet hade Irland, Danmark och Belgien de högsta nivåerna (omkring 50 % eller högre) som länder med ”bästa resultat”, även om alla hade haft nedgångar. Finland, som också hade bland de högsta nivåerna, noterade ändå en relativt stor minskning av effekterna av de sociala transfereringarna när det gäller att minska fattigdomen, vilket innebar att situationen var ”bra men bör övervakas”. Endast Portugal, Polen, Tyskland och Lettland ökade effektiviteten i sina sociala transfereringar, medan de största nedgångarna registrerades i Ungern och Slovakien (med mer än 9 procentenheters minskning). Skillnaderna i effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen var också stora mellan olika EU-regioner, särskilt i Italien, Ungern och Polen (se figur 9 i bilaga 5).

---

²³⁹ Även om det finns ett avbrott i serien för denna indikator 2022 för alla medlemsstater utom Finland på grund av en metodförändring, visar (opublicerade) indikatorvärden som beräknats av Eurostat baserat på den gamla metoden en liknande minskning 2022 och ger samma i stort sett samma samlade bedömning.

Figur 2.4.9: Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen minskade i de flesta medlemsstater 2022

Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen, 2022 års nivåer och förändringar från föregående år (huvudindikator i den sociala resultattavlan)

Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för alla medlemsstater utom FI. Källa: Eurostats [tespm050], EU-Silc.

Socialt skydd fortsätter att spela en viktig roll när det gäller att minska fattigdomsriskerna för personer med atypiska anställningar, men inkomstfattigdomen är fortfarande högre för dem än för andra arbetstagare. Effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen 2022 i EU var betydligt högre för arbetstagare med atypiska anställningar, såsom visstidsanställda²⁴⁰ (27,3 %) och deltidsanställda (24,8 %) samt egenföretagare (26,7 %), än för den genomsnittliga arbetstagaren (12,5 %). Trots de större effekterna av sociala transfereringar för dessa arbetstagare var inkomstfattigdomen större bland dem 2022 (med avseende på 2021 års inkomster) i de flesta medlemsstater. På EU-nivå var fattigdomsriskerna 15,9 % bland visstidsanställda, 14,6 % bland deltidsanställda och 21 % bland egenföretagare²⁴¹, jämfört med 6,6 % bland alla anställda i genomsnitt. Inkomstfattigdomen för visstidsanställda var till och med 20 % eller högre i nio medlemsstater, och över EU-genomsnittet i fyra av dessa länder (Italien, Portugal, Spanien och Sverige). Bland egenföretagare var fattigdomen högre än EU-genomsnittet i åtta medlemsstater, och så hög som 30,9 % och 55,8 % i Estland respektive Rumänien²⁴². Brister i det sociala skyddet är också uppenbara för dem som saknar arbete, vilket framgår av de höga fattigdomsnivåerna bland de arbetslösa, som ligger på 46,2 % för EU 2022 och över 50 % i länder som Bulgarien, Lettland, Litauen, Nederländerna och Slovakien.

---

²⁴⁰ På grund av begränsningar i tillgången på uppgifter identifieras visstidsanställda som de som arbetar i en sådan ställning under intervjuens referensperiod, medan deras sociala situation (inkomst osv.) mäts under referensåret för inkomst (n-1).

²⁴¹ Det är dock svårt att bedöma inkomster för egenföretagare, och indikatorn för materiell och social fattigdom pekar på en liknande nivå för egenföretagare som för anställda (8,5 % respektive 8,2 % i EU-27 år 2022). Väsentliga skillnader (dvs. med större fattigdom för egenföretagare) finns endast i tre medlemsstater (CY, EL och RO).

²⁴² De åtta medlemsstaterna är LV, LU, EL, ES, PT, PL, EE och RO, varav de flesta har en högre andel egenföretagare bland den arbetande befolkningen än genomsnittet.

Andelen personer som omfattas av sociala förmåner varierar stort mellan medlemsstaterna och för olika kategorier av arbetstagare, samt beroende på anställningsstatus. I genomsnitt i EU 2022 (med avseende på 2021 års inkomster) var andelen personer i arbetsför ålder (16–64 år) som löpte risk för fattigdom före sociala transfereringar och som fick sociala förmåner²⁴³ högre bland visstidsanställda (44,9 %) och deltidsanställda (36,1 %) än bland alla anställda (35,6 %). I sju medlemsstater (Luxemburg, Ungern, Estland, Cypern, Belgien, Lettland och Bulgarien) var det dock mindre sannolikt att visstidsanställda fick sociala förmåner än tillsvidareanställda, och i sex medlemsstater (Luxemburg, Spanien, Litauen, Malta, Slovenien och Bulgarien) var det mindre sannolikt att deltidsanställda fick sociala förmåner än heltidsanställda. I fem länder (Kroatien, Grekland, Luxemburg, Polen och Rumänien) fick mindre än 10 % av de sysselsatta som löpte risk för fattigdom före sociala transfereringar sociala förmåner. Det var minst sannolikt att egenföretagare som löpte risk för fattigdom före transfereringar fick sociala förmåner, med en andel på 16,5 % 2022 i EU-27, en minskning från 29 % 2021, vilket återspeglar utfasningen av de exceptionella stödåtgärder som vidtagits till följd av covid-19-pandemin²⁴⁴. Denna andel var till och med under 5 % i sju medlemsstater (Kroatien, Grekland, Luxemburg, Nederländerna, Polen, Portugal och Rumänien). Medan omkring hälften (54,2 %) av de arbetslösa som löper risk för fattigdom i genomsnitt fick sociala förmåner i EU 2022, var denna andel mycket lägre – under 20 % – i fem medlemsstater (Kroatien, Grekland, Nederländerna, Polen och Slovakien).

---

²⁴³ Enligt indikatorn om ”faktisk tillgång”, som godkändes av kommittén för socialt skydd 2020 inom ramen för ramverket för övervakning av tillgången till socialt skydd. Målgruppen är personer som löper risk för fattigdom före sociala transfereringar. De sociala förmåner som omfattas av indikatorn är de som erhålls på individnivå, exklusive ålders- och efterlevandepensioner.

²⁴⁴ Se även kommissionens rapport om genomförandet av rådets rekommendation om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare, [COM\(2023\) 43 final](#).

Tillgången till adekvat socialt skydd varierar fortfarande mellan medlemsstaterna, trots vissa förbättringar under de senaste åren²⁴⁵. När det gäller formellt skydd fanns det våren 2022 fortfarande luckor i sjutton medlemsstater för minst en grupp av arbetstagare med atypisk anställning i minst en gren av det sociala skyddet, vilket oftast var arbetslöshetsförmåner, sjukpenning samt förmåner vid moderskap²⁴⁶. I tretton medlemsstater var dessutom tillgången till minst en gren av det sociala skyddet frivillig för minst en grupp arbetstagare med atypisk anställning, oftast i fråga om förmåner vid ålderdom och arbetslöshetsförmåner. Egenföretagare hade formella brister i skyddet av en eller flera grenar av det sociala skyddet i nitton medlemsstater, oftast i fråga om arbetslöshetsförmåner och förmåner som täcker olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar. I 18 medlemsstater var egenföretagarnas skydd dessutom frivilligt, oftast i fråga om sjukpenning, förmåner vid ålderdom och förmåner vid moderskap.

Ruta 7: Framtiden för det sociala skyddet

De sociala trygghetssystemen spelar en viktig roll i EU:s medlemsstater när det gäller att säkerställa social sammanhållning och inkomsttrygghet mot risker samt makroekonomisk stabilisering, och därför måste de anpassas till framtidens utmaningar. Utgifterna för socialt skydd utgör cirka 30 % av EU:s BNP, med stora skillnader mellan länderna. De sociala trygghetssystemen har visat sig vara effektiva när det gäller att stödja den socioekonomiska resiliensen under covid-19-pandemin och den senaste energikrisen. De sociala trygghetssystemens förmåga att förbli tillräckliga och finanspolitiskt hållbara står dock under allt större press på grund av den åldrande befolkningen, strukturella förändringar i arbetslivet och den gröna och den digitala omställning som håller på att omforma våra ekonomier och samhällen. Denna utveckling kommer att påverka utformningen och omfattningen av de sociala trygghetssystemen och deras finansiering. I praktiken innebär detta att det behövs ett högre deltagande i arbetstillfällen av hög kvalitet i alla befolkningsgrupper, längre arbetsliv, lämpliga åtgärder mot fattigdom bland förvärvsarbetande och den ökande andelen atypiska anställningar²⁴⁷, bättre organisation och effektivitet i tillhandahållandet av tjänster samt ett socialpolitiskt svar på klimatförändringarna och den gröna omställningen. Flera EU-initiativ har bidragit till att framtidssäkra de sociala trygghetssystemen, men det krävs ytterligare åtgärder²⁴⁸.

²⁴⁵ Se kommissionens rapport om genomförandet av rådets rekommendation om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare, [COM\(2023\) 43 final](#) och den [överbvakningsram](#) som godkändes 2020 och den [partiella uppdatering \(2022\)](#) som offentliggjordes i juli 2023.

²⁴⁶ Med formellt skydd avses en situation där personerna i en grupp inom en viss gren av det sociala skyddet (t.ex. ålderdom, skydd vid arbetslöshet, moderskap eller faderskap) enligt befintlig lagstiftning eller kollektivavtal har rätt att delta i ett system för socialt skydd som omfattar en viss gren.

²⁴⁷ Se även kommissionens rapport om genomförandet av rådets rekommendation om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare, [COM\(2023\) 43 final](#).

²⁴⁸ Till exempel rådets rekommendationer om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare (2019), om långvarig vård och omsorg (2022), om en rättvis omställning till klimatneutralitet (2022) och om tillräckliga minimiinkomster för aktiv inkludering (2023) samt direktivet om tillräckliga minimilöner.

Mot bakgrund av de pågående megatrenderna bör välfärdspolitiken ses i ett livscykelperspektiv, från födseln till ålderdomen. Tre funktioner har visat sig vara centrala i detta avseende²⁴⁹: 1) reglering av arbetsmarknaden (särskilt för att ta itu med ojämlikheter på arbetsmarknaden, främja arbetskvalitet och social dialog), 2) socialt skydd (inriktat på inkomstskydd mot risker och stabilisering) och 3) aktiv och förebyggande socialpolitik, inklusive tillhandahållande av anställningsstöd, utbildning, kompetenshöjning och omskolning, hälsovård och sociala tjänster samt omsorgstjänster för att möjliggöra fullt deltagande i ekonomin och samhället²⁵⁰. Aktiv och förebyggande socialpolitik i olika skeden av livet kan leda till en ”dubbel utdelning” genom att framtida utgifter för inkomstskydd minskar tack vare ökad sysselsättning, ökat välbefinnande och hälsovinster, samtidigt som en inkluderande tillväxt främjas och skattebasen breddas. I figuren illustreras avkastningen på aktiv och förebyggande socialpolitik under hela livet.

Aktiv och förebyggande socialpolitik: samhällelig och individuell avkastning

Källa: Återgivning av figur 2 i A. Hemerijck, S. Ronchi, I. Plavgo, *Social investment as a conceptual framework for analysing well-being returns and reforms in 21st century welfare states*, *Socio-Economic Review*, 2022.

Finansieringsmodellerna för socialt skydd måste också anpassas till den nya verkligheten.

Detta krävs för att möta de ökande finansiella behoven på grund av den åldrande befolkningen och för att främja den gröna och den digitala omställningen, även med hänsyn till effekterna på medlemsstaternas beskattningskapacitet, samtidigt som man säkerställer rättvisa och ett brett stöd för de kommande omvandlingarna. Socialförsäkringsavgifternas och den allmänna beskattningens roll kan behöva omfördelas och finansieringskällorna flyttas från beskattning av arbete, särskilt mot gröna skatter och skatter på förmögenhet och kapital, samtidigt som finansieringens effektivitet och rättvisa förbättras.

²⁴⁹ Som en del av handlingsplanen (2021) för den europeiska pelaren för sociala rättigheter inrättade kommissionen en grupp på hög nivå om framtiden för socialt skydd och välfärdsstaten i EU, vars rapport offentliggjordes i början av 2023. Se hela [rapporten](#) och [infografiken](#) med de 21 viktigaste rekommendationerna.

²⁵⁰ Policydokument från Europeiska universitetsinstitutet, *towards a European Union of social investment welfare states*, Robert Schuman Center, 2023.

Flera medlemsstater har inlett långsiktiga överväganden och reformer av sina sociala trygghetssystem för att anpassa dem till den nya verkligheten. Finland har till exempel inlett en långsiktig reform av sitt sociala trygghetssystem genom en parlamentarisk kommitté, som föreslår de förändringar som behövs fram till 2027. **Portugal** antog en grönbok om arbetets framtid som syftar till att förbättra det sociala skyddsnätet (även för arbetstagare med atypiska anställningar) och miniminormerna för arbete, samtidigt som man säkerställer det sociala trygghetssystemets hållbarhet genom att diversifiera dess finansieringskällor. Genom sin nationella plan för tillgång till socialt skydd åtog sig **Belgien** att stärka rättvisan och effektiviteten i sitt sociala trygghetssystem, täppa till luckor i formellt skydd och tillräcklighet, samt ta itu med övergripande aspekter som den digitala klyftan och bristande utnyttjande av rättigheter.

Minimiinkomstsystemens tillräcklighet förblev stabil i de flesta EU-länder. Genom att jämföra inkomsten för mottagare av minimiinkomst med den nationella fattigdomsgränsen och med inkomsten för en låginkomsttagare²⁵¹ kan dessa systems fattigdomsminskande effekter bedömas, tillsammans med de incitament som de ger för deltagande på arbetsmarknaden. I vissa länder, som Litauen, Lettland och Spanien, förbättrades minimiinkomstens tillräcklighet 2021 jämfört med 2020 (inkomstår), särskilt jämfört med en låginkomsttagares inkomst, men i två tredjedelar av EU-länderna observerades små minskningar (särskilt i Malta, Luxemburg, Polen, Slovenien, Nederländerna, Irland, Grekland, Italien, Kroatien, Cypern och Estland, där minskningen var mellan 3 och 5 procentenheter). Minimiinkomsten låg kvar över 80 % av fattigdomsgränsen i Nederländerna, Irland, Danmark, Italien och Cypern, medan den låg under en tredjedel av fattigdomsgränsen i Rumänien, Bulgarien, Ungern och Slovakien.

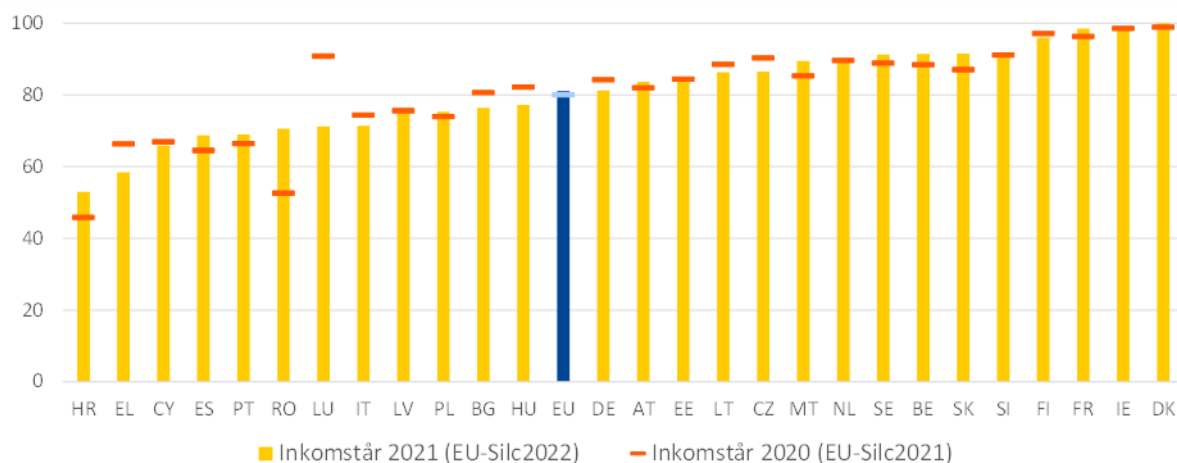
---

²⁵¹ Enligt den metod som överenskommits i ramen för riktmärkning av minimiinkomst, se de gemensamma sysselsättningsrapporterna sedan 2019.

Minimiinkomstens täckning, uttryckt som andelen förmånstagare, förblev i stort sett oförändrad i genomsnitt i EU, trots stora förändringar i ett fåtal medlemsstater. Under 2022, jämfört med 2021 (inkomståren 2021 respektive 2020), upplevde Grekland, Ungern och Bulgarien betydande nedgångar i sina täckningsgrader (över 4 procentenheter; se figur 2.4.10). Den största förbättringen skedde däremot i Rumänien (med 18 procentenheter), även om andelen fortfarande låg under EU-genomsnittet (på 81,1 %). Fortfarande betydande förbättringar (över 4 procentenheter) rapporterades i Slovakien, Malta, Spanien och Kroatien (som dock fortfarande var medlemsstaten med lägst täckningsgrad). Andelen förmånstagare var nära 100 % i Danmark, Irland, Frankrike och Finland. Administrativa uppgifter visar att den årliga övergångsfrekvensen till sysselsättning för minimiinkomsttagare som omfattas av aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder varierar kraftigt mellan medlemsstaterna, från cirka 6 % till cirka 50 %²⁵². Sådana skillnader kan återspegla olika nivåer av övergripande effektivitet. Även om det kan finnas tillräcklig samordning mellan socialtjänsten och de offentliga arbetsförmedlingarna, är processerna för tillhandahållande av sociala förmåner och integration på arbetsmarknaden ofta fortfarande åtskilda. I rådets rekommendation om tillräcklig minimiinkomst som säkerställer aktiv inkludering beskrivs viktiga områden för ytterligare modernisering av minimiinkomstsystemen i enlighet med strategin för aktiv inkludering²⁵³.

Figur 2.4.10 Andelen personer som löper risk för fattigdom i hushåll med mycket låg arbetsintensitet var i stort sett stabil

Andel förmånstagare för personer som löper risk för fattigdom i åldersgruppen 18–64 år och som lever i hushåll med mycket låg arbetsintensitet (i %, undersökningsåren 2021 och 2022 respektive inkomståren 2020 och 2021)

Anmärkning: Uppgifter för FR är preliminära. Serien avbryts 2022 för FR och LU, och 2021 för LU.

Källa: Eurostats [[ilc_li70](#)], EU-Silc.

²⁵² Se 2022 års rapport om minimiinkomst.

²⁵³ Rådets rekommendation om tillräcklig minimiinkomst som säkerställer aktiv inkludering, 2023/C 41/01.

Tillgången på bostäder till överkomliga priser är en växande utmaning i EU. År 2022 bodde 9,1 % av EU:s befolkning i ett hushåll där den totala boendeutgiften utgjorde mer än 40 % av den totala disponibla inkomsten. Denna andel av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten visar en ökning på EU-nivå från 8,9 % år 2021 och 7,8 % år 2020. Grekland tillhör kategorin ”svag men förbättras” enligt denna aspekt och hade den högsta andelen (26,7 %), men med en nedgång jämfört med 2021 (och sedan 2015 då andelen var 45,5 %). Luxemburg hade den näst högsta andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst, med en ökning på 5,5 procentenheter från 2021, och befinner sig i en ”kritisk situation”, tillsammans med Bulgarien och Danmark. De lägsta andelarna hushåll med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst noterades i Slovakien och Cypern, som uppvisade ”bästa resultat”, och Malta (se figur 2.4.11). För personer som löper risk för fattigdom var andelen med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten betydligt högre än för resten av befolkningen på EU-nivå (33,1 %, dvs. 29,2 procentenheter högre), med en viss variation mellan medlemsstaterna²⁵⁴. De högsta andelarna med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten bland befolkningen som löper risk för fattigdom fanns i Grekland, Danmark och Bulgarien (84,5 % upp med 7,8 procentenheter, 70,7 % ned med 1,4 procentenheter och 50,1 % upp med 12,9 procentenheter), medan de lägsta (under 15 %) andelarna fanns i Cypern, Malta, Litauen och Slovakien (efter en kraftig nedgång med 18,5 procentenheter). I allmänhet tenderade hyresgäster på den privata hyresmarknaden i alla medlemsstater att påverkas mycket mer av utmaningar när det gäller tillgången på bostäder till överkomliga priser än bostadsägare, med eller utan hypotekslån, och hyresgäster med lägre eller gratis hyra²⁵⁵.

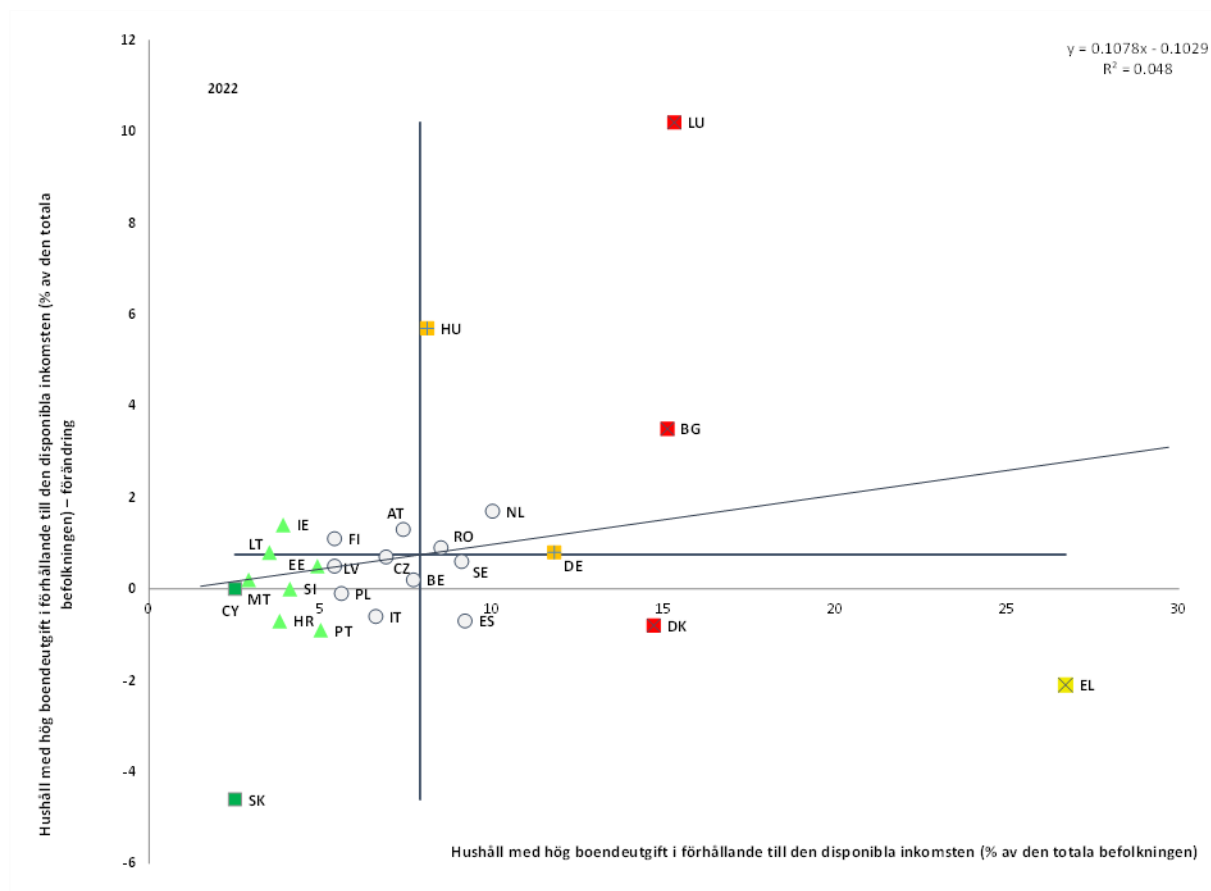
---

²⁵⁴ Eurostats [[ilc_lvho07a](#)], EU-Silc.

²⁵⁵ Eurostats [[ilc_lvho07c](#)], EU-Silc.

Figur 2.4.11: Andelen hushåll med hög boendegift i förhållande till disponibel inkomst ökade något och visar tydliga tecken på skillnader mellan medlemsstaterna

Andel av befolkningen i hushåll med hög boendegift i förhållande till den disponibla inkomsten, 2022 års nivåer och förändringar från föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för FR och LU. Statistiskt signifikanta förändringar är markerade med asterisk (*).

Källa: Eurostat, [tespm140], EU-Silc.

Hushåll med ensamstående föräldrar och barnfamiljer har oftare allvarliga problem med att hitta bostad²⁵⁶. Bostäder med allvarliga brister drabbade 7,6 % av hushållen med ensamstående föräldrar 2020, som också oftare hade alltför höga boendeutgifter (16,2 % i EU, nästan dubbelt så mycket som genomsnittet). Andelen barn som bor i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten minskade i EU från 7,8 % 2021 till 7,1 % 2022. Andelen ökade dock kraftigt i Luxemburg, Bulgarien och Nederländerna (med 12,1, 4,6 respektive 4,1 procentenheter), medan den minskade i Slovakien och Grekland (med 7 respektive 5,7 procentenheter). Grekland var dock fortfarande det land som hade den högsta andelen (30 %), följt av Luxemburg (16 %), Bulgarien (14,3 %), Spanien (11,5 %) och Tyskland (9,4 %).

Under det senaste årtiondet har få framsteg gjorts när det gäller att minska antalet hemlösa i EU:s medlemsstater. På grund av bristen på en gemensam statistisk definition och metod för att räkna personer som är hemlösa är uppgifterna inte jämförbara mellan medlemsstaterna, och det är svårt att exakt kvantifiera företeelsen på EU-nivå. Under 2023 uppskattade dock Feantsa och Abbé Pierre-stiftelsen att antalet hemlösa i EU som inte hade någonstans att övernatta eller som övernattade i tillfälliga boenden/akutboenden uppgick till minst 895 000 varje natt, baserat på extrapolerade uppgifter från point-in-time-beräkningar som genomfördes mellan 2017 och 2022²⁵⁷. Enligt nationella uppgifter, där sådana finns tillgängliga, har situationen försämrats i de flesta medlemsstater, med de viktiga undantagen Finland, Danmark och Nederländerna. Det rådande ekonomiska läget, som kännetecknas av ökande levnadskostnader, har förvärrat orsakerna till hemlöshet och levnadssituationen för de mest utsatta hushållen.

---

²⁵⁶ Detta stycke är baserat på Eurostats [[ilc_mdho06a](#)], [[ilc_mdho06b](#)], [[ilc_lvho07e](#)] och [[ilc_lvho07a](#)], EU-Silc. Det finns ett avbrott i tidsserien för Luxemburg 2022.

²⁵⁷ Se [Abbé Pierre-stiftelsen – Feantsa: *Eight overview of housing exclusion in Europe, 2023*](#).

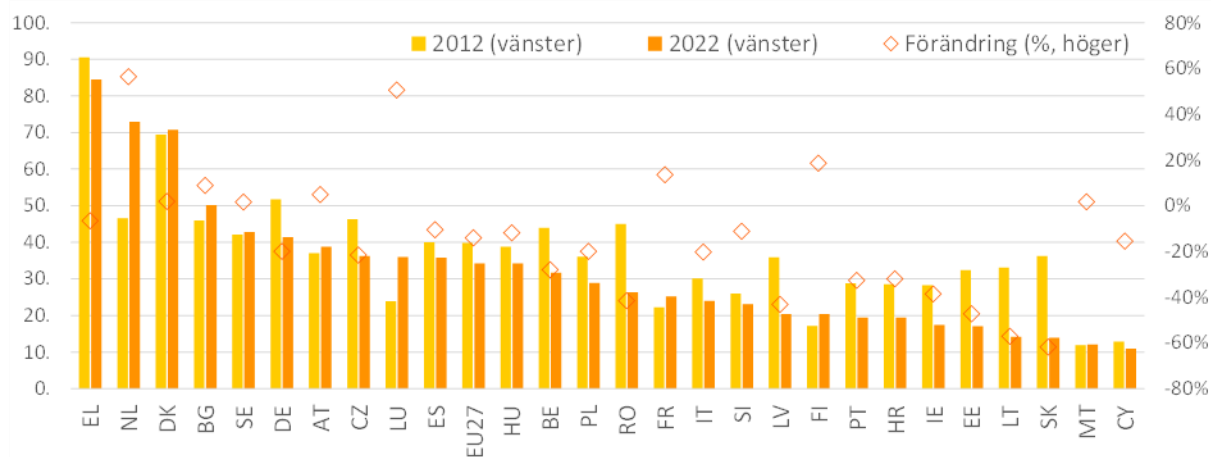
Ruta 8: Förbättra tillgången till överkomliga bostäder och bostadsbidrag för behövande i EU

Tillgång till lämplig bostad och bostadsbidrag är en grundläggande rättighet²⁵⁸ och avgörande för människors välbefinnande och den sociala sammanhållningen. Covid-19-krisen visade hur viktigt det är med tillgängliga bostäder till överkomligt pris och av god kvalitet för att stödja deltagande på arbetsmarknaden och bättre utbildningsresultat. I artikel 31 i den europeiska sociala stadgan och princip 19 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter uppmanas medlemsstaterna att ge tillgång till subventionerade bostäder och bostadsbidrag, förhindra tvångsavhysningar och säkerställa social inkludering för utsatta och hemlösa personer.

Boendeutgifterna utgör en stor andel av den disponibla inkomsten, särskilt för dem som löper risk för fattigdom, som minskar långsamt och ojämnt i medlemsstaterna. Boendeutgifter är åtaganden som inte är möjliga att avstå från utan att allvarligt äventyra livskvaliteten eller riskera ekonomiska svårigheter. År 2022 var andelen personer som löper risk för fattigdom med alltför höga boendeutgifter 34,2 % i EU, vilket är mer än tre gånger högre än bland den totala befolkningen (9,1 %). Detta är resultatet av en långsam utveckling (en minskning med endast 5,6 procentenheter) på EU-nivå sedan 2012, med stora skillnader mellan medlemsstaterna. Goda framsteg gjordes i Slovakien och Litauen, där andelen med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst mer än halverades, följt av en minskning med över 40 % i Estland, Lettland och Rumänien. Samtidigt noterades en ökning av andelen med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst med över 50 % i Nederländerna och Luxemburg, följt av Finland och Frankrike med en ökning på över 10 %. Inget mönster av konvergens eller divergens är synligt i medlemsstaterna på längre sikt.

Andelen med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst för personer som löper risk för fattigdom 2012 och 2022

Andel personer som löper risk för fattigdom i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten 2012 och 2022 (i %, nivåer och procentuell förändring)

Källa: Eurostats [ilc_lvho07a]. Avbrott i serien för FR och LU 2022.

²⁵⁸ Se artikel 25.1 i den [allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna](#) och artikel 34 i [EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna](#).

En förutsättning för bostadskvalitet är att normerna för materiellt skick uppfylls, att personer med funktionsnedsättning har fysisk tillgänglighet och att inkluderande bostadsområden skapas. Mycket dåliga bostadsförhållanden, även när det gäller storlek, kategoriseras ofta som en form av hemlöshet²⁵⁹. Dessutom drabbas underrepresenterade eller marginaliserade grupper, t.ex. romer, ofta av bostadssegregation (dvs. ojämlik tillgång till vanliga, inkluderande och högkvalitativa bostäder och tillhörande tjänster). Systemen för subventionerade bostäder för att få bukt med dessa utmaningar skiljer sig åt i EU när det gäller mål, krav och villkor för rätt till stöd, men också ekonomiska resurser (stöd in natura eller kontantbidrag)²⁶⁰. Investeringar i subventionerade bostäder kan förbättra tillgången till bostäder till överkomliga priser för låginkomsttagare och utsatta grupper, inklusive hemlösa.

EU:s politik kan ha positiva effekter på överkomliga, tillgängliga och lämpliga bostäder, särskilt för behövande. Även om det främsta ansvaret för bostäder och bostadsstöd ligger hos medlemsstaterna, kan EU-finansiering (via Eruf, ESF+, faciliteten för återhämtning och resiliens och InvestEU-programmen) och EU-politik stödja de nationella och regionala offentliga myndigheternas insatser för att få bukt med dessa utmaningar, till exempel inom områdena sammanhållning och stadsutveckling, sysselsättning och socialt skydd samt industri- och energipolitik. Dessutom kan EU-initiativ som det nya europeiska Bauhaus och initiativet för överkomliga bostäder bidra till att öka hållbarheten och inkluderingen på bostadsområdet²⁶¹.

Tillgång till överkomliga och subventionerade bostäder står högt på den politiska, lagstiftningsmässiga och ekonomiska dagordningen i många medlemsstater. Det gäller särskilt **Tjeckien, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Lettland, Malta, Polen, Portugal och Slovakien**. Som ett led i sin återhämtnings- och resiliensplan inledde **Lettland** till exempel utvecklingen av en strategi för överkomliga bostäder för att skapa tillräckligt stöd för alla inkomstgrupper. **Frankrike** vidtog särskilda åtgärder för hyresreglering, medan **Portugal** har infört ett system med bidrag för att hjälpa familjer att betala hyror och hypotekslån (en del av det omfattande lagstiftningspaketet *Mais Habitação*) tillsammans med ytterligare åtgärder för att mildra effekterna av de stigande räntorna på bostadslån. **Grekland** utvecklade ett program för lån och bostadsstöd i det lokala sammanhanget och gav också ett ökat bostadsbidrag till studenter, medan **Malta** utarbetade ett stödprogram för förstagångsköpare med 10 000 bidrag. **Polen** antog ett lagförslag om bostadskooperativ och **Spanien** ett om bostäder. För att hantera effekterna av de stigande energipriserna utvecklades slutligen särskilda bidrag i **Italien och Lettland**.

²⁵⁹ Abbé Pierre-stiftelsen – Feantsa, *Third overview of housing exclusion in Europe*, 2018.

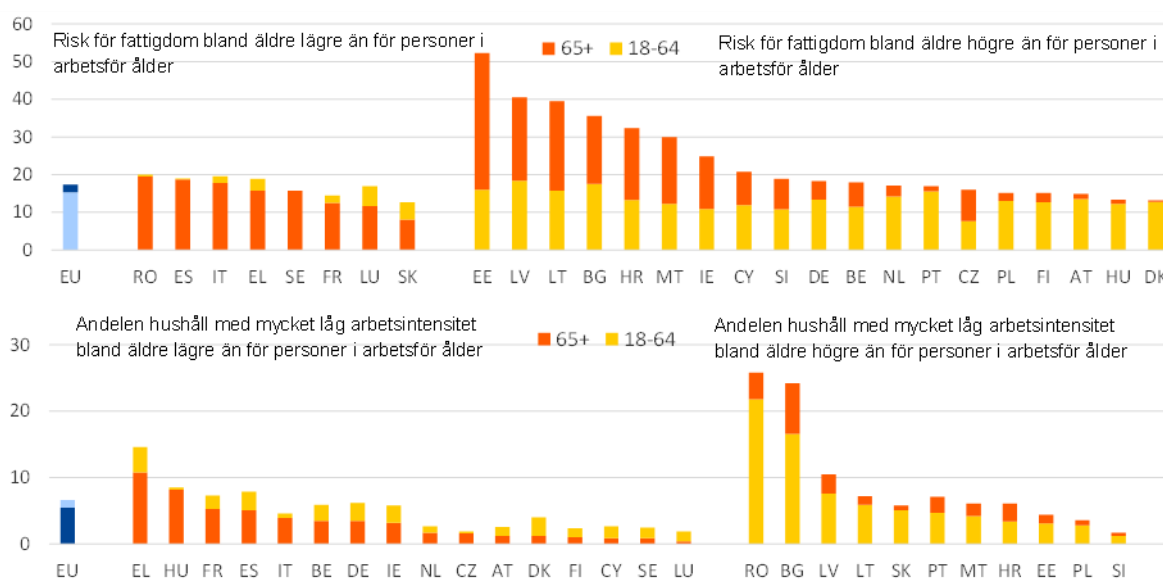
²⁶⁰ OECD, *Building for a better tomorrow: Policies to make housing more affordable*, 2021, Paris.

²⁶¹ Se [Det nya europeiska Bauhaus: Vackert, hållbart, tillsammans \(europa.eu\)](#) och [initiativet för överkomliga bostäder](#).

Efter en viss nedgång mellan 2020 och 2021 ökade andelen personer i åldersgruppen 65 år eller äldre som löper risk för fattigdom eller social utestängning under 2022. Sedan 2015 hade andelen ökat från 18 % till 20,2 %, med en fortsatt skillnad mellan kvinnor och män (22,9 % respektive 16,7 %). Denna övergripande utveckling berodde på en ökning av inkomstfattigdomen i denna befolkningsgrupp, från 16,8 % 2021 till 17,3 % 2022. I de flesta länder är risken för fattigdom under ålderdomen högre än för befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år), även om skillnaden mellan de två grupperna varierar kraftigt mellan medlemsstaterna (se det övre diagrammet i figur 2.4.12). Andelen med allvarig materiell eller social fattigdom minskar kontinuerligt, om än med en liten ökning mellan 2021 och 2022 (från 7,4 % 2015 till 5,3 % 2021 och 5,5 % 2022). Denna andel är lägre än bland befolkningen i arbetsför ålder på EU-nivå (6,6 % 2022) i de flesta medlemsstater (se det nedre diagrammet i figur 2.4.12).

Figur 2.4.12: Äldre människor (65 år eller äldre) löper större risk för fattigdom än befolkningen i arbetsför ålder, men är i allmänhet mindre utsatta för allvarig materiell och social fattigdom

Fattigdomsrisik (övre diagrammet) och allvarig materiell och social fattigdom (nedre diagrammet) per åldersgrupp (i %, 2022)

Anmärkning: Till vänster har 18–64-stapeln lagts till ovanpå 65+-stapeln. Till höger har 65+-stapeln lagts till ovanpå 18–64-stapeln. Avbrott i serien för FR och LU.

Källa: Eurostats [ilc_li02] och [ilc_mdsl11], EU-Silc.

Pensionerna uppgår i genomsnitt till omkring tre femtedelar av inkomsten i den senare delen av arbetslivet i EU. Den genomsnittliga pensionen för personer i åldersgruppen 65–74 år låg under 2022 kvar på 0,58 av arbetsinkomsten hos personer i åldersgruppen 50–59 år²⁶². Denna aggregerade ersättningskvot har långsamt ökat från 0,54 år 2012. I vissa länder (t.ex. Luxemburg, Spanien, Italien och Grekland) ligger den över 0,70. I dessa medlemsstater tenderar fattigdomen bland äldre också att vara lägre än bland personer i arbetsför ålder. Å andra sidan ligger ersättningskvoten i tolv medlemsstater under 0,50 och till och med under 0,40 i fyra av dem (Litauen, Irland, Bulgarien och Kroatien), medan den i Rumänien ökade från 0,38 år 2021 till 0,52 år 2022. År 2022 var kvoten lägre bland kvinnor i de flesta medlemsstater²⁶³.

Under 2022 var den andel av befolkningen som enligt egen uppgift hade icke tillgodosedda vårdbehov i stort sett stabil i genomsnitt, men med stora variationer mellan medlemsstaterna. Medan EU-genomsnittet endast ökade måttligt, från 2 % 2021 till 2,2 % 2022, finns det fortfarande en stor variation mellan länderna, från 0,1 % i Cypern till 9,1 % i Estland (se figur 2.4.13), med ett tydligt divergerande mönster. De högsta nivåerna av icke tillgodosedda vårdbehov fanns i Estland, Grekland, Finland och Lettland, som alla befinner sig i ”kritiska situationer”, samt i Rumänien, vilket ”bör bevakas”. Efter att nivåerna i allmänhet har minskat under de senaste tio åren är siffrorna på väg uppåt igen för dessa länder. I synnerhet Grekland (främst på grund av att sjukvården är ”för dyr”) och Finland (främst av skäl som rör ”väntelistan”) rapporterade öknings på över 2 procentenheter under 2022. De lägsta nivåerna av icke tillgodosedda behov (med värden under 1 %) rapporterades för Cypern, som uppvisar ”bästa resultat” på detta område, samt Nederländerna, Tjeckien, Tyskland, Malta, Luxemburg och Österrike, som alla är ”bättre än genomsnittet” (tillsammans med Belgien, Bulgarien, Spanien och Kroatien). Det är vanligare att personer i låginkomsthushåll uppger att de har icke tillgodosedda vårdbehov, även om skillnaden jämfört med den totala befolkningen varierar mellan medlemsstaterna. De största skillnaderna mellan den lägsta och högsta inkomstkventilen rapporterades för Grekland (11 procentenheter), Lettland, Rumänien (båda 8,4 procentenheter), Finland (7,6 procentenheter) och Portugal (6,1 procentenheter). Regionala skillnader noteras också i rapporterade icke tillgodosedda behov, t.ex. för Ungern, Rumänien och Polen (se figur 10 i bilaga 5).

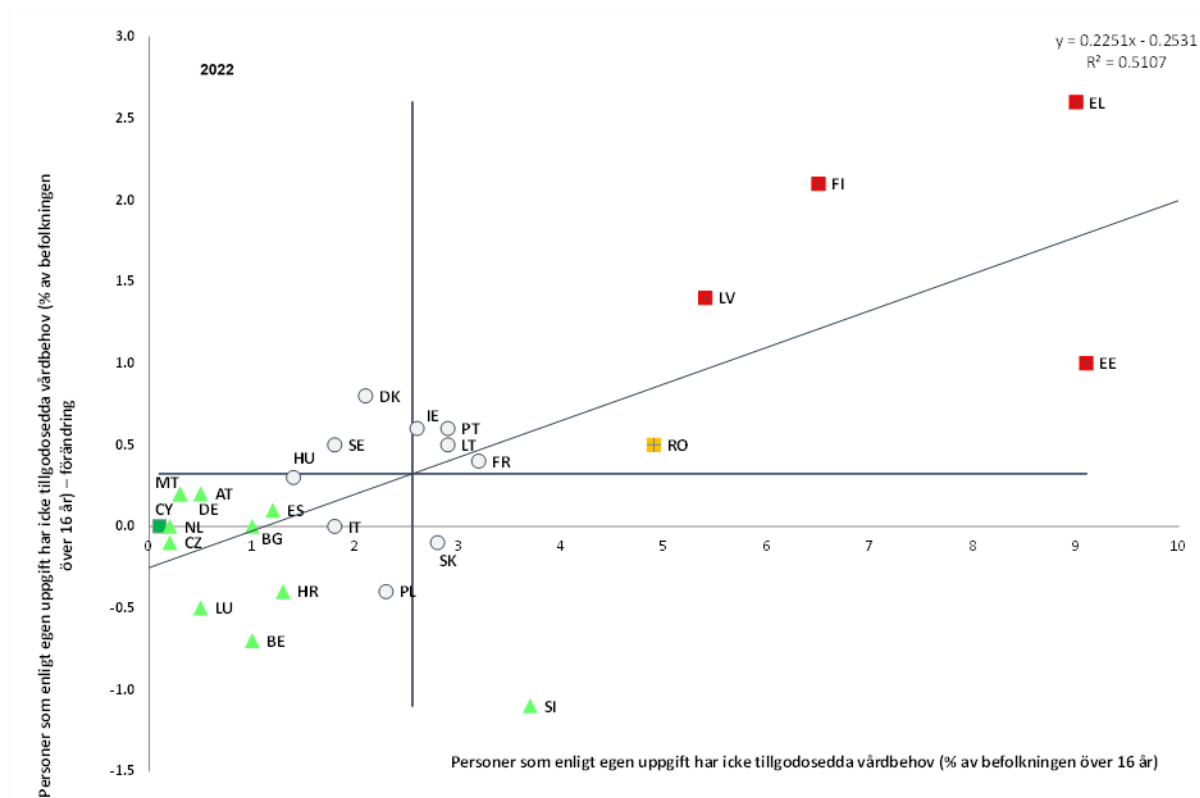
---

²⁶² Detta framgår av den aggregerade ersättningskvoten, Eurostats [ilc_pnp3], som definieras som kvoten för individuell medianbruttopension för åldersgruppen 65–74 år i förhållande till den individuella medianbruttoinkomsten för åldersgruppen 50–59 år, exklusive andra sociala förmåner.

²⁶³ Ytterligare information om de viktigaste inslagen i pensionssystemen finns i den [ram för riktmärkning](#) av pensionernas tillräcklighet som kommittén för socialt skydd och Europeiska kommissionen gemensamt har utarbetat. Ramen ska tillämpas mot bakgrund av den mer fullständiga analysen i rapporten om pensionernas tillräcklighet.

Figur 2.4.13: Stora variationer i andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov mellan medlemsstaterna

Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov, 2022 års nivåer och förändringar från föregående år (i %, huvudindikator i den sociala resultattavlan)

Anmärkning: Axlarnas skärningspunkt motsvarar det oviktade EU-genomsnittet. En förklaring finns i bilagan. Avbrott i serien för FR och LU.

Källa: Eurostat, [tespm_110], EU-Silc.

Den demografiska utvecklingen, i synnerhet den förväntade högre livslängden i framtiden, ökar det potentiella behovet av långvarig vård och omsorg. Antalet personer som potentiellt är i behov av långvarig vård och omsorg förväntas öka i EU från 30,8 miljoner år 2019 till 33,7 miljoner år 2030 och 38,1 miljoner år 2050²⁶⁴. Enligt uppgifter från 2019 var 26,6 % av personer i åldersgruppen 65 år eller äldre som bor i privata hushåll i behov av långvarig vård och omsorg i EU, med tydliga skillnader mellan könen (32,1 % av kvinnorna jämfört med 19,2 % av männen)²⁶⁵. De senaste mikrosimuleringarna från gemensamma forskningscentrumet visar att förutom demografiska faktorer är utbildning och hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser viktiga faktorer som påverkar det förväntade behovet av långvarig vård och omsorg²⁶⁶.

Personer i behov av långvarig vård och omsorg har ofta begränsad tillgång till formell hemtjänst eftersom den inte är överkomlig, inte tillgänglig eller av otillräcklig kvalitet.

Under 2019 rapporterade 46,5 % av personer i åldersgruppen 65 år eller äldre som hade allvarliga svårigheter med personlig vård eller hushållsaktiviteter i EU att deras behov inte hade tillgodosetts. Detta var betydligt mer uttalat för dem som tillhörde den lägsta inkomstkventilen (51,2 %) än för personer i den högsta inkomstkventilen (39,9 %). Bristande tillgång till formell vård kan medföra icke tillgodosedda vårdbehov eller en extra börda för anhängigvårdarna. Problemen med tillgång till vård förvärras av betydande brist på arbetskraft och kompetens inom vårdsektorn. Det uppskattas att andelen långvarig vård och omsorg inom den totala sysselsättningen skulle behöva öka med 32 %, eller med 0,6 procentenheter, i genomsnitt i OECD-länderna under det kommande årtiondet, för att möta den förväntade ökningen i efterfrågan²⁶⁷. Sektorn behöver också förbättra arbetsvillkoren för att behålla personal och locka till sig arbetstagare med rätt kompetens. Bättre arbetsvillkor tillsammans med bättre utbildning som förbereder för yrken inom sektorn skulle också höja kvaliteten på vården. För att mäta nivån på det sociala skyddet för långvarig vård och omsorg under ålderdomen och jämföra det mellan länder har OECD, med stöd av Europeiska kommissionen, tagit fram ett antal typfall av behov av långvarig vård och omsorg²⁶⁸. Analysen visar att egenavgifterna för vård och omsorg kan vara mycket höga i vissa medlemsstater, även efter att man fått förmåner för långvarig vård och omsorg, särskilt för äldre personer med stora behov av långvarig vård och omsorg som får hemtjänst (se figur 2.4.14).

²⁶⁴ Europeiska kommissionen och kommittén för ekonomisk politik, *The 2021 Ageing Report – Economic and Budgetary Projections for the EU Member States* (2019–2070), Europeiska unionens publikationsbyrå, 2021.

²⁶⁵ Eurostat [[hlth_ehis_tadle](#)], Europeiska hälsoenkäten. Detta enkätbaserade mått fångar bara upp människor i privata hushåll, inte personer i särskilt boende.

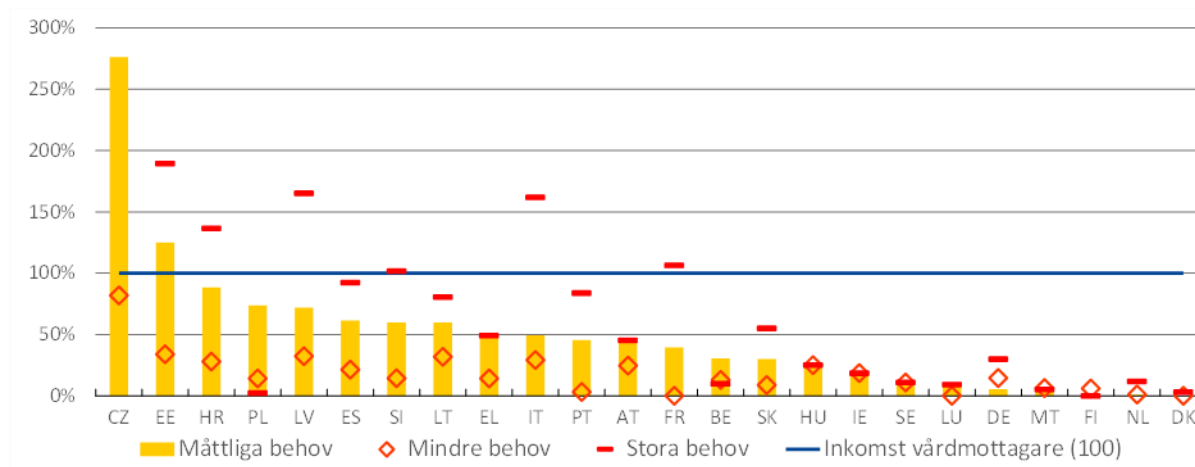
²⁶⁶ Gemensamma forskningscentrumet, *Demographic microsimulation of long-term care needs in the European Union*, 2023.

²⁶⁷ OECD, *Beyond Applause? Improving Working Conditions in Long-Term Care*, 2023.

²⁶⁸ Cravo Oliveira Hashiguchi, T. och Llana-Nozal, A., *The Effectiveness of Social Protection for Long-term Care in Old Age: Is Social Protection Reducing the Risk of Poverty Associated with Care Needs?*, OECD Health Working Papers nr 117, OECD Publishing, Paris, 2021.

Figur 2.4.14: Egenavgifterna för vård och omsorg kan vara mycket höga, särskilt för äldre personer med stora behov av långvarig vård och omsorg som får hemtjänst

Egenavgifter för hemtjänst som andel av åldersinkomst (efter offentligt stöd), för vårdtagare med en medianinkomst och utan nettoförmögenhet, efter behovens allvarlighet, 2022

Anmärkning: EE avser Tallinn i Estland, IT Alto Adige (Sydtyrolen) i Italien, AT Wien i Österrike, BE Flandern i Belgien.

Källa: OECD:s analyser baserade på OECD:s frågeformulär om socialt skydd vid långvarig vård och omsorg, OECD:s databas över inkomstfördelning och OECD:s databas över förmögenhetsfördelning.

2.4.2 Åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna

Nästan alla medlemsstater genomförde stödåtgärder för att hjälpa människor att hantera de högre levnadskostnaderna. De flesta medlemsstater (**Belgien, Cypern, Spanien, Finland, Litauen, Nederländerna, Portugal, Rumänien och Slovenien**) ökade förmåner som minimiinkomst, familje- och barnbidrag, arbetslöshetsförmåner och pensioner. **Slovenien** är ett av de få länder som också justerat bostadsbidragen. **Grekland** och **Slovakien** valde extra engångsbetalningar och ytterligare delbetalningar för minimiinkomst och familje- och barnbidrag under hela 2022. Slutligen har **Sverige** sedan pandemin gett ett extra belopp i form av bostadsbidrag till barnfamiljer och ökade detta belopp ytterligare i juni 2023 som en reaktion på de höga levnadskostnaderna²⁶⁹.

²⁶⁹ En mer omfattande kartläggning av de åtgärder som medlemsstaterna har genomfört för att hantera de stigande energipriserna och de höga levnadskostnaderna finns i [2023 års årsrapport från kommittén för socialt skydd](#).

För att stödja tillgången till grundläggande tjänster, och särskilt på energiområdet, i samband med ökade priser antog medlemsstaterna omfattande nödgärder, som var tillfälliga men ofta inte riktade²⁷⁰. Belgien genomförde t.ex. två bidragspaket under vintern 2022–2023 som gav stöd till alla hushåll i form av automatiska avdrag på el- och gasräkningar. **Irland** anslog 1,2 miljarder euro till energistöd genom betalning av en kredit för att hjälpa konsumenterna att sänka sina elräkningar. **Frankrike** införde en särskild energikupong som ett extra engångsstöd till de mest utsatta hushållen och Tjeckien införde ett tillfälligt tak för energipriserna. **Portugal** införde en kupong för utsatta hushåll för att minska energifattigdomen i bostäder (Vale Eficiência) och sänkte momsen på el till 6 % för hushålls- och/eller lågspänningskunder med kontrakterade befogenheter på upp till 6,9 kVA. **Bulgarien** och **Rumänien** gav tillfälligt stöd genom ett kupongsystem till de mest utsatta hushållen med hjälp av finansiering från Europeiska socialfonden – React-EU, som en del av Safe-initiativet. **Spanien** har förlängt en åtgärd som garanterar grundläggande tillgång till vatten, gas, el och telekommunikation till och med den 31 december 2023. **Italien** införde en fond på 112 miljoner euro för att finansiera en riktad kupong för att täcka transportkostnader för låginkomsttagare. **Malta** gjorde kollektivtrafiken gratis för alla invånare som har ett personligt transportkort från och med oktober 2022. **Slovenien** införde ett tak för hushållens el- och gaspriser. Landet sänkte tillfälligt mervärdesskatten (från 22 % till 9,5 %) och halverade punktskatterna på el och gas. **Slovakien** införde pristak på gas, uppvärmning och el för hushåll och företag. Vissa engångsutbetalningar till personer som drabbats hårdast av de höga energipriserna har också antagits.

---

²⁷⁰ För dessa åtgärder, se även [2023 års årsrapport från kommittén för socialt skydd](#).

Flera medlemsstater fokuserade på att ta itu med och förebygga fattigdomen genom att förbättra tillräckligheten och täckningen av minimiinkomstförmåner och socialt bistånd.

Lettland antog en reform av minimiinkomsten som för 2023 och 2024 innebar en ökning av alla minimiinkomstrelaterade transfereringar och kopplar de framtida tröskelvärdena för minimiinkomst, pensioner och olika sociala stödåtgärder till medianinkomsten, vilket innebär en årlig indexering. **Polen** och **Ungern** införde åtgärder riktade till särskilda åldersgrupper eller områden. I linje med sin reform av minimiinkomstförmånerna införde **Bulgarien** lagändringar för uppvärmningsbidraget för att förenkla målgrupperna, höja inkomströskeln och bidragets täckning. **Tjeckien** ökade nivån för ”levnads- och existensminimum” och beloppet för ”existensminimum” med cirka 5 % vilka båda används för att beräkna andra bidrag.

I flera medlemsstater togs steg för att modernisera minimiinkomsten och det sociala biståndet. Tyskland genomförde en omfattande reform av sitt minimiinkomstsystem genom lagen om medborgarförmåner (*Bürgergeld-Gesetz*). Det grundläggande inkomststödet för arbetssökande reformerades i enlighet med detta. Utöver justeringen av standardbehovsnivåerna (förmånsnivån) syftar lagen till att ge stöd till sökande som är arbetsföra när det gäller att ta tillvara nya möjligheter. Lagen ger incitament till kompetensutveckling genom en fortbildningsförmån (*Weiterbildungsgeld*), en medborgarbonus (*Bürgergeldbonus*) och en permanent fortbildningsbonus (*Weiterbildungsprämie*). Prioriteringen av förmedling av arbete i bok II i sociallagen avskaffades, vilket banar väg för fler människor att delta i grundutbildning och fortbildning. I **Finland** har den parlamentariska kommittén för social trygghet med ett sjuårigt mandat (2020–2027) i uppdrag att reformera det finska sociala trygghetssystemet och minska dess komplexitet. I en interimrapport beskrivs alternativa sätt att organisera social trygghet och förslag till reformer, inklusive politiska riktlinjer för indikatorer och verktyg för att bedöma framsteg. I **Portugal** har man gjort insatser som syftar till att modernisera och förenkla välfärdssystemet och för att öka utnyttjandet av förmånerna genom digitaliseringen av det sociala trygghetssystemet. Även om man fortfarande befinner sig i ett preliminärt skede har steg tagits i den nyligen reviderade planen för återhämtning och resiliens mot att skapa en enda social förmån som ska ersätta en rad icke avgiftsfinansierade förmåner. **Spanien** fortsätter sina ansträngningar för att genomföra sin reform av minimiinkomsten, särskilt genom att utveckla ett nav för att skapa integrationsvägar för mottagare av minimiinkomst. Efter slutförandet av de pilotprojekt som stöds av faciliteten för återhämtning och resiliens kommer en utvärdering att göras av täckning, ändamålsenlighet och framgångsfaktorer. Sedan den 1 januari 2023 kan mottagare av minimiinkomst dessutom omfattas av ett incitament att arbeta: om de hittar ett arbete eller förlänger sin arbetstid kommer ersättningsbeloppet inte att minskas i samma takt som arbetsinkomsten ökar. **Rumänien** har sett över sin lagstiftning om minimiinkomst för att förbättra det sociala biståndet. Reformen syftar till att minska fattigdomen, stimulera sysselsättningen genom aktiveringsåtgärder och öka utbildningsnivån, samtidigt som den administrativa bördan för förvaltningen och biståndsmottagarna minskas. **Slovakien** har infört ett stabiliseringsbidrag till hälso- och sjukvårdspersonal och andra anställda inom barnomsorgen.

Resilienta sociala tjänster är viktiga, vilket covid-19-pandemin har visat. Cypern har antagit en reform som syftar till att omstrukturera och modernisera de sociala tjänsterna för att snabbt kunna tillgodose utsatta människors behov. I **Lettland** har den nya regeringen i sin regeringsförklaring satt upp målet att införa en miniminivå av sociala tjänster som ska tillhandahållas på obligatorisk basis på lokal nivå. **Spanien** kommer inom ramen för sin plan för återhämtning och resiliens att anta en reform som garanterar en minsta gemensam tjänsteportfölj och gemensamma normer för tillhandahållandet av sociala tjänster i hela landet. **Bulgarien** planerar att före utgången av 2023, inom ramen för sin plan för återhämtning och resiliens, utveckla en nationell kartläggning av sociala tjänster som ska identifiera luckorna i tillhandahållandet av dessa och bidra till att fastställa investeringsbehoven.

Under 2022–2023 infördes flera reformer av systemen för arbetslöshetsersättning²⁷¹. Mot bakgrund av det osäkra ekonomiska läget beslutade **Sverige** i juni 2023 att behålla enklare tillgång till arbetslöshetsförmåner, särskilt när det gäller kvalifikationsperiod, arbetslivserfarenhet och potentiell tillgång för företagare (vid upprepade avbrott i affärsverksamheten). **Estland** antog i december 2022, som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens, en reform av arbetslöshetsförsäkringen som gör stödperioden beroende av den ekonomiska cykeln från och med slutet av juni 2023. Syftet är att förbättra det sociala skyddet för arbetslösa under svårare arbetsmarknadsförhållanden, samtidigt som man stöder en snabbare återgång till ett arbete när situationen förbättras. I **Frankrike** förkortade den reform av arbetslöshetsförsäkringen som antogs i december 2022 utbetalningsperioden av arbetslöshetsförmåner och tog bort tillgången till arbetslöshetsförmåner i händelse av uppsägning på egen begäran. **Finland** tillkännagav en reform för att ge fler incitament till arbete som kommer att öka längden på tidigare arbete och göra förmånsbeloppet beroende av tidigare inkomster medan ersättningsnivån kommer att minska med tiden.

---

²⁷¹ Se även kommissionens rapport om genomförandet av rådets rekommendation om tillgång till socialt skydd, [COM\(2023\) 43 final](#), antagen i januari 2023.

Åtgärder som vidtagits av vissa medlemsstater syftar till att stärka tillgången till socialt skydd för specifika grupper, såsom egenföretagare. I **Litauen** föreslog regeringen i juni 2023, som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens, en reform av arbetslöshetsförsäkringen för att minska längden på de obligatoriska minimiavgifterna (från tolv till nio månader under de senaste 30 månaderna), samt för att inkludera egenföretagare. I **Spanien** infördes genom reformen i juli 2022 ett nytt avgiftssystem för egenföretagare och ett förbättrat skydd vid upphörande av verksamheten. Spanien reglerade också en ny förmån för egenföretagare som är verksamma i en sektor som påverkas av tillfälliga uppsägningar av den cykliska ”RED-mekanismen” för flexibilitet och stabilisering i fråga om sysselsättningen. Genom reformen av konstnärers status infördes också särskilda arbetslöshetsförmåner för dem från och med juli 2023. I september 2023 införde **Tjeckien** vissa förändringar för arbetstagare enligt ”avtal om att utföra arbete” i syfte att åtminstone delvis skapa lika villkor med de klassiska anställningsavtalen (införande av betald ledighet och extra ersättning för helger, nätter eller helgdagar). I **Belgien** anpassades lagstiftningen om socialt skydd till konstnärers och teknikers specifika anställningssituation och arbetsförhållanden genom nya bestämmelser som godkändes i december 2022, vilket skapade en ny status för kreatörer. Genom den nya ”konstförmånen” (sedan oktober 2022) utvidgades också de kategorier av kreatörer som omfattas och deras tillgång till en särskild typ av arbetslöshetsförmåner förbättrades.

Tillgången till sjukpenning underlättades genom olika åtgärder. I **Irland** infördes i januari 2023 genom 2022 års lag om sjukledighet en lagstadgad rätt till sjukersättning, som ger anställda (särskilt de med låg lön och utan rätt till ett företagssystem för sjukersättning) rätt till en minimiperiod av betald ledighet om de blir sjuka eller skadar sig så att de inte kan arbeta. Längden på den betalda sjukledigheten kommer att ökas gradvis under de kommande tre åren för att undvika att lägga alltför stora ekonomiska bördor på arbetsgivarna. **Spanien** har sedan juni 2023 infört tre situationer som inte är kopplade till arbetet som nya skäl för sjukledighet, utan krav på minsta bidragsperiod. Som en del av sin politik för att digitalisera och modernisera medborgarnas kommunikation med socialförsäkringssystemet lanserade **Cypern** i februari 2023 den elektroniska plattformen för att lämna in ansökningar om sjukförmåner.

Flera medlemsstater förstärkte familjeförmånerna och barnomsorgen, också som ett svar på de högre levnadskostnaderna. I Österrike har totalt 200 miljoner euro per år avsatts i särskilda bidrag från den federala regeringen till delstaterna under läsåren 2022–2023 till 2026–2027 för att främja utbyggnaden av barnomsorgstjänster på grundskolenivå. I **Bulgarien** utvidgades inskrivningsförmånerna på 300 lev (154 euro), som ursprungligen beviljades elever som börjar årskurs 1 och 8, till att även omfatta elever som börjar årskurs 2, 3 och 4. I **Cypern** subventioneras barnomsorg för barn upp till 4 år genom direktstöd till förskolor. Bidraget kan uppgå till 80 % av den månatliga barnomsorgskostnaden, med ett högsta belopp som beror på inkomstnivån. I **Tjeckien** beviljades ett engångsbidrag på 5 000 tjeckiska kronor (200 euro) till föräldrar med en årsinkomst på mindre än 1 miljon tjeckiska kronor (40 000 euro). I **Estland** höjdes familjebidraget för familjer med tre eller fler barn. I **Tyskland** fastställdes barnbidraget till 250 euro per barn och månad från och med januari 2023, med en ökning för det första och andra barnet och en något lägre ökning för det tredje barnet. Familjer med låga inkomster får stöd i form av ytterligare barnbidrag. I **Grekland** erbjöds 50 medelstora och 70 stora företag ekonomiskt stöd för att inrätta barnomsorg för barn mellan 6 månader och 2,5 år. Som en del av ett pilotprojekt delas kuponger ut till föräldrar med barn upp till 2,5 år för att täcka en del av barnomsorgen som utförs av certifierade vårdgivare. I **Irland** anslogs ytterligare 121 miljoner euro till det nationella barnomsorgsprogrammet. I **Nederländerna** är den partiella och inkomstberoende ersättningen för barnomsorgskostnader inte längre beroende av hur många timmar föräldrarna faktiskt arbetar. I **Polen** anslogs nära 704 miljoner euro från ESF+ och 380 miljoner euro från faciliteten för återhämtning och resiliens för att skapa mer än 100 000 nya barnomsorgsplatser mellan 2022 och 2029, inklusive platser som är anpassade till behoven hos barn med funktionsnedsättning eller barn som behöver särskild vård. I **Portugal** infördes en ny behovsprövad barngarantiförmån som betalas ut utöver familjebidraget. Beloppen för familjebidrag och andra familjeförmåner har också uppdaterats och sedan januari 2023 har barn födda från och med den 1 september 2021 (inbegripet den dagen) rätt att delta i kostnadsfri barnomsorg. I **Slovakien** höjdes föräldrapenningen. Förvärvsarbetande föräldrar kan använda detta bidrag för utgifter i samband med barnomsorg upp till 3 års ålder, eller upp till 6 års ålder om barnet har ett långvarigt hälsoproblem.

I **Slovenien** fick mottagarna av ekonomiskt socialt bistånd och inkomststöd ett engångsbelopp för ytterligare energibidrag, med ett belopp som beror på familjens storlek och börjar på 200 euro. I oktober, november och december 2022 fick familjer dessutom ett tillägg till de befintliga barnbidragen på mellan 21 euro och 123 euro. I **Spanien** utvidgades barnomsorgsförmånerna på 100 euro per månad och barn under 3 år till att, utöver arbetande mödrar, även omfatta kvinnor som får avgiftsfinansierade eller icke avgiftsfinansierade arbetslöshetsförmåner.

Medlemsstaterna vidtog åtgärder i enlighet med rådets rekommendation från 2021 om inrättande av en europeisk barngaranti. Medan vissa medlemsstater fortfarande arbetar med sina handlingsplaner för genomförandet av den europeiska barngarantin har ett antal politiska åtgärder vidtagits, till exempel för att förbättra den sociala inkluderingen av utsatta barn, såsom avinstitutionisering av alternativ vård i **Grekland** och gratis skolmåltider i **Kroatien** och **Luxemburg**. I **Spanien** har genomförandet av den europeiska barngarantin lett till en större mängd reformer, med 11 lagstiftningsakter som ska antas mellan 2021 och 2023, däribland, enligt planen för återhämtning och resiliens, modernisering av sociala tjänster och förstärkning av utbildningssystemet i syfte att garantera inkluderande utbildning för barn med särskilda behov. Ett system för styrning på flera nivåer för genomförandet av garantin har också inrättats med samordnare på regional nivå.

Flera medlemsstater har vidtagit åtgärder för att förbättra sina förmåner till personer med funktionsnedsättning eller ekonomiska stöd till familjer och anhörigvårdare som vårdar en beroende familjemedlem med funktionsnedsättning. Vissa länder införde lagändringar som ger bättre skydd och ekonomiskt stöd till personer med omsorgsansvar, t.ex. genom nya rättigheter för föräldrar till barn med funktionsnedsättning (**Frankrike**), nya förmåner för familjemedlemmar som vårdar en släkting med funktionsnedsättning (**Slovakien**), minskade hinder för tillgång till vårdbidrag för personer som bor tillsammans, eller genom skattelättnader för föräldrar till barn med funktionsnedsättning (**Malta**). **Malta** och **Kroatien** utvecklar också system för personlig assistans i syfte att stödja ett självständigt liv för personer med funktionsnedsättning och förbättra deras deltagande i utbildning, sysselsättning och samhällsliv. Flera medlemsstater investerar ytterligare i att förbättra sociala tjänster och hemtjänst för att stödja personer med funktionsnedsättning att fortsätta bo hemma, bland annat i samband med reformer av deras system för långvarig vård och omsorg (t.ex. **Bulgarien** och **Slovenien**).

Tillgång till överkomliga och subventionerade bostäder står högt på den politiska, lagstiftningsmässiga och ekonomiska dagordningen i många medlemsstater. Som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens inledde **Lettland** till exempel utvecklingen av en strategi för överkomliga bostäder för att skapa tillräckligt stöd, även till utsatta hushåll, genom subventionerade bostäder och kommunala bostäder med låga hyror. **Frankrike** vidtog särskilda åtgärder för hyresreglering, medan **Portugal** har infört ett system med bidrag för att hjälpa familjer att betala hyror och hypotekslån (en del av lagstiftningspaketet *Mais Habitação*) tillsammans med ytterligare åtgärder för att mildra effekterna av de stigande räntorna på bostadslån. **Grekland** beslutade att fokusera på att ge studenter ett ökat bostadsbidrag. För att hantera effekterna av de stigande energipriserna utvecklades särskilda bidrag i **Italien** och **Lettland**. För att underlätta tillgången på bostäder och tillgången på bostäder till överkomliga priser införde **Grekland** ett program för lån och bostadsstöd i det lokala sammanhanget, medan **Malta** utarbetade ett stödprogram för förstagångsköpare. **Polen** antog ett lagförslag om bostadskooperativ.

Åtgärder vidtogs i fråga om pensioner i syfte att göra systemen mer resilienta och jämlika.

Dessa omfattade framför allt aktualisering av pensioner (**Bulgarien**), översyn av mekanismerna för pensionsindexering (**Estland** och **Italien**) och tillväxtprocenter med inriktning på att främja tillgången till grundläggande förmåner vid ålderdom, höjning av nivån på minimipensioner (**Belgien**, **Kroatien** och **Lettland**) samt minskning av skattebördan för personer med låga pensioner (**Tyskland**, **Malta**, **Estland** och **Italien**). Som ett led i sin plan för återhämtning och resiliens beslutade **Spanien** om en gradvis ökning av de högsta pensionsavgiftsbaserna och de högsta pensionerna samt införde en ny tillväxtplan för minimipensioner och icke avgiftsfinansierade pensioner som ska öka i linje med utvecklingen av minimilönen. Dessutom vidtogs olika åtgärder i mars 2023 för att minska pensionsklyftan mellan könen, inklusive en bättre täckning av yrkeslivet och en ökning av komplementet för att minska pensionsklyftan mellan könen. Slutligen ger 2023 års spanska reform av pensionssystemet likabehandling mellan deltids- och heltidsanställda vid beräkningen av avgiftsperioder för rätten till ålderspension. Det beslutades också att egenföretagares socialförsäkringsavgifter gradvis ska jämföras med löntagares socialförsäkringsavgifter. Exceptionella pensionsökningar och stöd till låga pensioner infördes i **Frankrike**, **Portugal** och **Danmark**, och de offentliga pensionerna höjdes i **Nederländerna** och **Litauen**.

I **Kroatien** och **Malta** ökade generositeten och underlättades villkoren när det gäller att få tillgång till efterlevandepension, medan åtgärder vidtogs för att förbättra situationen för personer med nedsatt arbetsförmåga i **Spanien**, **Frankrike**, **Tyskland** och **Malta**. I **Belgien** inkluderade reformen från juli 2023 föräldraskap, vårdrelaterade ledigheter och tillfällig arbetslöshet i de bidragsgrundande perioderna för att ta del av minimipensionen. Pensionshöjningar och bidragskrediter för barnuppfostran beslutades också i **Tjeckien** och **Malta**. Slutligen beslutade **Italien** att tillfälligt förlänga socialpensionsförskottet (*APE Sociale*) till 2023 för personer som är minst 63 år gamla, inte har rätt till pension, har utfört tunga uppgifter eller har en funktionsnedsättning på minst 74 %, arbetslösa som har uttömt sina arbetslöshetsförmåner och anhörigvårdare. Den extra pensionsökningen i **Slovakien** har trätt i kraft från juli 2023, medan kriterierna för att bevilja en sjukpension har lättats upp och beloppet har ökat. Minimipensionerna har sedan oktober 2023 höjts till en utgångsnivå på 145 % av existensminimum (389,90 EUR).

Reformer som rörde pensionsålder och längre arbetsliv motiverades av både finanspolitisk hållbarhet och tillräcklighetsaspekter. Fokus låg på att främja längre arbetsliv i **Belgien**, **Tjeckien** och **Finland**, och att kombinera arbete med pension genom positiva incitament och större flexibilitet, som i **Danmark**, **Tyskland** och **Kroatien**. Ett fåtal åtgärder inriktades på att höja pensionsåldern, som i **Frankrike** och **Tjeckien**, och även på att strama åt förtidspensioneringen. Den pensionsreform som antogs i **Irland** i september 2022 gav möjlighet att arbeta till 70 års ålder i utbyte mot högre pensioner, och en övergång under flera år till en ”Total Contributions Approach”, där pensionsnivåerna kommer att kopplas till socialförsäkringsavgifterna under en persons hela arbetsliv. Anhörigvårdare vid långvarig vård och omsorg kommer också att få sin tid som vårdare erkänd i pensionssystemet. **Italien** utvidgade ytterligare bestämmelserna om förtidspension för personer med långa yrkesliv eller särskilda arbetsförhållanden, samtidigt som urvalskriterierna skärptes.

Utvecklingen mot att stärka de fonderade pensionssystemens roll och främja individuella rättigheter blev också mer framträdande. I vissa fall innebar detta att kollektiva rättigheter till tjänstepensioner förbättrades, som i **Danmark**, medan individuella rättigheter stärktes i andra fall, nämligen i de lagstadgade fonderade pensionssystemen. I synnerhet i **Nederländerna** syftade den breda reformen från juni 2023 till att göra den andra pelaren mer öppen, rättvis, motståndskraftig mot chocker och bättre lämpad för en dynamisk arbetsmarknad. I **Rumänien** antogs åtgärder för att säkerställa hållbarheten i den andra pelaren. Inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens antog **Slovakien** 2022 en pensionsreform som kopplar pensionsåldern till den förväntade livslängden.

Medlemsstaterna vidtog åtgärder för att stärka primärvården och främja integrationen av vården samt tillgången till den. I juni 2022 antog **Italien** en lag för att stödja nya modeller och standarder för primärvården. I **Litauen** godkände parlamentet i juli 2022 reformen av nätverket av hälso- och sjukvårdsinstitutioner, som syftar till att skapa vårdcentraler för att stärka primärvården. Landet skärpte också de maximala årliga egenavgifterna för öppenvårdsläkemedel från mitten av 2023. I **Ungern** syftar en reform som antogs i december 2022 till att stödja multidisciplinära grupp-mottagningar. I mars 2023 ändrade **Kroatien** sin hälso- och sjukvårdslag för att främja integrerade vårdmetoder med fokus på primärvård. I **Belgien** förbereds en ny interfederal plan för integrerad vård för 2024, medan en ny överenskommelse för allmänläkare och allmänläkarmottagningar planerar utvecklingen av en ny finansieringsmodell för att främja bättre integrerad vårdpraxis. **Rumänien** utökade de tjänster som omfattas av offentligt kontrakterade allmänläkare för 2023. På liknande sätt planerar **Portugal** att inrätta nya lokala hälsoenheter under 2023 för att förbättra integrationen av vården. Landet avskaffade också de flesta patientavgifterna i det offentliga nationella hälso- och sjukvårdssystemet från juni 2022. I januari 2023 antog **Slovakien** en allmän strategi för öppenvård för att stärka primärvården. **Slovenien** samtyckte i juni 2023 till en betydande ökning av resurserna för digitalisering av hälso- och sjukvården, vilket förväntas främja integrerade vårdmetoder. **Irland** avskaffade offentliga avgifter för slutenvård i april 2023. **Finland** ändrade sin hälso- och sjukvårdslag i november 2022 för att minska de maximala väntetiderna för icke-brådskande öppenvård inom den offentliga primärvården.

Flera medlemsstater vidtog åtgärder för att ta itu med bristen på arbetskraft inom hälso- och sjukvården och säkerställa att hälso- och sjukvårdspersonalen stannar kvar samt för att förbättra styrningen inom sektorn. Malta antog en bredare strategisk ram för hälso- och sjukvårdspersonal i slutet av 2022, medan **Rumänien** antog en lagstiftningsram enligt sin nationella strategi 2023. **Luxemburg** lanserade i december 2022 en kampanj för att locka nya studenter till medicinska yrken och vidtog åtgärder för att modernisera sjuksköterskeutbildningen. **Frankrike** antog en ny lag i april 2023 i syfte att främja yrkesutövningen för sjuksköterskor genom uppgiftsdelning. Genom en ändring av hälso- och sjukvårdslagen (april 2023) ville **Kroatien** stärka förvaltningen av allmänna sjukhus genom att överföra ägandet från den kommunala nivån till staten. I december 2022 antog **Ungern** åtgärder för att omorganisera hälso- och sjukvårdssystemet och centralisera styrningen av funktioner som primärvård och integration med långvarig vård och omsorg. **Finland** antog en reform som genomfördes från och med januari 2023 för att omorganisera primär- och specialistvården genom att inrätta 22 välfärdsområden. **Sverige** fortsatte, med stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens, Äldreomsorgslyftet för att utbilda vårdpersonal och ledande personal inom äldreomsorg och skyddade juridiskt titeln undersköterska för att göra yrket mer attraktivt. **Slovenien** antog lagändringar som möjliggör snabbare anställning av tredjelandsmedborgare inom hälso- och sjukvård samt social omsorg. I **Tyskland** kommer bidrag för sjuksköterskestudier att införas från och med 2024 och yrkesutbildningen kommer att moderniseras ytterligare.

Åtgärder vidtogs för att främja folkhälsan, särskilt genom förebyggande av sjukdomar och hälsofrämjande åtgärder, och insatserna intensifierades inom specifika terapeutiska områden, särskilt cancer och psykisk hälsa. Frankrike antog sin nationella förebyggande strategi för 2023–2027, som syftar till att förbättra tillgången till förebyggande vård. I augusti 2022 antog **Spanien** en ny folkhälsostrategi som ett verktyg för att uppmuntra all offentlig politik att ta hänsyn till hälsa och jämlikhet i hälsa. **Slovakien** godkände en nationell handlingsplan för tobakskontroll för 2023–2030. **Rumänien** antog i november 2022 en nationell plan för att bekämpa cancer för att från och med 2023 genomföra en integrerad och tvärvetenskaplig strategi för behandling, medan **Italien** antog sin nationella onkologiplan 2023–2027, särskilt för att slutföra det nationella cancerregistret och det regionala nätverket för cancerregister, och **Bulgarien** antog i januari 2023 en nationell plan för att bekämpa cancer. **Frankrike** antog i september 2022 åtgärder för att förbättra tillgången till psykiatrisk vård, och **Spanien** lanserade i mitten av 2022 sin strategi för psykisk hälsa 2022–2026 för att förbättra tjänster och stöd till familjer och främja en modell för heltäckande och samhällsbaserad vård. I **Portugal** förväntas en ny lag om psykisk hälsa träda i kraft 2023 och stärka de senaste reformerna för att främja avinstitutionalisering. **Tyskland** har antagit folkhälsopakten för perioden 2021–26, som syftar till att förbättra sysselsättningen, de digitala processerna och de moderna strukturerna inom den offentliga hälso- och sjukvården.

Flera medlemsstater genomför reformer och investeringar i långvarig vård och omsorg, i linje med rådets rekommendation om tillgång till långvarig vård och omsorg till överkomliga priser och av god kvalitet. Dessa omfattar åtgärder för att förbättra tillgången till tjänster i **Bulgarien, Estland, Spanien, Italien, Litauen, Portugal, Rumänien och Slovenien**, tjänsternas överkomlighet i **Estland, Tyskland, Italien och Slovenien**, tjänsternas kvalitet i **Estland, Spanien, Litauen och Slovenien** samt stöd till arbetskraften i **Bulgarien, Tyskland och Litauen**. **Bulgarien** använder ESF och ESF+ för att utöka hemtjänsten, inklusive personalutbildning i detta syfte. **Estland** genomför en reform för att minska egenavgifterna för allmän vård, utöka de sociala välfärdstjänsterna för att möjliggöra ett självständigt boende i hemmet och fastställa kvalitetsstandarder för hemtjänst och allmän vård. **Spanien** använder finansiering från faciliteten för återhämtning och resiliens för att förbättra tillgängligheten till vård för personer med funktionsnedsättning, genomföra pilotprojekt för avinstitutionalisering, utveckla distansvård och förbereder en uppgradering av vårdinfrastrukturen i linje med en modell för långvarig vård och omsorg som är inriktad på samhällsbaserad vård. **Italien** har upprättat en plan för att definiera miniminivån för sociala tjänster för äldre som inte är självförsörjande och inrättat en fond för att investera i självständigt boende och anställa personal inom sociala tjänster för genomförandet av de unika åtkomstpunkterna. **Litauen** förbereder en ny modell för långvarig vård och omsorg för att effektivisera den administrativa och finansiella organisationen, fastställa minimikrav för leverantörer av långvarig vård och omsorg, utöka den samhällsbaserade vården och planerar att använda faciliteten för återhämtning och resiliens och EU:s sammanhållningsfonder för kapacitetsuppbyggnad och förbättring av de mänskliga resurserna och infrastrukturen för långvarig vård och omsorg. **Rumänien** antog den nationella strategin för långvarig vård och omsorg och aktivt åldrande 2023–2030, som omfattar åtgärder för att tillgodose de medicinska behoven inom långvarig vård och omsorg och förbättra den samhällsbaserade vården för äldre människor. **Slovenien** arbetar med en ny reform som syftar till att utöka alternativen för vård utanför hemmet, fastställa kvalitetsstandarder och förbättra den ekonomiska bärkraften i systemet för långvarig vård och omsorg genom att inrätta långvarig vård och omsorg som en ny pelare i den sociala tryggheten.

KAPITEL 3. INLEDANDE LANDANALYS

I detta kapitel presenteras lägesrapporter som en del av den inledande landanalysen, baserad på huvuddragen i ramen för social konvergens, som beskrivs i de tillhörande huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och den underliggande rapporten från den gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd²⁷² och som också stöder de viktigaste övergripande resultaten som presenteras i avsnitt 1.5 i kapitel 1. Detta bör ses som ett pilotprojekt som kommer att utvärderas. Även om alla lägesrapporter bygger på den sociala resultattavlan och kategoriseringarna i den gemensamma sysselsättningsrapporten, som beskrivs i rutan i avsnitt 1.5 och i bilaga 6, beror deras struktur på den landspecifika situationen: ordningen mellan de tre politikområden som omfattas av lägesrapporterna (Sysselsättning, Utbildning och kompetens, Socialt skydd och social inkludering) styrs av utvecklingen i det berörda landet, vilket framgår av tabellerna i den sociala resultattavlan i bilaga 9. På samma sätt illustrerar diagrammet för varje land den mest aktuella frågan eller en viktig utveckling för landet i fråga.

Den inledande landsanalysen bygger på den sociala resultattavlans samtliga huvudindikatorer. Var och en av indikatorerna²⁷³ granskas på grundval av trafikljusmetoden i den gemensamma sysselsättningsrapporten, som fastställer medlemsstaternas relativa situation. Denna relativa situation uttrycks som standardavvikelser från medelvärdet för både den absoluta nivån på indikatorvärdet och dess förändring jämfört med året innan (se bilaga 4 för fler tekniska uppgifter). Resultaten sammanfattas i en av sju möjliga kategorier för varje indikator för landet i fråga ("bästa resultat", "bättre än genomsnittet", "bra men bör övervakas", "genomsnittlig", "svag men förbättras", "bör bevakas" och "kritisk situation"). Detta motsvarar färgskalan från grönt till rött. En kort översikt över indikatorerna och deras betyg för varje medlemsstat finns i tabellerna i bilaga 9.

---

²⁷² En särskild gemensam arbetsgrupp för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd inrättades för att diskutera initiativet och utförde arbete från oktober 2022 till maj 2023. Detta gav underlag till sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd som förberedde diskussionen vid ministermötet i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) i juni 2023. Arbetet och dess resultat dokumenteras i [huvudbudskapen från arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om införandet av en ram för social konvergens i den europeiska planeringsterminen](#) och den tillhörande [rapporten från arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd](#).

²⁷³ För tekniska detaljer om resultattavlans huvudindikatorer, inklusive sysselsättningsklyftan för personer med funktionsnedsättning på grundval av GALI-konceptet, se bilaga 2.

Varje huvudindikator i den sociala resultattavlan bedöms med den metod som beskrivs ovan, för att fastställa om ytterligare analys behövs i ett andra steg. Med ”kritisk situation” avses medlemsstater som får mycket sämre resultat än EU-genomsnittet för en specifik indikator och där situationen försämras eller inte förbättras tillräckligt jämfört med året innan. En situation markeras som ”bör bevakas” i två fall: a) när medlemsstaten får sämre resultat än EU-genomsnittet för en specifik indikator och situationen i landet försämras eller inte förbättras tillräckligt snabbt, och b) när resultatet i fråga om nivåer ligger i linje med EU-genomsnittet men situationen försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet.

Ytterligare analys i ett andra steg anses vara motiverad för medlemsstater för vilka sex eller fler huvudindikatorer i den sociala resultattavlan är rödmarkerade (”kritisk situation”) eller orangemarkerade (”bör bevakas”). Ett ytterligare skäl att anse att situationen kräver ytterligare analys i ett andra skede är när en indikator som markerats som röd eller orange uppvisar två på varandra följande försämringar i kategoriseringen i den gemensamma sysselsättningsrapporten. Ett exempel är en förändring från ”genomsnittlig” till ”svag men förbättras” i 2023 års upplaga av den gemensamma sysselsättningsrapporten, följt av en ytterligare försämring till ”kritisk situation” i 2024 års upplaga. Detta skulle räknas som ytterligare en ”markering” mot minimitröskelvärde på sex markeringar totalt. Om till exempel ett land under ett visst år n har fem huvudindikatorer i den sociala resultattavlan som markerats som röda eller orange, och en av dem uppvisar två på varandra följande år av försämringar under åren n och $n-1$, anses landet ha totalt sex markeringar under det året n (fem röda/orange signaler från indikatorerna under det givna året + en av dem med två på varandra följande försämringar). Som en följd av detta skulle det också krävas ytterligare analys. Eventuella avbrott i serien och frågor som rör uppgifternas kvalitet och tolkning beaktas vid utvärderingen av det totala antalet markeringar mot tröskelvärde.

Belgien

Arbetsmarknaden i Belgien återhämtade sig snabbt från covid19-krisen men fortsätter att presterar under genomsnittet. Arbetslösheten

och långtidsarbetslösheten är ”genomsnittliga”.

Sysselsättningsgraden har ökat i stort sett i linje med EU-genomsnittet sedan 2017 till en ny

rekordnivå på 71,9 %, men den släpar

fortfarande efter andra medlemsstater och har

befunnit sig i en ”bör bevakas”-situation i tre år

i rad. Detta beror till stor del på att Belgien har

ett lägre relativt arbetskraftsdeltagande än

genomsnittet. Medan skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män är ”genomsnittlig” med

7,6 procentenheter, står personer med

funktionsnedsättning inför ständiga

utmaningar när det gäller att få tillgång till

arbetsmarknaden, vilket har registrerats som en ”kritisk situation” under de senaste tre åren.

Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning ökade stadigt mellan 2018

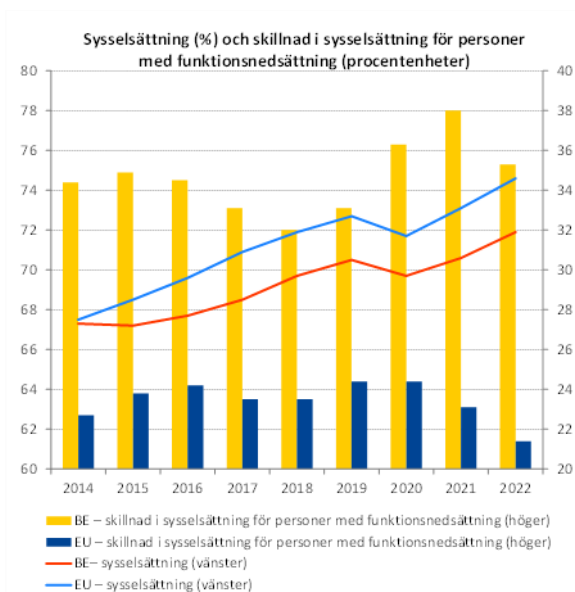
och 2021 (från 32 till 38 procentenheter), och trots att den minskade till 35,3 procentenheter 2022

fortsätter Belgien att rankas bland de medlemsstater som presterar sämst i detta avseende (jämfört

med ett EU-genomsnitt på 21,4 procentenheter). Slutligen har tillväxten av hushållens disponibla

bruttoinkomst per capita inte hållit jämna steg med EU-genomsnittet och klassificeras fortfarande

som ”bör bevakas”.

Anmärkning: Avbrott i den belgiska tidsserien 2017.

Källa: Eurostats [[lfsi_emp_a](#)], EU:s arbetskraftsundersökning [[tepsr_sp200](#)], EU-Silc.

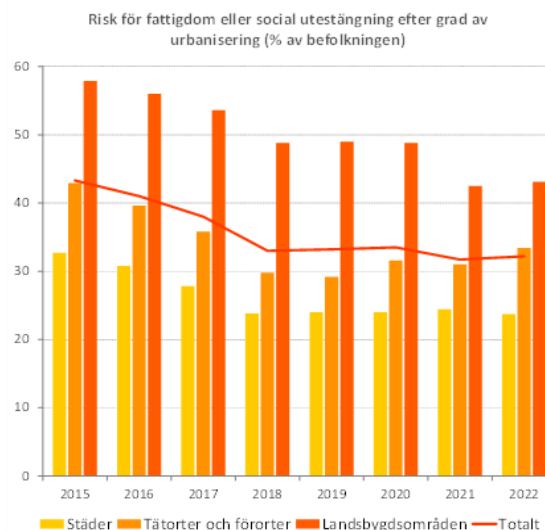
Belgien presterar något bättre än genomsnittet när det gäller utbildning och kompetens. Med mer än hälften (52,7 %) av alla barn under tre år i formell barnomsorg presterar Belgien ”bättre än genomsnittet”. Andelen unga med högst grundskoleutbildning är dessutom relativt låg (6,4 %) och ”bättre än genomsnittet”, efter en förbättring jämfört med föregående år, medan andelen unga som varken arbetar eller studerar är ”genomsnittlig” med 9,2 %. Andelen av befolkningen med åtminstone grundläggande digitala färdigheter, vilket gynnar den gröna och den digitala omställningen, är också ”genomsnittlig” med 54,2 % (jämfört med 53,9 % i EU).

Socialpolitiken är i allmänhet effektiv när det gäller att förebygga och mildra riskerna för fattigdom och social utestängning samt inkomstskillnader. Andelen av den totala befolkningen och andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning har minskat sedan 2017 och ligger i stort sett i linje med EU-genomsnittet. Belgien uppvisar dessutom ”bästa resultat” när det gäller två ytterligare skillnader på det sociala området: effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen ligger långt över EU-genomsnittet (48,8 % jämfört med 35,3 % 2022), och de låga nivåerna av ojämlikhet, vilket mäts genom förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil. Andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov, med endast 1 % av den belgiska befolkningen som rapporterar att de befinner sig i en sådan situation 2022, är ”bättre än genomsnittet”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de tre indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Belgien inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Bulgarien

Bulgarien står inför stora utmaningar när det gäller fattigdom och social inkludering. Trots minskningar på senare tid ligger den totala andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning på 32,2 % och är en av de högsta i EU (EU-genomsnittet är 21,6 %), vilket tyder på en ”kritisk situation”. På samma sätt ökade andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning med 0,9 procentenheter mellan 2021 och 2022 och uppgick till 33,9 % 2022 (långt över EU-genomsnittet på 24,7 %) och är också ”kritiskt”. Fattighetsriskerna är särskilt höga för personer med funktionsnedsättning, personer som bor på landsbygden och i avlägsna områden samt för romer. I detta sammanhang hade sociala

Källa: Eurostats [[ilc_peps13n](#)], EU-Silc.

transfereringar (utom pensioner) begränsade effekter i Bulgarien och minskade fattigdomen med endast 24,4 % (jämfört med 35,3 % i EU), vilket ”bör bevakas”. Dessutom är ojämlikheten, mätt som förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil, bland de högsta i EU (7,3 jämfört med 4,7 i EU) och ”kritisk”, trots att den minskat något under de senaste tre åren. Situationen förvärras av de många personer som lever i hushåll med alltför höga boendeutgifter (15,1 % av den totala befolkningen), vilket också är ”kritiskt”.

Trots de senaste förbättringarna står Bulgarien fortfarande inför utmaningar när det gäller kompetensutveckling. Andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter är fortfarande låg (31,2 % jämfört med 53,9 % i EU 2021) och utgör en ”kritisk situation”. Att stärka vuxnas kompetensutveckling, även på det digitala området, förefaller viktigt för att stödja den gröna och den digitala omställningen. Samtidigt minskade andelen unga med högst grundskoleutbildning och ligger nu på 10,5 %, över men nära EU-genomsnittet på 9,6 %. Andelen är dock fortfarande särskilt hög på landsbygden (19,1 %). Slutligen var andelen barn under tre år i formell barnomsorg endast 17,4 % år 2022 (jämfört med 35,7 % i EU). Tillsammans med utmaningar när det gäller kvaliteten på barnomsorgen klassificeras denna låga andel som ”bör bevakas”, eftersom den kan vara skadlig för barnens långsiktiga inlärningsutsikter.

Bulgariens arbetsmarknad förbättrades på senare tid, men utmaningar kvarstår, särskilt för personer med funktionsnedsättning och ungdomar. Landet har visat en stark återhämtning på arbetsmarknaden med en historiskt hög sysselsättningsgrad (75,7 % 2022) och en stadig minskning av arbetslösheten (till 4,3 % samma år). Långtidsarbetslösheten är också på nedåtgående, medan skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män har minskat (till 7,7 procentenheter 2022 från 8,4 procentenheter året innan). Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning låg dock fortfarande klart över EU-genomsnittet 2022 (29,5 procentenheter jämfört med 21,4 procentenheter) och klassificeras därför som ”bör bevakas”. Även om andelen unga som varken arbetar eller studerar har minskat under de senaste åren var den 15,1 % 2022, dvs. fortfarande högre än EU-genomsnittet (11,7 %), vilket ger resultatet ”svag men förbättras”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de åtta indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **konstateras att Bulgarien står inför potentiella risker för uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Tjeckien

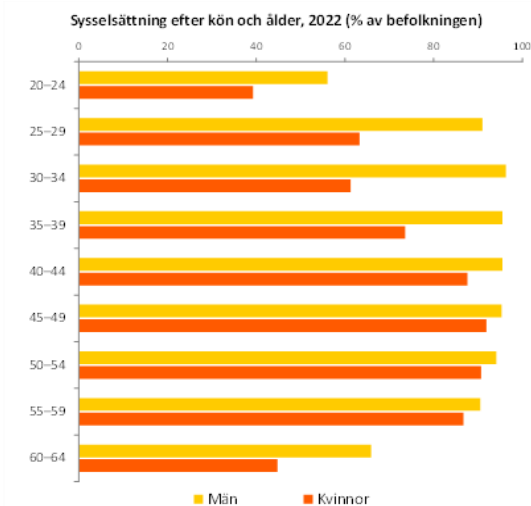
Den tjeckiska ekonomin återhämtade sig i måttlig takt från covid-19-krisen och energikrisen, medan de övergripande positiva arbetsmarknadsresultaten är kopplade till ökande arbetskraftsbrist och svårare villkor för vissa grupper, särskilt kvinnor. År 2022 är Tjeckien

bland de länder som presterar bäst när det gäller sysselsättning och arbetslöshet (81,3 % respektive 2,2 %). Den låga långtidsarbetslösheten (0,6 % år 2022) är också ”bättre än genomsnittet”.

Sysselsättningsgraden för kvinnor är dock fortfarande betydligt lägre än för män (en skillnad på 14,9 procentenheter 2022), vilket visar på en ”kritisk situation”. Även om andelen barn under tre år som får formell barnomsorg (6,8 % 2022) ökade med 1,9 procentenheter jämfört med 2021, ligger den fortfarande långt under EU-genomsnittet (på 35,9 %). Detta visar på en fortsatt ”kritisk situation” som, i

kombination med utmaningar när det gäller kvaliteten på barnomsorgen, kan vara potentiellt skadlig för barns långsiktiga inlärningsutsikter och kan också vara en faktor för kvinnors lägre deltagande på arbetsmarknaden. Andelen unga som varken arbetar eller studerar uppgick till 11,4 % 2022, vilket ”bör bevakas”²⁷⁴. Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning, som uppgick till 22,7 procentenheter 2022, är fortfarande ”genomsnittlig”. Ett ökat deltagande på arbetsmarknaden för kvinnor och ungdomar skulle kunna bidra till att minska bristen på arbetskraft.

Tjeckiens resultat i fråga om färdigheter ligger på genomsnittet, men det finns utrymme för att bättre stödja innovationskapaciteten och underlätta den gröna och den digitala omställningen. Andelen unga med högst grundskoleutbildning förbättrades till ”bättre än genomsnittet” 2022. År 2021 var andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter ”genomsnittlig” och uppgick till 59,7 %, jämfört med 53,9 % i EU. Att främja vuxenutbildning och kompetensutveckling, särskilt när det gäller digital kompetens, kan bidra till att stödja nuvarande utveckling mot industriell automatisering och robotisering.

Källa: Eurostats [[lfsa_ergaed](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

²⁷⁴ Avbrott i tidsserierna 2021 och 2022.

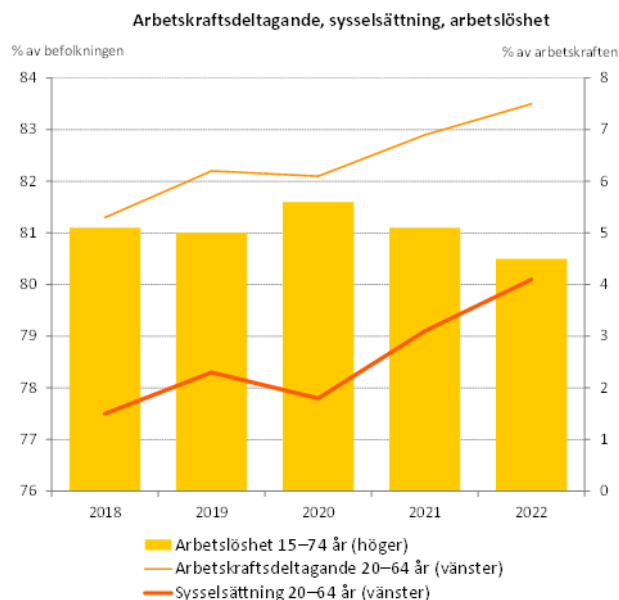
Tjeckien har ett välfungerande socialt trygghetssystem som är effektivt när det gäller att minska fattigdomsrisker och ojämlikhet. Den övergripande risken för fattigdom eller social utestängning var 11,8 % 2022, den lägsta i EU, vilket gör Tjeckien till ett land med ”bästa resultat”, trots en ökning med 1 procentenhet 2022. Situationen för barn är i stort sett stabil. Tjeckien uppvisar en märkbar utveckling när det gäller förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil (3,5 år 2022). De disponibla hushållens reala bruttoinkomst per capita minskade från 125,8 år 2021 till 121,2 år 2022 och ”bör bevakas”. Andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten ökade något till 6,9 % 2022 och är fortfarande ”genomsnittlig”. Tillgången på bostäder till överkomliga priser i tjeckiska städer kräver dock noggrann övervakning med en högre (10,6 %) andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst 2022 (upp med 0,3 procentenheter jämfört med 2021) jämfört med landsbygdsområden (4,0 %). Tjeckien är ”bättre än genomsnittet” när det gäller andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov. Den snabbt åldrande befolkningen sätter dock press på systemen för hälso- och sjukvård och för långvarig vård och omsorg, vilket kräver noggrann övervakning.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de fyra indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Tjeckien inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Danmark

Danmarks arbetsmarknad återhämtade sig snabbt från covid-19-krisen och är fortsatt resilient trots en avmattning i den ekonomiska verksamheten 2023 och ökande brist på arbetskraft. Överlag noteras goda resultat på

området ”rättvisa arbetsvillkor”. Den höga sysselsättningen och den låga arbetslösheten 2022, på 80,1 % respektive 4,5 %, är ”bättre än genomsnittet”. Danmark uppvisar ”bästa resultat” när det gäller långtidsarbetslösheten (en minskning från 1 % 2021 till 0,5 % 2022). Landet står dock inför arbetskraftsbrist inom flera sektorer, särskilt de som är knutna till den gröna och den digitala ekonomin. Andelen misslyckade rekryteringar för företag låg på 29 % mellan februari 2021 och 2022²⁷⁵. När det gäller specifika befolkningsgrupper är situationen för unga som varken arbetar eller studerar ”bättre än genomsnittet”, i likhet med skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män, som minskade betydligt under 2022 till 5,4 procentenheter. Trots en ökning med 2 procentenheter till 9,9 procentenheter 2022 har Danmark fortfarande ”bästa resultat” när det gäller skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning.

Källa: Eurostats [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

²⁷⁵ Den danska myndigheten för arbetsmarknad och rekrytering (juni 2022), [Recruitment Survey Report](#).

Danmark har generellt sett ett starkt resultat inom utbildning och kompetens, men andelen unga med högst grundskoleutbildning fortsätter att öka. Denna andel minskade i ett antal medlemsstater, men ökade i Danmark till 10 % 2022, vilket är något högre än EU-genomsnittet på 9,6 %, och ”bör bevakas”. Detta bör uppmärksammas mot bakgrund av den strama arbetsmarknaden och bristen på kvalificerad arbetskraft. På den positiva sidan är Danmark bland de länder som uppvisar ”bästa resultat” när det gäller andelen barn under tre år i formell barnomsorg och andelen vuxna som har åtminstone grundläggande digitala färdigheter, vilket gynnar en rättvis grön och digital omställning.

Danmark har ett mycket välfungerande socialt trygghetssystem, men boendeutgifterna fortsätter att vara en utmaning. På området socialt skydd och social inkludering är Danmark ”bättre än genomsnittet” eller uppvisar ”bästa resultat”, bland annat när det gäller risken för fattigdom eller social utestängning totalt sett och för barn, samt effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen. Den höga andelen hushåll med alltför höga boendeutgifter under de senaste tre åren, 14,7 %, anses dock vara ”kritisk” 2022, vilket återspeglar det begränsade utbudet av överkomliga bostäder i större städer.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de två indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Danmark inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

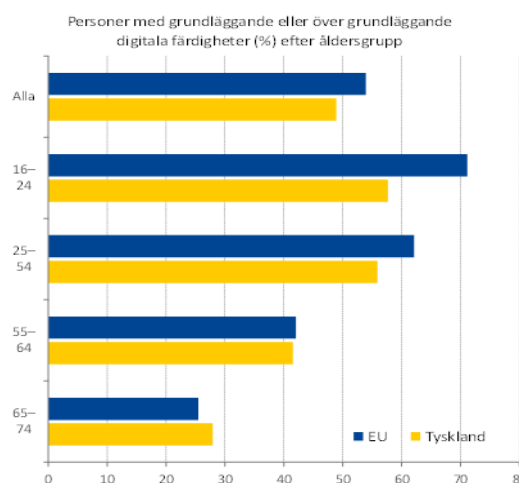
Tyskland

Tyskland står inför utmaningar inom utbildning och kompetens som måste hanteras, särskilt mot bakgrund av den gröna och den digitala omvandlingen.

Andelen unga (18–24 år) med högst grundskoleutbildning var 12,2 % år 2022 (jämfört med 12,5 % år 2021 och 9,6 % i EU), vilket visar på en ”kritisk situation” under de senaste två åren.

Andelen av befolkningen med åtminstone grundläggande digitala färdigheter uppgick till 48,9 % 2021 (jämfört med ett EU-genomsnitt på 53,9 %) och räknas till kategorin ”bör bevakas”.

Skillnaden mot EU-genomsnittet var betydligt större för den yngre kohorten (16–24 år), nämligen 13,5 procentenheter.

Källa: Eurostats [[tepsr_sp410](#)].

Tysklands arbetsmarknad återhämtade sig efter covid-19-krisen och fungerar överlag bra, även om kvinnors deltidarbete fortfarande är mycket högt och deltagandet i

förskoleverksamhet och barnomsorg är relativt lågt. Utvecklingen på området ”rättvisa

arbetsvillkor” är överlag positiv för Tyskland. Sysselsättningsgraden är hög med 80,7 % år 2022, och har fortsatt att öka, om än i långsammare takt. Den totala arbetslösheten och

långtidsarbetslösheten nådde nya bottennivåer (3,1 % respektive 1,0 %), och den totala

arbetslösheten gjorde Tyskland till ett land med ”bästa resultat” för tredje året i rad. I linje med

dessa positiva allmänna trender minskade också andelen unga som varken arbetar eller studerar från 9,5 % 2021 till 8,6 % 2022, vilket utgör ett resultat ”bättre än genomsnittet”.

Detsamma gäller skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning, som minskade från 30,5 procentenheter 2021 till 24 procentenheter 2022. Medan skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män låg kvar på ”genomsnittlig” på cirka 7 procentenheter 2022, var skillnaden i deltidsarbete mellan kvinnor och män å andra sidan fortfarande en av de största i EU, på 36,7 procentenheter (jämfört med 20,2 procentenheter i EU). Detta kan bland annat bero på incitament via skattesystemet och på den relativt låga andelen barn under tre år i formell barnomsorg (23,9 % 2022 jämfört med 35,7 % i EU), som i kombination med utmaningar när det gäller kvaliteten på barnomsorgen räknas till kategorin ”bör bevakas”. Den reala disponibla hushållsinkomsten per capita förblev i stort sett stabil (113,6 år 2022) och har under de senaste två åren betecknats som ”genomsnittlig”.

På den sociala sidan innebär andelen av befolkningen i hushåll med hög boendegift i förhållande till den disponibla inkomsten utmaningar för många hushåll. Under de senaste två åren har denna andel ökat och räknas nu till kategorin ”bör bevakas” med 11,8 % 2022, jämfört med 9,1 % i EU. Detta återspeglar delvis de icke tillgodosedda behoven av nybyggnation. Positivt är att förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, som mäter resultatet när det gäller ojämlikheter, minskade ytterligare 2022 och nu är ”bättre än genomsnittet”. Effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen och andelen av befolkningen som rapporterar icke tillgodosedda vårdbehov är båda ”bättre än genomsnittet”, medan andelen av den totala befolkningen och andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning, 20,9 respektive 24 % (21,6 och 24,7 % i EU), är ”genomsnittliga”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de fyra indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Tyskland inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

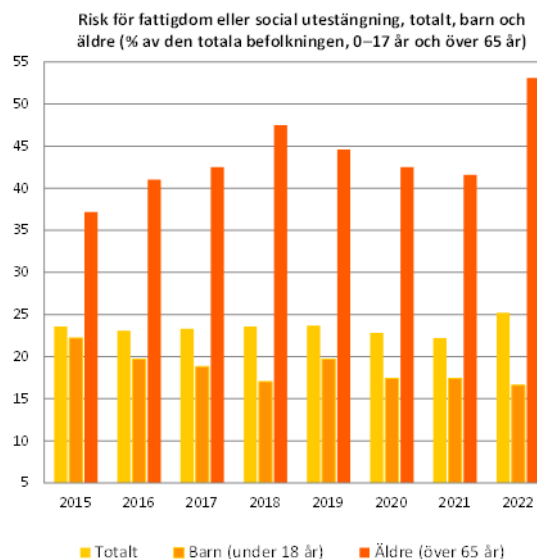
Estland

Estland står inför utmaningar när det gäller socialt skydd och social inkludering. Flera indikatorer i den sociala resultattavlan på detta område uppvisar ”kritiska situationer” eller situationer som ”bör bevakas”. Andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning ökade med 3 procentenheter till 25,2 % 2022,

över EU-genomsnittet på 21,6 %, och ”bör bevakas”. Riskerna för fattigdom eller social utestängning för äldre och personer med funktionsnedsättning är bland de högsta i EU (53,1 % respektive 47,8 % jämfört med 20,2 % och 28,8 % i EU), medan situationen för barn är ”bättre än genomsnittet”. I detta sammanhang är det värt att notera att effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen minskade från 31,7 % 2020

till 28,1 % 2022, vilket är långt under EU-genomsnittet på 35,3 % och klassificeras därför som

”bör bevakas”. Ojämligheten, mätt som förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil, ökade från 5 år 2021 till 5,4 år 2022 (också ”bör bevakas”) jämfört med ett EU-genomsnitt på 4,7 år 2022, och därmed bröts en kraftig och stadig nedgång sedan 2014. Estland har en av de högsta andelarna som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov i EU (9,1 % jämfört med 2,2 % 2022), vilket är ”kritiskt”. Tillgången till hälso- och sjukvård är fortfarande en utmaning i ett läge med ökande brist på vårdpersonal, höga egenavgifter och en snabbt åldrande befolkning.

Källa: Eurostats [[ilc_peps01n](#)], EU-Silc.

På området utbildning och kompetens har Estland ytterligare utrymme att minska andelen unga med högst grundskoleutbildning. Andelen unga med högst grundskoleutbildning ökade med 1 procentenhet och uppgick till 10,8 % 2022, vilket ”bör bevakas”. En förbättring av denna aspekt är viktig för att förse framtidens arbetskraft med viktiga tvärgående färdigheter och kompetenser. Andelen barn under tre år som får formell barnomsorg är ”bättre än genomsnittet” efter att ha ökat kraftigt med 8 procentenheter från 25,7 % 2021 till 33,7 % 2022 (35,7 % i EU). Andelen av befolkningen med åtminstone grundläggande digitala färdigheter, vilket gynnar både den gröna och den digitala omställningen, är ”genomsnittlig” med 56,4 %.

Estlands arbetsmarknad fortsatte att uppvisa starka resultat under 2022 och 2023. De flesta av den sociala resultattavlans indikatorer på området ”rättvisa arbetsvillkor” visar en positiv utveckling. Sysselsättningsgraden uppgick till 81,9 % 2022 och arbetslösheten minskade från 6,9 % 2020 till 5,6 % 2022, trots en ekonomisk avmattning under andra delen av 2022. Estland har en av de minsta skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män i EU och har varit bland de länder som uppvisar ”bästa resultat” under de senaste tre åren. Andelen unga som varken arbetar eller studerar låg också kvar under EU-genomsnittet och minskade under 2022. Samtidigt ökade skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning betydligt (med 7,5 procentenheter) jämfört med 2021 och översteg EU-genomsnittet för första gången 2022 (26,2 % jämfört med 21,4 % i EU), och ”bör bevakas”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de sex indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **konstateras att Estland står inför potentiella risker för uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Irland

Irlands arbetsmarknad fungerar väl, men utsatta grupper halkar efter. Den irländska

sysselsättningsgraden på 78,2 % var rekordhög 2022,

och arbetslösheten nådde en historiskt låg nivå på

4,5 %, vilket är ”bättre än genomsnittet”. Detsamma

gäller för långtidsarbetslösheten. Ändå kan en

förstärkning av aktiveringen och anställbarheten för

underrepresenterade grupper, t.ex. personer med

funktionsnedsättning, kvinnor, ensamstående föräldrar

och lågutbildade, bidra till att åtgärda bristen på

arbetskraft och kompetens. Trots en förbättring fram

till 2022 är skillnaden i sysselsättning för personer

med funktionsnedsättning fortfarande stor,

37 procentenheter jämfört med ett EU-genomsnitt på

21,4 procentenheter, vilket gör Irland till ett av de

länder som presterar sämst och visar på en ”kritisk

situation”. Nya arbetsmetoder och utbildade handläggare syftar till att minska denna klyfta. Bland

personer med funktionsnedsättning är det vanligt att många har högst grundskoleutbildning och att

utbildningsnivån är lägre. Även om sysselsättningsgraden för kvinnor har ökat de senaste åren har

klyftan i sysselsättning mellan kvinnor och män vidgats till 11,3 procentenheter 2022 (innan den

minskade till 9,8 procentenheter under andra kvartalet–2023), på grund av den snabbare ökningen

av sysselsättningsgraden för män, och ”bör nu bevakas”. Å andra sidan är situationen ”bättre än

genomsnittet” när det gäller andelen unga som varken arbetar eller studerar, 8,7 %, vilket är under

EU-genomsnittet på 11,7 %.

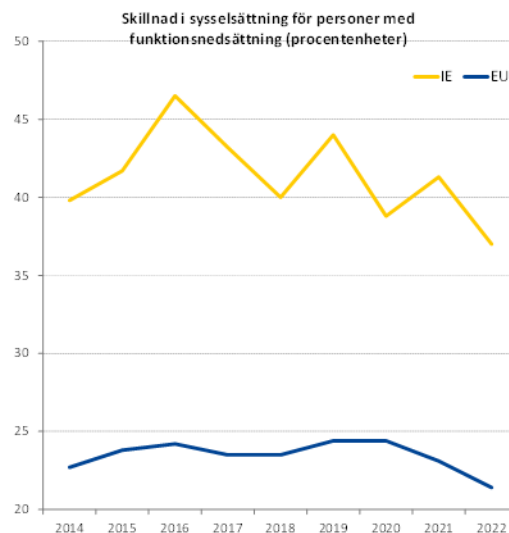
Irland presterar bra när det gäller utbildning och kompetens. Landet är bland de länder som

uppvisar ”bästa resultat” när det gäller andelen unga med högst grundskoleutbildning, 3,7 %, även

efter en viss ökning 2022. Andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter är en

av de högsta i EU med 70,5 % (jämfört med ett EU-genomsnitt på 53,9 %), vilket gynnar den gröna

och den digitala omställningen.

Anmärkning: Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan den totala befolkningen och personer med funktionsnedsättning.

Källa: Eurostats [hlth_dlm200], EU-Silc.

Irlands sociala trygghetssystem visade sig vara effektivt när det gäller att minska fattigdomsriskerna överlag, även om vissa grupper fortfarande löper större risker, och det rapporteras om svårigheter när det gäller förskoleverksamhet och barnomsorg. De övergripande effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen (56,4 % jämfört med 35,3 % i EU) gör att Irland hör till de länder som uppvisar ”bästa resultat”. Riskerna för fattigdom eller social utestängning totalt sett och för barn är ”genomsnittliga”, men större risker finns ändå för utsatta grupper, särskilt ensamstående föräldrar, travellers och personer med funktionsnedsättning samt äldre personer (över 65 år). Andelen barn under tre år som får formell barnomsorg klassificeras fortfarande som ”bör bevakas”, trots en förbättring med 4 procentenheter till 19,1 %. Kostnaden för att få tillgång till förskoleverksamhet och barnomsorg var bland de högsta i EU för de flesta hushållstyper 2022 och var en viktig orsak till detta men har minskat på senare tid. Pågående insatser för att förbättra tillgången till barnomsorg till överkomliga priser kan ha en positiv inverkan på både andelen barn som omfattas och kvinnors sysselsättning. Slutligen är andelen hushåll med alltför höga boendekostnader ”bättre än genomsnittet”, men bostadsutbudet är klart otillräckligt. Särskilt kritiskt är bristen på subventionerade bostäder och den begränsade tillgången till bostäder till överkomliga priser, vilket lett till rekordhög hemlöshet. Irland tar itu med frågan genom lagstiftningsreformer och stora offentliga investeringar i bostadssektorn.

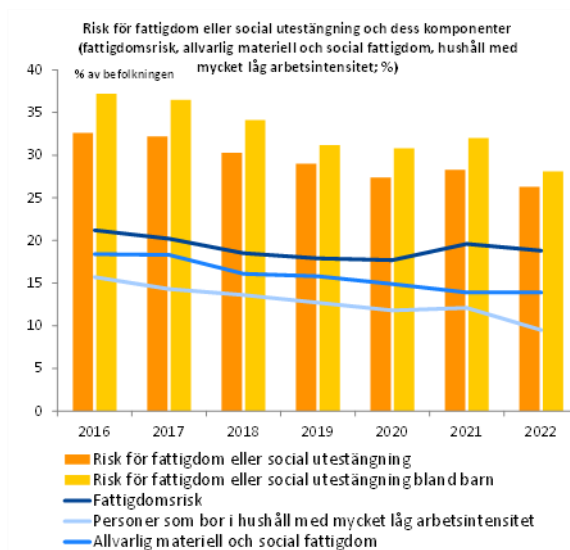
Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de tre indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Irland inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Grekland

Greklands arbetsmarknad förbättrades och visade sin resiliens under covid-19-krisen och energikrisen, även om landet fortfarande står inför betydande utmaningar. I Grekland var 66,3 % av den totala befolkningen i arbetsför ålder sysselsatt 2022, vilket är 8 procentenheter mer än 2020, men det ligger fortfarande långt under EU-genomsnittet på 74,6 %, vilket återspeglar utmaningar med anställbarheten bland vissa befolkningsgrupper. Den sociala resultattavlan visar på ”kritiska situationer” för både unga och kvinnor. Även om andelen unga som varken arbetar eller studerar minskade med 3,2 procentenheter från 2020 till 2022 är den fortfarande hög (15,3 % 2022 jämfört med 11,7 % i EU). Trots en ökning med 7,2 procentenheter från 2020 till 2022 är sysselsättningsgraden för kvinnor (55,9 %) en av de lägsta i EU, vilket leder till den största skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män i EU (21,0 procentenheter). Å andra sidan presterar Grekland ”genomsnittligt” när det gäller skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning, där arbetslösheten och andelen långtidsarbetslösa för personer med funktionsnedsättning minskar till 12,5 % respektive 7,7 % år 2022. Slutligen var hushållens disponibla bruttoinkomst per capita, som uppgick till 79,9 % 2022, fortfarande lägre än 2008 års nivå och kräver noggrann övervakning mot bakgrund av dess ”kritiska situation” och effekterna av den höga inflationen.

Risken för fattigdom och ojämlikhet minskade, även om det sociala trygghetssystemets effektivitet och de icke tillgodosedda vårdbehoven fortfarande är allvarliga utmaningar. År

2022 minskade sociala transfereringar (utom pensioner) fattigdomen i Grekland med 20,3 %, 15 procentenheter under EU-genomsnittet, vilket innebär en ”kritisk situation”. Andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning, liksom andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning, minskade ytterligare från 28,3 % och 32 % 2021 till 26,3 % respektive 28,1 % 2022. I båda fallen förbättrades situationen från ”kritisk” till ”svag men förbättras”, även om värdena fortfarande ligger långt över respektive EU-genomsnitt (21,6 %

Källa: Eurostats [ilc_pecs01], [tepsr_lm430], [ilc_li02], [tespm030], EU-Silc.

och 24,7 %). Ojämlikheten, mätt som förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil, minskade också från 5,8 år 2021 till 5,3 år 2022, i stort sett samma nivå som år 2020. Andelen personer som lever i hushåll med alltför höga boendeutgifter minskade från 33,3 % 2020 till 26,7 % 2022 och tillhör därmed kategorin ”svag men förbättras”. Till följd av covid-19-krisen ökade andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov till 9 % (6,8 procentenheter över EU-genomsnittet), vilket är en ”kritisk situation”.

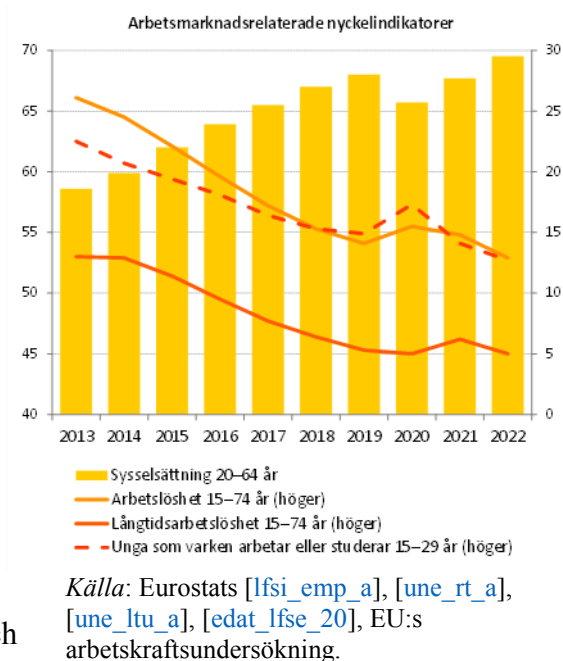
Vuxnas förvärv av digital kompetens är fortfarande en prioritering för Grekland med tanke på den digitala och den gröna omställningen. År 2021 hade 52,5 % av de vuxna åtminstone grundläggande digitala färdigheter, vilket är 1,4 procentenheter under EU-genomsnittet. Andelen unga med högst grundskoleutbildning låg fortfarande långt under EU-genomsnittet (4,1 % jämfört med 9,6 % i EU), men ökade med 0,9 procentenheter 2022 och är därför ”bra men bör övervakas”. Andelen barn under tre år i formell barnomsorg minskade med 3,2 procentenheter till 29,1 % år 2022 och är ”genomsnittlig” (35,7 % i EU).

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de fem indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Grekland inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Spanien

Spaniens arbetsmarknad står inför stora utmaningar, trots den stabila återhämtningen.

Sysselsättningsgraden ökade till 69,5 % 2022, vilket överstiger nivån före krisen (2019) på 68 %. Den fortsätter dock att ligga långt under EU-genomsnittet på 74,6 %, vilket är en ”kritisk situation”²⁷⁶. Till följd av den nedåtgående trenden gick arbetslösheten och långtidsarbetslösheten från en ”kritisk situation” till ”svag men förbättras” 2022, även om de fortfarande ligger betydligt över EU-genomsnittet (12,9 % jämfört med 6,2 % respektive 5 % jämfört med 2,4 %). Andelen unga som varken arbetar eller studerar har förbättrats till 12,7 % 2022, men klassificeras fortfarande som ”bör bevakas”. Ungdomsarbetslösheten är fortsatt hög och uppgår till 52,4 % i Melilla, 44,4 % i Ceuta och

43,9 % i det yttersta randområdet Kanarieöarna, även om en betydande förbättring har noterats under de senaste åren. Mer positivt är att skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män är ”genomsnittlig” och att skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning gör att Spanien tillhör de länder som uppvisar ”bästa resultat”. Samtidigt är tillväxten i hushållens disponibla bruttoinkomst per capita fortfarande ”kritisk” och ligger fortfarande under 2008 års basnivå.

Spanien står inför utmaningar när det gäller unga med högst grundskoleutbildning, samtidigt som landet presterar relativt bra när det gäller digital kompetens. Andelen unga med högst grundskoleutbildning ökade något 2022, till 13,9 % (jämfört med 9,6 % i EU), och försämrades från ”svag men förbättras” till en ”kritisk situation”. De regionala skillnaderna kvarstår, med särskilt höga nivåer i landets östra och södra delar och försämrade resultat i de östra och nordvästra regionerna. Å andra sidan presterar Spanien ”bättre än genomsnittet” när det gäller digital kompetens, med 64,2 % av den vuxna befolkningen som har åtminstone grundläggande digitala färdigheter 2021 (jämfört med 53,9 % i EU), vilket gynnar den gröna och den digitala omställningen tillsammans med mer allmän kompetenshöjning och omskolning av arbetskraften.

²⁷⁶ Definitionen av Spaniens sysselsättningsgrad och arbetslöshetsgrad skiljer sig åt 2021 och 2022, eftersom Spanien inkluderar permitterade anställda i sin definition (se [Eurostats metadata](#)).

Spanien står inför utmaningar när det gäller socialt skydd och social inkludering. Både den totala andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning och förhållandet mellan övre och undre inkomstkventilen är ”svaga men förbättras”, även om nivåerna fortfarande är relativt höga med 26 % respektive 5,6 år 2022. Andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning uppgick till 32,2 % 2022 (7,5 procentenheter över EU-genomsnittet 2022) och har legat kvar i en ”kritisk situation” under de senaste tre åren. I detta sammanhang är effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen (27,4 % jämfört med 35,3 % i EU 2022) relativt begränsade och ”bör bevakas”. Positivt är att Spanien fortsätter att prestera ”bättre än genomsnittet” när det gäller andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov. Andelen barn under tre år i formell barnomsorg är ”bra men bör övervakas” på grund av en kraftig minskning 2022 (från 55,3 % till 48,6 %), delvis relaterad till pågående problem med överkomlighet.

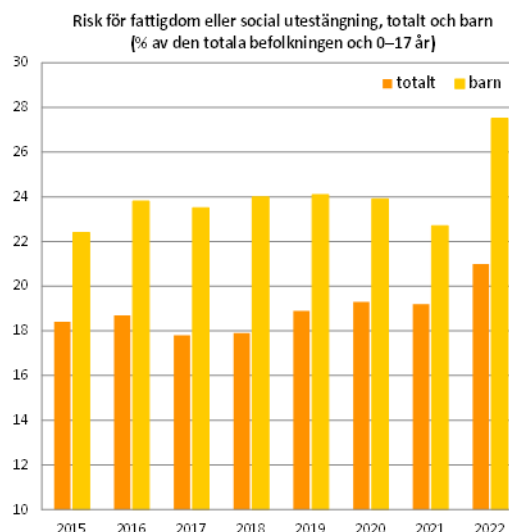
Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de sex indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **konstateras att Spanien står inför potentiella risker för uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Frankrike

Frankrike har ett starkt socialt trygghetssystem men står inför mer uppenbara fattigdomsrisker. Frankrike presterar överlag

”bättre än genomsnittet” i fråga om effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen, och andelen av befolkningen som löper risk för fattigdom eller social utestängning låg under 2022 kvar något under EU-genomsnittet (21,0 % jämfört med 21,6 %). Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning ökade dock med 1,8 procentenheter på årsbasis, vilket avviker från utvecklingen för EU:s befolkning²⁷⁷. I ett läge med stigande inflation ökade andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning

avsevärt (med 4,7 procentenheter) till 27,4 % 2022²⁷⁸, vilket är långt över EU-genomsnittet på 24,7 %. Båda utvecklingarna ”bör bevakas”. Tillväxten i hushållens bruttonationalinkomst låg kvar 1,1 procentenheter under EU-genomsnittet 2021. Ojämligheten, mätt som förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil, är fortfarande ”genomsnittlig”, även om den mestadels har ökat sedan 2018. De yttersta randområdena presterar betydligt sämre än det franska storstadsområdet på alla områden i den sociala resultattavlan.

Källa: Eurostats [[ilc_peps01n](#)], EU-Silc.
Avbrott i serien 2022.

²⁷⁷ Avbrott i serien: I FR-Silc-undersökningen ingår 2022 för första gången fyra utomeuropeiska departement (Franska Guyana, Réunion, Martinique och Guadeloupe).

²⁷⁸ Denna ökning verkar hög trots att de ovannämnda utomeuropeiska departementen inkluderas.

Frankrikes arbetsmarknad fortsatte att förbättras, trots en avmattning i ekonomin under andra halvåret 2022, ökande flaskhalsar i utbudet och höga energipriser. Mellan 2021 och 2022 sjönk arbetslösheten med 0,6 procentenheter till 7,3 % (7,2 % under andra kvartalet 2023), den lägsta nivån sedan 2008, men klassificeras ändå som ”bör bevakas” eftersom resultatet i förhållande till EU-genomsnittet försämrades för andra gången²⁷⁹.

Ungdomsarbetslösheten och andelen personer som varken arbetar eller studerar har också förbättrats, men är fortfarande hög i de yttersta randområdena. Integrationen av vissa utsatta grupper på arbetsmarknaden fortsätter att vara svår, särskilt för personer som är födda utanför EU och personer med låg utbildningsnivå. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män är ”bättre än genomsnittet” (5,8 procentenheter 2022 jämfört med 9,1 procentenheter i EU). Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning minskade från 2021 till 2022 med 3,3 procentenheter, men är fortfarande betydande med 20,8 procentenheter.

Frankrike presterar överlag bra när det gäller den sociala resultattavlans indikatorer för lika möjligheter. Andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter och andelen unga med högst grundskoleutbildning är ”genomsnittlig” (62 % år 2021 respektive 7,6 % år 2022). Frankrike uppvisar ”bästa resultat” när det gäller andelen barn under tre år i formell barnomsorg. Utbildningssystemet präglas dock av en betydande andel lågpresterande elever och stora ojämlikheter.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de tre indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, däribland en som försämrats över tid, **förefaller Frankrike inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

---

²⁷⁹ Definitionen av Frankrikes sysselsättningsgrad och arbetslöshetsgrad skiljer sig åt 2021 och 2022, eftersom Frankrike inkluderar permitterade anställda (se [Eurostats metadata](#)).

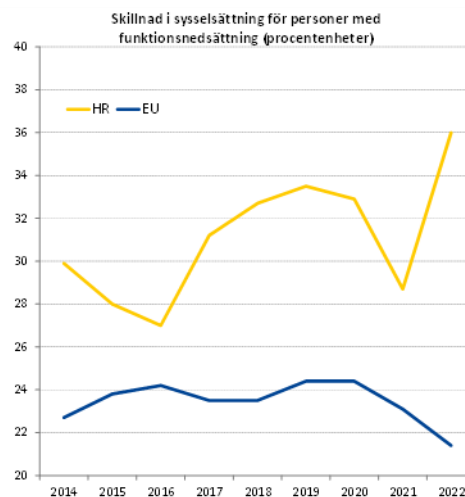
Kroatien

Kroatien hade en stabil återhämtning under 2021 och 2022, men står fortfarande inför stora utmaningar på arbetsmarknaden. Trots vissa förbättringar sedan 2021 var sysselsättningsgraden fortfarande betydligt lägre än EU-genomsnittet 2022

(69,7 % jämfört med 76,4 %) och har varit ”kritisk” två år i rad. Medan arbetslösheten och

långtidsarbetslösheten ligger nära EU-genomsnittet (7 % respektive 2,4 % 2022) klassificeras andelen unga som varken arbetar eller studerar fortfarande som ”bör bevakas”, med 13,3 % 2022 jämfört med 11,7 % i EU, även efter en viss minskning från föregående år.

Skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning är ”kritisk”, med en av de högsta nivåerna (36 procentenheter jämfört med ett genomsnitt på 24,4 procentenheter i EU) och en nedåtgående utveckling.

Källa: Eurostats [[tepsr_sp200](#)], EU-Silc.

Kroatien står inför vissa utmaningar när det gäller socialt skydd och social inkludering.

Medan andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning fortfarande ligger under EU-genomsnittet hos både den totala befolkningen (19,9 % mot 21,6 %) och hos barn (18,1 % mot 24,7 %), har effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen varit ”kritiska” sedan 2020 och var betydligt lägre (20,4 %) 2022 än EU-genomsnittet (35,3 %). Detta bör övervakas noga, även i förhållande till de eventuella effekterna av de nuvarande höga levnadskostnaderna på fattigdomsriskerna.

Kroatien presterar relativt bra när det gäller andelen unga med högst grundskoleutbildning och digital kompetens. Landet är fortfarande bland de länder som uppvisar ”bästa resultat” när det gäller andelen unga med högst grundskoleutbildning, som uppgick till 2,3 % 2022, jämfört med ett EU-genomsnitt på 9,6 %. Andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter var också ”bättre än genomsnittet” på 63,3 % jämfört med ett EU-genomsnitt på 53,9 % 2021, vilket är viktigt för att främja den gröna och den digitala omställningen. Å andra sidan har andelen barn under tre år i formell barnomsorg nyligen försämrats avsevärt (från 33,3 % år 2021 till 27,5 % år 2022), vilket innebär att den ligger 8,2 procentenheter under EU-genomsnittet, vilket ”bör bevakas”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de fem indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Kroatien inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Italien

Trots en stabil återhämtning i sysselsättningen står Italien inför stora utmaningar på arbetsmarknaden. Vissa indikatorer i den

sociala resultattavlan på området ”rättvisa arbetsvillkor” tyder på en ”kritisk situation”.

Även om sysselsättningsgraden nådde rekordhög 64,8 % 2022 ligger den nästan 9,8 procentenheter under EU-genomsnittet, vilket gör Italien till ett av de länder som presterar sämst i EU. Skillnaden i

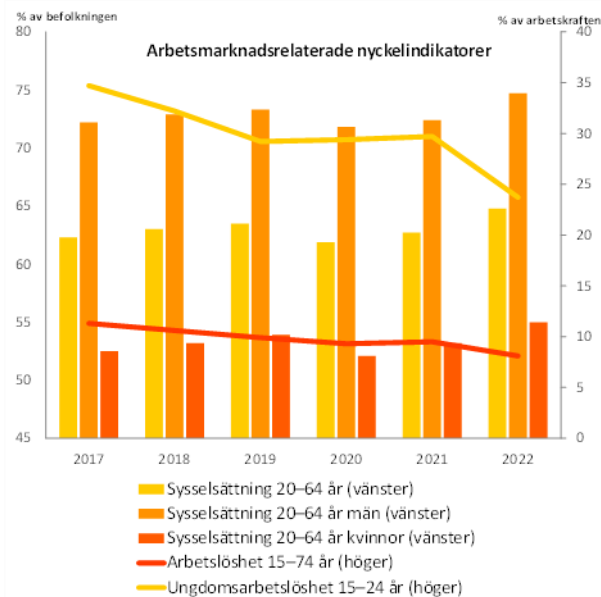
sysselsättning mellan kvinnor och män ligger på 19,7 procentenheter 2022 och har varit stabil sedan 2020. Jämfört med EU-

genomsnittet är den nästan dubbelt så hög (10,7 %), vilket visar på en ”kritisk situation”.

Förekomsten av ofrivilligt deltidsarbete är

fortsatt hög, särskilt för ungdomar och män. Dessutom var tillväxten i hushållens disponibla bruttoinkomst per capita, som uppgick till 94,6 % 2021, fortfarande betydligt lägre än EU-genomsnittet på 109,9 % jämfört med 2008, och sjönk till 93,8 % 2022 på grund av hög inflation, vilket också tyder på en ”kritisk situation”. Å andra sidan förbättrades Italiens resultat när det gäller arbetslöshet och långtidsarbetslöshet, där båda indikatorerna var ”svaga men förbättrades” 2022.

När det gäller skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning är Italien konsekvent bland de länder som uppvisar ”bästa resultat”.

Källa: Eurostats [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

också

Även om situationen för ungdomar visar tecken på förbättring fortsätter Italiens utbildningssystem att stå inför utmaningar. Andelen vuxna i Italien som har åtminstone grundläggande digitala färdigheter uppgick till 45,6 % 2021, vilket var långt under EU-genomsnittet (53,9 %), och klassificeras därmed fortfarande som ”bör bevakas”, även mot bakgrund av dess potential att främja den gröna och den digitala omställningen. Situationen för unga med högst grundskoleutbildning och unga som varken arbetar eller studerar förbättrades något jämfört med föregående år och är nu ”svag men förbättras”. Italien har dock fortfarande en av de högsta andelarna unga som varken arbetar eller studerar i EU (19 %, EU-genomsnitt: 11,7 %).

När det gäller socialt skydd och social inkludering finns det utrymme för ytterligare förbättringar trots de senaste framstegen. Tre indikatorer på området ”socialt skydd och social inkludering” tillhör kategorin ”bör bevakas”, och alla indikatorer utom andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov presterar sämre än EU-genomsnittet. Under 2022 minskade den totala andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning något till 24,4 %, men den är fortfarande hög och fattigdomsriskerna i sig var oförändrad jämfört med 2021. Andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade också från 29,7 % år 2021 till 28,5 % år 2022. År 2022 minskade dessutom sociala transfereringar fattigdomen med endast 25,8 % i Italien (jämfört med 35,3 % i EU), och deras effektivitet ”bör bevakas”. Slutligen uppvisar inkomstskillnaderna, mätt som förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil, samma dynamik som fattigdomen: även om förhållandet (5,6) minskade något 2022 klassificeras det som ”bör bevakas”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de åtta indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **konstateras att Italien står inför potentiella risker för uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Cypern

Cyperns arbetsmarknad utvecklas överlag i linje med EU-genomsnittet, men vissa

befolkningsgrupper står fortfarande inför utmaningar. Sysselsättningsgraden nådde 77,9 %

2022 och ökade ytterligare till 79,0 %, en nästan rekordhög nivå, under andra kvartalet 2023

(jämfört med 75,4 % i EU). Samtidigt var arbetslösheten relativt låg med 6,8 % 2022, men

fortfarande något över EU-genomsnittet på 6,2 %, medan långtidsarbetslösheten på 2,3 % var i linje

med EU-genomsnittet (2,4 % i EU), efter en viss ökning 2021. Skillnaden i sysselsättning för

personer med funktionsnedsättning i Cypern ligger nära

EU-genomsnittet, på 25,7 procentenheter, och har

minskat jämfört med föregående år. Samtidigt är

integrationen av ungdomar och kvinnor på

arbetsmarknaden fortsatt svag. Andelen unga som

varken arbetar eller studerar är fortfarande mycket hög,

14,7 % (jämfört med 11,7 % i EU), med en försämring i

förhållande till EU-genomsnittet jämfört med

föregående år (trots minskningen i absoluta tal), och har

därmed gått från ”bör bevakas” till en ”kritisk

situation”. Sysselsättningsgraden ökade för både män och

kvinnor, men skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor

och män klassificeras fortfarande som ”bör bevakas” för andra året i rad på grund av dess relativt

höga och ökande nivå (12,1 procentenheter jämfört med 10,7 procentenheter i EU). Andelen barn

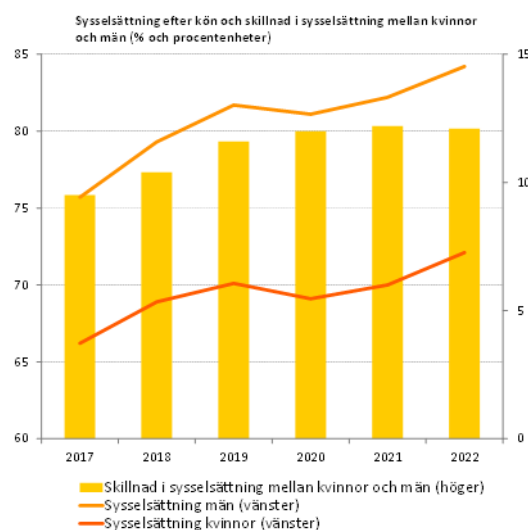
under tre år i formell barnomsorg var 24,4 % i Cypern, långt under EU-genomsnittet (35,7 %), efter

en betydande minskning från föregående år. Eftersom formell barnomsorg är viktig för att personer

med omsorgsansvar ska kunna delta på arbetsmarknaden är detta en situation som ”bör bevakas”.

Hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita ligger fortfarande under 2008 års nivå efter en

viss försämring från 2021, vilket är en situation som ”bör bevakas”.

Källa: Eurostats [[lfsi_emp_q](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

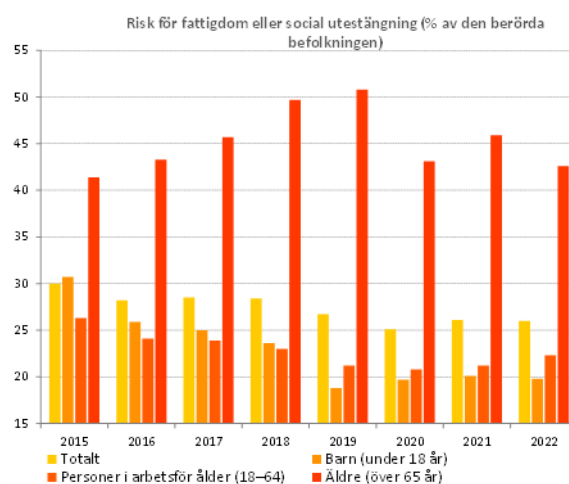
Kompetensutvecklingen visar på förbättringar, men vissa utmaningar kvarstår. Andelen unga med högst grundskoleutbildning minskade från 10,2 % 2021 till 8,1 % 2022 och är nu ”bättre än genomsnittet”. Andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter är ganska låg, 50,2 % år 2021 (jämfört med 53,9 % i EU), och klassificeras fortfarande som ”bör bevakas”, inom ett område som främjar den gröna och den digitala omställningen.

Det sociala trygghetssystemet förefaller effektivt när det gäller att stödja goda sociala resultat i Cypern. Risken för fattigdom eller social utestängning ligger på 16,7 % 2022 (jämfört med 21,6 % i EU), inklusive för barn (18,1 % jämfört med 24,7 % i EU), och landet presterar ”bättre än genomsnittet” enligt båda aspekterna. Detta återspeglar bland annat effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen, som är ”genomsnittliga” (31,2 % jämfört med 35,3 % i EU) och den låga andelen av befolkningen i hushåll med hög boendegift i förhållande till den disponibla inkomsten, där Cypern är ett av de länder som uppvisar ”bästa resultat”. Andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov är med 0,1 % bland den lägsta i EU, vilket återigen visar att landet tillhör länderna med ”bästa resultat”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de fem indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Cypern inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Lettland

Även om Lettland presterar genomsnittligt på vissa områden står landet inför betydande utmaningar när det gäller den sociala aspekten. Lettland har ett genomsnittligt resultat när det gäller fattigdomsrisker för barn, men den totala andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning, 26 % år 2022, är en av de högsta i EU, långt över EU-genomsnittet på 21,6 %. Efter en försämring av landets relativa resultat i detta avseende under två på varandra följande år befinner sig Lettland nu i en ”kritisk situation”. Dessutom löper 42,6 % av de äldre risk för fattigdom eller social utestängning, vilket är betydligt fler än i den totala befolkningen. Inkomstskillnaderna har också varit fortsatt ”kritiska” under de senaste tre åren, med ett av de högsta förhållandena mellan övre och undre inkomstkventil (6,3 år 2022 jämfört med 4,7 i EU). Reformen av minimiinkomsten²⁸⁰ och höjningen av minimilönen (till minst 620 euro 2023 och minst 700 euro från 2024) är avsedda att ta itu med utmaningar som rör fattigdom och ojämlikhet. Hittills har dock effekterna av dessa åtgärder påverkats av den höga, om än nu sjunkande, inflationen i Lettland under de första månaderna 2023 och i slutet av 2022. En försämring rapporteras för icke tillgodosedda vårdbehov, som påverkar 5,4 % av befolkningen 2022 (jämfört med 2,2 % i EU), vilket är en ”kritisk situation”. Detta följer på en situation som klassificerades som ”svag men förbättras” 2021, vilket sammanföll med ytterligare tillfälliga investeringar i hälso- och sjukvård för att mildra effekterna av covid-19-pandemin. Den pågående hälso- och sjukvårdsreformen förväntas ge befolkningen bredare täckning och lagstadgade medicinska tjänster av högre kvalitet på ett mer strukturellt sätt.

Källa: Eurostats [[ilc_peps01n](#)], EU-Silc.

²⁸⁰ Reformen kopplar tröskelvärde för minimiinkomst för garanterad minimiinkomst, statlig socialförsäkringsförmån, minimipension, ekonomiskt stöd till föräldralösa barn och barn som lämnats utan föräldraomsorg efter att ha uppnått myndighetsåldern till medianminimiinkomsten per likvärdig konsument.

Lettlands arbetsmarknad återhämtade sig snabbt efter covid-19-krisen. År 2022 steg sysselsättningsgraden till 77,0 % (från 75,3 % år 2021) och låg därmed bara något under nivåerna före pandemin, på ”genomsnittlig” nivå. Lettland är bland de länder som uppvisar ”bästa resultat” när det gäller skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män och är ”genomsnittligt” i fråga om andelen unga som varken arbetar eller studerar. Landet hade tidigare också ”bästa resultat” när det gäller skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning, men är för närvarande ”genomsnittligt” på grund av en ökning på senare tid, även om det fortfarande ligger något under EU-genomsnittet (20,8 procentenheter jämfört med 21,4 procentenheter 2022).

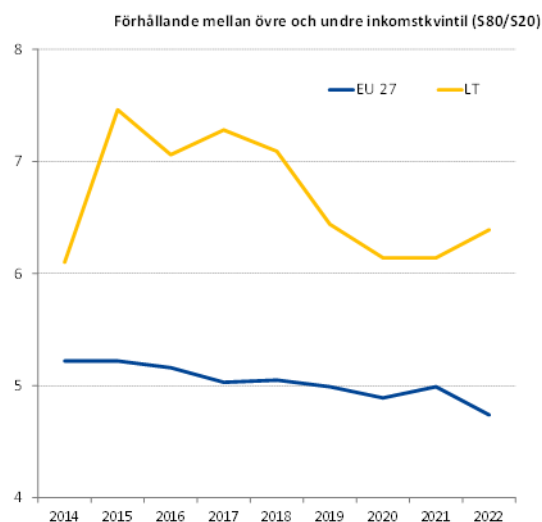
Totalt sett presterar Lettland ”genomsnittligt” när det gäller utbildning och kompetens.

Andelen unga med högst grundskoleutbildning var 6,7 % 2022 (jämfört med 9,6 % i EU), efter att ha minskat ytterligare från 7,3 % 2021. Den positiva utvecklingen sedan 2016 väntas fortsätta med de nyligen införda reformerna av yrkesutbildningen, som säkerställer ökad flexibilitet. Andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter var 50,8 % (jämfört med 53,9 % i EU), vilket också är ett ”genomsnittligt” resultat, inom ett område som främjar den gröna och den digitala omställningen.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de tre indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, däribland en som försämrats över tid, **förefaller Lettland inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Litauen

Litauen står inför utmaningar när det gäller social inkludering och socialt skydd. Det sociala skyddsnätets tillräcklighet är fortfarande låg. Den nedåtgående trend som observerats i andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning till 23,5 % 2021 vände nyligen med en ökning till 24,6 % 2022, vilket är en situation som ”bör bevakas”. Dessutom är ojämlikheten, mätt som förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil, bland de högsta i EU och har varit fortsatt ”kritisk” under de senaste två åren. År 2022 var inkomsten för de rikaste 20 procenten av befolkningen mer än sex gånger högre än för de fattigaste 20 procenten och har ökat något sedan 2021 samtidigt som den minskat i EU. Positivt är att Litauen för tredje året i rad är bland de länder som uppvisar ”bästa resultat” när det gäller tillväxten i hushållens disponibla inkomster, vilket är ett tecken på fortsatt upphämtning, och att andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten är ”bättre än genomsnittet”.

Källa: Eurostats [[tessi180](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

Utmaningar kvarstår när det gäller kompetensutveckling. Andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter (48,8 % år 2021) låg långt under EU-genomsnittet (53,9 %) och klassificeras fortfarande som ”bör bevakas”, även mot bakgrund av de kompetensbehov som uppstår för att främja den gröna och den digitala omställningen. Även om en avsevärd förbättring av andelen barn under tre år i formell barnomsorg noterades mellan 2020 och 2022 (från 16,2 % till 22,8 %), är den fortfarande bland de lägsta i EU och under nivån före pandemin (2019) på 26,6 %, i en situation som ”bör bevakas” under de senaste tre åren. Däremot förbättrades Litauens resultat när det gäller unga med högst grundskoleutbildning från ”bra men bör övervakas” 2020 till ”bästa resultat” 2022.

Efter covid-19-krisen återhämtade sig arbetsmarknaden i allmänhet kraftigt, medan situationen för personer med funktionsnedsättning försämrades enligt indikatorn för den sociala resultattavlan. Den totala sysselsättningsgraden uppgick till 79,0 % 2022 (en ökning från 77,4 % 2021), vilket är ”bättre än genomsnittet” (76,2 % i EU), i likhet med tidigare år. Samtidigt ökade skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning från 23,9 procentenheter 2021 till 35 procentenheter (jämfört med 21,4 procentenheter i EU), den andra försämringen två år i rad (från ”över genomsnittet” till ”kritiska”), som ännu inte återspeglar de senaste politiska insatserna²⁸¹. Både långtidsarbetslösheten och andelen unga som varken arbetar eller studerar förbättrades (den senare från 13 % 2020 till 10,7 % 2022), och gick från ”bör bevakas” 2020 till ”genomsnittliga” 2021 och 2022. Litauen är traditionellt sett ett av de länder som uppvisar ”bästa resultat” när det gäller skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män, med ett indikatorvärde på 0,8 procentenheter och en relativt hög sysselsättningsgrad för både män och kvinnor (79,4 % respektive 78,6 % 2022).

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de fem indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, däribland en som försämrats över tid, **konstateras att Litauen står inför potentiella risker för uppåtgående social konvergens** (se rutan i avsnitt 1.5).

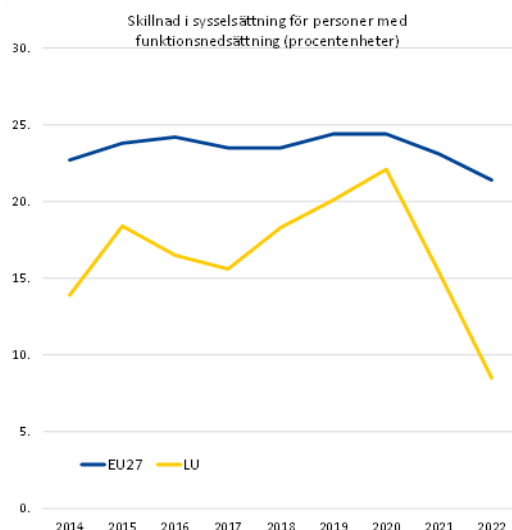
---

²⁸¹ Administrativa uppgifter från den statliga socialförsäkringskassan visar att antalet sysselsatta med funktionsnedsättning har ökat med 4,2 %.

Luxemburg

Luxemburgs arbetsmarknad återhämtade sig snabbt från covid-19-krisen och är fortsatt resiliert trots den senaste tidens avmattning i den ekonomiska verksamheten. Detta återspeglas i det överlag goda resultatet på området ”rättvisa arbetsvillkor”. Sysselsättningsgraden nådde en ny högstnivå (74,8 %) 2022, något över EU-genomsnittet, medan arbetslösheten sjönk till 4,6 %.

Långtidsarbetslösheten ökade 2020 och 2021 men återhämtade sig till sin låga nivå före pandemin 2022 (1,3 %) och är nu ”bättre än genomsnittet”. Detta gäller även för skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män, som minskade betydligt från 7,4 procentenheter 2021 till 6,5 procentenheter 2022. För andra året är Luxemburg dessutom ett av de länder som uppvisar ”bästa resultat” när det gäller skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning²⁸² (8,5 procentenheter jämfört med 21,4 procentenheter i EU). Andelen unga som varken arbetar eller studerar ökade under 2020 och 2021 men minskade betydligt till 6,8 % 2022, vilket är ”bättre än genomsnittet”, även om det fortfarande ligger långt under EU-genomsnittet. Även om hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100) ligger med 111,9 nära EU-genomsnittet (109,5), klassificeras den fortfarande som ”bör bevakas” på grund av dess ringa minskning vid en tidpunkt då andra medlemsstater hade en ökning.

Källa: Eurostats [[tepsr_sp200](#)], EU-Silc.

²⁸² Det finns ett avbrott i serien för alla EU-Silc-baserade indikatorer för Luxemburg 2021, 2022 och 2023.

Luxemburg har goda resultat när det gäller utbildning och kompetens. Landet ligger oftast ”bättre än genomsnittet” inom detta politikområde. Andelen unga med högst grundskoleutbildning ökade visserligen under pandemin, men minskade betydligt 2022 och blev ”bättre än genomsnittet”. År 2021 hade 63,8 % av de vuxna åtminstone grundläggande digitala färdigheter, nästan 10 procentenheter över EU-genomsnittet, vilket gynnar den gröna och den digitala omställningen. Luxemburg hör också fortfarande till de medlemsstater som har den högsta andelen barn under tre år i formell barnomsorg, men på grund av en betydande försämring under 2022 (från 62 % 2021 till 54,7 %) klassificeras den nu som ”bra men bör övervakas”.

Den sociala situationen är överlag god i Luxemburg, men det finns utmaningar i samband med boendeutgifterna. Under 2022 noterade landet betydande förbättringar i andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning totalt sett och särskilt för barn, och presterade ”bättre än genomsnittet” på båda områdena. Effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen och andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov är ”genomsnittliga” respektive ”bättre än genomsnittet”. Däremot har andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten försämrats avsevärt från ”bättre än genomsnittet” till en ”kritisk situation”, vilket återspeglar effekterna av mycket höga prisökningar på bostäder.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt den enda indikator som markerats som ”kritisk” eller ”bör bevakas”, **förefaller Luxemburg inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Ungern

Ungern står inför betydande utmaningar när det gäller utbildning och kompetensutveckling.

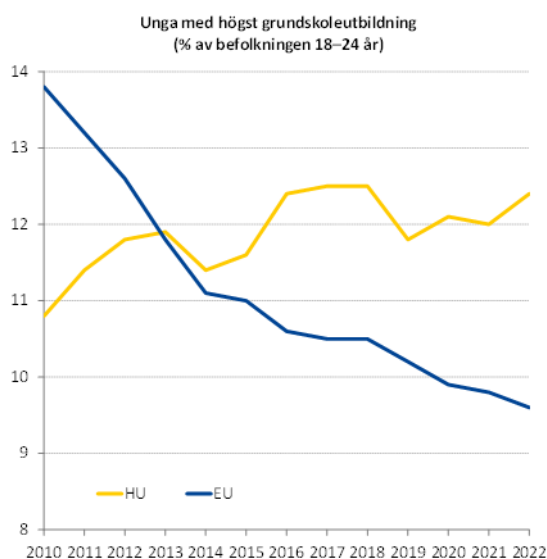
Framför allt är andelen barn under tre år i formell barnomsorg låg (12,9 % år 2022 jämfört med 35,9 % i EU) och har minskat sedan 2021 och befunnit sig i en ”kritisk situation” under de senaste två åren.

Andelen unga med högst grundskoleutbildning var också fortsatt ”kritisk” och ökade från 12,0 % år 2021 till 12,4 % år 2022, vilket kan jämföras med en nedåtgående trend i EU. För romerna var denna andel sex gånger högre än för resten av befolkningen 2022 (64,3 % jämfört med 9,4 %). Dessutom är

Ungerns andel vuxna med åtminstone

grundläggande digitala färdigheter (49,1 %) lägre än EU-genomsnittet (53,9 % 2021) och ”bör bevakas”, med

särskilt låga andelar bland lågutbildade, arbetslösa och personer över 55 år. Att ta itu med dessa utmaningar på området utbildning och kompetens kan bidra till att lösa bristen på arbetskraft och kompetens och främja en rättvis grön och digital omställning.

Källa: Eurostat, [[sdg_04_10](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

Ungern står inför utmaningar på det socialpolitiska området, som förvärras av den höga inflationen. Sociala transfereringar minskar inkomstfattigdomen med 36,7 % i Ungern, i stort sett i linje med EU-genomsnittet, men situationen klassificeras ändå som ”att bevakas” med tanke på den betydande nedgången i indikatorn jämfört med föregående år²⁸³. Även om risken för fattigdom och social utestängning i Ungern är ”genomsnittlig” för den totala befolkningen och ”bättre än genomsnittet” för barn (18,4 % respektive 18,1 %), är den allvarliga materiella och sociala fattigdomen en av de högsta i EU (9,1 % år 2022). Andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten ökade kraftigt från 2,4 % 2021 (”bättre än genomsnittet”) till 8,1 % 2022 (”bör bevakas”), vilket förvärrade de höga levnadskostnaderna för många hushåll med lägre inkomster.

Ungerns arbetsmarknad stod emot covid-19-krisen väl, även om resultaten för vissa utsatta grupper fortfarande släpar efter. Arbetsmarknaden återhämtade sig snabbt med ett resultat ”bättre än genomsnittet” på området ”rättvisa arbetsvillkor” (eller ”bästa resultat” för tillväxten i hushållens disponibla bruttoinkomst), och sysselsättningsgraden nådde en rekordhög nivå på 80,2 % år 2022. Vissa utsatta grupper möter dock fortfarande betydande hinder när det gäller att få tillgång till arbetsmarknaden och lyckas på den. Medan skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män ligger på 9,8 procentenheter 2022 och därmed fortfarande är ”genomsnittlig”, ökade skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning med 3,6 procentenheter till en mycket hög nivå på 32,4 procentenheter (jämfört med 21,4 procentenheter i EU), vilket klassificeras som en ”kritisk situation” efter att tidigare ha tillhört kategorin ”bör bevakas”. Dessutom ligger sysselsättningsgraden för lågutbildade och romer något under genomsnittet (38,7 % respektive 47,3 % för åldersgruppen 15–64 år, jämfört med 74,4 % i genomsnitt 2022).

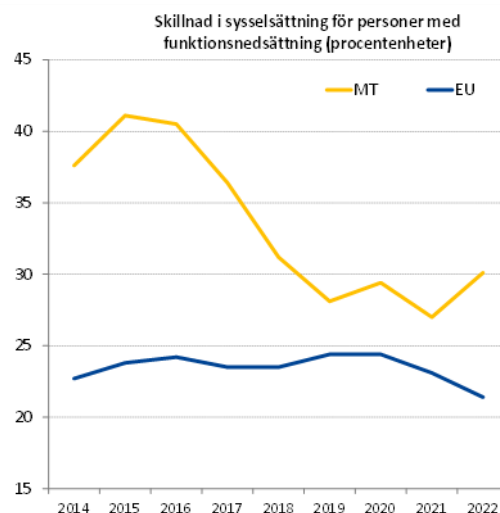
Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de sex indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **konstateras att Ungern står inför potentiella risker för uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

---

²⁸³ Även om det finns ett avbrott i serien för denna indikator 2022 för samtliga medlemsstater utom Finland, inklusive Ungern på grund av en metodförändring, visar (opublicerade) indikatorvärden som beräknats av Eurostat baserat på den gamla metoden en liknande minskning 2022 och ger samma ”bör bevakas”-bedömning, vilket innebär att de relaterade slutsatserna är oförändrade.

Malta

Maltas arbetsmarknad fungerar överlag väl, men vissa befolkningsgrupper står fortfarande inför utmaningar. Sysselsättningsgraden i Malta var bland de högsta i EU, 81,1 % 2022 (82,7 % under andra kvartalet 2023), vilket tillsammans med utvecklingen av hushållens bruttoinkomst per capita visar på en situation som är ”bättre än genomsnittet”. Arbetslösheten nådde en historiskt låg nivå på 2,9 % 2022, medan andelen unga som varken arbetar eller studerar snabbt minskade från 9,5 % 2021 till 7,2 % 2022 (jämfört med 11,7 % i EU), vilket gör Malta till ett av de länder som uppvisar ”bästa resultat” på båda områdena. Med en viss ökning till 1 % 2022 är långtidsarbetslösheten ”bra men bör övervakas”, även om den fortfarande ligger långt under EU-genomsnittet (på 2,4 %).

Källa: Eurostats, [tepsr_sp200], EU-Silc.

Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män klassificeras fortfarande som ”svag men förbättras” med 13,1 procentenheter 2022, vilket överstiger EU-genomsnittet på 10,7 procentenheter, även om den har minskat med 3,3 procentenheter från 2021. Slutligen står personer med funktionsnedsättning inför utmaningar när det gäller integration på arbetsmarknaden, vilket framgår av en relativt stor och ökande skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning, vilket är en situation som ”bör bevakas”. Efter att ha stabiliserats på en relativt hög nivå under 2019 fortsatte skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning att öka under 2022 (med 3,1 procentenheter) och uppgick till 30,1 procentenheter, vilket är över EU-genomsnittet (21,4 procentenheter).

Maltas utbildningssystem fungerar överlag väl, men vissa utmaningar kvarstår för ungdomar. Andelen barn under tre år i formell barnomsorg var 43,1 % 2022 (jämfört med 35,7 % i EU), vilket är ”bättre än genomsnittet”. Andelen unga med högst grundskoleutbildning har minskat, men är fortfarande något högre än EU-genomsnittet (10,1 % jämfört med 9,6 % 2022) och ”bör bevakas”, vilket står i skarp kontrast till de goda resultaten när det gäller andelen unga som varken arbetar eller studerar. År 2021 hade 61,2 % av de vuxna i Malta åtminstone grundläggande digitala färdigheter (dock med stora skillnader mellan olika kompetensnivåer), vilket är över EU-genomsnittet på 53,9 % och gynnar den digitala och den gröna omställningen.

Den sociala situationen i Malta är överlag god, även om det finns utmaningar när det gäller effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen. Fattigdomsriskerna och inkomstskillnaderna är ”genomsnittliga” i Malta. År 2022 var andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning totalt sett och andelen barn 20,1 % respektive 23,1 % (jämfört med 21,6 % och 24,7 % i EU). Malta var ”bättre än genomsnittet” när det gäller andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten med en andel på 2,9 % (jämfört med 9,1 % i EU) och andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (0,3 % jämfört med 2,2 % i EU). Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen är dock låga i Malta med 26,4 %, vilket är långt under EU-genomsnittet på 35,3 % och ”bör bevakas”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de tre indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Malta inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

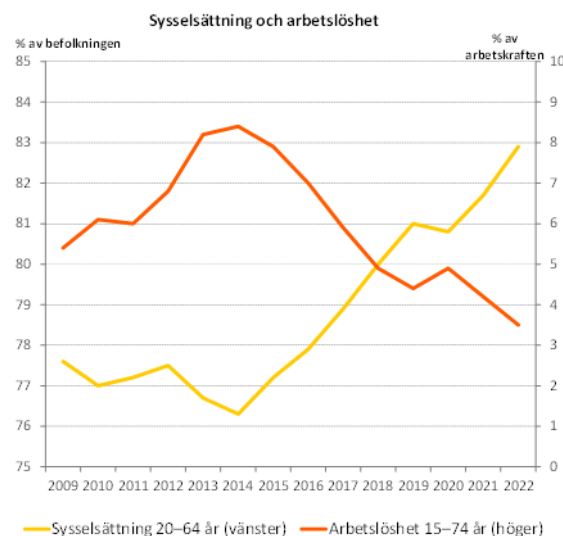
Nederländerna

Nederländernas ekonomi återhämtade sig snabbt från covid-19-krisen och fortsätter att prestera relativt väl på alla indikatorer i den sociala resultattavlan som rör arbetsmarknaden.

Sysselsättningsgraden uppgick till 82,9 % 2022 (83,6 % under andra kvartalet 2023), vilket är en av de högsta i EU, samtidigt som arbetslösheten var

fortsatt mycket låg (3,5 % 2022). Andelen unga som varken arbetar eller studerar är fortfarande bland de lägsta i EU, trots att den ökade marginellt under 2022 (med 0,3 procentenheter till 4,2 %) jämfört med en nedåtgående trend i EU (vilket ledde till en försämring från ”bästa resultat” till ”bra men bör övervakas”). Trots denna överlag mycket goda utveckling förvärrade covid-19-pandemin riskerna med en starkt segmenterad arbetsmarknad, som fortfarande är en av de största

strukturella utmaningarna i Nederländerna. Även om skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män låg kvar långt under EU-genomsnittet (7,9 procentenheter jämfört med 10,7 procentenheter) 2022 är deltidsanställningar utbredda, särskilt bland kvinnor. Detta leder till en av de högsta skillnaderna i deltidsarbete mellan kvinnor och män i EU (42,3 procentenheter jämfört med EU-genomsnittet på 20,4 procentenheter 2022) och en betydande pensionsklyfta mellan kvinnor och män (37,9 % jämfört med 26,0 % i EU 2022).

Källa: Eurostats [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], EU:s

Nederländerna fortsätter att uppvisa goda resultat när det gäller kompetensutveckling.

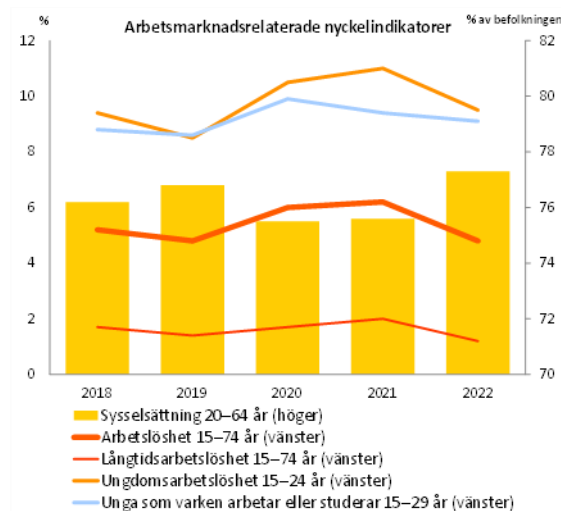
Andelen unga med högst grundskoleutbildning fortsätter att vara ”bättre än genomsnittet” (5,6 % 2022), trots en viss ökning sedan året innan (0,5 procentenheter). År 2021 hade 78,9 % av den vuxna befolkningen åtminstone grundläggande digitala färdigheter, vilket är bland de högsta andelarna i EU. Det är dock fortfarande viktigt att effektivt nå ut till personer som befinner sig i en ogynnsam arbetsmarknadssituation (t.ex. lågutbildade, personer med flexibla eller tillfälliga anställningsavtal, personer med invandrabakgrund och personer med funktionsnedsättning). Det decentraliserade genomförandet innebär framför allt att utsatta grupper inte alltid får lika eller tillräckligt stöd.

Andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning i Nederländerna är relativt stabil och ligger långt under EU-genomsnittet. Utmaningar kvarstår för specifika grupper, t.ex. personer med invandrabakgrund och personer med funktionsnedsättning. Andelen av befolkningen i hushåll med hög boendegift i förhållande till den disponibla inkomsten ökade från 8,3 % 2020 till 10,0 % 2022, vilket är något över EU-genomsnittet på 9,1 %. Personer som löper risk för fattigdom är särskilt drabbade, med en andel med hög boendegift i förhållande till den disponibla inkomsten på 41,2 %.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt ingen indikator som markerats som ”kritisk” eller ”bör bevakas”, **förefaller Nederländerna inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Österrike

Österrike har haft en kraftig återhämtning på arbetsmarknaden trots tecken på ekonomisk avmattning. År 2022 var sysselsättningen ”genomsnittlig” på 77,3 % efter en förbättring, men låg kvar på den nivån även under andra kvartalet 2023, efter en stagnerande BNP-tillväxt under fjärde kvartalet 2022. Både arbetslösheten och långtidsarbetslösheten sjönk kraftigt (till 4,5 % respektive 1,2 %) och uppvisade ett resultat som var ”bättre än genomsnittet”. Andelen unga som varken är sysselsatta eller studerar minskade ytterligare till 9,1 % 2022. Även om skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män minskade till 7,8 procentenheter 2022 och därmed fortfarande var ”genomsnittlig”, hade Österrike en av de högsta andelarna deltidsarbetande kvinnor i EU, med 50,3 % 2022, och en av de största och ökande skillnaderna mellan könen i detta avseende (39,7 procentenheter). Andelen barn under tre år i formell barnomsorg minskade kraftigt (med 5,5 procentenheter) till 23 % 2022 (jämfört med 35,9 % i EU) och ”bör bevakas”. Denna låga andel och det begränsade utbudet av överkomlig barnomsorg av hög kvalitet kan vara potentiellt skadligt för barns långsiktiga inlärningsmöjligheter och är fortfarande en viktig faktor som bidrar till den höga andelen deltidsarbetande kvinnor. Hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita låg under 2008 års nivå (på 97,9 % 2021) och betydligt under EU-genomsnittet (109,9). Även om hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita har återhämtat sig något från nedgången 2020 under covid-19-krisen är den ”svag men förbättras”.

Källa: Eurostats [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], [[une_ltu_a](#)], [[edat_lfse_20](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

Österrike fortsätter att uppvisa goda resultat när det gäller kompetens och utbildning, men det finns fortfarande utmaningar för lågutbildade och personer med invandrabakgrund.

Andelen vuxna som har åtminstone grundläggande digitala färdigheter var hög med 63,3 % år 2021, och ”bättre än genomsnittet” (54 % i EU). Kompetens som behövs för den gröna och den digitala omställningen skulle dock kunna främjas ytterligare för att åtgärda relaterade brister. Andelen unga med högst grundskoleutbildning var 8,4 % 2022 och därmed ”genomsnittlig”, men omkring 45 % av de långtidsarbetslösa i Österrike avslutade endast grundskolan. Förbättrade grundläggande färdigheter hos mindre gynnade personer kan frigöra deras potential och förbättra deras deltagande på arbetsmarknaden. År 2021 hade 23,6 % av personer med invandrabakgrund i åldersgruppen 25–64 år endast grundskoleutbildning, och deltagandet i utbildning för 15–19-åringar som inte är födda i Österrike var 61,2 % år 2020, vilket är långt under andelen bland infödda (80,7 %).

Österrike presterar relativt väl på området socialt skydd och social inkludering. Andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning är stabil på 17,5 % år 2022, och andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade till 21,6 %. Allvarlig materiell och social fattigdom ökade dock med 0,5 procentenheter till 2,3 % 2022, och andelen personer som löper risk för inkomstfattigdom (14,8 %) låg kvar över nivåerna före pandemin. De stora effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen (41,2 % 2022 jämfört med 35,3 % i EU) och den låga andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov visar fortfarande på en situation som är ”bättre än genomsnittet”.

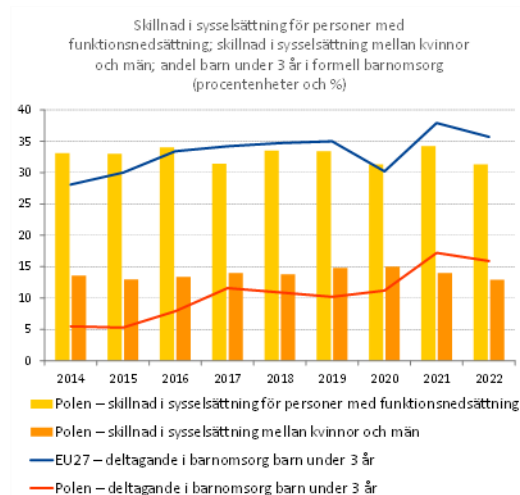
Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt den enda indikator som markerats som ”kritisk” eller ”bör bevakas”, **förefaller Österrike inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Polen

Polens arbetsmarknad fungerar generellt sett väl, men kvinnor och personer med funktionsnedsättning står inför stora utmaningar. Både sysselsättningen och arbetslösheten har nått bättre nivåer än före pandemin och noterat sina bästa resultat sedan de senaste tre årtiondena. Med en av den lägsta arbetslösheten i EU på 2,9 % år 2022 är Polen ett av de länder som uppvisar ”bästa resultat”, medan landets sysselsättningsgrad är ”genomsnittlig” med 76,7 % (jämfört med 74,6 % i EU). Samtidigt är bristen på arbetskraft påtaglig och förvärras av en minskande befolkning i arbetsför ålder och det lägre deltagandet på arbetsmarknaden bland vissa befolkningsgrupper.

Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män klassificeras fortfarande som ”bör bevakas” med en nivå på 12,9 procentenheter (jämfört med 10,7 procentenheter i EU) år 2022 och förbättras endast långsamt. En av de främsta anledningarna till kvinnors inaktivitet är omsorgsansvar för barn och personer i behov av långvarig vård och omsorg. Detta återspeglas i att endast 15,9 % av barnen under tre år får formell barnomsorg och ”bör bevakas”, eftersom andelen fortfarande ligger långt under EU-genomsnittet (35,7 %) och även försämrades något under 2022, vilket avviker

från den uppåtgående trenden sedan 2019. Denna låga andel i kombination med kvalitetsproblem kan potentiellt vara skadlig för barns långsiktiga inlärningsmöjligheter och för kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Andra faktorer som bromsar kvinnors sysselsättningsgrad är bland annat den låga frekvensen av deltidsarbete i Polen jämfört med EU och kvinnors relativt låga pensionsålder. Unga kvinnors deltagande i högre utbildning jämfört med män påverkar också deras sysselsättningsgrad, vilket har positiva effekter på längre sikt. Personer med funktionsnedsättning möter fortfarande betydande hinder för att få tillgång till arbetsmarknaden, vilket kan vara ytterligare ett skäl till inaktivitet²⁸⁴. Trots en minskning 2022 jämfört med 2021 (31,3 procentenheter jämfört med 34,2 procentenheter) har skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning inte minskat tillräckligt snabbt och ligger fortfarande betydligt över EU-genomsnittet på 21,4 procentenheter, vilket ”bör bevakas”.

Källa: Eurostats [[tepsr_sp200](#)], [[tesem060](#)], [[tepsr_sp210](#)], EU-Silc.

²⁸⁴ OECD, *Regional Economic Inactivity Trends in Poland*, OECD Reviews on Local Job Creation, OECD Publishing, Paris, 2021.

Polen uppvisar en viss positiv utveckling när det gäller ungdomar i utbildning, men nivån av digital kompetens är fortfarande mycket låg. Andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter är 42,9 % i Polen, vilket är betydligt lägre än EU-genomsnittet (53,9 % 2021) och utgör en ”kritisk situation”. Att stärka förvärvet av digital kompetens kan främja den gröna och den digitala omställningen. Däremot är andelen unga med högst grundskoleutbildning bara hälften av andelen i EU (4,8 % jämfört med 9,6 %), och Polen presterar ”bättre än genomsnittet” när det gäller andelen unga som varken arbetar eller studerar.

Den sociala situationen är relativt god i Polen. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning (15,9 %) och inkomstskillnaderna (förhållandet mellan övre och undre inkomstkvartil, 3,9) är fortfarande ”bättre än genomsnittet” jämfört med EU-genomsnittet (på 21,6 % respektive 4,7). Detta kan, åtminstone delvis, bero på att effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen är ”bättre än genomsnittet” (38,6 % minskning av andelen personer som löper risk för fattigdom jämfört med 35,3 % i genomsnitt i EU).

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de fyra indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Polen inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Portugal

Portugals sociala trygghetssystem har blivit effektivare när det gäller att minska

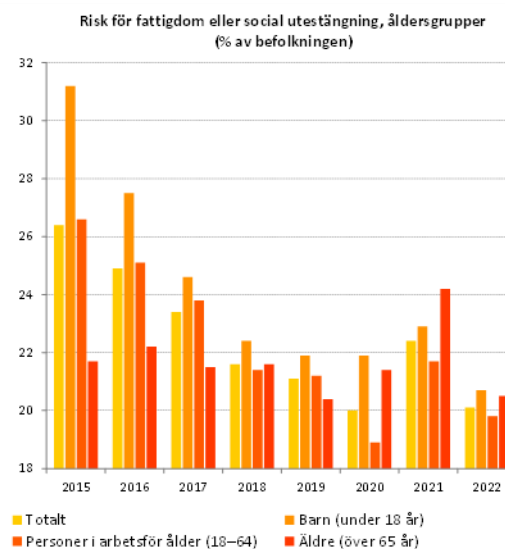
fattigdomsriskerna och inkomstskillnaderna. Betydande förbättringar noterades när det gäller andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning och förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil, vilket motverkade

försämringarna 2021, och båda indikatorerna är nu ”bättre än genomsnittet”. Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning minskade med 2,3 procentenheter sedan 2021 och låg åter under EU-genomsnittet 2022 (20,1 % jämfört med 21,6 %), medan förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil fortfarande ligger något över EU-genomsnittet (5,1 jämfört med 4,7). Andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning är dock fortfarande mycket hög på Azorerna och

Madeira (30,3 % respektive 30,2 %) och fortsätter att öka,

vilket tyder på ökande skillnader mellan Portugals fastland och dess yttersta randområden.

Effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen ökade med 3,7 procentenheter 2022 (mer än i någon annan medlemsstat) och gick från ”kritisk” till ”svag men förbättras”²⁸⁵. Trots denna positiva utveckling ligger Portugals resultat för denna indikator fortfarande långt efter EU-genomsnittet (23,7 % jämfört med 35,3 %) och har ännu inte återhämtat sig till nivåerna före pandemin.

Källa: Eurostats [[ilc_peps01n](#)], EU-Silc.

²⁸⁵ Avbrott i tidsserien 2022.

Portugal visar förbättringar när det gäller utbildning och kompetens. De flesta indikatorer i den sociala resultattavlan på detta område var ”bättre än genomsnittet” 2022. Andelen unga med högst grundskoleutbildning ökade marginellt från 2021 till 2022 (0,1 procentenheter) och är fortfarande ”bättre än genomsnittet” efter betydande minskningar under de senaste fem åren. Andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter var 55,3 % 2021 (jämfört med 53,9 % i EU) och är därmed ”genomsnittlig”. Genom att säkerställa att dessa resultat håller i sig kan Portugal komma till rätta med sina problem i fråga om kompetens med tanke på förändrade arbetsmarknadsbehov samt den gröna och den digitala omställningen.

Portugals arbetsmarknad visade sig vara resiliert trots en avmattning i den ekonomiska återhämtningen efter covid-19-krisen. Alla indikatorer i den sociala resultattavlan på området ”rättvisa arbetsvillkor” är oförändrade jämfört med föregående år och fortsätter att vara ”genomsnittliga”. Under 2022 var sysselsättningen och arbetslösheten bättre än respektive EU-genomsnitt (77,5 % jämfört med 74,6 % respektive 6,0 % jämfört med 6,2 %), med förbättringar något under genomsnittet sedan förra året. Efter en ökning från 2,3 % till 2,9 % mellan 2020 och 2021 förbättrades långtidsarbetslösheten måttligt under 2022 (2,7 %).

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt ingen indikator som markerats som ”kritisk” eller ”bör bevakas”, **förefaller Portugal inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Rumänien

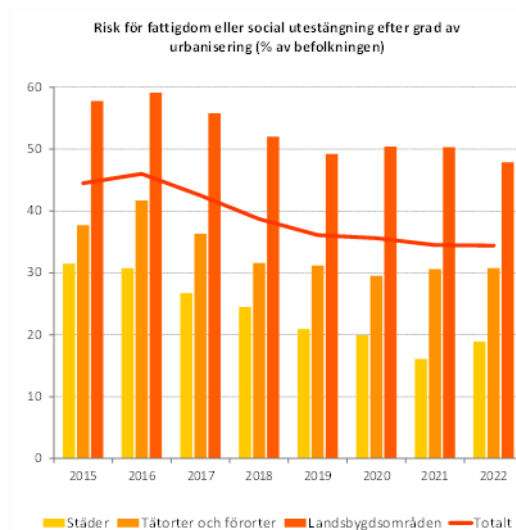
Trots betydande framsteg är fattigdomsriskerna i Rumänien fortsatt höga, särskilt för utsatta grupper och på landsbygden. Även om andelen

personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning har minskat sedan 2015, från 44,5 % till 34,4 % 2022, ligger den fortfarande betydligt över EU-genomsnittet (21,6 %), liksom andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning.

Dessa andelar och de sociala transfereringarnas fattigdomsminskande effekter visar på ”kritiska situationer”. Fattigdomsriskerna berör 41,5 % av alla barn, utan någon förbättring jämfört med 2021. Det

sociala trygghetssystemet visade begränsad effektivitet eftersom sociala transfereringar (utom pensioner) resulterade i en fattigdomsminskning på endast 16,5 % (jämfört med 35,3 % i EU).

Förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil minskade visserligen betydligt mer än i de flesta andra medlemsstater mellan 2021 och 2022 (från 7,14 till 6,0), men är fortfarande ett av de största i EU. Andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov uppgick till 4,9 % 2022 och ”bör bevakas”. Utsatta grupper, människor som bor på landsbygden och marginaliserade grupper som romer har svårare att få tillgång till grundläggande och sociala tjänster.

Källa: Eurostat, EU-Silc [[ilc_peps13n](#)]

De kvarstående utmaningarna inom utbildning och kompetensutveckling äventyrar en hållbar socioekonomisk konvergens. Den sociala resultattavlans indikatorer för kompetensutveckling fortsätter att uppvisa ”kritiska situationer”. Framför allt är andelen unga med högst grundskoleutbildning (15,6 %) en av de högsta i EU och visar ingen tydlig förbättring under de senaste åren, tvärtemot den minskande trenden i EU. Trots förbättringar på senare tid är andelen barn under tre år i formell barnomsorg fortfarande ”kritisk” och bland de lägsta 2022 (12,3 % jämfört med 35,7 % i EU). Denna låga andel i kombination med kvalitetsproblem kan vara potentiellt skadlig för de långsiktiga inlärningsutsikterna, men också för kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Personer med åtminstone grundläggande digitala färdigheter utgjorde 27,8 % av den vuxna befolkningen 2021, långt under EU-genomsnittet på 53,9 %, och innebär också en ”kritisk situation”. För att stärka konkurrenskraften och säkerställa en inkluderande tillväxtpotential finns det utrymme för att ytterligare förbättra utbildningens kvalitet, tillgänglighet och arbetsmarknadsrelevans samt främja kompetensutveckling med fokus på mindre gynnade grupper, mot bakgrund av bristen på arbetskraft och kompetens, den dubbla omställningen och de demografiska utmaningarna.

Arbetsmarknaden visade sig vara resilient mot covid-19-krisen, men står fortfarande inför stora utmaningar. År 2022 låg sysselsättningsgraden fortfarande långt under EU-genomsnittet (68,5 % jämfört med 74,6 %) och var fortfarande ”kritisk”, vilket delvis berodde på stora skillnader i arbetsmarknadsresultat mellan olika befolkningsgrupper. Långtidsarbetslösheten ökade (med 0,2 procentenheter till 2,2 %), vilket går emot en positiv trend i EU, och ”bör bevakas”. Andelen unga som varken arbetar eller studerar minskade till 19,8 % (fortfarande bland de högsta i EU), men utgör fortfarande en ”kritisk situation” på grund av den långsamma förbättringstakten. Positivt är att skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män, som befann sig i en ”kritisk situation”, närmade sig EU-genomsnittet 2020 och 2021 och med 18,6 procentenheter 2022 övergick till ”svag men förbättras”. Även skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning minskade under 2022 (med 0,6 procentenheter), från ”kritisk” till ”bör bevakas”.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de elva indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **konstateras att Rumänien står inför potentiella risker för uppåtgående social konvergens som kräver ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

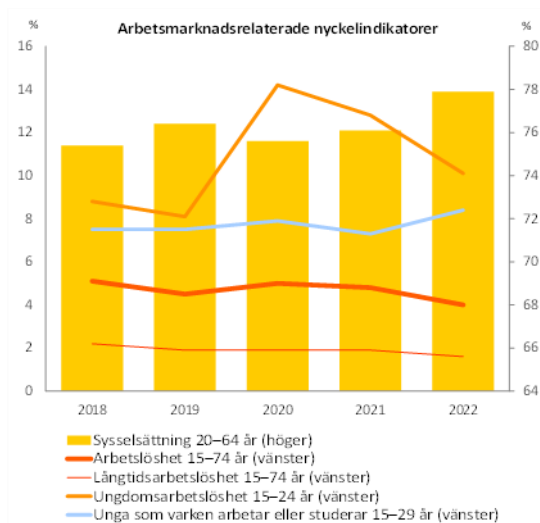
Slovenien

Slovenien genomgick en kraftig återhämtning på arbetsmarknaden i kölvattnet av covid-19-pandemin. Under 2022 fortsatte sysselsättningen,

arbetslösheten och långtidsarbetslösheten att förbättras i linje med den övergripande utvecklingen i EU och nådde historiskt höga, och för arbetslösheten låga, nivåer (77,9 %, 4 % respektive 1,6 %). Alla dessa arbetsmarknadsindikatorer var ”genomsnittliga” eller ”bättre än genomsnittet”. Strukturella faktorer som en snabbt åldrande befolkning och kompetensglapp riskerar dock att förvärpa den befintliga bristen på arbetskraft.

Slovenien står inför vissa utmaningar när det gäller utbildningssystemet, särskilt i fråga om digital

kompetens. År 2021 hade 49,7 % av de vuxna åtminstone grundläggande digitala färdigheter, vilket är under EU-genomsnittet (53,9 %) och ”bör bevakas”, särskilt med tanke på att den gröna och den digitala omställningen ska främjas. Andelen unga med högst grundskoleutbildning ökade med 0,9 procentenheter, vilket går emot en positiv trend i de flesta medlemsstater. Detta ledde till en försämring från ”bästa resultat” till ”bra men bör övervakas”, även om Slovenien fortfarande har en av de lägsta andelarna i EU. Andelen unga som varken arbetar eller studerar ökade också (med 1,1 procentenheter) och ligger på 8,4 % 2022, vilket fortfarande är under EU-genomsnittet på 11,7 %, och tillhör också kategorin ”bra men bör övervakas”.

Källa: Eurostats [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], [[une_ltu_a](#)], [[edat_lfse_20](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

Slovenien har överlag ett välfungerande socialt trygghetssystem. Nästan alla indikatorer i den sociala resultattavlan på området ”socialt skydd och social inkludering” är ”bättre än genomsnittet” eller lyfter fram Slovenien som ett av de länder som uppvisar ”bästa resultat” 2022. Liksom tidigare år hade Slovenien en av de lägsta andelarna av befolkningen och av barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning, med 13,3 % respektive 10,3 %. Vissa utsatta grupper, särskilt lågutbildade, arbetslösa, äldre kvinnor, och personer med funktionshinder löper dock mycket större risk för fattigdom, vilket gör att ytterligare politiska insatser riktade mot dessa grupper är motiverade. Även om Slovenien hade relativt stora (”bättre än genomsnittet”) effekter av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen under tidigare år, minskade detta mycket mer under 2022 än i de flesta medlemsstater, vilket ”bör bevakas”²⁸⁶. I synnerhet är sociala transfereringar minst effektiva för att minska risken för fattigdom för äldre (65 år och äldre), med en andel kvinnor över 75 år som löper risk för fattigdom eller social utestängning som är nästan dubbelt så hög (26,1 %) under 2022 som bland den övriga befolkningen. Andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov låg kvar på en relativt hög nivå jämfört med EU-genomsnittet (2,2 %), trots den betydande förbättringen från 4,8 % 2021 till 3,7 % 2022.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de två indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Slovenien inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

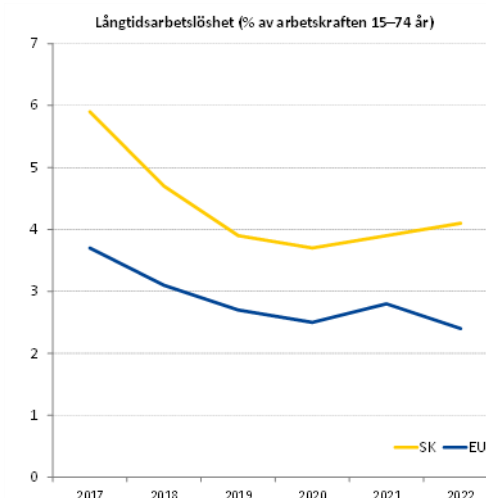
²⁸⁶ Avbrott i tidsserien 2022.

Slovakien

Slovariens arbetsmarknad fungerar i allmänhet väl, men långtidsarbetslösheten är fortfarande en utmaning. Efter en stabil

återhämtning från covid-19-krisen nådde sysselsättningsgraden rekordhöga 76,7 % och arbetslösheten låg på 6,1 % 2022 (bättre än EU-genomsnittet på 74,6 % respektive 6,2 %). Andelen unga som varken är sysselsatta eller studerar förbättrades också och sjönk från 14,2 % 2021 till 12,3 % 2022. Långtidsarbetslösheten anses dock vara ”kritisk”, eftersom den försämrades från 3,9 % 2021 till 4,1 % 2022 (jämfört med 2,4 % i EU).

Dessutom finns det stora regionala skillnader mellan de västra och de östra regionerna.

Källa: Eurostats [[une_ltu_a](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

Andelen barn som deltar i förskoleverksamhet och får barnomsorg är otillräcklig och utgör en ”kritisk situation”. År 2022 hade Slovakien EU:s lägsta andel barn under tre år som fick formell barnomsorg (2,3 % jämfört med 35,7 % i EU). Andelen barn över tre år som deltar i förskoleverksamhet och får barnomsorg är också bland de lägsta i EU (77,4 % jämfört med 91,8 % i EU 2021), med en andel på endast 33 % bland romska barn (även om det var en förbättring från 27 % 2016). Å andra sidan har Slovakien ett ”genomsnittligt” resultat när det gäller andelen unga med högst grundskoleutbildning och andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter.

Slovakien har generellt sett låga fattigdomsrisker och är bland de länder som uppvisar ”bästa resultat” när det gäller inkomstskillnader, men fattigdomsriskerna för barn räknas till kategorin ”bör bevakas”. Slovakien har stora regionala skillnader, och i den östra delen av landet är fattigdomen och den sociala utestängningen mer omfattande. Landet har en av de största romska befolkningarna i EU, med tusentals människor som bor i isolerade områden utan tillgång till grundläggande tjänster. Till följd av den kraftiga ökningen under 2022 (till 24,7 % från 19,7 % under 2021) klassificeras andelen barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning som ”bör bevakas”, med en försämring under två år i rad. Detsamma gäller effekterna av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdomen²⁸⁷.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de fyra indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, däribland en som försämrats över tid, **förefaller Slovakien inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

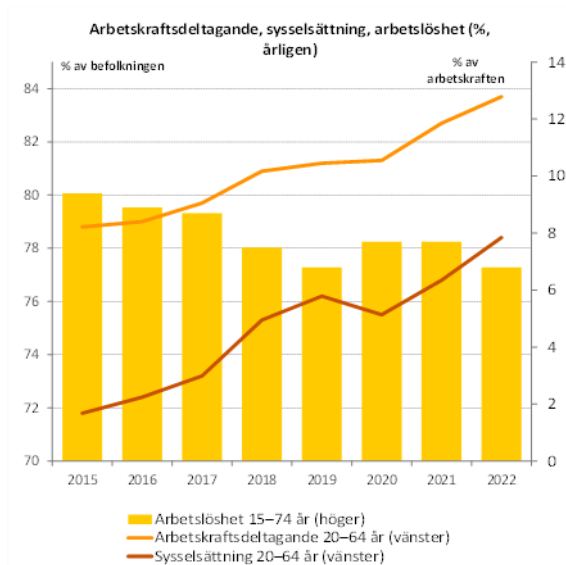
²⁸⁷ Denna indikator har ett avbrott i serien 2022.

Finland

Finlands arbetsmarknad återhämtade sig snabbt från covid-19-krisen och har fortsatt hög efterfrågan. Finland fortsätter att prestera i linje

med EU-genomsnittet när det gäller den sociala resultattavlans indikatorer på området ”rättvisa arbetsvillkor”. Under 2022 förbättrades sysselsättningen och långtidsarbetslösheten och var bättre än respektive EU-genomsnitt (78,4 % jämfört med 74,6 % respektive 1,5 % jämfört med 2,4 %) på grund av en stram arbetsmarknad. Finland hade en av de minsta skillnader i sysselsättning mellan kvinnor och män i EU 2022 (1,2 procentenheter jämfört med

10,7 procentenheter för EU-genomsnittet) och är fortfarande bland de länder som uppvisar ”bästa resultat”. Andelen unga som varken arbetar eller studerar ligger alltså under EU-genomsnittet men försämrades något 2022 (från 9,2 % till 9,3 %) jämfört med en positiv trend i de flesta andra medlemsstater, vilket är en situation som ”bör bevakas”.

Källa: Eurostats [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], EU:s arbetskraftsundersökning.

Finland fortsätter att prestera väl inom utbildning och kompetens. År 2021 hade 79 % av den vuxna befolkningen åtminstone grundläggande digitala färdigheter, vilket är bland de högsta andelarna i EU. Andelen unga med högst grundskoleutbildning var 8,4 % 2022 (jämfört med 9,6 % i EU), utan någon betydande försämring jämfört med förra året. Att främja utbildningsmöjligheter och kompetensutveckling i linje med dessa goda resultat kan bidra till att säkerställa ekonomins långsiktiga tillväxtpotential med tanke på befolkningens åldrande, den gröna och den digitala omställningen och bristen på kvalificerad arbetskraft inom vissa sektorer, t.ex. sociala tjänster och hälso- och sjukvårdstjänster.

Finland har ett effektivt och inkluderande socialt trygghetssystem som ger tillräckligt skydd, men som också innehåller vissa incitamentsfällor och komplexa frågor som behandlas inom ramen för en omfattande reform. Detta återspeglas i de överlag goda resultaten för de flesta indikatorer i den sociala resultattavlan inom området ”socialt skydd och social inkludering”, även om andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov fortfarande är ”kritisk”. För denna indikator ökar trenden kraftigt, med 2,1 procentenheter till 6,5 % 2022, vilket är betydligt högre än EU-genomsnittet (2,6 %). De långa väntetiderna till primärvård och specialistvård beror framför allt på eftersläpningen i vården efter covid19-pandemin och bristen på personal inom vård och omsorg. Andelen personer som riskerar fattigdom eller social utestängning ökade med 2,1 procentenheter 2022 (till 16,3 %), vilket fortfarande är långt under EU-genomsnittet (24,7 %). Effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen är fortfarande stora och ligger över EU-genomsnittet (49,8 % jämfört med 35,3 %), trots att de har försämrats med 7,9 procentenheter sedan 2021²⁸⁸. I båda fallen är det en försämring från ”bästa resultat” till ”bra men bör övervakas”²⁸⁹.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de två indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Finland inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

---

²⁸⁸ Avbrott i tidsserien 2022.

²⁸⁹ För indikatorerna för personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning och barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning finns det ett avbrott i tidsserien 2022.

Sverige

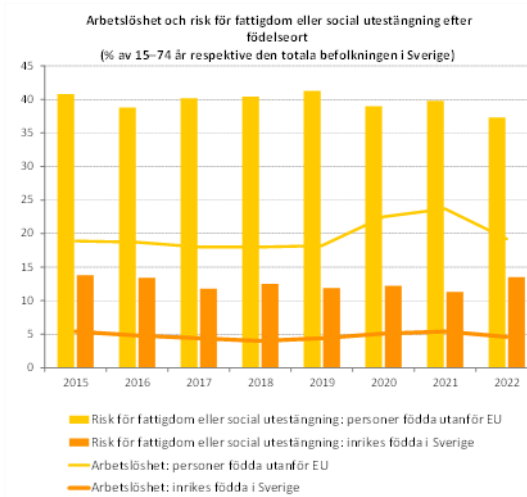
Sveriges arbetsmarknad har återhämtat sig snabbt efter covid-19-krisen, men vissa befolkningsgrupper möter fortfarande hinder för integration på arbetsmarknaden. Den kraftiga sysselsättningstillväxten ledde till en rekordhög sysselsättningsgrad på 82,2 % 2022.

Landet har också en av de lägsta andelarna unga som varken arbetar eller studerar i EU.

Arbetslösheten ligger dock kvar på 7,5 % 2022 (jämfört med 6,2 % i EU) och döljer stora skillnader mellan olika befolkningsgrupper beroende på födelseland. Medan arbetslösheten för inrikes födda låg på 4,6 % uppgick arbetslösheten för personer födda utanför EU till hela 19,2 %. Dessutom finns det en markant

skillnad mellan arbetslösheten för dem som är födda utanför EU när det gäller kön, som låg på 22,3 % 2022 för kvinnor och 16,7 % för män.

Även skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning ”bör bevakas”, på grund av en kraftig ökning med 5,8 procentenheter till 25,7 procentenheter år 2022. Samma år ökade skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män och är nu ”bra men bör övervakas”.

Källa: Eurostats [[lfsq_urgacob](#)], EU:s arbetskraftsundersökning [[ilc_peps06n](#)], EU-Silc.

Riskerna för fattigdom eller social utestängning och inkomstskillnaderna har ökat i Sverige, medan andra resultat på det sociala området är goda eller genomsnittliga. Andelen personer riskerar fattigdom eller social utestängning ökade något med 1,4 procentenheter till 18,6 % 2022 (jämfört med 21,6 % i EU), en situation som nu ”bör bevakas”, efter att ha varit ”bättre än genomsnittet” 2021. Förhållandet mellan övre och undre inkomstkventil ökade kraftigt från 4,0 år 2021 till 4,4 år 2022, den högsta nivå som någonsin noterats i Sverige (jämfört med 4,7 i EU) och klassificeras också som ”bör bevakas”. Precis som när det gäller arbetsmarknadsresultat är skillnaden i andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning mellan inrikes födda (13,5 % år 2022) och personer födda utanför EU (37,3 %) stor. Effekterna av sociala transfereringar när det gäller att minska fattigdomen är ”bättre än genomsnittet”, medan resultaten för andelen av befolkningen i hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten och andelen som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov är ”genomsnittliga”.

Sverige presterar mycket väl när det gäller kompetens, men ojämlikheter i utbildningssystemet kvarstår. Landet uppvisar ”bästa resultat” när det gäller andelen barn under tre år i formell barnomsorg. Andelen unga med högst grundskoleutbildning (åldersgruppen 18–24 år) har dock ökat sedan 2020 och uppgick till 8,8 % 2022. Andelen unga med högst grundskoleutbildning är dubbelt så hög (17,3 %) bland unga födda utanför EU jämfört med inhemska studenter (6,7 %). Andelen av den vuxna befolkningen med åtminstone grundläggande digitala färdigheter har genomgående varit ”bättre än genomsnittet” med 66,5 % 2021 (jämfört med 53,9 % i EU), vilket gynnar den gröna och den digitala omställningen.

Mot bakgrund av resultaten från ovanstående inledande analys, och särskilt de fyra indikatorer som markerats som ”kritiska” eller ”bör bevakas”, **förefaller Sverige inte stå inför potentiella risker för en uppåtgående social konvergens och kommer därför inte att kräva ytterligare analys i ett andra steg** (se rutan i avsnitt 1.5).

Bilaga 1. EU:s överordnade mål och nationella mål för 2030 per medlemsstat

	Sysselsättning (%)	Vuxenutbildning (%)	Fattigdomsminskning (personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning, tusental)
EU:s överordnade mål	78,0	60,0	-15000
Alla medlemsstater tillsammans	78,5	57,6	-15 600*
BE	80,0	60,9	-279
BG	79,0	35,4	-787
CZ	82,2	45,0	-120
DK	80,0	60,0	-30 ⁽¹⁾
DE	83,0	65,0	-1 200 ⁽²⁾
EE	81,3	52,3	-39
IE	78,2	64,2	-90
EL	71,1	40,0	-860
ES	76,0	60,0	-2815
FR	78,0	65,0	-1100
HR	75,0	55,0	-298
IT	73,0	60,0	-3200
CY	80,0	61,0	-10
LV	80,0	60,0	-95
LT	80,7	53,7	-223
LU	77,6	62,5	-4
HU	85,0	60,0	-292 ⁽³⁾
MT	84,6	57,6	⁽⁴⁾
NL	82,5	62,0	-163
AT	79,9	62,0	-204
PL	78,3	51,7	-1500
PT	80,0	60,0	-765
RO	74,7	17,4	-2532
SI	79,5	60,0	-9
SK	76,5	50,0	-70
FI	80,0	60,0	-100
SE	82,0	60,0	-15

Anmärkning: *) Den sammanlagda siffran för fattigdomsminskningsmålet för alla medlemsstater motsvarar minst 15,6 miljoner exklusive de medlemsstater som inte uttrycker sitt mål som nivåer avseende personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning. (1) Danmark uttrycker sitt nationella mål för fattigdomsminskning som en minskning av antalet personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet med 30 000. (2) Tyskland uttrycker sitt nationella mål för fattigdomsminskning som en minskning av antalet personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet med 1,2 miljoner, med 2020 som referensperiod i stället för 2019. (3) Ungern uttrycker sitt nationella mål för fattigdomsminskning som en minskning av andelen barnfamiljer som lever i materiell och social fattigdom med 13 %, dvs. en minskning av antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning med 292 000. (4) Malta uttrycker sitt nationella mål för fattigdomsminskning som en minskning av andelen personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning med 3,1 procentenheter.

Bilaga 2. Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan

1. **Analysen i 2024 års gemensamma sysselsättningsrapport bygger på de huvudindikatorer i den sociala resultattavlan som godkänts av rådet²⁹⁰.** Huvudindikatorerna är förenliga med principerna om enkelhet, tillgänglighet, jämförbarhet och statistisk tillförlitlighet. Indikatorerna, som är kopplade till vart och ett av de tre kapitlen i pelaren, är följande:

- *Lika möjligheter*
  - Vuxnas deltagande i utbildning under de senaste 12 månaderna (åldersgruppen 25–64)
  - Unga med högst grundskoleutbildning (% av befolkningen 18–24 år)
  - Andel personer som har grundläggande eller över grundläggande digitala färdigheter (% av befolkningen 16–74 år)
  - Unga som varken arbetar eller studerar (% av befolkningen 15–29 år)
  - Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (procentenheter, befolkningen 20–64 år)
  - Förhållande mellan övre och undre inkomstkventil (S80/S20)
- *Rättvisa arbetsvillkor*
  - Sysselsättning (% av befolkningen 20–64 år)²⁹¹
  - Arbetslöshet (% av arbetskraften 15–74 år)
  - Långtidsarbetslöshet (% av arbetskraften 15–74 år)
  - Tillväxt i hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100)²⁹²

---

²⁹⁰ Yttrandet från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om den överenskommelse som nåtts angående huvudindikatorerna i den reviderade sociala resultattavlan [godkändes av rådet \(sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor\) den 14 juni 2021](#).

²⁹¹ Från och med 2021, i linje med [ikraftträdandet av förordningen om en gemensam ram för europeisk statistik](#), samlar Eurostat in uppgifter för EU:s arbetskraftsundersökning genom medlemsstaternas nationella statistikbyråer enligt en reviderad metod. Denna förändring syftar till att förbättra uppgifterna om arbetsmarknaden, men den måste beaktas vid tolkning av förändringar i indikatorerna nära tidpunkten för förändringen, dvs. den 1 januari 2021. Dessutom påverkas huvudindikatorerna ”unga som varken arbetar eller studerar”, ”arbetslöshet”, ”långtidsarbetslöshet”, ”skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män”.

²⁹² GDHI mäts i reala termer. På begäran av kommittén för socialt skydd används för denna indikator ”ojusterad inkomst” (dvs. utan sociala transfereringar in natura) utan hänvisning till köpkraftsstandard, vilket användes i den ursprungliga versionen av den sociala resultattavlan, för att få en överensstämmelse med de indikatorer som baseras på EU-Silc.

- *Socialt skydd och social inkludering*

- Personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning (% av den totala befolkningen)²⁹³
- Risk för fattigdom eller social utestängning bland barn (% av befolkningen 0–17 år)²⁹⁴
- Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller fattigdomsminskning (procentuell minskning av andelen personer som löper risk för fattigdom)²⁹⁵
- Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (procentenheter, åldersgruppen 20–64)²⁹⁶
- Hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten (% av den totala befolkningen)²⁹⁷

²⁹³ Tillsammans med dess tre komponenter: fattigdomsrisk, hela befolkningen (AROP 0+), allvarlig materiell och social fattigdom, hela befolkningen (SMSD 0+) samt andelen personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet, åldersgruppen 0–64 år (VLWI 0–64). År 2021 ändrades indikatorn ”personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning” mot bakgrund av EU:s nya överordnade mål för 2030 om att minska antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning. I detta sammanhang reviderades två av komponenterna (”fattigdom” och ”hushåll med mycket låg arbetsintensitet”). Komponenterna ”allvarlig materiell och social fattigdom” ersätter komponenten ”allvarlig materiell fattigdom”. Referensåldersgruppen för hushåll med mycket låg arbetsintensitet ändrades från 0–59 till 0–64. För alla indikatorer i EU-Silc som är beroende av inkomst definieras inkomstreferensperioden som en tolv månadersperiod. Inkomstvariabler som ingår i beräkningen av indikatorerna ”personer som löper risk för fattigdom” och ”hushåll med mycket låg arbetsintensitet” avser därför kalenderåret före undersökningsåret, med undantag för Irland (de tolv månader som föregår undersökningssvaret). Indikatorn ”allvarlig materiell och social fattigdom” har ingen inkomstvariabel i sina beräkningar. Alla EU-Silc-variabler som använts för att beräkna denna indikator avser därför undersökningsåret.

²⁹⁴ Tillsammans med dess tre delindikatorer: fattigdomsrisk, barn (AROP 0–17), allvarlig materiell och social fattigdom, barn (SMSD 0–17) samt andelen personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet, barn (QJ 0–17). Allvarlig materiell och social fattigdom bland barn är en modifierad version av allvarlig materiell och social fattigdom för hela befolkningen som lägger lägre vikt vid vuxenaspekter för att undvika att göra indikatorn för barn alltför känslig för vuxenfattigdom. Referensåren är samma som för indikatorerna för den totala befolkningen.

²⁹⁵ Detta mäts som den procentuella minskningen, för hela befolkningen, av andelen personer som löper risk för fattigdom efter kontanta sociala transfereringar (utom pensioner) jämfört med före. Det omfattar inte transfereringar in natura, till exempel avseende hälso- och sjukvård.

²⁹⁶ Indikatorn för skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning beräknas för närvarande med hjälp av gemenskapsstatistik över inkomst- och levnadsvillkor (EU-Silc) och bygger på den status för funktionsnedsättning som anges i det globala indexet för aktivitetsbegränsningar (GALI). Svarandena ombeds att svara på följande frågor: 1) ”Har du några hälsoproblem som gör att du känner dig begränsad vid vardagliga aktiviteter? Skulle du säga att du är ’allvarligt begränsad’, ’begränsad, men inte allvarligt begränsad’ Eller inte begränsad alls? Om svaret på fråga 1 är ”allvarligt begränsad” eller ”begränsad, men inte allvarligt begränsad” ombeds svarandena att besvara fråga 2) ”Har du känt dig begränsad de senaste sex månaderna eller längre? Ja eller nej?” Personer som svarar ”ja” på den andra frågan anses ha en funktionsnedsättning. Med beräkningarna från EU-Silc undersöks korrelationen mellan förekomsten av funktionsnedsättning på grundval av Gali-konceptet och skillnaden i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning på grundval av konceptet under 2022 i alla medlemsstater i EU (Pearsons korrelationskoefficient = 0,5).

²⁹⁷ Med denna indikator mäts vilken andel av befolkningen som lever i hushåll där den totala boendeutgiften utgör mer än 40 % av den disponibla inkomsten (i båda fallen efter avdrag för bostadsbidrag). Enligt beskrivningen i [Methodological Guidelines and Description of EU-SILC target variables](#) (versionen från april 2020) omfattar bostadsbidrag ränteunderstöd och bostadsbidrag, men inte skatteförmåner och kapitalöverföringar (endast behovsprövade bidrag ingår). I dokumentet definieras boendeutgifter som månadsutgifter som faktiskt betalas för hushållets rätt att bo i bostaden. De omfattar byggnadsförsäkring (för hyresgäster: om betald), tjänster och avgifter (avledning av avloppsvatten, sophämtning etc. – obligatoriska för ägare, för hyresgäster: om betalda), regelbundet underhåll och regelbundna reparationer, skatter (för hyresgäster: på bostaden, i tillämpliga fall) och kostnaden för samhällsservice (vatten, el, gas och värme). För ägare som betalar av bostadslån ingår tillhörande räntebetalningar (med avdrag för eventuella skattelättnader, men utan avdrag för bostadsbidrag). För hyresgäster som betalar marknadspris eller reducerat pris ingår även hyran. För hyresgäster som inte betalar hyra bör bostadsbidrag inte dras av från de totala boendeutgifterna.

- Barn under 3 år i formell barnomsorg (% av befolkningen 0–3 år)
- Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (% av befolkningen över 16 år)²⁹⁸

i) **I yttrandet från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd anges ytterligare steg för ett fullständigt genomförande av den reviderade sociala resultattavlan²⁹⁹.** Huvudindikatorn ”skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning” har för närvarande gemenskapsstatistik över inkomst- och levnadsvillkor som statistisk källa, men för att förbättra noggrannheten ska EU:s arbetskraftsundersökning börja användas 2022 för att tillhanda uppgifter från och med 2023. Kommissionens avdelningar, däribland Eurostat, fortsätter att övervaka dess kvalitet och granska indikatorn när uppgifter från arbetskraftsundersökningen är tillgängliga. De kommer även att stödja ytterligare åtgärder för att förbättra jämförbarheten mellan länder och undersöka möjligheten att utveckla ytterligare indikatorer på detta område. Huvudindikatorn ”vuxnas deltagande i utbildning under de senaste 12 månaderna” ska också bygga på arbetskraftsundersökningen från och med 2022, efter att tidigare ha samlats in enbart genom vuxenutbildningsundersökningen (vars senaste upplaga var för 2016). En grundlig analys av uppgifterna från de två undersökningarna genomförs för att säkerställa hög kvalitet och jämförbarhet. De första uppgifterna om vuxenutbildning från arbetskraftsundersökningen (referensperioden på 12 månader) väntas offentliggöras våren 2024. För att säkerställa att sysselsättningsriktlinjerna 6 och 7 övervakas, bland annat när det gäller aktiva arbetsmarknadsåtgärder, bygger denna gemensamma sysselsättningsrapport undantagsvis på indikatorn ”vuxnas deltagande i utbildning under de senaste fyra veckorna” (åldersgruppen 25–64).

²⁹⁸ Med andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov avses personer som själva bedömer att de är i behov av en viss undersökning eller behandling, men inte har fått den eller inte har begärt att få den av någon av följande tre anledningar: kostnadsskäl, väntetid eller lång resväg. Med vård avses individuell hälso- och sjukvård (undersökning eller behandling, förutom tandvård) som tillhandahålls av eller under direkt överinseende av läkare eller motsvarande yrkesgrupper enligt gällande lands hälso- och sjukvårdssystem (Eurostats definition). De svårigheter som människor uppger sig ha när det gäller att få vård vid sjukdom kan utgöra hinder för vård.

²⁹⁹ Se [yttrandet från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om en reviderad social resultattavla](#).

Bilaga 3. Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, nivåer

	Lika möjligheter													
	Unga med högst grundskoleutbildning (i % av befolkningen 18–24 år)			Andel personer som har grundläggande eller över grundläggande digitala färdigheter (% av befolkningen 16–74 år)		Andel unga som varken arbetar eller studerar (i % av den totala befolkningen 15–29 år)			Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (procentenheter)			Förhållande mellan övre och undre inkomstkventil (S80/S20)		
År	2020	2021	2022	2019	2021	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
EU27	9,9	9,8 b	9,6	:	53,9	13,8	13,1 b	11,7	11,1	10,9	10,7	4,9 b	5,0	4,7
EA19	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	4,9 b	5,0	:
EUnw	8,7	8,2 b	8,1	:	56,3	12,7	12,0 b	10,9	9,7	9,6	9,1	4,7	4,8	4,7
EAnw	8,5	7,9 b	7,8	:	58,5	12,6	11,6 b	10,5	9,0	8,8	8,4	4,7	4,7	4,7
BE	8,1	6,7 b	6,4	:	54,2	12,0	10,1 b	9,2	8,1	7,7	7,6	3,7	3,4	3,6
BG	12,8	12,2 b	10,5	:	31,2	18,1	17,6 b	15,1	8,3	8,4	7,7	8,0	7,5	7,3
CZ	7,6	6,4 b	6,2	:	59,7	11,0	10,9 b	11,4 b	15,3	15,4	14,9	3,3	3,4	3,5
DK	9,3	9,8 b	10,0	:	68,7	10,2	8,3 b	7,9	7,0	6,9	5,4	4,0 b	3,9	4,0
DE	10,1 b	12,5 b	12,2	:	48,9	9,1 b	9,5 b	8,6	7,5 b	7,4	7,8	4,9 b	5,0	4,4
EE	8,5	9,8 b	10,8	:	56,4	11,9	11,2 b	10,6	4,4	3,7	2,9	5,0	5,0	5,4
IE	5,0	3,3 b	3,7	:	70,5	14,2	9,8 b	8,7	12,7	10,0	11,3	4,1 b	3,8	4,1
EL	3,8	3,2 b	4,1	:	52,5	18,7	17,3 b	15,4	19,4	19,8	21,0	5,2	5,8	5,3
ES	16,0	13,3 b	13,9	:	64,2	17,3	14,1 bd	12,7	11,4	10,6 d	10,9 d	5,8	6,2	5,6
FR	8,0	7,8 b	7,6	:	62,0	14,0	12,8 bd	12,0	5,7	6,2 d	5,8 d	4,4 b	4,4	4,6 p
HR	2,2 u	2,4 bu	2,3 u	:	63,4	14,6	14,9 b	13,3	11,2	10,5	9,5	4,6	4,8	4,6
IT	13,1	12,7 b	11,5	:	45,6	23,3	23,1 b	19,0	19,7	19,2	19,7	5,8	5,9	5,6
CY	11,5	10,2 b	8,1	:	50,2	15,3	15,4 b	14,7	12,0	12,2	12,1	4,3	4,2	4,3 p
LV	7,2	7,3 b	6,7	:	50,8	11,9	12,1 b	11,3	3,7	4,8	3,1	6,3	6,6	6,3
LT	5,6	5,3 b	4,8	:	48,8	13,0	12,7 b	10,7	1,7	1,4	0,8	6,1	6,1	6,4
LU	8,2	9,3 b	8,2	:	63,8	7,7	8,8 b	7,4	7,1	7,4	6,5	5,0 b	4,6 b	4,7 b
HU	12,1	12,0 b	12,4	:	49,1	14,7	11,7 b	10,8	11,2	10,6	9,8	4,2	4,2	4,0
MT	12,6	10,7 b	10,1	:	61,2	9,5	9,5 b	7,2	17,8	16,4	13,1	4,7	5,0	4,8
NL	7,0	5,1 b	5,6	:	78,9	5,7	3,9 b	4,2	8,4	8,2	7,9	4,2	3,9	3,9
AT	8,1	8,0 b	8,4	:	63,3	9,5	9,4 b	9,1	8,4	8,6	7,8	4,1	4,1	4,3
PL	5,4	5,9 b	4,8	:	42,9	12,9	13,4 b	10,9	15,0	14,0	12,9	4,1	4,0	3,9
PT	8,9	5,9 b	6,0	:	55,3	11,0	9,5 b	8,4	5,7	5,9	5,6	5,0	5,7	5,1
RO	15,6	15,3 b	15,6	:	27,8	16,6	20,3 b	19,8	19,3	20,1	18,6	6,6	7,1	6,0
SI	4,1	3,1 bu	4,0	:	49,7	9,2	7,3 b	8,4	5,9	6,7	6,9	3,3	3,2	3,3
SK	7,6	7,8 b	7,4	:	55,2	15,2	14,2 b	12,3	7,3	8,5	8,1	3,0	3,2	3,1
FI	8,2	8,2 b	8,4	:	79,2	10,3	9,3 b	9,5	3,3	2,0	1,2	3,7	3,6	3,8
SE	7,7	8,4 b	8,8	:	66,5	7,2	6,0 b	5,7	5,4	5,3	5,8	4,1	4,0	4,4

Anmärkning: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet. På grund av att betydande förändringar gjordes 2021 av definitionen av indikatorn ”andel personer som har grundläggande eller över grundläggande digitala färdigheter” finns det inget jämförbart värde för 2019, och rapportens analys av denna indikator bygger i detta undantagsfall endast på 2021 års nivåer (vilket förutsätter ”ingen förändring” för alla medlemsstater, även EU-genomsnittet).

Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).

Källa: Eurostat.

Bilaga 3 (forts.). Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, nivåer

	Rättvisa arbetsvillkor											
	Sysselsättningsgrad (% av befolkningen i åldern 20–64 år)			Arbetslöshet (% av befolkningen i arbetskraften 15–74 år)			Långtidsarbetslöshet (% av befolkningen i arbetskraften 15–74 år)			Tillväxt i hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100)		
År	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
EU27	71,7	73,1	74,6	7,2	7,1	6,2	2,5	2,8	2,4	107,9	109,9	109,6
EA19	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EUnw	73,4	74,6	76,4	7,0	6,6	5,8	2,3	2,5	2,1	114,6	116,8	116,3
EAnw	73,1	74,4	76,2	7,7	7,2	6,2	2,6	2,8	2,4	109,8	112,8	111,5
BE	69,7	70,6	71,9	5,8	6,3	5,6	2,1	2,6	2,3	103,7	105,6	102,9
BG	72,7	73,2	75,7	6,1	5,3	4,3	2,7	2,6	2,3			
CZ	79,7	80,0	81,3	2,6	2,8	2,2	0,6	0,8	0,6	120,6	125,8	121,2
DK	77,8	79,1	80,1	5,6	5,1	4,5	0,9	1,0	0,5	117,1	116,9	118,8
DE	78,2 b	79,4	80,7	3,7 b	3,7	3,1	1,1 b	1,2	1,0	113,8	113,9	113,6
EE	79,1	79,3	81,9	6,9	6,2	5,6	1,2	1,6	1,3	128,1	133,6	125,6
IE	72,1	74,9	78,2	5,9	6,2	4,5	1,4	1,8	1,3	108,5	110,8	
EL	58,3	62,6	66,3	17,6	14,7	12,5	10,5	9,2	7,7	73,3	78,5	79,9
ES	65,7	67,7 d	69,5 d	15,5	14,8 d	12,9 d	5,0	6,2 d	5,0 d	96,5	98,7	95,9
FR	72,1	73,2 d	74,0 d	8,0	7,9 d	7,3 d	1,9	2,3 d	2,0 d	106,1	108,6	108,8
HR	66,9	68,2	69,7	7,5	7,6	7,0	2,1	2,8	2,4	111,9	120,4	126,9
IT	61,9	62,7	64,8	9,3	9,5	8,1	5,1	5,4	4,6	92,4	95,7	94,4
CY	74,9	75,9	77,9	7,6	7,5	6,8	2,1	2,6	2,3	98,3	104,9	104,1
LV	76,9	75,3	77,0	8,1	7,6	6,9	2,4	2,3	2,0	120,9	126,4	123,6
LT	76,7	77,4	79,0	8,5	7,1	6,0	2,5	2,6	2,3	145,0	149,4	141,4
LU	72,1	74,1	74,8	6,8	5,3	4,6	1,7	1,8	1,3	111,9	111,2	111,2
HU	77,5	78,8	80,2	4,1	4,1	3,6	1,1	1,3	1,2	132,8	142,9	145,5
MT	77,3	79,1	81,1	4,4	3,4	2,9	1,1	0,9	1,0	130,1	133,1	133,4
NL	80,8	81,7	82,9	4,9	4,2	3,5	0,7	0,8	0,7	108,6	110,7	111,9
AT	74,8	75,6	77,3	6,0	6,2	4,8	1,7	2,0	1,2	95,7	97,2	99,4
PL	72,7	75,4	76,7	3,2	3,4	2,9	0,6	0,9	0,9	150,8	148,1	149,9
PT	74,2	75,9	77,5	7,0	6,6	6,0	2,3	2,9	2,7	105,9	109,2	109,9
RO	65,2	67,1	68,5	6,1	5,6	5,6	1,8	2,0	2,2	142,8		
SI	74,8	76,1	77,9	5,0	4,8	4,0	1,9	1,9	1,6	114,3	118,7	118,4
SK	74,6	74,6	76,7	6,7	6,8	6,1	3,7	3,9	4,1	124,1	126,9	124,4
FI	75,5	76,8	78,4	7,7	7,7	6,8	1,5	1,8	1,5	109,5	111,0	108,9
SE	80,1	80,7	82,2	8,5	8,8	7,5	1,8	2,0	1,9	118,4	122,4	121,5

Anmärkning: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet. Hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita beräknas med hjälp av ojusterad inkomst (dvs. utan sociala transfereringar in natura) och utan korrigering för köpkraftsstandard.

Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).

Källa: Eurostat.

Bilaga 3 (forts.). Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, nivåer

	Socialt skydd och social inkludering											
	Risk för fattigdom eller social utestängning (% av den totala befolkningen)			Andel barn som löper risk för fattigdom eller social utestängning (% av befolkningen i åldern 0–17 år)			Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller fattigdomsminskning (procentuell minskning av fattigdomsrisk)			Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (i procentenheter)		
År	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
EU27	21,6 b	21,7	21,6	24,0 b	24,4	24,7	33,2 b	37,1	35,3	24,4	23,1	21,4
EA19	:	:	:	:	:	:	33,6 b	37,7	:	23,2	22,1	:
EUnw	20,6	20,7	20,7	22,0	22,2	21,8	35,0	37,6	34,0 b	25,6	24,2	24,4
EAnw	20,3	20,5	20,5	21,8	22,1	21,7	35,2	37,6	34,2 b	24,2	23,9	23,1
BE	20,3	18,8	18,7	22,0	20,5	19,6	44,9	53,3	48,8 b	36,3	38,0	35,3
BG	33,5	31,7	32,2	35,5	33,0	33,9	20,4	29,8	24,4 b	33,0	22,1	29,5
CZ	11,5	10,8	11,8	12,9	13,7	13,4	40,6	46,6	40,0 b	25,6	25,9	22,7
DK	16,8 b	17,3	17,1	13,4 b	14,0	13,8	52,4 b	53,9	50,4 b	18,1	7,9	9,9
DE	20,4 b	21,0	20,9	22,3 b	23,7	24,0	34,6 b	40,3	42,1 b	32,4 b	30,5	24,0
EE	22,8	22,2	25,2	17,4	17,4	16,6	31,7	30,6	28,1	20,6	18,7	26,2
IE	20,1 b	20,0	20,7	23,5 b	22,8	22,7	54,0 b	60,7	56,4 b	38,8	41,3	37,0
EL	27,4	28,3	26,3	30,8	32,0	28,1	24,7	20,7	20,3 b	27,7	23,8	25,9
ES	27,0	27,8	26,0	31,6	33,4	32,2	23,4	30,5	27,4 b	21,6	15,9	14,6
FR	19,3 b	19,2	21,0 p	23,9 b	22,8	27,5 p	46,2 b	46,4	42,01 p	23,7 b	24,1	20,8 p
HR	20,5	20,9	19,9	18,4	18,6	18,1	23,1	20,7	20,4 b	32,9	28,7	36,0
IT	24,9	25,2	24,4	28,9	29,7	28,5	21,0	29,5	25,8 b	14,9	14,9	14,0
CY	17,6	17,3	16,7 p	19,0	19,2	18,1 p	34,7	37,6	30,9 p	23,5	27,0	25,7 p
LV	25,1	26,1	26,0	19,7	20,1	19,8	23,4	23,5	25,0 b	16,7	16,6	20,8
LT	24,5	23,5	24,6	23,1	21,6	22,4	29,4	35,3	30,3 b	22,7	23,9	35,0
LU	19,9 b	21,1 b	19,4 b	24,2 b	29,4 b	24,0 b	39,4 b	34,2 b	33,6 b	22,1 b	15,4 b	8,5 b
HU	19,4	19,4	18,4	21,7	23,3	18,1	44,1	50,6	36,7 b	31,2	28,8	32,4
MT	19,9	20,3	20,1	22,3	23,2	23,1	21,0	26,2	26,4 b	29,4	27,0	30,1
NL	16,0	16,6	16,5	15,8	14,9	13,9	36,8	36,6	33,8 b	25,4	25,8	25,2
AT	16,7	17,3	17,5	21,9	22,8	21,6	41,1	44,1	42,0 b	20,5	26,3	23,8
PL	17,0	16,8	15,9	16,1	16,5	16,7	36,8	35,7	38,6 b	31,3	34,2	31,3
PT	20,0	22,4	20,1	21,9	22,9	20,7	26,0	20,0	23,7 b	18,2	16,2	13,1
RO	35,6	34,5	34,4	40,7	41,7	41,5	15,8	17,9	16,5 b	30,4	32,6	32,0
SI	14,3	13,2	13,3	12,1	11,0	10,3	44,6	44,8	37,3 b	21,7	21,1	18,8
SK	13,8	15,6	16,5	18,4	19,7	24,7	40,0	43,1	33,8 b	23,6	25,3	21,0
FI	14,9	14,2	16,3 b	14,5	13,2	14,9 b	51,4	57,7	49,8	19,8	22,2	19,0
SE	17,7	17,2	18,6	20,2	19,7	19,9	42,7	44,5	39,9	28,9	19,9	25,7

Anmärkning: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet.

Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).

Källa: Eurostat.

Bilaga 3 (forts.). Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, nivåer

	Socialt skydd och social inkludering (forts.)								
	Hushåll med hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten (% av den totala befolkningen)			Barn under 3 år i formell barnomsorg (% av befolkningen under 3 år)			Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (% av befolkningen över 16 år)		
År	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
EU27	7,8	8,9	9,1	30,2 e	37,9	35,7	1,9 e	2,0	2,2
EA19	8,0	8,7 e	:	:	:	:	1,8 e	1,9	:
EUnw	7,2	7,2	7,9	29,7	34,2	34,5	2,3	2,2	2,6
EAnw	6,9	6,9	7,4	32,5	36,9	37,3	2,6	2,4	2,8
BE	7,8	7,5	7,7	54,6	51,7	52,7	1,5	1,7	1,0
BG	14,4	11,6	15,1	15,0	18,7	17,4	1,4	1,0	1,0
CZ	6,5	6,2	6,9	4,8	4,9	6,8	0,4	0,3	0,2
DK	14,1 b	15,5	14,7	67,7	69,1	74,7	1,7	1,3	2,1
DE	9,0 b	11,0	11,8	16,4 b	31,4	23,9	0,1 b	0,1	0,3
EE	4,4	4,4	4,9	26,7	25,7	33,7	13,0	8,1	9,1
IE	4,5 b	2,5	3,9	19,4 b	15,1	19,1	2,0 b	2,0	2,6
EL	33,3	28,8	26,7	21,5	32,3	29,1	6,5	6,4	9,0
ES	8,2	9,9	9,2	45,5	55,3	48,6	0,4	1,1	1,2
FR	5,6 b	:	6,5 p	:	57,1	56,2 p	2,7 b	2,8	3,2 p
HR	4,2	4,5	3,8	20,4	33,3	27,5	1,5	1,7	1,3
IT	7,2	7,2	6,6	:	33,4	30,9	:	1,8	1,8
CY	1,9	2,5	2,5 p	18,5	27,4	24,4	0,4	0,1	0,1 p
LV	4,8	4,9	5,4	24,2	29,2	32,7	5,3	4,0	5,4
LT	2,7	2,7	3,5	16,2	21,4	22,8	1,7	2,4	2,9
LU	8,5 b	5,1 b	15,3 b	63,2 b	62,0	54,7 b	0,1 b	1,0 b	0,5 b
HU	4,9	2,4	8,1	10,5	13,8	12,9	0,7	1,1	1,4
MT	2,8	2,7	2,9	29,7	24,0	43,1	0,0 n	0,1	0,3
NL	8,3	8,3	10,0	67,6	74,2	72,3	0,2	0,2	0,2
AT	6,3	6,1	7,4	21,1	28,5	23,0	0,1	0,3	0,5
PL	4,9 b	5,7	5,6	11,2	17,2	15,9	1,9	2,7	2,3
PT	4,1	5,9	5,0	43,5	43,3	47,6	1,6	2,3	2,9
RO	7,1	7,6	8,5	6,8	9,5	12,3	4,7	4,4	4,9
SI	4,4	4,1	4,1	44,3	47,5	52,3	2,7	4,8	3,7
SK	3,2	7,1	2,5	4,4	2,3	2,3	3,2	2,9	2,8
FI	4,1	4,3	5,4	35,8	39,1	40,0	5,4	4,4	6,5
SE	8,3	8,5	9,1	54,1	55,8	54,4	1,5	1,3	1,8

Anm.: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet.

Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).

Källa: Eurostat.

Bilaga 4. Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, förändringar och avvikelser från EU

År	Lika möjligheter														
	Unga med högst grundskoleutbildning (i % av befolkningen 18–24 år)			Andel personer som har grundläggande eller över grundläggande digitala färdigheter (% av befolkningen 16–74 år)			Andel unga som varken arbetar eller studerar (i % av den totala befolkningen 15–29 år)			Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (procentenheter)			Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20)		
	2022			2021			2022			2022			2022		
	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)
EU27	-0,2 b	1,5	-0,1	:	-2,4	:	-1,4 b	0,8	-0,3	-0,2	1,6	0,3	-0,3	0,1	-0,2
EA19	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EUnw	-0,1 b	0,0	0,0	:	0,0	:	-1,1 b	0,0	0,0	-0,5	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
EAnw	-0,1 b	-0,3	0,0	:	2,2	:	-1,1 b	-0,4	0,0	-0,3	-0,6	0,1	-0,1	0,0	0,0
BE	-0,3 b	-1,7	-0,2	:	-2,1	:	-0,9 b	-1,7	0,2	-0,1	-1,5	0,4	0,2	-1,1	0,2
BG	-1,7 b	2,4	-1,6	:	-25,1	:	-2,5 b	4,2	-1,4	-0,7	-1,4	-0,2	-0,2	2,6	-0,1
CZ	-0,2 b	-1,9	-0,1	:	3,4	:	0,5 b	0,5	1,6	-0,5	5,8	0,0	0,0	-1,2	0,1
DK	0,2 b	1,9	0,3	:	12,4	:	-0,4 b	-3,0	0,7	-1,5	-3,7	-1,0	0,1	-0,6	0,2
DE	-0,3 b	4,1	-0,2	:	-7,4	:	-0,9 b	-2,3	0,2	0,4	-1,3	0,9	-0,6	-0,3	-0,5
EE	1,0 b	2,7	1,1	:	0,1	:	-0,6 b	-0,3	0,5	-0,8	-6,2	-0,3	0,4	0,7	0,5
IE	0,4 b	-4,4	0,5	:	14,2	:	-1,1 b	-2,2	0,0	1,3	2,2	1,8	0,2	-0,6	0,3
EL	0,9 b	-4,0	1,0	:	-3,8	:	-1,9 b	4,5	-0,8	1,2	11,9	1,7	-0,5	0,6	-0,4
ES	0,6 b	5,8	0,7	:	7,9	:	-1,4 bd	1,8	-0,3	0,3 d	1,8	0,8	-0,6	1,0	-0,5
FR	-0,2 b	-0,5	-0,1	:	5,7	:	-0,8 bd	1,1	0,3	-0,4 d	-3,3	0,1	0,2 p	-0,1	0,3
HR	-0,1 bu	-5,8	0,0	:	7,1	:	-1,6 b	2,4	-0,5	-1,0	0,4	-0,5	-0,2	-0,1	-0,1
IT	-1,2 b	3,4	-1,1	:	-10,7	:	-4,1 b	8,1	-3,0	0,5	10,6	1,0	-0,2	0,9	-0,1
CY	-2,1 b	0,0	-2,0	:	-6,1	:	-0,7 b	3,8	0,4	-0,1	3,0	0,4	0,1 p	-0,4	0,2
LV	-0,6 b	-1,4	-0,5	:	-5,5	:	-0,8 b	0,4	0,3	-1,7	-6,0	-1,2	-0,3	1,7	-0,2
LT	-0,5 b	-3,3	-0,4	:	-7,5	:	-2,0 b	-0,2	-0,9	-0,6	-8,3	-0,1	0,3	1,7	0,3
LU	-1,1 b	0,1	-1,0	:	7,5	:	-1,4 b	-3,5	-0,3	-0,9	-2,6	-0,4	0,1 b	0,1	0,2
HU	0,4 b	4,3	0,5	:	-7,2	:	-0,9 b	-0,1	0,2	-0,8	0,7	-0,3	-0,2	-0,7	-0,1
MT	-0,6 b	2,0	-0,5	:	4,9	:	-2,3 b	-3,7	-1,2	-3,3	4,0	-2,8	-0,3	0,1	-0,2
NL	0,5 b	-2,5	0,6	:	22,6	:	0,3 b	-6,7	1,4	-0,3	-1,2	0,2	0,1	-0,7	0,2
AT	0,4 b	0,3	0,5	:	7,0	:	-0,3 b	-1,8	0,8	-0,8	-1,3	-0,3	0,2	-0,4	0,3
PL	-1,1 b	-3,3	-1,0	:	-13,4	:	-2,5 b	0,0	-1,4	-1,1	3,8	-0,6	-0,1	-0,8	0,0
PT	0,1 b	-2,1	0,2	:	-1,0	:	-1,1 b	-2,5	0,0	-0,3	-3,5	0,2	-0,5	0,5	-0,4
RO	0,3 b	7,5	0,4	:	-28,5	:	-0,5 b	8,9	0,6	-1,5	9,5	-1,0	-1,1	1,3	-1,0
SI	1,0 bu	-4,0	1,1	:	-6,6	:	1,2 b	-2,4	2,2	0,2	-2,2	0,7	0,0	-1,4	0,1
SK	-0,4 b	-0,7	-0,3	:	-1,1	:	-1,9 b	1,4	-0,8	-0,4	-1,0	0,1	-0,1	-1,6	0,0
FI	0,2 b	0,3	0,3	:	22,9	:	0,2 b	-1,4	1,3	-0,8	-7,9	-0,3	0,2	-0,9	0,3
SE	0,4 b	0,7	0,5	:	10,2	:	-0,3 b	-5,2	0,8	0,5	-3,3	1,0	0,3	-0,3	0,4

Anmärkning: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet. Avvikelsen från EU-genomsnittet beräknas på grundval av det oviktade genomsnittet. På grund av att betydande förändringar gjordes 2021 av definitionen av indikatorn ”andel personer som har grundläggande eller över grundläggande digitala färdigheter” finns det inget jämförbart värde för 2019. Därför beräknas inga förändringar och rapportens analys av denna indikator bygger i detta undantagsfall endast på 2021 års nivåer (vilket förutsätter ”ingen förändring” för alla medlemsstater, även EU-genomsnittet).

Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).

Källa: Eurostat.

Bilaga 4 (forts.). Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, förändringar och avvikelser från EU

År	Rättvisa arbetsvillkor											
	Sysselsättningsgrad (% av befolkningen i åldern 20–64 år)			Arbetslöshet (% av befolkningen i arbetskraften 15–74 år)			Långtidsarbetslöshet (% av befolkningen i arbetskraften 15–74 år)			Tillväxt i hushållens disponibla bruttoinkomst per capita (2008 = 100)		
	2022			2022			2022			2022		
	12-mån.- förändring	Avvikelse från EU- genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)	12-mån.- förändring	Avvikelse från EU- genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)	12-mån.- förändring	Avvikelse från EU- genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)	12-mån.- förändring	Avvikelse från EU- genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)
EU27	1,5	-1,8	-0,2	-0,9	0,4	0,0	-0,4	0,3	-0,1	-0,3	-6,8	0,3
EA19	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EUnw	1,7	0,0	0,0	-0,9	0,0	0,0	-0,3	0,0	0,0	-0,6	0,0	0,0
EAnw	1,8	-0,2	0,1	-1,0	0,4	-0,1	-0,4	0,3	-0,1	-1,1	-4,8	-0,5
BE	1,3	-4,5	-0,4	-0,7	-0,2	0,2	-0,3	0,2	0,0	-2,6	-13,4	-2,0
BG	2,5	-0,7	0,8	-1,0	-1,5	-0,1	-0,3	0,2	0,0	:	:	:
CZ	1,3	4,9	-0,4	-0,6	-3,6	0,3	-0,2	-1,5	0,1	-3,6	4,9	-3,1
DK	1,0	3,7	-0,7	-0,6	-1,3	0,3	-0,5	-1,6	-0,2	1,6	2,5	2,2
DE	1,3	4,3	-0,4	-0,6	-2,7	0,3	-0,2	-1,1	0,1	-0,2	-2,7	0,4
EE	2,6	5,5	0,9	-0,6	-0,2	0,3	-0,3	-0,8	0,0	-6,0	9,3	-5,4
IE	3,3	1,8	1,6	-1,7	-1,3	-0,8	-0,5	-0,8	-0,2	:	:	:
EL	3,7	-10,1	2,0	-2,2	6,7	-1,3	-1,5	5,6	-1,2	1,8	-36,4	2,4
ES	1,8 d	-6,9	0,1	-1,9 d	7,1	-1,0	-1,2 d	2,9	-0,9	-2,9	-20,5	-2,3
FR	0,8 d	-2,4	-0,9	-0,6 d	1,5	0,3	-0,3 d	-0,1	0,0	0,1	-7,6	0,7
HR	1,5	-6,7	-0,2	-0,6	1,2	0,3	-0,4	0,3	-0,1	5,3	10,6	5,9
IT	2,1	-11,6	0,4	-1,4	2,3	-0,5	-0,8	2,5	-0,5	-1,3	-21,9	-0,7
CY	2,0	1,5	0,3	-0,7	1,0	0,2	-0,3	0,2	0,0	-0,8	-12,2	-0,2
LV	1,7	0,6	0,0	-0,7	1,1	0,2	-0,3	-0,1	0,0	-2,2	7,3	-1,6
LT	1,6	2,6	-0,1	-1,1	0,2	-0,2	-0,3	0,2	0,0	-5,3	25,1	-4,8
LU	0,7	-1,6	-1,0	-0,7	-1,2	0,2	-0,5	-0,8	-0,2	0,0	-5,1	0,5
HU	1,4	3,8	-0,3	-0,5	-2,2	0,4	-0,1	-0,9	0,2	1,9	29,2	2,4
MT	2,0	4,7	0,3	-0,5	-2,9	0,4	0,1	-1,1	0,4	0,3	17,1	0,8
NL	1,2	6,5	-0,5	-0,7	-2,3	0,2	-0,1	-1,4	0,2	1,1	-4,4	1,7
AT	1,7	0,9	0,0	-1,4	-1,0	-0,5	-0,8	-0,9	-0,5	2,2	-16,9	2,8
PL	1,3	0,3	-0,4	-0,5	-2,9	0,4	0,0	-1,2	0,3	1,2	33,6	1,8
PT	1,6	1,1	-0,1	-0,6	0,2	0,3	-0,2	0,6	0,1	0,6	-6,4	1,2
RO	1,4	-7,9	-0,3	0,0	-0,2	0,9	0,2	0,1	0,5	:	:	:
SI	1,8	1,5	0,1	-0,8	-1,8	0,1	-0,2	-0,4	0,0	-0,2	2,1	0,3
SK	2,1	0,3	0,4	-0,7	0,3	0,2	0,2	2,0	0,5	-1,9	8,1	-1,4
FI	1,6	2,0	-0,1	-0,9	1,0	0,0	-0,3	-0,6	0,0	-1,9	-7,4	-1,3
SE	1,5	5,8	-0,2	-1,3	1,7	-0,4	-0,1	-0,2	0,2	-0,7	5,1	-0,2

Anmärkning: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet. Avvikelsen från EU-genomsnittet beräknas på grundval av det oviktade genomsnittet. Hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita beräknas med hjälp av ojusterad inkomst (dvs. utan sociala transfereringar in natura) och utan korrigering för köpkraftsstandard.

Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).

Källa: Eurostat, OECD.

Bilaga 4 (forts.). Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, förändringar och avvikelse från EU

År	Socialt skydd och social inkludering											
	Risk för fattigdom eller social utestängning (% av den totala befolkningen)			Risk för fattigdom eller social utestängning bland barn (% av befolkningen 0–17 år)			Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller fattigdomsminskning (procentuell minskning av fattigdomsrisk)			Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (i procentenheter)		
	2022			2022			2022			2022		
	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)
EU27	-0,1	0,9	-0,1	0,3	2,9	0,8	-1,8	1,1	1,5	-1,7	-3,0	-1,9
EA19	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EUnw	0,0	0,0	0,0	-0,5	0,0	0,0	-3,3	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0
EAnw	0,0	-0,1	0,0	-0,4	-0,1	0,1	-3,0	0,4	0,3	-0,8	-1,3	-1,0
BE	-0,1	-2,0	-0,1	-0,9	-2,2	-0,4	-4,5 b	14,8	-1,1	-2,7	10,9	-2,9
BG	0,5	11,5	0,5	0,9	12,1	1,4	-5,4 b	-9,6	-2,1	7,4	5,1	7,2
CZ	1,0	-8,9	1,0	-0,3	-8,4	0,2	-6,6 b	5,8	-3,2	-3,2	-1,7	-3,4
DK	-0,2	-3,6	-0,2	-0,2	-8,0	0,3	-3,5 b	16,4	-0,2	2,0	-14,5	1,8
DE	-0,1	0,2	-0,1	0,3	2,2	0,8	1,8 b	8,1	5,2	-6,5	-0,4	-6,7
EE	3,0	4,5	3,0	-0,8	-5,2	-0,3	-2,6	-6,0	0,8	7,5	1,8	7,3
IE	0,7	0,0	0,7	-0,1	0,9	0,4	-4,3 b	22,4	-1,0	-4,3	12,6	-4,5
EL	-2,0	5,6	-2,0	-3,9	6,3	-3,4	-0,3 b	-13,7	3,0	2,1	1,5	1,9
ES	-1,8	5,3	-1,8	-1,2	10,4	-0,7	-3,1 b	-6,6	0,3	-1,3	-9,8	-1,5
FR	1,8 p	0,3	1,8	4,7 p	5,6	5,2	-4,4 p	8,0	-1,1	-3,3 p	-3,6	-3,5
HR	-1,0	-0,8	-1,0	-0,5	-3,7	0,0	-0,3 b	-13,7	3,0	7,3	11,6	7,1
IT	-0,8	3,7	-0,8	-1,2	6,7	-0,7	-3,6 b	-8,2	-0,3	-0,9	-10,4	-1,1
CY	-0,6 p	-4,0	-0,6	-1,1 p	-3,7	-0,6	-6,4 p	-2,8	-3,0	-1,3 p	1,3	-1,5
LV	-0,1	5,3	-0,1	-0,3	-2,0	0,2	1,5 b	-9,0	4,8	4,2	-3,6	4,0
LT	1,1	3,9	1,1	0,8	0,6	1,3	-5,0 b	-3,7	-1,6	11,1	10,6	10,9
LU	-1,7 b	-1,3	-1,7	-5,4 b	2,2	-4,9	-0,6 b	-0,4	2,7	-6,9 b	-15,9	-7,1
HU	-1,0	-2,3	-1,0	-5,2	-3,7	-4,7	-13,9 b	2,6	-10,6	3,6	8,0	3,4
MT	-0,2	-0,6	-0,2	-0,1	1,3	0,4	0,2 b	-7,6	3,6	3,1	5,7	2,9
NL	-0,1	-4,2	-0,1	-1,0	-7,9	-0,5	-2,8 b	-0,2	0,6	-0,6	0,8	-0,8
AT	0,2	-3,2	0,2	-1,2	-0,2	-0,7	-2,2 b	7,9	1,2	-2,5	-0,6	-2,7
PL	-0,9	-4,8	-0,9	0,2	-5,1	0,7	2,9 b	4,5	6,2	-2,9	6,9	-3,1
PT	-2,3	-0,6	-2,3	-2,2	-1,1	-1,7	3,7 b	-10,3	7,0	-3,1	-11,3	-3,3
RO	-0,1	13,7	-0,1	-0,2	19,7	0,3	-1,3 b	-17,5	2,0	-0,6	7,6	-0,8
SI	0,1	-7,4	0,1	-0,7	-11,5	-0,2	-7,5 b	3,3	-4,2	-2,3	-5,6	-2,5
SK	0,9	-4,2	0,9	5,0	2,9	5,5	-9,2 b	-0,2	-5,9	-4,3	-3,4	-4,5
FI	2,1 b	-4,4	2,1	1,7 b	-6,9	2,2	-7,9	15,8	-4,5	-3,2	-5,4	-3,4
SE	1,4	-2,1	1,4	0,2	-1,9	0,7	-4,7	5,6	-1,3	5,8	1,3	5,6

Anmärkning: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet. Avvikelsen från EU-genomsnittet beräknas på grundval av det oviktade genomsnittet.

Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer).

Källa: Eurostat.

Bilaga 4 (forts.). Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan, förändringar och avvikelse från EU

År	Socialt skydd och social inkludering (forts.)								
	Hushåll med hög boendegift i förhållande till den disponibla inkomsten (% av den totala befolkningen)			Barn under 3 år i formell barnomsorg (% av befolkningen under 3 år)			Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (% av befolkningen över 16 år)		
	2022			2022			2022		
	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)	12-mån.-förändring	Avvikelse från EU-genomsnittet	Skillnad MS-EU (12 mån.)
EU27	0,2	1,2	-0,6	-2,2	1,2	-2,5	0,2	-0,4	-0,1
EA19	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EUnw	0,8	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0
EAnw	0,5	-0,5	-0,2	0,4	2,8	0,1	0,4	0,3	0,1
BE	0,2	-0,6	-0,8	1,0	18,2	0,7	-0,7	-1,6	-1,0
BG	3,5	6,8	2,5	-1,3	-17,1	-1,6	0,0	-1,6	-0,3
CZ	0,6	-1,4	-0,4	1,9	-27,7	1,6	-0,1	-2,4	-0,4
DK	-0,8	6,4	-1,8	5,6	40,2	5,3	0,8	-0,5	0,5
DE	0,8	3,5	-0,2	-7,5	-10,6	-7,8	0,2	-2,3	-0,1
EE	0,5	-3,4	-0,5	8,0	-0,8	7,7	1,0	6,5	0,7
IE	1,4	-4,4	0,4	4,0	-15,4	3,7	0,6	0,0	0,3
EL	-2,1	18,4	-3,1	-3,2	-5,4	-3,5	2,6	6,4	2,3
ES	-0,7	0,9	-1,7	-6,7	14,1	-7,0	0,1	-1,4	-0,2
FR	:	-1,8	:	-0,9 b	21,7	-1,2	0,4 p	0,6	0,1
HR	-0,7	-4,5	-1,7	-5,8	-7,0	-6,1	-0,4	-1,3	-0,7
IT	-0,6	-1,7	-1,6	-2,5	-3,6	-2,8	0,0	-0,8	-0,3
CY	0,0 p	-5,8	-1,0	-3,0	-10,1	-3,3	0,0 p	-2,5	-0,3
LV	0,5	-2,9	-0,5	3,5	-1,8	3,2	1,4	2,8	1,1
LT	0,8	-4,8	-0,2	1,4	-11,7	1,1	0,5	0,3	0,2
LU	10,2 b	7,0	9,2	-7,3 b	20,2	-7,6	-0,5 b	-2,1	-0,8
HU	5,7	0,2	4,9	-0,9	-21,6	-1,2	0,3	-1,2	0,0
MT	0,2	-5,4	-0,8	19,1	8,6	18,8	0,2	-2,3	-0,1
NL	1,7	2,1	0,9	-1,9	37,8	-2,2	0,0	-2,4	-0,3
AT	1,3	-0,9	0,3	-5,5	-11,5	-5,8	0,2	-2,1	-0,1
PL	-0,1	-2,7	-1,1	-1,3	-18,6	-1,6	-0,4	-0,3	-0,7
PT	-0,9	-3,3	-1,9	4,3	13,1	4,0	0,6	0,3	0,3
RO	0,9	0,2	-0,1	2,8	-22,2	2,5	0,5	2,3	0,2
SI	0,0	-4,2	-1,0	4,8	17,8	4,5	-1,1	1,1	-1,4
SK	-4,6	-5,4	-5,4	0,0	-32,2	-0,3	-0,1	0,2	-0,4
FI	1,1	-2,9	0,1	0,9	5,5	0,6	2,1	3,9	1,8
SE	0,6	0,8	-0,4	-1,4	19,9	-1,7	0,5	-0,8	0,2

Anmärkning: EUnw och EAnw avser oviktade genomsnitt för EU respektive euroområdet.

Avvikelsen från EU-genomsnittet beräknas på grundval av det oviktade genomsnittet.

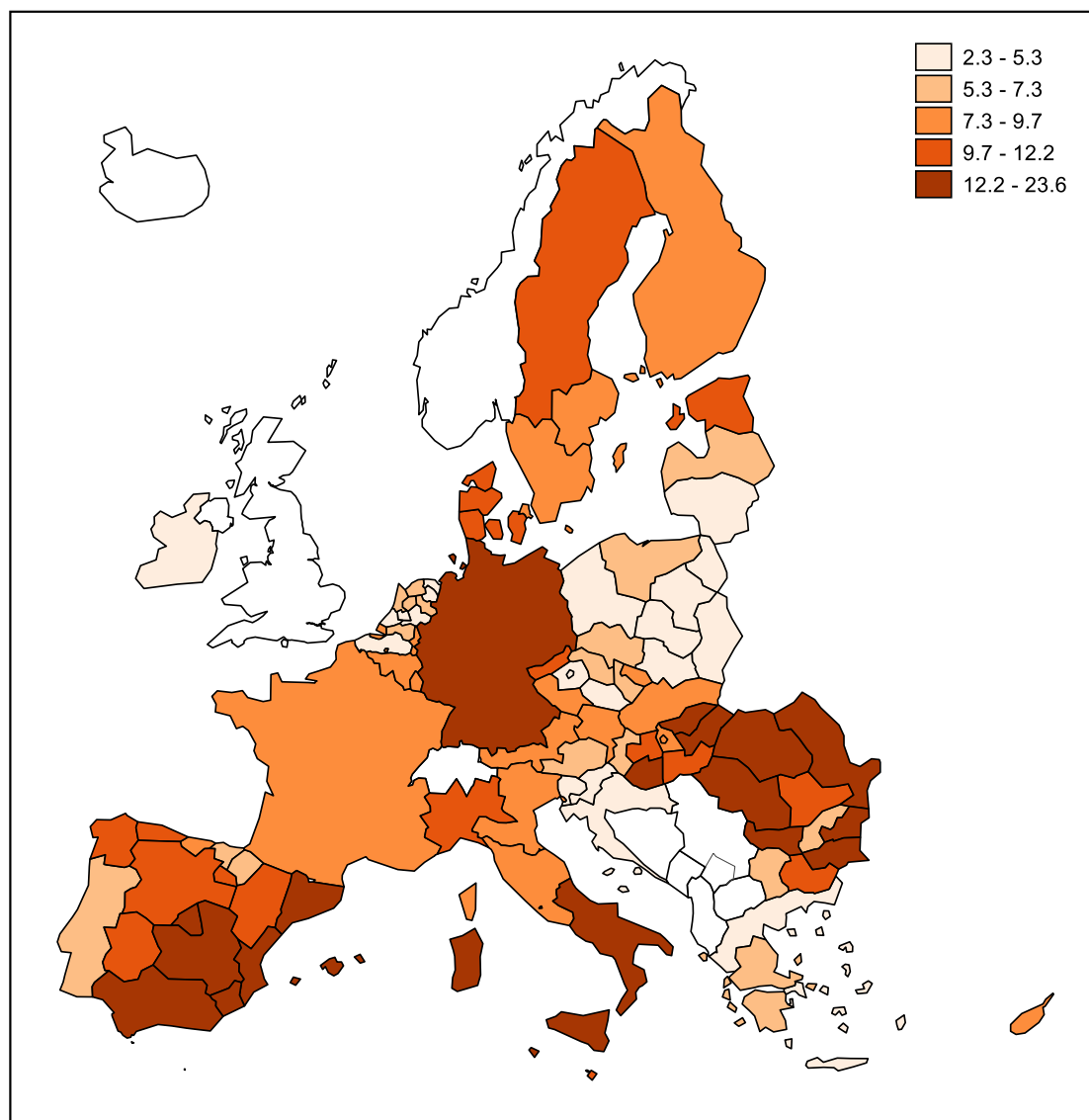
Markeringar – b: avbrott i tidsserien, d: avvikande definition, e: uppskattning, p: preliminär uppgift, u: låg tillförlitlighet (få observationer), n: statistiskt sett inte långt från noll.

Källa: Eurostat.

Bilaga 5. Utvalda huvudindikatorer i den sociala resultattavlan efter region³⁰⁰

Figur 1. Unga med högst grundskoleutbildning, 2022

(%, andel av befolkningen 18–24 år, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 9,6 %)

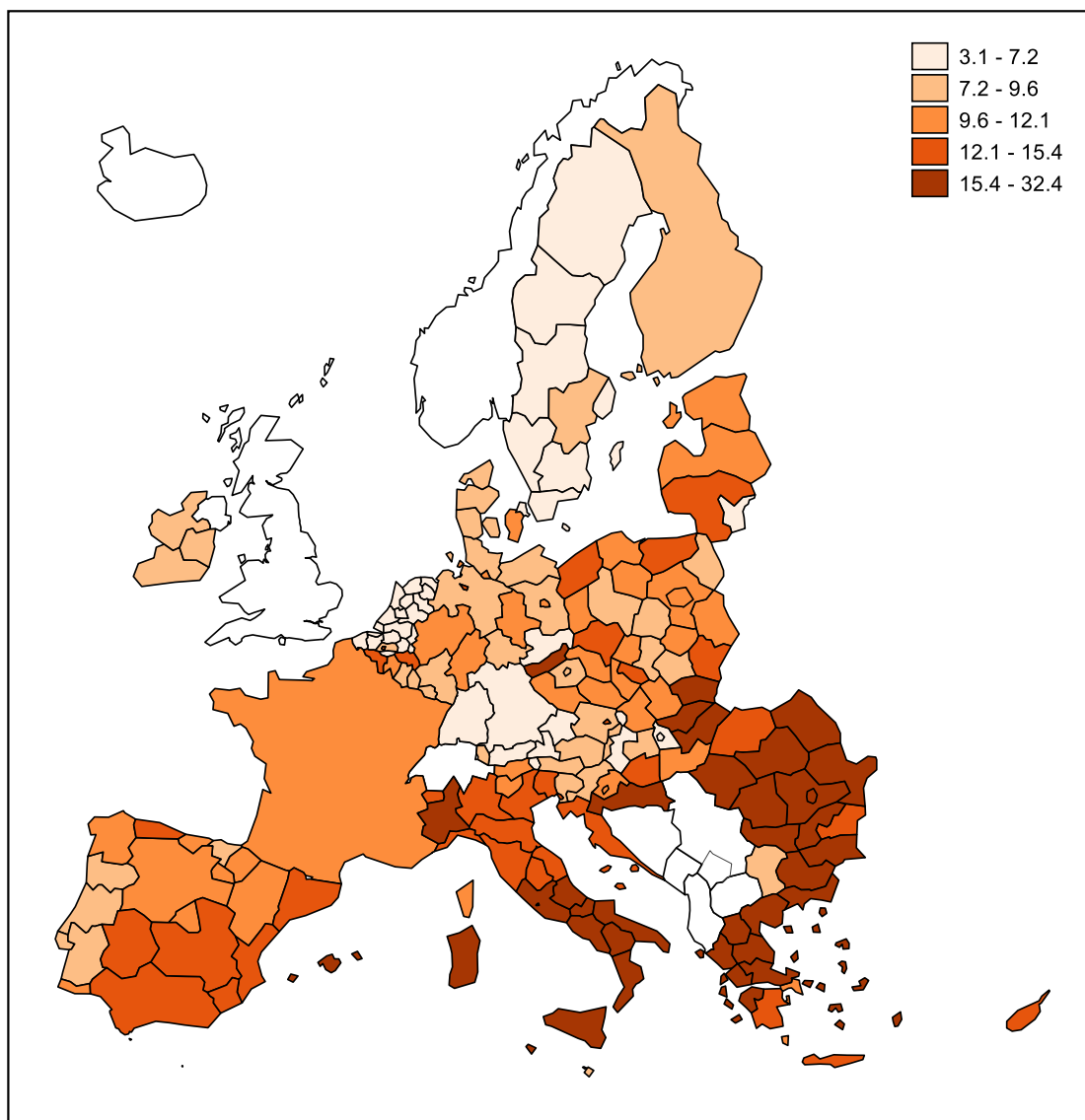
Anmärkning: Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Nationella uppgifter för Tyskland, Frankrike, Portugal och Finland. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Belgien, Irland, Grekland, Kroatien, Italien, Litauen, Österrike, Polen, Rumänien, Slovakien och Sverige. Uppgifter av låg tillförlitlighet för Bulgarien (Severen tsentralen och Severozapaden), Kroatien (Hrvatska), Tjeckien (Praha), Grekland (Nisia Aigaïou, Kriti), Ungern (Nyugat-Dunántúl), Nederländerna (Drenthe och Zeeland), Polen (Makroregion centralny, Makroregion południowo-zachodni, Makroregion południowy, Makroregion województwo mazowieckie och Makroregion wschodni), Slovenien (Vzhodna Slovenija och Zahodna Slovenija) och Spanien (Cantabria, Ciudad de Ceuta, Ciudad de Melilla, omunidad Foral de Navarra och La Rioja). Avbrott i tidsserien för Slovakien.

Källa: Eurostats [[edat_lfse_16](#)], EU:s arbetskraftsundersökning. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

³⁰⁰ Anmärkning: Uppdelning efter region på Nuts 2-nivå. Om en uppdelning på Nuts 2-nivå inte är tillgänglig visar kartorna Nuts 1-nivån eller den nationella nivån.

Figur 2. Unga som varken arbetar eller studerar, 2022

(%, andel av befolkningen 15–29 år, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 11,7 %)

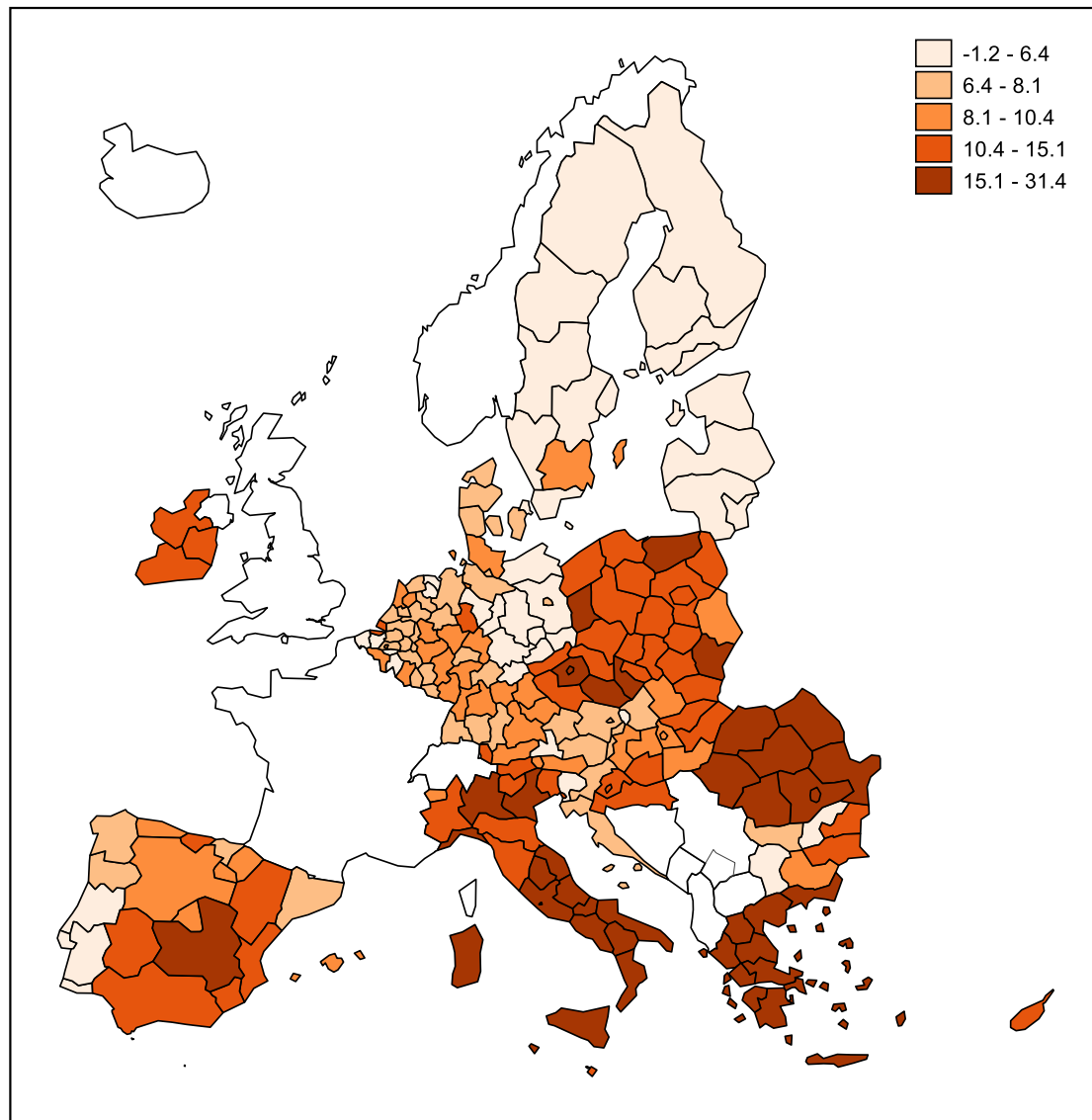

Anmärkning: Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Nationella uppgifter för Frankrike och Finland. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Tyskland. Uppgifter av låg tillförlitlighet för Österrike (Burgenland och Vorarlberg), Belgien (Brabant Wallon och Luxembourg), Tyskland (Brandenburg, Bremen, Mecklenburg-Vorpommern, Saarland och Thüringen), Italien (Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste), Polen (Lubuskie, Opolskie och Podlaskie). Portugal (Algarve, Região Autónoma da Madeira och Região Autónoma dos Açores), Slovakien (Bratislavský kraj), Spanien (Ciudad de Ceuta och Ciudad de Melilla) och Sverige (Mellersta Norrland, Småland med öarna och Övre Norrland). Avbrott i tidsserien för Tjeckien och Slovakien.

Källa: Eurostats [[edat_lfse_22](#)], EU:s arbetskraftsundersökning. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 3. Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män, 2022

(skillnad i procentenheter, sysselsättningsgraden för män minus sysselsättningsgraden för kvinnor, baserat på personer i åldern 20–64 år, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 10,7 procentenheter)

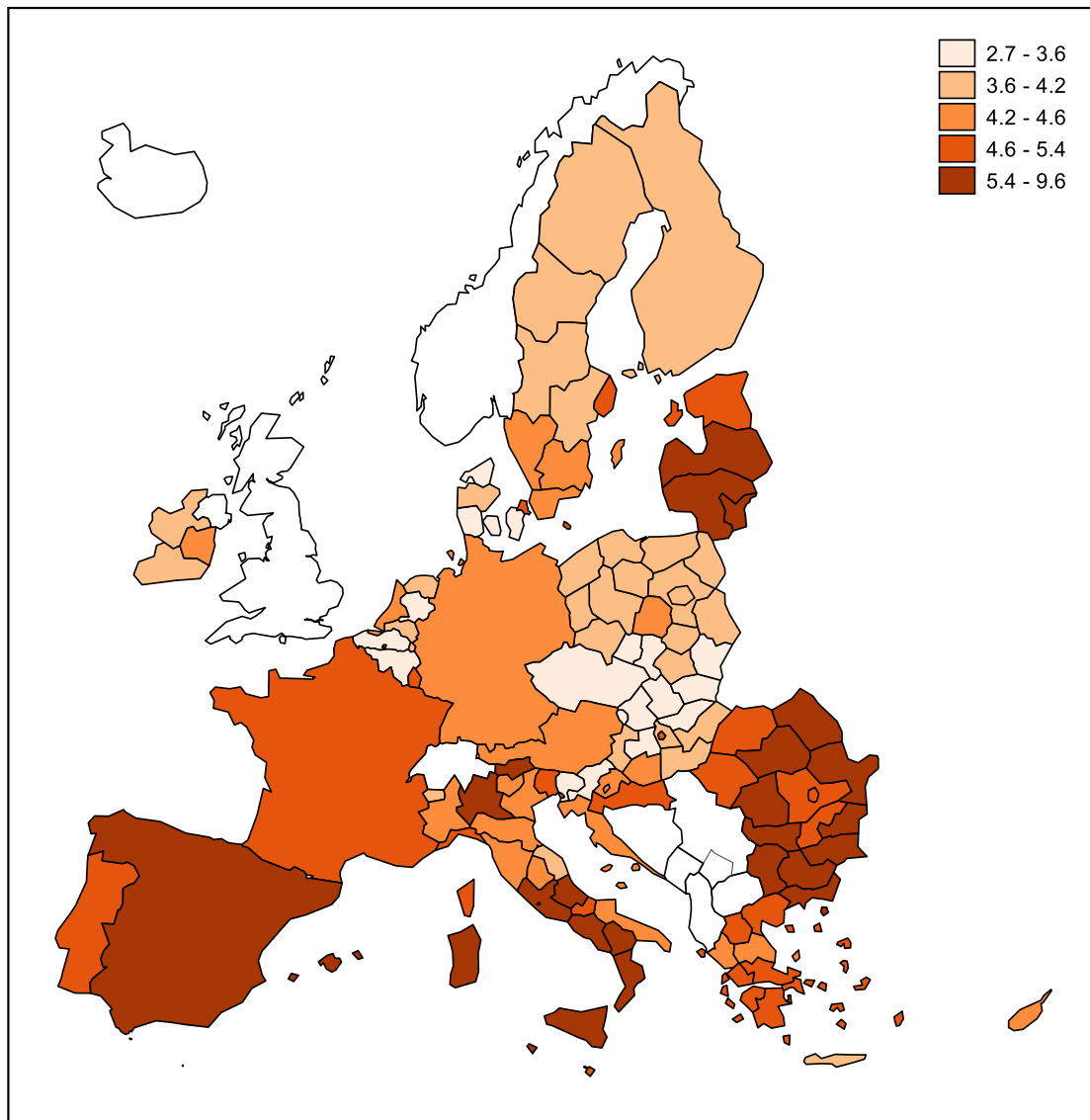
Anmärkning: Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Uppgifter saknas för Frankrike.

Källa: Eurostats [[tepsr_lm220](#)], EU:s arbetskraftsundersökning. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 4. Inkomstskillnader, uttryckt som förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintil – S80/S20, 2022

(index, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 4,7)

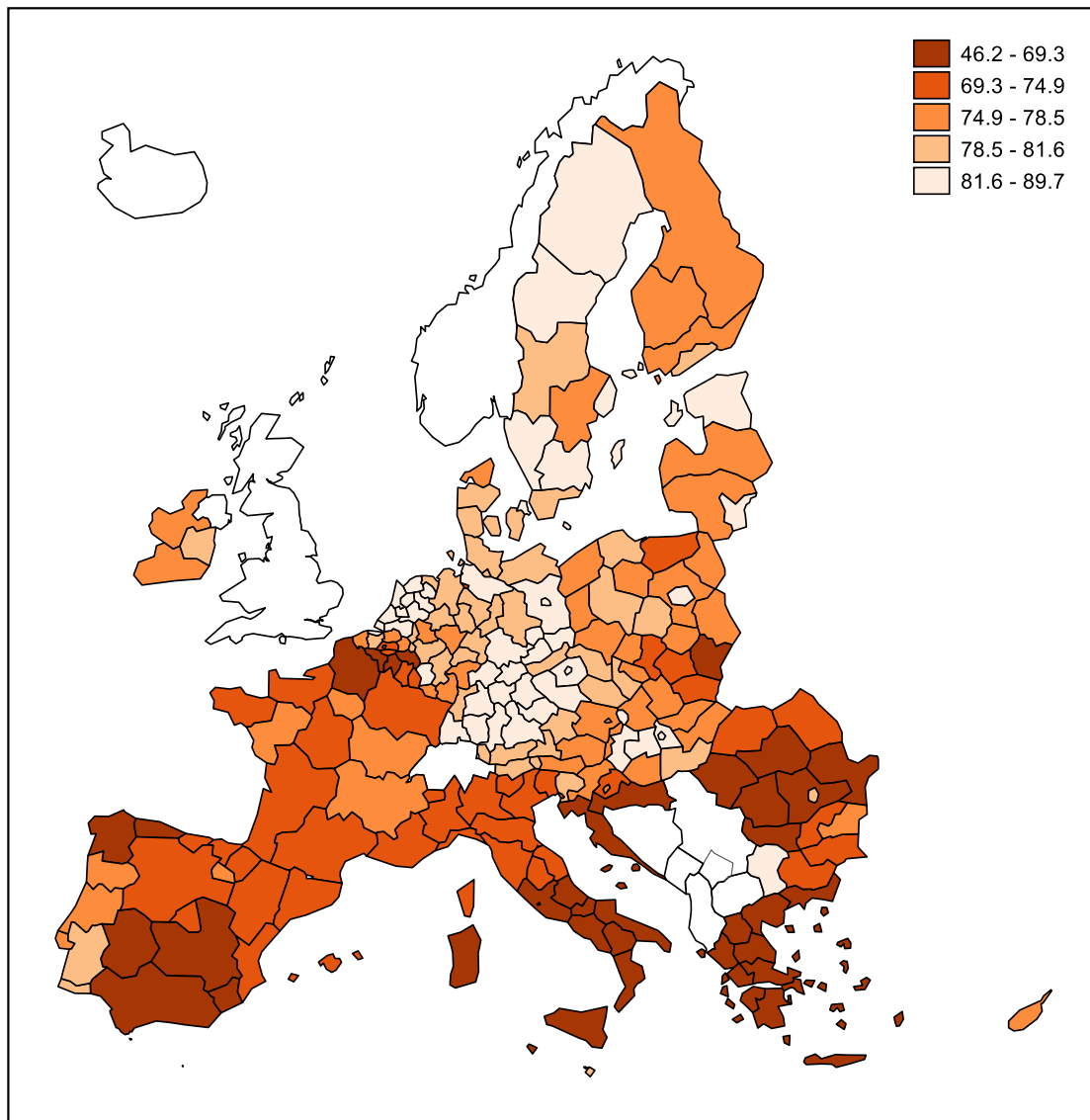

Anmärkning: Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Nationella uppgifter för Tjeckien, Tyskland, Estland, Spanien, Frankrike, Cypern, Lettland, Luxemburg, Malta, Österrike, Portugal och Finland. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Belgien och Nederländerna. Avbrott i tidsserien för Frankrike och Luxemburg.

Källa: Eurostat [[ilc_d11_r](#)], EU-Silc. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 5. Sysselsättning, 2022

(%, andel av befolkningen 20–64 år, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 74,6 %)

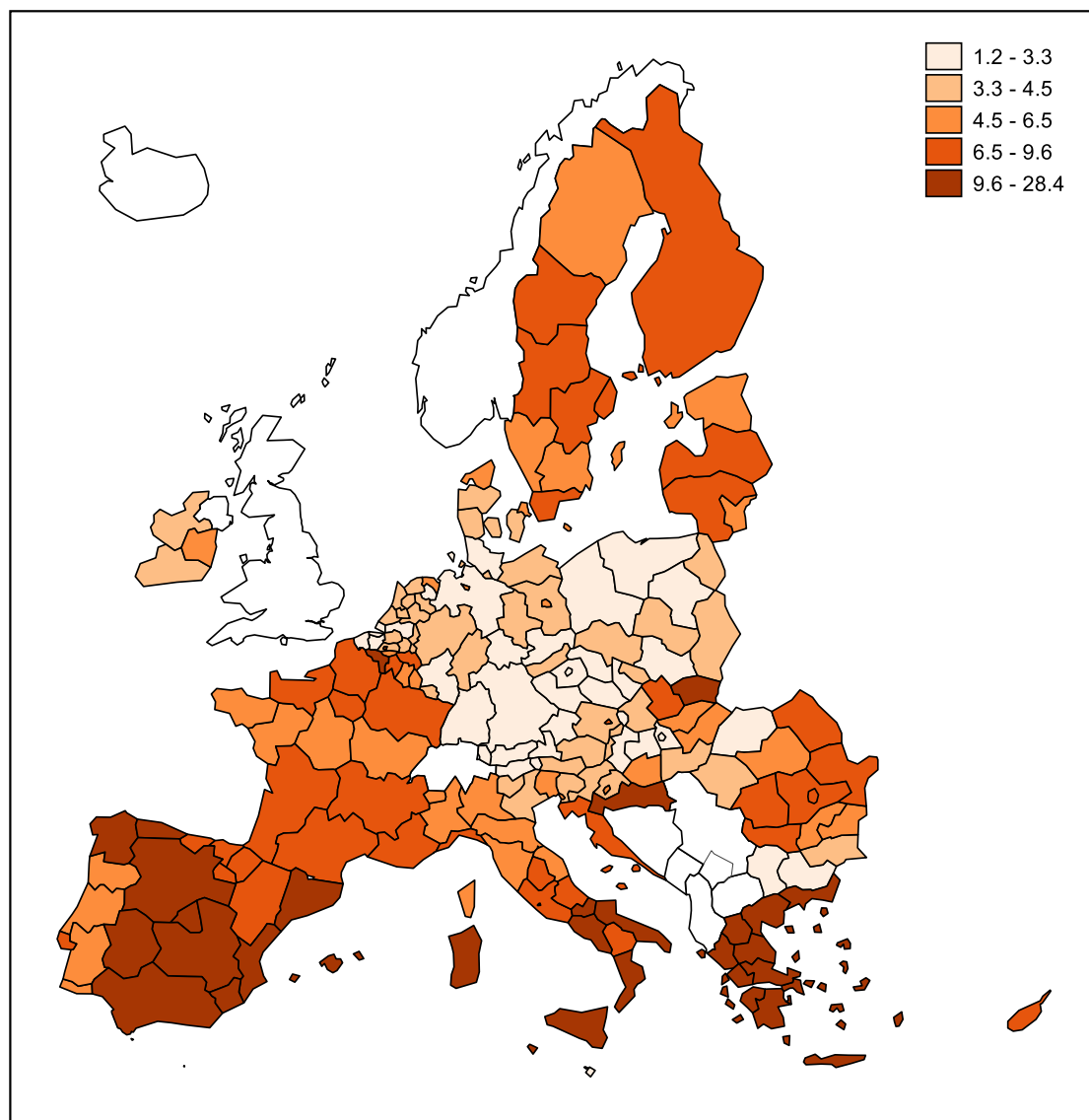

Anmärkning: Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Frankrike. Uppgifter av låg tillförlitlighet för Frankrike (Corse).

Källa: Eurostats [[lfst_r_lfe2empri](#)], EU:s arbetskraftsundersökning. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 6. Arbetslöshet, 2022

(%, andel av arbetskraften 15–74 år, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 6,2 %)

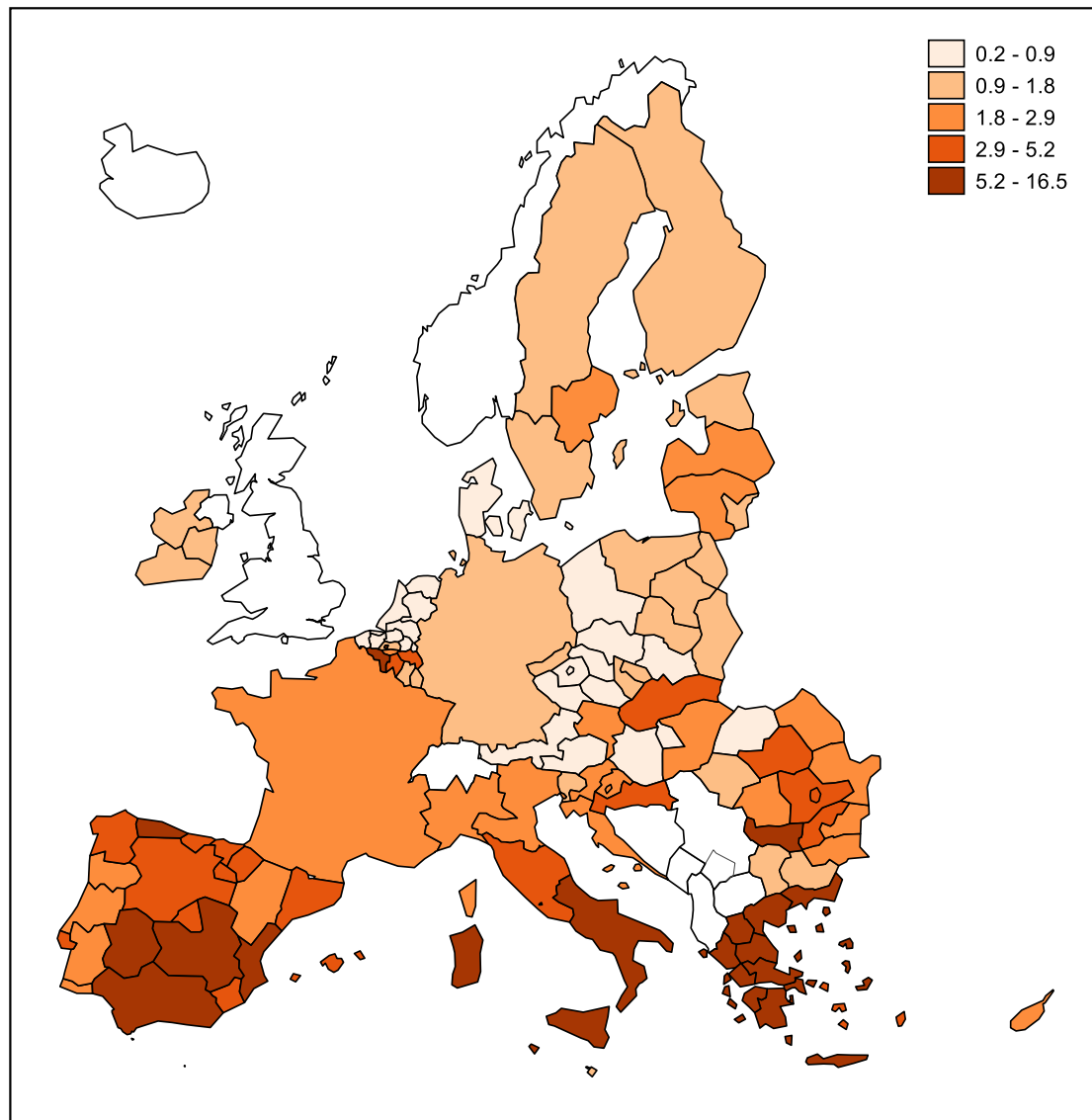

Anmärkning: Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Nationella uppgifter för Finland. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Tyskland, Frankrike och Polen. Uppgifter av låg tillförlitlighet för Frankrike (Corse), Tyskland (Bremen och Saarland), Italien (Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste), Portugal (Região Autónoma dos Açores) och Slovakien (Bratislavský kraj).

Källa: Eurostats [[lfst_r_lfu3rt](#)], EU:s arbetskraftsundersökning. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 7. Långtidsarbetslöshet (12 månader eller mer), 2022

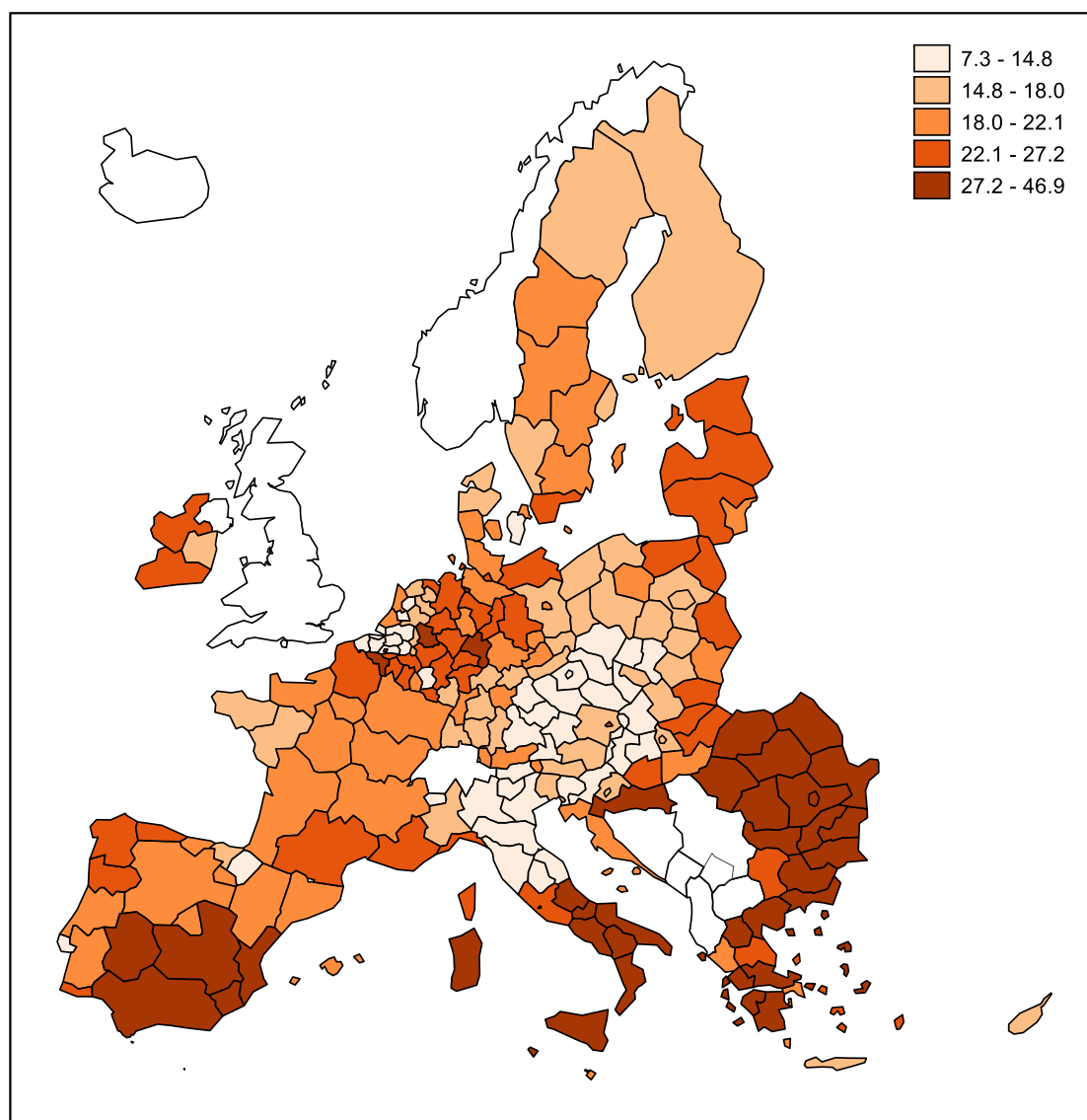
(%, andel av arbetskraften, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 2,4 %)

Anmärkning: Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Nationella uppgifter för Tyskland, Frankrike och Finland. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Danmark, Italien, Ungern, Nederländerna, Österrike, Polen, Slovakien och Sverige. Uppgifter av låg tillförlitlighet för Österrike (Südösterreich), Belgien (Brabant Wallon, Limburg, Luxembourg, Oost-Vlaanderen och West-Vlaanderen), Kroatien (Grad Zagreb och Sjeverna Hrvatska), Tjeckien (Jihozápad, Praha och Střední Čechy), Irland (Northern and Western), Polen (Makroregion centralny, Makroregion południowo-zachodni och Makroregion północno-zachodni), Portugal (Alentejo, Algarve, Região Autónoma da Madeira and Região Autónoma dos Açores), Rumänien (Nord-Vest och Vest) och Spanien (Ciudad de Melilla).

Källa: Eurostats [[lfst_r_lfu2ltu](#)], EU:s arbetskraftsundersökning. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 8. Personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning, 2022
(%, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 21,6 %)

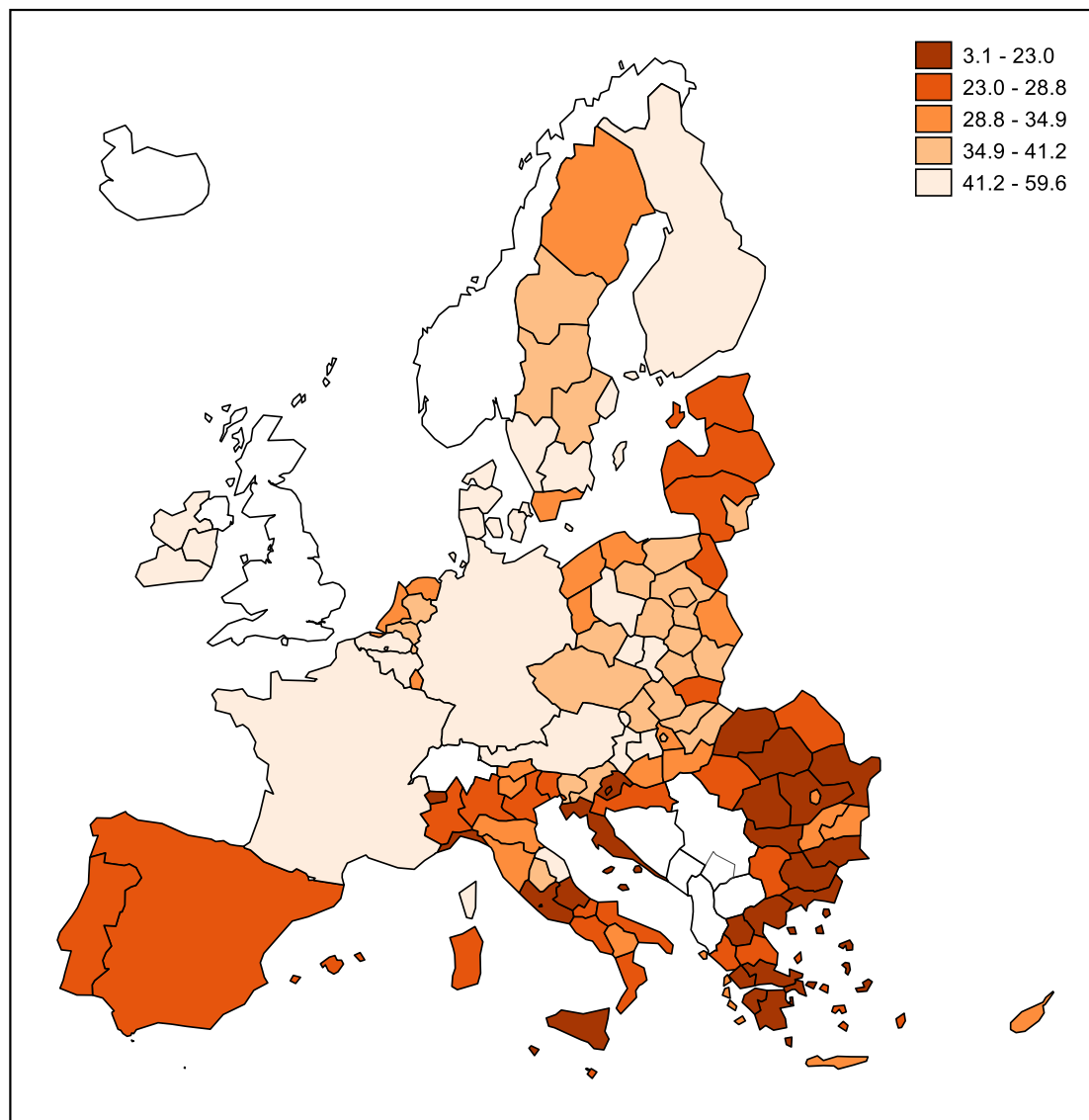

Anmärkning: Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Nationella uppgifter för Estland, Cypern, Lettland, Luxemburg, Malta och Finland. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Frankrike. Avbrott i tidsserien för Finland och Luxemburg.

Källa: Eurostat [[ilc_peps11n](#)], EU-Silc. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 9. Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller fattigdomsminskning, 2022

(%, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 35,3 %)

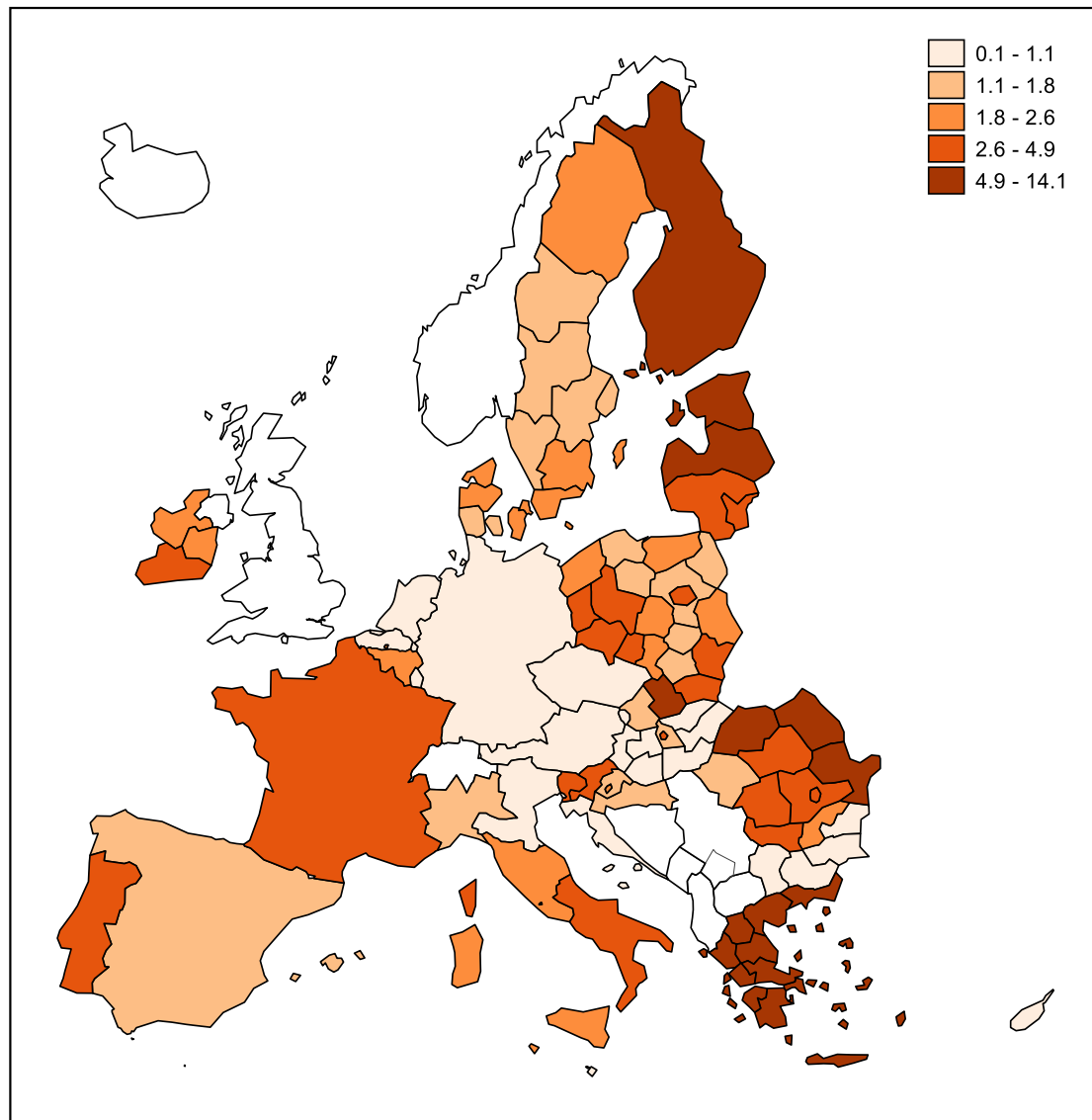

Anmärkning: Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Nationella uppgifter för Tjeckien, Tyskland, Estland, Spanien, Frankrike, Cypern, Lettland, Luxemburg, Malta, Österrike, Portugal och Finland. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Belgien och Nederländerna. Avbrott i tidsserien för Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Danmark, Tyskland, Irland, Grekland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Italien, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Malta, Nederländerna, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien och Slovakien.

Källa: Eurostat [[tespm050_r](#)], EU-Silc. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Figur 10. Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov, 2022

(%, personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov på grund av kostnader, väntetid eller lång resväg, efter Nuts 2-regioner, EU-genomsnitt: 2,2 %)

Anmärkning: Vissa administrativa enheter på öar och i de yttersta randområdena är inte representerade. Nationella uppgifter för Tjeckien, Tyskland, Estland, Spanien, Frankrike, Cypern, Lettland, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Österrike, Portugal och Finland. Uppgifter på Nuts 1-nivå för Belgien och Italien.

Källa: Eurostat [[hlth_silc_08_r](#)], EU-Silc. © EuroGeographics för de administrativa gränserna.

Bilaga 6. Metod för att klassificera medlemsstaterna på grundval av den sociala resultattavlan

I mitten av 2015 kom kommissionen, sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd överens om en metod för att bedöma medlemsstaternas resultat när det gäller centrala sysselsättningsindikatorer och sociala indikatorer. Enligt överenskommelsen syftade metoden till att tillhandahålla en klassificering och en färgkod för varje indikator som ett mått på varje medlemsstats relativa situation. Den aktuella metoden används både för nivåer per år (nivåer) och för förändringar mellan år (förändringar). På så sätt blir det möjligt att göra en heltäckande bedömning av medlemsstaternas resultat.

Kommissionen beslutade 2017 tillsammans med sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd att tillämpa denna metod på huvudindikatorerna i den sociala resultattavla som åtföljer den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

För att se varje medlemsstats position räknas nivåer (I) och förändringar av dessa från ett år till ett annat (D) för varje indikator om till standardpoäng (även kallade z-poäng), så att samma måttenheter tillämpas för alla indikatorer. Detta görs genom att man standardiserar indikatorvärdena för både nivåer och förändringar (I respektive D) enligt följande formel:

$$IS_{MS} = \frac{[I_{MS} - \text{genomsnittlig } (I_{MS})]}{\text{standardavvikelse } (I_{MS})} \text{ och } DS_{MS} = \frac{[D_{MS} - \text{genomsnittlig } (D_{MS})]}{\text{standardavvikelse } (D_{MS})}$$

där I_{MS} är värdet på en indikator under ett visst år och D_{MS} är förändringen från föregående år för medlemsstaten MS, medan IS_{MS} och DS_{MS} är de respektive z-poängen.³⁰¹ Denna metod gör det möjligt att för varje medlemsstat uttrycka indikatorvärdet genom att ange med hur många standardavvikelser det avviker från (det oviktade) genomsnittet.

Medlemsstaternas resultat bedöms och klassificeras på grundval av de framräknade z-poängen som jämförs med på förhand fastställda tröskelvärden. Efter analysen av huvudindikatorerna i resultattavlan beslutades att fem intervall för z-poängen skulle definieras genom fastställande av fyra symmetriska tröskelvärden på -1, -0,5, 0,5 och 1, för både nivåer och förändringar³⁰².

Resultaten bedömdes i förhållande till EU-genomsnittet för dessa enligt följande:

Z-poängens värde	Relativa resultat	
	Om <i>högt</i> värde = bra	Om <i>lågt</i> värde = bra
Z-poäng < -1	Mycket lågt	Mycket högt
-1 ≤ z-poäng < -0,5	Låg	Högt
-0,5 ≤ z-poäng ≤ 0,5	Neutralt	Neutralt
0,5 < z-poäng ≤ 1	Hög	Lågt
1 < z-poäng	Mycket högt	Mycket lågt

³⁰¹ Standardavvikelsen beräknas utan korrigering för små dataset.

³⁰² Både normalfördelnings- och t-fördelningstest utfördes, vilket ledde till att hypotesen om likhet med dessa fördelningar kunde avvisas och därför kunde inga parametriska antaganden om fördelningen av de observerade indikatorvärdena göras. Därför är den valda metoden att med hjälp av en vanlig "tumregel" fastställa dessa tröskelvärden. Vid standardiserad normalfördelning motsvarar de valda brytpunkterna ungefär värdena för den kumulativa fördelningsfunktionen på 15 %, 30 %, 50 %, 70 % och 85 %.

Genom kombination av de relativa resultaten i fråga om nivåer och förändringar är det möjligt att klassificera ett lands totala relativa resultat, enligt beskrivningen på följande sidor. Definitionerna av dessa sju kategorier är baserade på z-poäng, medan ytterligare villkor har lagts till över tid när det gäller indikatorvärden för att förekomster med dåliga relativa (z-poäng) men goda absoluta (förbättrade eller oförändrade indikatorvärden) resultat när det gäller förändringar ska kunna klassificeras på ett bättre sätt. Motsvarande färgkodning återfinns i översikten i kapitel 1 och i punktdiagrammen i kapitel 2 i rapporten. Klassificeringen stöder också den första delen av landanalysen i kapitel 3, baserad på huvuddragen i ramen för social konvergens, som beskrivs i de tillhörande huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och den underliggande rapporten [Report of the EMCO-SPC joint Working Group](#).

Tabellerna nedan visar den övergripande klassificeringen på grundval av relativa resultat i fråga om nivåer och förändringar.

Mycket låg					

Anmärkning: De tvåfärgade områdena (mörkgrönt/blått, ljusgrönt/blått och vitt/orange) i den sista kolumnen ("mycket låg") anger villkorens inverkan på förändringar i (absoluta) indikatorvärden (D) enligt förklaringen nedan.

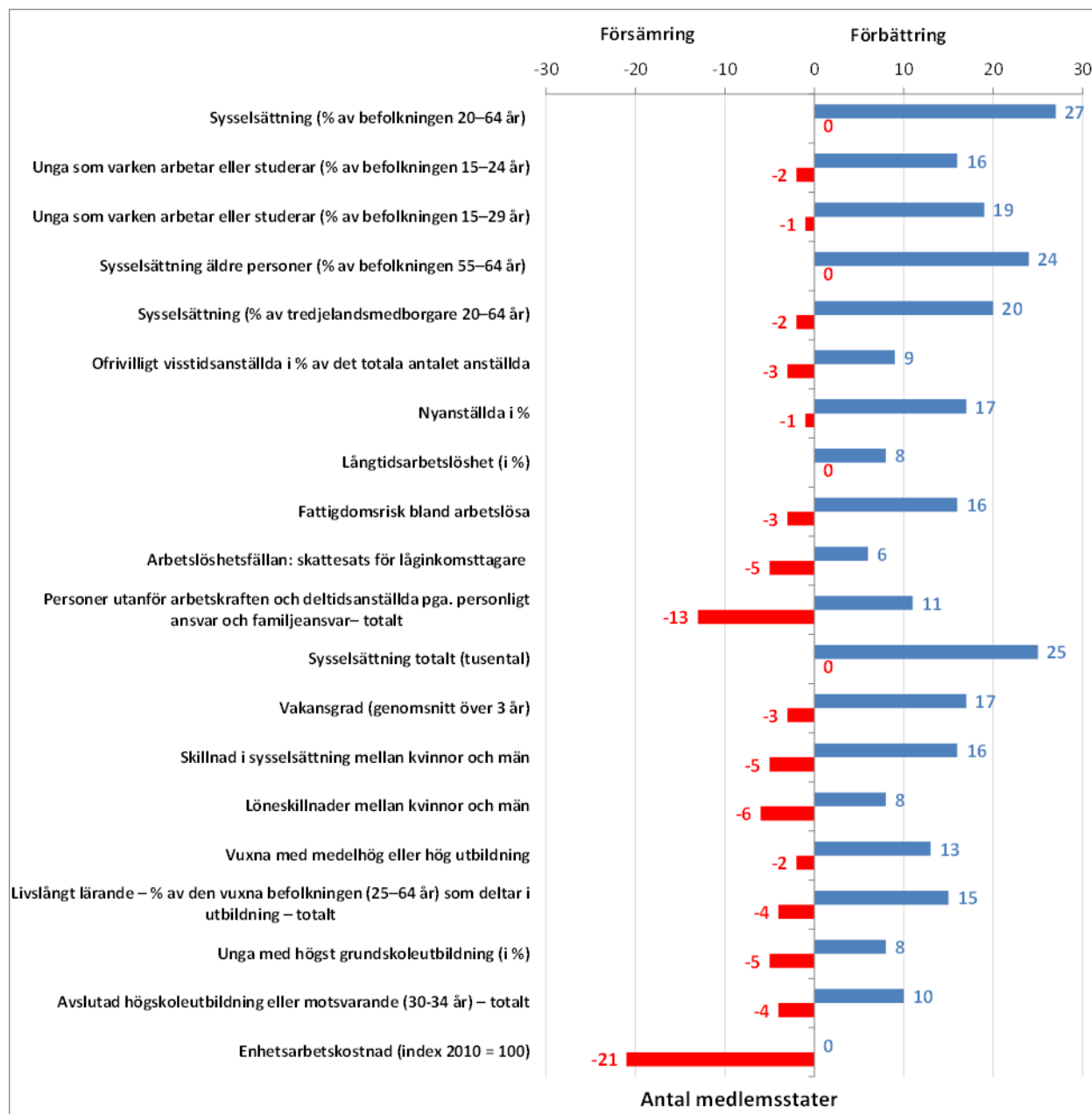
Bästa resultat	<i>Nivå:</i> mycket högt resultat <i>Förändring:</i> mycket högt till lågt resultat ELLER <i>Nivå:</i> mycket högt resultat <i>Förändring:</i> mycket lågt resultat med ett förbättrat indikatorvärde (↑)	Medlemsstater med mycket bättre indikatornivåer än EU-genomsnittet, vars situation förbättras eller inte försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet samtidigt som indikatorvärdet inte försämras.
Bättre än genomsnittet	<i>Nivå:</i> högt resultat <i>Förändring:</i> mycket högt till lågt resultat ELLER <i>Nivå:</i> högt resultat <i>Förändring:</i> mycket lågt resultat med ett förbättrat indikatorvärde (↑) ELLER <i>Nivå:</i> genomsnittligt resultat <i>Förändring:</i> mycket högt resultat	Medlemsstater med bättre nivåer än EU-genomsnittet, vars situation förbättras eller inte försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet eller försämras mycket snabbare än genomsnittet samtidigt som indikatorvärdet inte försämras.
Bra men bör övervakas	<i>Nivå:</i> högt eller mycket högt resultat <i>Förändring:</i> mycket lågt resultat med ett försämrat eller oförändrat indikatorvärde (↓)	Medlemsstater med bättre eller mycket bättre nivåer än EU-genomsnittet, men vars situation försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet och vars indikatorvärde även försämras.
Genomsnittligt/neutralt	<i>Nivå:</i> genomsnittligt resultat <i>Förändring:</i> högt till lågt resultat ELLER <i>Nivå:</i> genomsnittligt resultat <i>Förändring:</i> mycket lågt resultat med ett förbättrat (↑) indikatorvärde	Medlemsstater med genomsnittliga nivåer, vars situation varken förbättras eller försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet.
Svagt men förbättras	<i>Nivå:</i> lågt resultat <i>Förändring:</i> mycket högt resultat ELLER <i>Nivå:</i> mycket lågt resultat <i>Förändring:</i> mycket högt resultat	Medlemsstater med sämre eller mycket sämre nivåer än EU-genomsnittet, men vars situation förbättras mycket snabbare än EU-genomsnittet.
Bör bevakas	<i>Nivå:</i> genomsnittligt resultat <i>Förändring:</i> mycket lågt resultat med ett försämrat eller oförändrat indikatorvärde (↓) ELLER <i>Nivå:</i> lågt resultat <i>Förändring:</i> högt till mycket lågt resultat	Till denna kategori hör två olika förhållanden där indikatorvärdet försämras: i) Medlemsstater med nivåer som EU-genomsnittet, men vars situation försämras mycket snabbare än EU-genomsnittet. ii) Medlemsstater med sämre nivåer än EU-genomsnittet, vars situation försämras eller inte förbättras tillräckligt snabbt.
Kritiska situationer	<i>Nivå:</i> mycket lågt resultat <i>Förändring:</i> högt till mycket lågt resultat	Medlemsstater med mycket sämre nivåer än EU-genomsnittet, vars situation försämras eller inte förbättras tillräckligt snabbt.

Anmärkning: Försämring innebär sjunkande värden för de indikatorer där ett högt värde står för ett högt resultat (t.ex. sysselsättning) och ökande värden för de indikatorer där det står för ett lågt resultat (t.ex. risk för fattigdom eller social utestängning).

		Mycket låg	Låg	Genomsnittlig	Hög	Mycket hög
Unga med högst grundskoleutbildning (% av befolkningen 18–24 år)	Nivåer	mindre än 4,8 %	mellan 4,8 % och 6,5 %	mellan 6,5 % och 9,7 %	mellan 9,7 % och 11,3 %	mer än 11,3 %
	Förändringar	mindre än -0,9 procentenheter	mellan -0,9 och -0,5 procentenheter	mellan -0,5 och 0,2 procentenheter	mellan 0,2 och 0,6 procentenheter	mer än 0,6 procentenheter
Andel personer som har grundläggande eller över grundläggande digitala färdigheter (% av befolkningen 16–74 år)	Nivåer	mindre än 44,4 %	mellan 44,4 % och 50,4 %	mellan 50,4 % och 62,2 %	mellan 62,2 % och 68,2 %	mer än 68,2 %
	Förändringar	mindre än 0 procentenheter	mellan 0 och 0 procentenheter	mellan 0 och 0 procentenheter	mellan 0 och 0 procentenheter	mer än 0 procentenheter
Unga som varken arbetar eller studerar (% av den totala befolkningen 15–29 år)	Nivåer	mindre än 7,3 %	mellan 7,3 % och 9,1 %	mellan 9,1 % och 12,7 %	mellan 12,7 % och 14,5 %	mer än 14,5 %
	Förändringar	mindre än -2,1 procentenheter	mellan -2,1 och -1,6 procentenheter	mellan -1,6 och -0,5 procentenheter	mellan -0,5 och 0 procentenheter	mer än 0 procentenheter
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (i procentenheter)	Nivåer	mindre än 4 procentenheter	mellan 4 och 6,5 procentenheter	mellan 6,5 och 11,6 procentenheter	mellan 11,6 och 14,2 procentenheter	mer än 14,2 procentenheter
	Förändringar	mindre än -1,4 procentenheter	mellan -1,4 och -0,9 procentenheter	mellan -0,9 och 0 procentenheter	mellan 0 och 0,4 procentenheter	mer än 0,4 procentenheter
Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20)	Nivåer	mindre än 3,7	mellan 3,7 och 4,2	mellan 4,2 och 5,2	mellan 5,2 och 5,7	mer än 5,7
	Förändringar	mindre än -0,4	mellan -0,4 och -0,2	mellan -0,2 och 0,1	mellan 0,1 och 0,2	mer än 0,2
Sysselsättning (% av befolkningen 20–64 år)	Nivåer	mindre än 71,5 %	mellan 71,5 % och 73,9 %	mellan 73,9 % och 78,8 %	mellan 78,8 % och 81,2 %	mer än 81,2 %
	Förändringar	mindre än 1,1 procentenheter	mellan 1,1 och 1,4 procentenheter	mellan 1,4 och 2,1 procentenheter	mellan 2,1 och 2,4 procentenheter	mer än 2,4 procentenheter
Arbetslöshet (% av arbetskraften 15–74 år)	Nivåer	mindre än 3,3 %	mellan 3,3 % och 4,5 %	mellan 4,5 % och 7 %	mellan 7 % och 8,3 %	mer än 8,3 %
	Förändringar	mindre än -1,4 procentenheter	mellan -1,4 och -1,1 procentenheter	mellan -1,1 och -0,6 procentenheter	mellan -0,6 och -0,4 procentenheter	mer än -0,4 procentenheter
Långtidsarbetslöshet (% av arbetskraften 15–74 år)	Nivåer	mindre än 0,6 %	mellan 0,6 % och 1,4 %	mellan 1,4 % och 2,9 %	mellan 2,9 % och 3,7 %	mer än 3,7 %
	Förändringar	mindre än -0,7 procentenheter	mellan -0,7 och -0,5 procentenheter	mellan -0,5 och -0,2 procentenheter	mellan -0,2 och 0 procentenheter	mer än 0 procentenheter
Hushållens reala disponibla bruttoinkomst per	Nivåer	mindre än 100,1	mellan 100,1 och 108,2	mellan 108,2 och 124,4	mellan 124,4 och 132,6	mer än 132,6

capita (2008 = 100)	Förändringar	mindre än -3	mellan -3 och -1,8	mellan -1,8 och 0,7	mellan 0,7 och 1,9	mer än 1,9
Risk för fattigdom eller social utestängning (% av den totala befolkningen)	Nivåer	mindre än 15,5 %	mellan 15,5 % och 18,1 %	mellan 18,1 % och 23,3 %	mellan 23,3 % och 25,9 %	mer än 25,9 %
	Förändringar	mindre än -1,3 procentenheter	mellan -1,3 och -0,6 procentenheter	mellan -0,6 och 0,6 procentenheter	mellan 0,6 och 1,2 procentenheter	mer än 1,2 procentenheter
Risk för fattigdom eller social utestängning bland barn (% av den totala befolkningen 0–17 år)	Nivåer	mindre än 14,9 %	mellan 14,9 % och 18,4 %	mellan 18,4 % och 25,2 %	mellan 25,2 % och 28,6 %	mer än 28,6 %
	Förändringar	mindre än -2,7 procentenheter	mellan -2,7 och -1,6 procentenheter	mellan -1,6 och 0,6 procentenheter	mellan 0,6 och 1,7 procentenheter	mer än 1,7 procentenheter
Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller fattigdomsminskning (procentuell minskning av andelen personer som löner risk för fattigdom)	Nivåer	mindre än 24,2 %	mellan 24,2 % och 29,2 %	mellan 29,2 % och 39,3 %	mellan 39,3 % och 44,3 %	mer än 44,3 %
	Förändringar	mindre än -7,2 procentenheter	mellan -7,2 och -5,3 procentenheter	mellan -5,3 och -1,4 procentenheter	mellan -1,4 och 0,5 procentenheter	mer än 0,5 procentenheter
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (i procentenheter)	Nivåer	mindre än 16,5 procentenheter	mellan 16,5 och 20,5 procentenheter	mellan 20,5 och 28,3 procentenheter	mellan 28,3 och 32,2 procentenheter	mindre än 16,5 procentenheter
	Förändringar	mindre än -4,4 procentenheter	mellan -4,4 och -2,1 procentenheter	mellan -2,1 och 2,5 procentenheter	mellan 2,5 och 4,7 procentenheter	mer än 4,7 procentenheter
Hushåll med hög boendeavgift i förhållande till den disponibla inkomsten (% av den totala befolkningen)	Nivåer	mindre än 2,7 %	mellan 2,7 % och 5,3 %	mellan 5,3 % och 10,5 %	mellan 10,5 % och 13,1 %	mer än 13,1 %
	Förändringar	mindre än -1,8 procentenheter	mellan -1,8 och -0,5 procentenheter	mellan -0,5 och 2 procentenheter	mellan 2 och 3,3 procentenheter	mer än 3,3 procentenheter
Barn under 3 år i formell barnomsorg (% av befolkningen under 3 år)	Nivåer	mindre än 15,6 %	mellan 15,6 % och 25 %	mellan 25 % och 44 %	mellan 44 % och 53,4 %	mer än 53,4 %
	Förändringar	mindre än -5,1 procentenheter	mellan -5,1 och -2,4 procentenheter	mellan -2,4 och 3 procentenheter	mellan 3 och 5,7 procentenheter	mer än 5,7 procentenheter
Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (% av befolkningen över 16 år)	Nivåer	mindre än 0,1 %	mellan 0,1 % och 1,3 %	mellan 1,3 % och 3,8 %	mellan 3,8 % och 5 %	mer än 5 %
	Förändringar	mindre än -0,5 procentenheter	mellan -0,5 och -0,1 procentenheter	mellan -0,1 och 0,7 procentenheter	mellan 0,7 och 1,1 procentenheter	mer än 1,1 procentenheter

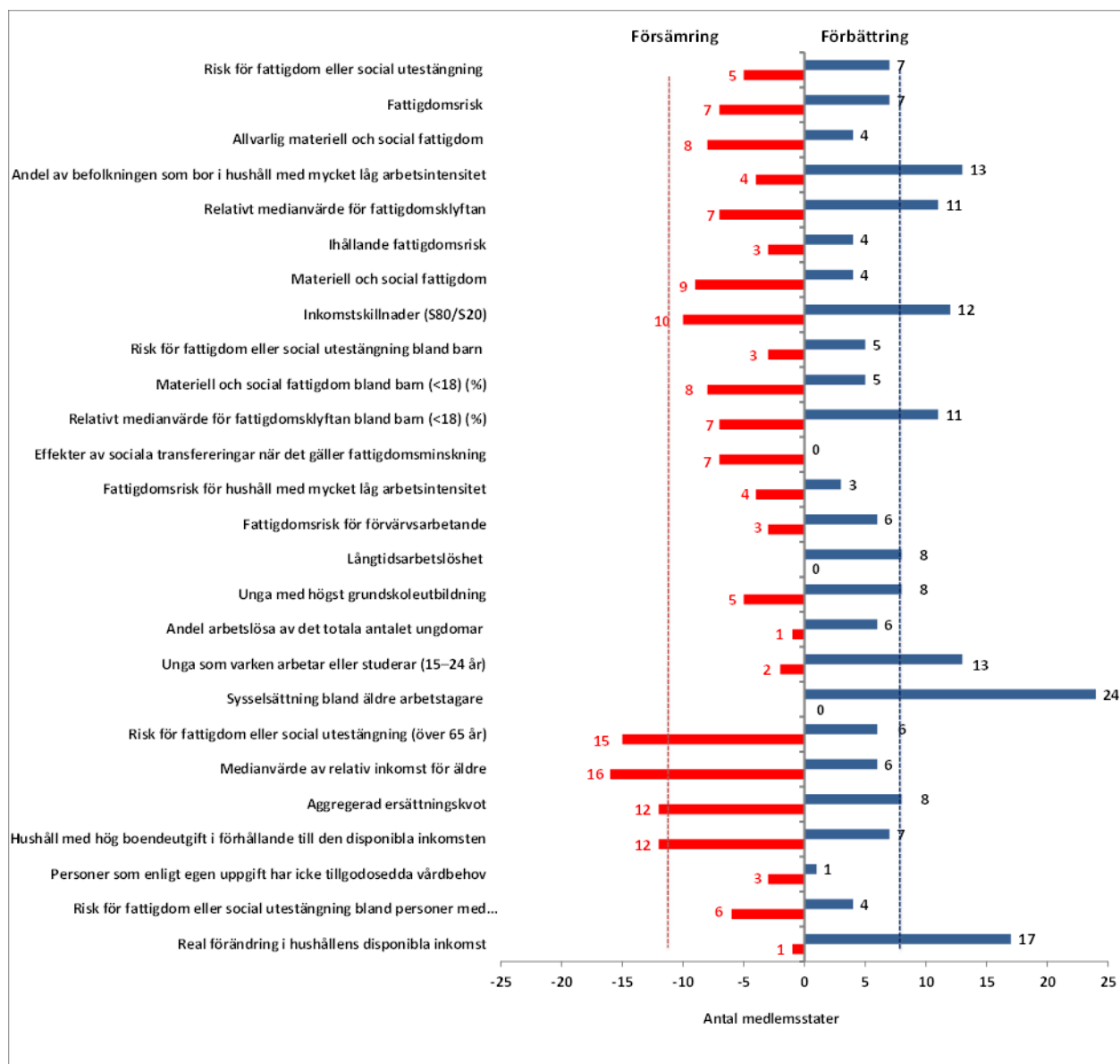
Bilaga 7. Översikt över "sysselsättningstendenser som bör bevakas" och antalet medlemsstater med försämringar eller förbättringar enligt verktyget för bedömning av sysselsättningssituationen 2023

Anmärkning: Förändringar 2021–2022. För fattigdomsrisk bland arbetslösa, vakansgraden (genomsnitt över tre år) och löneskillnader mellan könen avses förändringar 2020–2021.

Källa: Verktyget för bedömning av sysselsättningssituationen 2023.

Bilaga 8. Sammanfattande översikt över antalet medlemsstater med försämringar ("sociala tendenser som bör bevakas") eller förbättringar under 2021–2022 (eller senast tillgängliga år) enligt uppdateringen från juli 2023 av verktyget för bedömning av situationen för det sociala skyddet

Anmärkning: Förändringarna avser i allmänhet indikatorförändringar för 2021–2022 (men när det gäller indikatorerna för inkomster och hushållens arbetsintensitet avser förändringarna förändringen 2020–2021). "Fattigdomsrisk", "allvarlig materiell och social fattigdom" och "andel av befolkningen som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet" är komponenter i indikatorn "personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning". Uppgifterna för friska levnadsår vid 65 års ålder och real förändring av hushållens disponibla bruttolinkomst avser 2021, och förändringen avser 2020–2021 eftersom det inte finns några tillgängliga uppgifter för 2022.

Källa: Verktyget för bedömning av situationen för det sociala skyddet 2023.

Bilaga 9. Potentiella risker som identifierats genom den sociala resultattavlan i olika utgåvor av den gemensamma sysselsättningsrapporten och räkning av "kritiska"/"bevakade" situationer för medlemsstaterna i den första etappen av landsanalysen på grundval av särdragen i den sociala konvergensramen, enligt beskrivningen i de tillhörande nyckelbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och den underliggande rapporten från den gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd

Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan	BE				BG				CZ				DK				DE			
	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal
Unga med högst grundskoleutbildning				0				0				0				1				1
Digitala färdigheter				0				1				0				0				1
Unga som varken arbetar eller studerar				0				0				1				0				0
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män				0				0				1				0				0
Förhållande mellan övre och undre inkomstkventil				0				1				0				0				0
Sysselsättning				1				0				0				0				0
Arbetslöshet				0				0				0				0				0
Långtidsarbetslöshet				0				0				0				0				0
Hushållens disponibla bruttointkomst per capita				1				0				1				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning				0				1				0				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning bland barn				0				1				0				0				0
Effekter av sociala transfereringar när det gäller fattigdom				0				1				0				0				0
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning				1				1				0				0				0
Hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten				0				1				0				1				1
Barn under 3 år i formell barnomsorg				0				1				1				0				1
Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda behov				0				0				0				0				0
Totalt antal				3				8				4				2				4

Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan	EE				IE				EL				ES				FR			
	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal
Unga med högst grundskoleutbildning				1				0				0				1				0
Digitala färdigheter				0				0				0				0				0
Unga som varken arbetar eller studerar				0				0				1				1				0
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män				0				1				1				0				0
Förhållande mellan övre och undre inkomstkventil				1				0				0				0				0
Sysselsättning				0				0				0				1				0
Arbetslöshet				0				0				0				0				2
Långtidsarbetslöshet				0				0				0				0				0
Hushållens disponibla bruttointkomst per capita				0				0				1				1				0
Risk för fattigdom eller social utestängning				1				0				0				0				1
Risk för fattigdom eller social utestängning bland barn				0				0				0				1				1
Effekter av sociala transfereringar när det gäller fattigdom				1				0				1				1				0
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning				1				1				0				0				0
Hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten				0				0				0				0				0
Barn under 3 år i formell barnomsorg				0				1				0				0				0
Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda behov				1				0				1				0				0
Totalt antal				6				3				5				6				4

Anmärkning: Efter överenskommelse i arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd beräknas kategoriseringarna i den gemensamma sysselsättningsrapporten med hjälp av den sociala resultattavlan i respektive upplagor av den gemensamma sysselsättningsrapporten med de uppgifter som var tillgängliga vid brytdatumet för den föreliggande upplagan av den gemensamma sysselsättningsrapporten. Om detta inte var möjligt med anledning av att kategoriseringar saknas men en tidigare kategorisering fanns tillgänglig i aktuella upplagor av den gemensamma sysselsättningsrapporten används denna i stället för den kategorisering som saknas (markerad med rött i cellens övre högra hörn). Skuggade celler anger kategoriseringar i den gemensamma sysselsättningsrapporten som inte kunde beräknas eller fyllas i som endast angivna.

Bilaga 9 (forts.). Potentiella risker som identifierats genom den sociala resultattavlan i olika utgåvor av den gemensamma sysselsättningsrapporten och räkning av "kritiska"/"bör bevakas" situationer för medlemsstaterna i den första etappen av landsanalysen på grundval av särdragen i den sociala konvergensramen, enligt beskrivningen i de tillhörande nyckelbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och den underliggande rapporten från den gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd

Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan	HR				IT				CY				LV				LT			
	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal
Unga med högst grundskoleutbildning				0				0				0				0				0
Digitala färdigheter				0				1				1				0				1
Unga som varken arbetar eller studerar				1				0				1				0				0
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män				0				1				1				0				0
Förhållande mellan övre och undre inkomstkventil				0				1				0				1				1
Sysselsättning				1				1				0				0				0
Arbetslöshet				0				0				0				0				0
Långtidsarbetslöshet				0				0				0				0				0
Hushållens disponibla bruttointkomst per capita				0				1				1				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning				0				1				0				2				1
Risk för fattigdom eller social utestängning bland barn				0				1				0				0				0
Effekter av sociala transfereringar när det gäller fattigdom				1				1				0				0				0
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning				1				0				0				0				2
Hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten				0				0				0				0				0
Barn under 3 år i formell barnomsorg				1				0				1				0				1
Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda behov				0				0				0				1				0
Totalt antal				5				8				5				4				6

Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan	LU				HU				MT				NL				AT			
	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal
Unga med högst grundskoleutbildning				0				1				1				0				0
Digitala färdigheter				0				1				0				0				0
Unga som varken arbetar eller studerar				0				0				0				0				0
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män				0				0				0				0				0
Förhållande mellan övre och undre inkomstkventil				0				0				0				0				0
Sysselsättning				0				0				0				0				0
Arbetslöshet				0				0				0				0				0
Långtidsarbetslöshet				0				0				0				0				0
Hushållens disponibla bruttointkomst per capita				0				0				0				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning				0				0				0				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning bland barn				0				0				0				0				0
Effekter av sociala transfereringar när det gäller fattigdom				0				1				1				0				0
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning				0				1				1				0				0
Hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten				1				1				0				0				0
Barn under 3 år i formell barnomsorg				0				1				0				0				1
Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda behov				0				0				0				0				0
Totalt antal				1				6				3				0				1

Anmärkning: Efter överenskommelse i arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd beräknas kategoriseringarna i den gemensamma sysselsättningsrapporten med hjälp av den sociala resultattavlan i respektive upplagor av den gemensamma sysselsättningsrapporten med de uppgifter som var tillgängliga vid brytdatumet för den föreliggande upplagan av den gemensamma sysselsättningsrapporten. Om detta inte var möjligt med anledning av att kategoriseringar saknas men en tidigare kategorisering fanns tillgänglig i aktuella upplagor av den gemensamma sysselsättningsrapporten används denna i stället för den kategorisering som saknas (markerad med rött i cellens övre högra hörn). Skuggade celler anger kategoriseringar i den gemensamma sysselsättningsrapporten som inte kunde beräknas eller fyllas i som endast angivna.

Bilaga 9 (forts.). Potentiella risker som identifierats genom den sociala resultattavlan i olika utgåvor av den gemensamma sysselsättningsrapporten och räkning av "kritiska"/"bör bevakas" situationer för medlemsstaterna i den första etappen av landsanalysen på grundval av huvuddragen i ramen för social konvergens, som beskrivs i de tillhörande huvudbudskapen från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd och den underliggande rapporten från den gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd.

Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan	PL				PT				RO				SI				SK			
	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal
Unga med högst grundskoleutbildning				0				0				1				0				0
Digitala färdigheter				1				0				1				1				0
Unga som varken arbetar eller studerar				0				0				1				0				0
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män				1				0				0				0				0
Förhållande mellan övre och undre inkomstkventil				0				0				0				0				0
Sysselsättning				0				0				1				0				0
Arbetslöshet				0				0				0				0				0
Långtidsarbetslöshet				0				0				1				0				1
Hushållens disponibla bruttointkomst per capita				0				0				0				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning				0				0				1				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning bland barn				0				0				1				0				2
Effekter av sociala transfereringar när det gäller fattigdom				0				0				1				1				1
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning				1				0				1				0				0
Hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten				0				0				0				0				0
Barn under 3 år i formell barnomsorg				1				0				1				0				1
Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda behov				0				0				1				0				0
Totalt antal				4				0				11				2				5

Huvudindikatorer i den sociala resultattavlan	FI				SE			
	2022	2023	2024	Antal	2022	2023	2024	Antal
Unga med högst grundskoleutbildning				0				0
Digitala färdigheter				0				0
Unga som varken arbetar eller studerar				1				0
Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män				0				0
Förhållande mellan övre och undre inkomstkventil				0				1
Sysselsättning				0				0
Arbetslöshet				0				1
Långtidsarbetslöshet				0				0
Hushållens disponibla bruttointkomst per capita				0				0
Risk för fattigdom eller social utestängning				0				1
Risk för fattigdom eller social utestängning bland barn				0				0
Effekter av sociala transfereringar när det gäller fattigdom				0				0
Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning				0				1
Hög boendeutgift i förhållande till den disponibla inkomsten				0				0
Barn under 3 år i formell barnomsorg				0				0
Personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda behov				1				0
Totalt antal				2				4

Anmärkning: Efter överenskommelse i arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd beräknas kategoriseringarna i den gemensamma sysselsättningsrapporten med hjälp av den sociala resultattavlan i respektive upplagor av den gemensamma sysselsättningsrapporten med de uppgifter som var tillgängliga vid brytdatumet för den föreliggande upplagan av den gemensamma sysselsättningsrapporten. Om detta inte var möjligt med anledning av att kategoriseringar saknas men en tidigare kategorisering fanns tillgänglig i aktuella upplagor av den gemensamma sysselsättningsrapporten används denna i stället för den kategorisering som saknas (markerad med rött i cellens övre högra hörn). Skuggade celler anger kategoriseringar i den gemensamma sysselsättningsrapporten som inte kunde beräknas eller fyllas i som endast angivna.